Șerban Dragomirescu
Radu Săgeată

STATELE LUMII CONTEMPORANE

CORINT

Această lucrare nu se doreşte a fi o monografie exhaustivă a fiecărui stat, ci îşi propune să ofere cititorului o imagine sintetică, sugestivă şi actualizată a hărții politice a lumii începutului de muleniu III, evidențiindu-i particularitățile atât în ansamblu, cât şi la nivelul fiecărui stat în parte.

Autorii

Partea I – STATELE LUMII. ASPECTE TEORETICE

Evoluția hărții politice a lumii

Elementele constitutive ale statului

1. **Teritoriul**
   - **Mărimea teritoriului**
   - **Forma teritoriului**
   - **Poziția teritoriului**

2. **Populația**
   - **Mărimea demografică**
   - **Etnia şi națiunea. Raportul etnie-națiune**
   - **Naționalitatea, naționalismul şi statul național**
   - **Minoritățile naționale**

3. **Capitala**

4. **Frontiera şi granița de stat**
   - **Tipuri de granițe**
   - **Funcțiile granițelor**

Bibliografie

EVOLUȚIA HĂRȚII POLITICE A LUMII

Aria de geneză a primelor formațiuni politico-teritoriale organizate se suprapune în general spațiului cuprins între nord-estul continentului african şi extremul orient asiatic, marile artere hidrografice constituind embrionii formării primelor civilizații antice şi a statelor în care s-au organizat acestea.

Funcția apelor curgătoare în formarea şi dezvoltarea formațiunilor politico-administrative a fost dublă: pe de o parte de susținere a agriculturii şi implicit a traiului populației, iar pe de altă parte de axe de comunicație, condiție esențială pentru dezvoltarea comerțului şi pentru o bună gestionare a teritoriului şi implicit a menținerii coeziunii statului. Astfel, primele formațiuni teritoriale organizate politic (oraşele-state Ur, Uruk, Kiş, Nippur, Lagaş şi Eridu) s-au dezvoltat pe văile fluviilor Eufrat şi Tigru, în sudul Mesopotamiei (pe actualul teritoriu al statului irakian), în cadrul civilizației sumeriene (3200-2800 î.Chr); civilizația egipteană cu oraşele Memphis şi Teba, pe valea Nilului; cea indiană pe văile Indusului (oraşele Harappa şi Mohenjo Daro) şi Brahmaputrei, iar cea chineză pe văile Huang He şi a Fluviului Galben.

Singura excepție pare să fi fost civilizația persană, favorizată de cadrul natural muntos, cu economie pastorală şi dublă funcționalitate: adăpost (în bazinetele depresionare, ce au favorizat apariția nucleelor urbane (Persepolis) şi axe de circulație (în lungul văilor şi defileelor) ce asigurau legătura dintre cele 26 de provincii (*strapii*) ale imperiului.

O a doua categorie de civilizații antice au fost cele talasocratice, dezvoltate în spațiile litorale, ale căror element liant l-a constituit marea şi a căror dezvoltare s-a datorat navigației şi comerțului. Exemplul tipic în acest sens îl constituie *civilizația greacă*, dezvoltată în bazinul estic al Mediteranei europene şi care a stat la baza dezvoltării şi a celorlalte civilizații mediteraneene: romană, feniciană, cartagineză etc. Perioada de maximă înflorire şi expansiune teritorială a acestei civilizații s-a situat la începutul mileniului I î.Chr., fiind concretizată printr-un mare areal de iradiere ce a cuprins țărmurile Mării Negre, Asiei Mici, ale sudului Italiei şi Franței de astăzi, insulele din jumătatea estică a Mediteranei, până în nordul Africii.

Ca element specific în organizarea politico-administrativă a teritoriului erau oraşele-state (*polis*-uri), care cuprindeau, alături de oraşele propriu-zise, şi teritoriile limitrofe şi care alcătuiau comunități umane bazate pe unitate de origine, interese, tradiții şi credințe religioase[1]. Acestea au fost cucerite treptat, în a doua jumătate a mileniului I î.Chr. de către Imperiul Macedonian, care a ajuns să cuprindă vaste teritorii din peninsula Balcanică, sud-vestul Asiei (Imperiul Persan, Fenicia, Palestina) şi nord-estul Africii (Egipt).

Ulterior spațiul mediteraneean a intrat sub incidența *Imperiului Roman* (cu apogeul în secolele I – II d.Chr), care a ajuns, prin cuceriri succesive, să stăpânească teritorii întinse, din peninsula Iberică şi Marea Britanie, până în Dacia, Fenicia şi nordul Africii. Are loc în această perioadă conturarea domeniului romanic din sudul Europei şi individualizarea națiunilor din această parte a continentului.

Simultan, nordul european era dominat de o altă civilizație talasocratică: cea a vikingilor, cu nucleul în Scandinavia, ce stăpânea întinderile maritime ale Balticii şi Atlanticului de Nord, până în Groenlanda şi căreia i se datorează prima descoperire a Americii (Erik cel Roşu în anul 1000).

Dincolo de Atlantic au înflorit *civilizațiile amerindiene*, civilizații predominant montane, dezvoltate pe platourile înalte ale Anzilor-Cordilieri, cu funcții pastoral-agricole. În nord, pe actualul teritoriu al Mexicului, statul aztec s-a dezvoltat pe formațiuni civilizaționale preexistente (olmecă, xilanca, zapotecă, toltecă), iar în Anzi, tot ca urmare a dezvoltării unor civilizații autohtone mai vechi s-au format imperiile mayaş şi inca.

Statele antice, indiferent de spațiile în care au apărut şi s-au dezvoltat, se caracterizează prin cel puțin patru atribute comune:

- ✓ au luat ființă în zone cu o mare favorabilitate a cadrului natural (condiții climatice, hidrografice şi topografice favorabile locuirii);
- ✓ erau proprietatea exclusivă a suveranului (împărat, rege), care dispunea de întregul teritoriu al statului, cedându-l în folosință;
- ✓ erau puternic teocratizate (civilizațiile antice se sprijineau pe o puternică componentă teocratică);
- ✓ se caracterizau printr-o circulație închisă a elitelor politice (reprezentanții puterii proveneau din cercul restrâns al marii nobilimi).

Dispariția Imperiului Roman de Apus (476 d.Chr.) ca urmare pe de o parte a presiunilor externe, determinate de popoarele migratoare ce-i amenințau granițele, iar pe de altă parte a celor interne (mişcările separatiste asociate cu declinul economic) marchează convențional trecerea de la Antichitate la Evul Mediu.

---

[1] În tot spațiul civilizației greceşti existau, la începutul mileniului I î.Chr., peste 200 asemenea mici state.

Pacea romană (*Pax romana*) a fost urmată de o perioadă de conflicte şi instabilitate marcată de *migrația popoarelor*. Acestea au stat la baza cristalizării noilor popoare în nordul continentului european, acolo unde romanitatea era mai puțin reprezentată (germanii, englezii), iar din triburile slave s-au format popoarele rus, polonez, ceh, slovac, sârb, croat, sloven şi bulgar. De cealaltă parte, în sud, în regiunile puternic romanizate, acestea au fost asimilate de către autohtoni, formându-se popoarele romanice: italienii, francezii, spaniolii, portughezii, iar în spațiul romanității orientale, românii. La sud de Dunăre, pe fundamentul Imperiului Roman de Răsărit, se cristalizeză, începând din secolul al VI-lea, Imperiul Bizantin, important nucleu economic şi cultural, continuator al civilizațiilor grecească şi romană. Acesta va dăinui până în anul 1453, când, ca urmare a presiunii turcilor din Anatolia, capitala sa, Constantinopole (Bizanț)[2] a fost cucerită, devenind capitală a Imperiului Otoman. Şi astfel, un nou imperiu, islamic, ajunge la porțile Europei, cucerind Balcanii şi amenințând vreme de aproape cinci secole, lumea creştină. Astfel se explică prezența unor importante comunități islamice în peninsula Balcanică (Albania, Bosnia, Bulgaria) şi în Dobrogea.

In centrul Asiei ia naştere un mare imperiu al stepei: Imperiul mongol, prin unirea, în 1206 de către Genghis-Han a triburilor mongole, care ajunge să devină cea mai întinsă formațiune statală cunoscută vreodată de omenire, extinsă din China până în răsăritul Europei.

In sud-vestul Asiei şi în nordul Africii are loc expansiunea civilizației arabe, care ajunge să „preseze” dinspre vest (Spania) lumea creştină.

In Europa de Vest, prin destrămarea Imperiului Carolingian (843) s-au pus bazele teritoriale ale Franței şi ale statelor germane şi italiene; Anglia ia naştere în secolul al X-lea, prin unirea tuturor statelor anglo-saxone într-un singur regat, pentru ca în secolele XII-XIII Franța şi Anglia să formeze primele state centralizate din Europa (Frăsineanu, 2005, p. 105). Concomitent, în Europa centrală, estică şi sud-estică se pun bazele, între secolele VII-XIV, a numeroase state naționale independente: Polonia, Ungaria, Rusia, Țările Române etc.

In spațiul carpato-dunăreano-pontic, după retragerea romană, populația autohtonă s-a organizat în *obşti săteşti*, iar prin unirea acestora, în uniuni de obşti, *cnezate, voievodate, ducate* şi *țări*, unele ajungând să cuprindă peste 100 de sate cu suprafețe ce ajungeau la 8000-10.000 km^2 (Țara Bârsei, Țara Maramureşului, Țara Făgăraşului, Țara Hațegului, Țara Vrancei etc).

Țara Românească a luat ființă către sfârşitul secolului al XIII-lea şi începutul secolului al XIV-lea prin unirea şi organizarea sub conducerea voievozilor de Argeş a tuturor formațiunilor prestatale de la sud de Carpați într-o singură unitate politico-administrativă. Incă de la începutul existenței sale, în Țara Românească s-au configurat două regiuni istorice, delimitate de axa transversală a Oltului: Muntenia, la est şi Oltenia, la vest, condusă la rândul ei de un „ban”, cel mai înalt dregător al statului după domnitor. *Moldova* a fost întemeiată la mijlocul secolului al XIV-lea, prin cucerirea succesivă de către voievozii români din Maramureş (Dragoş, Bogdan şi voievozii Muşatini), a formațiunilor politice româneşti cuprinse între Carpați, Nistru şi Marea Neagră. La fel ca în cazul Țării Româneşti, rațiunile de ordin politic şi militar au condus la individualizarea în cadrul teritoriului său a două regiuni: Țara de Sus, ce cuprindea teritoriile de la nord de Vaslui, dintre Carpați şi Nistru, inclusiv Bucovina şi Țara de Jos, la sud de această paralelă. Deoarece partea de sud a Moldovei limitrofă Dunării, cuprinsă între Prut şi Nistru fusese anterior stăpânită de domnitorii din Țara Românească din familia Basarabilor, a primit numele de Basarabia. *Transilvania* forma la venirea ungurilor, în secolul al IX-lea, un bloc etnic românesc compact, constituit din formațiuni politico-administrative de tipul cnezatelor şi voievodatelor. Această tradiție a continuat, prin individualizarea, treptat, în cadrul Transilvaniei a mai multor regiuni: Transilvania propriu-zisă (Ardealul), Banatul, Crişana şi Maramureşul.

Ultima parte a Evului Mediu a fost marcată de profunde transformări economice, sociale, politice şi culturale, care au condus la o dezvoltare accentuată a unor state vest-europene cu o amplă fațadă maritimă: Anglia, Franța, Spania, Portugalia şi Olanda. Flota apare în acest context ca o interfață între potențialul economic şi ambițiile politice de a-şi extinde teritoriul. Cum teritoriul european fusese deja ocupat de formațiuni politice bine individualizate, începe „cursa” de explorare şi cucerire a teritoriilor de dincolo de mări şi oceane.

Marile descoperiri geografice i-au avut ca principali protagonişti pe Bartolomeu Diaz, care a depăşit Capul Bunei Speranțe căutând drumul maritim spre Indii (1488); Cristofor Columb, care ajunge în Antile şi descoperă continentul american (1492-1504); Vasco da Gama, care ajunge în Indii ocolind Africa (1497) şi Fernando Magellan, care realizează prima călătorie în jurul lumii ocolind pe la sud continentul american (1519-1522). După 1600, olandezii şi-au concentrat atenția asupra mărilor sudice, descoperind Indonezia şi Australia.

[2] De la numele vechii colonii greceşti, pe locul căreia s-a dezvoltat.

Descoperirea ţărmurilor a fost urmată de colonizarea teritoriilor interioare, având ca baze de pornire nucleele de relocalizare fixate pe ţărmuri (*comptoare*). Se dezvoltă astfel *sistemul colonial*, ale cărui baze au fost puse în secolul al XV-lea de către Portugalia şi Spania dar care a fost extins ulterior, în secolele XVI-XVII de către Olanda, Anglia şi Franţa şi cărora li s-au adăugat, la începutul secolului al XIX-lea Belgia, Italia, Germania, Japonia, S.U.A. Rusia, favorizată de situarea în proximitatea unui imens spaţiu slab locuit (Siberia), a avut o evoluţie specifică, acţionând pe cale continentală, prin extinderea continuă a frontierelor statului.

Portugalia şi-a dezvoltat sistemul colonial cu precădere în Africa şi America Latină, folosind ca puncte de pornire Ceuta (colonie pe ţărmul marocan – 1415), precum şi insulele Madeira (1419) şi Azore (1427). Au urmat Insulele Capului Verde şi Guineea (1460); Angola şi Mozambic (cele mai extinse colonii portugheze din Africa, între 1500 respectiv 1502 şi 1975), acestea fiind continuate spre Oceanul Indian cu São Tomé şi Principé - 1505, ţărmurile Yemenului (Socotra – 1506, Aden - 1513), Ormuz – 1515, India portugheză (Gôa, Diu şi Daman – 1510), Macao şi insula Timor – 1586. In America Latină perla colonială portugheză a fost *Brazilia* (între 1530/1532 şi 1822), ale cărei frontiere au fost fixate prin tratatele hispano-lusitane de la Madrid (1750) şi Santo Ildefosó (1777).

Spania, a pornit din insulele Canare fixându-şi centrul de greutate al domeniului colonial în America Latină (Hispanõla – 1496[3], Cuba – 1511, Puerto Rico, Panama – 1513, Mexic – 1519, Salvador – 1525, Guatemala – 1527, Ecuador şi Peru – 1532, Bolivia – 1535, Argentina – 1536, Columbia – 1536/38, Paraguay – 1537, Chile – 1541, Venezuela – 1546). Domeniile spaniole din America Latină au fost grupate în câteva mari colonii: Viceregatul Noua Granadă (Columbia, Ecuador, Panama şi Venezuela); Viceregatul Noua Spanie (Mexic); Provinciile Unite ale Americii Centrale (federaţie alcătuită din Guatemala, Nicaragua, Salvador, Honduras şi Costa Rica); Căpitănia Generală Chile; Viceregatul Rio de la Plata (Argentina, Bolivia, Paraguay şi Uruguay) şi Viceregatul Peru. Acestea au format state independente în prima jumătate a secolului al XIX-lea. Lor li s-au alăturat Florida, colonie spaniolă cumpărată de S.U.A. în 1819. Ca urmare, centrul de greutate al dispozitivului colonial spaniol s-a mutat în Africa: Sahara Spaniolă (Rio de Oro) – 1885, Marocul spaniol (teritoriile Rif şi Ifni) – 1912, care s-au adăugat unor mici teritorii stăpânite anterior (Fernando Póo şi Rio Muni)[4]. In Asia, perla colonială spaniolă a fost arhipelagul Filipine (posesiune între 1571 şi 1898).

Intrarea în clubul puterilor coloniale a Olandei, dar mai ales a Angliei şi Franţei a adus o amplă reconfigurare a sistemului colonial şi a ariilor de dominare politico-economică şi implicit acutizarea clivajelor dintre marile puteri. Astfel, Olanda îşi va crea imperiul colonial în detrimentul Portugaliei, Franţa în detrimentul Spaniei, iar Anglia în detrimentul Franţei.

Olanda, devine în secolul al XVII cea mai mare putere comercială din Europa punând bazele unui vast imperiu colonial pe continentul american, în Africa de Vest şi de Sud şi în Asia de Sud. Principalul domeniu colonial olandez avea să fie dat de *Indiile Olandeze* (*Indonezia* de astăzi) – 1602-1949 (Djakarta – 1619); în America colonizează Antilele Olandeze – 1634, coasta estică a Americii de Nord (Nieuwe Amsterdam – 1642)[5], Guyana Olandeză (Surinam) – 1667; în Africa îşi fixează câteva puncte-colonii pe ţărmurile Senegalului şi Coastei de Aur (Ghana), iar în 1652 întemeiază oraşul şi colonia Kaapstad (Cape Town), ca punct de sprijin în drumul spre Indii. Aici suportă o puternică presiune engleză ce are ca urmare alungarea treptată a olandezilor, care înfiinţează colonii succesive, trecute ulterior, rând pe rând, sub administrare britanică (Kaapstad – 1652-1806, Natal – 1839-1843, Transvaal – 1852-1902, Orange – 1854-1902), devenite ulterior state ale Uniunii Sud-Africane.

Franţa şi-a început achiziţiile coloniale prin cucerirea câtorva mici insule din Caraibe (Saint Pierre şi Miquelion – 1536, Martinica – 1635, Guadelupa – 1674), care împreună cu Guyana Franceză – 1664 a format primul domeniu colonial închegat al Franţei, ce are şi în prezent statut de teritoriu francez. Se instalează pe ţărmul atlantic al Canadei (1608), unde fondează oraşele Quebec – 1608 şi Montreal – 1642; însă posesiunile franceze sunt cedate Angliei în 1759; întemeiază colonile Louisiana – 1673, vândută S.U.A. în 1803 şi Haiti – 1687, care după ce a fost colonizată cu sclavi aduşi din Africa, devine în 1804 prima republică independentă a negrilor de pe continentul american.

Centrul de greutate al sistemului colonial francez avea însă să fie stabilit în Africa, odată cu constituirea coloniilor *Africa de Nord Franceză* (Maroc şi Tunisia – 1812, Algeria – 1847); *Africa Occidentală Franceză* (Senegal – 1854/1865, Mauritania – 1903, Guineea – 1843, Côte d'Ivoire – 1899, Dahomery – 1894, Sudanul

---

[3] Santo Domingo a fost primul oraş fondat de spanioli în Lumea Nouă (1496).
[4] Acestea au format ulterior Guineea Ecuatorială.
[5] Predecesorul New-York-ului de astăzi.

Francez (Mali) – 1895, Niger – 1900 şi Volta Superioară – 1896) şi *Africa Ecuatorială Franceză* (Gabon – 1878, Congo de Mijloc – 1880, Oubangui-Chari (R. Centrafricană) – 1897, Ciad – 1900 şi Camerun – 1916). La acestea, se adăugau, tot în Africa, Somalia Franceză (Coasta Franceză a Somalilor, ulterior denumită Teritoriul Francez al Populaţiilor Afar şi Issa), colonie din 1887, independentă 90 de ani mai târziu sub numele Djibouti, insula Madagascar – 1885, care forma o colonie împreună cu arhipelagul Comore – 1843/1886 şi insulele Mayotte şi Reunion, care formează şi în prezent teritorii de peste mări ale Franţei.

Pe continentul asiatic principalul domeniu colonial francez îl forma *Uniunea Indochineză*, alcătuită din Cochinchina (Vietnamul de Sud) – 1857, Annam (Vietnamul Central) şi Tonkin (Vietnamul de Nord) – 1884, Cambodgea (Kampuchia) – 1863 şi Laos (1899). Pe ţărmurile Indiei, Franţa şi-a stabilit cinci puncte strategice: Chandernagor, Karaikal, Mahé, Pondicherry şi Yanaon. Dispozitivul colonial francez era completat de câteva insule din Pacific, unele având şi astăzi statut de teritorii franceze: Polinezia Franceză (teritoriu francez din 1850), Noua Caledonie (din 1853), Wallis şi Futuna (din 1887) şi Noile Hebride (condominium anglo-francez din 1906, ce a format în 1980 statul Vanuatu). Astfel configurat, Imperiul colonial francez se situa la începutul secolului XX pe locul II în lume după cel britanic, având o suprafaţă de 11 milioane km^2 şi o populaţie de 63 milioane locuitori.

Anglia, cu un imperiu colonial de 35 milioane km^2 şi 530 milioane locuitori[6] deţinea de departe, la sfârşitul secolului al XIX-lea, supremaţia mondială.

Domeniile coloniale britanice erau răspândite pretutindeni în lume şi aveau diferite grade de subordonare faţă de Metropolă, acestea fiind stipulate prin tratate prin care conducătorii locali acceptau un consilier britanic.

Căutarea drumului vestic spre Indii, prin Atlantic, a determinat şi în cazul Marii Britanii, stabilirea primelor colonii pe continentul american: insulele Virgine – 1584, Insulele Bermude, Bahamas, Barbados, Grenada (1612-1627), Massachussetts (1619) (Frăsineanu, 2005, p. 114), Antigua şi Barbuda, Montserrat, Saint Kittris şi Nevis – 1632, Christmas – 1643, Anguilla – 1650, Santa Elena şi Ascension – 1651, Jamaica – 1655, New York – 1664, Cayman – 1670, Bermude – 1684, Newfoundland (1713), Canada (1763, cu statut de dominion din 1867), Saint Vincent (1763), apoi Turks şi Caicos (1799), Trinidad (1802 - de la Spania), Dominica (1805 – de la Franţa) şi Santa Lucia (1814). Tot pe continentul american, Anglia ia în posesie Guyana (1831), Hondurasul Britanic (Belize – 1862), iar în sud, insulele Georgia de Sud (1775) şi Falkland (Malvinas) – 1833.

Atenţia Imperiului Britanic a rămas însă îndreptată asupra *Indiei*, a cărei colonizare o începe în 1614 prin ocuparea regiunilor de coastă şi a oraşelor Bombay, Madras şi Calcutta. Războiul de 7 ani (1756-1763) are ca urmare, între altele, înlăturarea dominaţiei franceze din India, dar, datorită oponenţei populaţiei autohtone, aceasta n-a putut fi declarată colonie britanică decât în 1858. Nepalul este transformat în posesiune Britanică în 1816 iar Birmania şapte decenii mai târziu (1886). La sud, insula Ceylon este cucerită de la olandezi în 1796 şi declarată oficial colonie britanică în 1802, incluzând şi protectoratul Maldive (1887). O mare importanţă strategică pentru Coroana Britanică a avut-o Stabilimentul strâmtorilor, prin care Anglia controla calea maritimă dintre oceanele Indian şi Pacific. Acesta includea Singapore, Malacca şi Penang (1826), care din 1867 a devenit colonia Malaysia. Spre est, dispozitivul colonial britanic era completat de Papua (1884) şi Borneo Britanic (ce includea şi sultanatul Brunei) – 1888, iar spre nord de Hongkong (1843).

Australia devine colonie britanică în 1770; până la 1850 se pun bazele principalelor oraşe de pe coasta estică (Sydney – 1788, Brisbane – 1825, Adelaide – 1829, Melbourne – 1835), iar în 1901 este declarată dominion britanic.

Pentru a împiedica expansiunea rusă spre Oceanul Indian în detrimentul Indiei britanice, în 1880 Afganistanul este transformat în protectorat britanic. In zona Golfului, Marea Britanie deţinea protectoratul asupra insulei Bahrain (1867), Omanului (1891), Coastei Piraţilor (azi Emiratele Arabe Unite), coloniilor Hadramaut şi Aden (azi în Yemen) (1892), Kuwaitului (1899) şi Qatarului (1916).

Prezenţa colonială britanică din Africa cuprindea protectoratele Gambia (1604), Basutoland (azi Lesotho – 1868), Coasta de Aur (azi Ghana – 1874, luată de la olandezi), Bechuanaland (azi Botswana – 1885), Sierra Leone şi Somalia Britanică (1787), Uganda şi Zanzibar (1890), Rhodesia de Nord (azi Zambia – 1891), Rhodesia de Sud (azi Zimbabwe – 1891, colonie din 1923), Nyassaland (azi Malawi - 1891), Africa Orientală Engleză (azi Kenya – 1895), Swaziland (1906), Nigeria (1861/1914), Camerunul Britanic (1916). La acestea se

[6] Acesta depăşea ca suprafaţă de peste 145 de ori metropola colonială, iar ca populaţie de peste 14 ori.

adăuga Uniunea Sud-Africană (din 1806), Sudanul Anglo-Egiptean (condominium din 1899), insulele Seychelles (din 1910) şi Mauritius (din 1914).

In Oceanul Pacific, coroana britanică deţinea insulele Santa Elena şi Asuncion (din 1651), Tristan da Cunha (1816), Noua Zeelandă (1841), Fiji (1874), Ellice şi Gilbert (1892), Solomon (1893), Tonga (1900) şi Noile Hebride (condominium anglo-francez, din 1906).

Mai aproape de graniţele sale, pe continentul european, Marea Britanie deţine insula Man (din 1765) şi Gibraltarul (din 1704); Ciprul s-a aflat sub protectorat britanic între 1914 şi 1960, iar Malta între 1814 şi 1964.

Italia ocupă în 1885 oraşele şi teritoriile de pe coasta africană a Mării Roşii, înfiinţând în 1890 colonia Eritrea (până în 1941, când va trece sub administrare britanică), iar în 1908 Somalia Italiană. In 1912, în urma războiului cu Imperiul Otoman, anexează Tripolitania şi Cyrenaica, care unite în 1934, vor forma colonia Libia (până în 1943, când intră sub protectorat britanic).

Germania îşi orientează achiziţiile coloniale către Africa, unde va pune stăpânire pe Togo şi Namibia (1884), Tanganyka şi Rwanda (1885), care vor forma Africa Orientală Germană. In Oceanul Pacific ocupă partea de nord-est a insulei Noua Guinee (1884) şi Samoa (1899).

Belgia, profitând de divergenţele de interese dintre marile puteri coloniale, reuşeşte să achiziţioneze în urma Conferinţei internaţionale de la Berlin (1885), cu titlul de proprietate personală a Regelui Leopold al II-lea, teritoriul Congo, transformat în 1908 în colonie, iar prin tratatul de la Versailles (1919) dobândeşte mandat de administrare asupra coloniei Rwanda-Burundi.

Statele Unite ale Americii îşi măresc teritoriul prin cumpărarea de la Rusia a teritoriului Alaska şi arhipelagului Aleutine (1867); în 1898, în urma războiului cu Spania anexează insulele Hawaii şi îşi extind dominaţia asupra insulelor Puerto Rico şi Guam. Samoa Americană capătă statut de colonie în 1899, iar insulele Virgine Americane sunt cumpărate de la Danemarca în 1916.

Japonia cucereşte, în urma războiului cu China insulele Taiwan (Formosa) şi Pescadores; în anul 1905 cucereşte de la Rusia jumătatea sudică a insulei Sahalin şi partea sudică a peninsulei Liaodong, iar în 1910 ocupă peninsula Coreea, asigurându-şi dominaţia în Asia de Est.

Rusia a acţionat, prin politica sa colonială, în direcţia lărgirii continui a graniţelor statului. Astfel, dacă în cazul celorlalte puteri coloniale, crearea sistemelor coloniale s-a făcut prin relocalizare, în cazul Rusiei, s-a făcut prin expansiunea graniţelor statului, creindu-se un „imperiu continental”.

Astfel, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, guvernul ţarist a trecut la anexări teritoriale spre est (Siberia) prin supunerea mai mult mai puţin forţată a populaţiilor autohtone: regiunea transcaspică (1869-1873), regiunile Buhara şi Hiva (1873), hanatul Kokand şi insula Sahalin (1875), Fergana (1875-1876), Samarkand şi oaza Merv (1884), Port Arthur şi Dalnâi (Dairen) (1898), astfel că la începutul secolului al XIX-lea teritoriul Rusiei ajunsese să însumeze 17.700.000 km^2, cu o populaţie de 33,2 milioane locuitori, dintre care circa 20 milioane erau musulmani (Zamfir, 1999).

Din perspectiva evoluţiei istorice, se pare că extensiunea maximă a imperiilor coloniale s-a atins în preajma Primului Război Mondial (1914), când acestea au ajuns la o suprafaţă de 74.963.500 km^2 şi la o populaţie de 568.694.000 locuitori (Zamfir, 1999).

O analiză a coloniilor din punct de vedere al funcţiilor îndeplinite de acestea, evidenţiază următoarele tipuri (Giurcăneanu, 1983):

- ✓ *puncte de sprijin*, cu funcţie de aprovizionare, folosite ca escale, pentru aprovizionare şi adăpost, fiind dotate cu instalaţii de reparare a navelor;
- ✓ *colonii de exploatare*, cu funcţie economică, destinate să asigure aprovizionarea cu materii prime (colonii minerale), sau pentru cultura unor plante tropicale (colonii de plantaţii). In astfel de colonii era impusă munca forţată a populaţiei băştinaşe sau a sclavilor;
- ✓ *colonii de populare*, destinate coloniştilor care părăseau metropolele pentru reluarea vieţii într-un nou mediu;
- ✓ *colonii complexe*, cu funcţii atât de exploatare cât şi de populare;
- ✓ *baze navale şi aeriene*, cu funcţie militară, stabilite în puncte de interes strategic.

Din perspectiva gradului de subordonare al teritoriului colonizat faţă de metropola colonizatoare, acelaşi autor distinge următoarele tipuri de colonii:

dominioanele, formă de subordonare introdusă în Marea Britanie, se caracterizează printr-o autonomie mai largă, instituţii administrative proprii şi reprezentare în cadrul parlamentului de la Londra. Un sistem de subordonare

similar dominioanelor britanice a fost folosit de S.U.A. în cazul Puerto Rico şi Filipine, cunoscute sub titulatura de teritorii neîncorporate (Frăsineanu, 2005);

- ✓ *protectoratele*, cel mai frecvent tip de administrare colonială, erau teritorii administrate pe baza unor acorduri încheiate cu conducătorii locali, prin care aceştia continuau să-şi exercite autoritatea, însă sub controlul strict al puterii colonizatoare;
- ✓ *condominium-urile*, sunt teritorii asupra cărora îşi exercitau autoritatea două sau mai multe puteri coloniale. Această formă de administrare este specifică situațiilor unde nu s-a ajuns la un acord privind ocuparea acelui teritoriu;
- ✓ *coloniile*, reprezintă forma de subordonare maximă, caracterizând acele teritorii administrate direct de către metropolele coloniale şi considerate efectiv ca fiind proprietate a acestora, fiind total lipsite de autonomie.

Mai mult de jumătate din statele existente astăzi pe Glob sunt legate de fenomenul decolonizării.

Primii germeni ai decolonizării se fac resimțiți în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea odată cu independența S.U.A. (1776), urmată, la începutul al XIX-lea, de independențele latino-americane care au determinat apariția a 25 state.

In a doua jumătate a secolului al XIX-lea, până după Primul Război Mondial, reculul şi prăbuşirea imperiilor Otoman şi Austro-Ungar a conturat cea ce-a doua etapă de proliferare a statelor, noile state apărute în această perioadă având în majoritatea cazurilor un caracter național[7]. Prin *state naționale* se înțeleg acele state a căror extensiune teritorială coincide cu cea ocupată de națiunea sa, adică o națiune formează propriul său stat, în care nu există nici un grup etnic semnificativ care să nu facă parte din națiune (Bodocan, 1997).

Independența statelor apărute ca urmare a dispariției Imperiului Țarist a avut un caracter efemer, acestea fiind înglobate ulterior în U.R.S.S. (1922-1940).

Cel de-al Doilea Război Mondial, spre deosebire de Primul, nu a determinat o creştere majoră a numărului de state, în anii postbelici devenind independente doar statele subcontinentului indian (India, Pakistan[8], Sri Lanka, Myanmar - atunci Birmania), Indonezia şi unele state din Orientul Apropiat (Israel, Liban şi Siria).

In anii '50, dar mai cu seamă în deceniile VI şi VII ale secolului trecut, procesul decolonizării atinge intensitatea maximă. Devin independente un mare număr de state de pe continentul african, asiatic, din Oceania şi Caraibe, prin restrângerea considerabilă a imperiilor coloniale britanic şi francez. Anul 1960 pare să fi marcat apogeul acestui proces, prin independența coloniilor franceze din Africa. Noile state au moştenit de la colonizatori limitele administrative, care au devenit granițe de stat, punând serioase probleme de eterogenitate etnică. Astfel, multe dintre limitele interne ale imperiilor francez şi britanic au fost trasate în raport de logica geopolitică şi geostrategică de moment a puterilor colonizatoare; în consecință au fost incluse în acelaşi stat, etnii adesea rivale, sau, invers, anumite etnii au fost partajate între mai multe state (Sudan, Nigeria, Rwanda, Liberia, Mali, R.D. Congo etc).

In Asia, decolonizarea a permis unor populații foarte vechi de a-şi reconstitui, prin independență, statele pe care le aveau odinioară (Laos, Vietnam, Cambodgia); în alte cazuri a dat naştere unor ansambluri politice de dimensiuni uriaşe, cu un mare grad de fragmentare etnică (India, Pakistan, Afganistan) sau teritorială (Indonezia). Prin contrast, decolonizarea engleză din Antilele Mici (anii 1980), în pofida eforturilor Londrei de a grupa într-un ansamblu politic coerent toate insulele, a condus la o fragmentare rapidă prin constituirea de ministate alcătuite doar din una sau două insule principale. Similar, în Oceania, s-au format ministate alcătuite dintr-o insulă (Nauru, Samoa) sau din grupuri de insule răspândite pe mari suprafețe (Fiji, Kiribati, Tuvalu).

După 1990, centrul de greutate al decolonizării s-a reîntors în Europa, fiind legată de dispariția blocului comunist. Astfel, prin destrămarea U.R.S.S., a R.S.F. Iugoslavia şi R.S. Cehoslovacia au luat naştere 21 de noi entități naționale.

În alte situații, şi-au reafirmat independența state care s-au mai bucurat de acest statut[9], sau care au rezultat prin unificarea unor state divizate: Tanzania (1964)[10], Vietnam (1975), Germania şi Yemen (1990).

---

[7] Printre acestea se numără şi România.

[8] In 1971 Pakistanul de Est se desprinde de Pakistanul de Vest şi se declară independent sub numele de Bangladesh.

[9] Statele baltice (Estonia, Letonia şi Lituania), de exemplu, au devenit independente în 1918 ca urmare a disoluției Imperiului Țarist, pentru a fi înglobate în U.R.S.S. în preajma celui de-al Doilea Război Mondial (1918) şi a-şi redobândi independența în 1991, odată cu destrămarea U.R.S.S.

[10] Tanzania a luat ființă prin unificarea, la 26.05.1964, a statelor *Tanganyka* (independentă la 9.12.1961) şi *Zanzibar* (independent la 10.12.1963).

Cronologia independenței statelor lumii sub forma şi denumirea actuală în secolele XIX şi XX.

1800-1850	Europa	Liechtenstein-1806, Monaco-1814, Olanda-1815, Grecia-1822, Belgia-1830.
	Africa	Liberia-1847.
	America	Haiti-1804, Paraguay-1811, Venezuela-1811, Argentina-1816, Chile-1818, Columbia-1819, Mexic, Peru, Honduras, El Salvador, Guatemala, Costa Rica, Nicaragua, Dominicană (R.~)-1821, Brazilia-1822, Bolivia, Uruguay-1825, Ecuador-1830.
1851-1900	Europa	Italia-1861, Luxemburg-1867, Germania-1871, România-1877, Serbia-1878.
	America	Canada-1867, Cuba-1898.
1901-1920	Europa	Norvegia-1905, Bulgaria-1908, Albania-1912, Finlanda-1917, Estonia, Letonia, Lituania, Polonia, Cehoslovacia, Iugoslavia, Austria, Ungaria-1918.
	Asia	Afganistan-1919.
	Africa	Africa de Sud-1910.
	America	Panama-1903.
	Australia-Oceania	Australia-1901, Noua Zeelandă-1907.
1921-1945	Europa	Irlanda-1937, Islanda-1944.
	Asia	Mongolia-1921, Turcia-1923, Arabia Saudită, Irak-1932, Siria, Liban-1941, Indonezia, Vietnam-1945.
	Africa	Egipt-1922.
1946-1960	Europa	Germania (R.F.~), Germania (R.D.~)-1949.
	Asia	Iordania, Filipine-1946, India, Pakistan-1947, Israel, Myanmar, Sri Lanka, Coreea (R.~), Coreea (R.P.D.~)-1948, Oman-1951, Laos, Cambodgia-1953, Cipru-1960.
	Africa	Libia-1951, Sudan, Maroc, Tunisia-1956, Ghana-1957, Guineea-1958, Camerun, Togo, Madagascar, Congo (R.D.), Congo (R.~), Somalia, Benin, Niger, Burkina Faso, Ciad, Côte d'Ivoire, Centrafricană (R.~), Gabon, Senegal, Mali, Nigeria, Mauritania-1960.
1961-1970	Europa	Malta-1964.
	Asia	Kuwait-1961, Maldive, Singapore-1965., Yemen (R.P.D.~)-1967.
	Africa	Sierra Leone-1961, Algeria, Burundi, Rwanda, Uganda-1962, Kenya-1963, Tanzania, Malawi, Zambia-1964, Gambia-1965, Botswana, Lesotho-1966, Mauritius, Swaziland, Guineea Ecuatorială-1968.
	America	Jamaica, Trinidad-Tobago-1962, Guyana, Barbados-1966.
	Australia-Oceania	Samoa-1962, Nauru-1968, Fiji-1970.
1971-1989	Asia	Bahrain, Qatar, Emiratele Arabe Unite, Bangladesh-1971, Brunei-1984.
	Africa	Guineea Bissau-1973, Mozambic, Angola, Capul Verde, Comore, São Tomé şi Princípe -1975, Seychelles-1976, Djibouti-1977, Zimbabwe-1980.
	America	Bahamas-1973, Grenada-1974, Surinam-1975, Dominica-1978, Santa Lucia, Saint Vicent-Grenadine-1979, Belize, Antigua şi Barbuda-1981.
	Australia-Oceania	Papua-Noua Guinee-1975, Solomon, Tuvalu-1978, Kiribati-1979, Vanuatu-1980.
1990-2008	Europa	Germania (1990), Georgia, Slovenia, Croația, Estonia, Letonia, Lituania, Ucraina, Moldova (R.~), Azerbaidjan, Armenia, Rusia, Macedonia-1991, Bosnia şi Herțegovina-1992, Cehia, Slovacia, Andorra-1993, Muntenegru-2007, Kosovo-2008.
	Asia	Kazahstan, Kârgâstan, Tadjikistan, Turkmenistan, Uzbekistan-1991.
	Africa	Namibia-1990, Eritrea-1993.
	Australia-Oceania	Ins. Marshall, Micronezia-1990, Palau-1994, Timorul de Est-2002.

Surse: Matei et. al., 2005; Ilieş, 1999, cu actualizări.

Creşterea rapidă a numărului de state a făcut să fie destul de uşor pentru un stat de a căpăta legitimitate pe plan internațional. Condițiile ar fi doar ca statul respectiv să fie recunoscut de statul din care s-a desprins şi de comunitatea internațională, să fie membru O.N.U. şi să aibă ambasadori în principalele țări ale lumii.

Evoluția numărului de state independente în secolul XX

Anul	**Europa**	**America**	**Asia**	**Africa**	**Oceania**	**TOTAL**
1900	21	20	5	2	0	48
1914	23	22	5	4	1	55
1945	31	22	12	4	2	71
1989	32	35	38	51	11	167
2008	44	35	47	53	14	193

Sursa: Frăsineanu, 2005, cu actualizări.

Legitimitatea internă este însă mult mai greu de obţinut şi presupune convingerea cetăţenilor că statul respectiv formează o naţiune. Dacă Europa se caracterizează prin formaţiuni statale bine consolidate de-a lungul timpului (chiar şi în cazul celor care s-au aflat integrate în state multinaţionale), al căror caracter naţional s-a închegat pe parcursul timpului[11], nu acelaşi lucru se poate afirma despre statele extra-europene. Aici formarea sentimentului naţional a urmat trasării graniţelor, în multe cazuri asimilarea într-o singură naţiune a unor etnii diferite, dovedindu-se dificilă şi antrenând forţe centrifugale. Astfel, remarcând situaţiile geopolitice de pe continentul african, din Orientul Mijlociu şi Îndepărtat, Federaţia Rusă, Subcontinentul Indian sau din Asia de Sud-Est, se poate constata că unele minorităţi etnice pot antrena mişcări centrifugale care să determine formarea de noi state[12]. Chiar şi în Europa, unele micro-naţionalisme cum este cazul Scoţiei, al Cataloniei şi Ţării Bascilor sau al Flandrei pot constitui nucleul formării de noi state. În toate aceste cazuri, soluţiile alese au avut un numitor comun: descentralizarea, mergându-se către regionalizare şi federalizare, lansându-se conceptul de *Europa regiunilor* care să înlocuiască treptat *Europa statelor naţionale*.

În paralel, tensiunilor etnice şi identitare ce conduc la fragmentare prin crearea de state naţionale şi destrămarea celor multinaţionale li se opun cele integratoare, prin coeziunea în jurul unor obiective economice sau politice comune şi apariţia unor regrupări regionale. Iau naştere astfel organizaţiile internaţionale de cooperare, veritabile ansambluri economice şi geopolitice de nivel planetar (O.N.U. - 192 membri) sau regional.

Prima categorie, cea a grupărilor economice de state vizează intensificarea schimburilor comerciale dintre statele membre şi crearea unei mai bune convergenţe dintre politicile economice practicate de acestea. Printre aceste grupări, se disting *pieţele comune*, cum a fost Comunitatea Economică Europeană (care a stat la baza actualei Uniuni Europene) sau Piaţa Comună a Sudului – Mercosur (ce reuneşte state de pe continentul sud-american) şi *zonele de liber schimb* – Zona Comerţului Liber din America (N.A.F.T.A.) sau Asociaţia Europeană a Liberului Schimb (E.F.T.A.). În pieţele comune, ca urmare a renunţării la orice restricţii privind schimburile comerciale dintre statele membre se instituie un tarif vamal unic; în plus, politicile comune la nivel sectorial (politicile agricole, cele privind industria textilă sau privind infrastructura, de exemplu) necesită o strânsă cooperare dintre state.

Spre deosebire de acestea, în zonele de liber schimb fiecare stat îşi păstrează propriul tarif vamal în raport de statele nemembre. Este şi motivul pentru care unele state, precum Marea Britanie, Danemarca, Portugalia, Austria, Suedia şi Finlanda au fost nevoite să părăsească Asociaţia Europeană a Liberului Schimb în urma aderării la Uniunea Europeană.

Alte structuri de cooperare, precum cele din Orientul Mijlociu (Consiliul de Cooperare a Statelor Arabe din Golf – C.C.A.S.G. şi Consiliul de Cooperare Arabă – C.C.A.), din spaţiul ex-sovietic (Comunitatea Statelor Independente – C.S.I.) sau din sudul Africii (Comunitatea pentru Dezvoltare a Africii Australe – S.A.D.C.) au o tentă comună: economică şi geopolitică. În cazul statelor arabe din zona Golfului Persic, în cadrul cărora Arabia Saudită exercită o puternică influenţă, se doreşte o revigorare a cooperării economice în vederea asigurării securităţii statelor împotriva unor ameninţări exterioare prin dezvoltarea cooperării dintre forţele armate, stabilirea unui sistem comun de apărare aeriană şi crearea unei industrii comune de armament. Cooperarea pentru dezvoltarea Africii australe a fost creată pentru a contracara tendinţele de dominare economică şi politică a Africii de Sud în raport cu statele din jur, însă pe măsura evoluţiei sistemului politic sud-african către o democraţie non-rasială, organizaţia şi-a lărgit scopurile în direcţia unei cooperări multilaterale la nivel regional. Comunitatea Statelor Independente, clădită pe structura fostei U.R.S.S., îşi propune menţinerea relaţiilor de cooperare economică, politică şi militară moştenite din perioada sovietică. Excepţie fac statele baltice (Estonia, Letonia şi Lituania), care au aderat la Uniunea Europeană şi N.A.T.O.; din acest punct de vedere se constată o incompatibilitate între obiectivele structurilor de cooperare europeană şi euro-atlantică şi cele ale C.S.I., dominată de Moscova. De altfel, pentru a contracara tendinţele de hegemonie ale Rusiei în cadrul C.S.I., patru state din cadrul acestei organizaţii (Georgia, Ucraina, Azerbaidjan şi Republica Moldova), au format în 1997 grupul G.U.A.M.

Grupările regionale în care domină asocierea de tip politico-militar au ca principal scop cooperarea dintre statele membre în vederea prevenirii conflictelor şi a soluţionării pe cale paşnică a celor deja existente.

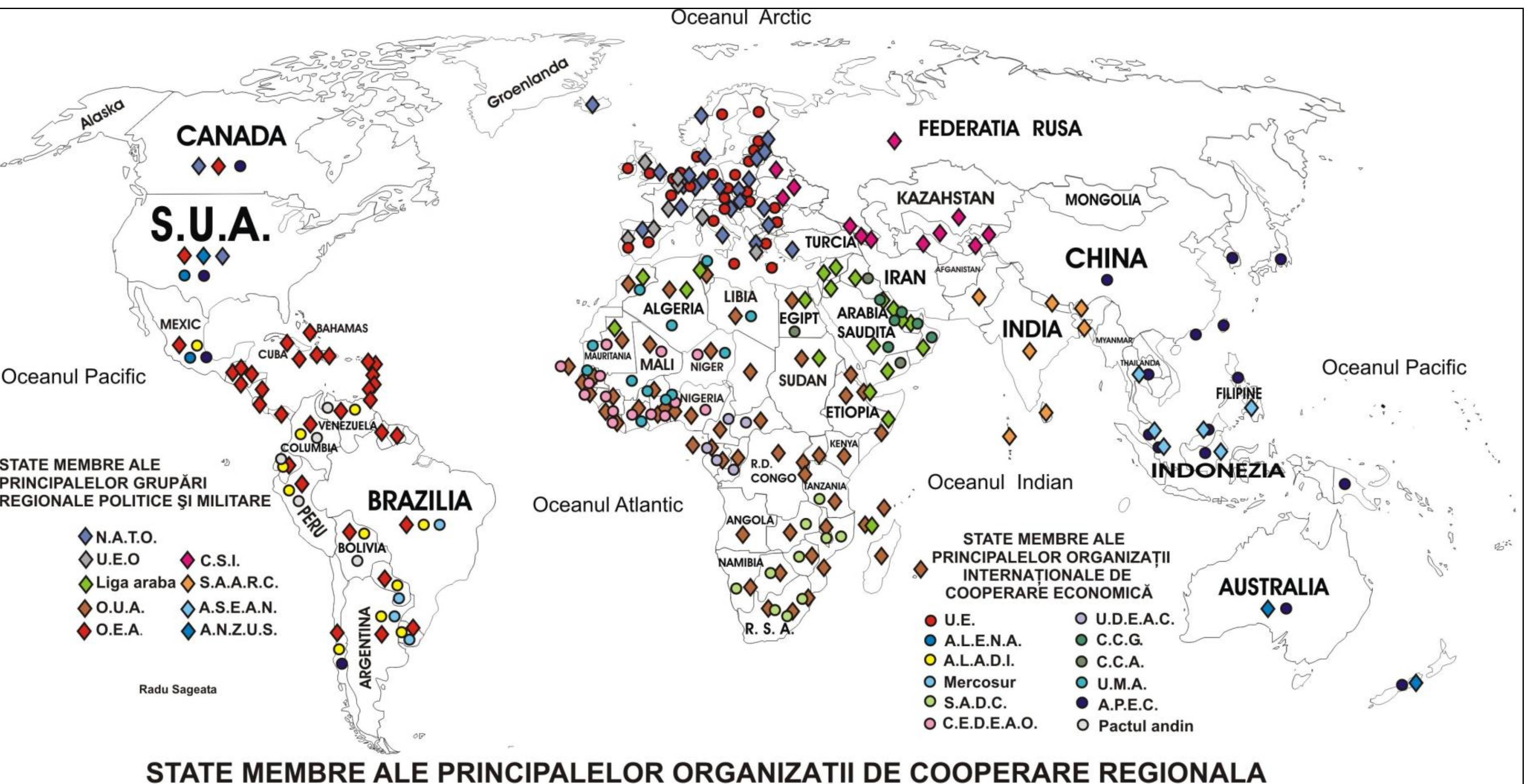
---

[11] In prezent, dintre statele europene ce nu pot fi considerate state naţionale a rămas doar Belgia.

[12] Astfel de exemple pot fi Kurdistan, pe teritorii din Turcia, Irak şi Iran; Cecenia, Osetia, Abhazia în Caucaz, Sikkim în India, Kashmir în nordul Pakistanului etc.

Marile ansambluri de cooperare regională

Tipul organizației	Denumirea	Abrevierea	Anul fondării	Sediu/Sedii	Număr membri
Organizații din sistemul O.N.U.	Agenția Internațională pentru Energie Atomică	A.I.E.A. (I.A.E.A.)	1957	Viena	136
	Banca Mondială *- Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare* *- Asociația Internațională pentru Dezvoltare*	*B.I.R.D. (I.B.R.D.)*	*1946* *1960*	Washington	*184* *163*
	Organizația pentru Alimentație și Agricultură	F.A.O.	1945	Roma	183
	Fondul Monetar Internațional	F.M.I.	1944	Washington	184
	Curtea Penală Internațională	I.C.C.	1988	Roma	97
	Fondul Internațional pentru Agricutură și Dezvoltare	I.F.A.D.	1977	Roma	163
	Organizația Internațională a Muncii	I.L.O.	1919	Geneva	178
	Organizația Mondială a Comerțului	W.T.O.	1995	Geneva	147
	Organizația Mondială a Sănătății	W.H.O.	1948	Geneva	192
	Programul Alimentar Mondial	W.F.P.	1963	Roma	36
	Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură	U.N.E.S.C.O.	1945	Paris	189 6 asociați
	Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială	U.N.I.D.O.	1967	Viena	170
Piețe comune	Uniunea Europeană	U.E.	1993	Bruxelles	27
	Piața Comună a Sudului	Mercosur	1995	Buenos Aires	4
	Asociația Latino-Americană a Integrării	L.A.I.A.	1980	Montevideo	11
	Comunitatea Caraibilor	CARICOM	1973	Georgetown	13
	Piața Comună Centramericană	C.A.C.M.	1960	Managua	5
	Pactul Andin	-	1969	Lima	5
	Comunitatea Economică a Statelor Vest-Africane	ECOWAS	1974	Lagos	16
	Uniunea Magrebului Arab	U.M.A.	1989	Rabat	5
	Comunitatea Economică Asia-Pacific	A.P.E.C.	1989	Singapore	18
Zone de liber schimb	Asociația Europeană de Liber Schimb	E.F.T.A.	1960	Geneva	4
	Asociația de Liber Schimb Nord-American	N.A.F.T.A.	1994		3
	Uniunea Vamală și Economică a Africii Centrale	C.A.C.E.U.	1964		5
Organizații economice și geopolitice	Consiliul de Cooperare al Statelor din Golf	C.C.A.S.G.	1981	Riyad	6
	Consiliul de Cooperare Arabă	C.C.A.	1989	Amman	4
	Comunitatea pentru Dezvoltare a Africii Australe	S.A.D.C.	1980	Gaberones	11
	Organizația de Cooperare și Dezvoltare Economică	O.E.C.D.	1961	Viena	25
	Comunitatea Statelor Independente	C.S.I.	1991	Moscova	12
Organizații politice și militare	Organizația Tratatului Atlanticului de Nord	N.A.T.O.	1949	Bruxelles	25
	Uniunea Europei Occidentale	U.E.O.	1954	Bruxelles	10
	Liga Arabă	-	1945	Cairo	22
	Organizația Unității Africane	O.U.A.	1963	Addis Abeba	53
	Organizația Statelor Americane	O.E.A.	1948	Washington	35
	Asociația pentru Cooperare Regională din Asia de Sud	S.A.A.R.C.	1985		7
	Asociația Națiunilor din Asia de Sud-Est	A.S.E.A.N.	1967	Bangkok	6
	Consiliul Pacificului (Australia-Noua Zeelandă-S.U.A.)	A.N.Z.U.S.	1951	Canberra	3
	Georgia-Ucraina-Azerbaidjan-Moldova	G.U.A.M.	1997		4

STATE MEMBRE ALE PRINCIPALELOR ORGANIZAŢII DE COOPERARE REGIONALA

ELEMENTELE CONSTITUTIVE ALE STATULUI

I. Teritoriul

Din punct de vedere juridic, teritoriul unui stat suveran reprezintă spaţiul geografic între limitele căruia statul îşi exercită suveranitatea sa deplină şi exclusivă. El defineşte limitele spaţiale ale existenţei şi organizării statale suverane, reprezentând una dintre premisele materiale naturale care condiţionează însăşi existenţa statului.

În anumite situaţii însă, în special în statele mari sau în cele cu importante minorităţi etnice şi/sau condiţii de mediu restrictive, există regiuni care sunt mai puţin integrate sistemului funcţional al statului, în care autoritatea centrală se exercită cu dificultate sau nu se exercită deloc. Se poate vorbi, deci, din această perspectivă, de teritoriu statal efectiv[13], ce reprezintă o porţiune din teritoriul statal care deţine cele mai mari densităţi de populaţie şi cel mai bun sistem de comunicaţii şi care contribuie efectiv la economia statului (Bodocan, 1997).

Zonele rămase în afara sa se caracterizează printr-o lipsă de control real al statului, printr-un grad ridicat de insecuritate, acestea fiind controlate de nuclee de putere secundare, ostile de obicei puterii centrale. Astfel de cazuri se întâlnesc frecvent în state africane (Somalia, Angola, Ciad, Etiopia, Sudan, Rwanda etc), asiatice (Irak, Afganistan, Pakistan, Tadjikistan etc) sau latino-americane (Columbia), supuse unor războaie civile sau conflicte interne cu caracter separatist. Pe continentul european, astfel de situaţii caracterizează teritoriul Federaţiei Ruse sau a unor state ce au făcut parte din U.R.S.S. cu graniţe trasate arbitrar, în dezacord cu structura etnică. Republica Moldova reprezintă un caz tipic în acest sens datorită tendinţelor separatiste ale populaţiei rusofone din Transnistria şi a celei găgăuze din raioanele sudice.

În analiza componentelor teritoriului statal ne vom referi la teritoriul statal oficial, în forma în care este el stipulat în reglementările juridice internaţionale. Acesta se compune din *teritoriu terestru, teritoriu acvatic* şi *teritoriu aerian*.

Mărimea teritoriului

Mărimea teritoriului statal variază la nivel mondial în limite foarte largi, la extreme situându-se Federaţia Rusă (17 075 400 km^2), respectiv Vatican (0,44 km^2), ceea ce indică o diferenţă de 38 807 727 ori ! Dintre cele 194 de state suverane ale lumii[14] doar Rusia are o suprafaţă ce depăşeşte 10 milioane km^2, alte 27 de state situându-se între 1 şi 10 milioane km^2 (dintre care 3 între 8 şi 9 milioane km^2), înregistrându-se o evidentă discontinuitate între 3 şi 7 milioane km^2.

Cele mai mari state ale lumii

Suprafaţa (km^2)	**S T A T E L E**
peste 10 mil.	Fed. Rusă.
9 – 10 mil.	Canada, China, S.U.A.
8 – 9 mil.	Brazilia.
7 – 8 mil.	Australia.
3 – 4 mil.	India.
2 – 3 mil.	Argentina, Kazahstan, Sudan, Algeria, Congo (R.D.~), Arabia Saudită.
1 – 2 mil.	Mexic, Indonezia, Libia, Iran, Mongolia, Peru, Ciad, Niger, Mali, Angola, Africa de Sud (R.~), Columbia, Etiopia, Bolivia, Mauritania.

La polul opus, singurul stat a cărui suprafaţă nu depăşeşte 1 km^2 este Vatican, urmat la mică distanţă de Monaco (între 1 şi 2 km^2) şi de alte trei state (Nauru, Tuvalu şi San Marino) cu suprafeţe cuprinse între 10 şi 100 km^2. Urmează o categorie relativ omogenă de state ale căror suprafeţe sunt cuprinse între 100 şi 1 000 km^2, respectiv între 160 km^2 (Liechtenstein) şi 811 km^2 (Kiribati) (19 state) şi un număr mult mai redus de state (9) cu teritoriu cuprins între 1 001 şi 10 000 km^2, respectiv între 1 001 km^2 (São Tomé şi Príncipe) şi 9 251 km^2 (Cipru), cu o evidentă discontinuitate între valorile de 5 765 km^2 (Brunei) şi 9 251 km^2 (Cipru).

---

[13] Termen introdus de Zaidi, în analiza sa asupra statului Pakistan (citat de Muir, 1981, Bodocan, 1997).
[14] La 1 martie 2008.

Cele mai mici state ale lumii

Suprafața (km²)	**S T A T E L E**
Sub 1	Vatican.
1 - 2	Monaco.
2 – 100	Nauru, Tuvalu, San Marino.
101 – 1 000	Liechtenstein, Marshall (I-le.~), Saint Kittris şi Nevis, Maldive, Malta, Grenada, Saint Vincent şi Grenadine, Barbados, Antigua şi Barbuda, Seychelles, Andorra, Palau, Santa Lucia, Singapore, Bahrain, Micronezia, Tonga, Dominica, Kiribati.
1 001 – 10 000	São Tomé şi Príncipe, Comore, Mauritius, Luxemburg, Samoa, Capului Verde (R.~), Trinidad-Tobago, Brunei, Cipru.

Pornind de la ideea că statele cu mărime comparabilă a teritoriului au toate şansele de a se confrunta cu probleme similare în ceea ce priveşte echiparea teritorială, sistemele de aşezări umane sau rețeaua de transporturi, A.L. Sanguin (1993), distingea la nivel mondial 9 categorii de state în raport de mărime:

- macrostate: peste 6 000 000 km² – 6 state,
- state imense: între 2 500 001 şi 6 000 000 km² – 4 state,
- state foarte mari: între 1 250 001 şi 2 500 000 km² – 11 state,
- state mari: între 650 001 şi 1 250 000 km² – 19 state,
- state mijlocii: între 250 001 şi 650 000 km² – 35 state,
- state mici: între 100 001 şi 250 000 km² – 30 state[15],
- state foarte mici: între 25 001 şi 100 000 km² – 39 state,
- ministate: între 5 001 şi 25 001 km² – 20 state,
- microstate: sub 5 000 km² – 30 state.

Statele europene pe categorii de mărime

State mijlocii 250 000-650 000 km²		**State mici** 100 001-250 000 km²		**State foarte mici** 25 001-100 000 km²		**Ministate** 5 001-25 000 km²		**Microstate** Sub 5 000 km²	
Ucraina	603700	Marea Britanie	244101	Ungaria	93030	Slovenia	20273	Luxemburg	2586
Franța	543965	România	238391	Portugalia	92082	Muntenegru	13812	*Feroe,*	*1399*
Spania	505990	Belarus	207595	Serbia	88361	Kosovo	10877	*I Man*	*572*
Suedia	449964	Grecia	131957	Austria	83853	Cipru	9251	Andorra	468
Germania	357021	Bulgaria	110971	Cehia	78864			*Jan Mayen*	*380*
Finlanda	338145	Islanda	102819	Irlanda	70273			Malta	316
Polonia	312685			Lituania	65300			*Normande, I-le*	*198*
Italia	301337			Letonia	64589			Liechtenstein	160
				Svalbard	*62294*			San Marino	60,6
				Croația	56542			*Gibraltar*	*5,86*
				Bosnia şi Herțegovina	51129			Monaco	1,95
				Slovacia	49035			Vatican	0,44
				Estonia	45227				
				Danemarca	43096				
				Olanda	41526				
				Elveția	41284				
				Moldova, R	33700				
				Belgia	30528				
				Albania	28703				
				Macedonia	25713				

Surse: Ilieş (1999), Matei et al. (2005). Teritoriile dependente sunt scrise cu caractere cursive.

Europa, cu excepția părții sale estice (Federația Rusă), datorită existenței, cu mici excepții, a unor state naționale bine consolidate de-a lungul timpului, se caracterizează printr-un grad mare de fragmentare politică.

[15] Cu o suprafață de 238 391 km², România se înscrie în categoria statelor mici.

Acesta, corelat cu dimensiunile continentale relativ reduse[16], face ca cele mai mari state europene (Ucraina, Franța şi Spania) să se încadreze la nivel mondial doar în categoria statelor mijlocii, continentul european fiind lipsit de state din primele patru categorii de mărime, predominând statele foarte mici.

Din punct de vedere geostrategic însă, nu se poate aprecia că există o corelație directă între mărimea statelor şi puterea acestora. Pe de o parte, mărimea implică resurse, dar, în acelaşi timp, poate implica diferenţieri etnice şi teritoriale ce pot antrena forțe centrifugale, care, în absența unei infrastructuri economice şi de comunicații adecvată conduc la tendințe separatiste. Situațiile din Federația Rusă sau cele întâlnite în unele state africane cu suprafețe întinse şi populații eterogene situate la mare depărtare de aria centrală a statului (Sudan, R.D. Congo etc) sunt edificatoare în acest sens. Puterea la rândul său, este legată tot de resurse, de fertilitatea terenurilor agricole, de nivelul tehnologic al economiei şi, nu în ultimul rând, de coeziunea internă şi eficacitatea statului, toate acestea fiind sprijinite prin decizii politice.

Pe de altă parte, statele mici, lipsite de resurse naturale, care să le poată antrena şi pe cele financiare şi tehnologice[17] sunt cele mai vulnerabile în fața dominației economice externe, limitându-şi economia la o agricultură de subzistență, asociată, în cele mai fericite cazuri cu activități de mică industrie şi turism.

Stat foarte mare: Federația Rusă

Moştenitoare a celui mai vast imperiu colonial continental al timpurilor moderne, Federația Rusă a perpetuat şi sistemul de organizare administrativă al acesteia, în regiuni şi raioane. Imensitatea teritoriului determină, inevitabil, eterogenitatea sa: din punct de vedere al condițiilor naturale şi implicit al potențialului natural şi uman, dar şi sub aspect etnic, cultural şi religios.

Teritoriu de mari contraste fizice şi climatice, Rusia se întinde pe 17.075.400 km^2, de la marile câmpii ale Europei centrale şi orientale, la întinderile înghețate ale Iakuției şi strâmtoarea Bering, de la Marea Neagră şi Marea Caspică la Oceanul Arctic, stepele mongole şi Insula Sahalin. Această federație, care se întinde pe 11 fuse orare este țara unde coabitează aproape 100 de popoare şi etnii, pornind de la ruşi cu peste 145 milioane, la neghidali în număr de numai 500[18]. În pofida acestui mozaic etnic, ruşii şi rusofonii reprezintă peste 80% din totalul populației (81,5% respectiv 86,6%), fiind majoritari şi în republici sau regiuni autonome, constituite pe baza identității etnice a populațiilor autohtone, fapt ce explică relativa coeziune a acestora în federație. Astfel, în Karelia 73% din populație este alcătuită din ruşi (84% sunt slavi); în Buriatia 70% sunt ruşi şi numai 24% buriați, iar în Iakutia populația rusă depăşeşte 50%, iar cea autohtonă, iakută, abia atinge o treime. Alte republici, în pofida prezenței masive a elementului rus în mediul urban, prezintă pe ansamblu o structură etnică mozaicată, în care nici o naționalitate nu deține majoritate absolută: în Tatarstan 43% sunt ruşi şi 48% sunt tătari; în Başkirstan 39% sunt ruşi, 21% başkiri şi 28% tătari. A treia situație o reprezintă republicile în care populația rusă este minoritară, statutul acesteia nefiind adesea reglementat printr-un cadru legislativ corespunzător (în Ciuvaşia ruşii alcătuiesc doar 26% din populația totală, în Republica Tuva - 30% etc.). Dată fiind şi poziția lor periferică în cadrul Federației, în condițiile unei infrastructuri de comunicație deficitară şi nu în ultimul rând datorită discrepanțelor economice, acestea sunt în pericolul de a fi confruntate cu mişcări secesioniste. Aceste mişcări nu se rezumă doar la Cecenia. Dacă în regiunea caucaziană factorii etnici şi religioşi sunt predominanți, cu totul alta este situația în alte regiuni ale Federației. Republica Tuva, de exemplu, de la granița cu Mongolia, şi-a arogat dreptul de a-şi asigura singură apărarea teritoriului, iar Tatarstanul şi Başkirstanul au semnat tratate de prietenie şi cooperare cu Abhazia, regiune autonomă din Georgia. Însuşi fostele republici unionale care şi-au proclamat la începutul anilor '90 independența față de Moscova se definesc prin aceste atribute: poziție periferică, nivel de dezvoltare economico-socială diferențiată, diferită față de regiunile centrale ale Rusiei şi structură etnică eterogenă, în care ruşii sunt minoritari.

Desprinderea acestora de nucleul central reprezentat de Federația Rusă a determinat mutații radicale în geopolitica populației ruse, peste 25 milioane de ruşi căpătând statut de minoritate în noile state independente. În multe situații, statutul acestora s-a deteriorat considerabil, inexistența sau ineficiența cadrului legislativ alimentându-le incertitudinile. In alte cazuri sunt victime indirecte ale războaielor, cu statut de refugiați - Cecenia, Abhazia sau Tadjikistan. In aceste condiții, mişcările migratorii s-au inversat: dacă până în anii '90 decenii de-a rândul aceştia erau motivați prin politica centrală să emigreze către ținuturi îndepărtate, destrămarea imperiului a transformat Rusia într-o țară de imigrare, privită ca un sanctuar, un refugiu în fața amenințărilor şi insecurității pe care o presupune statutul de minoritate în aceste state. In pofida acestor migrații de populație, Federația Rusă continuă să rămână un conglomerat etnic, organizat după modelul fostei Uniuni Sovietice.

Diversitatea şi configurația structurilor politico-administrative derivă pe de o parte din diversitatea etnică, iar pe de altă parte din politica autorităților centrale față de aceasta. Arealelor cu populație minoritară le corespund structurile

[16] Ca suprafață (10 600 000 km^2), Europa este mai mare doar decât Oceania, însă ca populație se situează pe locul II pe Glob, fiind depăşită doar de către Asia.

[17] Acestea sunt şi statele cu cel mai înalt grad de instabilitate politică.

[18] Ioachimescu, A., Ioachimescu, V. (1992), *Istoria Imperiului Rus „de la Novgorod la Vladivostok şi Prut”,* Ed. Gândirea Românească, Societatea culturală „Glasul Basarabiei”

politico-administrative autonome: republici autonome, regiuni autonome sau districte autonome, chiar dacă gradul de autonomie al acestora a rămas pur formal, iar arealelor cu populaţie compact rusă le corespund regiunile şi teritoriile administrative. Decupajul teritorial al acestora a fost însă creat pur arbitrar, limitele politico-administrative separând regiuni cu populaţie compactă din punct de vedere etnic[19], în vreme ce în majoritatea structurilor administrative autonome, ce s-ar fi dorit constituite pe baza argumentului etnic, populaţia autohtonă deţine o pondere minoritară. Această organizare administrativă este o consecinţă schimbărilor politice începute cu Revoluţia din Octombrie, care au antrenat schimbări radicale în plan economic şi social. Primele republici autonome au început să fie constituie în 1919; la începutul anilor '20 oblasturile, constituite după criterii economice, înlocuiesc treptat guberniile (structurile administrative moştenite din perioada ţaristă). Organizarea administrativă era astfel privită ca o primă etapă a unei remodelări spaţiale de ansamblu, ce avea ca obiective o mai bună subordonare a nivelelor locale faţă de autorităţile centrale, ţinând seamă de vastitatea teritoriului şi de infrastructura de comunicaţii şi servicii deficitară.

Eterogenitatea etnică a acestora este reflectată şi în limbile vorbite de populaţia autohtonă: altaice (ramura turcică) - ciuvaşă, tătară, başkiră, iakută, tuvină, hakasă; altaice (ramura mongolă) - kalmâkă, buriată; caucaziene - cecenă, ingușă, kabardină, adâghei; uralice (ramura fino-ugrică) - mari, udmurtă, mordvină, komi, karelă sau indoeuropene (ramura indo-iraniană) - osetă[20].

După ortodoxism, islamul este a doua religie din Federaţie, fiind practicată de circa 11 milioane persoane, îndeosebi caucazieni, tătari şi başchiri. Budhismul a cunoscut un puternic reviniment printre populaţiile de origine mongolică din sudul Siberiei (buriaţi, tuvini) şi din nordul Mării Caspice (kalmuci). Populaţia de origine evreiască, cifrată la aproximativ 300.000 persoane este concentrată în marile aglomerări urbane, dar şi regiunea autonomă evreiască, o mică structură administrativă din extremul orient, la graniţa cu China, creată artificial pe baza deportărilor din anii '50. Numărul românilor din Federaţia Rusă este estimat la circa 170.000, răspândiţi din Basarabia şi Ucraina până în nordul Siberiei (Vorkuta, câmpia mlăştinoasă a fluviului Obi), Iakuţia şi extremul orient rusesc (Kamceatka, Amur, Habarovsk)[21].

Districtele autonome ocupă suprafeţe întinse în zonele slab locuite din Siberia centrală şi de sud (Evenki, Taimâr, Neneţ, Iamalo-Neneţ, Hantî-Mansi, Komi-Permiaci, respectiv Buriat Aghinsk şi Buriat Ust-Ordânsk) dar şi din extremul orient rusesc (Ciukotsk şi Koriaki). Restul spaţiului rusesc este organizat după criterii economice în regiuni şi teritorii administrative, împărţite la rândul lor în raioane. Acest model a fost implementat artificial, pe baze politice şi în fostele republici din spaţiul sovietic. Astăzi doar Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Moldova, Ucraina şi Uzbekistan mai păstrează sistemul administrativ bazat pe regiuni şi raioane. In statele central-asiatice regiunile au fost înlocuite cu provincii (Kazahstan, Kârgâstan, Tadjikistan şi Turkmenistan), decupate după aceleaşi criterii, iar în statele baltice organizarea de tip sovietic a fost înlocuită cu cea tradiţională pe bază de districte (15 în Estonia, 26 în Letonia şi numai 10 în Lituania). Capitala deţine o poziţie distinctă în cadrul sistemului administrativ în statele din Asia Centrală sau în cele din Caucaz şi în Belarus. Autonomiile din fostul spaţiu sovietic s-au perpetuat, alimentate de mişcări separatiste care au accentuat forţele centrifuge (Abhazia, Cecenia, Nagornâi-Karabah, Osetia de Sud, Tatarstan etc.).

Forma teritoriului

Forma, la fel ca şi în cazul mărimii, influenţează funcţionarea internă şi comportamentul internaţional al statelor. Astfel, statele care au formă asemănătoare, se confruntă în mare măsură cu aceleaşi probleme teritoriale[22].

Şi tot la fel ca în cazul mărimii, statele lumii contemporane se caracterizează printr-o mare diversitate de forme. Ideală pentru un stat este forma de cerc, fără accidente majore de relief şi cu capitala situată în centrul său, această formă prezentând avantajul că în orice punct din teritoriu s-ar ajunge în capitală într-un timp minim, cu cheltuieli minime de transport. Astfel, controlul autorităţii centrale asupra întregului teritoriu statal ar fi maximizat, favorizându-i coeziunea internă şi limitând tendinţele separatiste. Pe de altă parte, o astfel de formă ar minimiza lungimea graniţelor, ceea ce ar limita numărul de vecini şi implicit probabilitatea apariţiei conflictelor de frontieră.

Statele care se apropie cel mai mult de o asemenea formă sunt cele de tip *compact*. Acest tip de state se caracterizează printr-un maxim de teritoriu în interiorul unui minim de graniţe, fiind favorizate în organizarea diferitelor servicii administrative (Ilieş, 1999). Compacte sunt statele cu formă circulară, pătrată sau hexagonală: Franţa, Polonia, România, Belgia, Ungaria, Bulgaria, Cehia, Macedonia, Andorra (în Europa), Afghanistan,

[19] Un astfel de exemplu este cazul Osetiei: Osetia de Nord are statut de republică autonomă în cadrul Federaţiei Ruse, iar Osetia de Sud a fost integrată Georgiei, ca regiune autonomă.
[20] Sala, M., Rădulescu-Vintilă, Ioana (1981), *Limbile lumii*, Edit. Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti.
[21] Iacob, Gh. (1997), *Consideraţii geo-istorice şi politice privind prezenţa românilor pe teritoriul fostului imperiu rus (ţarist şi sovietic),* în Buletin Geografic, I, 1, Institutul de Geografie, Bucureşti, pp. 13-22.
[22] A. L. Sanguin numea această caracteristică a statelor morfometrie teritorială (citat de Al. Ilieş, 1999).

Cambodgia, Irak, Bangladesh (în Asia), Sierra Leone, Ghana, Botswana, Côte d'Ivoire (în Africa), Bolivia, Uruguay, Surinam, Ecuador (în America de Sud) etc.

Forma alungită caracterizează statele în care lungimea este de cel puţin şase ori mai mare decât lăţimea medie. Principalul avantaj care decurge din acest mod de dispunere teritorială se referă la marea varietate a peisajelor naturale, ce determină o complementaritate a potenţialului economic. Dezavantajele se referă la dificultăţile de asigurare a controlului asupra zonelor marginale, depărtate de aria centrală, care în lipsa unei infrastructuri de transport corespunzătoare şi datorită unor minorităţi etnice, se pot confrunta cu tendinţe separatiste.

La scară mondială, exemplul tipic de stat alungit este *Chile*, desfăşurat între 18° şi 56° latitudine sudică; Vietnam, Norvegia, Suedia, Italia, Portugalia, Israel, Turcia, Nepal, Tunisia, Madagascar sau Togo pot completa lista statelor alungite.

Statele cu proruperi (protuberanţe) sunt state compacte, dar care prezintă anumite porţiuni de teritoriu ieşite ca nişte peninsule sau coridoare din aria centrală. Acestea sunt de regulă regiuni strategice sau care deţin importante resurse de materii prime.

State cu proruperi (protuberanţe)

De exemplu, R.D. Congo prezintă două astfel de proruperi: una spre Atlantic (coridorul Matadi), unde se află şi capitala (Kinshasa) şi care îi asigură ieşirea la mare şi alta în sud-est (provincia Shaba) cu importante resurse de minerale strategice (cupru, uraniu etc.); Columbia are o astfel de fâşie de teritoriu (Leticia) spre afluenţii Amazonului; Afganistanul are coridorul Vakhan, lung de 300 km şi lat de 50-60 km, creat pentru a împiedica contactul direct dintre imperiul rus şi cel britanic; Namibia are fâşia Caprivi în nord-est, lată de numai 32 km dar care îi asigură legătura cu fluviul Zambezi; Thailanda şi Myanmar împart prin astfel de fâşii peninsula Malacca, iar Olanda are o astfel de prorupere în sud-est (Limburg), unde se află şi oraşul Maastricht (Bodocan, 1998). Alte siuaţii se referă la Assamul indian, Donegalul nord-irlandez; Crimeea ucraineană, cedată de Rusia; Tirolul austriac; Coasta dalmată a Croaţiei, Coada de Voal din Alaska etc.

Dată fiind importanţa geostrategică a acestor regiuni, principala problemă a statelor care le deţin se referă la controlul asupra acestora, în cele mai multe cazuri ele fiind depărtate de ariile centrale ale statelor, accesul fiind dificil.

Statele strangulate, cu formă de clepsidră se confruntă de asemenea, cu dificultăţi de comunicare în zona strangulată, dificultăţi ce pot determina tendinţe centrifugale. Ca exemple pot fi amintite statele africane Mali, Zambia, Somalia, Mozambic sau R. Congo, ale căror frontiere au fost decupate în perioada colonială. Tot în această categorie se înscriu Israelul, Iordania, Guatemala, Guyana, Haiti etc.

Statele fragmentate sunt acele state al căror teritoriu politic este alcătuit din două sau mai multe areale diferite, fără legătură terestră între acestea. Forma fragmentată este caracteristică pentru statele insulare, Indonezia fiind exemplul cel mai caracteristic. Filipine, Japonia, Grecia, Danemarca sau Japonia fac parte şi ele din aceeaşi categorie. Fragmentate pot fi însă şi unele state terestre: Pakistanul, la data declarării independenţei faţă de coroana britanică (14.08.1947) era format din două teritorii distincte (Pakistanul de vest şi Pakistanul de est) situate la aproximativ 1600 km unul de altul. În aceste cazuri, teritoriile depărtate de ariile centrale, fără contiguitate spaţială cu acestea sunt supuse unor puternice tendinţe centrifugale, determinate fie de diferenţierile etnice (existenţa minorităţilor), fie de cele economice, de infrastructura deficitară de comunicaţii sau de influenţa conjugată a tuturor acestor factori. Astfel, Pakistanul de est, unit cu cel de vest doar prin apartenenţa religioasă, dar diferit sub raportul dezvoltării economice şi cu posibilităţi reduse de comunicare cu aria centrală din partea vestică, s-a separat în 1971 de Pakistanul de vest, formând statul Bangladesh. Astfel de tendinţe separatiste datorate unui slab contact al populaţiilor din spaţiile marginale unui stat cu ariile centrale, ce le favorizează sentimentul de izolare, marginalizare şi chiar discriminare, s-au făcut resimţite şi în cazul altor regiuni cu sunt Corsica, Canare, Groenlanda sau Timor, situaţie care a condus la separarea acestei insule de Indonezia şi la formarea statului independent Timor (2002).

Stat fragmentat: Indonezia

Numai şi din poziţia sa demografică[23] sau din dinamismul său economic, Indonezia se prezintă în zorii mileniului III ca fiind unul dintre cei mai importanţi actori ai scenei geopolitice a lumii contemporane.

Naţionalismul indonezian s-a cimentat încă din timpul dominaţiei coloniale olandeze (1602-1940)[24], islamismul constituind principalul său factor coagulator, chemat să învingă puternica fragmentare impusă de caracteristicile teritoriului

[23] 225 milioane locuitori, locul IV în lume, ponderea musulmanilor fiind de 87% din totalul populaţiei.

(cu cele 13.677 insule ale sale, Indonezia constituie cel mai mare arhipelag de pe Glob). Pe acest fond s-a cristalizat orientarea de bază a geopoliticii indoneziene, ce vizează pe de o parte recuperarea întregului domeniu colonial olandez, pornind de la dispozitivul de obârşie, centrat pe Java şi Sumatra[25], iar pe de altă parte unificarea lumii malayeze prin încorporarea sultanatelor din nordul insulei Borneo (Sarawah, Sabah şi Brunei) şi a celor din sudul peninsulei Malacca (Malaya), fapt ce a provocat un război cu Malaysia între 1964 şi 1966[26]. La baza acestor orientări a stat un dublu set de raţiuni:

de ordin demografic: noile teritorii, slab populate ar fi urmat să absoarbă excesul de populaţie din Jawa;

de ordin geostrategic: controlul strâmtorilor care asigură legătura dintre Oceanul Indian de o parte şi cel Pacific şi Marea Chinei de Sud, de cealaltă parte (Malacca, Sonde, Lombok şi Macassar).

O altă dimensiune a geopoliticii indoneziene o constituie promovarea unei intense cooperări regionale prin intermediul A.S.E.A.N. şi A.P.E.C. Vocaţia de lider regional a Indoneziei, impulsionată de potenţialul său demografic şi de bogatele resurse ale subsolului său este însă puternic frânată de slabele performanţe economice. Serviciile de sănătate şi de educaţie sunt precare, aparatul de producţie şi infrastructurile se deteriorează în mod periculos din lipsa investiţiilor. Investiţii care, datorită carenţelor instituţionale şi judecătoreşti, a corupţiei generalizate, a lipsei de securitate şi a fiscalităţii din ce în ce mai mari, se lasă tot mai mult aşteptate. La aceasta se adaugă criza de energie, infrastructurile de comunicaţii din ce în ce mai deteriorate iar mai recent, riscul terorist; toate acestea alimentează o neîncredere crescândă a investitorilor străini, contribuind la un puternic recul al investiţiilor străine, care se reorientează către Vietnam şi mai ales către China, sporind ostilitatea tradiţională a indonezienilor faţă de chinezi[27].

Se estimează chiar un risc al dezindustrializării, ceea ce ar însemna o tragedie pentru o ţară în care peste jumătate din populaţie trebuie să se mulţumească cu un venit zilnic echivalent cu 2 euro pentru a supravieţui (Gamblin et al., 2003). La aceasta se adaugă consecinţele atentatului terorist de la Kuta Beach, centru turistic al insulei Bali[28] care a contribuit la o creştere a şomajului şi la diminuarea drastică a încasărilor turistice. Apoi, pneumonia atipică şi distrugerile provocate de tsunami în urma cutremurului din 26 decembrie 2004 nu au făcut decât să înrăutăţească situaţia.

Reversul a fost o sporire a luptei împotriva terorismului, Indonezia regăsindu-se de atunci în prima linie de luptă împotriva terorismului internaţional. Acţiunile au fost orientate atât împotriva organizaţiei extremiste Jemaah Islamiyah (JI), bănuită de organizarea atentatului, cât şi împotriva mişcării separatiste din provincia Aceh (nord-vestul Sumatrei) sau împotriva pirateriei maritime, un alt flagel care afectează ţara şi care contribuie la o scădere importantă a încasărilor. În acest context, autorităţile mizează pe o reluare a ajutorului militar american, una din cauzele frecventelor agresiuni navale în această parte a lumii[29] fiind tocmai prezenţa mai redusă a forţelor navale americane, ca efect al reducerii tensiunilor induse de Războiul Rece.

În concluzie, se poate afirma că vocaţia pivotală a Indoneziei indusă pe de o parte ca urmare a poziţiei geostrategice la articularea Oceaniei europenizate cu sud-estul asiatic, iar pe de altă parte de imensul său potenţial demografic şi economic ar putea fi serios pusă în pericol de dificultăţile economice, care ar putea antrena la rândul lor mişcări centrifugale. Intensificarea acţiunilor teroriste, criza Timorului sau cea care se prefigurează în provincia Aceh nu fac decât să confirme aceste tendinţe.

Teritoriile ce aparţin unui stat, dar care nu prezintă contiguitate spaţială cu acesta, formează *exclavele*. Cele mai cunoscute astfel de exemple sunt exclava rusă Kaliningrad, fosta Prusie Orientală, care a fost unită cu Germania prin nordul Poloniei şi care acum se află între Polonia şi Lituania (ambele ţări ale Uniunii Europene); Alaska, stat ce este separat de restul statelor americane de teritoriul canadian, sau exclava angoleză Cabinda, limitată de teritoriul celor două state congoleze. Teritoriile dependente sau cele de peste mări formează de asemenea exclave pentru statele care le deţin. Atunci când exclavele se află în întregime situate pe teritoriu altui stat, acestea formează *enclave* pentru statul pe al cărui teritoriu se află. Astfel de situaţii se întâlnesc la graniţa franco-spaniolă (enclava spaniolă Llivia pe teritoriul Franţei), germano-elveţiană (enclava germană Büsingen pe teritoriul Elveţiei), belgiano-olandeză (enclava belgiană Baarle-Herţog pe teritoriul Olandei), elveţiano-italiană

---

[24] Cu un scurt episod francez între 1808 şi 1811 (când Napoleon a pus Ţările de Jos sub tutelă franceză) şi britanic, între 1811 şi 1824.

[25] Principalele teritorii vizate au fost Kalimantan (partea centrală şi sudică a insulei Borneo), Celebes-Sulawesi şi Moluce (integrate în Indonezia încă din 1950), Irianul de Vest (integrat în 1962) şi insula Timor, a cărei jumătate estică şi-a proclamat independenţa în 2002).

[26] În prezent, rivalitatea dintre Indonezia şi Malaysia este focalizată în jurul arhipelagului Natunas ce conţine în subsolul său uriaşe rezerve de gaze naturale, arhipelag aflat sub suveranitatea Indoneziei însă care se interpune între Malaysia continentală şi Malaysia insulară.

[27] Chinezii deţin puterea economică a Indoneziei: deşi nu deţin decât 4% din totalul populaţiei, stăpânesc ¾ din bogăţia naţională (Chauprade, Thual, 2003, p. 156).

[28] Atentatul a avut loc pe 12 octombrie 2002 şi s-a soldat cu 202 victime.

[29] Se apreciază că acţiunile de piraterie comise în mările Asiei de Sud-Est reprezintă în medie circa 60% din totalul mondial, aceasta fiind zona cea mai expusă din lume (Chalk, 2001).

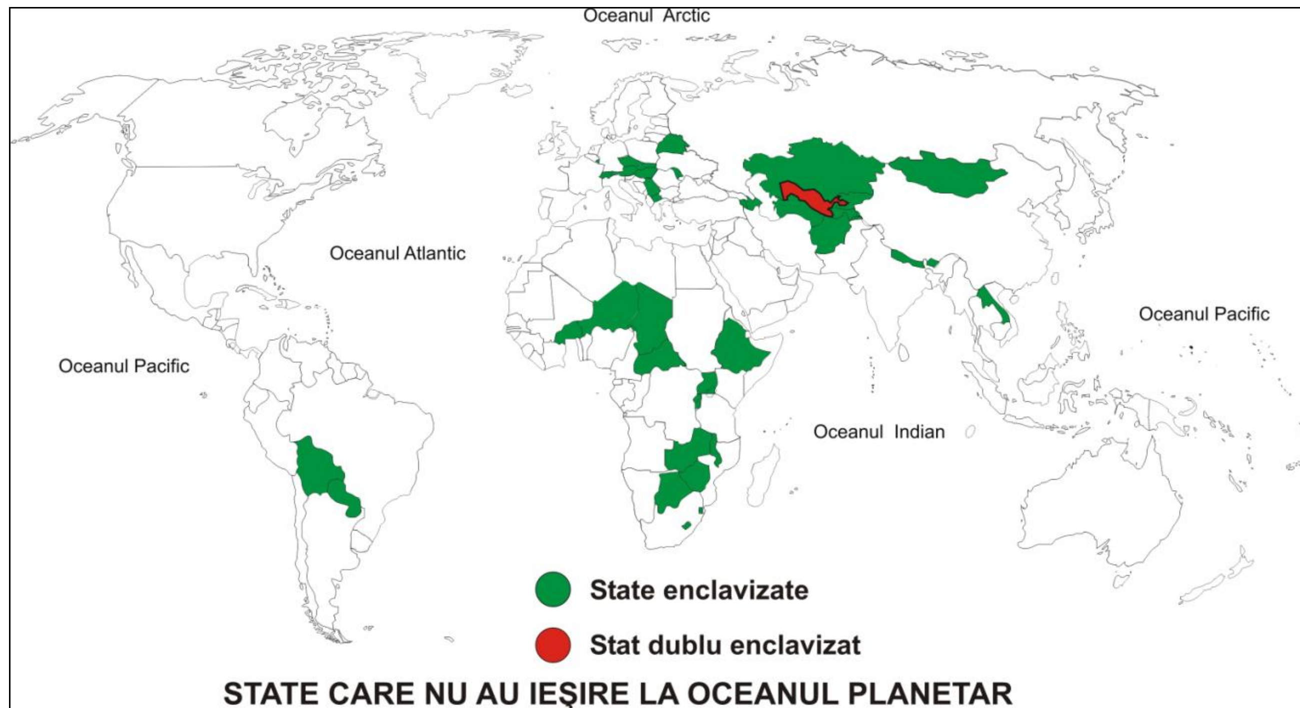
(enclava italiană Campione pe teritoriul Elveţiei) sau la graniţa dintre India şi Bangladesh, în zona oraşului Cooch Behar[30].

Statele perforate. Statele pe teritoriul cărora se află enclavele, sunt state perforate, ale căror teritorii sunt perforate de alte state sau teritorii aparţinând altor state. Tipice din acest punct de vedere sunt Africa de Sud, perforată de statele Lesotho şi Swaziland[31] şi Italia, a cărui teritoriu este perforat de ministatele Vatican şi San Marino.

Poziţia teritoriului

Din punct de vedere geopolitic, poziţia teritoriului este cea care valorizează avantajele oferite de mărimea şi/sau forma sa. Poziţia poate influenţa atât tipul de economie pe care îl adoptă un stat, cât şi politica acestuia[32]. Astfel, o economie portuară nu poate fi dezvoltată decât de statele cu o largă faţadă maritimă, după cum statele continentale tind spre dezenclavizare, urmărind, prin acorduri şi tratate cu statele vecine sau în cadrul unor organizaţii internaţionale, ieşirea indirectă la mare, prin teritoriul acestora. Aşa se explică propruperile unor state menite să le asigure accesul la mare: coridorul Matadi (R.D. Congo), fâşia Metković (Bosnia şi Herţegovina), Chatt al Arab (Irak, Basra), Aqaba (Iordania), Eliat (Israel) etc. Unele conflicte militare (Chile-Bolivia, Etiopia-Eritreea, Irak-Kuwait etc) au vizat tocmai teritorii ce asigură accesul la mare.

Dintre cele 194 de state ale lumii, 44 nu au ieşire la Oceanul Planetar, confruntându-se cu fenomenul de *enclavizare maritimă*. Majoritatea acestora sunt state europene, asiatice şi africane.

State care nu au ieşire la Oceanul Planetar

Europa	Asia	Africa	America
Andorra	Afganistan	Botswana	Bolivia
Austria	Armenia	Burkina Faso	Paraguay
Belarus	Azerbaidjan	Burundi	
Cehia	Bhutan	Centrafricană, Rep.	

[30] În această zonă, un mare număr de enclave se găsesc atât pe teritoriul Bangladesh-ului cât şi pe teritoriul statului indian, enclave create între anii 1661-1712 în timpul conflictului dintre Imperiul Mogul şi Cooch Behar şi care nu au putut fi eliminate nici în perioada de dominaţie britanică, nici după divizările din 1947 şi 1971 (East, Prescott, 1975, citaţi de Bodocan, 1998).

[31] Swaziland este o cvasi-enclavă limitată şi de Mozambic.

[32] Însuşi Rudolf Kjellén exprima acest lucru prin ceea ce definea ca fiind *topopolitică*: ştiinţa despre aşezarea ţării în cadrul larg al politicii.

Elveția	Kazahstan	Ciad	
Kosovo	Kirghistan	Etiopia	
Liechtenstein	Laos	Lesotho	
Luxemburg	Mongolia	Malawi	
Macedonia	Nepal	Mali	
Moldova, Rep.	Tadjikistan	Niger	
San Marino	Turkmenistan	Rwanda	
Serbia	Uzbekistan	Swaziland	
Slovacia		Uganda	
Ungaria		Zambia	
Vatican		Zimbabwe	

Stat dublu enclavizat: Uzbekistan

Destrămarea Uniunii Sovietice a deschis perspectivele unei reaşezări a echilibrului geostrategic în spațiul central-asiatic. În acest context, încă de la dobândirea independenței în 1991, Uzbekistanul, cea mai populată țară din zonă (26,4 mil. loc) şi care beneficiază de o poziție centrală între noile republici suverane din Asia Centrală, manifestă aspirații ferme de a deveni un lider regional. Trei sunt pilonii de bază pe care se sprijină aceste aspirații.

În primul rând un puternic naționalism, sprijinit pe antecedentele istorice. În pofida unei construcții politice artificiale, exprimată printr-o configurație sinuoasă a granițelor (mai ales a celor cu Tadjikistanul şi Kirghistanul) şi prin existența unor importante minorități transfrontaliere, Uzbekistanul s-a dovedit a fi stabil în timp, căpătând atributele unui stat național.

În plus, puternica diasporă uzbekă s-a constituit într-un al doilea pilon coagulant al națiunii şi al naționalismului uzbek. Pe de altă parte însă, aceste minorități, rezultate din trasarea arbitrară a granițelor de către regimul sovietic, au contribuit la degradarea relațiilor Uzbekistanului cu vecinii săi; aceştia sunt îngrijorați de naționalismul cu vocație hegemonică a uzbecilor. Din acest punct de vedere, prezența minorităților constituie un factor de destabilizare a regiunii (Chauprade, Thual, 2003).

Cel de-al treilea pilon pe care se sprijină aspirațiile Taşkentului de a dobândi o poziție dominantă în Asia Centrală, este cel demografic. Creşterea populației constituie însă în prezent una dintre principalele probleme ale țării. Piața de muncă, sufocată de intervențiile autoritare ale statului nu poate oferi locurile de muncă aşteptate de tineri, tensiunile sociale fiind în creştere atât în marile oraşe, cât şi în zona rurală, unde politica de monopol a statului a falimentat multe familii de fermieri. Statul deține pământul pe care îl atribuie fermierilor, cu condiția ca aceştia să producă o anumită cotă de grâu sau de bumbac, principalele culturi din Uzbekistan. Modul de atribuire este însă total netransparent şi a adus mulți țărani în pragul răscoalei.

Pe de altă parte, creşterea demografică rapidă raportată la resurse, face ca Uzbekistanul să rămână în urma vecinilor săi în ceea ce priveşte dezvoltarea economică.

Pe plan extern, după atentatele de la 11 septembrie 2001, Uzbekistanul, aliat tradițional al Moscovei, a fost rapid etichetat de către guvernul S.U.A ca luptător împotriva terorismului. Guvernul laic, chiar dacă dur cu opoziția, părea o piedică în calea regimurilor islamice fundamentaliste, precum cel al talibanilor din țara vecină, Afganistan. Astfel a ajuns regimul lui Islam Karimov să găzduiască o bază militară americană, concomitent cu prezența unor infrastructuri similare ruseşti.

În pofida atuurilor geopolitice, regimul lui Karimov devine din ce în ce mai instabil. Tulburările din estul țării, de la începutul lunii mai 2005, soldate cu peste 700 de morți şi numeroşi răniți, ar putea fi doar începutul. Persecutarea consecventă a opoziției democrate, dar şi a musulmanilor moderați, nu face decât să alimenteze cauza mişcărilor islamiste. Situația este agravată de lipsa de transparență a regimului Karimov, care ține departe presa internațională de oraşul Andizhan, unde s-au înregistrat manifestații împotriva autorităților.

Deşi situația pare să fi revenit sub control, este cert că clivajele pe scena politică, dar şi în interiorul societății uzbece se adâncesc şi nu se ştie încă cu certitudine dacă este vorba doar de un incident strict local sau situația ar putea evolua către un scenariu similar cu cel din Cecenia, unde regimul marionetă susținut de Moscova luptă la nesfârşit cu grupările islamiste radicale, iar populația suferă atrocitățile ambelor părți. Acest ultim scenariu nu este agreat nici de Washington, nici de Moscova, fapt ce întăreşte, deocamdată, poziția lui Karimov.

Pe plan regional, marea problemă geopolitică a Uzbekistanului o constituie însă dubla sa enclavizare, fiind singura țară din lume care trebuie să traverseze două țări pentru a ajunge la Oceanul Planetar. În acest sens, politica uzbekă se îndreaptă către sprijinirea creerii unui „mare Tadjikistan” prin preluarea unei părți din nord-estul Afganistanului, permițând astfel Taşkentului să se dezenclavizeze către Pakistan şi Oceanul Indian.

Pe de altă parte, stabilitatea Uzbekistanului în context regional este esenţială pentru exploatarea imenselor resurse de petrol şi gaze naturale din Kazahstan şi Turkmenistan[33]. Faţă de aceste bogăţii este tot mai interesată China, a cărei dezvoltare economică a făcut ca cererea de petrol să crească continuu. Prin contrast, S.U.A. vrea să canalizeze aceste fluxuri către Marea Neagră şi Mediterana, de unde hidrocarburile din Asia Centrală ar putea ajunge mult mai repede pe piaţa europeană şi americană. Interesele americanilor intră însă în conflict şi cu cele ale Rusiei, care vrea să distribuie, contra unui comision important, hidrocarburile din Asia Centrală prin reţeaua proprie de conducte.

Indiferent de planurile marilor puteri, stabilitatea Uzbekistanului este cheia viitoarei dezvoltări a întregii regiuni. Această ţară împarte practic, Asia Centrală în două. Ocolirea sa ar determina costuri greu de suportat pentru marile companii petroliere. În acest context, prin înăbuşirea manifestaţiilor împotriva regimului său, preşedintele uzbek Islam Karimov se află în faţa unei opţiuni geostrategice cu implicaţii pe termen lung: fie îndreaptă ţara către o veritabilă reformă instituţională după principii democratice, determinând atragerea de capital străin şi implicit dezvoltarea economică şi detensionarea clivajelor sociale, fie continuă politica autoritară contribuind la acutizarea acestora.

Din punct de vedere al gradului de enclavizare, pot fi identificate mai multe categorii particulare de state:

Statele perforante sunt statele care perforează alte state, acestea neavând decât un singur vecin: statul perforat. Dat fiind faptul că legăturile exterioare ale acestor state sunt mijlocite doar de teritoriul unui singur stat, întreaga activitate economică, socială şi politică este influenţată de cea a statului care îl înconjoară. Statul african Lesotho sau ministatele Vatican şi San Marino limitate de teritoriul Italiei sunt exemple clasice în acest sens.

Statele încorsetate. Deşi nu este perforant, teritoriul unui stat poate apare ca o pană între un stat şi mare, având un mare grad de dependenţă geopolitică de statul limitrof. Printre acestea se numără Gambia, stat creat în bazinul inferior al fluviului cu acelaşi nume, colonizat de britanici, însă situat în interiorul unui vast domeniu colonial francez (Africa Occidentală Franceză) şi ulterior (după 1958) al Senegalului, cu care a încercat, între 1982-1989, formarea formarea unei confederaţii (Senegambia); Brunei, fostă colonie britanică în nordul insulei Borneo (Kalimantan), ale cărui resurse de hidrocarburi îl face unul dintre cele mai bogate state ale lumii, sau Portugalia.

Statele bioceanice (bimaritime). Opus statelor cu grad mare de enclavizare (perforante şi încorsetate), constrânse din punct de vedere geopolitic, sunt statele bioceanice sau bimaritime, cu acces la două bazine maritime, ale căror poziţie geografică le favorizează un dublu sau chiar triplu sistem de legături maritime[34]. Reprezentative din acest punct de vedere sunt statele din America de Nord şi America Centrală istmică[35], bioceanitatea fiind principala caracteristică a formării acestora şi a luptelor politice ce le-au marcat istoria. Astfel, expansiunea frontierei către vestul S.U.A. este explicată prin dorinţa de a câştiga noi terenuri în partea centrală şi vestică a continentului nord-american, dar şi de cea a accesului la Oceanul Pacific. Similar, geopolitica statelor latino-americane a avut de-a lungul timpului ca principal obiectiv bioceanitatea. Astfel se explică rivalitatea dintre Argentina şi Chile, ambele state dorind să-şi asigure acces spre cel de-al doilea ocean. Sistemul colonial francez din Africa a urmărit unirea ţărmului mediteraneean (Algeria) cu cel al Golfului Guineei şi al Mării Roşii, proiect aflat în contradicţie cu intenţiile britanice de a crea o axă Cairo-Cape, prin legarea Mediteranei cu coloniile britanice din Africa de Sud. O astfel de intenţie o avea şi Portugalia, care aspira către o axă transversală prin Africa australă, prin unirea domeniului său colonial de pe faţada atlantică (Angola) cu cel de pe faţada indiană (Mozambic).

În alte cazuri, poziţia maritimă poate fi cea care contribuie la dezvoltarea unor state mici pe baza funcţiei acestora de puncte strategice, de convergenţă a transportului mondial: Singapore, Gibraltar, Panama, Islanda, Malta etc. În cazul Turciei, funcţia de „punte” maritimă este completată de cea de „punte” continentală şi culturală.

---

[33] Numai în cazul Kazahstanului, rezervele de petrol sunt estimate la circa 10 miliarde barili, cantitate suficientă pentru a asigura consumul întregii planete pentru 6 luni, iar rezervele Turkmenistanului ating 30 trilioane metri cubi de gaze şi 40 miliarde barili de petrol (Barariu, S, în Capital, 21 din 26 mai 2005).

[34] Singurele state cu acces la trei bazine oceanice sunt, datorită suprafeţei lor considerabile, *Federaţia Rusă* - cu acces la oceanele Pacific (prin mările Bering, Ohotsk şi Japoniei), Arctic (prin mările Barents, Kara, Laptev, Siberiei Orientale şi Ciukotsk) şi Atlantic (prin mările Neagră, respectiv Baltică) şi *Canada* – cu acces la aceleaşi oceane.

[35] Cu excepţia statelor Belize şi El Salvador.

Stat de interferență: Turcia

Vocația de stat pivotal a Turciei rezultă pe de o parte din poziția sa *geostrategică*, de punte între Europa balcanică şi Orientul Apropiat, controlând căile de acces maritim dintre bazinul pontic şi cel mediteraneean, cât mai ales din poziția sa *geoculturală*, de articulație între lumea islamică şi cea occidentală. Această din urmă poziție conferă Turciei trăsături distincte, atât în cadrul statelor musulmane, vocația sa euro-atlantică fiind intens criticată de opoziția ultrareligioasă, cât şi în rândul celor euro-atlantice, Turcia constituind unul dintre pilonii de bază ai flancului sudic al N.A.T.O. şi cel mai mare stat candidat la aderarea la U.E.

Dacă aderarea Turciei la N.A.T.O. în 1952 a fost dictată de logica Războiului Rece, fiind o consecință directă a presiunii sovieto-staliniste în sudul Caucazului[36], cu totul altfel stau datele problemei în cazul accederii sale în Uniunea Europeană. Cu cei 774.820 km^2 şi 69 milioane locuitori, Turcia ar fi cel mai întins stat al Uniunii şi al doilea ca mărime demografică, după Germania[37]. Nu acelaşi lucru se poate spune însă despre indicatorii economico-sociali, care o plasează în partea inferioară a ierarhiei U.E. Extinderea din 2004 şi aderarea României şi Bulgariei în 2007 au scăzut considerabil potențialul economico-social şi nivelul calității vieții pe ansamblul Uniunii. În acest context, aderarea Turciei, țară a cărei populație se circumscrie unor clişee culturale fundamental diferite de „standardele" democratice europene şi a cărei populație ar reprezenta peste două decenii aproape 20% din totalul Uniunii, ar putea fi percepută ca fiind contrară spiritului european. Acest fapt a fost subliniat încă de la acordarea Turciei a statutului de candidat oficial la Uniunea Europeană (1999), de către unele personalități ale scenei politice europene, între care fostul preşedinte al Franței, Valéry Giscard d'Estaing sau preşedintele Comisiei de Politică Externă a Adunării Naționale, Jack Lang.

De cealaltă parte, laicizarea turcă, recunoscută oficial prin Constituția din 1937, se deosebeşte fundamental de cea franceză, considerată un fel de etalon pentru modelul european. Dacă în cazul Franței, aceasta a fost promulgată în cadrul unui regim democrat şi pluralist, fiind opera unei pleiade de personalități şi s-a impus de-a lungul unui secol de lupte antireligioase, în Turcia a apărut în contextul regimului autoritar al lui Atatürk, fiind creația unui singur om şi concretizată în doar câțiva ani de reforme sociale şi instituționale. De aici rezultă nu numai fragilitatea laicității turce, cât şi tendințele spre instrumentalizare etnică a religiei pentru crearea unei identități colective „turco-islamice".

Însă factorii geodemografici şi culturali sau cei legați de poziția geografică a Turciei (al cărui teritoriu european nu reprezintă decât 5% din total)[38] nu sunt singurii factori care ar putea frâna aderarea Turciei la U.E. Problema respectării drepturilor omului, a libertăților democratice, tensiunile legate de tendințele separatiste ale minorității kurde ca şi contenciosul cu Grecia legat de platoul Mării Egee şi de apartenența unor insule, reprezintă, în prezent, principalele obstacole în calea acestui proces. În acest sens, fostul premier turc, Mesut Yilmaz afirma, la 15 decembrie 1999, la doar câteva zile după recunoaşterea statutului țării sale de candidat oficial la U.E., că „drumul Turciei spre Uniunea Europeană trece pe la Diyarbakir" şi că această țară nu poate deveni un stat important al secolului XXI şi nu poate adera la Uniunea Europeană fără reglementarea problemei kurde. Pe de altă parte, Washingtonul, unul dintre marii aliați ai Turciei, după ce a contribuit decisiv la arestarea liderului P.K.K. în Kenya şi la predarea acestuia autorităților turce, cere acum imperativ guvernului turc să reglementeze în spirit european problema kurdă, prin recunoaşterea drepturilor lingvistice şi culturale de bază ale acestei minorități. La rândul său, Uniunea Europeană, prin vocea ministrului de externe finlandez care deținea la acea vreme şi preşedinția Consiliului, a invitat solemn Ankara să „garanteze drepturile minorității kurde" (Nezan, 2001, pp. 93-100).

Dar, dincolo de factorul politic, la baza acestei intense preocupări comune a Washingtonului şi Bruxelles-ului față de problematica kurdă, stau rațiunile de ordin geostrategic şi geoeconomic. Un Kurdistan secesionist şi o Turcie destabilizată ar putea compromite serios proiectul viitoarei conducte Baku-Ceyhan, susținut de americani pentru transportul unei părți a petrolului din Marea Caspică prin Turcia către Marea Mediterană, având în acelaşi timp şi scopul de a scoate noile state caucaziene de pe orbita de influență a Rusiei şi de a consolida, grație drepturilor de tranzit, economia Georgiei şi pe cea a Turciei, aliați tradiționali ai Washingtonului.

Pe de altă parte, în timpul Războiului din Golf din 1991 şi ulterior în operațiunile din Afganistan şi Irak, americanii au folosit Turcia drept releu militar, fapt ce a contribuit la o redimensionare a raporturilor geostrategice la nivelul spațiului islamic, prin exacerbarea urii arabilor față de turci. Atentatele teroriste de la Istanbul par să confirme acest fapt. Cum va reuşi Turcia să-şi armonizeze în acest context vocația europeană cu cea islamică, reprezintă una dintre principalele provocări geopolitice ale guvernului de la Ankara pentru următoarele decenii.

[36] Revendicările teritoriale ale lui Stalin vizau recuperarea teritoriilor estice ale Turciei pe motiv că acestea erau locuite de georgieni şi armeni.

[37] Previziunile pentru anul 2025 indică o populație a Turciei de 85 milioane de locuitori (Gamblin et al, 2003, p. 245), față de 78,1 milioane pentru Germania, ceea ce ar însemna că Turcia ar fi şi sub raport demografic, cel mai mare stat al Uniunii Europene.

[38] Pornind de la acest criteriu, ministrul francez al afacerilor externe în guvernul Balladur se întreba, într-un articol publicat în cotidianul francez „Le Monde" la 7 decembrie 1999, pe ce criterii s-ar mai putea refuza mâine aderarea unor țări ca Rusia, Israel, Maroc sau chiar Libia, dacă Turcia ar fi acceptată (Nezan, 2001, p. 93).

O a doua componentă a geopoliticii turce vizează spațiul ponto-mediteraneean. Problema delimitării spațiului aerian şi a celui maritim din Marea Egee, contenciosul în problema Ciprului, dar mai ales opoziția fermă a Greciei privind integrarea Turciei în U.E. şi sprijinul pe care Atena îl acordă secesionismului kurd reprezintă nu numai simple neînțelegeri bilaterale, ci chiar vârful de lance al confruntării dintre panortodoxism şi panislamism în bazinul mediteraneean. Panislamismul turc se sprijină pe o geopolitică locală opusă axei ortodoxe greco-ruse, prin orientarea către Caucaz (Azerbaidjan, republicile islamice din Ciscaucazia sau importantele comunități musulmane din Georgia – mai ales din Abhazia şi Adjaria) şi Balcani (Bosnia, Albania sau Macedonia, datorită opoziției acesteia față de Grecia). Totodată, în lupta împotriva frontului ortodox, Ankara mizează şi pe o alianță cu Ucraina, profitând de orientările naționaliste şi antiruseşti ale conducerii de la Kiev, cu scopul blocării controlului rusesc asupra axei de transport a hidrocarburilor prin nordul Mării Negre.

Un al doilea front al expansiunii panturcismului în dauna intereselor geostrategice ruseşti vizează spațiul Asiei Centrale ex-sovietice, în care Uzbekistanul, grație poziției demografice şi geoeconomice tinde să preia rolul de lider regional.

În sfârşit, vocația panislamică a Ankarei nu poate fi concepută fără o apropiere de lumea arabă şi iraniană. Misiune deosebit de sensibilă atât prin prisma sistemului de alianțe cu S.U.A. şi Occidentul, cât şi datorită clivajelor geostrategice regionale, în care problema resurselor de apă din bazinul Eufratului care opune Turcia - Siriei şi Irakului, ocupă o poziție de prim ordin. La aceasta se adaugă alianța tot mai puternică dintre Israel şi Turcia, atât pe plan economic, cât şi militar, resimțită de țările arabe din Orientul Apropiat ca o mare amenințare.

Pe de altă parte, poziția are o influență majoră pe plan extern, conturând orientările majore ale geopoliticii unui stat. Teoria spațiului vital, a puterii maritime, a țărmurilor, a puterii aeriene sau a zonei pivot, toate au avut în centrul atenției valorizarea geostrategică a poziției. Astfel, statele insulare (Marea Britanie, Japonia), sau cele cu o largă fațadă maritimă (Spania, Portugalia) şi-au concentrat de-a lungul timpului atenția spre a deveni mari puteri maritime mondiale, spre deosebire de statele continentale care s-au orientat spre o strategie de gestionare a frontierelor în paralel cu asigurarea unei supremații maritime care le asigura accesul spre colonii (Franța, Rusia, Germania).

Multe state au avut de suferit de-a lungul istoriei lor din cauza poziției în apropierea unor mari puteri, fiind nevoite să cedeze acestora importante teritorii: Polonia, situată între Germania şi Rusia a suferit importante modificări teritoriale după cel de-al Doilea Război Mondial, România (pierderile teritoriale din 1940), Finlanda etc. Tot poziției între mari puteri se datorează şi neutralitatea Elveției (situată între Germania, Franța şi statele italiene) sau a Finlandei (situată între Rusia şi Suedia).

Din cele prezentate se poate deduce o dublă semnificație a poziției unui stat: pe de o parte o *poziție absolută (geografică)*, ce presupune locul particular al statului respectiv în funcție de factorii naturali şi o *poziție relativă (geostrategică)* ce desemnează poziția în raport de statele vecine, mai ales în raport de marile puteri. Importantă din punct de vedere geopolitic este poziția relativă. Aceasta desemnează inserția statului respectiv într-o combinație teritorială cu alte state (A. Sanguin), definind sistemul de relații şi situând acest teritoriu în raporturile sale cu toate celelalte teritorii (J. Gottman)[39]. Poziția geopolitică a unui stat rezultă dintr-o conexiune de elemente: localizare geografică, potențial natural şi uman, raporturi politice, economice şi militare cu statele vecine, cu puterile mondiale şi regionale. La acestea se adaugă conceptul de *spațiu de securitate*, introdus de Gh. I. Brătianu, spațiu care deşi nu se află pe teritoriul unui stat, are o influență majoră asupra poziției acestuia. Astfel, canalul Rhin-Main-Dunăre sau complexul de strâmtori Bosfor-Dardanele deşi nu se află pe teritoriul României au o importanță decisivă pentru asigurarea legăturilor cu centrul şi vestul Europei (Oceanul Atlantic), respectiv cu bazinul mediteraneean[40].

Sub raportul poziției, pot fi identificate două categorii particulare de state:

Statele tampon, create mai ales în perioada colonială, ca urmare a rivalităților dintre marile puteri, pentru a împiedica contactul direct dintre acestea. Cazul Afganistanului, creat între India britanică şi Turkestanul rusesc, al Birmaniei (între India britanică şi Indochina franceză), al Nepalului şi Bhutanului (între India britanică şi China), al Mongoliei (între China şi Rusia) sau al Boliviei, Paraguayului şi Uruguayului (între Argentina

[39] Citați de Al. Ilieş, 1999, p. 93.

[40] Vezi în acest sens articolele: *Strâmtorile ponto-mediteraneeane. Considerații geopolitice*, în Geopolitica, II, 6, pp. 103-111, *Portul Constanța – placă turnantă a transporturilor europene şi euro-asiatice*, în GeoPolitica, II, 6, pp. 167-174 şi *Axa navigabilă Dunăre-Main-Rhin şi importanța sa în geopolitica bazinului pontic*, în GeoPolitica, III, 14-15, pp. 249-254.

spaniolă şi Brazilia portugheză) sunt reprezentative în acest sens. Însuşi statele fostului bloc comunist[41] aveau o funcţie de zonă tampon între U.R.S.S. şi statele vest-europene.

Statele pivot. Avându-şi originea în teoria zonei pivot a lui H. MacKinder, potrivit căreia istoria universală şi politica mondială au fost puternic influenţate de imensul spaţiu din interiorul Eurasiei, iar dominarea acestuia reprezintă fundamentul oricărei încercări de dominare a lumii, teoria statelor pivotale s-a dezvoltat abia în ultimul deceniu al secolului trecut. În accepţiunea acesteia ceea ce defineşte un stat pivotal este „capacitatea sa de a influenţa stabilitatea regională şi internaţională"[42], acesta rezultând din însumarea unor seturi de criterii, ce se referă la: poziţia geografică şi geostrategică; potenţialul demografic şi rata de creştere a populaţiei; potenţialul economic; puterea militară; capacitatea organizatorică şi mărimea teritoriului.

Din acest punct de vedere au fost identificate la nivel mondial 9 state pivotale ce deţin poziţii de care S.U.A. ar trebui să ţină seama în elaborarea politicii sale externe: Egipt, Indonezia, Algeria, Turcia, Pakistan, Mexic, Brazilia, India şi Africa de Sud.

Statul pivot este atât de important pentru regiunea în care este situat, încât destabilizarea sa ar avea consecinţe la nivel macroteritorial inducând haos la nivelul întregului sistem geopolitic din care face parte. În egală măsură, dacă statul pivotal cunoaşte o stabilitate politică şi o dezvoltare economică, acestea sunt „exportate" la nivelul întregului sistem geopolitic.

Stat pivot: Algeria

Timp de peste două decenii, Algeria a jucat un rol de moderator între „orientarea socialistă" axată pe naţionalizarea economiei şi dezvoltarea industriei grele şi implementarea tehnologiei occidentale, fapt ce i-a conferit o poziţie de echilibru şi stabilitate în context regional.

Pe de altă parte, întinderea teritorială, puterea demografică, dar şi veniturile rezultate din petrol s-au extrapolat şi la nivel politic, Algeria dorind să se impună ca lider al Magrebului şi să ducă o anumită politică faţă de Sahel şi de ţările sahariene, înfăţişându-se concomitent drept lider al lumii arabe, dar şi al ţărilor nealiniate. În acest context politica algeriană în Magreb s-a ciocnit de interesele Marocului, mai ales în problema Saharei Occidentale şi a unei eventuale deschideri către Oceanul Atlantic. La aceasta se adaugă conştiinţa naţională, ce acţionează ca un factor coagulant: după 1990 mai ales, s-a conturat chiar existenţa unei „naţiuni algeriene", diferită de cea arabă, datorită vechimii frontierelor ţării şi a unităţii culturale a populaţiei, dar mai ales datorită faptului că majoritatea cetăţenilor săi au participat la unul dintre cele mai lungi şi mai grele războaie de independenţă.

Concomitent s-au accentuat mişcările islamiste, care au degenerat, mai ales după asasinarea preşedintelui Mohammed Boudiaf (iunie 1992) într-un veritabil război civil între grupurile islamiste şi forţele guvernamentale. Criza algeriană se înscrie într-un context geopolitic complex: pe de o parte *intern*, apărând pe fondul declinului economic datorat creşterii demografice foarte rapide, limitării emigraţiei şi a birocraţiei de tip socialist; de cealaltă parte *extern*, unele ţări precum Sudanul sau Arabia Saudită susţinând islamismul algerian. La aceasta se adaugă interesele geostrategice ale Marocului, care priveşte cu satisfacţie slăbirea Algeriei, principalul său rival geopolitic în regiune, care s-a străduit la rândul său de-a lungul timpului să slăbească Regatul marocan, atingând problema Saharei Occidentale. De cealaltă parte, ţări precum Tunisia, Libia sau Franţa, chiar şi Marocul se tem de o contaminare fundamentalistă, „exportată" din Algeria.

În umbra fundamentalismului islamic se conturează alte două categorii de probleme care ameninţă stabilitatea statului algerian: cele *geoeconomice*, conturate în jurul controlului rezervelor petrolifere şi gazeifere sahariene şi cele *secesioniste*, concretizate prin tendinţele centrifugale ale Kabiliei[43] şi ale regiunilor populate de berberi. În acest context, islamismul algerian care este din punct de vedere geopolitic expresia unei revendicări economice şi identitare interne, apare din perspectivă internaţională ca un instrument al schimbării atitudinii geopolitice a Algeriei (Chauprade, Thual, 1993). În aceste condiţii, funcţia de stat pivotal a regiunii magrebiene tinde să fie translatată către Maroc.

II. Populaţia

Populaţia reprezintă cel de-al doilea element fundamental ce condiţionează existenţa statelor şi dinamica internă a acestora. Importante din punct de vedere geopolitic sunt mărimea demografică şi gradul de omogenitate al populaţiei în raport de teritoriu, determinat pe de o parte de caracteristicile naturale ale acestuia, iar pe de altă parte de structura etnică şi prezenţa minorităţilor naţionale. Experienţa internaţională a ultimilor ani demonstrează incontestabil faptul că principala sursă de tensiuni şi conflicte cu caracter separatist este dată de diferenţierile etnice şi de tendinţele de autodeterminare ale minorităţilor naţionale.

---

[41] Albania, Bulgaria, Cehoslovacia, R.D. Germană, Iugoslavia, Polonia, România şi Ungaria.

[42] *Pivotal States and US Strategy*, autori R. Chase, Emily Hill şi Paul Kennedy, vol. 75, nr. 1, 1996.

[43] Kabilia, regiune muntoasă suprapopulată din Algeria, reprezintă cea mai veche şi cea mai importantă regiune de emigrare algeriană către Franţa.

Mărimea demografică

Ca şi în cazul suprafeţei, mărimea demografică a statelor variază în limite foarte largi. Cele mai populate 10 state ale lumii concentrează circa 60% din totalul populaţiei mondiale, în vreme ce doar două, China şi India, deţin 27,5% din populaţia mondială. La polul opus, există microstate cu populaţie nu depăşeşte 50.000 de locuitori[44], coborând, în cazul Vaticanului sub 1000 locuitori.

China şi India se detaşează net în vârful ierarhiei demografice mondiale, fiind singurele state „miliardare”, la mare distanţă de următoarea clasată, S.U.A. De altfel, în vreme ce suprafaţa Indiei se situează la o treime din cea a S.U.A., populaţia sa este de 3,7 ori mai mare, rezultând o presiune antropică pe unitatea de suprafaţă de 10 ori mai mare, cu implicaţii majore asupra ecosistemelor naturale şi implicit asupra nivelului de trai şi a calităţii vieţii. Alte contraste sunt şi mai evidente: Bangladesh-ul cu o suprafaţă de doar 147.570 km^2 are o populaţie comparabilă cu cea a Rusiei, a cărei suprafaţă este de 116 ori mai mare, iar în 2020 se preconizează că populaţia Bangladesh-ului o va depăşi pe cea a Rusiei, ceea ce va conduce la o densitate de 1158 loc/km^2, faţă de doar 8,2 loc/km^2, cât va înregistra Rusia.

Cele mai populate state ale lumii

1999 [loc.]		2007 [loc.]		2020 [loc.]	
China	1.246.871.951	China	1.321.851.888	China	1.397.433.520
India	1.000.848.550	India	1.120.000.000	India	1.340.864.767
S.U.A.	272.639.608	S.U.A.	303.290.000	S.U.A.	323.051.790
Indonezia	216.108.345	Indonezia	234.693.997	Indonezia	276.016.998
Brazilia	171.853.126	Brazilia	183.888.841	Brazilia	204.186.970
Rusia	146.393.569	Pakistan	162.508.000	Pakistan	198.723.118
Pakistan	138.123.359	Bangladesh	150.448.340	Nigeria	183.962.179
Bangladesh	127.117.967	Rusia	142.000.000	Bangladesh	170.879.014
Japonia	126.182.077	Nigeria	140.003.542	Rusia	141.310.968
Nigeria	113.828.587	Japonia	127.433.494	Mexic	134.387.283

Surse: Biroul de Recensăminte al S.U.A, Baza de date internaţionale (pentru anii 1999, 2020 şi www.wikipedia.com (pentru anul 2007)

Până la sfârşitul anului 2050 se estimează că populaţia Globului va creşte cu aproape 50%, ajungând la circa 9,3 miliarde loc. Cele mai ridicate rate de creştere se vor înregistra în India (21%), care va deveni cel mai populat stat al lumii, China (12%), Pakistan (5%), Nigeria (4%), Bangladesh, Indonezia şi Mexic, care va intra în clubul celor mai populate 10 state ale lumii. Rusia şi în general ţările fostului spaţiu sovietic[45] vor înregistra cea mai rapidă rată de scădere a populaţiei, fenomen datorat fertilităţii reduse, îmbătrânirii rapide a populaţiei şi scăderii relativ mici a ratei mortalităţii în comparaţie cu ţările din Europa de Vest, America de Nord şi Japonia. Acest fenomen va amplifica presiunea geodemografică de la graniţa ruso-chineză, cu efecte previzibile în plan geopolitic prin accentuarea tendinţelor centrifugale manifestate în republicile budhiste din sudul Siberiei[46].

Impactul geopolitic al presiunii demografice se manifestă, la fel ca şi în cazul suprafeţei, indirect, prin raportul acestora cu *resursele* şi migraţiile datorate fragilizării ecosistemelor naturale ce pot lua adesea dimensiunea unor veritabile catastrofe umanitate. State cu economie slab dezvoltată înregistrează cele mai ridicate rate de creştere demografică, ceea ce accentuează, în condiţiile unei infrastructuri slab dezvoltate şi a unui deficit cronic de tehnologii moderne, dependenţa de o economie de subzistenţă, cu impact major asupra degradării resurselor miniere şi agricole şi asupra migraţiei populaţiei.

Etnia şi naţiunea. Raportul etnie-naţiune

Termenul de *etnie* desemnează un grup de persoane ce se caracterizează prin trăsături lingvistice şi culturale comune şi care au un puternic sentiment al apartenenţei la o anumită colectivitate umană, percepută ca fiind diferită, adesea chiar aflată în opoziţie faţă de colectivităţile vecine[47]. Spre deosebire de aceasta, termenul de *naţiune* are la bază *identitatea (conştiinţa) colectivă*, bazată pe sentimentul unităţii de destin şi de valori

---

[44] Vatican, Tuvalu, Nauru, Palau, San Marino, Monaco, Liechtenstein, Saint Kittris şi Nevis.
[45] Cu o medie pe ansamblul fostului spaţiu sovietic de 28% şi valori maxime în Estonia şi Ucraina – 40%.
[46] Altai, Hakasia, Buriatia şi Tuva.
[47] În *Dictionnarire de Géopolitique*, coord. Yves Lacoste, pp. 615-616.

spirituale, precum şi pe cel al apartenenţei la un anumit teritoriu, concretizat în statul naţional (Serebrian, 2006). Naţiunea este o comunitate comportamentală ce îmbină identitatea culturală cu cerinţele politice (Smith, 1993) şi se caracterizează printr-o solidaritate reciprocă foarte puternică, astfel încât loialitatea faţă de grup este mai mare decât loialităţile particulare (Mureşan, 1992)[48].

Astfel se poate vorbi despre o naţiune americană, deşi S.U.A. este un stat multietnic; similar, despre o naţiune canadiană sau australiană, aceste state sunt naţionale, deşi au o structură etnică diversificată, ca rezultat al imigrărilor din toate colţurile lumii. Belgia poate fi caracterizată ca un stat naţional, bazat pe o identitate colectivă, belgiană, deşi este formată din două comunităţi etnice (flamandă şi valonă), după cum elveţienii au o identitate comună, formând un stat naţional (Elveţia), deşi sunt formaţi din patru comunităţi etnice şi lingvistice distincte.

Prin contrast, state noi ca Bosnia şi Herţegovina, deşi sunt alcătuite din populaţii ce vorbesc aceeaşi limbă şi chiar au aceeaşi cultură, nu pot fi caracterizate ca fiind state naţionale, lipsindu-le argumentul identitar. În astfel de cazuri, pentru a fi mai bine gestionat raportul dintre forţele centripete (coezive) şi cele centrifuge (separatiste) ce se manifestă la nivelul statului, a fost ales modelul de organizare federal. La fel, austriecii, deşi vorbesc aceeaşi limbă cu bavarezii şi au aceeaşi religie, nu împart cu aceştia sentimentul solidarităţii, al istoriei comune şi implicit al apartenenţei la un teritoriu comun.

În alte state, ale căror decupaje teritoriale s-au realizat în perioada colonială, sau prin decizii politice fără a se ţine seama de unitatea configuraţiei etnice a teritoriului, formarea naţiunii a succedat formării statului, acestea fiind confruntate cu tendinţe separatiste, datorită faptului că nu toate grupurile etnice se raportează la aceeaşi identitate. Iau naştere astfel conflictele etnice sau identitare. Situaţia este caracteristică statelor de pe continentul african, dar se întâlneşte frecvent şi în America Latină, Asia sau Oceania. Atunci când formarea statului precede formarea naţiunii, pentru a-i menţine coeziunea şi a-i justifica legitimitatea, se pune problema convingerii cetăţenilor acestuia că formează o naţiune. În acest sens, „fabricarea” de argumente etnice, istorice, ligvistice sau de tradiţie prin exacerbarea diferenţierilor dintre membrii aceleiaşi comunităţi umane reprezintă principala modalitate de transpunere în practică a unor astfel de demersuri. Ceea ce se încearcă în Republica Moldova prin exacerbarea diferenţierilor dintre graiurile limbii române şi „transformarea” graiului moldovenesc într-o „limbă” diferită de cea română, prin separarea istoriei şi a culturii românilor într-o istorie şi cultură moldovenească diferită de una oltenească, ardelenească sau bănăţeană, deşi fac apel deopotrivă şi la valori şi personalităţi din celelalte provincii istorice ale ţării, sunt exemple tipice în acest sens. Exemplul nu este singular: ministatul Barbados din Caraibe cuprinde o naţiune distinctă (barbadeană), formată după independenţă (1966), deoarece puterea politică a repetat insistent cetăţenilor că formează o naţiune, demers ce a dat rezultate pozitive (Ilieş, 1999); formarea naţiunilor sud-americane a avut loc ca urmare a unor acţiuni similare, după dezmembrarea marilor ansambluri ale imperiului colonial spaniol şi formarea în prima jumătate a secolului al XIX-lea, a actualelor state, ce s-au dorit ulterior naţionale.

Formarea naţiunilor implică aşadar o intensificare a interacţiunilor din cadrul grupului etnic, prin sporirea comunicării şi afectivităţii. Limba, etnia, religia sau ideologia, istoria, cultura, tradiţiile, unitatea în faţa unor agresiuni externe sunt tot atâţia factori ce favorizează cristalizarea, apoi cimentarea unei naţiuni. Cu cât factorii de unificare naţională sunt mai numeroşi, cu atât o naţiune este mai coezivă.

Importanţa factorilor de unificare naţională în cazul câtorva naţiuni

Naţiunea	Factori de unificare naţională					
	Limba	Religia/ ideologia	Istoria	Cultura	Tradiţia	Unitate în faţa unei ameninţări
Belgiană	-	0	-	0	0	+
Canadiană	-	-	-	-	-	+
Chineză	+	+	+	+	+	+
Elveţiană	-	-	-	+	+	+
Engleză	+	0	0	+	+	+
Franceză	+	0	0	+	+	+

[48] Smith, A. D. (1993), *The Ethnic Origin of Nations*, Basil Blackwell, Oxford; Mureşan, C. (1992), *Interpretări ale conceptelor de naţionalitate şi minoritate naţională*, Studia Universitatis „Babeş-Bolyai”, Sociologia-Politologia, 1-2, Cluj-Napoca, citaţi de Bodocan, 1997, p. 117.

Islandeză	+	0	+	+	+	+
Maghiară	+	0	+	+	+	0
Poloneză	+	+	+	+	+	+
Română	+	0	+	+	+	+
Rusă	+	-	+	+	+	+

+ Factor important de coeziune. **0** Factor neimportant sau nedeterminant. **-** Factor important de divizare sau cu potențial de divizare.
Surse: Muir, 1981; Bodocan, 1997, cu modificări şi completări.

Conştientizarea apartenenței la o anumită națiune este o proces îndelungat, putând dura sute de ani, fiind însoțită de construirea unui aparat de simboluri (evenimente, personalități, locuri de importanță istorică etc), toate acestea formând o iconografie națională, transmisă din generație în generație, prin folclor sau educație, stimulând patriotismul şi mândria națională (Mellor, 1989)[49].

Astăzi, națiunile sunt în cea mai mare parte a lor organizate în state independente. Atunci când teritoriul națiunii coincide cu cel al statului, statul capătă atribut de *stat național* (unitar sau federal), iar națiunea este o *națiune politică*. Neconcordanțele dintre teritoriul statal şi cel ocupat de națiune / etnie dă naştere *minorităților*.

Există însă şi numeroase cazuri de națiuni care nu au reuşit să-şi creeze un stat distinct, național (palestinienii, kurzii, laponii, bascii, catalanii, eschimoşii etc), în multe cazuri acestea luptând pentru autodeterminare, fie prin crearea unor state independente, fie prin obținerea unui regim privilegiat, de autonomie în cadrul formațiunilor politice din care fac parte. Iau naştere astfel *sub-națiunile* (atunci când un grup etnic / minoritate ataşată unui teritoriu specific reuşeşte să-şi controleze şi din punct de vedere politic arealul de habitat, organizat ca regiune autonomă în cadrul unui stat organizat pe principii federale) sau *națiune componentă* (în cadrul statelor bi- sau multinaționale).

Naționalitatea, naționalismul şi statul național

Termenul de *naționalitate* desemnează apartenența unui individ, cetățean sau viitor cetățean la o națiune, apartenență cuantificată prin drepturi şi datorii față de un stat-națiune.

Naționalismul reprezintă un ansamblu de idei şi sentimente orientate spre afirmarea de sine-stătătoare a unei națiuni sau a unei grupări etnice[50]. Este în acelaşi timp o manifestare a caracterului național al unui popor sau al unui grup etnic, concretizată printr-un sentiment de apartenență la o națiune şi de conştientizare a unor interese şi aspirații comune (Tămaş, 1995). Astfel, naționalismul poate fi definit ca expresie politică a naționalității, iar statul național, ca expresie politico-geografică a naționalismului (Bodocan, 1997). Doctrinele naționaliste se sprijină pe patru piloni de bază:

- ✓ Fiecare individ trebuie să aparțină unei națiuni,
- ✓ Loialitatea primordială a unei persoane este față de națiune,
- ✓ Fiecare națiune caută să obțină propria sa suveranitate pentru exprimarea reală a identității sale specifice;
- ✓ Fiecare națiune are dreptul inalienabil la un ținut sau la o patrie.

Manifestările naționaliste includ două componente care se întrepătrund: *politică* şi *etnică*.

Axe de fragmentare naționalistă în Ucraina

Alcătuită din patru ansambluri geopolitice distincte, Ucraina este în prezent cel mai mare stat european, exceptând partea europeană a Rusiei (603.700 km^2, 51,5 milioane loc).

Ucraina de vest, eterogenă la rândul său, aparține prin afinitățile geopolitice Europei centrale. La nord, regiunea Volâni, dominată de catolici şi uniați este legată istoric de Polonia, iar partea centrală şi sudică alcătuită din regiunile Lvov (Galiția) şi Transcarpatia cu o structură etnică eterogenă (ruşi, ucraineni, români) a aparținut Imperiului Austro-Ungar. Pe scena politică, aceste regiuni promovează activ o linie geopolitică antimoscovită, pro-occidentală.

Partea centrală a Ucrainei, de la Cernigov până la Odessa, în care se află şi Kievul reprezintă nucleul naționalist ucrainean, în care religia predominantă este ortodoxia. Această zonă este înrudită cultural cu Ucraina de vest şi aparține aceluiaşi sistem geopolitic.

Ucraina de răsărit (la est de Nipru) este Ucraina rusofonă, cu o populație compact ortodoxă ce gravitează geopolitic către Moscova. Aceasta este şi partea Ucrainei cea mai dezvoltată economic şi sub aspectul infrastructurii.

[49] Mellor, R. (1989), *Nation, State and Territory*, Routledge, London&New York, citat de Bodocan, 1997, p. 118
[50] *Dicționar de Sociologie*, coord. C. Zamfir, L. Vlăsceanu, Edit. Babel, 1993, pp. 384-385.

În sfârşit *Crimeea* (cu statut de republică autonomă), este caracterizată printr-un mozaic etnic tradiţional, în care coabitează ruşii, ucrainenii şi tătarii, trei naţionalităţi cu orientări geopolitice diferite. Ruşii sunt orientaţi foarte accentuat spre Moscova; ucrainenii sunt foarte naţionalişti, în vreme ce tătarii sunt orientaţi către Turcia, fiind destul de ostili Rusiei.

Iată de ce Ucraina prezintă toate atributele unui stat fragmentat cultural şi geopolitic, fapt subliniat şi de Samuel Huntington în cunoscuta sa lucrare „Ciocnirea civilizaţiilor şi refacerea ordinii mondiale".

Componenta politică se referă la lupta pentru afirmarea demnităţii şi identităţii naţionale a unui popor prin exaltarea naţiunii ca valoare supremă, faţă de care este solicitată loialitatea individului şi a maselor. Componenta etnică porneşte de la conştientizarea identităţii distincte a unor minorităţi etnice în cadrul unor state naţionale deja formate, care antrenează mişcări centrifugale, prin autoorganizarea acestora. Aceste mişcări identitare ce tind spre autonomie intră în contradicţie cu naţionalismul oficial, instalat de state, care neagă mai mult sau mai puţin aceste realităţi. Ia naştere astfel o opoziţie între aceste manifestări de naţionalism pe substrat etnic, datorat unei conştientizări a identităţii etnice şi naţionalismul de stat, politic, fondat pe tradiţia unei culturi statale suverane (Ilieş, 1999), opoziţie concretizată prin tendinţe de fragmentare la nivelul statului.

Afirmarea tot mai pregnantă a identităţilor regionale, ca entităţi autonome clădite pe baza personalităţii lor etnice, culturale şi, nu în ultimul rând economice, pe un fundament suprastatal, conferit de apartenenţa la spaţiul Uniunii Europene, în dauna statelor unitare şi naţionale, omogene etnic, reprezintă tocmai o încercare de mediere a celor două componente (politică şi etnică) ale naţionalismului.

Statul naţional este statul a cărui extensiune teritorială coincide cu cea a naţiunii, în care nu există nici un grup etnic semnificativ care să nu facă parte din naţiune. Acest tip de stat este considerat ca fiind forma cea mai viabilă de organizare politico-teritorială deoarece se caracterizează printr-un grad redus de diferenţiere etnică, fapt ce elimină disfuncţionalităţile datorate eterogenităţii.

La polul opus se situează *statele multinaţionale*, formate din mai multe grupuri diferite sub raport etnic şi/sau cultural, fără ca cele mai importante sub aspect demografic să exercite o putere dominantă asupra altora.

Stat multinaţional: Pakistan

Încă de la desprinderea sa de India în 1947, Pakistanul a făcut din Islam fundamentul identităţii sale naţionale. Cu toate acestea însă, religia, singurul factor coagulant al statului pakistanez n-a putut să şteargă profundele clivaje interne care au marcat ani de-a rândul poporul pakistanez: diferenţieri de ordin etnic, ideologic sau competiţii între interese economice divergente. Astfel se explică însăşi organizarea teritoriului pakistanez: o federaţie alcătuită din patru provincii: Penjab, Sind, Baluchistan şi Provincia frontalieră din nord-vest (P.F.N.O.), individualizată încă dinaintea independenţei, provincie caracterizată prin frecvente tulburări armate, trafic de droguri şi de armament, organizare tribală, unde şi-au găsit refugiu afganii refugiaţi în Pakistan după invazia sovietică din 1979, iar mai recent liderii talibanilor şi cei Al-Qaeda, în frunte cu Osama bin Laden.

La acestea se adaugă o serie de teritorii cu statut particular: teritoriul capitalei pakistaneze; teritoriile tribale sub administraţie federală; teritoriile de nord sub administraţie federală (ce cuprinde Kashmirul pakistanez, teritoriu aflat în litigiu cu India) şi Azad Kashmirul (Kashmirul liber).

Însă cea mai dramatică consecinţă a configuraţiei teritoriului pakistanez, care a pus în discuţie însăşi temelia sa identitară, a fost separarea, în 1971, a Pakistanului de Est prin crearea statului Bangladesh. Dacă prin crearea Pakistanului câştig de cauză a avut factorul religios, la baza secesiunii din 1971 a stat factorul geopolitic. Pe de o parte, Pakistanul de Est, devenit Bangladesh se revendică ca aparţinând lumii indo-bengaleze, în vreme ce Pakistanul de Vest, reprezintă o sinteză a lumii iraniano-afgane din vest şi a celei indo-islamice din est (Chauprade, Thual, 2003, pp. 258). La aceasta s-au adăugat factorii politici şi economici: în cei 24 de ani cât timp Pakistanul a fost alcătuit din cele două entităţi distincte, Pakistanul de Est a fost transformat într-un fel de „colonie" economică şi politică a „nucleului" vestic.

Funcţia pivotală a Pakistanului în Asia de Sud şi mai cu seamă în vestul subcontinentului indian s-a cristalizat în anii '80 ai secolului trecut, după revoluţia iraniană şi invadarea Afganistanului de către Armata Roşie, evenimente ce au marcat profund contextul geopolitic regional, determinând o reorientare a politicii Washingtonului către Islamabad, transformat într-un veritabil pol al influenţei occidentale în regiune. Acest fapt a fost reconfirmat şi în timpul operaţiunilor militare antiteroriste ale S.U.A. din Afganistan, când Pakistanul şi-a pus la dispoziţie spaţiul aerian pentru avioanele având ca bază portavioanele din Marea Arabiei.

Geopolitica internă pakistaneză se fundamentează pe hegemonia etniei punjab, care controlează regiunile şi etniile periferice, în unele cazuri cu tendinţe separatiste. Însă, cea mai mare problemă o constituie rivalitatea cu India în problema Kashmirului, teritoriu ce a făcut obiectul a trei războaie indo-pakistaneze (în 1947-1948, 1965 şi 1971)[51]. Focarul

[51] Odinioară hindus, Kashmirul a fost convertit pe scară largă la Islam şi a cunoscut primii suverani musulmani în secolul al XIV-lea. Astăzi, circa 77% din populaţie este musulmană, în vreme ce teritoriul este condus de o dinastie hindusă din 1846. India îi revendică întregul teritoriu, în vreme ce controlează efectiv mai puţin de jumătate (101.000 km^2 din 218.000 km^2, ce alcătuiesc statul Jammu-

conflictual este însă alimentat în permanenţă prin intermediul Harakat-ului Ansar, organizaţie teroristă islamică fundamentalistă, ale cărei acţiuni sunt orientate în primul rând împotriva Indiei şi a intereselor sale din Kashmir, fiind în acest sens aliată a Pakistanului. Includerea însă a grupării pe lista organizaţiilor teroriste internaţionale a Departamentului de Stat al S.U.A. a obligat guvernul pakistanez să se distanţeze oficial de Harakat-ul Ansar.

Dezmembrarea U.R.S.S. şi independenţa noilor state musulmane din Asia Centrală a determinat o redirecţionare a politicii regionale a Islamabadului, prin valorificarea poziţiei geostrategice a teritoriului pakistanez de cheie a dezenclavizării Asiei Centrale spre Oceanul Indian. Aceasta ar urma să aibă drept consecinţă construirea, cu sprijin financiar american a unui mare gazoduct şi oleoduct care să transporte hidrocarburile din Turkmenistan până la un terminal situat la Oceanul Indian. Acest proiect ar urma însă să întâmpine două mari categorii de piedici: una legată de tranzitarea Afganistanului cu relief accidentat şi grad mare de insecuritate, iar alta legată de opoziţia Iranului care ar dori ca această tranzitare să se facă prin teritoriul său către zona Golfului. În fine, celălalt mare actor al scenei geopolitice regionale este China, aliat tradiţional al Pakistanului împotriva Indiei, a cărei dezvoltare economică o face tot mai interesată de resursele de hidrocarburi caspice.

În concluzie, se poate afirma că principalul clivaj ce conferă Pakistanului rol de stat pivotal în structurarea geopolitică a continentului euro-asiatic este dat de opoziţia sa faţă de India, Rusia şi Iran şi de aliaţii lor regionali. Acest statut este confirmat şi sub aspect militar, Pakistanul dotându-se cu armament nuclear şi balistic adecvat asumării inviolabilităţii sale faţă de India şi, într-o mai mică măsură, faţă de Iran. Crizele afgană şi tadjikă nu sunt decât elemente ale jocului regional al Pakistanului a cărui miză este controlul resurselor de hidrocarburi din Asia Centrală.

Minorităţile naţionale

Statele naţionale cuprind pe teritoriul lor minorităţi diferite de naţiunea majoritară şi situate, în cea mai mare parte a cazurilor, în zonele periferice, frontaliere.

Într-o accepţiune largă, minoritatea reprezintă „un grup de oameni rezidenţi într-o ţară, dar diferiţi de majoritatea locuitorilor prin rasă, religie, limbă, obiceiuri sociale şi simpatii naţionale" (Goodall, 1987)[52]. Documentele O.N.U. definesc minorităţile ca fiind „colectivităţi ce prezintă anumite caracteristici (etnice, lingvistice, culturale, religioase etc) şi aproape tot timpul o colectivitate având un caracter naţional"[53]. Aşadar elementul etnic şi cel cultural (dat de diferenţierile lingvistice, religioase, de tradiţii etc) stau la baza particularizării minorităţilor naţionale.

Într-un proiect de Convenţie cu privire la problematica minorităţilor, prezentat de Comisia pentru democraţie prin drept a Consiliului Europei, se propunea următoarea definiţie: „termenul de minoritate desemnează un grup numeric inferior restului populaţiei unui stat, ai cărui membri, care au cetăţenia acestui stat, posedă caracteristici etnice, religioase sau lingvistice diferite de cele ale restului populaţiei şi sunt animaţi de voinţa de a-şi păstra cultura, tradiţiile, religia şi limba". Într-un alt proiect de document supus Consiliului Europei, ca anexă la Recomandarea 1201 a Adunării parlamentare a Consiliului, respectiv proiectul de protocol adiţional la Convenţia europeană a drepturilor omului, privind persoanele care aparţin minorităţilor naţionale, se propunea următoarea definiţie[54]: „expresia de minoritate naţională desemnează un grup de persoane dintr-un stat care:

- ✓ îşi au reşedinţa pe teritoriul acestui stat şi sunt cetăţeni ai săi;
- ✓ întreţin legături vechi, solide şi durabile cu acest stat;
- ✓ prezintă trăsături etnice, culturale, religioase sau lingvistice specifice;
- ✓ sunt suficient de reprezentative, deşi sunt mai puţin numeroase decât restul populaţiei acestui stat sau a unei regiuni a sa;
- ✓ sunt animate de voinţa de a păstra împreună ceea ce formează identitatea lor comună, mai ales cultura, tradiţiile lor, religia şi limba lor"[55].

Pot fi distinse prin urmare, în raport de elementul care stă la baza diferenţierii acestora:

- ✓ *Minorităţi etnice* (bascii şi catalanii din Spania, corsicanii din Franţa, kurzii din Irak, tamilii din Sri Lanka etc),

---

Kashmir), în vreme ce poziţiile Pakistanului şi Chinei sunt mai nuanţate, acestea dinstingând în cadrul Kashmirului mai multe teritorii cu statut diferit.

[52] Goodall, B. (1987), *The Penguin Dictionary of Human Geography*, Penguin Books, London (citat de Bodocan, 1997).

[53] Citat după Ilieş, 1999, p. 213.

[54] Francesco Caportoli (1979), *Study on the Rights of Persons to Ethnic*, Religious and Linguistic Minorities, doc. E/CN.4/Sub.2/384/Rev.1.

[55] Diaconu, I. (1996), *Minorităţile. Statut, perspective*, Institutul Român pentru Drepturile Omului, Bucureşti, pp. 37-38.

- ✓ *Minorități religioase* (catolicii din Ulster, șiiții din Irak etc),
- ✓ *Minorități lingvistice* (flamanzii şi valonii în Belgia, retoromanii în Elveția, francofonii din Canada etc).

Evident, minoritățile etnice au şi statut de minorități lingvistice şi, în majoritatea cazurilor şi religioase, limba şi religia fiind două dintre atributele de bază ale etniei. Spre exemplu, maghiarii şi germanii din Transilvania sunt diferiți atât din punct de vedere etnic de majoritatea populației româneşti, cât şi din punct de vedere lingvistic şi religios (catolici față de majoritatea ortodoxă a blocului etnic românesc); evreii vorbesc limba ebraică şi sunt de religie mozaică etc. În alt cazuri însă, elementul distinctiv este pur religios: spre exemplu şiiții din Irak sunt tot de etnie şi limbă arabă, catolicii din Irlanda de Nord vorbesc tot engleza ca şi majoritatea protestantă etc). Minoritățile lingvistice sunt în cvasi-totalitatea lor asociate cu cele etnice; ele capătă statut de minorități lingvistice deoarece limba constituie elementul de raportare a identităților colective.

În situațiile în care minoritățile lingvistice respective reuşesc să antreneze forțe centrifuge suficient de puternice încât să conducă la federalizarea statului şi la aplicarea bi- sau multilingvismului, acestea capătă valențe de *comunități lingvistice*. Similar se poate vorbi şi de comunități etnice sau de comunități religioase.

Sub raportul dispunerii comunităților lingvistice la nivelul unui stat, se pot distinge două tipuri de multilingvism:

- ✓ *Multilingvism prin juxtapunere*, în situația în care populațiile vorbitoare de diferite limbi sunt dispuse alăturat în interiorul unui stat, fără a se amesteca (Belgia, Elveția, Canada, Cipru, Finlanda, Sri Lanka, Afganistan etc)
- ✓ *Multilingvism prin suprapoziționare*, care implică suprapunerea mai multor limbi vorbite în interiorul aceluiaşi areal şi folosirea în comun a acestora (cazul fostei U.R.S.S., Chinei, Indiei, Maltei, Irlandei, Myanmarului etc).

Din punct de vedere al genezei minorităților, pot fi identificate trei situații distincte:

✓ *Minorități relicte*, care au existat înainte de formarea blocului etnic majoritar, fiind ulterior incluse în acesta şi căpătând statut de minorități: bascii în Spania, bretonii în Franța, amerindienii, aborigenii din Australia etc.;

✓ *Minorități imigrante*, cele care au imigrat din teritoriul de baştină formând importante comunități etnice în statele adoptive. Însuşi state precum S.U.A., Canada sau Australia s-au format pe baza imigrărilor formând comunități imigrante (latino-americani, chinezi, irlandezi, italieni, turci, arabi etc); este situația țiganilor care au imigrat din sudul Asiei în Europa, a evreilor care au imigrat din Orientul Apropiat în secolul XIX şi prima jumătate a secolului XX, revenind ulterior în ținutul de obârşie după crearea statului Israel (1948) etc. Intensificarea fluxurilor globalizante face ca în prezent minoritățile imigrante să fie din ce în ce mai numeroase, mai ales în statele puternic dezvoltate, marile metropole industrializate devenind veritabile oraşe globale (Londra, Paris, Amsterdam, New York etc);

✓ *Minorități transfrontaliere*, sunt minoritățile care au rezultat prin translatarea granițelor în decursul timpului, fiind dispuse în zonele periferice, limitrofe cu statul vecin. Polonia este un exemplu reprezentativ în acest sens, fiind nevoită să-şi translateze, la sfârşitul celui de-al Doilea Război Mondial atât granița de vest, cât şi pe cea de est şi nord. A luat naştere astfel o importantă minoritate germană în vestul Poloniei, dar şi importante minorități poloneze dincolo de frontiera sa estică, în Lituania, Belarus şi Ucraina. Similară este situația românilor din Basarabia, nordul Bucovinei, Cadrilater sau Maramureşul transcarpatic, a germanilor din Alsacia, a maghiarilor din Voivodina şi Slovacia etc. Crearea euroregiunilor de cooperare transfrontalieră este orientată tocmai în direcția protejării acestor minorități transfrontaliere prin menținerea identității culturale a acestora şi a schimburilor cu populația majoritară.

Forțele pe care le antrenează minoritățile în raport de populația majoritară sunt atât centrifuge, în care caz minoritățile aspiră fie spre separatism şi autodeterminare, fie spre integrarea în statul de origine (palestinienii, kurzii, cecenii, bascii etc), cât şi centripete, minoritățile tinzând în acest caz spre integrare şi asimilare juridică totală sau parțială în statul de origine. Acestea sunt *minoritățile inferiorizate*, ai căror cetățeni, deşi în unele cazuri se bucură teoretic de aceleaşi drepturi ca şi populația majoritară, practic aceştia sunt cetățeni de rangul doi, fiind subreprezentați la nivel economic, politic şi instituțional. Fundamentul acestor clivaje este, evident, economic, aceştia imigrând în țările adoptive din rațiuni economice. Este cazul negrilor şi a mexicanilor din S.U.A. sau a comunităților de afro-asiatici din majoritatea țărilor occidentale.

Din punct de vedere al drepturilor de care se bucură minoritățile naționale, acestea variază de la țară la țară, în funcție de regimul politic aflat la guvernare, ce se reflectă în plan legislativ. Astfel sunt state ce recunosc autodeterminarea minorităților naționale până la nivel de confederație şi federație (Elveția, S.U.A., Canada, Australia, Belgia etc) în vreme ce alte state nu recunosc practic existența minorităților (Grecia). În alte state, deşi

existența şi drepturile minorităților sunt recunoscute şi protejate prin lege, această situație nu este confirmată în practică (situația statelor din fostul spațiu sovietic este reprezentativă în acest sens).

Legislația europeană conferă persoanelelor aparținând minorităților naționale toate drepturile şi libertățile fundamentale ale omului, începând cu egalitatea în drepturi şi nediscriminarea şi continuând cu dreptul la identitate etnică, lingvistică, culturală, religioasă, cât şi dreptul de a lua parte la viața publică, acesta însemnând atât menținerea cât şi dezvoltarea propriei identități.

III. Capitala

Din punct de vedere funcțional, statutul de capitală implică trei atribute: sediul guvernului (capitală politică), sediul parlamentului (capitală administrativă) şi sediul curții supreme de justiție (capitală judecătorească). Cum în majoritatea statelor lumii (190 din 194)[56] cele trei seturi de atribute instituționale sunt localizate în acelaşi oraş, prioritate este acordată funcției politice, deoarece aceasta este cea care le subordonează pe celelalte două. Astfel, semnificația termenului de capitală a unui stat a fost restrânsă la „oraşul de pe teritoriul acestuia care ocupă primul loc pe plan politic"[57]. Astfel, capitala este elementul esențial care contribuie la identificarea politică a statului, fiind oraşul ce concentrează instituțiile politice de cel mai înalt nivel şi de unde se exercită puterea asupra ansamblului teritorial național (Ilieş, 1999). De aceea capitalele s-au dezvoltat încă de timpuriu în ariile centrale ale statelor, constituind de cele mai multe ori, focarul acestora.

Funcția politică a atras-o inerent şi pe cea economică, prin atragerea de investiții, capitala politică căpătând şi statut de capitală economică (Paris, Londra, Viena, Atena, Copenhaga, Bucureşti, Budapesta, Sofia, Teheran, Ciudad de Mexico, Beijing etc). În alte situații, procesul s-a derulat invers: odată cu accederea la independență a unor noi state, capitala economică a teritoriului respectiv a fost investită şi cu statut de capitală politică (Dakar, Alger, Bangkok, Jakarta etc). În ambele cazuri s-a individualizat un nucleu de concentare a funcțiunilor la nivelul teritoriului statului, cu caracter complex (politic, economic, cultural) ce a ajuns să capete un important loc în iconografia statului, reflectând istoria şi cultura poporului respectiv şi concentrând un număr foarte mare de simboluri naționale. Hipertrofierea funcțională a fost însoțită şi de o hipetrofiere demografică, capitala ajungând să concentreze o importantă pondere din populația totală a țării. Astfel, dacă se analizează numai exemplul Atenei, reinvestirea sa cu statut de capitală în 1834 a atras o hiperconcentrare a populației, ocupată în principal în sectorul terțiar, de la circa 3000 locuitori la acea dată, la 3,8 milioane în prezent, ajungând să concentreze aproape 35% din populația totală a Greciei, iar dacă se are în vedere întreaga aglomerație urbană Atena-Pireu, ponderea acesteia depăşeşte 60%. Similar este cazul bazinului parizian, a celui londonez, a aglomerației Copenhaga sau a Budapestei. Situația este specifică în general statelor unitare, cu tradiție în acest sens, în care puterea politică s-a instalat de foarte mult timp. Concentrarea funcțiunilor politice şi economice reprezintă o caracteristică a statelor unitare, ale căror teritorii se caracterizează printr-o integrare ierarhizată şi centralizată a teritoriului în jurul unei arii centrale a cărui nucleu este dat de capitală. Dominarea sistemului urban de către un mare oraş cu funcțiuni de capitală exprimă o bună integrare şi administrare a teritoriului național, situație caracteristică statelor unitare. Acest sistem de organizare teritorial, cu un singur nucleu de polarizare este cel mai frecvent întâlnit la scară mondială, fiind caracteristic continentului european (42 dintre cele 44 de state)[58].

Indicele de hipertrofie şi particularitățile câtorva capitale europene

Capitala	Indicele de hipertrofie	Ponderea din populația totală (%)	Observații
Paris	7,38	16,3	Capitală veche, simbol al unui stat centralizat
Roma	2,63	5	Capitala Italiei (1871) aleasă printr-o decizie politică
Londra	2,58	14,3*	Capitală veche, simbol al unui stat centralizat (Anglia)
Berlin	1,93	4,1	Capitala Germaniei (1871, 1990) aleasă prin decizie politică
Moscova	1,79	6	Capitală veche a cărei funcție a fost întreruptă (Skt. Petersburg)
Viena	6,61	19,5	Veche capitală imperială, devenită capitală federală (1918)
Berna	0,36**	4,35	Capitală federală, aleasă prin compromis la limita dintre Elveția

[56] Excepții fac: Olanda, Bolivia, Libia şi Republica Sud-Africană.
[57] B. Giblin-Delvallet, în *Dictionnaire de Géopolitique*, coord. Y. Lacoste, Flammarion, Paris, 1995, pp. 374-375
[58] Excepție fac *Elveția* şi *Olanda* (în cazul oraşului Haga).

			francofonă şi Elveția germanofonă (1848)
Madrid	1,83	7,8	Capitală din perioada medievală (1561); stat regional
Helsinki	5,72	19,7	Capitală nouă (1821; 1919)
Amsterdam	1	6,9	Capitală descentralizată, alături de Haga
Atena	4,29	34,6	Capitală nouă (1834)
Budapesta	9,43	19,45	Capitală nouă (1872) simbol al unui stat centralizat
Copenhaga	5,06	25,9	Capitală din perioada medievală (1445), stat centralizat
Varşovia	1,95	4,3	Capitală din perioada medievală (1596), stat centralizat
Bucureşti	5,9	9,1	Capitală nouă (1862) simbol al unui stat centralizat

*Ponderea din populația Angliei ** Capitala este al 4-lea oraş ca mărime

Evident, amplasarea sitului şi ulterior dezvoltarea oraşului-capitală a fost strâns condiționată de favorabilitățile naturale, capitalele dezvoltându-se fie în regiuni bine apărate natural, care au favorizat infrastructura de fortărețe şi ziduri de apărare (Viena, Beijing), fie ca porturi la debuşeul unor regiuni bogate şi deschise schimbului comercial (Oslo, Stockholm, Edinburgh) sau în regiuni cu sisteme de irigații bine dezvoltate (Teheran).

În alte situații, pentru alegerea oraşului-capitală au fost preferate rațiuni legate de centralitate: Madrid, declarat capitală a Spaniei de către Filip al II-lea (1556-1698), fiind preferat unor oraşe cu poziție marginală care avuseseră anterior acest statut (Toledo, Valladolid şi Burgos) sau Ankara, stabilită capitală a Turciei moderne în 1923 în timpul lui Kemal Atatürk, după ce Imperiul Otoman, pe măsura restrângerii teritoriului, şi-a mutat capitala de la Konya la Bursa, apoi la Adrianopole (Edirne) şi Istanbul, iar după pierderea Balcanilor, la Ankara.

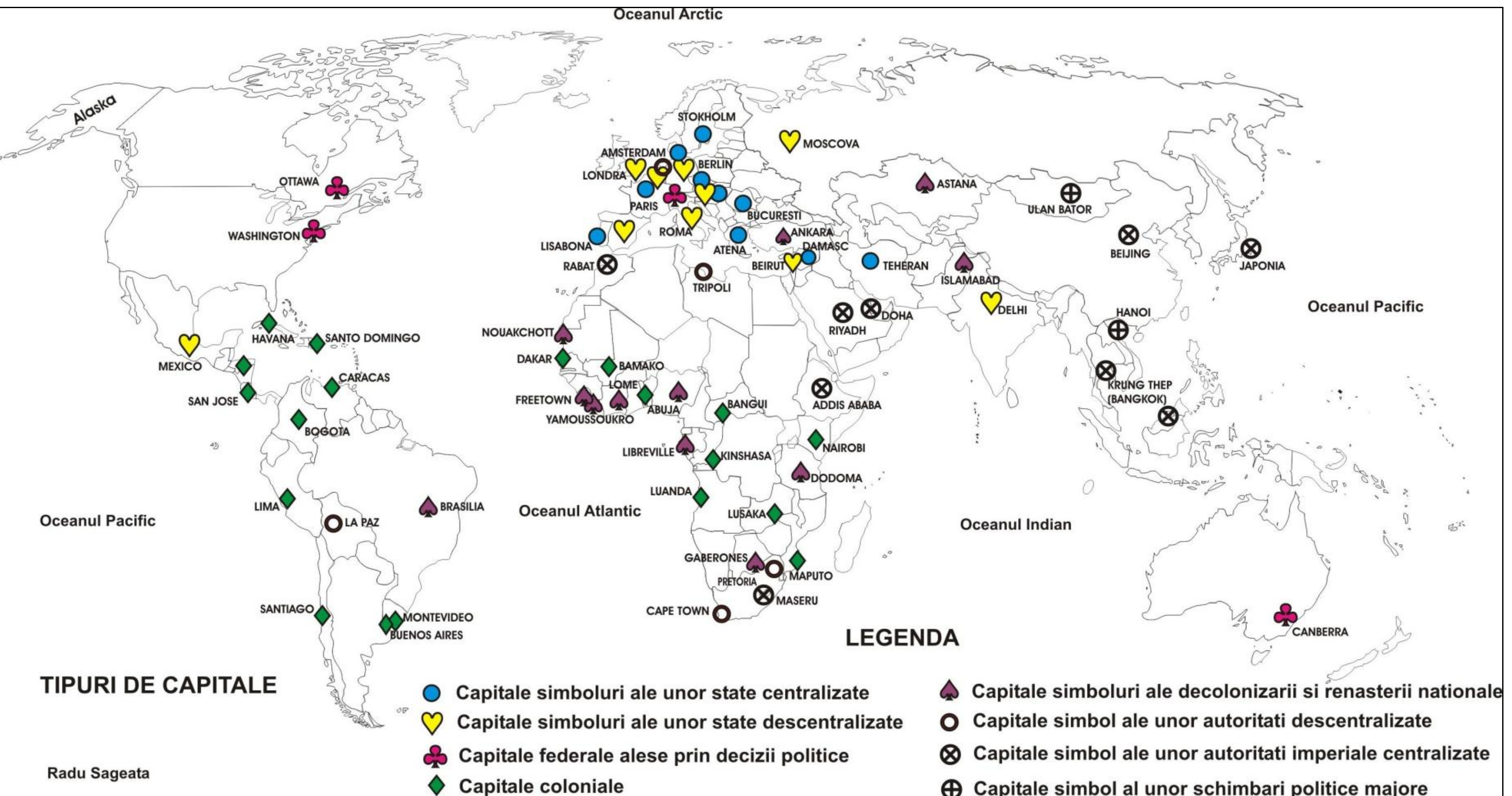
În situația unor state a căror unificare s-a realizat mai recent, alegerea capitalei a fost determinată de preocupările de afirmare a continuității istorice, fiind preferat pentru a prelua funcția de capitală un oraş vechi şi de prestigiu care să poată fi relativ uşor înzestrat cu atribute de simbol național. Astfel, în cazul Italiei Roma a fost preferată față de Torino sau Milano, în cazul Greciei Atena a fost preferată în raport de Nafplio; pe aceleaşi criterii au fost alese Praga, Belgrad etc.

Situația se prezintă diferit în cazul statelor federale în care capitala, din contră este un simbol al descentralizării teritoriale, fiind localizată în oraşe mai mici, situate în cele mai multe cazuri într-o poziție neutră în raport de unitățile politice de drept federal. Astfel, deşi Elveția este unul dintre cele mai vechi state ale lumii (datează de la 1291), Berna, capitala sa, fost aleasă abia la mijlocul secolului al XIX-lea în capitala singurului canton bilingv (Berna) ca simbol al unității principalelor două comunități lingvistice ale țării. Acest model este caracteristic însă continentului nord-american, Washington şi Ottawa constituind exemple tipice. Investirea acestor oraşe cu statut de capitală s-a făcut ca un simbol al reconcilierii dintre două spații cu caracteristici diferite: alegerea sitului pentru construirea noii capitale americane s-a făcut printr-o lege dată de Congres la 16 iulie 1760, într-o zonă situată la contactul dintre Nord-Estul S.U.A., dominat de micii proprietari, cu vederi liberale şi Sud, dominat de marile plantații sclavagiste. În cazul capitalei canadiene, alegerea s-a făcut la contactul dintre Quebec-ul francofon şi Canada anglofonă, capitala simbolizând astfel unitatea dintre cele două mari comunități lingvistice ale țării (1858). În Australia, ca urmare a concurenței dintre cele două mari metropole (Sydney şi Melbourne), amplasamentul pentru construirea capitalei (Canberra) a fost ales prin Constituție pe un teritoriu federal, la cel puțin 100 de mile de Sydney (în anul 1911, funcțională din 1927).

Sub raport administrativ, capitalele federale au fost create în unități neutre în raport de statele federației (S.U.A., Australia, Brazilia, Mexic, India etc). Pe continentul european, acest model a fost adoptat relativ recent, fiind întâlnit doar în Austria, Germania şi Belgia. Prin urmare, pot fi individualizate două categorii majore de capitale: cele naturale, rezultat al unui lung proces de evoluție (Londra, Paris, Berlin, Roma, Bucureşti, Budapesta etc) şi cele artificiale, alese prin consens politic în scopul rezolvării unor probleme de management teritorial intern (Washington, Ottawa, Canberra, Berna, Brasilia, Islamabad etc). Richard Muir[59] detaliază această clasificare, individualizând următoarele tipuri de capitale:

✓ capitale permanente (istorice), care şi-au păstrat funcția de-a lungul timpului, traversând mai multe faze de evoluție ale statului (Paris, Londra, Amsterdam, Viena, Budapesta, Praga etc);

[59] *Op. cit.*, 1981 (citat de Ilieş, 1999, p. 106).

TIPURI DE CAPITALE
Radu Sageata
Oceanul Arctic
Oceanul Pacific
Oceanul Atlantic
Oceanul Indian
Oceanul Pacific
Alaska
OTTAWA
WASHINGTON
MEXICO
HAVANA
SANTO DOMINGO
SAN JOSE
CARACAS
BOGOTA
LIMA
LA PAZ
BRASILIA
SANTIAGO
MONTEVIDEO
BUENOS AIRES
STOKHOLM
MOSCOVA
AMSTERDAM
BERLIN
LONDRA
PARIS
BUCURESTI
ROMA
LISABONA
ATENA
ANKARA
DAMASC
RABAT
BEIRUT
TEHERAN
TRIPOLI
ASTANA
ISLAMABAD
DELHI
ULAN BATOR
BEIJING
JAPONIA
HANOI
KRUNG THEP
(BANGKOK)
RIYADH
DOHA
NOUAKCHOTT
DAKAR
BAMAKO
LOME
FREETOWN
YAMOUSSOUKRO
ABUJA
BANGUI
ADDIS ABABA
LIBREVILLE
KINSHASA
NAIROBI
DODOMA
LUANDA
LUSAKA
GABERONES
PRETORIA
MAPUTO
MASERU
CAPE TOWN
CANBERRA
LEGENDA
Capitale simboluri ale unor state centralizate
Capitale simboluri ale unor state descentralizate
Capitale federale alese prin decizii politice
Capitale coloniale
Capitale simboluri ale decolonizarii si renasterii nationale
Capitale simbol ale unor autoritati descentralizate
Capitale simbol ale unor autoritati imperiale centralizate
Capitale simbol al unor schimbari politice majore

✓ capitale care marchează revenirea la o tradiție istorică: alegerea acestora a avut loc la sfârşitul unei perioade istorice considerată negativă pentru populația şi statul în cauză, considerându-se viabilă repunerea în drepturi a vechii capitale: Berlin (după de capitala Germaniei federale a fost la Bonn), Delhi (după ce capitala Indiei britanice a fost la Calcutta), Atena (după ce capitala statului grec independent a fost pentru o scurtă perioadă de timp la Nafplio), Bratislava, sau capitalele statelor rezultate prin dezmenbrarea U.R.S.S. şi Iugoslaviei;
✓ capitale „cap de pod” ale comerțului mondial, caracteristice multor țări afro-asiatice care au conservat vechea capitală colonială, destinată schimburilor cu metropola (Dakar, Konakry, Lomé, Bangkok, Jakarta, Singapore etc);
✓ capitale planificate, create ca nuclee de amenajare complexă şi dezvoltare a unor teritorii: Brasilia, Islamabad sau unele capitale create datorită faptului că în momentul independenței statul respectiv nu avea capitală (Gaberones, Nouakchott);
capitale rezultate în urma unui compromis politic: caracteristice statelor federale, alegerea capitalei fiind rezultatul unui compromis între statele federale: Washington, Ottawa, Canberra, Berna etc;
✓ capitale divizate, rezultat al unui compromis în vederea împărțirii funcțiilor la nivelul unui stat între mai multe oraşe. Astfel, Olanda are la Amsterdam palatul regal şi la Haga sediul parlamentului, Bolivia are în oraşul La Paz guvernul şi la Sucre parlamentul, similar Libia are la Tripoli guvernul şi la Benghazi parlamentul, iar în Republica Sud-Africană, cele atribute ale funcției de capitală sunt localizate în trei oraşe distincte: Pretoria (capitala politică), Johannesburg (capitala administrativă) şi Bloemfontein (capitala judecătorească), oraşe situate în trei dintre cele patru state ale țării.

Criteriile alese pentru investirea unui oraş cu funcția de capitală au fost sintetizate de Arnold Toynbee[60], astfel:

- ✓ prestigiul istoric – rolul său în istoria statului fiind elementul definitoriu în alegere (Roma, Atena, Londra, Paris, Berlin, Ciudad de Mexico etc);
- ✓ accesul la aprovizionare – caracterizează o mare parte a fostelor colonii europene, acestea fiind amplasate în principalele porturi şi funcționând în perioada colonială ca punți către zonele interioare (Dakar, Kinshasa, Lagos, Dar es Salaam, Abidjan etc)[61];
- ✓ convenabilitatea pentru administrarea teritoriului politic, în acest caz fiind alese oraşe situate în ariile centrale ale statelor (Madrid, Ankara etc);
- ✓ funcția strategică – atât sub raport militar, cât şi demografic, economic sau cultural.

IV. Frontiera şi granița de stat

Dacă capitala marchează focarul ariei centrale unui stat, nucleul său, frontiera corespunde arealului său marginal, periferic. Ea desemnează un *spațiu,* un *areal* de contact între două state, de dimensiuni variabile şi folosință comună între acestea. Conceptul de frontieră, în accepțiunea modernă a sa, apare începând cu Congresul de Pace de la Westphalia (1644-1648)[62], care marchează sfârşitul perioadei medievale. Perioada modernă consacră o diversificare a sa, în sensul că încep să se distingă mai multe tipuri de frontiere: coloniale, rezultate în urma împărțirii sferelor de influență între puterile coloniale; postbelice, trasate ca urmare a unor conferințe de pace; frontiere de separare, trasate ca urmare a partajării unui teritoriu, frontiere impuse de un stat mai puternic etc.

Pe măsura evoluției statelor, arealele corespunzătoare frontierelor au fost reduse la maximum, limita teritoriului statal devenind o linie: granița. Granița reprezintă aşadar o *linie* imaginară, de demarcație, situată în interiorul spațiului frontierei dintre două state, recunoscută ca fiind limita teritoriului acestora. Granița defineşte, prin urmare, forma spațială a statului. Este totodată linia de contact a suveranității statale, linia de-a lungul căreia suveranitatea unui stat intră în contact cu suveranitatea unui alt stat vecin.

Delimitarea teritoriului unui stat, care pe hartă apare sub forma unor linii, este în realitate constituită din zone cu lățimi variabile, înconjurate de garduri, ziduri sau bariere în interiorul cărora se află borne de demarcație ce marchează pe teren puncte cu coordonate topografice stabilite prin tratate internaționale. Aceste borne indică

[60] Toynbee, A. (1979), *Oraşe în mişcare,* Edit. Politică, Bucureşti.
[61] Ultimele trei oraşe şi-au pierdut funcția de capitală, conservându-şi statutul de metropole economice.
[62] Până la acea dată noțiunea de frontieră nu corespundea limitelor statale, ci spațiilor mişcătoare ce se interpuneau între universuri politice dinamice (Frăsineanu, 2005).

planul imaginar vertical al graniței de stat şi deci limita exercitării atributului suveranității asupra teritoriului (Frăsineanu, 2005).

Tipuri de granițe

Criteriul genetic de clasificare a granițelor, impus în literatura geopolitică de Richard Hartshorne distinge trei tipuri de granițe trasate înainte, în timpul sau după stabilirea populației într-un teritoriu:

✓ *Granițele antecedente* – au fost trasate anterior formării teritoriale a statului. Caracteristice pentru această categorie sunt granițele trasate în perioada marilor descoperiri geografice, anterior colonizărilor;

✓ *Granițele subsecvente* – au luat naştere în paralel cu stabilirea populației într-un teritoriu, în urma unui lung proces istoric, marcat de conflicte şi negocieri, finalizat cu recunoaşterea granițelor de toate părțile implicate. Sunt caracteristice pentru majoritatea statelor europene;

✓ *Granițe supraimpuse* – trasate după stabilirea populației într-un teritoriu. Caracteristice pentru acest tip sunt granițele coloniale din Africa, cele din fostul spațiu sovietic, în ambele cazuri trasate în funcție de interesele unor mari puteri şi în dezacord cu realitățile etnice din teritoriu, granițele statului Israel etc.

Criteriul morfo-structural analizează traseul graniței din punct de vedere al modului de trasare. Din acest punct de vedere, se disting:

✓ *Granițele naturale* (fluviale, orografice, maritime sau aeriene), sunt granițele stabilite având ca substrat de trasare elemente ale cadrului natural, făcându-se astfel apel la o serie de atribute ale cadrului natural, cum sunt talvegul unor artere hidrografice (fluvii sau râuri) (granițe fluviale), cumpene de apă (în zonele montane) (granițe orografice), zone deşertice, lacustre, mări etc, care au funcționat în timp ca elemente de separare a populațiilor. Problema care se pune în cazul acestui tip de granițe este cea legată de modificarea în timp a traseului elementului natural care a servit ca suport de trasare a graniței. Configurația talvegului râurilor se poate modifica ca urmare a eroziunii fluviatile, similar configurația cumpenei de apă poate fi modificată ca urmare a eroziunii regresive, putând da naştere la tensiuni între statele limitrofe; în aceste cazuri linia de graniță rămâne nemodificată, ea urmând traseul stabilit inițial stipulat în tratatele bilaterale. Granița dintre Chile şi Argentina stabilită pe cumpăna de ape din Anzi, sau cea dintre China şi India din Himalaya sunt exemple tipice în acest sens;

Granițele maritime sunt trasate la limita exterioară a mării teritoriale fixată de fiecare stat în parte, însă ținând seamă de anumite limite fixate prin acorduri internaționale. Granițele laterale se stabilesc de comun acord cu statele vecine.

Granițele aeriene sunt linii imaginare, perpendiculare, ce pornesc de la granițele terestre sau acvatice în sus, până la limita inferioară a spațiului cosmic.

✓ *Granțele etnice*, sunt granițele care urmează limitele unor discontinuități etnice. Din acest punct de vedere, granițele statelor europene sunt exemple tipice;

✓ *Granițele artificiale* (geometrice sau astronomice), au aspectul unor linii drepte, fiind trasate în zone slab populate sau nevalorificate, care despart teritoriile statelor. Astfel de situații sunt caracteristice pentru statele din Africa sahariană, ale căror granițe au fost trasate în perioada colonială (granițe coloniale) despărțind inițial diferitele provincii ale aceluiaşi domeniu colonial (Africa Occidentală Franceză, Africa de Nord Franceză) etc.

Ponderea granițelor pe continente în raport de criteriul morfo-structural

Continentul	Granițe naturale		Granițe artificiale	Granițe etnice
	fluviale	orografice		
America (total) America Latină	45 % 52 %	27 % 24 %	23 % 20 %	5 % 4 %
Africa	34 %	13 %	42 %	11 %
Asia	23 %	35 %	8 %	34 %
Europa	25 %	21 %	5 %	50 %
TOTAL	32 %	24 %	23 %	21 %

Sursa: Fourcher, 1988.

Deoarece aceste granițe au fost trasate în scopuri pur administrative, ele sunt de regulă neconforme cu realitățile etnice din teren, incluzând pe teritoriul aceluiaşi stat populații diferite şi adesea ostile unele față de altele sau, din contră, separând acelaşi bloc etnic pe teritoriul a două sau mai multe state, putând genera în acest

sens surse de tensiuni şi conflicte. Graniţele astronomice urmează o linie astronomică (paralelă sau meridian), caracteristică în acest sens fiind graniţa dreaptă dintre S.U.A. şi Canada.

Criteriul funcţional clasifică graniţele în raport de funcţionalitatea pe care o îndeplinesc. Din acest punct de vedere, se diferenţiază graniţe de separare şi graniţe de contact.

✓ *Graniţele de separare* – se impun prin funcţia de separare, de filtrare a fluxurilor umane şi materiale. Această funcţie este caracteristică graniţelor ce despart state aflate în sisteme de coopeare economică şi / sau politică diferite (ex. graniţa dintre România şi Republica Moldova sau granţa româno-ucraineană). Probleme ridică însă acele graniţe de separare trasate în interiorul unui bloc etnic omogen, în care funcţia de separare, dictată de argumente economice şi politice intră în contradicţie cu necesitatea firească de contact, de legătură stabilită în mod natural între membrii aceleiaşi comunităţi etnice. Graniţa trasată de-a lungul Prutului este un exemplu tipic în acest sens.

✓ *Graniţele de contact* – apărute în contextul accentuării fluxurilor globalizante, se impun prin funcţia de legătură, de contact, stabilită prin acorduri bilaterale sau multilaterale în cadrul unor structuri multistatale de cooperare economică şi / sau politică. Graniţele din interiorul U.E. cu regimul de circulaţie din spaţiul Schengen reprezintă un exemplu caracteristic în acest sens.

În raport de *originea graniţelor,* pot fi distinse:

✓ *Graniţe endogene*, trasate în raport de configuraţia etnică a teritoriului, fiind rezultatul unui proces istoric îndelungat, specifice „lumii vechi” (Europa, Asia);

✓ *Graniţe exogene*, trasate în urma colonizărilor, ca limite ale sferelor de influenţă exercitate de metropolele europene pe continentele african, latino-american şi asiatic. Astfel se consideră că circa 54% dintre graniţele lumii a treia au origine exogenă, pe continente influenţa factorilor exogeni având următoarele ponderi (Fourcher, 1988)[63]:

- *Africa:* Franţa: 32%, Marea Britanie: 26,8%, Germania: 8,7%, Belgia: 7,6%, Portugalia: 6,7%, Turcia: 4,0%, Italia: 1,7% etc,
- *America Latină:* Spania: 14%, Portugalia: 7,4%, Olanda: 3,9%, Marea Britanie: 2,7%, Franţa: 1,6% etc,
- *Asia*[64]: Marea Britanie: 19,1%, Rusia: 17,7%, Franţa: 10,1% etc.

Statutul legal, pe baza gradului de recunoaştere internaţională, diferenţiază, de asemenea, graniţele în două tipuri (Glassner, 1996):

✓ *Graniţele de facto (reale)*, sunt graniţele reale ale statelor şi ale teritoriilor cu regim special, recunoscute în cadrul sistemului de relaţii internaţionale;

✓ *Graniţele fictive*, sunt graniţele recunoscute unilateral sau de mai multe state, fără a fi recunoscute de comunitatea internaţională. Astfel se explică ambivalenţa graniţelor Israelului din sectorul implantărilor palestiniene, ale Indiei şi Pakistanului din Kashmir, ale Libiei şi Ciadului din zona fâşiei Aozou etc. Aceste graniţe constituie rezultatul unor litigii frontaliere.

Funcţiile graniţelor

✓ *Supravegherea şi controlul fluxurilor umane* care traversează graniţele, ce implică un control riguros al identităţii persoanelor şi implicit asupra fluxurilor migratorii. Acest filtru de control este mai puţin riguros între statele ce aparţin aceluiaşi sistem de cooperare economic (pieţe comune sau zone de liber schimb) sau între statele aflate în uniune vamală şi este mai intens la graniţele acestor ansambluri economice;

✓ *Funcţia fiscală*, ce constă în supunerea controlului vamal a mărfurilor ce tranzitează graniţa şi aplicarea acestora a unui sistem de taxe vamale. Acest sistem de taxe este parte componentă a politicii economice a unui stat şi exprimă tendinţele liberale sau protecţioniste ale acesteia;

✓ *Funcţia legislativă*, prin care graniţa limitează teritorial competenţa legislativă a unui stat;

✓ *Funcţia militară*, graniţele fiind un loc de concentrare şi mobilizare a dispozitivelor militare.

---

[63] Citat de Ilieş, 1999, p. 157.

[64] Asia a fost colonizată doar în proporţie de 2/5 din suprafaţă.

Partea a II-a – STATELE LUMII. FIŞE MONOGRAFICE REGIONALE

Fişe monografice regionale

- **Europa**
- **Asia**
- **Africa**
- **America**
- **Oceania**

Bibliografie

ABREVIERI

Abrevieri generale

C - centru
E – est
IDU – indicatorul dezvoltării umane
N – nord
NE – nord-est
NV – nord-vest
PNB – produs național brut
S – sud
SE – sud-est
SV – sud-vest
USD – dolari SUA
V – vest

Organizații internaționale

ANZUS – Grupul Australia, Noua Zeelandă, S.U.A.
APEC – Cooperarea Economică din Asia-Pacific
ASEAN – Asociația Națiunilor din Asia de Sud-Est
BENELUX – Uniunea Economică Belgia – Olanda – Luxemburg
CAN – Comunitatea Andină a Națiunilor
CARICOM (CSM) – Comunitatea Caraibeană (Piața Unică a Caraibilor)
CCG (GCC) – Consiliul Cooperării din Golf
CEDEAO (ECOWAS) – Comunitatea Economică a Statelor din Africa de Vest
CEFTA – Acordul de Liber Schimb din Europa Centrală
CEMAC – Comunitatea Economică şi Monetară din Africa Centrală
CEN-SAD – Comunitatea Statelor Sahelo-Sahariene
COMESA – Piața Comună pentru Africa de Est şi Australia
Commonwealth – Comunitatea britanică a națiunilor
CSI – Comunitatea Statelor Independente
EAC – Comunitatea Africii Orientale
EBRD – Banca Europeană pentru Reconstrucție şu Dezvoltare
EFTA (AELS) – Asociația Europeană a Liberului Schimb
G 8 – Grupul G 8
MERCOSUR – Piața Comună a Sudului
NAFTA – Acordul de Liber Schimb din America de Nord
NATO – Organizația Tratatului Atlanticului de Nord
OAS (OEA) – Organizația Statelor Americane
OCI – Organizația Conferinței Islamice
OCS (SCO) – Organizația pentru Cooperare „Shanghai"
OCDE – Organizația pentru Cooperare şi Dezvoltare Economică
OPEC – Organizația Statelor Exportatoare de Petrol
OSCE – Organizația pentru Securitate şi Cooperare în Europa
PC (CP) – Comunitatea Pacificului
SAARC – Asociația pentru Cooperare Regională din Asia de Sud
SACU – Uniunea Vamală a Africii de Sud
SADC – Comunitatea pentru Dezvoltare a Africii de Sud
SELA – Sistemul Economic Latino-American
UA – Uniunea Africană
UE – Uniunea Europeană
WTO – Organizația Mondială a Comerțului

EUROPA

Suprafața: 10 480 000 km^2
Populația: 731 000 000 locuitori
Altitudinea maximă: Vf. Mont Blanc [Alpii Savoiei, Franța]: 4 810 m
Altitudinea minimă: - 29 m
Altitudinea medie: 340 m
Lungimea țărmurilor: 37 900 km

Extreme geografice mondiale:

- *Cel mai extins ghețar montan:* **Vatnajökull [Islanda]: 8 547 km^2**
- *Cea mai adâncă peșteră:* **Jean Bernard [Franța]: 1 602 m**
- *Marea cu cea mai redusă salinitate:* **Marea Baltică: 6-11‰**
- *Cea mai îngustă strâmtoare navigabilă:* **Khalkis [Grecia]: 40 m**
- *Cel mai îngust istm:* Perekop **[Crimeea, Ucraina]: 8-23 km lățime**
- *Cel mai adânc fiord:* **Sognefjord (Sognefjorden) [Norvegia]: 1 308 m ad. max.**
- *Cel mai lat și adânc canal navigabil:* Kiel **[Germania]: 104 m lăț. min, 13,7 m ad. min**
- *Fluviul care străbate cel mai mare număr de state:* **Dunărea (10 state)**
- *Cel mai mic stat:* **Vatican: 0,44 km^2**
- *Cel mai puțin populat stat:* **Vatican: 826 locuitori**
- *Cea mai mare densitate a populației:* **Monaco: 16 119 loc/km^2**
- *Cel mai mare port fluvial:* **Duisburg [Germania]: peste 50 mil. t. mărfuri /an**
- *Cel mai mare port cu trafic complex:* **Rotterdam [Olanda]: 300 mil. t. anual**
- *Cel mai lung tunel rutier:* **Mont Blanc [Franța-Italia]: 11 600 m**
- *Aeroportul internațional aflat la cea mai joasă altitudine:* **Schiphol [Olanda]: - 3,9 m**
- *Statul cu cel mai mare PNB/loc:* **Elveția: peste 36 000 USD/loc**

Extreme geografice continentale:

- *Cea mai mare peninsulă:* Scandinavică: 800 000 km^2
- *Cea mai mare insulă:* Marea Britanie: 217 775 km^2
- *Cel mai mare vulcan:* Etna [Sicilia, Italia]: 3 269 m
- *Cea mai înaltă cascadă:* Ormeli [Norvegia]: 563 m
- *Cea mai lungă peșteră:* Optimisticeskaia [Rusia]: 151 km
- *Cel mai lung curs de apă:* Volga [Rusia]: 3 530 km
- *Cel mai mare bazin hidrografic:* Volga [Rusia]: 1 360 000 km^2
- *Cel mai mare lac:* Ladoga (Ladozkoe Ozero) [Rusia]: 17 700 km^2
- *Cel mai mare stat:* Rusia (*partea europeană*): 4 550 949 km^2
  Ucraina: 603 700 km^2 (locul 43 în lume)
- *Cel mai populat stat:* Germania: 82 060 000 locuitori (locul 14 în lume)
- *Cel mai mare oraș:* Moscova [Federația Rusă]: 10 150 000 locuitori
- *Statul cu cea mai mică densitate a populației:* Islanda: 2,32 loc/km^2

State:

Albania - Andorra - Austria - Belarus – Belgia – Bosnia și Herțegovina – Bulgaria – Cehia - Croația - Danemarca – Elveția - Estonia – Finlanda – Franța – Germania - Grecia – Irlanda – Islanda – Italia – Letonia – Liechtenstein - Lituania – Luxemburg – Macedonia – Malta –
Moldova (Rep. ~) – Monaco - Muntenegru – Norvegia – Olanda – Polonia – Portugalia – România – Rusia *(partea europeană)* **– San Marino – Serbia – Slovacia – Slovenia – Spania – Suedia – Turcia** *(partea europeană)* **- Ucraina - Ungaria – Vatican.**

Albania
Republica Albania
Republika e Shqipërisë (albaneză)

Date generale
Situare: S Europei, Pen. Balcanică, între 22°-35° lat S, 16°-33° long E.
Vecinătăți: NV: Muntenegru 172 km, NE: Kosovo 112 km, E: Macedonia 151 km, S: Grecia 282 km, V: Marea Adriatică, SV: Marea Ionică.
Lungime linie de coastă: 362 km.
Indicativ stat: AL
Indicativ internet: .al
Prefix telefonic: 00355
Ora GMT: + 1 (*vara:* + 2).
Suprafața: 28 703 km^2 (locul 138 în lume).
Populația (2008)*:* 3 170 048 loc (locul 130 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Bamir Myrteza Topi (*preşedinte*), Sali Ram Berisha (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 28 noiembrie (aniversarea independenței – 1912 şi a eliberării țării – 1944).
Membru: Consiliul Europei, EBRD, OCDI, ONU, OSCE, WTO.
Capitala: Tirana/Tiranë.
Limba oficială: albaneza.
Moneda: 1 lek = 100 qindarka.

Cadrul natural
Relieful: predominant montan (85% din supr.): în nord: M. Albanezi, în centru: M. Albaniei Centrale, în sud: M. Epir, restul depresiuni (Depr. Korcë) şi câmpii litorale.
Altitudinea maximă: 2 751 (Vf. Korab).
Clima: temperat-continentală în zona montană, mediteraneeană în câmpiile litorale.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 15,3; *ian.:* 7; *iul.:* 24.
Nr. mediu de zile însorite: iun: 10; *dec.:* 3.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 1 345.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 98.
Hidrografia:
Pr. cursuri de apă: Bunë (navigabil), Drin, Seman.
Pr. lacuri: Ohrid (Ohrit), Prespa (Prespës), Shköder (Scutari).
Emisii CO_2/loc (t/loc): 1,2.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 29.
Despăduriri (%): - 0,6.
Arii protejate (% din supr. totală): 2,6.
Pr. arii protejate: Dajti, Divjaka, Lura, Tomori etc.
Riscuri naturale: avalanşe.

Repere istorice
Sec. XII-XIV: primele formațiuni statale albaneze
Sec. XV-XIX: intră în componența Imp. Otoman
1912, 28 nov: independență,

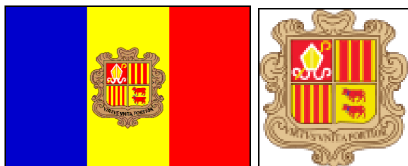
1914: sudul Albaniei este ocupat de trupe italiene care se opuneau expansiunii greceşti
1917-20: protectorat italian, *1921*: regat independent
1923: este recunoscută granița cu Grecia
1939: este invadată de trupe italiene
1941: formarea mişcării de rezistență a partizanilor comunişti conduşi de E. Hodja
1946, 11 ian: proclamarea Republicii Populare Albania, stat comunist de tip stalinist
1961: ruperea relațiilor sovieto-albaneze
1967: interdicții religioase
1968: părăseşte Tratatul de la Varşovia
1968-77: politică de apropiere de China
1977-85: autarhie
1985: moartea lui E. Hodja
1985-90: R. Alia scoate treptat țara din totala izolare internațională
1990: reforme democratice
1992: alegeri câştigate de P. Democrat
1997: alegeri câştigate de P. Socialist şi Rexhep Mejdani, apropiere de UE

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 12 provincii (*quarklqarku*) divizate în 36 districte (*rrethe*). Capitala are statut special.

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:
- ✓ Ruinele vechiului oraş Butrint
- ✓ Centrul istoric al oraşului Gjirokastra

Principatul Andorra
Principat d'Andorra (catalană)

Date generale
Situare: SV Europei, NE Pen. Iberice, 42° lat N, 1° long E.
Vecinătăți: N: Franța 56,6 km, S: Spania 63,7 km. *Nu are ieşire la mare.*
Indicativ stat: AND
Indicativ internet: .ad

Prefix telefonic: 00376
Ora GMT: + 1 (*vara*: + 2)
Suprafața: 468 km^2 (locul 179 în lume).
Populația (2007)*:* 71 822 loc (locul 194 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: principat.
Şefii statului: Bishop Joan Enric Vives i Sicília şi Nicolas Sarkozy, *reprezentați prin*: Nemesi Marquès Oste şi Christian Frémont; *prim-ministru*: Albert Pintat Santolària.
Sărbătoare națională: 8 septembrie (aniversarea *paréage*-ului – 1278)
Membru: Consiliul Europei, ONU, OSCE.
Capitala: Andorra-la-Vella/Andorre-la-Vieille.
Limba oficială: catalana.
Moneda: 1 euro = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: montan, dat de culmile înalte şi văile înguste ale Pirineilor.
Altitudinea maximă: 2 975 m (Vf. Coma Pedrosa).
Clima: temperat-montană, cu ierni aspre, bogate în precipitații şi veri calde.
Temperatura medie anuală: (^{o}C); 12; *ian.:* - 10; *iul.:* 22.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 800.
Hidrografia:
Pr. cursuri de apă: Valira.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 34.
Despăduriri (%): 0.
Arii protejate (% din supr. totală): 6,4.
Riscuri naturale: avalanşe.

Repere istorice
806: principat autonom
Sec. X-XIII: dispută între episcopii spanioli de Urgel şi conții francezi de Castelbon (apoi de Foix)
1278: tratat prin care suveranitatea asupra Andorrei este împărțită între episcopii de Urgel şi conții de Foix
1993, 12 dec.: co-principatul devine stat suveran, se înființează partide politice

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 7 comunități (*parròquies*).

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:

- ✓ Peisajul cultural-natural din zona „Valls del Madriu-Perafita-Claror”

Austria
Republica Austria
Republik Österreich (germană)

Date generale
Situare: Europa Centrală, între 49°-46° lat S, 10°-17° long E.
Vecinătăți: N: Germania 784 km, Cehia 362 km, E: Slovacia 91 km, Ungaria 366 km, S: Slovenia 330 km, Italia 430 km, V: Elvetia: 164 km, Liechtenstein: 35 km. *Nu are ieşire la mare.*
Indicativ stat: A
Indicativ internet: .at
Prefix telefonic: 0043.
Ora GMT: + 1 (*vara:* + 2).
Suprafața: 83 858 km^2 (locul 112 în lume).
Populația (2007)*:* 8 316 487 (locul 93 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică federală.
Şeful statului: Heinz Fischer (*preşedinte*), Werner Faymann (*cancelar*).
Sărbătoare națională: 26 octombrie (aniversarea adoptării Legii Constituționale – 1955).
Membru: Consiliul Europei, EBRD, ONU, OSCE, UE, WTO.
Capitala: Viena/Wien.
Limba oficială: germana.
Moneda: 1 euro = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: predominant montan (2/3 din teritoriul țării) dat de Alpi (Alpii Austrieci) şi Prealpi (la sud de Alpi), regiune colinară în nord (Oberösterreich), drenată de Dunăre, câmpie în nord-est (Burgenland, o parte a Câmpiei Pannonice).
Altitudinea maximă: 3 797 m (Vf. Grossglockner).
Clima: temperat-continentală.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 10,7; *ian.:* 0,5; *iul.:* 20,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 8; *dec.:* 2.
Precipitații medii anuale: 615.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 95.
Hidrografia: bogată şi cu potențial hidroenergetic mare.
Pr. cursuri de apă: Dunărea (Donau) (cca 360 km), Drau (Drava), Enns, Inn, Leithe, Mur.
Pr. lacuri: Attersee, Bodensee/Constanza, Neusledler.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 9,2.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 46,8.
Despăduriri (%): - 0,1.
Arii protejate (% din supr. totală): 28.
Pr. arii protejate: Grossglockner und Pasterze mit Gamsgrube, Hohe Tauern, Karwendelschutzgebiet, Lainzer Tiergarten im Wienerwald, Neusiedlersee-Seewinkel, Rothwald etc.
Riscuri naturale: avalanşe ce pot periclita activitățile turistice.

Repere istorice
Sec. I î.Chr.-V d.Chr.: parte din Imperiul Roman
Sec. VI-XII: invazii migratoare

1438-1806: intră în componența Imperiului Romano-German
1867-1918: intră în componența Imperiului Habsburgic şi Austro-Ungar
1918, 12 dec: independență, stat federal
1919, 10 sep: stabilirea actualelor granițe
1920, 01 oct: constituție, politică de neutralitate
1938-45: ocupată de Germania nazistă
1945-55: se află sub ocupația trupelor aliate, beneficiară a Planului Marshall
1955, 15 mai: independentă, politică de neutralitate
1969: soluționarea tensiunilor cu Italia în privința Tirolului de Sud
1995: aderare la UE

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile ($\%_0$) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 9 state federale (*bundesländer*) organizate în 84 districte şi 15 oraşe.

Landul (Bundesländer)	**Suprafața** [km^2]	**Populația** [loc 2005]	**Densitatea** [loc/km^2]	**Capitala** [loc, 2004]	**Drapelul**	**Stema**
Austria Inferioară (Niederösterreich)	19 178	1 572 959	82	Sankt Pölten 49 869		
Austria Superioară (Oberösterreich)	11 982	1 398 628	117	Linz 185 530		
Burgenland	3 965	278 221	70	Eisenstadt 11 828		
Carintia (Kärnten)	9 536	559 641	59	Klagenfurt 91 044		
Salzburg	7 154	527 318	74	Salzburg 145 680		

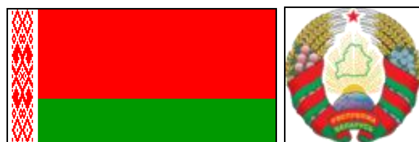
Stiria (Steiermark)	16 392	1 197 854	73	Graz 235 477				
Tirol	12 648	693 432	55	Innsbruck 114 561				
Viena (Wien)	415	1 635 501	3 941	Viena 1 635 501 a.u. 1 878 759				
Vorarlberg	2 601	362 055	139	Bregenz 26 903				

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:

- ✓ Centrul istoric al oraşului Salzburg
- ✓ Palatul şi Grădinile Schönbrunn din Viena
- ✓ Peisajul cultural Hallstatt-Dachstein din provincia Salzkammergut
- ✓ Linia ferată din Semmering
- ✓ Cetatea Graz (centrul istoric)
- ✓ Peisajul cultural din Wachau
- ✓ Centrul istoric al Vienei
- ✓ Peisajul cultural Neusiedlersee

Belarus
Republica Belarus

Republika Bylarus (belarusă)
Рэспу́бліка Белару́сь (Respublika Biełaruś) (rusă)

Date generale

Situare: Europa central-estică, între 56°-51° lat N, 23°-32° long E.
Vecinătăți: N: Lituania 680 km, Letonia 171 km, E: Rusia 959 km, S: Ucraina 891 km, V: Polonia 605 km. *Nu are ieşire la mare*.
Indicativ stat: BY
Indicativ internet: .by
Prefix telefonic: 00375.
Ora GMT: + 2 (*vara*: + 3).
Suprafața: 207 595 km^2 (locul 83 în lume).
Populația (2008)*:* 9 689 800 loc. (locul 86 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Alexander Grigoryevich Lukashenko (*preşedinte*), Sergey Sidorsky (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 27 iulie (aniversarea proclamării suveranității – 1990).
Membru: CSI, EBRD, ONU, OSCE.
Capitala: Minsk.

Limbi oficiale: belarusa şi rusa.
Moneda: 1 rublă bielorusă= 100 kopeiki.

Cadrul natural
Relieful: predominant de câmpie, cu cele mai întinse suprafețe mlăştinoase din Europa (circa 30% împădurite) şi peste 4 000 lacuri.

Altitudinea maximă: 342 m (Vf. Gora Lyssain).

Clima: temperat-continentală de tranziție.

Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 5,5; *ian.:* - 10; *iul.:* 17,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 10; *dec.:* 1.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 628.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 130.

Hidrografia:

Pr. cursuri de apă: Berezina, Bugul de Vest, Niemen, Nipru, Pipyat.
Pr. lacuri: Drisviaty, Driviaty, Naročy, Snudy.

Emisii CO_2*/loc (t/loc):* 5,9.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 38,1.
Despăduriri (%): - 0,1.
Arii protejate (% din supr. totală): 6,4.

Pr. arii protejate: Belovezha Pushcha, Berezina.

Riscuri naturale: inundații, înmlăştiniri.

Repere istorice
Sec. IX-XI: parte a Rusiei. Se răspândeşte creştinismul
Sec. XI-XII: mici cnezate independente
Sec. XIII-XIV: parte a Marelui Ducat al Lituaniei
1569-1772: parte a statului polono-lituanian
1772/1795: este anexată de Imperiul Rus
1917, iul: independentă
1917, nov: instaurarea puterii bolşevice
1918, mar-dec: inclusă în Germania
1919, 01 ian: RSS Bielorusă, care se uneşte cu Lituania
1921, 18 mar: este împărțită între Rusia sovietică (estul) şi Polonia (vestul)
1922, 30 dec: parte a URSS
1939, nov: realipirea părții vestice, după ocuparea de trupele sovietice
1941-44: ocupată de trupele germane
1945: membru fondator al ONU, republică sovietică
1991, 25 aug: independență
1991-94: instabilitate politică pe fondul luptei dintre comunişti şi reformatori
2005: uniune vamală şi monetară cu Rusia

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):

Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 6 provincii (*voblast*) şi 1 district administrativ special (oraşul Minsk). Provinciile sunt divizate în 118 raioane, 102 oraşe şi 108 localităţi urbanizate.

Provincii (voblast)	Suprafaţa [km²]	Populaţia [loc, est. 2005]	Densitatea [loc/km²]	Centrul administrativ
Brèst	32 800	1 455 000	44	Brèst
Homel	40 400	1 495 300	37	Homel
Hrodna	25 000	1 135 100	45	Hrodna
Mahilëu	29 100	1 157 900	40	Mahilëu
Minsk	40 200	1 483 600	37	Minsk
Vicebsk	40 100	1 307 400	33	Vicebsk

Belgia
Regatul Belgiei
Koninkrijk België (olandeză)
Royaume de Belgique (franceză)
Königreich Belgien (germană)

Date generale
Situare: V Europei, între 51°-50° lat N, 3°-6° long E.
Vecinătăţi: N: Olanda 450 km, E: Germania 167 km, Luxemburg 148 km, S: Franţa 620 km, V: M. Nordului.
Lungime linie de coastă: 66,5 km.
Indicativ stat: B
Indicativ internet: .be
Prefix telefonic: 0032
Ora GMT: + 2 (*vara*: + 2)
Suprafaţa: 30 528 km² (locul 135 în lume).
Populaţia (2008)*:* 10 666 866 (locul 76 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: monarhie federală constituţională.
Şeful statului: Albert II (*rege*), Herman A. Van Rompuy (*prim-ministru*).
Sărbătoare naţională: 21 iulie (aniversarea depunerii jurământului de către Leopold I ca rege constituţional – 1831).
Membru: Benelux, Consiliul Europei, EBRD, NATO, OCDE, ONU, OSCE, UE, WTO.
Capitala: Bruxelles/Brussel.
Limbi oficiale: olandeza (flamanda), franceza (valona) şi germana.
Moneda: 1 euro = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: se disting două regiuni naturale: *câmpie* în jumătatea nordică, ale cărei altitudini cresc progresiv către sud, şi *podiş* în sud şi est (Condroz, Ardeni=Ardennes).
Altitudinea maximă: 694 m (Vf. Signal de Botrange) în Masivul Ardennes.
Clima: temperat-oceanică în zona de câmpie şi mai aspră în Ardeni.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 10; *ian.:* 1,5; *iul.:* 17,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 7; *dec.:* 1.

Precipitații medii anuale (mm)*:* 785.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 224.

Hidrografia: densă, cu vărsare în Marea Nordului, fie direct, fie prin bazinul Meuse, navigabilă în mare parte.
Pr. cursuri de apă: Escaut (Schelde), Leie, Meuse (Maas), Ourthe, Sambre, Schelde.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 11,6.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 20,3.
Despăduriri (%): 0.
Arii protejate (% din supr. totală): 3,4.
Pr. arii protejate: Blaukaart, Bruyères de Kalmthout, Furfooz, Genk, Hautes Fagnes-Eifel, Lesse, Lomme, Kalmthout, Vague des Gomhets, Westhoek, Zwin.

Repere istorice
51 î.Chr.: provincie romană (Gallia Belgica)
Sec. IV-V: ocupată de franci
843: împărțită între Franța şi Lotaringia (viitorul Imperiu Romano-German), se pun bazele divizării lingvistice
1815: parte a Regatului Unit al Țărilor de Jos
1830, 04 oct: independentă
1831, 07 feb: monarhie constituțională cu statut de neutralitate
Sec. XIX: industrializare pe baza resurselor de cărbune
1881-85: cucerire a teritoriului Congo
1914: este atacată de Germania
1922: acceptarea flamandei ca limbă oficială alături de franceză
1949: abolirea politicii de neutralitate, integrare în NATO
1951: abdicarea regelui şi acutizarea clivajelor sociale
1960: retragerea din Congo
1980-93: federalizarea statului
După 1995: ascensiunea forțelor politice cu orientări separatiste, neonaziste, xenofobe şi rasiste

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile ($\%_0$) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 3 regiuni federale [régions] organizate în 10 provincii [provinces].

Regiunea	**Suprafața** [km^2]	**Popul.** [loc, 2005]	**Densitatea** [loc/km^2]	**Capitala** [loc, 2005]	**Provincii**	**Drapelul**
Bruxelles/ Brussel*	162	1 012 258	6 249	Bruxelles/ Brussel 143 346 a.u. 1 012 258	-	

Flandra/ Flandre, Vlaanderen*	13 521	6 058 368	448	Antwerpen/ Anvers 460 319	Antwerpen/Anvers Brabantul flamand Flandra de est Flandra de vest Limburg	
Valonia/ Vallonia, Region Wallonne*	16 845	3 402 216	202	Namur/ Namen 106 954	Brabantul valon Hainaut Liège, Luxembourg Namur	

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:
- ✓ Ansamblul „Béguinages flamands”
- ✓ Piața Centrală („Grote Markt”/„Grand Place”) din Bruxelles
- ✓ „Canal du Centre”
- ✓ Turnurile înalte cu ceas („Beffrois”/„Belfriede”)
- ✓ Cariera neolitică de silex de la Spiennes (Mons)
- ✓ Catedrala din Tournai
- ✓ Centrul istoric din Brugges
- ✓ Muzeul Plantin-Moretus din Anvers

Bosnia şi Herţegovina

Босна и Херцеговин (Bosna i Hercegovina) (bosniacă)

Date generale

Situare: S Europei, Pen. Balcanică, între 45°-43° lat N, 16°-20° long E.
Vecinătăți: N, V: Croația 932 km, E: Serbia 357 km, Muntenegru 249 km. Ieşire la M. Adriatică.
Lungime linie de coastă: 20 km.
Indicativ stat: BIH
Indicativ internet: .ba
Prefix telefonic: 00387.
Ora GMT: + 1 (*vara:* + 2).
Suprafața: 51 129 km^2 (locul 124 în lume).
Populația (2007)*:* 3 981 239 (locul 126 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică federală.
Şefii statului (*preşedinți*)*:* Ivo Miro Jović (*croat*), Borislav Paravac (*sârb*), Sulejman Tihić (*bosniac*); *prim-ministru*: Adnan Terzic.
Sărbătoare națională: -
Membru: EBRD, ONU, OSCE.
Capitala: Sarajevo.
Limba oficială: bosniaca.
Moneda: 1 konvertibilna marka (marcă convertibilă) = 100 pfennig.

Cadrul natural

Relieful: predominant montan dat de M. Metaliferi ai Bosniei şi Alpii Dinarici, fragmentat prin depresiuni şi culoare de vale, colinar şi de câmpie în nord (C. Savei) şi sud-vest (pe V. Neretva).

Altitudinea maximă: 2 386 m (Vf. Maglic).

Clima: temperat-continentală, cu precipitații bogate şi diferențieri termice impuse de altitudine.

Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 10,2; *ian.:* - 0,5; *iul.:* 19,5.

Nr. mediu de zile însorite: iun.: 8; *dec.:* 2.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 935.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 117.

Hidrografia: densă, cu debite bogate şi potențial hodroenergetic mare.
Pr. cursuri de apă: Bosna, Drina, Neretva, Sava, Una, Vrbas.
Pr. lac: Buško.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 3,7.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 42,7.
Despăduriri (%): 0.
Arii protejate (% din supr. totală): 0,5.
Pr. arii protejate: Kozara, Sutjeska, Trehevic.
Riscuri naturale: avalanşe în zonele monatne înalte.

Repere istorice
Sec. II-I î.Chr.- I d.Chr.: parte a Imperiului Roman
Sec. VI-VII: pătrunderea elementelor slave
După 1102: terit. disputat între sârbi, croați şi unguri
1353-91: stat bosniac suveran
1463-82: parte a Imperiului Otoman, populația devine majoritar islamică
1580: unirea Bosniei cu Herțegovina, provincii ale Imperiului Otoman
1875-78: parte a Imperiului Austro-Ungar
1908: este anexată de Austria
1914: asasinarea la Sarajevo a arhiducelui Franz Ferdinand, moştenitorul tronului habsburgic declanşează Primul Război Mondial
1918: intră în componența Regatului Sârbilor, Croaților şi Slovenilor (din *1929*, Iugoslavia)
1946-92: republică în cadrul Iugoslaviei
1992, 03 mar: independență în urma unui referendum boicotat de sârbi
1992, 07 apr.: crearea unei republici sârbe determină izbucnirea războiului civil între sârbi şi musulmani
1992, 03 iul: crearea unui stat croat independent
1995: acordul de la Dayton de încetare a focului pune bazele unui stat federal Bosnia şi Herțegovina, alcătuit dintr-o federație croato-musulmană şi un stat sârbo-bosniac
După 2001: cereri ale liderilor croați din Bosnia de creare a unui stat croat pe principii federale.

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 2 entități federale constituite pe criterii etnice: *Federația Bosnia şi Herțegovina* şi *Republica Srpska*. Oraşe cu statut administrativ propriu: Sarajevo, Mostar, Tuzla, Banja Luka.

Republici	**Suprafața**	**Populația**	**Dens.**	**Capitala**	**Drapelul**

Federale	[km^2]	[loc, 2007]	[loc/km^2]		
Federația Bosniei şi Herțegovinei	26 110,5	3 064 413	117	Sarajevo	
Republica Srpska	24 857,2	1 487 785	60		

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:
- ✓ Podul şi centrul istoric din Mostar
- ✓ Podul „Mehmed Paša Sokolović” din Višegrad

Bulgaria
Republica Bulgaria
Република България (Republika Bălgariia) (bulgară)

Date generale
Situare: SE Europei, Pen. Balcanică, între 44°-41° lat N, 22°-28° long E.
Vecinătăți: N: România 631,3 km, V: Serbia 318 km, Macedonia 148 km, S: Grecia 494 km, SE: Turcia 240 km, E: M. Neagră.
Lungime linie de coastă: 354 km.
Indicativ stat: BG
Indicativ internet: .bg
Prefix telefonic: 00359.
Ora GMT: + 2 (*vara*: + 3).
Suprafața: 110 971 km^2 (locul 101 în lume).
Populația (2009)*:* 7 606 551 loc. (locul 95 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Georgi Sedefchov Parvanov (*preşedinte*), Sergei Dmitrievich Stanishev (*prim-ministru*).
Sărbători naționale: 3 martie (aniversarea eliberării de sub dominația otomană – 1878).
24 mai (ziua scrierii slavone, a învățământului şi culturii bulgare).
Membru: CEFTA, Consiliul Europei, EBRD, NATO, ONU, OSCE, UE, WTO.
Capitala: Sofia/Sofija.
Limba oficială: bulgara.
Moneda: 1 lev (leva) = 100 stotinki.

Cadrul natural
Relieful: variat: etajul montan este alcătuit din Munții Balcani (Stara Planina şi Sredna Gora) în partea centrală, Rodopi, Pirin şi Rila în sud, ce coboară prin înălțimi deluroase către zonele joase: Câmpia Dunării şi Podişul Lugodorie în nord, respectiv Câmpia Traciei Superioare (Câmpia Mariței) în partea sud-estică, principala zonă agricolă a țării.

Altitudinea maximă: 2 925 m (Vf. Musala, în M. Rila).

Clima: temperat-continentală în nord, mediteraneeană în sud.

Temperatura medie anuală (°C)*:* Sofia: 10,5 / Varna: 13,3; *ian.:* Sofia: -1 / Varna: - 2,5; *iul.:* Sofia: 21,5 / Varna: 24,5.

Nr. mediu de zile însorite: iun.: Sofia: 9 / Varna: 9 *dec.:* Sofia: 1 / Varna: 2.

Precipitații medii anuale (mm)*:* Sofia: 665 / Varna: 475.
Nr. mediu de zile cu ploaie: Sofia: 83 / Varna: 48.

Hidrografia: cursuri de apă tributare în general Bazinului inferior al Dunării (afluenți dreapta): Ogosta, Iskăr, Osum, Jantra, Cerni Lom, Bazinului Marica (Marița): Arda, Tundźa şi Bazinului Strumei (Strimonas)

Pr. cursuri de apă: Dunărea, Iskăr, Marița, Struma.
Pr. lacuri: Arda, Batak, Iskăr, Kolarov (lacuri de acumulare).

Emisii CO_2/loc (t/loc): 6.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 32,8.
Despăduriri (%): - 1,4.
Arii protejate (% din supr. totală): 10,1.

Pr. arii protejate: Djendema, Kaliakra, Maritchini Esera, Ostritza, Ousoun Bodjak, Pirin, Ropotamo, Vihren, Vitoša, Zlatni Piasâci.

Riscuri naturale: avalanşe în zonele montane, inundații.

Repere istorice

Sec. I d.Chr.: parte a Imperiului Roman
Sec. IV-VI: parte a Imperiului Bizantin
Sec. VI-VII: colonizarea slavă din regiunea Volgăi pune bazele națiunii bulgare
680/681-1018: primul țarat bulgar
864/865: adoptarea creştinismului ca religie oficială
1018-1185: parte a Imperiului Bizantin
1185-Sec. XIV: al doilea țarat bulgar
Sec. XVI-1878: parte a Imperiului Otoman
1878-1908: principat autonom sub suzeranitate otomană
1885: alipirea Rumeliei de Est
1908, 05 oct.: independență
1912-13: războaiele balcanice, pierderi teritoriale
1915-18: Primul Război Mondial, Bulgaria cedează Greciei Tracia apuseană
1941-44: Bulgaria luptă alături de puterile axei, ocupând teritorii locuite de bulgari din Grecia şi Iugoslavia,
1944, sep.: pătrunderea trupelor sovietice în Bulgaria, punerea bazelor regimului dictatorial comunist
1946, 15 sep.: proclamarea Republicii Populare Bulgare
1989, 09 nov.: înlăturarea regimului politic comunist
1990: alegeri libere, câştigate de comuniştii reformatori
1997: revenirea la putere a Uniunii Forțelor Democrate
2001: revenirea în funcția de prim-ministru a fostului monarh
2004, 29 mar.: membru NATO
2007, 01 ian.: membru UE

Repere socio-economice

Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):

Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 28 regiuni [oblasti], 262 municipalități şi 3 913 consilii urbane

Districtul	**Suprafața** [km^2]	**Populația** [loc, 2004]	**Densitatea** [loc/km^2]	**Capitala**
Blagoevgrad	6 452	335 638	52	Blagoevgrad
Burgas	7 748	419 925	54	Burgas
Dobrič	4 723	208 469	44	Dobrič
Gabrovo	2 023	139 115	69	Gabrovo
Haskovo	5 539	270 096	49	Haskovo
Jambol	3 355	149 534	45	Jambol
Kărdžali	3 209	161 002	50	Kărdžali
Kjustendil	3 051	156 376	51	Kjustendil
Loveč	4 128	163 342	40	Loveč
Montana	3 628	173 596	48	Montana
Pazardžik	4 459	303 246	68	Pazardžik
Pernik	2 393	144104	60	Pernik
Pleven	4 338	315 230	73	Pleven
Plovdiv	5 962	710 958	119	Plovdiv
Razgrad	2 638	142 388	54	Razgrad
Ruse	2 791	261 108	94	Ruse
Šumen	3 380	200 701	59	Šumen
Silistra	2 847	137 424	48	Silistra
Sliven	3 544	213 194	60	Sliven
Smoljan	3 194	135 029	42	Smoljan
Sofia (capitala)	1 344	1 208 930	900	-
Sofia (Sofija)	7 059	264 988	38	Sofia
Stara Zagora	5 152	364 051	71	Stara Zagora
Tărgovište	2 560	138 160	54	Tărgovište
Varna	3 819	458 661	120	Varna
Veliko Tărnovo	4663	287 011	62	Veliko Tărnovo
Vidin	3033	122 609	40	Vidin
Vraca	3 938	216 388	55	Vraca

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:
- ✓ Biserica Bojana din Sofia
- ✓ Relieful ecvestru al Cavalerului din Madara
- ✓ Biserica rupestră din Ivanovo
- ✓ Mormântul trac de la Kazanlâc
- ✓ Oraşul vechi Nessebar
- ✓ Mănăstirea din Rila
- ✓ Parcul național Pirin
- ✓ Rezervația naturală complexă de la Srébarna
- ✓ Mormântul trac de la Sveštari/Daosdava

Cehia
Republica Cehă
Česká Republika (cehă)

Date generale
Situare: Europa Centrală, între 51°-49° lat N, 12°-19° long E.

Vecinătăți: V, NV: Germania 815 km, NE: Polonia 615 km, SE: Slovacia 197 km, S: Austria 362 km. *Nu are ieşire la mare.*
Indicativ stat: CZ.
Indicativ internet: .cz
Prefix telefonic: 00420.
Ora GMT: + 1 (*vara*: + 2).
Suprafața: 78 866 km^2 (locul 114 în lume).
Populația (2009)*:* 16 928 873 loc. (locul 60 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Václav Klaus (*preşedinte*), Jan Fischer (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 28 octombrie (aniversarea proclamării independenței – 1918).
Membru: Consiliul Europei, NATO, OCDE, ONU, OSCE, UE, WTO.
Capitala: Praga/Praha.
Limba oficială: ceha.
Moneda: 1 koruna (coroană) = 100 halérů.

Cadrul natural
Relieful: predominant de podiş; se disting două regiuni distincte: *Masivul Bohem*, situat în vest, este un podiş vechi, de vârstă hercinică încadrat de o ramă montană joasă (M. Sudeți, M. Metaliferi, Colinele Ceho-Morave) şi *Moravia*, cu relief montan în nord (bazinul Odrei) şi de podiş în sud (bazinul Moraviei).
Altitudinea maximă: 1 603 m (Vf. Snezka în M. Sudeți).
Clima: temperat-continentală, cu amplitudini termice mari.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 8,2; *ian.:* - 2,5; *iul.:* 17,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 8; *dec.:* 1.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 490.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 93.
Hidrografia: bogată, distribuită spre M. Nordului (Baz. Elba), M. Neagră (Baz. Morava) şi M. Baltică (Baz. Odra).
Pr. cursuri de apă: Elba (Laba), Morava, Odra, Vltava.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 11,5.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 34,3.
Despăduriri (%): - 0,1.
Arii protejate (% din supr. totală): 18,3.
Pr. arii protejate: Krkonoše, Sumava, Teplice etc.

Repere istorice
Sec. IV î.Chr.: triburi celtice
Sec. I î.Chr.: triburi germanice
Sec. VI d.Chr.: venirea slavilor
Sec. VII d.Chr.: primul stat slav
830: Marele Cnezat al Moraviei
863: adoptarea creştinismului ca religie oficială
906: este cucerit de unguri
Sec. IX: stat ceh, face parte în *Sec. XIV* din Imperiul Romano-German
1419-34: conflicte
1526: bătălia de la Mohács, devine parte a Austro-Ungariei
1618-48: Războiul de 30 de ani, desființarea autonomiei cehe şi includerea în Imperiul Habsburgic
1848: revoluție antihabsburgică reprimată sângeros
1867: Boemia şi Moravia sunt incluse în Austria
1918, oct.: independență, unire cu Slovacia
1938: Germania anexează regiunea sudetă, Polonia ocupă regiunea Těšin, iar Ungaria anexează Slovacia meridională şi sudul Ucrainei subcarpatice

1939, 15 mar.: Cehia este ocupată de trupe germane şi declarată protectorat. Deportare masivă a evreilor
1940: guvern cehoslovac constituit la Londra
1945-48: acapararea puterii de către comunişti, expulzarea în Germania şi Austria a germanilor din Cehia
1948, 14 iun.: preluarea puterii de către comunişti, proclamarea Republicii Populare Cehoslovace
1968: „Primăvara de la Praga", este reprimată sângeros de trupe ale statelor din Tratatul de la Varşovia (cu excepția României), conduse de sovietici
1969, 01 ian.: federalizarea Cehoslovaciei în două republici socialiste: Cehia şi Slovacia
1989, oct.-nov.: „Revoluția de catifea", părăsirea puterii de către comunişti, guvern de uniune națională
1993, 01 ian.: separarea Cehiei de Slovacia, care se proclamă state independente
1999: membru NATO
2004: membru UE

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile ($‰_0$) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

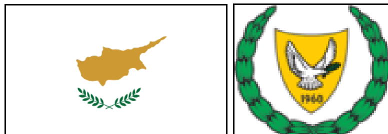
Diviziuni administrative*:* 13 regiuni (*kraje*) şi capitala

Regiuni (kraje)	**Suprafața** [km^2]	**Populația** [loc, 2004]	**Densitatea** [loc/km^2]	**Capitala**
Boemia Centrală (Středočeský)	11 013	1 135 795	103	Praga
Boemia de Sud (Jihočeský)	10 057	625 541	62	České Budějovice
Karlovarský	3 315	304 249	92	Karlovy Vary
Královéhradecký	4 758	547 563	115	Hradec Králové
Liberecký	3 163	427 722	135	Liberec
Moravia de Sud (Jihomoravský)	7 065	1 122 570	159	Brno
Moravskolezský	5 535	1 260 277	228	Ostrava
Olomoucký	5 160	636 313	123	Olomouc
Pardubický	4 519	505 486	112	Pardubice
Plzeňský	7 562	550 113	73	Plzeň
Praga	496	1 165 581	2 350	-
Ustecký	5 334	820 868	154	Ustí nad Labem
Vysočina	6 926	517 511	75	Jilhava
Zilinský	3 963	591 866	149	Zlín

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:
- ✓ Centrul vechi istoric din Praga
- ✓ Centrul vechi istoric din Český Krumlov
- ✓ Centrul vechi istoric din Telč
- ✓ Biserica de pelerinaj „Sf. Ioan Nepomuc" de pe „Zelená Hora", lângă Žd'ár nad Sázavou
- ✓ Biserica mănăstirii Sedlec şi centrul vechi istoric, ambele din oraşul Kutná Hora
- ✓ Peisajul cultural din Lednice-Valtice

- ✓ Vechiul sat Holašovice
- ✓ Castelul şi parcul din Kroměříž
- ✓ Castelul Lytomyšl
- ✓ „Coloana Trinității” din Olomuc
- ✓ „Vila Tugendhat” din Brno
- ✓ Cartierul evreiesc şi biserica Sf. Procopie din Třebíč

Cipru
Republica Cipru
Κυπριακή Δημοκρατία (Kypriakí Dimokratía) (greacă)
Kıbrıs Cumhuriyeti (turcă)

Date generale
Situare: insulă în E Mării Mediterane, între 36°-34° lat N, 32°-34° long E.
Vecinătăți: M. Mediterană.
Lungime linie de coastă: 648 km.
Indicativ stat: CY
Indicativ internet: .cy
Prefix telefonic: 00357.
Ora GMT: + 2 (*vara*: + 3).
Suprafața: 9 251 km^2 (locul 162 în lume).
Populația (2009)*:* 801 622 loc.
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Dimitris Christofias (*preşedinte*).
Sărbătoare națională: 1 octombrie (aniversarea proclamării republicii – 1960).
Membru: Commonwealth, Consiliul Europei, EBRD, ONU, OSCE, UE, WTO.
Capitala: Nicosia/Lefkōsía (Nicosia).
Limbi oficiale: greaca şi turca.
Moneda: 1 liră cipriotă = 100 cents = 1 000 mils.

Cadrul natural
Relieful: două lanțuri montane paralele (Pendadáktylon în N şi Tróodos în S) separate de o câmpie (Mesoreea), principala zonă agricolă a țării.
Altitudinea maximă: 1 953 m (Vf. Tróodos Oros).
Clima: subtropicală (mediteraneeană) cu maxime pluviometrice în martie-octombrie.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 19; *ian.:* 10; *iul.:* 27,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 13; *dec.:* 5.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 338.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 44.
Hidrografia:
Pr. cursuri de apă: Pidhias, Serakis.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 9,1.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 21,2.
Despăduriri (%): - 2,2.
Arii protejate (% din supr. totală): 8,4.
Pr. arie protejată: pădurea Athálassa.

Repere istorice

Sec. XV î.Chr.: populat de triburi de greci, intră apoi succesiv sub stăpânirea egiptenilor, hitiților, asirienilor, persanilor, macedonenilor, turcilor seleucizi, romanilor, bizantinilor, arabilor, venețienilor
1571: intră sub stăpânirea Imperiului Otoman
1878: instalarea administrației britanice
1914, 05 nov.: anexat de către Marea Britanie
1925, 01 mai.: colonie şi bază militară britanică
1960, 16 aug.: independență față de Londra, tensiuni între populația majoritară greacă şi minoritatea turcă, care a inceput să-şi creeze enclave cu autoguvernare proprie
1974, 15 iul.: lovitură de stat, condusă de către adepții unificării cu Grecia
1974, 20 iul.: ocuparea nordului insulei de către trupe turceşti, instalarea administrației turceşti în nordul insulei
1975, 13 feb.: proclamarea Statului Federat Turc al Ciprului (ulterior Republica Turcă a Ciprului de Nord)
1993: protecție militară greacă în partea sudică a insulei
2000: negocieri pentru aderarea la UE şi între cele două comunități al insulei pentru reunificare, precum şi între cele două puteri garante (Grecia şi Turcia)
2004: Republica Cipru (partea sudică a insulei) este primită în UE.

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 6 districte: Gaži Magusa, Kirénia, Lárnax, Lemessós/Leymosum, Lefkōsía şi Nea Páfos.

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:
- ✓ Situl arheologic de la Paphos
- ✓ Bisericile cu picturi murale din regiunea Troodos
- ✓ Vestigiile arheologice de la Choirokoitia

Croația
Republica Croația
Republika Hrvatska (croată)

Date generale
Situare: S Europei, V Pen. Balcanice, între 47°-42° lat N, 13°-19° long E.

Vecinătăți: N: Slovenia 455 km, Ungaria 329 km, E: Serbia 241 km, S, E: Bosnia şi Herțegovina 932 km, S: Muntenegru 25 km, V: M. Adriatică.
Lungime linie de coastă: 5 835 km (dintre care 1 777 km teritoriu continental şi 4 058 km insule).
Indicativ stat: HR
Indicativ internet: .hr
Prefix telefonic: 00385
Ora GMT: + 1 (*vara*: + 2).
Suprafața: 56 542 km^2 (locul 123 în lume).
Populația (2008)*:* 4 491 543 (locul 114 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Stjepan (Stipe) Mesić (*preşedinte*), Ivo Sanader (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 30 mai („Ziua statalității").
Membru: CEFTA, Consiliul Europei, EBRD, ONU, OSCE, WTO.
Capitala: Zagreb.
Limba oficială: croata.
Moneda: kuna = 100 lipa.

Cadrul natural
Relieful: câmpie în nord (Slavonia) pe văile Savei şi Dravei, un sector al Câmpiei Pannonice, înconjurată de un platou carstic împădurit (Karlovac); relief înalt, montan în zona litorală (Alpii Dinarici) alcătuit din culmi paralele ce determină un țărm specific (dalmat), alcătuit din insule alungite şi canale, podiş carstic în NV (Istria).
Altitudinea maximă: 2 006 m (Vf. Cincar).
Clima: temperată în nord, mediteraneeană în regiunile litorale.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* Zagreb: 11,6 / Dubrovnik: 16,3; *ian.:* Zagreb: 0,5 / Dubrovnik: 9; *iul.:* Zagreb: 22 / Dubrovnik: 25.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: Zagreb: 8 / Dubrovnik: 10; *dec.:* Zagreb: 2 / Dubrovnik: 3.
Precipitații medii anuale (mm)*:* Zagreb: 865 / Dubrovnik: 1 305.
Nr. mediu de zile cu ploaie: Zagreb: 96 / Dubrovnik: 84.
Hidrografia: tributară bazinelor Sava şi Drava în nord; scurtă, influențată de fenomene carstice în sectorul montan, lacuri numeroase, dar mici ca suprafață.
Pr. cursuri de apă: Drava, Dunărea, Kupa, Sava.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 4,7.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 38,2.
Despăduriri (%): - 0,1.
Arii protejate (% din supr. totală): 6,4.
Pr. arii protejate: Brijuni, Kornati, Krka, Mljet, Plitviča Jezera, Paklenica, Risnjak.

Repere istorice
Sec. II-I î.Chr.: provincie a Imperiului Roman
Sec. V-VII: invadată de popoare migratoare
Sec. VII: croații pătrund în Dalmația şi Panonia
Sec. VII-IX: este adoptat creştinismul romano-catolic
852: primul stat croat
1102: „Pacta conventa" acord de uniune personală cu Regatul Ungar
1200: coasta dalmată este cucerită de venețieni
1526: Bătălia de la Mohács, nord-vestul este anexat de Imp. Habsburgic, restul de Imp. Otoman
1699: partea nordică şi centrală revine Austriei
1797: coasta dalmată aflată este anexată de Austria
1867: Slavonia şi nordul Dalmației sunt incluse în Ungaria şi supuse unui proces de maghiarizare forțată
1918, 01 dec.: Croația aderă la Regatul Sârbilor, Croaților şi Slovenilor (din *1929*, Regatul Iugoslavia)
1941-45: independență, stat fascist, genocid asupra populației sârbeă şi evreeşti
1946, 31 ian.: Croația intră în componența Iugoslaviei

1971: solicitări ale croaților pentru o mai mare autonomie reprimate cu brutalitate
1990: alegeri democratice, reforme economice şi
1991, 25 iun: independență în urma unui referendum, contestată de Belgrad, declanşarea unui război civil împotriva minorității sârbe întreținut de armata iugoslavă, dominată de sârbi
2000: alegeri, consolidarea structurilor democratice
2005: depunerea candidaturii de aderare la Uniunea Europeană.

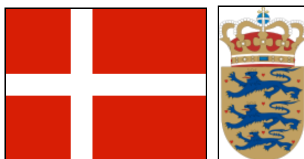
Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 20 districte (*županije*) şi capitala cu rang de oraş-district.

Districte (*županije*): Bjelovar-Bilogora, Dubrovnik-Neretva, Istria, Karlovac, Koprivnica-Križevci, Krapina-Zagorje, Lika-Senj, Medimurje, Osijek-Baranja, Požega-Slavonia, Primorje-Gorski Kotar, Šibenik-Knin, Sisak-Moslavina, Slavonsji Brod-Posavina, Split-Dalmatia, Varaždin, Virovitica-Podravina, Vukovar-Sirmium, Zadar şi Zagreb.

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:
- ✓ Centrul istoric din Dubrovnik
- ✓ Centrul istoric şi Palatul lui Dioclețian din Split
- ✓ Parcul național Plitvice
- ✓ Biserica Euphrasius şi centrul istoric din Poreč
- ✓ Oraşul vechi Trogir
- ✓ Catedrala Sf. Iacob din Šibenik
- ✓ Zona Stari Grad

Danemarca
Regatul Danemarcei
Kongeriget Danmark (daneză)

Date generale
Situare: NV Europei, între 58°-55° lat N, 8°-15° long E.

Ocupă Pen. Iutlanda (Jylland) şi 482 insule din apropiere (dintre care 100 locuite).

Vecinătăți: S: Germania 68 km, V: M. Nordului, E: M. Baltică.
Lungime linie de coastă: 7 314 km.
Indicativ stat: DK
Indicativ internet: .dk

Prefix telefonic: 0045
Ora GMT: + 1 (*vara*: + 2).
Suprafața: 43 096 km^2 (locul 130 în lume.
Populația (2009)*:* 5 511 451 loc (locul 108 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: monarhie constituțională.
Şeful statului: Margrethe II (*regină*), Lars Løkke Rasmussen (*prim-ministru*).
Sărbători naționale: 16 aprilie (aniversarea zilei de naştere a reginei – 1940).
5 iunie (Ziua Constituției – 1953).
Membru: Consiliul Europei, Consiliul Nordic, EBRD, NATO, OCDE, ONU, OSCE, UE, WTO.
Capitala: Copenhaga/København.
Limba oficială: daneza. *Limbi regionale:* feroeza (în Feroë) şi groenlandeza (în Groenlanda).
Moneda: 1 krone (coroană) = 100 øre.

Cadrul natural
Relieful: este alcătuit dintr-o câmpie uşor vălurită, presărată cu morene cuaternare; linia țărmurilor foarte crestată şi numeroase insule.
Altitudinea maximă: 173 m (Yding Skovhøj)
Clima: temperat-oceanică, cu veri răcoroase şi ploioase.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 8,4; *ian.:* 0; *iul.:* 18.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 8; *dec.:* 1.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 605.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 130.
Hidrografia: râuri scurte, lacuri foarte multe, de dimensiuni reduse.
Pr. cursuri de apă: Gudenå, Skjem.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 10,4.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 11,8.
Despăduriri (%): - 0,6.
Arii protejate (% din supr. totală): 25,5.
Pr. arii protejate: Borris, Hansted, Hirsholmene, Råbjerg, Skallingen, Tipperne, Vejlerne, Vorsø.

Repere istorice
Sec. VI: instalarea triburilor de danezi, veniți din nordul Europei
Sec. X: întemeierea statului danez, adoptarea creştinismului
1397-1523: Uniune cu Norvegia, Suedia, Finlanda şi Islanda în cadrul căreia Danemarca deține hegemonia
Sec. XVII: pierde în favoarea Suediei dominația asupra Mării Baltice şi Scandinaviei
1814: cedează Norvegia în favoarea Suediei
1864: cedează regiunile Lauenburg, Schleswig şi Holstein în favoarea Prusiei
1920: partea de nord a Schleswig-ului este reintegrată Danemarcei
1940, 09 apr.: este invadată de trupele germane în pofida statutului său de neutralitate
1949: membru fondator al NATO. Țara începe să o puternică dezvoltare industrială
1953: revizuire a constituției pentru a permite succesiunea femeilor la tron, crearea unei legislaturi unicamerale, includerea Groenlandei în regat
1973: membru al CEE
1979: Groenlandei i se acordă autonomie internă.

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:

PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 5 regiuni [regioner] organizate în 15 districte [amter], 98 comune şi 2 municipalități (Copenhaga şi Frederiksberg).

Regiuni [regioner] **Districte** [amter]	**Suprafața** [km²]	**Populația** [loc, 2004]	**Densitatea** [loc/km²]	**Capitala**
Sjælland	**7 450**	**2 273 215**	**305**	
Frederiksborg	1 347	373 688	277	Hillerød
København	528	618 407	1 171	København
Roskilde	891	237 089	266	Roskilde
Storstrøm	1 603	148 167	92	Nykøbing Falster
Vestsjælland	2 984	302 479	101	Sorø
Bornholm	**589**	**43 774**	**74**	
Bornholm	589	43 774	74	Rønne
Lolland-Falster	1 795	113 717	63	
Storstrøm	1 795	113 717	63	Nykøbing Falster
Jylland	**29 778**	**2 491 852**	**84**	
Århus	4 561	653 472	143	Århus
Nordjylland	6 173	495 669	80	Ålborg
Ribe	3 132	224 595	72	Ribe
Ringkøbing	4 854	274 830	57	Ringkøbing
Sønderjylland	3 939	252 936	64	Åbenrå
Vejle	2 997	355 691	119	Vejle
Viborg	4 122	234 659	57	Viborg
Fionia (Fyn)	**3 486**	**475 082**	**136**	
Fionia (Fyn)	3 486	475 082	136	Odense
Municipalități				
Copenhaga (København)	88	501 664	5 701	København
Frederiksberg	9	91 721	10 191	Frederiksberg

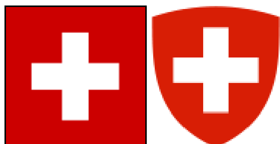
Teritorii externe ale Danemarcei:

Teritoriul	**Suprafața** [km²]	**Populația** [loc, 2006]	**Dens.** [loc/km²]	**Localizare Coordonate geografice**	**Capitala** [loc.]	**Drapelul**
Feroë (I-le~) Færøerne, Føroyar	1 399	48 219	34,4	Insule în Oceanul Atlantic de Nord 62-61° lat. N, 8-6° long. V	Thorshavn (Tóshavn) 19 314 (2006)	
Groenlanda (Grønland, Kalaallit Nunaat)	2 175 600	56 969	0,03	Insulă (cea mai mare de pe Glob) în Oceanul Atlantic de Nord 84-60° lat. N, 73-12° long. V	Godthåb (Nuuk) 14 501 (2005)	

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:
- ✓ Vestigiile istorice de la Jelling
- ✓ Catedrala de la Roskilde
- ✓ Castelul Kronborg din Helsingør

- ✓ Fiordul glaciar de la Ilulissat

Elveţia
Confederaţia Elveţiană
Schweizerische Eidgenossenschaft (germană)
Confédération Suisse (franceză)
Confederazione Svizzera (italiană)
Confederaziun Svizra (retoromană, romanşă)

Date generale
Situare: Europa Centrală, între 48°-46° lat N, 6°-10° long E.
Vecinătăţi: V, NV: Franţa 573 km, N: Germania 334 km, E: Liechtenstein 41 km, Austria 164 km, S: Italia 740 km. *Nu are ieşire la mare.*
Indicativ stat: CH
Indicativ internet: .ch
Prefix telefonic: 0041.
Ora GMT: + 1 (*vara*: + 2).
Suprafaţa: 41 284 km^2 (locul 132 în lume).
Populaţia (2008)*:* 7 700 200 loc. (locul 94 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică federală.
Şeful statului: Pascal Couchepin (*preşedinte*), Corina Casanova (*cancelar federal*).
Sărbătoare naţională: 1 august (aniversarea creerii Confederaţiei – 1291).
Membru: Consiliul Europei, EBRD, EFTA, OCDE, ONU, OSCE, WTO.
Capitala: Berna/Bern/Berne.
Limbi oficiale: germana, franceza, italiana şi retoromana (romanşa).
Moneda: 1 franken (franc elveţian) = 100 centimes (rappen).

Cadrul natural
Relieful: predominant muntos, este ţara cu cea mai ridicată altitudine medie din Europa: *Munţii Alpi* (în S, circa 58% din supr. ţării, alt. med. 1 766 m), alcătuiţi din mai multe lanţuri muntoase paralele cu dispunere NE-SV: Alpii Bernezi, Alpii Glarus, Alpii Penini, Alpii Lepontini, Alpii Retici etc.; *Munţii Jura* (în NV, 12% din supr. ţării, alt. med. 890 m). Între acestea se interpune *Podişul Elveţiei* (Mitteland), cu aspect colinar, unde se află principalele concentrări umane.

Altitudinea maximă: 4 634 m (Vf. Dufourspitze, în Alpii Valezi).

Clima: temperat-continental montană, cu diferenţieri în funcţie de altitudine.

Temperatura medie anuală (°C)*:* 8,5; *ian.:* - 1; *iul.:* 18.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 7; *dec.:* 1.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 1 035.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 129.

Hidrografia: bogată, râuri repezi cu potenţial hidroenergetic, lacuri glaciare.

Pr. cursuri de apă: Aare, Inn, Rhin, Rhône, Tessin.
Pr. lacuri: Boden (Constantz), Brienz, Léman (Geneva), Lugano, Neuchâtel, Thun, Walen, Zug, Zürich.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 6.
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 30,5.
Despăduriri (%): - 0,4.
Arii protejate (% din supr. totală): 28,7.

Pr. arii protejate: Schweizerische Nationalpark; Baldeggersee, Grimsel, Engstigenfälle, Hohgant, Lauterbrunnen (Valea ~) etc.

Riscuri naturale: avalanşe.

Repere istorice
58. î.Chr.: începutul procesului de romanizare
Sec. I-V d.Chr.: parte a Imperiului Roman. Se pun bazele comunităţii germanofone
1291, 01 aug.: formarea Confederaţiei Elveţiene prin unificarea a patru cantoane
1300-1550: adăugarea la nucleul deja format a celor mai multe dintre cantoane
Sec. XVI: unele cantoane adoptă protestantismul, altele rămân fidele catolicismului
1648: recunoaşterea independenţei Confederaţiei helvetice
1803: adăugarea altor şase cantoane
1815: declararea neutralităţii permanente a Elveţiei, care se extinde prin includerea altor trei cantoane
1847: război între cantoanele catolice şi cele protestante
1848, 12 sep.: constituţie care proclamă Elveţia stat federal
1971: oficializarea dreptului de vot pentru femei
1979: includerea cantonului Jura în confederaţie
2002: membru cu drepturi depline în ONU.

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile ($\%_0$) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 23 cantoane (3 cantoane sunt organizate în semicantoane) cu 2 889 municipalităţi.

Cantoane **Data aderării la Confederaţie**	**Suprafaţa** [km^2]	**Populaţia** [loc, 2006] **limba vorbită**	**Densitatea** [loc/km^2]	**Capitala** [loc, 2004, *2003]	**Drapelul**
Argovia (Aargau) AG 1803	1 404	569 300 germana	405	Aarau 15 394	
Appenzell, 1513 Appenzel Ausser-Rhoden AA Appenzel Inner-Rhoden AI	243 172	52 800 15 100 germana	217 88	Herisau 15 507 *Appenzell 5 533	
Basel, 1501 Basel-Landschaft BL Basel-Stadt BS	518 37	266 200 186 100 germana	514 5 030	Liestal 12 769 Basel 164 802	

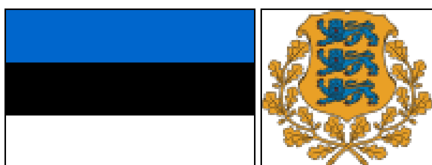
Berna (Bern) BE 1353	5 959	957 600 germana franceza	161	Berna (Bern) 122 299 a.u. 342 022	
Fribourg FR 1481	1 671	254 000 franceza	152	Fribourg 32 849	
Geneva (Genève) GE 1815	282	430 800 franceză	1 526	Geneva 178 500 a.u. 478 474	
Glarus GL 1353	685	38 000 germană	55	Glarus *5 713	
Grisons (Graubunden) GR 1803	7 105	188 000 retoromană (romanche) franceză italiană	26	Coire (Coira, Chur) 32 227	
Jura JU 1979	839	69 200 franceză	82	Delémont 11 364	
Luzern (Lucerna) LU 1332	1 493	356 100 germană	239	Lucerna (Luzern) 57 271 a.u. 197 058	
Neuchâtel NE 1815	803	169 000 franceză	210	Neuchâtel 31 465	
Sankt Gallen SG 1803	2 026	459 900 germană	227	Sankt Gallen 70 628 145 091 agl. urb.	
Schaffhausen SH 1501	298	73 700 germană	247	Schaffhausen 33 818	
Schwyz SZ 1291	908	137 500 germană	151	Schwyz 14 116	
Solothurn SO 1481	791	248 100 germană	314	Solothurn 15 014	

Turgovia (Thurgau) TG 1803	991	234 100 germană	236	Frauenfeld 21 988	
Ticino (Tessin) TI 1803	2 812	322 600 italiană	115	Bellinzona 16 693	
Unterwalden, 1291 Nidwalden NW Obwalden OW	 276 491	 39 900 33 100 germană	 145 67	 Stans *7 319 Sarnen *9 342	
Uri UR 1291	1 077	35 000 germană	32	Altdorf *8 648	
Valais VS 1815	5 224	291 500 franceză germană	56	Sion 27 807	
Vaud VD 1803	3 212	653 800 franceză	204	Lausanne 116 811 a.u. 302 052	LIBERTÉ ET PATRIE
Zug ZG 1352	239	106 800 germană	447	Zug 23 370	
Zürich ZH 1351	1 729	1 273 000 germană	736	Zürich 342 853 a.u. 1 075 230	

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:

- ✓ Mănăstirea benedictină de la St. Gallen (Abația Sankt Gallen)
- ✓ Mănăstirea benedictină Sf. Ioan din Val Müstair
- ✓ Centrul vechi istoric din Berna
- ✓ Cele trei cetăți din Bellinzona
- ✓ Regiunea alpină „Jungfrau”
- ✓ „Monte San Giorgio”, lângă Lacul Lugarno
- ✓ Terasele viticole din districtul Lavaux (Cantonul Vaud)
- ✓ Calea ferată retică din zona Albula şi Bernina
- ✓ Zona montană Sardona

Estonia
Republica Estonia
Eesti Vabariik (estonă)

Date generale
Situare: Europa central-nordică (stat baltic), între 60°-58° lat N, 22°-28° long E.
Vecinătăți: N: M. Baltică (G. Finic), V: M. Baltică, S: Letonia 343 km, E: Rusia 290 km.
Lungime linie de coastă: 3 794 km.
Indicativ stat: EST
Indicativ internet: .ee
Prefix telefonic: 00372.
Ora GMT: + 2 (*vara*: + 3).
Suprafața: 45 227 km^2 (locul 129 în lume).
Populația (2007)*:* 1 340 602 (locul 151 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Toomas Hendrik Ilves (*preşedinte*), Andrus Ansip (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 24 februarie (aniversarea proclamării independenței – 1918).
Membru: Consiliul Europei, EBRD, NATO, ONU, OSCE, UE, WTO.
Capitala: Tallinn.
Limba oficială: estona.
Moneda: 1 kroon (coroană) = 100 senti.

Cadrul natural
Relieful: câmpie în cea mai mare parte, cu sectoare joase şi mlăştinoase şi zone mai înalte, calcaroase (colinele Pandivere, Mägi, Sakala, Haanja). Circa 10% din suprafață o reprezintă insulele din Marea Baltică (Saaremaa, Hiiumaa etc).
Altitudinea maximă: 217 m.
Clima: temperat-rece cu influențe maritime.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 8,1; *ian.:* - 5; *iul.:* 16,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 11; *dec.:* 0,5.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 665.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 123.
Hidrografia: rețea hidrografică densă (peste 1 500 râuri), cursuri de apă scurte (doar 9 depăşesc 100 km), foarte multe lacuri (peste 1 500) ca urmare a retragerii calotei glaciare pleistocene.
Pr. cursuri de apă: Emajögi, Pärmu.
Pr. lacuri: Peipus (Ciud) (la frontiera cu Rusia), Vörtsjärv.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 12.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 53,9.
Despăduriri (%): - 0,4.
Arii protejate (% din supr. totală): 19,6.
Pr. arii protejate: Ahemaa, Endla, Matsalu, Vilsandi.

Repere istorice
Mil. III î.Chr.: pătrunderea triburilor fino-ugrice pe teritoriul actual al Estoniei
Sec. XII-XIII: pătrunderea creştinismului prin intermediul influenței ordinelor cavalereşti germane
1346: danezii vând teritoriul actual al Estoniei ordinului cavalerilor teutoni
1523: este adoptat protestantismul
1561: teritoriul Estoniei este împărțit între Polonia (sudul) şi Suedia (nordul)
1625-1721: întregul teritoriu al Estoniei intră în stăpânirea Regatului Suediei
1721: Estonia este anexată de Rusia țaristă

După 1880: activarea naționalismului estonian în condițiile în care circa 98% din populație o formau estonienii,
1918, 24 feb.: Estonia îşi proclamă independența în condițiile prăbuşirii țarismului
1918, 29 nov.: proclamarea de către comunişti la Narva a Republicii Sovietice Estonă
1919, apr.: constituție
1920, 02 feb.: Republica Estonia este recunoscută de URSS
Anii 1930: dificultăți economice grave, activarea mişcărilor fasciste
1939, 23 sep.: pactul secret Ribbentrop-Molotov, prin care Estonia intră în sfera de influență societică
1939, 28 sep..: începerea instalării de baze militare sovietice pe teritoriul Estoniei
1940, 16 iun.: notă ultimativă în urma căreia Estonia este ocupată de trupe sovietice
1940, 06 aug.: integrarea Estoniei în URSS
1941-44: este ocupată de trupe germane
1944, nov.: este reocupată de trupe sovietice, au loc arestări şi deportări în Siberia
1987-88: demonstrații în favoarea independenței
1988, 16 nov.: declarația de suveranitate
1991, 20 aug..: proclamarea independenței
1991-95: restructurare şi stabilizare a economiei
2004: membru NATO şi UE

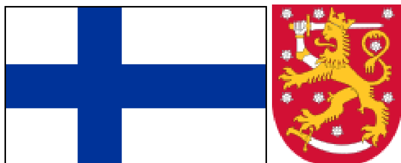
Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 15 districte (*maakonnad*) divizate în municipalități (*omavalitsus*).

Districte [maakonnad]	**Suprafața** [km^2]	**Populația** [loc, 2004]	**Densitatea** [loc/km^2]	**Capitala**
Harju	4 333	521 410	120	Talinn
Hiilu	1 023	10 289	10	Kärdla
Ida-Viru	3 364	174 809	52	Jőhvi
Järva	2 623	38 255	15	Paide
Jőgeva	2 604	37 647	14	Jőgeva
Lääne	2 383	28 101	12	Haapsalu
Lääne-Viru	3 465	66 743	19	Rakvere
Pärnu	4 807	89 660	19	Pärnu
Pőlva	2 165	31 954	15	Pőlva
Rapla	2 980	37 093	12	Rapla
Saare	2 922	35 356	12	Kuressare
Tartu	2 993	148 872	50	Tartu
Valga	2 043	35 059	17	Valga
Viljandi	3 422	56 854	17	Viljandi
Vőru	2 305	38 967	17	Vőru

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:
- ✓ Centrul istoric din Tallinn
- ✓ Arcul geodezic Struve (pe teritoriul Estoniei)

Finlanda
Republica Finlanda
Suomen Tasavalta (finlandeză)
Republiken Finland (suedeză)

Date generale
Situare: N Europei, Pen. Scandinavă, între 70°-60° lat N, 19°-32° long E.
Vecinătăți: N: Norvegia 727 km, E: Rusia 1 313 km, S: M. Baltică (G. Finic), V: M. Baltică (G. Botnic), Suedia 614 km.
Lungime linie de coastă: 1 250 km.
Indicativ stat: FIN
Indicativ internet: .fi
Prefix telefonic: 00358
Ora GMT: + 2 (*vara*: + 3).
Suprafața: 338 145 km^2 (locul 63 în lume).
Populația (2009)*:* 5 333 496 loc. (locul 111 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Șeful statului: Tarja Kaarina Halonen (*președinte*), Matti Taneli Vanhanen (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 6 decembrie (aniversarea proclamării independenței – 1917).
Membru: Consilul Europei, Consiliul Nordic, EBRD, OCDE, ONU, OSCE, UE, WTO.
Capitala: Helsinki/Helsingfors.
Limbi oficiale: finlandeza și suedeza.
Moneda: 1 markaa = 100 penniä.

Cadrul natural
Relieful: predominant de câmpie, de la zone joase, mlăștinoase și lacustre în sud și vest, la zone colinare în est. La nord de Cercul Polar sunt zone mai înalte de podiș (Finmark) și munți scunzi, tociți. Țărmuri crestate, cu foarte multe insule (circa 80 000). Puternice urme ale glaciațiunii cuaternare (lacuri, coline morenaice).

Altitudinea maximă: 1 328 m (Mt. Haltiatunturi).

Clima: temperat-oceanică rece în sud, subpolară și polară în nord.

Temperatura medie anuală (^{o}C): Helsinki: 17,2 / Sodankylä: 10; *ian.:* Helsinki: 0,5 / Sodankylä: - 4,5; *iul.:* Helsinki: 20,5 / Sodankylä: 17,5.

Nr. mediu de zile însorite: iun.: Helsinki: 10 / Sodankylä: 9; *dec.:* Helsinki: 0,5 / Sodankylä: 0.

Precipitații medii anuale (mm)*:* Helsinki: 650 / Sodankylä: 520.

Nr. mediu de zile cu ploaie: Helsinki: 113 / Sodankylä: 108.

Hidrografia: râuri cu pantă foarte redusă ce favorizează înmlăștinirile, lacuri ca urmare a retragerii calotei glaciare pleistocene (peste 55 000).

Pr. cursuri de apă: Kemijoki, Kokemäenjoki, Kymijoki, Oulujoki, Vuoksi.

Pr. lacuri: Hauki, Inari, Näsi, Ori, Oulu, Päijänne, Pielinen, Suur-Saimaa etc.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 13,9.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 73,9.
Despăduriri (%): - 0,1.
Arii protejate (% din supr. totală): 8,8.

Pr. arii protejate: Äre-Anarjokka, Kevo, Jussarö, Lemenjoen, Oulanka, Oure-Anarjokka, Pallas-Ounastunturi, Pyhätunturi, Sompio, Urho-Kekkonen.

Repere istorice
Evul Mediu: teritoriu populat de triburi fino-ugrice venite din est şi sud
Sec. XII-XIII: este cucerit şi administrat de Suedia. Este introdus creştinismul
1809, 17 sep.: intrarea Finlandei în sfera de influență rusă
1809-99: mare ducat autonom în cadrul Imperiului Rus
1899: îşi pierde autonomia, creşterea naționalismului finlandez
1905: recâştigarea statutului de autonomie
1906: este creat sistemul politic finlandez şi introdus dreptul de vot universal
1917, 06 dec.: stat independent
1919, 17 iul.: republică
1921: primeşte suveranitatea asupra insulelor Aaland
1917-39: instabilitate politică
1939-40: atacată de Armata Roşie
1941-44: luptă alături de Germania pentru a-şi recupera teritoriile pierdute însă este învinsă
1945: se proclamă stat neutru
1948: tratat militar defensiv cu URSS
După 1989: deteriorare a situației economice ca urmare a strânselor legături comerciale cu URSS
1995, 01 ian.: renunță la politica de neutralitate şi devine membru UE
2000: constituție nouă, sporirea prerogativelor parlamentului

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (%$_0$) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 6 provincii [laanit] organizate în 18 regiuni, 74 subregiuni şi 432 municipalități. Provincia Åland (Ahvenanmaa) are statut de autonomie lărgită.

Provincii	**Suprafața** [km^2]	**Regiuni**	**Populația** [loc, 2004]	**Dens.** [loc/km^2]	**Capitala**
Ahvenanmaa* (Åland)	1 552	Etelä-Savo (Södra Savolax), Pohjois-Karjala (Norra Karelen), Pohjois-Savo (Norra Savolax)	26 530	17	Maarianhamina (Mariehamn)
Etelä-Suomen Laani	34 377	Etelä-Pohjanmaa (Södra Österbotten), Keski-Pohjanmaa (Mellersta Österbotten), Keski-Suomi (Mellersta Finland), Pirkanmaa (Birkaland), Pohjanmaa (Österbotten),	2 127 056	62	Hämeenlinna (Tavastehus)

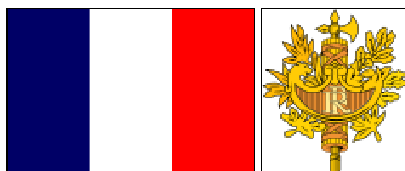
		Satakunta, Varsinais-Suomi (Egentliga Findand)			
Itä-Suomen Laani	60 720	Etelä-Karjala (Södra Karelen), Itä-Uusimaa (Östra Nyland), Kanta-Häme (Egentliga Tavastland), Kymenlaakso (Kymmenedalen), Päijät-Häme (Päijänne Tavastland), Uusimaa (Nyland)	581 091	10	Mikkeli (St. Michel)
Lansi-Suomen Laani	80 976	Kainuu (Kajanaland), Pohjois-Pohjanmaa (Norra Österbotten)	1 854 598	23	Turku (Åbo)
Oulun Laani (Uleåborg)	61 573	-	460 893	7	Oulu (Uleåborg)
Lappi (Lappland)	98 947	-	186 443	2	Rovaniemi

* Provincie autonomă.

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:

- ✓ Vechiul oraş Rauma
- ✓ Fortificaţia Suomenlinna de lângă Helsinki
- ✓ Vechea biserică din Petäjävesi
- ✓ Fabrica veche de carton de la Verla
- ✓ Situl funerar din epoca de bronz Sammallahdenmäki
- ✓ Arhipelagul Kvarken
- ✓ Arcul geodezic Struve (pe teritoriul Finlandei)

Franța
Republica Franceză
République Française (franceză)

Date generale

Situare: V Europei, între 51°-42° lat N, 5° long V-8° long E (excluzând Corsica).

Cuprinde Franța metropolitană (inclusiv Ins. Corsica), departamentele de peste mări (DOM) şi teritoriile de peste mări (TOM).

Vecinătăți: NV: M. Mânecii, NE: Belgia 620 km, Luxemburg 73 km, E: Germania 451 km, Elveția 573 km, Italia 488 km, SE: M. Mediterană, Monaco 4,4 km, SV: Spania 623 km, Andorra 56,6 km, V: Oc. Atlantic.

Lungime linie de coastă: 4 668 km.

Indicativ stat: F

Indicativ internet: .fr

Prefix telefonic: 0033

Ora GMT: + 1 (*vara*: + 2).

Suprafața: 543 965 km^2 (locul 48 în lume).

Populația (2009)*:* 65 073 482 (locul 19 în lume).

Structură etnică (%)*:*

Structură confesională (%)*:*

Formă de guvernământ: republică.

Şeful statului: Nicolas Sarkozy (*preşedinte*), François Fillon (*prim-ministru*).

Sărbătoare națională: 14 iulie (aniversarea căderii Bastiliei – 1789).

Membru: Consiliul Europei, EBRD, G 8, NATO, OCDE, ONU, OSCE, PC, UE, WTO.

Capitala: Paris.

Limba oficială: franceza.

Moneda: 1 euro = 100 cents.

Cadrul natural

Relieful: variat, cuprinde toate treptele altimetrice: munți înalți în SE (Alpii Francezi – Alpii Maritimi: sub 3 000 m alt şi Alpii Savoiei: peste 4 000 m) şi SV (Pirinei –a lt max. 3 404 m), munți hercinici, mai scunzi, în E (Jura, Vosgi), podişuri şi zone colinare în partea centrală (Masivul Central Francez, Limousin, Cerveni, Millevaches), în E (Langres, Burgundia, Dauphiné), NV (Masivul Armorican) şi SV (Périgord, Quercy, Charente - calcaroase); câmpii şi bazine depresionare (în jumătatea nordică: Bazinul Parizian, Anjou, Picardia) şi sud-vest (Acvitania).

Altitudinea maximă: 4 807 m (Vf. Mont Blanc în Alpii Savoiei – locul I în Europa).

Clima: temperat-oceanică, cu diferențieri induse de etajarea altitudinală în E.

Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* Paris: 10,8 / Bordeaux: 13,2 / Lille: 11,2 / Nisa: 14,2; *ian.:* Paris: 5 / Bordeaux: 6,5 / Lille: 3,5 / Nisa: 8,5; *iul.:* Paris: 19,5 / Bordeaux: 21 / Lille: 22,5 / Nisa: 22,5.

Nr. mediu de zile însorite: iun.: Paris: 8 / Bordeaux: 8 / Lille: 7 / Nisa: 10; *dec.:* Paris: 1 / Bordeaux: 2 / Lille: 1 / Nisa: 5.

Precipitații medii anuale (mm)*:* Paris: 655 / Bordeaux: 1 020 / Lille: 725 / Nisa: 765.

Nr. mediu de zile cu ploaie: Paris: 110 / Bordeaux: 129 / Lille: 129 / Nisa: 62.

Hidrografia:

Pr. cursuri de apă: Dordogne, Garonne, Loire (Loara), Marne, Meuse, Moselle, Rhin, Rhône, Seine (Sena).

Pr. lacuri: Annecy, Bourget, Leman (Geneva), Grandlieu.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 6,3.

Suprafață împădurită (% din supr. totală): 28,3.

Despăduriri (%): - 0,3.

Arii protejate (% din supr. totală): 3.

Pr. arii protejate: Camargue, Cevennes, Écrins, La Vanoise, Les Sept Iles, Mercantour, Mont St. Michel, Port Cros, Pyrénées Orientales, Vanoise.

Repere istorice

Sec. IX î.Chr.: se formează triburile de gali, de origine celtică

Sec. I. î.Chr.: Gallia devine provincie a Imperiului Roman

Sec. II-III d.Chr.: este adoptat creştinismul

Sec. V: apariția în Gallia a triburilor de franci, care se contopesc cu galo-romanii dând naştere poporului francez

507: sunt puse bazele regatului franc

768-814: Carol cel Mare întăreşte regatul şi îl transformă într-un mare imperiu

842: este consemnată pentru prima dată folosirea de o parte şi de alta a Rhinului a două limbi diferite: romana lingua (proto-franceza) şi germana

843: dezmembrarea Imperiului Carolingian, partea vestică va constitui Franța, iar ce estică, Germania

1337-1453: războiul de 100 de ani împotriva Angliei, ia sfârşit cu victoria dinastiei franceze Valois, consolidarea autorității regale, reînvierea patriotismului şi a naționalismului francez (Jeanne d'Arc)

1643-1715: Ludovic al XIV marchează apogeul absolutismului francez. Franța devine una dintre marile puteri ale lumii, începe construirea imperiului colonial francez

1789, 14 iul..: Revoluția franceză, căderea Bastiliei, proclamarea primei Republici

1799, nov.: preluarea puterii de către Napoleon Bonaparte care devine prin consul al Republicii

1804: Napoleon Bonaparte este proclamat împărat al Franței (ulterior în *1805* rege al Italiei iar în *1806* protector al Confederației Rhinului)

1812: campanie eşuată de a invada Rusia

1813: bătălia de la Leipzig, Napoleon este înfrânt şi exilat în insula Elba (*1814*)

1815: Napoleon revine la tronul Franței însă este din nou înfrânt la Waterloo (*1815*, *18.06.*) şi, silit să abdice, este exilat în insula Sfânta Elena

1830: monarhie constituțională în frunte cu Ludovic Filip

1848: revoluție care proclamă Republica a II-a

1852: cel de-al Doilea Imperiu

1870-71: război împotriva Prusiei marcat de înfrângerea de la Sedan, proclamarea celei de Treia Republici şi insurecția proletară „Comuna din Paris" (*1871, mar-mai*). Sunt pierdute provinciile Alsacia şi Lorena

1914-18: participă în cadrul Triplei Alianțe la Primul Război Mondial în urma căruia sunt reintegrate Alsacia şi Lorena

1939, sep.: intră în cel de-al Doilea Război Mondial împotriva Germaniei
1940: este atacată de trupe germane şi capitulează. Statul francez este împărţit într-o zonă de ocupaţie şi o zonă autonomă (Regimul de la Vichy)
1943: se pun bazele mişcării de opoziţie condusă de generalul Charles de Gaulle
1944, 25 aug.: debarcarea trupelor aliate în Normandia marchează începutul eliberării de sub ocupaţia germană
1946, 27 oct.: intră în vigoare cea de-a Patra Republică, marcată de tensiuni ca urmare a războielor pentru independenţă din colonii
1951: membru fondator al Comunităţii Cărbunelui şi Oţelului (CECO)
1957: membru fondator al Comunităţii Economice Europene (CEE)
1958: a V-a Republică, condusă de gen. Charles de Gaulle
1969-74: George Pompidou continuă linia politică a lui de Gaulle. Franţa pierde cea mai mare parte a coloniilor, iniţiind o politică externă de independenţă şi distanţare faţă de tendinţele de hegemonie ale SUA
1974-81: Valery Giscard
1981-95: François Mitterand, primul preşedinte socialist din istoria Franţei
1995-2007: Jacques Chirac contribuie la redresarea economică a Franţei, a supravieţuit unei încercări de asasinat din partea unui grup de extremă dreapta şi s-a opus intervenţiei militare în Irak.

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative [Franţa metropolitană]: 22 regiuni divizate în 96 departamente, 329 arondismente, 3 861 cantoane şi peste 36 700 comune.

Franţa metropolitană:

Regiuni	**Suprafaţa** [km^2]	**Populaţia** [loc, 2004]	**Dens.** [loc/km^2]	**Capitala** [loc, 2004	**Departamente**	**Drapelul**
Alsacia (Alsace)	8 280	1 793 859	217	Strasbourg 272 800 a.u. 427 245	Bas Rhin, Haut Rhin.	
Acvitania (Aquitaine)	41 308	3 044 636	74	Bordeaux 229 900 a.u. 753 931	Dordogne, Gironde Landes, Lot et Garonne, Pyrénées-Atlantiques.	
Auvergne	26 013	1 326 406	51	Clermont-Ferrand 139 600	Allier, Cantal, Haute Loire, Puy de Dôme.	

Bretania (Bretagne)	27 208	3 020 885	111	Rennes 210 200 a.u. 272 263	Côtes d'Armor, Finistère, Ille et Vilaine, Morbihan.	
Burgundia (Bougogne)	31 582	1 623 295	51	Dijon 151 200	Côte d'Or, Nièvre, Saône et Loire, Yonne.	
Centru (Centre)	39 151	2 481 926	63	Orléans 112 500 a.u. 263 292	Cher, Eure et Loir Indre, Indre et Loire, Loiret, Loir et Cher.	REGION CENTRE LE CŒUR DE FRANCE
Champagne-Ardenne	25 606	1 336 330	52	Châlons-en-Champagne 45 400	Ardenne, Aube, Haute Marne, Marne.	
Corsica (Corse)	8 680	273 060	31	Ajaccio *52 880	Corse du Sud, Haute Corse.	
Franche-Comté	16 202	1 138 930	70	Besançon 114 900	Doubs, Jura Haute Saône, Territoire de Belfort.	
Ile-de-France	12 012	11 290 831	940	Paris 2 144 700 a.u. 9 794 000.	Essonne, Hauts de Seine, Paris, Seine et Marne, Seine Saint Denis, Val de Marne, Val d'Oise, Yvelines	îledeFrance
Languedoc-Rousillon	27 376	2 462 473	90	Montpellier 244 100 a.u. 287 981 .	Aude, Gard, Hérault, Lozère, Pyrénées-Orientales.	
Limousin	16 942	721 618	43	Limoges *133 968	Corrèze, Creuse, Haute Vienne.	
Lorena (Lorraine)	23 547	2 330 504	99	Metz 124 300 a.u. 322 526	Meurthe-et-Moselle, Meuse, Moselle, Vosges.	
Midi-Pyrénées	45 348	2 701 049	111	Toulouse 431 500 a.u. 761 090	Ariège, Aveyron, Haute Garonne, Gers, Lot, Hautes Pyrénées, Tarn, Tarn et Garonne.	
Nord-Pas de Calais	12 414	4 027 706	324	Lille 226 800 a.u. 1 000 900	Nord, Pas de Calais.	RÉGION NORD PAS DE CALAIS
Normandia Inferioară (Basse Normandie)	17 589	1 441 833	82	Caen 111 200	Calvados, Marche, Orne.	

Normandia Superioară (Haute Normandie)	12 317	1 802 417	146	Rouen 109 000 a.u. 389 862	Eure, Seine Maritime.	REGION HAUTE NORMANDIE
Pays de la Loire	32 082	3 357 861	105	Nantes 280 600 a.u. 544 932	Loire Atlantique, Maine et Loire, Mayenne, Sarthe, Vendée.	
Picardia (Picardie)	19 400	1 874 601	97	Amiens 136 000	Aisne, Oise, Somme.	
Poitou-Charentes	25 810	1 691 470	66	Poitiers 87 400	Charente, Charente-Maritime, Deux-Sèvres, Vienne.	POITOU-CHARENTES
Provence-Alpes-Côte d'Azur	31 400	4 702 555	150	Marsilia 808 700 a.u. 1 349 772 .	Alpes de Haute Provence, Alpes Maritimes, Bouches du Rhône, Hautes Alpes, Var, Vaucluse.	
Rhone-Alpes	43 698	5 895 755	135	Lyon 465 300 a.u. 1 348 832	Ain, Ardèche, Drôme, Haute Savoie, Isère, Loire, Rhône, Savoie.	REGION RHONE-ALPES

* loc, 1999.

Franța de peste mări: Guadelupa, Guyana Franceză, Martinica, Mayotte, Polinezia Franceză, Reunion, Saint Barthélemy, Saint Martin, Saint Pierre şi Miquelion, Teritoriile Australe şi Antarctice Franceze, Wallis şi Futuna.

Franța de peste mări

Teritoriul	**Suprafața** [km^2] **Statutul**	**Populația** [loc, 2005]	**Dens.** [loc/km^2]	**Localizare Coordonate geografice**	**Capitala** [loc, 2005 1999*, 2002**]	**Drapelul**
Guadelupa Guadeloupe	1 703 [Departament de peste mări]	453 000	266	Antilele Mici 16° lat.N, 62° long.V	Basse-Terre 12 410 a.u. 54 076	
Guyana Franceză Guyane Française	83 524 [Departament de peste mări]	191 000	2	America de Sud 6°-2° lat.N, 55°-52° long.V	Cayenne 56 000*	
Martinica Martinique	1 128 [Departament de peste mări]	398 000	353	Antilele Mici 15° lat.N 61° long.V	Fort-de-France 94 049* a.u. 134 727*	
Mayotte Mahoré	374 [Colectivitate teritorială]	172 000	460	Africa de Est 13° lat.S 45° long.E	Dzaoudzi 12 308**	
Noua Caledonie Nouvelle-Calédonie	18 575 [Teritoriu de peste mări]	234 000	13	Oceania 17°-23° lat.N 157°-174° long. E	Nouméa 91 386	

Polinezia Franceză Polynésie Française	4 000 [Teritoriu de peste mări]	254 600	64	Oceania 5°-30° lat.S 156°-132° long. V	Papeete 26 181** a.u. 126 000**	
Reunion La Réunion	2 510 [Departament de peste mări]	777 000	310	Africa de Est 21° lat.S 56° long.E	Saint-Denis 131 557*	
Saint-Pierre şi Miquelon Saint-Pierre şi Miquelon	242 [Colectivitate teritorială]	7 000	29	America de Nord 47° lat.N 57° long.V	Saint-Pierre 5 618*	
Teritoriile Australe şi Antarctice Franceze	395 500 [Teritoriu de peste mări]	172		Antarctica Atlanticul de Sud la sud de 60° lat.S 136-142° long.E	-	
Wallis & Futuna	255 [Teritoriu de peste mări]	15 000	59	Oceania 12°-15° lat.S 178°-175° long. V	Matâ'utu 1 191**	

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:

- ✓ Grotele decorate din valea râului Vezère
- ✓ Biserica Sf. Maria Magdalena din Vézelay
- ✓ Catedrala din Chartres
- ✓ Ansamblul medieval şi golful Mont Saint-Michel
- ✓ Palatul Versailles şi parcul său
- ✓ Abaţia cisterciană Fontenay
- ✓ Catedrala din Amiens
- ✓ Teatrul roman şi Arcul de Triumf din Orange
- ✓ Castelul Fontainebleau şi parcul său
- ✓ Monumentele romane şi romanice din Arles
- ✓ Salina regală din Arc-et-Senan
- ✓ Capul Girolata şi Capul Porto, rezervaţia naţională Scandola şi Piana Calenches din Corsica
- ✓ Biserica din Saint-Savin sur Gartempe
- ✓ Pieţele Stanislas de la Carrière şi d' Alliance în Nancy
- ✓ Pont du Gard
- ✓ Strasbourg – Grande île
- ✓ Paris, malurile Senei
- ✓ Catedrala Nôtre Dame, Bazilica Saint Rémi şi Palais du Tau din Reims
- ✓ Catedrala din Bourges
- ✓ Centrul istoric din Avignon
- ✓ Canal du Midi
- ✓ Cetatea fortificată istorică Carcassonne
- ✓ Locurile istorice din Lyon
- ✓ Drumurile franceze de pelerinaj spre Santiago de Compostela (Spania)
- ✓ Autoritatea Saint-Émilion
- ✓ Valea Loarei între Sully-sur-Loire şi Chalonnes
- ✓ Provins, târg medieval
- ✓ Centrul oraşului Le Havre
- ✓ 23 turnuri din nordul ţării
- ✓ Centrul oraşului Bordeaux
- ✓ Fortificaţiile Vauban
- ✓ Lagunele din Noua Caledonie
- ✓ Pirineii/Mont Perdu

Germania

Republica Federală Germania
Bundesrepublik Deutschland (germană)

Date generale
Situare: Europa Centrală, între 55°-47° lat N, 6°-15° long E.
Vecinătăți: N: M. Nordului, Danemarca 68 km, M. Baltică, E: Polonia 456 km, Cehia 646 km, SE: Austria 784 km, SV: Elveția 334 km, Franța 451 km, V: Luxemburg 138 km, Belgia 167 km, Olanda 577 km.
Lungime linie de coastă: 2 389 km.
Indicativ stat: D
Indicativ internet: .de
Prefix telefonic: 0049.
Ora GMT: + 1 (*vara*: + 2).
Suprafața: 357 021 km^2 (locul 61 în lume).
Populația (2009)*:* 82 060 000 (locul 14 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică federală.
Şeful statului: Horst Köhler (*preşedinte*), Angela Merkel (*cancelar federal*).
Sărbătoare națională: 3 octombrie (aniversarea reunificării – 1990).
Membru: Consiliul Europei, EBRD, G 8, NATO, OCDE, ONU, OSCE, UE, WTO.
Capitala: Berlin.
Limba oficială: germana.
Moneda: 1 euro = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: diversificat, cu predominarea zonelor de câmpie. De la nord la sud se succed trei unități naturale: *Câmpia Germaniei de Nord*, joasă (sub 200 m alt.), cu numeroase forme determinate de retragerea calotei pleistocene (lacuri, morene), *masivele Germaniei de mijloc*, de vârstă hercinică (Harz, Erzgebirge, Masivul Şistos Rhenan, Pădurea Boemiei, Pădurea Thuringiei, Pădurea Neagră, Jura Franconiană, Jura Suabă etc), puternic erodate (500 – 1 000 m alt) şi *Alpii Bavariei* în S (cu altitudinile cele mai mari), trecerea realizându-se printr-o serie de înălțimi submontane (Prealpii, Platoul Bavariei).

Altitudinea maximă: 2 963 m (Vf. Zügspitze în Alpii Bavariei).

Clima: temperată, cu noanțe oceanice ce se estompează către sud. Diferențieri altitudinale în Alpii Bavariei.

Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* Berlin: 9,7 / Hamburg: 8,6 / Frankfurt pe Main: 10,1 / München: 8,7; *ian.:* Berlin: - 0,5 / Hamburg: - 0,5 / Frankfurt pe Main: 0,5 / München: - 2; *iul.:* Berlin: 19 / Hamburg: 17,5 / Frankfurt pe Main: 19 / München: 17,5.

Nr. mediu de zile însorite: iun.: Berlin: 9 / Hamburg: 8 / Frankfurt pe Main: 8 / München: 8; *dec.:* Berlin: 1 / Hamburg: 1 / Frankfurt pe Main: 1 / München: 2.

Precipitații medii anuale (mm)*:* Berlin: 605 / Hamburg: 770 / Frankfurt pe Main: 675 / München: 815.

Nr. mediu de zile cu ploaie: Berlin: 118 / Hamburg: 131 / Frankfurt pe Main: 116 / München: 118.

Hidrografia: bogată, legată printr-un vast sistem de canale.

Pr. cursuri de apă: Dunărea, Elba, Ems, Inn, Isar, Main, Mosel, Neckar, Oder, Rhin, Saale, Spree, Weser.

Pr. lacuri: Ammer, Boden (Constantz), Chiem, Muvitz, Schwerin.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 10,3.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 31,7.
Despăduriri (%): 0.
Arii protejate (% din supr. totală): 31,3.

Pr. arii protejate: Bayerischerwald, Berchtesgaden, Harz, Karwendel und Karwendelvorgebirge, Lüneburger Heide, Mummelsee-Hornisgrinde, Neandertal, Nordeifel, Norder Haff, Nordfriesisches Waddenmeer, Pfälzer Wald, Siebengebirge.

Repere istorice

Sec. I-IV d.Chr.: cucerire romană, elementul etnic latin îl influențează, însă nu reuşeşte să-l domine pe cel autohton
Sec. VI-VIII: triburile germanice sunt incluse în regatul francilor
843: Tratatul de la Verdun consemnează împărțirea Regatului Franc într-o parte estică, din care va evolua Germania şi într-una vestică din care va evolua Franța
962: se formează Sfântul Imperiu Roman (din *1512* Sfântul Imperiu Roman de Națiune Germană
Sec. XI-XII: conflict între împăratul german şi papalitate
Sec. XI: începe afirmarea economică şi politică a oraşelor germane (Liga Hanseatică)
1517: Luther inaugurează Epoca Reformei, protestantismul afirmându-se rapid
1618-48: Războiul de 30 de ani, izbucnit pe fondul sciziunii dintre catolici şi protestanți
Sec. XVIII: Austria şi Prusia se afirmă ca nuclee de putere în lumea germanică
1806: Imperiul Romano-Germen este desființat de Napoleon Bonaparte
1806-13: Confederația Rhinului sub protecția lui Napoleon Bonaparte
1815-66: Confederația Germană
1866: Războiul austro-prusac
1870-71: războiul franco-prusac, victoria Prusiei sub conducerea cancelarului Otto von Bismarck
1871, 08 ian..: proclamarea Imperiului German. Germania ajunge prima putere industrială a Europei
1882: crearea la inițiativa cancelarului Bismarck a Triplei Alianțe (Puterile Centrale)
1914-18: Primul Război Mondial. Abolirea monarhiei şi proclamarea republicii
1919-35: ascensiunea mişcării naziste, într-un context general de frustrare națională
1938, 12 mar.: invadarea şi anexarea Austriei
1939, 01 sep.: izbucnirea celui de-al Doilea Război Mondial prin atacarea Poloniei
1945, 08 mai: capitularea necondiționată a Germaniei. Împărțirea Germaniei şi a Berlinului în patru zone de ocupație militară (britanică, americană, franceză şi sovietică)
1945, iul.-aug.: Conferința de pace de la Postdam fixează frontierele Germaniei postbelice
1945-46: expulzarea etnicilor germani din Cehoslovacia, Polonia şi Ungaria în Germania
1949, 07 sep.: proclamarea R.F.Germania, prin unificarea zonelor de ocupație americană, britanică şi franceză
1949, 07 oct.: proclamarea R.D. Germană în zona de ocupație sovietică.
R.F. Germană:
1949-63: Konrad Adenauer se numără printre principalii promotori ai integrării europene (*1951*: membru CECO, *1957*: membru CEE), politică pragmatică de refacere economică cu sprijin american (Planul Marshall)
1955: RFG stabileşte relații diplomatice cu URSS
1963-66: Ludwig Erhard: continuă politica dezvoltare a industriei prin promovarea noilor tehnologii
1969-90: reconciliere inter-germană, dar şi cu Polonia, Cehoslovacia şi promovată de Willy Brand şi Helmut Schmidt şi Helmuth Kohl. R.G. Germană îşi reia locul între marile puteri economice ale lumii.
R.D. Germană:
1950: aderă la CAER, ca stat socialist satelit al Moscovei
1953: revoltă a muncitorilor reprimată brutal de tancurile sovietice
1961, 31 aug.: construirea Zidului Berlinului, în dorința de la limita emigrația masivă către RFG prin Berlin
1976: la conducerea RD Germane accede Erick Honecker, aliat fidel al Moscovei
1989, apr.: deschiderea frontierei dintre Ungaria şi Austria determină emigrări masive din RDG spre RFG
1989, 18 oct.: demisia lui Erick Honecker
1989, 09 nov..: demolarea Zidului Berlinului
1990, 22 iul.: reintroducerea celor cinci landuri care au existat în perioada interbelică

* * *

1990, 03 oct.: reunificarea statului german. Preocuparea majoră a politicii germane a fost reunificarea în plan economic şi cultural, precum şi noul rol pe care îl va juca Germania reunificată pe scena mondială.

După 1990: diminuarea ritmului de creştere economică şi la o rată a şomajului în creştere, în special în landurile din est. Trupele germane au început să participe la formarea misiunilor multinaţionale de menţinere a păcii şi de gestionare a unor conflicte în cadrul ONU (*1999*: Bosnia, Kosovo; *2002*: Afganistan).

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 16 landuri federale (*bundesländer*) divizate în 439 districte (*kreise*) şi oraşe libere (*kreisfreie städte*).

Landuri federale	**Suprafaţa** [km²]	**Populaţia** [loc, 2005]	**Densitatea** [loc/km²]	**Capitala** [loc., 2004, 2005*]	**Drapelul**
Baden-Württemberg	35 752	10 717 419	300	Stuttgart 589 161	
Bavaria (Bayern)	70 549	12 443 893	176	München 1 247 873	
Berlin	892	3 387 828	3 798	Berlin 3 387 828	
Brandenburg	29 478	2 567 704	87	Potsdam 144 979	
Bremen	404	663 213	1 642	Bremen 544 853	
Hamburg	755	1 734 830	2 298	Hamburg 1 734 830*	
Hessen	21 115	6 097 765	289	Wiesbaden 271 995	

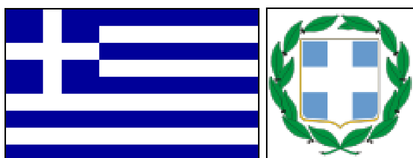
Mecklenburg-Vorpommern	23 179	1 719 653	74	Schwerin 97 694		
Rhenania de Nord-Westfalia (Nordrhein-Westfalen)	34 084	18 075 352	530	Düsseldorf 572 511		
Rhenania Palatinat (Rheinland-Pfalz)	19 853	4 061 105	205	Mainz 185 532		
Saar	2 569	1 056 417	411	Saarbrücken 181 860		
Saxonia (Sachsen)	18 415	4 296 284	233	Dresda (Dresden) 483 632		
Saxonia Anhalt (Sachsen-Anhalt)	20 446	2 494 437	122	Magdeburg 227 535		
Saxonia Inferioară (Niedersachsen)	47 620	8 000 909	168	Hannover 516 160		
Schleswig-Holstein	15 763	2 828 760	179	Kiel 233 039		
Thuringia (Thüringen)	16 172	2 355 280	146	Erfurt 201 645		

***Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO*:**

- ✓ Domul din Aachen
- ✓ Reşedinţa din Würzburg (cu grădinile din Curtea şi Piaţa Reşedinţei)
- ✓ Catedrala din Speyer
- ✓ Biserica din Wies-Steingaden
- ✓ Castelele Augustusburg şi Falkenlust din Brühl
- ✓ Catedrala Sfânta Maria şi Biserica Sfântul Mihail din Hildesheim
- ✓ Monumentele romane, Catedrala Sfântul Petru şi Biserica Maica Domnului din Trier
- ✓ Oraşul vechi istoric din Lübeck
- ✓ Palatele şi parcurile din Potsdam şi Berlin
- ✓ Mănăstirea din Lorsch
- ✓ Vechea mină Rammelsberg şi oraşul vechi istoric din Goslar
- ✓ Mănăstirea Maulbronn
- ✓ Oraşul vechi istoric din Bamberg
- ✓ Biserica Colegiata (Stiftskirche), castelul şi oraşul istoric vechi din Quedlinburg
- ✓ Vechea uzină siderurgică din Völklingen
- ✓ Situl fosilifer Messel
- ✓ Clădirile „Bauhaus” din Weimar şi Dessau
- ✓ Domul din Köln
- ✓ Monumentele comemorative ale lui Luther din Eisleben şi Wittenberg
- ✓ Centrul vechi istoric din Weimar
- ✓ Castelul Wartburg

- ✓ Insula Muzeelor din Berlin
- ✓ Insula monastică Reichenau
- ✓ Peisajul cultural-natural de la Dessau-Wörlitz
- ✓ Complexul industrial al minei de cărbuni Zollverein din Essen
- ✓ Cursul mijlociu al Rhinului
- ✓ Centrele istorice ale oraşelor Stralsund şi Wismar
- ✓ Valea Elbei în Dresda
- ✓ Primăria şi Statuia Roland din Bremen
- ✓ Parcul Muzakowski din Bad Muskau
- ✓ Limesul german
- ✓ Centrul vechi şi cartierul Stadtamhof din Regensburg
- ✓ „Siedlungen der Berliner Moderne" din Berlin

Grecia
Republica Elenă
Ελληνική Δημοκρατία (Hellēnikē Dēmokratía) (greacă)

Date generale
Situare: S Europei, S Pen. Balcanice, între 42°-35° lat N, 19°-30° long E.
Ocupă sudul Pen. Balcanice şi cca 2 000 insule, dintre care Creta=Kriti este cea mai mare (8 331 km^2).
Vecinătăţi: NV: Albania 282 km, N: R. Macedonia 246 km, Bulgaria 494 km, NE: Turcia 206 km, E: M. Egee, S: M. Mediterană, V: M. Ionică.
Lungime linie de coastă: 13 676 km.
Indicativ stat: GR
Indicativ internet: .gr
Prefix telefonic: 0030
Ora GMT: + 2 (*vara*: + 3).
Suprafaţa: 131 957 km^2 (locul 94 în lume).
Populaţia (2008)*:* 11 216 708 (locul 74 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Karolos Papoulias (*preşedinte*), Konstantínos Alexandrou Karamanlís (*prim-ministru*).
Sărbătoare naţională: 25 martie (aniversarea proclamării independenţei – 1821).
Membru: Consiliul Europei, EBRD, NATO, OCDE, ONU, OSCE, UE, WTO.
Capitala: Atena/Athína.
Limba oficială: greaca.
Moneda: 1 euro = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: predominant muntos (circa 4/5 din terit.), cu munţi carstici (Pindului, Peloponezului, Rodopi), neîmpăduriţi, şi câmpii mai ales în partea nordică (Macedonia, Tracia) şi centrală (Thesalia). Ţărm puternic fragmentat, cu numeroase, insule, peninsule şi golfuri; nici un punct al ţării nu se află la mai mult de 60 km de ţărm. Insulele (circa 2 000, dintre care 160 locuite) sunt grupate în trei arhipelaguri (Sporadele, Cicladele şi Insulele Ionice). Cele mai mari insule: Creta=Kriti (8 256 km^2) şi Eubeea=Evvia (3 654 km^2).
Altitudinea maximă: 2 911 m (Vf. Olimp=Olymbos).
Clima: subtropicală (mediteraneeană), cu veri calde şi secetoase, temperată în nord şi la altitudini mai mari.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 18,1; *ian.:* 9,5; *iul.:* 28.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 11; *dec.:* 4.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 398.

Nr. mediu de zile cu ploaie: 58.

Hidrografia: râuri cu debite variabile în funcție de anotimp, mlaştini şi lacuri mai ales în partea nord-estică.

Pr. cursuri de apă: Aliákmonas, Axios, Evros, Strimonas (Struma).

Pr. lacuri: Kerkinitis, Krémaston, Prespa, Trihonis, Vegorrítis (Volvi).

Emisii CO_2/loc (t/loc): 8,6.

Suprafață împădurită (% din supr. totală): 29,1.

Despăduriri (%): - 0,8.

Arii protejate (% din supr. totală): 3,2.

Pr. arii protejate: Ainos Óros, Antimilos, Dias, Olymbos, Mavrovouni, Parnas Óros, Pind, Prespa, Samarias Ravinas, Skotina.

Riscuri naturale: seismicitate, vulcanism (vulcanul Santorin în ins. Thira – cea mai puternică erupție vulcanică din antichitate), secete frecvente, incendii de pădure.

Repere istorice

Mil. III-II î.Chr: civilizația minoică
Sec. XV î.Chr.: civilizația miceniană (în Creta şi Cipru)
Sec. X-VII î.Chr: grecii colonizează Bazinul Mediteraneean creind oraşe (polis) cu rol de relee în schimburile comerciale cu populațiile autohtone
500-449 î.Chr.: războaie între greci şi perşi
Sec. V î.Chr.: apogeul civilizației antice greceşti sub dominația cetății Atena
Sec. IV î.Chr.: Macedonia, sub Alexandru cel Mare îşi impune dominația asupra Greciei şi Persiei punând bazele civilizației elenistice
146 î.Chr.: devine provincie a Imperiului Roman dominând cultura Mediteranei de Est
395 d.Chr: parte a Imperiului Bizantin, care adoptă în *sec. VI-VII* greaca ca limbă oficială
1054: Marea Schismă, dintre biserica ortodoxă şi cea catolică
1204-61: Imperiul Latin
Sec. XIV-XV: instaurarea dominației otomane
1821, 25 mar.: proclamarea independenței de sub dominația otomană
1821-29: războiul de eliberare națională
1829: Tratatul de la Adrianopol, Imperiul Otoman recunoaşte independența Greciei
1832: Grecia este proclamată regat, politică de recucerire a vechilor teritorii greceşti din Imperiul Otoman
1834: este stabilită capitala la Atena
1912-13: Războaiele Balcanice
1919-22: războiul greco-turc încheiat cu înfrângerea Greciei
1924: proclamarea republicii
1935: lovitură de stat militară, restaurarea monarhiei
1941-44: invazia trupelor germane
1946-49: război civil, victoria forțelor anticomuniste cu sprijin al SUA
1952: membru NATO, relații tensionate cu Turcia, Bulgaria şi Albania
1967, 21 apr.: lovitură de stat militară, ce instituie regimul dictatorial al „coloneilor”, izolare internațională
1974: tentativa nereuşită de a anexa Ciprul, căderea regimului „coloneilor”, proclamarea republicii
1975: constituție nouă
1981: membru CEE
După 1996: reforme politice şi economice de piață, creştere economică, îmbunătățire a relațiilor cu Turcia
2001: aderarea la zona euro, dispariția uneia dintre cele mai vechi monede din lume: drahma grecească

Repere socio-economice

Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:

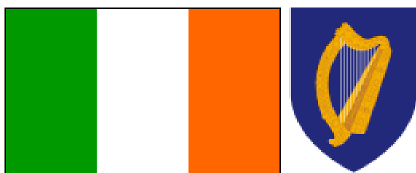
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 13 regiuni [perifereias] divizate în 51 prefecturi (*nomoi*) şi 147 eparhii (*eparhia*). Pe lângă acestea, există 1 regiune autonomă monastică: Muntele Athos (Áyion Óros = Muntele Sfânt).

Regiuni [perifereias]	**Suprafața** [km²]	**Populația** [loc, 2001]	**Densitatea** [loc/km²]	**Capitala**
Attica (Attikí)	3 808	3 894 573	1 023	Atena
Creta (Kríti)	8 336	594 368	71	Hēráklion
Egeea Sudică (Nótion Aiyaíon)	5 286	298 462	56	Hermoúpolis
Egeea Nordică (Vóreion Aiyaíon)	3 836	205 235	54	Mitilene
Epir (Ípiros)	9 203	336 392	37	Giánnina
Grecia Centrală (Stereá Ellás)	15 549	568 144	37	Lamía
Grecia de Vest (Dhytiki Ellás)	11 350	721 541	64	Patras
Insulele Ionice (Iónioi Nísoi)	2 307	209 608	91	Corfú
Macedonia Centrală (Ketrikí Makedhonía)	18 811	1 874 597	100	Salonic
Macedonia Nordică (Vóreia Makedhonía)	9 451	294 317	31	Kozáni
Macedonia Estică şi Tracia (Anatolikí Makedhonía kai Thraki)	14 157	607 162	43	Komotini
Peloponez (Pelopónnisos)	15 490	597 623	39	Tripoli
Tessalia (Thessalía)	14 037	740 115	53	Larissa
Muntele Athos = Sfântul Munte (Áyion Óros)	336	1 971	6	Karyaí

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:
- ✓ Templul lui Apollo din Bassae
- ✓ Situl arheologic din Delphi
- ✓ Acropola din Atena
- ✓ Muntele Athos
- ✓ Mănăstirile din Meteora
- ✓ Monumentele paleocreştine şi bizantine din Salonic
- ✓ Vechiul oraş Epidaurus
- ✓ Oraşul medieval Rodos
- ✓ Situl arheologic din Olympia
- ✓ Situl arheologic din Mystras
- ✓ Insula Delos
- ✓ Mănăstirile Daphni (lângă Atena), Hosios Lukas (lângă Delphi) şi Nea Moni (pe insula Chios)
- ✓ Pythagoreion şi Heraion de pe insula Samos
- ✓ Situl arheologic de la Vergina
- ✓ Siturile arheologice de la Micene şi Tirint
- ✓ Centrul vechi istoric cu mănăstirea Sf. Ioan şi „Peştera Apocalipsei” de pe insula Patmos
- ✓ Centrul vechi istoric din oraşul Corfu

Irlanda/Eire
Republica Irlanda
Poblacht na h'Éireann (irlandeză)
Republic of Ireland (engleză)

Date generale
Situare: insulă în V Europei, între Marea Irlandei şi Oceanul Atlantic, între 55°-51° lat N, 11°-6° long V.
Vecinătăţi: NE: Irlanda de Nord (UK) 360 km, E: M. Irlandei, S, V, NV: Oc. Atlantic.
Lungime linie de coastă: 1 448 km.
Indicativ stat: IRL
Indicativ internet: .ie
Prefix telefonic: 00353
Ora GMT: 0 (*vara*: + 1).
Suprafaţa: 70 273 km^2 (locul 117 în lume).
Populaţia (2008)*:* 4 422 100 loc.
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Mary Patricia McAleese (*preşedinte*), Brian Cowen (*prim-ministru*).
Sărbătoare naţională: 17 martie (Ziua Sf. Patrick).
Membru: Consiliul Europei, EBRD, OCDE, ONU, OSCE, UE, WTO.
Capitala: Dublin/Baile Átha Cliath.
Limbi oficiale: irlandeza şi engleza.
Moneda: 1 irish pound = 100 pence.

Cadrul natural
Relieful: câmpie joasă, mlăştinoasă în partea centrală, acoperită de păşuni, lacuri şi turbării, cu urme ale glaciaţiunii cuaternare; înconjurată de dealuri şi munţi cu altitudini reduse, puternic erodaţi; ţărm fragmentat.
Altitudinea maximă: 1 041 m (Vf. Carrantuohill).
Clima: temperat-oceanică, moderată de curentul cald Gulf Stream.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 9,5; *ian.:* 4,5; *iul.:* 15,5;
*Nr. mediu de zile însorite: iun.:*6; *dec.:* 2;
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 775.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 139.
Hidrografia:
Pr. cursuri de apă: Barrow, Shannon.
Pr. lacuri: Allen, Conn, Derg, Mask, Ree.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 10,3.
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 9,7.
Despăduriri (%): - 1,9.
Arii protejate (% din supr. totală): 1,1.
Pr. arii protejate: Bourn Vincent Memorial Park, Cambay, North Bull Island, Phoenix Parc.

Repere istorice
Mil. I î.Chr.: triburi celtice
Sec. V d.Chr.: este adoptat creştinismul
Sec. VIII-XI: mici state feudale
1171: Anglia îşi proclamă suveranitatea asupra Irlandei
Sec. XVI: introducerea protestantismului marchează începutul clivajelor inter-confesionale

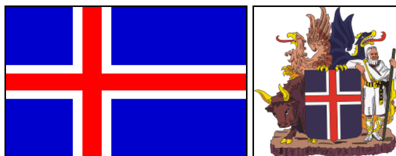
1641: răscoală antiengleză, începutul colonizării britanice în nord-estul insulei
1688, 1798: războaie împotriva dominației engleze
1801: Irlanda este unită forțat cu Marea Britanie
Sec. XIX: imigrație masivă în SUA și Canada
1914: adoptarea legislației privind autonomia guvernării
1916-19: războiul pentru independența Irlandei între forțele naționaliste și trupele britanice
1919, 21 ian.: proclamarea independenței Irlandei
1922, 06 dec.: tratat anglo-irlandez, Irlanda primește statut de dominion
1937, 29 dec.: proclamarea deplinei independențe a Irlandei față de Londra
1948, 21 dec.: proclamarea republicii
1949, 18 apr.: părăsește Commonwealth-ul și orice legătură cu coroana britanică
1950-70: dezvoltarea economiei și a infrastructurii, afirmarea spiritului național, intensificarea dialogurilor cu Marea Britanie în privința Irlandei de Nord
1973, 1 ian.: aderarea la CEE
1973, 9 dec.: acordul de la Sunningdale, privind cooperarea între Marea Britanie și Irlanda în problemele Irlandei de Nord
După 1980: apropiere de Marea Britanie, intensificarea cooperării pe multiple planuri
1994, 30 aug..: acord de încetare a focului adoptat de IRA, însă violențele sunt reluate ulterior (*1996, 09. feb.*).

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (%$_0$) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata șomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 26 comitate grupate în 4 provincii. Comitatul Dublin este organizat în 3 consilii și administrația orașului Dublin. Alte 3 orașe mari sunt administrate individual și au consilii proprii: Cork, Limerick și Waterford.

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:
- ✓ Ansamblul arheologic „Bend of the Boyne"
- ✓ „Skellig Michael"

Islanda
Republica Islanda
Lýðveldið Ísland (islandeză)

Date generale
Situare: insulă NV Europei, în nordul Oceanului Atlantic, între 67°-63° lat N, 25°-13° long V.
Vecinătăți: N: M. Groenlandei (Oc. Atlantic), E, S, V: Oc. Atlantic.
Lungime linie de coastă: 4 970 km.
Indicativ stat: IS
Indicativ internet: .is
Prefix telefonic: 00354
Ora GMT: 0
Suprafața: 102 819 km^2 (locul 104 în lume).
Populația (2008)*:* 319 756 loc. (locul 172 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Ólafur Ragnar Grímsson (*preşedinte*), Jóhanna Sigurðardóttir (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 17 iunie (aniversarea proclamării republicii – 1944).
Membru: Consiliul Europei, Consiliul Nordic, EBRD, EFTA, NATO, OCDE, ONU, OSCE, WTO.
Capitala: Reykjavík.
Limba oficială: islandeza.
Moneda: 1 króna (coroană islandeză) = 100 aurar.

Cadrul natural
Relieful: de origine vulcanică, predominant muntos şi de podiş, cu gheizere şi întinse suprafețe acoperite de ghețari (circa 1/8 din supr. țării, cel mai extins ghețar montan – Vatnajökull). În cea mai mare parte, țărmurile sunt fragmentate de fiorduri, doar cele sudice sunt nisipoase şi însoțite de câmpii litorale. Este statul cu cea mai intensă utilizare a energiei geotermale.
Altitudinea maximă: 2 119 m (Vf. Oraefajökull).
Clima: subpolară, moderată de curentul cald Gulf Stream.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 5; *ian.:* 0; *iul.:* 11,5;
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 6; *dec.:* 0,3.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 775.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 148.
Hidrografia: râuri numeroase, scurte şi cu debit bogat, potențial hidroenergetic mare.
Pr. cursuri de apă: Pjórsá, Jökulsá á Fjöllum, Ölfusá, Thjórsá.
Pr. lac: Lögurinn, Myvatn, Pingvallavatn.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 7,6.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 0,5.
Despăduriri (%): - 3,9.
Arii protejate (% din supr. totală): 4,7.
Pr. arii protejate: Eldey, Hellisey, Jökulsa Canyon, Skaftafell, Surtsey, Thjorsarver, Thingvellur.
Riscuri naturale: intensă activitate vulcanică (peste 100 vulcani, dintre care circa 30 activi: Hekla – 1 447 m, Askja – 1 029 m, Laki etc).

Repere istorice
800: se stabilesc primii locuitori (călugări irlandezi)
874-930: colonizare cu populații din Scandinavia
930: formarea primului parlament local (Althing)
1000: creştinismul devine religie oficială
1262: se uneşte cu Norvegia
1380: intră sub suveranitate daneză
1919, 1 dec.: stat suveran, însă şeful statului continuă să depindă de coroana daneză
1944, 17 iun.: republică independentă
1949: membru NATO
1976: ruperea relațiilor diplomatice cu Marea Britanie, litigii legate de pescuitul în apele teritoriale ale Islandei
1990: reducerea activităților piscicole, şomaj

2001: semnează Acordul Shengen

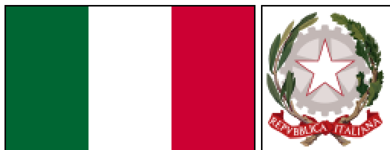
Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata șomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 8 regiuni divizate în 23 comitate și 79 municipalități.

Regiuni: Austurland, Höfuđborgarsvæđi, Norđurland eystra, Norđurland vestra, Suđurland, Suđurnes, Vestfirđir și Vesturland.

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:
- ✓ Parcul național „Thingvellir"
- ✓ Insula vulcanică Surtsey

Italia
Republica Italiană
Repubblica Italiana (italiană)

Date generale
Situare: S Europei, Pen. Italică, între 47°-35° lat N, 6°-18° long E.

Cuprinde Pen. Italică și insulele limitrofe din M. Mediterană (Sicilia – 25 426,2 km^2, Sardinia – 23 812,6 km^2, urmate de Elba – 223,5 km^2, Sant' Antioco – 108,9 km^2).

Vecinătăți: NV: Franța 488 km, N: Elveția 740 km, Austria 430 km, NE: Slovenia 199 km, E, S, V: M. Mediterană și mările adiacente acesteia (Adriatică, Ionică, Tireniană, Ligurică). San Marino (39 km) și Vatican (3,2 km) formează enclave în teritoriul statului italian. Elveția are în Italia enclava Campione di Italia (2,6 km^2).
Lungime linie de coastă: 7 600 km.
Indicativ stat: I
Indicativ internet: .it
Prefix telefonic: 0039
Ora GMT: + 1 (*vara*: + 2).
Suprafața: 301 337 km^2 (locul 70 în lume).
Populația (2008)*:* 60 017 677 loc. (locul 23 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.

Şeful statului: Giorgio Napolitano (*preşedinte*), Silvio Berlusconi (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 2 iunie (aniversarea datei referendumului prin care s-a proclamat republica – 1946).
Membru: Consiliul Europei, EBRD, G 8, NATO, OCDE, ONU, OSCE, UE, WTO.
Capitala: Roma.
Limba oficială: italiana.
Moneda: 1 euro = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: variat, cuprinde toate unitățile de relief: munți: *Alpii* în N, sub forma unor culmi orientate predominant V-E (Alpii Piemontezi – cu altitudinile cele mai mari, Alpii Lombarzi, Alpii Dolomitici, Alpii Venețieni – cu frecvente forme carstice) şi *Apeninii*, care ocupă cea mai mare parte a Peninsulei, continuându-se şi în Sicilia (alt. max. Gran Sasso d'Italia – 2 914 m), cu manifestări vulcanice active; *Câmpia Padului* în NE, principala regiune agricolă a țării; țărmuri joase şi nisipoase în E (M. Adriatică), înalte şi abrupte în V (M. Tireniană).

Altitudinea maximă: 4 061 (Vf. Gran Paradiso, în Alpii Piemontezi).

Clima: temperat-continentală cu diferențieri induse de altitudine în N, mediteraneeană în rest.

Temperatura medie anuală (°C)*:* Roma: 15,6 / Milano: 12,5 / Napoli: 15,5 / Palermo: 18,6 / *ian.:* Roma: 7,5 / Milano: 1,5 / Napoli: 8 / Palermo: 12,5; *iul.:* Roma: 24,5 / Milano: 23,5 / Napoli: 23,5 / Palermo: 25,5.

Nr. mediu de zile însorite: iun.: Roma: 9 / Milano: 8 / Napoli: 9 / Palermo: 10; *dec.:* Roma: 4 / Milano: 2 / Napoli: 3 / Palermo: 4.

Precipitații medii anuale (mm)*:* Roma: 830 / Milano: 995 / Napoli: 1 015 / Palermo: / 604.

Nr. mediu de zile cu ploaie: Roma: 81 / Milano: 89 / Napoli: 132 / Palermo: 75.

Hidrografia: bogată, cu râuri mari în N.

Pr. cursuri de apă: Adige (410 km), Arno (241 km), Padul (Po) (652 km), Tibru (Tevere) (405 km).

Pr. lacuri: Como, Garda, Maggiore (în Alpi), Bolsena, Lesina, Trasimène, Varano.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 7,8.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 33,9.
Despăduriri (%): - 1,1.
Arii protejate (% din supr. totală): 10,8.

Pr. arii protejate: Abruzzo, Calabria, Circeo, Gran Paradiso, Sas da Mura Cimonega, Stelvio (parcuri naturale), Cossogno, Monte Cristo, Sasso Fratin etc. (rezervații).

Riscuri naturale: vulcanism activ (Etna – 3 269 m, Vezuviu – 1 270 m), seismicitate, avalanşe în Alpi.

Repere istorice
Mil. II-I î.Chr: stabilirea triburilor italice
Sec. VII-VI î.Chr.: apogeul civilizației etrusce
Sec. III î.Chr.: afirmarea cetății Roma
27 î.Chr.-395 d.Chr.: Imperiul Roman
395-476 d.Chr: Imperiul Roman de Apus
476-553 d.Chr: invazii migratoare
756: ia ființă statul papal, centrul creştinătății occidentale
Sec. IX-XI: Italia de nord şi centrală sunt încluse în Imperiul Romano-German, sudul este cucerit de arabi
Sec. XIII-XV: dezvoltarea culturii şi artelor (Renaşterea)
1559-1713: dominație spaniolă
1714-1815: dominație habsburgică
1815-70: unificarea Italiei
1866: anexează Veneția
1890: anexează Eritrea şi Somalia
1912-13: războiul italo-turc, anexează Libia
1919-20: obține Tirolul de Sud, Trieste, Pen. Istria
1924: regim fascist condus de B. Mussolini
1939, 7 apr.: invadează Albania
1940, 10 iun.: Se alătură Germaniei în al Doilea Război Mondial
1943: înlăturarea de la putere a lui Mussolini, război împotriva Germaniei
1946, 18 iun.: proclamarea republicii
1947: pierde Somalia Italiană, Eritrea, Tripolitania, Istria, Fiume (Rijeka), Zadar şi ins. Dodecanez

După 1950: are loc o puternică dezvoltare industrială, adâncirea clivajelor nord-sud, crminalitate organizată în sud (Mafia)
1970-90: puternice acțiuni greviste
1992-2001: instabilitate politică
După 2001: guvern condus de Silvio Berlusconi

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 20 regiuni [regioni] (dintre care 15 cu statut ordinar şi 5 cu statut special), ce includ 109 provincii şi 8 101 comune.

Regiuni	**Supr.** [km^2]	**Populația** [loc, 2006]	**Dens.** [loc/km^2]	**Capitala** [loc, 2005]	**Provincii**	**Drapelul**
Abruzzo	10 798	1 305 307	121	L'Aquila	Chieti, L'Aquila, Pescara, Teramo.	
Basilicata	9 992	594 086	59	Potenza	Matera, Potenza.	
Calabria	15 080	2 004 415	133	Catanzaro	Catanzaro, Cosenza, Crotone, Reggio di Calabria.	
Campania	13 595	5 790 929	426	Napoli	Avellino, Benevento, Caserta, Napoli, Salerno	
Emilia-Romagna	22 124	4 187 557	189	Bologna	Bologna, Ferrara, Forlì-Cesena, Modena, Parma, Piacenza, Ravenna, Reggio Emilia, Rimini.	
Friuli-Venezia Giulia*	7 855	1 208 278	154	Trieste	Gorizia, Pordenone, Trieste, Udine.	

Latium (Lazio)	17 207	5 304 778	308	Roma	Frosinone, Latina, Rieti, Roma, Viterbo.	
Liguria	5 421	1 610 134	297	Genova	Genova, Imperia, La Spezia, Savona.	
Lombardia	23 861	9 475 202	397	Milano	Bergamo, Brescia, Como, Cremona, Lecco, Lodi, Mantova, Milano, Monza e Brianza, Pavia, Sondrio, Varese.	
Marche	9 694	1 528 809	158	Ancona	Ancona, Ascoli Piceno, Fermo, Macerata, Pesano e Urbino.	
Molise	4 438	320 907	72	Campobasso	Campobasso, Isemia.	
Piemonte	25 399	4 341 733	171	Torino	Alessandria, Asti, Biella, Cuneo, Novara, Torino, Verbano-Cusio-Ossola, Vercelli.	
Puglia	19 362	4 071 518	210	Bari	Bari, Barletta-Andria-Trani, Brindisi, Foggia, Lecce, Taranto.	
Sardinia (Sardegna)*	24 090	1 655 677	69	Cagliari	Cagliari, Carbona-Iglesias, Medio Campidano, Nuoro, Ogliastra, Olbia-Tempio, Olistano, Sassari.	
Sicilia*	25 708	5 017 212	195	Palermo	Agrigento, Caltanissetta, Catania, Enna, Messina, Palermo, Ragusa, Siracusa, Trapani.	
Trentino-Alto Adige / Südtirol*	13 607	985 128	72	Trento	Bolzano/Bozen, Trento.	
Toscana	22 997	3 619 872	157	Firenze	Arezzo, Firenze, Grosseto, Livorno, Lucca, Massa-Carrara, Pisa, Pistoia, Prato, Siena.	
Umbria	8 456	867 878	103	Perugia	Perugia, Terni.	
Valle d'Aosta*	3 263	123 978	38	Aosta	-	

Veneto	18 391	4 738 313	258	Venezia	Belluno, Padova, Rovigo, Treviso, Venezia, Verona, Vicenza.	

* regiuni cu statut special.

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:

- ✓ Picturile rupestre din Val Camónica (Lombardia)
- ✓ Biserica şi Mănăstirea dominicană „Santa Maria delle Grazie” cu tabloul „Cina cea de Taină” a lui Leonardo da Vinci din Milano
- ✓ Centrul vechi istoric din Firenze
- ✓ Plaza del Duomo din Pisa
- ✓ Veneția şi laguna sa
- ✓ Centrul vechi istoric din San Gimignano
- ✓ „Sassi di Matera” din Matera
- ✓ Centrul vechi istoric din Vicenza şi vilele lui Andrea Palladio din regiunea Veneto
- ✓ Centrul istoric din Siena
- ✓ „Crespi d’Adda”
- ✓ Centrul vechi istoric din Napoli
- ✓ Oraşul renascentist Ferrara
- ✓ Monumentele paleocreştine din Ravenna
- ✓ Centrul istoric al oraşului Pienza
- ✓ „Castel del Monte”
- ✓ „Trullile” din Alberobello
- ✓ Situl arheologic din Agrigento
- ✓ „Su Nuraxi” din Barumini (Sardinia)
- ✓ Palatul regal din Caserta cu parcul, apeductul Vanvitelli şi complexul San Leucio
- ✓ Vila romană Casale din Sicilia
- ✓ Domul, Torre Cívica şi Piazza Grande din Modena
- ✓ Grădina botanică din Padova
- ✓ Peisajul cultural de la Portovenere şi Cinque Terre
- ✓ „Costiera Amalfitana”
- ✓ Reşedințele Casei Regale de Savoia din Torino şi împrejurimi
- ✓ Siturile arheologice din Pompei, Herculaneum şi Torre Annunziata
- ✓ Centrul istoric al oraşului Urbino
- ✓ Situl arheologic şi biserica patriarhală din Aquileia
- ✓ Parcul național Cilento şi Vallo di Diano, cu siturile arheologice de la Paestrum, Velia şi Certosa di Padula
- ✓ „Villa Adriana” din Tivoli
- ✓ Centrul istoric vechi din Verona
- ✓ Insulele Eoliene
- ✓ Biserica „Sf. Francisc” şi alte clădiri franciscane din Assisi
- ✓ „Villa d’Este” din Tivoli
- ✓ Oraşele barocului târziu din Valle de Noto (Sicilia)
- ✓ „Sacri Monti” din Piemont şi Lombardia
- ✓ Necropolele etrusce din Cerveteri şi Tarquinia
- ✓ „Val d’Orcia”
- ✓ Siracuza şi necropola de la Pantalica
- ✓ Genova („Strade Nuove” şi „Palazzi dei Rolli”)
- ✓ Oraşele Mantova şi Sabbioneta
- ✓ Calea ferată retică din zona Albula şi Bernina
- ✓ Centrul istoric al Romei

Letonia
Republica Letonia

Latvijas Republika (letonă)

Date generale
Situare: Europa central-nordică (stat baltic), între 58°-55° lat N, 21°-28° long E.
Vecinătăți: NE: Estonia 343 km, E: Rusia 292 km, SE: Belarus 171 km, S: Lituania 576 km, V, NV: M. Baltică.
Lungime linie de coastă: 531 km.
Indicativ stat: LV
Indicativ internet: .lv
Prefix telefonic: 00371
Ora GMT: + 2 (*vara*: + 3).
Suprafața: 64 589 km^2 (locul 121 în lume).
Populația (2009)*:* 2 231 503 loc (locul 143 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Valdis Zatlers (*preşedinte*), Valdis Dombrovskis (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 18 noiembrie (aniversarea proclamării republicii – 1918).
Membru: Consiliul Europei, EBRD, NATO, ONU, OSCE, UE, WTO.
Capitala: Riga/Rīga.
Limba oficială: letona.
Moneda: 1 lat = 100 santimi.

Cadrul natural
Relieful: predominant de câmpie, mai joasă în V, cu coline morenaice în centru (Vidžeme) şi SV (Curlande) şi depresiuni ocupate în bună măsură de lacuri.
Altitudinea maximă: 312 m.
Clima: temperată, cu influențe maritime mai pronunțate în V.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 6; *ian.:* -5; *iul.:* 17.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 12; *dec.:* 5.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 635.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 121.
Hidrografia: rețea hidrografică foarte densă (peste 12 000 cursuri de apă, cele mai multe foarte scurte) şi peste 3 000 de lacuri ca urmare a retragerii calotei pleistocene.
Pr. cursuri de apă: Daugava (Dvina de Vest), Gauja, Venta.
Pr. lacuri: Liepāia, Lubanas, Reznas.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 3,1.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 47,4.
Despăduriri (%): - 0,4.
Arii protejate (% din supr. totală): 15,1.
Pr. arii protejate: Gauja, Krustkalnu, Teicu.

Repere istorice
Mil. II-I î.Chr.: triburi proto-baltice
Sec. XIII-XV: cavaleri teutoni
1553-1629: parte a Poloniei
1629-1721: parte a Suediei
1721/95: intră sub stăpânirea Rusiei țariste
Sec. XIX: mişcare de emancipare națională cu caracter socialist
1918: ocupație germană
1918, 18 nov.: independență
1920, 11 aug.: recunoaşterea independenței de către Rusia sovietică
1934: regim dictatorial

1939: intră în sfera de influență sovietică
1940, 16 iun.: notă ultimativă în urma căreia este ocupată de trupe sovietice
1940, 21 iul.: RSS Letonă, parte a URSS (din *1940, 5 aug*.)
1941-44: ocupație germană
1945-50: deportarea a peste 100 000 letoni, schimbarea structurii etnice
1990, 4 mai: independență
1999: lege pentru acordarea cetățeniei letone
2004: membru NATO şi UE

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 26 raioane [rajons] şi 7 municipalități [lielpilsētas]*. Acestea sunt grupate în 5 regiuni de planificare, fără statut administrativ.

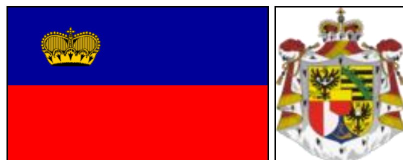
Districte, *municipalități	**Suprafața** [km^2]	**Populația** [loc, 2004]	**Densitatea** [loc/km^2]
Aizkraukle	2 567	41 459	16
Alüksne	2 245	25 447	11
Balvi	2 381	28 827	12
Bauska	1 881	52 137	28
Cësis	2 973	58 328	20
Daugavpils	2 526	41 088	16
Dobele	1 632	39 185	24
Gulbene	1876	27 385	15
Jelgava	1 605	37 107	23
Jëkabpils	2 997	54 014	18
Kräslava	2 288	35 197	15
Kuldïga	2 500	37 119	15
Liepäja	3 593	45 312	13
Limbaži	2602	39 216	15
Ludza	2412	33 269	14
Madona	3 349	44 789	13
Ogre	1 843	63 162	34
Preili	2 042	40 077	20
Rëzekne	2 809	42 239	15
Rïga	3 132	150 094	48
Saldus	2 182	37 836	17
Talsi	2 748	48 239	18
Tukums	2 457	55 359	23
Valka	2 441	32 946	13

Valmiera	2 373	59 309	25
Ventspils	2 462	14 222	6
Daugavpils*	73	111 231	1 524
Jelgava*	60	66 088	1 101
Jūrmala*	100	55 452	555
Liepāja*	60	86 476	1 441
Rēzekne*	18	37 223	2 068
Rīga*	307	735 241	2 395
Ventspils*	55	44 130	802

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:

- ✓ Centrul vechi istoric din Riga
- ✓ Arcul geodezic Struve (pe teritoriul Letoniei)

Liechtenstein
Principatul Liechtenstein
Fürstentum Liechtenstein (germană)

Date generale

Situare: Europa central-sudică, 47° lat N, 9° long E.
Vecinătăți: V, S: Elveția 41,1 km, E: Austria 34,9 km. *Nu are ieşire la mare.*
Indicativ stat: FL
Indicativ internet: .li
Prefix telefonic: 00423.
Ora GMT: + 1 (*vara*: + 2).
Suprafața: 160 km^2 (locul 189 în lume).
Populația (2007)*:* 35 322 loc (locul 204 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: principat.
Şeful statului: Hans-Adam II (prinț), Alois Philipp Maria (*prinț ereditar*); Klaus Tschütscher (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 14 februarie (aniversarea zilei de naştere a prințului – 1945).
Membru: Consiliul Europei, EBRD, EFTA, ONU, OSCE, WTO.
Capitala: Vaduz.
Limba oficială: germana.
Moneda: 1 franken (franc elvețian) = 100 centimes (rappen).

Cadrul natural

Relieful: variat, se disting două regiuni naturale: una joasă (*Unterland*) în V, pe malul Rhinului (400-600 m alt), alta înaltă (*Oberland*) în E, dată de Alpii Rhetici şi Vorarlberg, cu frecvente forme calcaroase şi 32 de vârfuri ce depăşesc 2 000 m.

Altitudinea maximă: 2 599 m (Vf. Grauspitz).

Clima: temperat-continentală de tranziție spre oceanică, etajată în raport de altitudine, fenemene de foehn.

Temperatura medie anuală (°C)*:* 9; *ian.:* - 1; *iul.:* 18.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 1 100.

Hidrografia:

Pr. cursuri de apă: Rhin, Samina.

Suprafață împădurită (% din supr. totală): 43,8.
Despăduriri (%): 0.

Arii protejate (% din supr. totală): 35,4.

Pr. arii protejate: Heilos, Ruggeller Riet, Schlosshügel Gutenberg, Schwabbrünnen.

Riscuri naturale: avalanşe pe munții înalți.

Repere istorice

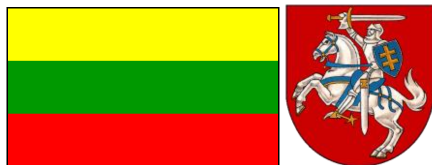
1342: întemeierea comitatului Vaduz
1719: ia naştere principatul imperial Liechtenstein, prin unirea comitatului Vaduz cu domeniul Schellenberg
1806, 6 aug.: independență
1866: uniune vamală cu Austria
1914-45: politică de neutralitate
1924: uniune vamală cu Elveția
2003, mar.: remanieri constituționale

Repere socio-economice

Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 11 municipalități (*gemeinden*).

Lituania
Republica Lituania
Lietuvos Respublika (lituaniană)

Date generale

Situare: Europa central-nordică (stat baltic), între 56°-54° lat N, 21°-27° long E.
Vecinătăți: N: Letonia 576 km, E, SE: Belarus 680 km, S: Polonia 91 km, SV: Rusia (exclava Kaliningrad) 227 km, V: M. Baltică.
Lungime linie de coastă: 90 km.
Indicativ stat: LT
Indicativ internet: .lt
Prefix telefonic: 00370.
Ora GMT: + 2 (*vara*: + 3).
Suprafața: 65 300 km^2 (locul 120 în lume).
Populația (2009)*:* 3 350 400 loc. (locul 130 în lume).
Structură etnică (%)*:*

Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Valdas Adamkus (*preşedinte*), Andrius Kubilius (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 16 februarie (aniversarea restaurării statului lituanian – 1918).
Membru: Consiliul Europei, EBRD, NATO, ONU, OSCE, UE, WTO.
Capitala: Vilnius.
Limba oficială: lituaniana.
Moneda: 1 litas (pl. litai) = 100 centai.

Cadrul natural
Relieful: predomină câmpia: joasă în zona litorală (Pajurio), asociată cu coline morenaice în rest (colinele Žemaitija, Juozapines etc).
Altitudinea maximă: 294 m.
Clima: temperată cu noanțe maritime.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 5,7; *ian.:* - 8; *iul.:* 17,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 9; *dec.:* 1.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 680.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 123.
Hidrografia: densă, cu numeroase lacuri glaciare (circa 3 000).
Pr. cursuri de apă: Nemunas=Niemen, Neris, Venta.
Pr. lacuri: Drukšiai, Tauragnas.
Emisii CO_2*/loc (t/loc):* 3,5.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 33,5.
Despăduriri (%): - 0,8.
Arii protejate (% din supr. totală): 9,2.
Pr. arii protejate: Aukštaitijos, Dzukijos, Lietuvos, Kaunas, Žemaitijos.

Repere istorice
Mil. II-I î.Chr.: triburi proto-baltice
1009: prima mențiune documentară a Lituaniei
1253: Marele Ducat al Lituaniei
1386: unirea Lituaniei cu Polonia
1387: catolicismul devine religie oficială
1569: Uniunea de la Lublin
1795: Rusia anexează cea mai mare parte a Lituaniei
1830-31, *1863*: răscoale împotriva dominației ruseşti
1915: este ocupată de trupe germane
1918, 16 feb.: proclamarea independenței, ocupație poloneză
1918-20: războiul de independență între trupele lituaniene şi Armata Roşie
1926: lovitură de stat, regim autoritar
1939: ocupație germană
1939, 28 sep.: intră în sfera de influență a URSS
1940, 21 iul.: proclamarea RSS Lituaniene, parte a URSS (din *1940, 3 aug.*)
1941, 23 iun.: restaurarea independenței, deportări în Siberia (*1941-52*)
1941-44: ocupație germană, exterminare a evreilor
1944: este reinstaurată administrația sovietică
1989, 7 dec.: introducerea sistemului pluripartit
1990, 11 mar.: independență (recunoscută de Moscova: *1991, 4 feb.*)
2004: membru NATO şi UE

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):

Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 10 districte (*apskritis*) divizate în 60 de municipalități (*savivaldybé*) şi circa 500 comune (*seniūnija*).

Districte	**Suprafața** [km²]	**Populația** [loc, 2005]	**Densitatea** [loc/km²]	**Capitala**
Alytus	5 425	182 839	34	Alytus
Kaunas	8 089	685 766	85	Kaunas
Klaipeda	5 209	382 184	73	Klaipeda
Marijampole	4 463	185 444	42	Marijampole
Panevežys	7 881	292 392	37	Panevežys
Šiauliai	8 540	360 795	42	Šiauliai
Taurage	4 411	131 476	30	Taurage
Telšiai	4 350	177 006	41	Telšiai
Utena	7 201	178 980	25	Visaginas
Vilnius	9 731	848 563	87	Vilnius

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:
- ✓ Centrul vechi istoric din Vilnius
- ✓ Istmul Neringa (Courland)
- ✓ Situl arheologic de la Kernavé
- ✓ Arcul geodezic Struve (pe teritoriul Lituaniei)

Luxemburg
Marele Ducat de Luxemburg
Groussherzogtum Lëtzebuerg (luxemburgheză)
Grand-Duché de Luxembourg (franceză)
Großherzogtum Luxemburg (germană)

Date generale
Situare: V Europei, între 50°-49° lat N, 6°-7° long E.
Vecinătăți: N, V: Belgia 148 km, S: Franța 73 km, E: Germania 138 km. *Nu are ieşire la mare.*
Indicativ stat: L
Indicativ internet: .lu
Prefix telefonic: 00352
Ora GMT: + 1 (*vara*: + 2)
Suprafața: 2 586 km² (locul 167 în lume).
Populația (2007)*:* 480 222 loc.
Structură etnică (%)*:*

Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: monarhie constituțională.
Şeful statului: Henri (*Mare Duce de Luxemburg*); Jean-Claude Juncker (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 16 aprilie (aniversarea zilei de naştere a Marelui Duce Henri - 1955).
Membru: Benelux, Consiliul Europei, EBRD, NATO, OCDE, ONU, OSCE, UE, WTO.
Capitala: Luxembourg.
Limbi oficiale: luxemburgheza, franceza şi germana.
Moneda: 1 euro = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: munți erodați, cu altitudini reduse, sector al Ardenilor (*Oesling*) şi câmpie deluroasă (*Gutland*); în S, cu relief monoclinal (cueste, văi largi etc).
Altitudinea maximă: 559 m (Vf. Wasserbiling).
Clima: temperată de tranziție, între cea oceanică şi cea semicontinentală.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 9,3; *ian.:* 1; *iul.:* 18.
Nr. mediu de zile însorite: iun: 7; *dec.:* 1.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 750.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 122.
Hidrografia:
Pr. cursuri de apă: Alzette, Moselle, Sauer.
Pr. lac: Sûre.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 24,3.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 33,5.
Despăduriri (%): 0.
Arii protejate (% din supr. totală): 17,1.
Pr. arie protejată: Parcul Natural Gernao-Luxemburghez.

Repere istorice
963: construcția castelului Luxemburg, centru de comitat
1354: ducat
Sec. XV-XVIII: stăpânire burgundă, spaniolă, franceză, austriacă
1815: mare ducat, uniune personală cu Olanda (până în *1890*)
1839, independență, se alătură Confederației Germane, partea vestică, francofonă, este transferată Belgiei
1867, 11 mai: ratificarea independenței, neutralitate
1868: monarhie ereditară constituțională
1942-45: este anexat de Germania
1946: membru fondator al NATO şi ONU
1947: uniune vamală cu Belgia şi Olanda (din *1960*: Uniunea vamală Benelux)
1957: membru fondator al CEE (UE)
1999: aderă la zona euro

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):

Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 3 districte divizate în 12 cantoane şi 116 comune.

Districte	**Suprafaţa** [km²]	**Populaţia** [loc, 2005]	**Densitatea** [loc/km²]
Diekirch	1 156	70 826	61
Grevenmacher	525	54 752	104
Luxembourg	904	329 422	364

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:
✓ Centrul vechi istoric şi fortificaţiile din Luxembourg

Macedonia
Republica Macedonia
Република Македонија (Republika Makedonija) (macedoneană)

Date generale
Situare: S Europei, Pen. Balcanică, între 42°-41° lat N, 20°-23° long E.
Vecinătăţi: N: Kosovo 159 km, Serbia 62 km, E: Bulgaria 148 km, S: Grecia 246 km, V: Albania 151 km. *Nu are ieşire la mare.*
Indicativ stat: MK
Indicativ internet: .mk
Prefix telefonic: 00389.
Ora GMT: + 1 (*vara*: + 2).
Suprafaţa: 25 713 km² (locul 144 în lume).
Populaţia (2009)*:* 2 114 550 loc (locul 142 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
*Şeful statului:*Gjorge Ivanov (*preşedinte*), Nikola Gruevski (*prim-ministru*).
Sărbători naţionale: 2 august (aniversarea răscoalei – 1903).
8 septembrie (Ziua Neatârnării).
Membru: Consiliul Europei, EBRD, ONU, OSCE.
Capitala: Skopje.
Limba oficială: macedoneana. În teritoriile locuite de albanezi, este recunoscută ca limbă oficială şi albaneza.
Moneda: 1 denar macedonean = 100 deni.

Cadrul natural
Relieful: predominant muntos (Alpii Dinarici în V, sub formă de lanţuri sau masive montane, ce depăşesc frecvent 2 500 m şi Munţii Sârbo-Macedoneni în E: 2 252 m alt. max.), fragmentaţi de o serie de depresiuni şi culoare de vale cu aspect de câmpie înaltă (Polog, Ovce Pole, Vardar etc).
Altitudinea maximă: 2 753 m (Vf. Golem Korab).
Clima: predominant temperat-continentală, cu ierni relativ reci şi veri calde, etajat în raport de altitudine, mediteraneean în Valea Vardarului.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 12,2; *ian.:* 1; *iul.:* 23.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 9; *dec.:* 2.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 505.

Nr. mediu de zile cu ploaie: 66.

Hidrografia: râuri repezi, cu bogat potențial hidroenergetic, tributare Mării Egee şi Mării Adriatice, lacuri tectonice.

Pr. cursuri de apă: Bregalnica, Vardar, Treska.

Pr. lacuri: Dojran, Matka, Mladost, Prespa, Ohrid (tectonice), Tikveš.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 4.

Suprafață împădurită (% din supr. totală): 35,6.

Despăduriri (%): 0.

Arii protejate (% din supr. totală): 7,9.

Pr. arii protejate: Galicica, Mavrovo, Pelister.

Riscuri naturale: seismicitate ridicată (cutremur puternic în 1963), avalanşe.

Repere istorice

Sec. VI î.Chr: regat puternic, hegemon al lumii greceşti (*359-336 î.Chr*.)
334 î.Chr: Alexandru cel Mare cucereşte Imperiul Persan punând bazele civilizației elenistice
148 î.Chr: cucerire romană
395 d.Chr: devine provincie bizantină
Sec. VI-VII: pătrunderea triburilor slave sudice
Sec. VII-XIV: privincie bizantină, a Țaratului Bulgar şi Regatului Sârb
Sec. IX: creştinismul devine religie oficială
1371-1913: provincie a Imperiului Otoman
1903, aug.: răscoală antiotomană, reprimată de turci
1913: este împărțită între Grecia, Bulgaria şi Serbia
1915-18: Bulgaria ocupă Macedonia sârbească
1919: nodul Macedoniei întră în componența Regatului Sârbilor, Croaților şi Slovenilor, sudul aparține Greciei
1941-45: ocupație bulgară
1946, 31 ian.: republică în componența Iugoslaviei
1991, 8 sep.: proclamarea independenței (recunoscută: *1993, 8 apr*.)
1995: recunoaşterea de către Grecia a Fostei Republici Iugoslave a Macedoniei (FYROM)
1999-2001: tensiuni între poliția macedoneană şi albanezi (UCK)
2005: îşi depune candidatura de aderare la UE

Repere socio-economice

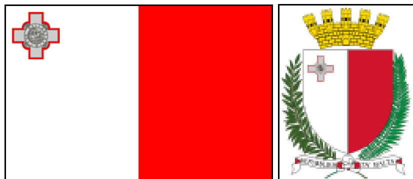
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 34 districte cu 85 municipalități (*opština*), dintre care 10 municipalități în „Marele Skopje". Acestea sunt grupate în 8 regiuni de dezvoltare.

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:

- ✓ Oraşul şi lacul Ohrid

Malta
Republica Malta
Repubblika ta' Malta (malteză)
Republic of Malta (engleză)

Date generale
Situare: S Europei, insule la S de Italia, între 36°-35° lat N, 14°-15° long E.
Arhipelag format din cinci insule, dintre care trei locuite (Malta, Gozo=Ghawdex şi Comino= Kemmuni).
Vecinătăţi: M. Mediterană.
Lungime linie de coastă: 196,8 km.
Indicativ stat: M
Indicativ internet:.mt
Prefix telefonic: 00356
Ora GMT: + 1 (*vara*: + 2).
Suprafaţa: 316 km^2 (locul 185 în lume).
Populaţia (2007)*:* 410 290 loc (locul 174 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: George Abela (*preşedinte*), Lawrence Gonzi (*prim-ministru*).
Sărbătoare naţională: 21 septembrie (aniversarea proclamării independenţei – 1964).
Membru: Commonwealth, Consiliul Europei, EBRD, ONU, OSCE, UE, WTO.
Capitala: La Valetta.
Limbi oficiale: malteza şi engleza.
Moneda: 1 liră malteză = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: predominant de podiş calcaros, cu altitudini reduse însă puternic fragmentat.
Altitudinea maximă: 258 m.
Clima: subtropicală (mediteraneeană).
Temperatura medie anuală (°C)*:* 18,6; *ian.:* 12; *iul.:* 26.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 11; *dec.:* 5.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 552.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 83.
Hidrografia: săracă.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 6,3.
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 1,1.
Despăduriri (%): 0.
Arii protejate (% din supr. totală): 13,5.
Pr. arie protejată: Ghadira.

Repere istorice
Mil. V-IV î.Chr.: stabilirea primilor locuitori, originari din Sicilia
Sec. X-VIII î.Chr.: colonizare feniciană (Malta = refugiu)
Sec. V-III î.Chr.: dominaţie cartagineză
218 î.Chr.-870 d.Chr.: dominaţie romană (până în *395*) apoi bizantină
870: este cucerită de arabi

1090: intră sub stăpânire normandă, parte a Regatului Siciliei
1530-1798: posesiune a Ordinului Cavalerilor Ioaniți
1814: colonie britanică, bază navală
1964, 21 sep.: independență în cadrul Commonwealth-ului
1974, 13 dec.: republică
După 1987: politică de reducere a izolării economice şi diplomatice
2004: membru UE

Diviziuni administrative: 6 districte (dintre care 5 în Ins. Malta).

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:
- ✓ Oraşul Valletta
- ✓ Hypogäum din Hal Safliéni
- ✓ Templele megalitice de pe insulele Malta şi Gozo

Marea Britanie
Regatul Unit al Marii Britanii şi Irlandei de Nord
United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland (engleză)

Date generale
Situare: V Europei, între Oceanul Atlantic şi Marea Nordului, între 62°-49° lat N, 8° long V-2° long E.
Cuprinde o insulă principală (Marea Britanie = Great Britain: 217 800 km^2), NE insulei Irlanda (Ulster) şi circa 5 000 insule mai mici (dintre care Man (588 km^2) este cea mai mare.
Vecinătăți: N, NE: Oc. Atlantic, V: Irlanda 360 km, M. Irlandei, S: M. Mânecii, E: M. Nordului.
Lungime linie de coastă: 12 429 km.
Indicativ stat: GB
Indicativ internet: .uk
Prefix telefonic: 0044
Ora GMT: 0 (*vara*: + 1).
Suprafața: 244 101 km^2 (locul 77 în lume).
Populația (2009)*:* 61 612 300 loc (locul 22 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: monarhie constituțională.
Şeful statului: Elizabeth II (Elizabeth Alexandra Mary) (*regină*), James Gordon Brown (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: a doua sâmbătă din iunie (ziua oficială de naştere a reginei – 1926).
Membru: Commonwealth, Consiliul Europei, EBRD, G 8, NATO, OCDE, ONU, OSCE, PC, UE, WTO.
Capitala: Londra/London.
Limba oficială: engleza.
Moneda: 1 pound sterling (liră sterlină) = 100 pence (penny).

Cadrul natural
Relieful insulei principale este diversificat, faliat sub forma unor alternanțe de sectoare înalte (*highland-uri*), corespunzătoare munților (Grampiani în Scoția, Penini în Anglia, Cambriani în Țara Galilor), în general joşi, caledonieni şi hercinici, puternic erodați, cu alt. ce depăşesc rareori 1 000 m; şi joase (*lowland-uri*), ce corespund sectoarelor depresionare (unele constituind cuvete lacustre) şi de câmpie cuestică (în E Angliei). Irlanda de Nord are un relief depresionar înconjurat de masive granitice şi de platou (Antrim) în NE.
Altitudinea maximă: 1 343 m (Vf. Ben Nevis în M. Grampiani).
Clima: temperat-oceanică, moderată de curentul cald Gulf Stream.

Temperatura medie anuală (^oC)*:* Londra: 10,1 / Edimburgh: 8,7; *ian.:* Londra: 4 / Edimburgh: 3,5; *iul.:* Londra: 17 / Edimburgh: 14,5.

Nr. mediu de zile însorite: iun.: Londra: 7 / Edimburgh: 6; *dec.:* Londra: 1 / Edimburgh: 1.

Precipitații medii anuale (mm)*:* Londra: 655 / Edimburgh: 590.

Nr. mediu de zile cu ploaie: Londra: 125 / Edimburgh: 77.

Hidrografia: râuri în general scurte cu dispunere radiară, lacuri de origine tectonică şi glaciară.

Pr. cursuri de apă: Great Ouse (269 km), Severn (338 km), Tamisa=Thames (336 km), Trent (290 km).

Pr. lacuri: Louch Neagh (în Ulster – 398 km^2), Glen More, Loch Ness, Lomond, Shin (în Scoția); Coniston, Derwentwater, Windermere (în Țara Galilor).

Emisii CO_2/loc (t/loc): 9,1.

Suprafață împădurită (% din supr. totală): 11,8.

Despăduriri (%): - 0,4.

Arii protejate (% din supr. totală): 24,8.

Pr. arii protejate: Dartmoor, Exmoor, Lake District, Northumberland, North York Moors, Peak District, Yorkshire Dales (în Anglia); Brecon Beacons, Pembrokeshire Coast, Snowdonia (în Țara Galilor); Cairngorms, Inverpolly (în Scoția).

Repere istorice

Mil. I î.Chr.: venirea de pe continent a triburilor celtice
43-410 d.Chr: Anglia intră sub stăpânire romană
Sec. V-VI: venirea triburilor germanice ale anglilor şi saxonilor
Sec. VI-VII: creştinizare
Sec. IX: unirea regatelor anglo-saxone
1066: cucerire normandă
1265: convocarea primului parlament
1337-1453: Războiul de 100 de ani; pierderea posesiunilor din Franța
1455-85: Războiul celor Două Roze
1485-1688: monarhie absolutistă (dinastiile Tudor şi Steward)
Sec. XVI: începe afirmarea ca putere maritimă
1535: Țara Galilor devine parte a Regatului Angliei
1588: victoria flotei engleze asupra celei spaniole („Invincibila Armada")
1649: proclamarea republicii (Commonwealth)
1660: restaurarea monarhiei
1689: monarhie parlamentară
1707: unirea Scoției cu Anglia şi formarea Regatului Unit al Marii Britanii
1756-63: războiul de şapte ani cu Franța, Marea Britanie devine cea mai mare putere colonială a lumii
1800: unirea Irlandei cu Marea Britanie şi formarea Regatului Unit al Marii Britanii şi Irlandei
Sec. XVIII-XIX: revoluția industrială, Marea Britanie devine prima mare putere industrială a lumii
1914-18: Primul Război Mondial, care ia sfârşit cu victoria Antantei (Marea Britanie, Franța, Rusia)
1922: separarea Irlandei (cu excepția Ulsterului), Regatul Unit al Marii Britanii şi Irlandei de Nord
1939-45: Al Doilea Război Mondial, încheiat cu victoria Aliaților, din care făcea parte şi Marea Britanie
După 1945:
- destrămarea sistemului colonial
- pierderea supremației economice mondiale
- colaborare strânsă cu SUA

1953: încoronarea Reginei Elisabeta II (monarh de drept şi în alte 15 state ale Commonwealth-ului)
1973: membru CEE (UE)
1979-90: prima femeie prim ministru din Europa: Margaret Thatcher
1982: războiul Malvinelor (Falkland), cu Argentina
1997: este recreat parlamentul regional al Scoției
1999: parlamente regionale în Țara Galilor şi Irlanda de Nord

Repere socio-economice

Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):

Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:*

Anglia: 43 comitate (dintre care 6 metropolitane) şi 43 districte unitare, cu excepția „Marii Londre" care este organizată în burguri. Acestea sunt organizate în 9 regiuni de planificare statistică,

Scoția: 32 districte unitare (zone de consiliu),

Țara Galilor: 22 districte unitare,

Irlanda de Nord: 26 districte unitare.

	Suprafața [km^2]	**Populația** [loc, 2004]	**Densitatea** [loc/km^2]	**Capitala** [loc, 2005]	**Drapelul**
Anglia (England)	130 281	50 093 100	385	Londra (London) a.u. 7 429 200	
Scoția (Scotland)	77 925	5 078 400	65	Edinburgh 453 925	
Țara Galilor (Wales)	20 732	2 952 500	142	Cardiff 316 800	
Marea Britanie	228 938	58 124 000	254	Londra (London)	
Irlanda de Nord (Ulster)	13 578	1 710 300	126	Belfast 269 000	

Anglia: *6 comitate metropolitane* (Greater Manchester, Merseyside, South Yorkshire, Tyne and Wear, West Midlands, West Yorkshire), *37 comitate* (Bedfordshire, Buckinghamshire, Cambridgeshire, Cheshire, Cornwall and the Isles of Scilly, Cumbria, Derbyshire, Devon, Dorset, Durham, East Sussex, Essex, Gloucestershire, Hampshire, Hertfordshire, Kent, Lancashire, Leicestershire, Lincolnshire, Norfolk, North Yorkshire, Northamptonshire, Northumberland, Nottinghamshire, Oxfordshire, Plymouth, Poole, Portsmouth, Shropshire, Somerset, Staffordshire, Suffolk, Surrey, Warwickshire, West Sussex, Wiltshire, Worcestershire, *43 districte* (Bath and North East Somerset, Blackburn with Darwen, Blackpool, Bournemoth, Bracknell Forest, Brighton and Hove, Bristol, Darlington, Derby, East Riding of Yorkshire, Halton, Hartlepool, Herefordshire, Isle of Wight, Kingston upon Hull, Leicester, Luton, Medway, Middlesbrough, Milton Keynes, North East Lincolnshire, North Lincolnshire, North Somerset, Nottingham, Peterborough, Reading, Redcar and Cleveland, Rutland, Slough, South Gloucestershire, Southampton, Southend-on-Sea, Stockton-on-Trent, Swindon, Telford and Wrekin, Thurrock, Torbay, Warrington, West Berkshire, Windsor and Maidenhead, Wokingham, York;

Scoția: *32 districte* (Aberdeen City, Aberdeenshire, Angus, Argyll and Bute, Clackmannanshire, Dumfries and Galloway, Dundee City, East Ayrshire, East Dunbartonshire, East Lothian, East Renfrewshire, Edinburgh, Eilean Siar (Western Isles), Falkirk, Fife, Glasgow City, Highland, Inverclyde, Midlothian, Moray, North Ayrshire, North Lanarkshire, Orkney Islands, Perth and Kinross, Renfrewshire, Scottish Borders (The~), Shetland Islands, South Ayrshire, South Lanarkshire, Stirling, West Dunbartonshire, West Lothian;

Țara Galilor (Wales): *22 districte* (Blaenau Gwent, Bridgend, Caerphilly, Cardiff, Carmarthenshire, Ceredigion, Conwy, Denbighshire, Flintshire, Gwynedd, Isle of Anglesey, Merthyr Tydfil, Monmouthshire, Neath Port Talbot, Newport, Pembrokeshire, Powys, Rhondda-Cynon-Taff, Swansea, The Vale of Glamorgan, Torfaen, Wrexham;
Irlanda de Nord: *26 districte* (Antrim, Ards, Armagh, Ballymena, Ballymoney, Banbridge, Belfast, Carrickfergus, Castlereagh, Colereagh, Cookstown, Craigavon, Derry, Down, Dungannon, Fermanagh, Larne, Limavady, Lisburn, Magherafelt, Moyle, Newry and Mourne, Newtownabbey, North Down, Omagh, Strabane.

Dependențe ale Coroanei Britanice:

Teritoriul	**Supr.** [km^2]	**Populația** [loc, 2004]	**Dens.** [loc/ km^2]	**Localizare Coordonate geografice**	**Capitala** [loc.]	**Drapelul**
Man, Insula~ (Isle of Man)	588	77 700	131	Marea Irlandei 54° lat. N, 4° long. V	Douglas 25 347 (2001)	
Normande, Insulele~ (Channel Islands, Îles Normandes)	193	151 200	783	Canalul Mânecii 49° lat. N, 2° long. V	Saint Peter Port (Saint Pierre) 16 488 (2001)	**Guernsey** **Jersey**

Teritorii externe ale Regatului Unit:

Teritoriul	**Supr.** [km^2]	**Populația** [loc, 2004]	**Dens.** [loc/ km^2]	**Localizare Coordonate geografice**	**Capitala** [loc.]	**Drapelul**
Anguilla	135	13 000	135	Insulă în Oc. Atlantic (Antilele Mici) 18° lat. N, 63° long. V	The Valley 1 169 (2001)	
Bermude (I-le) (Bermuda)	53,5	65 000	1 215	Insule în Oc. Atlantic 32° lat. N, 65° long. V	Hamilton 969 (2000)	
Cayman	262	43 000	164	Insule în Oc. Atlantic (Antilele Mari) 19° lat. N, 80° long. V	George Town 20 626 (1999)	
Falkland (Malvinas)	12 173	3 000	0,25	Insule în Oc. Atlantic de Sud 51-53° lat. N, 62-57° long. V	Stanley 1 989 (2001)	
Georgia de Sud și Sandwich (South Georgia and the South Sandwich Isl.)	4 263	Nu există populație stabilă	-	Insule în Oc. Atlantic de Sud 54-56° lat. N, 26-37° long. V	-	
Gibraltar (Dominion of Gibraltar)	6,5	28 759	4 424	Sud-Vestul Spaniei 36° lat. N, 5° long. V	-	
Montserrat	98	9 340	51	Insulă în Oc. Atlantic (Antilele Mici) 17° lat. N, 62° long. V	Plymouth 3 500 (1980)	
Pitcairn	4,6	46	10	Oceania 24° lat. S, 129° long. V	Adamstown 53 (1993)	
Sfânta Elena (Saint Helena)	122	6 000	49	Insulă în Oc. Indian 16° lat. S, 6° long. V	Jamestown 1 787 (2003)	

Teritoriul Antarctic Britanic	388 500	Nu există populație stabilă	-	Antarctica Sectorul antarctic cuprins între merid. de 20° - 80° long V	-	
Teritoriul Britanic din Oceanul Indian	46	Nu există populație stabilă	-	Insule în Oc. Indian (Oil Islands, Diego Garcia etc) 7° lat. S, 72° long. E	-	
Turks şi Caicos (Turks and Caicos)	430	28 000	49	Insule în Oc. Atlantic (Antilele Mari) 22-21° lat. N, 72-71° long. V	Cockburn Town 2 500 (1987)	
Virgine Britanice (I-le) British Virgin Islands	153	22 650	144	Insule în Oc. Atlantic (Antilele Mari) 18° lat. N, 65° long. V	Roald Town 11 000 (2001)	

*Revendicate de Argentina

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:

- ✓ Giant's Causeway
- ✓ Cetatea şi Catedrala din Durham
- ✓ Monumentele industriale din Ironbridge
- ✓ Parcul regal „Studley Royal" şi ruinele abației „Fountains Abbey"
- ✓ Stonehenge, Avebury şi siturile megalitice asociate
- ✓ Cetățile şi oraşele fortificate ale regelui Edwards I din vechiul Comitat Gwynedd
- ✓ Insulele St. Kilda
- ✓ Palatul Blenheim
- ✓ Oraşul Bath
- ✓ „Valul lui Hadrian" (limita Imperiului Roman)
- ✓ Westminster (Palatul şi Abația) şi Biserica Sf. Martin din din Londra
- ✓ Insula „Henderson Island"
- ✓ Turnul „Tower" din Londra
- ✓ Catedrala, fosta Abație Sf. Augustin şi Biserica Sf. Martin din Cantebury
- ✓ Edinburgh
- ✓ Rezervațiile de pe insula Gough şi de pe insulele Inaccesibile
- ✓ Greenwich
- ✓ Monumentele neolitice de pe insula Orkney
- ✓ Peisajul industrial din Blaenavon
- ✓ Oraşul vechi St. George şi fortificațiile aferente de pe insula Bermuda
- ✓ Peisajul industrial din Derwent Valley
- ✓ Satul industrial Saltaire
- ✓ Aşezarea industrială New Lanark din Scoția
- ✓ Litoralul de la Dorset şi de la est de Devon („Jurassic Coast")
- ✓ Grădinile botanice regale de la Kew (Londra)
- ✓ Vechiul oraş portuar Liverpool
- ✓ Peisajul minier din Cornwall şi de la vest de Devon

Moldova, Republica~

Republica Moldova (română)

Date generale

Situare: SE Europei Centrale, între 48°-45° lat N, 27°-30° long E.

Vecinătăți: N, E, S: Ucraina 940 km, V: România 618,3 km. *Nu are ieşire la mare.*

Indicativ stat: MD
Indicativ internet: .md
Prefix telefonic: 00373
Ora GMT: + 2 (*vara*: + 3).
Suprafața: 33 700 km^2 (locul 134 în lume).
Populația (2008)*:* 4 128 047 loc. (locul 121 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică parlamentară.
Şeful statului: Vladimir Voronin (*preşedinte*), Zinaida Greceanîi (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 27 august (aniversarea proclamării independenței – 1991).
Membru: Consiliul Europei, CSI, EBRD, ONU, OSCE, WTO.
Capitala: Chişinău.
Limba oficială: româna (*uzuală*, rusa).
Moneda: 1 leu moldovenesc = 100 bani.

Cadrul natural
Relieful: predominant de deal (în N) şi podiş (podişurile Basarabiei în C, Codru în S, Pod. Podoliei la E de Nistru), cu sectoare mai înalte, colinare (colinele Ciulucului – în N, Tigheciului – în SV) şi coborâte, sub 200 m - Câmpia colinară a Moldovei de Nord, Câmpia Moldovei de Sud (Bugeacului), Câmpia Nistrului Inferior.

Altitudinea maximă: 430 m (Dealul Bălăneşti).

Clima: temperat-continentală.

Temperatura medie anuală (^oC)*:* 10,2; *ian.:* - 4; *iul.:* 21,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 9; *dec.:* 1.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 540.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 90.

Hidrografia: tributară bazinelor Nistru (1 352 km, 660 km pe terit. RM) şi Prut (967 km, 695 km pe terit RM).

Pr. cursuri de apă: Dunărea (portul Giurgiuleşti), Nistrul cu afl. săi (Bâc, Botna, Răut, Râbnița); Prutul cu afl. săi (Ciuhurul, Lăpuşna, Racovăț).

Pr. lacuri.: Beleu, Bic, Costeşti, Cuciurgan, Dracele, Dubăsari.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 1,7.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 10.
Despăduriri (%): - 0,2.
Arii protejate (% din supr. totală): 1,4.

Pr. arii protejate: Codru, Iagorlic, Pădurea Domnească, Plaiul Fagului, Prutul de Jos, Saharna.

Repere istorice
Sec. VI î.Chr.: influență grecească (oraşul Tyras)
60-55 î.Chr.: triburile geto-dace sunt unite de Burebista într-un stat centralăzat
Sec. I-III d.Chr.: stăpânire romană în sud
Mil. I. d.Chr.: triburi migratoare
1241: marea invazie tătară
Sec. XIV: parte a Principatului Moldovei
Sec. XIV-XV: construirea de cetăți fortificate pe linia Nistrului
1538: Tighina şi sudul Basarabiei devin raiale turceşti
1812, 28 mai: teritoriul dintre Prut şi Nistru este anexat de Rusia țaristă. Politică de colonizare cu elemente etnice alohtone
1856-79: sudul Basarabiei (Cahul, Ismail şi Bolgrad) este retrocedat Moldovei
1867: interzicerea limbii române în şcoli
1917, 2 dec.: este proclamată Republica Democratică Federativă Moldovenească
1918, 24 ian.: RDF Moldovenească devine independentă
1918, 27 mar./9 apr.: unirea RDF Moldoveneşti cu România
1940, 26, 27 iun.: note ultimative în urma cărora Basarabia, Bucovina de Nord şi ținutul Herței sunt ocupate de trupe sovietice
1940, 2 aug.: proclamarea RSS Moldovenească, republică unională în URSS

1940, 4 nov.: este stabilit actualul decupaj teritorial al Republicii Moldova prin includerea în Ucraina a Bucovinei de Nord şi a judeţelor Hotin, Ismail şi Cetatea Albă
1941-44: Basarabia este ocupată de trupe româneşti fiind reintegrată în România
1947: este recunoscută graniţa pe Prut
1940-41, 1944-53: politică de deznaţionalizare, arestări, deportări în Siberia
1986: se constituie Mişcarea Democratică din Moldova care luptă pentru afirmarea identităţii naţionale
1989, 31 aug.: adoptarea limbii române şi revenirea la alfabetul latin
1990, 23 iun.: declaraţia de suveranitate
1990, 2 sept.: proclamarea suveranităţii Republicii Nistrene (Transnistriei)
1991, 27 aug.: independenţă de Moscova sub denumirea de Republica Moldova
1992: război în Transnistria
1994, 23 dec.: autonomia minorităţii găgăuze din sud
2000: criză politică şi economică
2005: alegeri câştigate de Partidul Comunist
2009, apr.: demonstraţii de protest împotriva Partidului Comunist

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 32 raioane, 3 municipalităţi şi 2 regiuni cu statut special.

Raioane: Anenii Noi, Basarabeasca, Briceni, Cahul, Cantemir, Călăraşi, Căuşeni, Cimişlia, Criuleni, Donduşeni, Drochia, Dubăsari, Edineţ, Făleşti, Floreşti, Glodeni, Hânceni, Ialoveni, Leova, Nisporeni, Ocniţa, Orhei, Rezina, Râşcani, Sângerei, Soroca, Străşeni, Şoldăneşti, Ştefan Vodă, Taraclia, Teleneşti, Ungheni.

Municipalităţi: Bălţi, Chişinău şi Tighina.

Regiuni cu statut special: Găgăuzia şi Transnistria. Transnistria este de jure o parte a Republicii Moldova, deşi în realitate regiunea nu este controlată de guvernul acesteia.

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:
- ✓ Arcul geodezic Struve (pe teritoriul Republicii Moldova)

Monaco
Principatul Monaco
Principauté de Monaco (franceză)

Date generale

Situare: S Europei, SE Franței, 44° lat N, 7° long E.
Vecinătăți: N, E, V: Franța 4,4 km, S: M. Mediterană.
Lungime linie de coastă: 4,1 km.
Indicativ stat: MC
Indicativ internet: .mc
Prefix telefonic: 00377
Ora GMT: + 1 (*vara*: + 2).
Suprafața: 1,95 km^2 (locul 193 în lume).
Populația (2009)*:* 32 965 loc (locul 205 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: monarhie constituțională.
Şeful statului: Albert II (*prinț*).
Sărbătoare națională: 19 noiembrie („Fête du Prince").
Membru: ONU, OSCE.
Capitala: Monaco-Ville.
Limba oficială: franceza. *Limba națională*: monegasca.
Moneda: 1 euro = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: este dat de prelungirile versanților calcaroşi ai Alpilor Maritimi care domină Marea Mediterană.
Altitudinea maximă: 161,5 m (Chemin des Révoires).
Clima: subtropicală, mediteraneeană.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 14,2; *ian.:* 8,5; *iul.:* 22,5.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 765.
Hidrografia: -
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 0.
Despăduriri (%): 0.
Arii protejate (% din supr. totală): 0.

Repere istorice
Antichitate: stăpânire feniciană, greacă, romană
Sec. X: seniorie
1297: independență, este guvernat de familia Grimaldi
1861: tratatul franco-monegasc; suveranitatea principatului, Franța îi reprezintă interesele în străinătate
1911: monarhie constituțională
1918: uniune vamală cu Franța
1949-2005: prințul Rainier III
1962: constituție
2006, 16 feb.: Monaco primeşte primul ambasador din altă țară (Franța)

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):

Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 4 zone: Monaco-Ville, La Condamine, Monte Carlo şi Fontvieille.

Muntenegru
Republica Muntenegru
Република Црна Гора (Republika Ţrna Gora) (sârbă)

Date generale
Situare: S Europei, Pen Balcanică, între 44°-43° lat N, 18°-20° long E.
Vecinătăţi: NV: Croaţia 25 km, Bosnia şi Herţegovina 225 km, NE: Serbia 124 km, E: Kosovo 79 km, SE: Albania: 172 km, V: M. Adriatică.
Lungime linie de coastă: 293,5 km.
Indicativ stat: ME
Indicativ internet: .me
Prefix telefonic: 00381
Ora GMT: + 1 (*vara*: + 2).
Suprafaţa: 13 812 km^2 (locul 155 în lume).
Populaţia (2008)*:* 678 177 loc (locul 162 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică parlamentară.
Şeful statului: Filip Vujanović (*preşedinte*), Milo Đukanović (*prim-ministru*).
Sărbătoare naţională: 3 iunie (aniversarea proclamării independenţei – 2006).
Membru: Consiliul Europei, ONU, OSCE.
Capitala: Podgorica.
Limba oficială: sârba. In administraţie este folosită şi albaneza.
Moneda: 1 euro = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: predominant montan dat de Alpii Dinarici, cu alt. ce depăşesc frecvent 2 000 m şi frecvente fenomene carstice şi cu urme ale glaciaţiunii cuaternare. Câmpie litorală îngustă (1 – 6 km) ce dispare în N.
Altitudinea maximă: 2 522 m (Vf. Bobotov Kuk).
Clima: subtropicală (mediteraneeană) în zonele joase, temperată în la peste 1 000 m alt.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 15,9; *ian.:* 5,5; *iul.:* 26,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 10; *dec.:* 4.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 1 620.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 100.
Hidrografia: râuri în general scurte şi cu bogat potenţial hidroenergetic.
Pr. curs de apă: Diva.
Pr. lac.: Shköder.
Arii protejate:
Pr. arie protejată: Durmitor.

Repere istorice
Sec. I: triburile ilire autohtone intră sub stăpânire romană
Sec. V-VI: colonizarea slavă

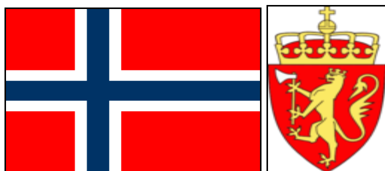
Sec. XII: este inclus în regatul sârb
1296: prima menţiune documentară
1499: este anexat de Imperiul Otoman
1878, 13 iul.: independenţă faţă de Imperiul Otoman
1905: prima constituţie
1910: regat
1918: unirea cu Serbia
1941-44: protectorat italian
1999: bombardat de forţele NATO
2006, 3 iun.: independenţă faţă de Serbia

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 21 municipalităţi (*opština*).

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:
- ✓ Ansamblul natural şi cultural-istoric de la Kotor
- ✓ Parcul naţional Durmitor

Norvegia
Regatul Norvegiei
Kongeriket Norge (norvegiană)

Date generale
Situare: N Europei, Pen. Scandinavă, între 71°-58° lat N, 5°-32° long E.
Vecinătăţi: V, N: Oc. Atlantic (M. Norvegiei), NE: Rusia 196 km, Finlanda 727 km, E: Suedia 1 619 km.
Lungime linie de coastă: 25 148 km.
Indicativ stat: N
Indicativ internet: .no
Prefix telefonic: 0047
Ora GMT: + 1 (*vara*: + 2).
Suprafaţa: 323 758 km^2 (locul 66 în lume).

Populația (2009)*:* 4 805 437 (locul 115 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: monarhie constituțională.
Şeful statului: Harald V (*rege*), Jens Stoltenberg (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 17 mai (aniversarea adoptării constituției – 1814).
Membru: Consiliul Europei, Consiliul Nordic, EBRD, EFTA, NATO, OCDE, ONU, OSCE, WTO.
Capitala: Oslo.
Limba oficială: norvegiana.
Moneda: 1 krone (coroană norvegiană) = 100 øre.

Cadrul natural
Relieful: predominant montan, dominat de Alpii Scandinavici, munți vechi, puternic erodați ca urmare a acțiunii glaciare (circuri, văi glaciare, fiorduri), bine împăduriți, cu numeroşi ghețari. În N relieful este dominat de Platourile Finnmark (alt. sub 700 m), străbătute de masive izolate. Țărmurile sunt puternic fragmentate, cu numeroase fiorduri şi insule.

Altitudinea maximă: 2 470 m (Vf. Galdhøpiggen).

Clima: temperat-oceanică rece în S, moderată de curentul cald Gulfstream, subpolară în N.

Temperatura medie anuală (^oC)*:* Oslo: 6,2 / Tromsö: 2,9; *ian.:* Oslo: - 4,5 / Tromsö: - 4; *iul.:* Oslo: 17,5 / Tromsö: 12,5.

Nr. mediu de zile însorite: iun.: Oslo: 8 / Tromsö: 7; *dec.:* Oslo: 1 / Tromsö: 0.

Precipitații medii anuale (mm)*:* Oslo: 735 / Tromsö: 995.

Nr. mediu de zile cu ploaie: Oslo: 108 / Tromsö: 152.

Hidrografia: râuri scurte, cu bogat potențial hidroenergetic, în mare parte valorificat; lacuri glaciare numeroase.

Pr. cur. de apă: Glomma=Glåma.

Pr. lacuri: Mjøsa (390 km^2), Hornindalsvatnet (cel mai adânc lac din Europa: 514 m), Fermunden, Røsvatn.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 7,8.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 30,7.
Despăduriri (%): - 0,2.
Arii protejate (% din supr. totală): 6,2.

Pr. arii protejate: Børgefjell, Femundsmarka, Gutulia, Helin, Ormtjernkampen, Nedalen, Rondane, Øvre Anarjokka, Øvre Dividal.

Riscuri naturale: avalanşe în zona montană, aisberguri în zona litorală formate din ghețarii montani.

Repere istorice
900 d.Chr.: unificarea triburilor germanice de pe teritoriul Norvegiei
Sec. IX-XI: expediții vikinge
Sec. XI: este adoptat creştinismul
1319-80: legată de Suedia printr-o uniune personală
1380-1814: uniune personală cu Danemarca
1814: constituție
1814-1905: uniune personală cu Suedia
1905, 7 iun.: stat independent
1940-45: ocupație germană
1949: renunță la politica de neutralitate şi aderă la NATO
1994: respinge prin referendum aderarea la UE

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:

PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 19 districte (*fylke*) divizate în 430 comune (*kommune*).

Districte	**Suprafața** (km^2)	**Populația** (loc., 2006)	**Densitatea** (loc./km^2)	**Centrul administrativ**
Akershus	4 918	501 125	102	Oslo
Aust-Agder	9 157	104 084	11	Arendal
Buskerud	14 910	245 225	16	Drammen
Finnmark	48 618	72 937	2	Vadsø
Hedmark	27 397	188 511	7	Hamar
Hordaland	15 460	452 611	29	Bergen
Møre og Romsdal	15 121	244 978	16	Molde
Nordland	38 456	236 257	6	Bodø
Nord-Trøndelag	22 412	128 694	6	Steinkjer
Oppland	25 192	183 204	7	Lillehammer
Oslo	454	538 411	1 186	Oslo
Rogaland	9 378	397 594	42	Stavanger
Sør-Trøndelag	18 848	275 403	15	Trondheim
Sogn og Fjordane	18 623	106 650	6	Hermansverk
Østfold	4 182	260 389	62	Moss
Telemark	15 299	166 140	11	Skien
Troms	25 877	153 585	6	Tromsø
Vest-Agder	7 276	162 317	22	Kristiansand
Vestfold	2 224	222 104	100	Tønsberg

Teritorii externe ale Norvegiei:

Teritoriul	**Suprafața** [km^2]	**Populația** [loc, 2004]	**Dens.** [loc/km^2]	**Localizare Coordonate geografice**	**Capitala** [loc, 2001]
Bouvet & **Petru I**	49 156	nelocuite permanent	-	Insule în Atlanticul de Sud 54° lat. S, 3° long. E 69° lat. S, 91° long. E	-
Jan Mayen	377	18	0,04	Insulă în Atlanticul de Nord 71° lat. S, 8° long. E	-
Regina Maud (Teritoriul~)		nelocuită permanent	-	Antarctica 70° lat. S, 20-45° long. E	-
Svalbard	61 022	2 756	0,04	Insule în Oceanul Arctic (arh. Spitzbergen şi Ins. Urşilor = Bjornoya) 74-81° lat. N, 10-35° long. E	Longyearbyen

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:

- ✓ Biserica „Stavkirke” din Urnes
- ✓ Cartierul „Bryggen” din Bergen
- ✓ Oraşul minier Røros
- ✓ Picturile rupestre din Alta
- ✓ Arhipelagul Vega
- ✓ Fiordurile Geirangerfjord und Næerøyfjord din vestul țării
- ✓ Arcul geodezic Struve (pe teritoriul Norvegiei)

Olanda, Nederland
Regatul Țărilor de Jos
Koninkrijk der Nederlanden (olandeză)

Date generale
Situare: V Europei, între 54°-51° lat N, 3°-7° long E.
Vecinătăți: V, N: M. Nordului, E: Germania 577 km, S: Belgia 450 km.
Lungime linie de coastă: 451 km.
Indicativ stat: NL
Indicativ internet: .nl
Prefix telefonic: 0031.
Ora GMT: + 1 (*vara*: + 2).
Suprafața: 41 526 km^2 (locul 131 în lume).
Populația (2008)*:* 16 135 992 loc (locul 59 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: monarhie constituțională.
Şeful statului: Beatrix (Beatrix Wilhelmina Armgard de Orania-Nassau) (*regină*), Jan Peter Balkenende (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 30 aprilie (aniversarea urcării pe tron a reginei Beatrix – 1980).
Membru: Benelux, Consilul Europei, EBRD, NATO, OCDE, ONU, OSCE, UE, WTO.
Capitale: Amsterdam şi Haga/s'Gravehage.
Limba oficială: olandeza.
Moneda: 1 euro = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: predominant de câmpie (sub 50 m alt), cu urme ale glaciațiunii cuaternare (morene, depr. mlăştinoase), cu poldere în V, mai înaltă şi bine împădurită în S; în SE cuprinde un sector al podişului calcaros Limburg.
Altitudinea maximă: 321 m.
Clima: temperat-oceanică.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 9,7; *ian.:* 2,5; *iul.:* 17.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 7; *dec.:* 1.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 780.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 127.
Hidrografia: întinse terenuri sub nivelul mării, canale navigabile, poldere.
Pr. cursuri de apă: Rhin (Rijn) (cu brațele Waal şi Lek), Maas, Shelde (navigabile).
Emisii CO_2/loc (t/loc): 11,4.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 10,8.
Despăduriri (%): - 0,3.
Arii protejate (% din supr. totală): 24,3.
Pr. arii protejate: Boschplaat, De weiden, Geul, Hoge Veluwe, Kennemerduinen, Kobbeduinen, Naardermeer, Shorren Achter de Polder End Racht op Texel, Veluwezoom, Veluwe Randmeren, Westerduinen, Zwarte Meer.
Riscuri naturale: inundabilitate, înmlăştiniri.

Repere istorice
Antichitate: batavi, frizi, romani (Sec. I î.Chr.), saxoni, franci
1572: răscoală anti-spaniolă
1581, 26 iul.: independență față de Spania sub denumirea de Republica Provinciilor Unite
1581-1806: republică

Sec. XVII: prima putere comercială şi maritimă a Europei
1806-1814: ocupaţie franceză
1815, 8 iun.: independenţă împreună cu Belgia şi Luxemburg, în cadrul Regatului Ţărilor de Jos Unite
1890: ajunge la configuraţia actuală prin separarea Belgiei şi Luxemburgului
1940-45: ocupaţie germană
1973: unificarea partidelor confesionale catolice şi protestante
1999: aderă la zona euro

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 12 provincii [provincien].

Provincii	**Suprafaţa** [km^2]	**Populaţia** [loc, 2005]	**Densitatea** [loc/km^2]	**Capitala**	**Drapelul**
Brabantul de Nord (Noord-Brabant)	5 082	2 410 648	474	s-Hertogenbosch	
Drenthe	2 680	483 173	180	Assen	
Flevoland	2 412	365 301	151	Lelystad	
Frisia (Friesland)	5 741	642 998	112	Leeuwarden	
Gheldria (Gelderland)	5 137	1 970 865	384	Arnhem	
Gröningen	2 968	575 234	194	Gröningen	
Limburg	2 209	1 135 962	514	Maastricht	

Olanda de Nord (Noord-Holland)	4 059	2 595 294	639	Haarlem	
Olanda de Sud (Zuid-Holland)	3 446	3 452 323	1 002	Haga (s'Gravenhage)	
Overijssel	3 421	1 109 251	324	Zwolle	
Utrecht	1 439	1 171 356	814	Utrecht	
Zeeland	2 934	379 948	129	Middelburg	

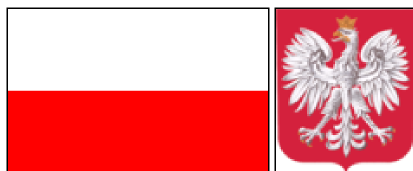
Teritorii externe ale Olandei:

Teritoriul	**Suprafața** [km^2]	**Populația** [loc, 2001]	**Dens.** [loc/km^2]	**Localizare Coordonate geografice**	**Capitala** [loc, 2001]	**Drapelul**
Antilele Olandeze (Nederlandse Antillen)	800	185 513	232	Insule în Antilele Mici 12° lat. N, 69° long. V	Willemstad 43 547 a.u. 125 000	
Aruba	193	95 000	492	Insulă în Antilele Mici 12° lat. N, 70° long. V	Oranjestad 26 355	

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:

- ✓ Schokland şi împrejurimile sale
- ✓ Linia de apărare fortificată din Amsterdam
- ✓ Rețeaua de mori din Kinderdijk-Elshout
- ✓ Stația de pompare Wouda
- ✓ Beemster
- ✓ Casa „Rietveld-Schröder” din Utrecht

Polonia
Republica Poloneză
Rzeczpospolita Polska (poloneză)

Date generale

Situare: N Europei Centrale, între 55°-49° lat N, 14°-24° long E.
Vecinătăți: NE: Rusia (oblastul Kaliningrad) 432 km, Lituania 91 km, E: Belarus 605 km, Ucraina 428 km, S: Slovacia 420 km, Cehia 615 km, V: Germania 456 km, N: M. Baltică.
Lungime linie de coastă: 491 km.
Indicativ stat: PL
Indicativ internet: .pl
Prefix telefonic: 0048

Ora GMT: + 1 (*vara*: + 2).
Suprafața: 312 685 km^2 (locul 68 în lume).
Populația (2009)*:* 38 130 302 loc. (locul 33 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Lech Aleksander Kaczyński (*preşedinte*), Donald Franciszek Tusk (*prim-ministru*).
Sărbători naționale: 3 mai (aniversarea adoptării constituției – 1791).
11 noiembrie (aniversarea proclamării independenței – 1918).
Membru: Consiliul Europei, EBRD, NATO, OCDE, ONU, OSCE, UE, WTO.
Capitala: Varşovia/Warszawa.
Limba oficială: poloneza.
Moneda: 1 zloty (zlot) = 100 grossy.

Cadrul natural
Relieful: predominant de câmpie (Marea Câmpie Poloneză, sect. al Câmpiei Germano-Polone), joasă, cu urme ale glaciațiunii cuaternare (lacuri, morene); munții, în S, cuprind Sudeții=Sudety (1 602 m alt. max) şi Carpații =Karpaty (cu sect. Tatra: înalți, cu relief de tip alpin şi urme ale glaciațiunii cuaternare şi Beskizii Occidentali: cu alt. mai reduse, bine împăduriți). Trecerea spre câmpie se face printr-un sect. de podişuri (Łysica, Łysa Gora) în mare parte de vârstă hercinică (alt. max.: 612 m).
Altitudinea maximă: 2 499 m (Vf. Rysy în Ms. Tatra Înaltă).
Clima: temperată de tranziție între oceanică şi continentală.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 8,2; *ian.:* - 2,5; *iul.:* 18,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 8; *dec.:* 1.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 520.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 93.
Hidrografia: densă, râuri mari, canale, lacuri, ape minerale şi termale.
Pr. cursuri de apă: Vistula (Wisła) cu afl. Bug Narew, Pilica şi Wistoka; Oder (Odra) cu afl. Warta şi Niesse etc.
Pr. lacuri: Mamry, Śniardwy.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 7,7.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 30.
Despăduriri (%): - 0,3.
Arii protejate (% din supr. totală): 22,7.
Pr. arii protejate: Białowieża, Kampinos, Karkonosze, Pieniny, Slowinsky, Swietokrzyski, Tatra, Wielkopolsky.

Repere istorice
Sec. VI-VII: triburi slave
Sec. X: ia naştere statul polonez, prin unirea micilor principate feudale
966: este adoptat creştinismul romano-catolic
Sec. XIII: invazii mongole
Sec. XIV: reunificarea Poloniei
1569: unificarea Poloniei cu Lituania
Sec. XVII-XVIII: războaie împotriva Rusiei, Suediei, Imperiului Otoman
1772-93: împărțirea Poloniei între Prusia, Austria şi Rusia țaristă
1807: Marele Ducat al Varşoviei, creat de Napoleon Bonaparte
1815: este reconstituit Regatul Poloniei, inclus în Rusia
1830-31, *1846*, *1863-63*: răscoale împotriva dominației străine
1918, 11 nov.: proclamarea independenței de stat
1918-24: dublarea teritoriului prin achiziții teritoriale de la Rusia, Lituania şi Cehoslovacia
1926-35: regim dictatorial
1939, 1 sep.: Germania atacă Polonia consfințind începutul celui de-al Doilea Război Mondial
1939-45: Polonia pierde peste 5 mil. loc (20% din populație) în lagărele de exterminare naziste şi sovietice
1945, 28 iun.: guvern de uniune națională dominat de comunişti
1945, iul.-aug.: Conferința de la Postdam stabileşte granițele Poloniei postbelice

1947: hegemonia Partidului Comunist, politică de tip stalinist
1956, 1970: revolte împotriva guvernului comunist
1970, 7 dec.: Tratatul germano-polon, recunoaşte graniţa pe Oder-Neisse
1980: acţiuni greviste la şantierele navale din Gdansk. Crearea sindicatului independent „Solidaritatea"
1981, 13 dec.: decretarea legii marţiale, scoaterea sindicatelor în afara legii
1989, alegeri câştigate de „Solidaritatea"; pentru prima dată într-un stat est-european, un necomunist devine şef de guvern
1989, 29 dec.: abolirea rolului conducător al Partidului Comunist
1991, 27 oct.: primele alegeri parlamentare postbelice libere
1999: membru NATO
2004: membru UE

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

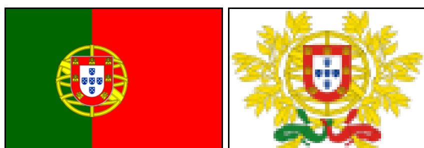
Diviziuni administrative*:* 16 voievodate (*województwo*) divizate în 314 *powiate*, 65 municipii (*powiat grodzki*) şi 2 478 comune (*gmina*) (dintre care 307 sunt comune urbane, 582 comune rururbane şi 1 589 comune rurale).

Voievodate [województwo]	**Suprafaţa** [km^2]	**Populaţia** [loc, 2004]	**Densitatea** [loc/km^2]	**Capitala**
Dolnośląskie	19 948	2 895 729	145	Wrocław
Kujawsko-Pomorskie	17 970	2 067 548	115	Toruń
Lubelskie	25 115	2 187 918	87	Lublin
Lubuskie	13 984	1 009 177	72	
Małopolskie	15 144	3 256 171	215	Cracovia
Mazowieckie	35 597	5 139 545	144	Varşovia
Opolskie	9 412	1 053 723	112	Opole
Podkarpackie	17 926	2 097 325	117	Rzeszów
Podlaskie	20 180	1 204 036	60	Białystok
Pomorskie	18 293	2 192 404	120	Gdańsk
Śląskie	12 294	4 707 825	383	Katowice
Świętokrzyskie	11 672	1 290 176	111	Kielce
Łódzkie	18 219	2 592 568	142	Łódź
Warmińsko-Mazurskie	24 203	1 428 385	59	Olsztyn
Wielkopolskie	29 826	3 362 011	113	Poznań
Zachodniopomorskie	22 902	1 695 708	74	Szczecin

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:
- ✓ Centrul vechi istoric din Cracovia
- ✓ Salina Wieliczka
- ✓ Auschwitz-Birkenau

- ✓ Parcul național Białowieża
- ✓ Centrul vechi istoric din Varşovia
- ✓ Centrul vechi istoric din Zamość
- ✓ Centrul vechi istoric din Toruń
- ✓ Castelul Ordinului Teutonic din Malbork (Marienburg)
- ✓ Zona de pelerinaj Zebrzydowska
- ✓ Bisericile Păcii din Jawor şi Swidnica
- ✓ Bisericile de lemn din sudul „Micii Polonii”
- ✓ Parcul Muzakowski
- ✓ Hala Centenarului din Wroclaw (Breslau)

Portugalia
Republica Portugheză
República Portuguesa (portugheză)

Date generale
Situare: SV Europei, SV Pen. Iberice, între 42°-37° lat N, 9°-6° long V.

Cuprinde un sector continental şi unul insular (Ins. Madeira şi Azore).

Vecinătăți: N, E: Spania 1 214 km, V, S: Oc. Atlantic.
Lungime linie de coastă: 1 793 km.
Indicativ stat: P
Indicativ internet: .pt
Prefix telefonic: 00351.
Ora GMT: Lisabona: 0 (*vara*: + 1), Ins. Azore: - 1 (*vara*: 0), Ins. Madeira: 0 (*vara*: + 1).
Suprafața: 92 365 km^2 (locul 108 în lume).
Populația (2008)*:* 10 676 910 loc (locul 77 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Aníbal António Cavaco Silva (*preşedinte*), José Sócrates (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 10 iunie („Ziua Portugaliei” – data decesului poetului național Luis de Camões – 1580).
Membru: Consiliul Europei, EBRD, NATO, OCDE, ONU, OSCE, UE, WTO.
Capitala: Lisabona/Lisboa.
Limba oficială: portugheza.
Moneda: 1 euro = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: diversificat, predominant montan în jumătatea N (lanțuri paralele=serra orientate NE-SV: Marão, Nogueira, Caramulo, Estrela etc - 1 000 - 2 000 m) şi câmpii ondulate în jumătatea S (Alentejo, Algarve), limitate în E de masive montane (902 m alt. max.).

Altitudinea maximă: 1 991 m (Pico de Serra în Serra da Estrela).

Clima: temperat-oceanică.

Temperatura medie anuală (°C)*:* 16,5; *ian.:* 11; *iul.:* 22.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 11; *dec.:* 5.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 681.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 79.

Hidrografia: principalele râuri vin din Spania şi se varsă în Oc. Atlantic.

Pr. cursuri de apă: Duero (cu afl. Tāmega, Tua şi Sabor), Guadiana, Minho, Tejo (cu afl. Zézere).

Emisii CO_2/loc (t/loc): 5,6.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 41,3.

Despăduriri (%): - 1,1.
Arii protejate (% din supr. totală): 5,2.

Pr. arii protejate: Arrabida, Castro Marim, Faro, Montezinho, Peneda-Gerês, Serra da Estrela, Serras de Aire e Candeeiros.

Riscuri naturale: seismicitate (cutremur în 1755 ce a distrus oraşul Lisabona).

Repere istorice

Sec. II-I î.Chr.: triburile lusitane intră sub stăpânire romană
Sec. V d.Chr.: provincia romană Lusitania este cucerită de triburi germanice
Sec. VI d.Chr.: este cucerită de vizigoți
711-18: intră sub stăpânire arabă
1095: ia ființă Comitatul Portugaliei, vasal Regatului León
1139: regat independent
1249: eliberarea ultimului teritoriu portughez de sub stăpânire arabă
1267: trasarea graniței dintre Portugalia şi Spania
1415: începe cucerirea aşezărilor de pe coasta nord-africană (Ceuta)
Sec. XV: se pun bazele imperiului colonial portughez
1580-1640: este anexată de Spania
1822: monarhie constituțională
1910, 5 oct.: proclamarea republicii
1926, 28 mai: lovitură de stat militară
1933: constituție de tip fascist
1974, 25 apr.: „revoluția garoafelor roşii”: reinstaurarea democrației, decolonizare
1986: membru CEE (UE)

Repere socio-economice

Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 18 districte în Portugalia continentală incluse în 5 regiuni (Alentejo, Algarve, Centro, Lisboa e Vale do Tejo şi Norte) şi 2 regiuni autonome* (insulare) (Azore şi Madeira).

Districte ***Regiuni autonome**	**Suprafața** [km^2]	**Populația** [loc, 2001]	**Densitatea** [loc/km^2]	**Capitala**
*Portugalia continentală**	*89 045*	*9 869 343*	*111*	*Lisabona*
Aveiro	2 799	713 575	255	Aveiro
Beja	10 266	161 211	16	Beja
Braga	2 706	831 366	307	Braga
Bragança	6 599	148 883	23	Bragança
Castelo Branco	6 627	208 063	31	Castelo Branco
Coimbra	3 974	441 204	111	Coimbra
Évora	7 392	173 654	23	Évora

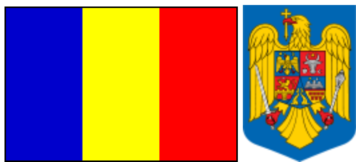
Faro	4 995	395 218	79	Faro
Guarda	5 536	179 961	33	Guarda
Leiria	3 509	459 426	131	Leiria
Lisabona (Lisboa)	2 801	2 136 013	763	Lisabona
Portalegre	6 084	127 018	21	Portalegre
Porto	2 332	1 781 836	764	Porto
Santarém	6 723	454 527	68	Santarém
Setúbal	5 163	788 459	153	Setúbal
Viana do Castelo	2 219	250 275	113	Viana do Castelo
Vila Real	4 309	223 729	52	Vila Real
Viseu	5 011	394 925	79	Viseu
*Azore (Açores)**	*2 322*	*241 762*	*104*	*Ponta Delgrada*
*Madeira**	*785*	*245 011*	*312*	*Funchal*

Toate acestea sunt divizate în 308 municipalități (*concelho*). În sistemul NUTS al UE, Portugalia este organizată în 7 regiuni: Azore, Alentejo, Algarve, Centru, Lisabona, Madeira şi Nord, care se subdivid în 30 de subregiuni.

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:
- ✓ Centrul „Angra do Heroísmo” de pe insula Terceira (Azore)
- ✓ „Mănăstirea Jerónimos” şi „Turnul Belém” din Lisabona
- ✓ Mănăstirea Batalha
- ✓ Cetatea Templierilor din Tomar
- ✓ Centrul vechi istoric din Évora
- ✓ Mănăstirea Alcobaça
- ✓ Peisajul cultural din Sintra
- ✓ Centrul vechi istoric din Porto
- ✓ Situl de artă rupestră preistorică din Valea Côa
- ✓ Pădurea de lauri „Laurisilva” de pe insula Madeira
- ✓ Regiunea viticolă Douro
- ✓ Centrul vechi istoric Guimarães
- ✓ Peisajul viticol de pe insula Pico

România

România (română)

Date generale

Situare: SE Europei Centrale, între 48°15'06"-43°37'07" lat N (525 km) şi 20°14'44"-29°41'24" long E (743 km)
Vecinătăți: N, E: Ucraina 649,4 km, NE: R. Moldova 681,3 km, SE: M. Neagră 193,5 km, S: Bulgaria 631,3 km, SV: Serbia 546,4 km, NV: Ungaria 448,0 km.
Lungime linie de coastă: 193,5 km.
Indicativ stat: RO
Indicativ internet: .ro
Prefix telefonic: 0040
Ora GMT: + 2 (*vara*: + 3).

Suprafața: 238 391 km^2 (locul 80 în lume).
Populația (2008)*:* 22 246 862 (locul 50 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Traian Băsescu (*preşedinte*), Emil Boc (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 1 decembrie (aniversarea unirii tuturor românilor într-un singur stat – 1918).
Membru: CEFTA, Consiliul Europei, EBRD, NATO, ONU, OSCE, WTO.
Capitala: Bucureşti.
Limba oficială: româna.
Moneda: 1 leu = 100 bani.
PIB:
PIB/loc:
IDU:

Cadrul natural
Relieful: variat (munți: 31%, dealuri şi podişuri: 33%, câmpii: 36%), dispus în amfiteatru: *Carpații* (alt. med: 840) dispuşi sub forma unui arc, mai înalți pe flancul S (*Carpații Meridionali* – alt. med.: 1 136 m), cu vârfuri ce depăşesc frecvent 2 000 m, masivitate şi frecvente urme ale glaciațiunii cuaternare, alcătuiți în E (*Carpații Orientali*) din culmi paralele ce închid depresiuni largi (Maramureşului, Giurgeu-Ciuc, Braşov), cu alt. mai reduse (alt. med.: 950 m), bine împăduriți şi cu numeroase pasuri şi trecători; discontinui şi mai puțin masivi în V (*Carpații Occidentali*), cu numeroase depresiuni şi culoare de vale, închid *Depresiunea Colinară a Transilvaniei*, o imensă zonă de scufundare (400-700 m alt.), cu relief deluros şi relief de „domuri” cu resurse de gaz metan, mai înalt în S (Podişul Târnavelor), neted şi mai coborât în N (Câmpia Transilvaniei) şi intens fragmentat pe latura E (Subcarpații Est-Transilvani). Regiunile pericarpatice cuprind *Subcarpații* (Moldovei în E, Curburii în SE, Getici în S), unitate colinară (500 m alt. med, 1 227 m alt. max.) alcătuită dintr-o succesiune de dealuri şi depresiuni sub- şi intra-montane, *Podişul Moldovei* (la E de Subcarpații Moldovei), cu alt. mai reduse în NE (Câmpia Moldovei: 200 m) şi mai înalt în NV şi S (300-500 m); *Podişul Mehedinți* şi *Piemontul Getic* (în SV), ultimul făcând o trecere lină către *Câmpia Română*, cea mai extinsă zonă de câmpie a țării (10-30 m alt. în NE, 300 m în NV). O zonă piemontană discontinuă (*Dealurile de Vest*), face trecerea dintre Carpații Occidentali şi *Câmpia de Vest*, sector al Bazinului Panonic (90-120 m alt.), iar în SE, între Dunăre şi Marea Neagră se află *Podişul Dobrogei* (363 m alt. max în N, 100-200 m alt. în S), unde apar la zi cele mai vechi structuri geologice de pe teritoriul României (şisturile verzi din Silurian). La N de Podişul Dobrogei este *Delta Dunării*, câmpie terminală în plin proces de formare, în care Dunărea se împarte în trei brațe: Chilia – 62,5% din totalul volumului de apă, Sulina – 15,5% şi Sfântu Gheorghe – 22%.

Altitudinea maximă: 2 544 m (Vf. Moldoveanu în Munții Făgăraş – Carpații Meridionali).

Clima: temperat-continentală de tranziție, cu uşoare influențe oceanice (în V), continentale (în E), scandinavo-baltice (în N) şi mediteraneene (în SV) şi diferențieri locale induse de orientarea reliefului şi altitudine.

Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* Satu Mare: 9,7 / Suceava: 7,5 / Oradea: 10,3 / Iaşi: 9,5 / Cluj-Napoca: 8,4 / Târgu Mureş: 8,7 / Bacău: 9,1 / Timişoara: 10,7 / Deva: 9,9 / Sibiu: 8,7 / Vârfu Omu: - 2,6 / Galați: 10,5 / Târgu Jiu: 10,2 / Buzău: 10,7 / Calafat: 11,5 / Turnu Măgurele: 11,4 / Bucureşti-Filaret: 11,0 / Constanța: 11,4 ; *ian.:* Satu Mare: - 2,8 / Suceava: - 4,8 / Oradea: - 1,9 / Iaşi: - 3,5 / Cluj-Napoca: - 4,2 / Târgu Mureş: - 4,0 / Bacău: - 3,6 / Timişoara: - 1,5 / Deva: - 2,5 / Sibiu: - 3,6 / Vârfu Omu: - 10,6 / Galați: - 2,6 / Târgu Jiu: - 2,4 / Buzău: - 2,2 / Calafat: - 1,4 / Turnu Măgurele: - 2,3 / Bucureşti-Filaret: - 2,2 / Constanța: 0,1; *iul.:* Satu Mare: 20,4 / Suceava: 18,6 / Oradea: 20,9 / Iaşi: 21,2 / Cluj-Napoca: 19,1 / Târgu Mureş: 19,4 / Bacău: 20,6 / Timişoara: 21,4 / Deva: 20,4 / Sibiu: 19,2 / Vârfu Omu: 5,5 / Galați: 22,5 / Târgu Jiu: 21,4 / Buzău: 22,3 / Calafat: 23,3 / Turnu Măgurele: 23,3 / Bucureşti-Filaret: 22,9 / Constanța: 22,2.

Nr. mediu de zile însorite: iun.: Constanța: 7,2 / Bucureşti-Băneasa: 4,1 / Timişoara: 3,0 / Satu Mare: 3,3 / Târgu Mureş: 2,6 / Iaşi: 3,1 / Câmpina: 3,5 / Predeal: 1,3 / Sinaia Cota 1 500: 1,3 / Vârfu Omu: 0,4; *dec.:* Constanța: 2,3 / Bucureşti-Băneasa: 2,8 / Timişoara: 1,6 / Satu Mare: 2,2 / Târgu Mureş: 1,6 / Iaşi: 1,7 / Câmpina: 4,2 / Predeal: 3,7 / Sinaia Cota 1 500: 4,8 / Vârfu Omu: 4,9.

Precipitații medii anuale (mm)*:* Satu Mare: 598,8 / Suceava: 562,9 / Oradea: 588,9 / Iaşi: 517,8 / Cluj-Napoca: 564,7 / Târgu Mureş: 583,5 / Bacău: 543,5 / Timişoara: 583,9 / Deva: 551,1 / Sibiu: 626,2 / Vârfu Omu: 1 023,7 / Galați: 445,6 / Târgu Jiu: 726,3 / Buzău: 501,5 / Calafat: 532,8 / Turnu Măgurele: 502,7 / Bucureşti-Filaret: 567,7 / Constanța: 368,1.

Nr. mediu de zile cu ploaie: Alexandria: 115,1 / Bacău: 135,1 / Baia Mare: 156,5 / Bârlad: 122,1 / Bucureşti-Filaret: 111,5 / Câmpina: 134,4 / Constanţa: 97,5 / Craiova: 120,5 / Dej: 156,3 / Drobeta-Turnu Severin: 121,5 / Galaţi: 109,1 / Iaşi: 135,8 / Oradea: 131,8 / Piatra Neamţ: 135,0 / Predeal: 178,1 / Satu Mare: 140,2 / Sibiu: 143,4 / Sinaia Cota 1 500: 172,0 / Suceava: 148,7 / Sulina: 86,0 / Timişoara: 131,9 / Târgu Jiu: 128,4 / Vlădeasa: 201,4.

Hidrografia: cu aspect radiar, tributară Dunării, fie direct, fie prin intermediul Siretului şi Prutului în E, Tisei în V; lacuri numeroase, diferite ca origine; ape minerale şi termale.

Pr. cursuri de apă (km pe terit. României)*:* Dunărea (1 075, navigabilă), Mureş (761), Prut (742), Olt (615), Siret (559), Ialomiţa (417), Someş (376), Argeş (350), Jiu (339), Buzău (302), Dâmboviţa (286), Bistriţa (283), Jijia (275), Târnava Mare (246), Timiş (244), Crişul Alb (234), Vedea (224), Moldova (213), Bârlad (207), Târnava Mică (196), Prahova (193), Neajlov (186), Olteț (185), Someşul Mic (178), Suceava (173), Bega (170), Arieş (166), Trotuş (162).

Pr. lacuri: glaciare: Bucura, Zănoaga Mare, Bâlea, Câlcescu; *de crater vulcanic*: Sfânta Ana*; de baraj natural*: Lacul Roşu, Bălătău, *în crovuri*: Ianca, Movila Miresii, Lacul Sărat; *limane fluviatile*: Oltina, Iezerul Mostiştei, Balta Albă, Jirlău, Amara-Buzău, Snagov, Căldăruşani, Hazarlâc, Amara; *limane fluvio-maritime*: Taşaul, Techirghiol, Mangalia, Tatlageac; *lagune marine*: Razim, Sinoie, Zmeica, Siutghiol; *lacuri de luncă*: Brateş, Bistreț, Suhaia, Lacul Rotund; *lacuri în Delta Dunării*: Dranov, Lacul Roşu, Gorgova, Lumina, Merhei, Furtuna, Matiţa.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 4,3.

Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 26,7 (media europeană: 30%).

Arii protejate (% din supr. totală): 5,18 - din care Delta Dunării: 2,43.

Pr. arii protejate: rezervaţii ale biosferei: Delta Dunării, Retezat, Rodna; *parcuri naționale:* Domogled-Valea Cernei, Rodna, Retezat, Cheile Nerei-Beuşniţa, Semenic-Cheile Caraşului, Călimani, Cozia, Piatra Craiului, Munții Măcinului, Defileul Jiului, Ceahlău, Cheile Bicazului-Hăşmaş, Buila-Vânturariţa; *parcuri naturale:* Munţii Maramureşului, Porţile de Fier, Geoparcul Platoul Mehedinţi, Munţii Apuseni, Putna-Vrancea, Bucegi, Vânători-Neamț, Comana, Balta Mică a Brăilei, Lunca Mureşului, Grădiştea Muncelului-Cioclovina, Defileul Mureşului Superior, Lunca Joasă a Prutului Inferior.

Riscuri naturale: cutremure (cu epicentrul în Vrancea), secete prelungite (mai ales în S), inundații, alunecări de teren (mai ales în zonele subcarpatice, de dealuri şi podiş), avalanşe (în zonele montane).

Repere istorice

Mil. II î.Chr.: triburi trace
Sec. VI î.Chr.: triburi geto-dace
82-44 î.Chr.: stat dac centralizat condus de Burebista
87-106 d.Chr.: stat dac condus de regele Decebal
106-271 d.Chr.: Dacia Romană
Sec. IV-XIII: perioada migrației popoarelor
Sec. XIV-XIX: statele feudale româneşti: Țara Românească, Moldova şi Transilvania
Sec. XVI: Țarile Române recunosc suzeranitatea Imperiului Otoman
1541: Transilvania devine principat autonom sub suveranitate maghiară
1600-01: unirea Principatelor Române sub Mihai Viteazul
1699: Transilvania este inclusă în Imperiul Habsburgic
1718-39: Austria anexează Oltenia
1775-1918: Austria anexează Bucovina
1812-1918: Rusia anexează Basarabia
1821: Revoluția condusă de Tudor Vladimirescu înlătură regimul fanariot
1859: Unirea Moldovei cu Țara Românească sub domnitorul Al. I. Cuza
1862: principatele române unite adoptă numele de România
1866: monarhie constituțională sub Carol I
1877, 9 mai: proclamarea independenței de stat
1878: unirea Dobrogei cu România
1881: regat
1916-18: participă la Primul Război Mondial alături de Antantă
1918: făurirea statului național unitar român prin unirea Basarabiei, Bucovinei şi Transilvaniei cu România
1940, iun.: Pactul Robbentropp-Molotov, URSS ocupă Basarabia şi Bucovina de Nord
1940, aug.: Dictatul de la Viena, Ungaria ocupă nord-vestul Transilvaniei
1940, sep.: Tratatul de la Craiova, este cedată Bulgariei Dobrogea de Sud (Cadrilaterul)
1944, 23 aug.: insurecția armată antifascistă

1947: Tratatul de Pace de la Paris, reintegrarea nord-vestului Transilvaniei
1947, 30 dec.: abolirea monarhiei, proclamarea Republicii Populare Române
1948, 11 iun.: naționalizarea întreprinderilor industriale
1949-62: cooperativizarea forțată a agriculturii
1958: retragerea trupelor sovietice
1965: Ceauşescu ajunge în fruntea Partidului Comunist
1982: raționalizarea alimentelor
1989, 16-22 dec.: Revoluția populară, înlăturarea dictaturii Ceauşescu şi a regimului comunist
1990: primele alegeri libere
1990-2007: perioadă de tranziție către economia de piață
2004, 29 mar.: membru NATO
2007, 1 ian.: membru UE

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 41 județe şi municipiul Bucureşti. Județele sunt divizate în 2 686 comune şi 265 oraşe. Fiecare județ este administrat de către un consiliu județean şi un prefect.

Regiunea de dezvoltare **Județul**	**Populație** [loc.]	**Urban** [%]	**Rural** [%]	**Densitatea** [loc/km^2]	**Capitala**
Nord-Est	*3 732 583*	*43,6*	*56,4*	*101,3*	
Bacău	721 411	46,0	54,0	109,0	Bacău
Botoşani	456 765	41,7	58,3	91,6	Botoşani
Iaşi	824 083	47,9	52,1	150,5	Iaşi
Neamț	567 908	38,4	61,6	96,3	Piatra Neamț
Suceava	705 730	43,3	56,7	82,5	Suceava
Vaslui	456 686	41,3	58,7	85,9	Vaslui
Sud-Est	*2 837 834*	*55,4*	*44,6*	*79,4*	
Brăila	367 661	65,2	34,8	77,1	Brăila
Buzău	490 981	41,5	58,5	80,4	Buzău
Constanța	716 576	70,7	29,3	101,3	Constanța
Galați	617 979	56,8	43,2	138,4	Galați
Tulcea	251 614	49,2	50,8	29,6	Tulcea
Vrancea	393 023	37,9	62,1	80,9	Vrancea
Sud-Muntenia	*3 312 342*	*41,6*	*58,4*	*96,1*	
Argeş	644 590	48,1	51,9	94,4	Piteşti
Călăraşi	316 294	38,5	61,5	62,2	Călăraşi
Dâmbovița	535 087	31,2	68,8	132,0	Târgovişte
Giurgiu	284 501	31,2	68,8	80,7	Giurgiu
Ialomița	291 178	45,7	54,3	65,4	Slobozia

Prahova	823 509	50,7	49,3	174,6	Ploieşti
Teleorman	417 183	33,7	66,3	72,1	Alexandria
Sud-Vest Oltenia	*2 293 895*	*47,6*	*52,4*	*78,5*	
Dolj	715 989	53,6	46,4	96,6	Craiova
Gorj	383 557	47,0	53,0	68,5	Târgu Jiu
Mehedinți	301 515	48,7	51,3	61,1	Drobeta – Turnu Severin
Olt	479 323	40,6	59,4	87,2	Slatina
Vâlcea	413 511	45,3	54,7	71,7	Râmnicu Vâlcea
Vest	*1 927 229*	*63,5*	*36,5*	*60,2*	
Arad	458 487	55,5	44,5	59,1	Arad
Caraş-Severin	330 517	56,6	43,4	38,8	Reşița
Hunedoara	477 259	76,9	23,1	67,6	Deva
Timiş	660 966	62,8	37,2	76,0	Timişoara
Nord-Vest	*2 730 132*	*53,1*	*46,9*	*79,9*	
Bihor	594 982	50,4	49,6	78,9	Oradea
Bistrița-Năsăud	317 685	36,6	63,4	59,3	Bistrița
Cluj	689 523	66,9	33,1	103,3	Cluj-Napoca
Maramureş	515 313	58,8	41,2	81,7	Baia Mare
Satu Mare	367 677	45.9	54,1	83,2	Satu Mare
Sălaj	244 952	40,9	59,1	63,4	Zalău
Centru	*2 530 818*	*59,8*	*40,2*	*74,2*	
Alba	378 614	58,2	41,8	60,7	Alba Iulia
Braşov	595 758	74,6	25,4	111,1	Braşov
Covasna	223 770	50,3	49,7	60,3	Sfântu Gheorghe
Harghita	326 347	44,2	55,8	49,2	Miercurea Ciuc
Mureş	583 210	52,6	47,4	86,9	Târgu Mureş
Sibiu	423 119	67,5	32,5	77,9	Sibiu
Bucureşti-Ilfov	*2 219 532*	*92,5*	*7,5*	*1 218,9*	
Ilfov	288 296	41,9	58,1	182,1	Buftea
Municipiul Bucureşti	1 931 236	100,0	-	8 114,4	Bucureşti

În sistemul NUTS al UE, România este organizată în 8 regiuni de dezvoltare (corespunzătoare nivelului NUTS 2, dar fără a avea capacități administrative).

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:
- ✓ Delta Dunării
- ✓ Mănăstirea Horezu
- ✓ Bisericile pictate din nordul Moldovei
- ✓ Aşezări săseşti cu biserici fortificate din Transilvania
- ✓ Fortărețe dace din Munții Orăştiei
- ✓ Biserici de lemn din Maramureş
- ✓ Centrul vechi istoric din Sighişoara

Rusia
Federația Rusă
Российская Федерация (Rassiiskaia Federațiia) (rusă)

Date generale
Situare: E Europei şi N Asiei, între 81°-42° lat N, 19°-180° long E-169º long V.

Vecinătăți: NV: Finlanda 1 313 km, M. Baltică (G. Finic), V: Estonia: 290 km, Letonia 292 km, Lituania (oblastul Kaliningrad) 227 km, Polonia (oblastul Kaliningrad) 432 km, Belarus 959 km, Ucraina 1 576 km, SV: M. Azov, M. Neagră, Georgia 723 km, Azerbaidjan 284 km, M. Caspică, S: Kazahstan 6 846 km, China 3 645 km (S: 40 km, SE: 3 605 km), Mongolia 3 441 km, SE: R.P.D. Coreeană 17,5 km, E: M. Japoniei, Oc. Pacific (M. Ohotsk, M. Bering), N: Oc. Arctic (M. Ciukotsk, M. Siberiei de Est, M. Laptev, M. Kara, M. Barents).
Lungime linie de coastă: 37 653 km.
Indicativ stat: RUS
Indicativ internet: .ru
Prefix telefonic: 007
Ora GMT: Moscova: + 3 (*vara*: + 4), Kaliningrad: + 2 (*vara*: + 3), Samara: + 4 (*vara*: + 5), Ekaterinburg: + 5 (*vara*: + 6), Omsk: + 6 (*vara*: + 7), Krasnojarsk: + 7 (*vara*: + 8), Irkutsk: + 8 (*vara*: + 9), Iakutsk: + 9 (*vara*: + 10), Vladivostok: + 10 (*vara*: + 11), Magadan: + 11 (*vara*: + 12), Anadyr: + 12 (*vara*: + 13).
Suprafața: 17 075 400 km^2 (locul 1 în lume).
Populația (2008)*:* 142 008 838 (locul 9 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică federală.
Şeful statului: Dmitry Anatolyevich Medvedev (*preşedinte*), Vladimir Vladimirovich Putin (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 12 iunie (aniversarea proclamării suveranității – 1990).
Membru: Consiliul Europei, CSI, EBRD, G 8, ONU, OSCE.
Capitala: Moscova/Moskva.
Limba oficială: rusa.
Moneda: 1 rublă = 100 kopeiki.

Cadrul natural
Relieful: deosebit de variat, ca urmare a suprafeței de dimensiuni continentale. Partea europeană: este dominată de *Marea Câmpie Rusă* (sub 0 m alt la N de Marea Caspică, peste 300 m în Pod. Valdai). Lanțurile montane *Urali* (alt max: 1 894 m, desfăşurați pe direcția N-S pe o lung. de peste 2 000 km, bogați în resurse subterane) şi *Caucaz* (peste 5 000 m alt., desfăşurați E-V pe circa 1 100 km) constituie limita convențională dintre Europa şi Asia. Partea asiatică: este dominată de *Câmpia Siberiei Occidentale* (între Caucaz şi fluviul Enisei), *Podişul Siberiei Centrale* (alt med: 1 000 m) (între Enisei şi Lena), *Munții Siberiei Orientale* (Verhoiansk, Cerski, Kolyma, Koriaki, Kliucevski: 4 750 m) şi *Munții Siberiei Sudice* (Saian, Altai: 4 506 m, Iablonovâi, Platoul înalt Aldan, munții Stanovoi, Djugdjur, Bureinski şi Sihote Alin). Țărmul arctic este foarte fragmentat cu insule (Novaia Zemlea, Svernaia Zemlea, Anjou, Vranghel etc), peninsule (Iamal, Taimâr) şi golfuri (Obi), iar cel pacific înalt, puțin crestat, cu o mare peninsulă (Kamceatka: 370 000 km^2) şi o mare insulă (Sahalin: 72 492 km^2).

Altitudinea maximă: 5 047 m (Vf. Kazbek din Caucaz).

Clima: temperat-oceanică (în V: Marea Baltică şi E: Oceanul Pacific); temperat-continentală în Câmpia Rusă; rece, polară în Siberia (8-10 luni/an iarnă, continentalism excesiv: - 75ºC minima absolută la Verhoiansk), subtropicală pe țărmul Mării Negre (Soci).

Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* Moscova: 5,1 / Irkutsk: 0,6 / Murmansk: 0,1 / Soci: 14,7 / Verhoiansk: - 15,7 / Vladivostok: 5,1; *ian.:* Moscova: - 9 / Irkutsk: - 18 / Murmansk: - 11,5 / Soci: 6,5 / Verhoiansk: - 49 / Vladivostok: - 11; *iul.:* Moscova: 18 / Irkutsk: 18 / Murmansk: 13 / Soci: 22,5 / Verhoiansk: 15 / Vladivostok: 18,5;

Nr. mediu de zile însorite: iun.: Moscova: 9 / Irkutsk: 8 / Murmansk: 6 / Soci: 9 / Verhoiansk: 10 / Vladivostok: 5; *dec.:* Moscova: 1 / Irkutsk: 2 / Murmansk: 0 / Soci: 3 / Verhoiansk: 0 / Vladivostok: 6.

Precipitații medii anuale (mm)*:* Moscova: 695 / Irkutsk: 468 / Murmansk: 483 / Soci: 1 540 / Verhoiansk: 157 / Vladivostok: 796.

Nr. mediu de zile cu ploaie: Moscova: 123 / Irkutsk: 77 / Murmansk: 111 / Soci: 115 / Verhoiansk: 75 / Vladivostok: 79.

Hidrografia: dominată de mari artere hidrografice cu dispunere predominant S – N.

Pr. cursuri de apă: Obi (5 410 km), Lena şi Amur (4 400 km fiecare), Enisei (4 102 km), Volga (3 530 km), Kolyma (2 129 km), Don (1 970 km), Peciora (1 790 km), Tunguska Inferioară, Tunguska Pietroasă, Angara, Irtâş, Viliui, Kolâma.

Pr. lacuri: Marea Caspică (371 000 km^2 – cel mai întins lac din lume), Baikal (31 500 km^2, 1 620 m adâncime – cel mai adânc lac din lume), Ladoga, Onega, Bratsk, Țimleansk, Teleț.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 10,6.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 49,4.
Arii protejate (% din supr. totală): 7,6.
Pr. arii protejate: Astrahan, Barguzin, Caucaz, Darvin, Peciora-Ilych, Sihote-Alin.
Riscuri naturale: advecții de mase de aer polar (în Siberia), vulcanism şi seismicitate (în Kamceatka), înmăştiniri (în Câmpia Siberiei Occidentale, NV Câmpiei Ruse), avalanşe (în Caucaz etc.).

Repere istorice
Mil. I î.Chr.: formarea triburilor slave în regiunile dintre Nipru şi Vistula
Sec. IX-XI: statul rus kievean
988: creştinismul ortodox devine religie oficială
Sec. XII-XIII: Rusia kieveană se destramă în mai multe cnezate
Sec. XIV-XVI: unificarea Rusiei în jurul Marelui Cnezat al Moscovei
Sec. XI: Rusia înglobează hanatele mongole Kazan, Astrahan şi Crimeea şi începe cucerirea Siberiei
1613-1917: dinastia Romanovilor, monarhie absolutistă
1654: Ucraina din stânga Niprului se uneşte cu Rusia
1682-1725: sub Petru I, Rusia devine una dintre marile puteri ale lumii
1700-21: „Războiul Nordic”, între Rusia şi Suedia, Rusia capătă ieşire la Marea Baltică
1783: Rusia cucereşte litoralul nordic al Mării Negre şi Crimeea, ajungând la Nistru
1795: anexează cea mai mare parte a Poloniei
Sec. XVIII-XIX: războaie împotriva Imperiului Otoman, Persiei, Franței napoleoniene
1859-95: cucereşte Asia Centrală, regiunea Amur şi Sahalinul de Nord
1904-05: războiul ruso-japonez încheiat cu înfrângerea Rusiei
1914: intră în Primul Război Mondial împotriva Germaniei
1917, 25 oct. (7 nov.): victoria Revoluției bolşevice, abolirea țarismului, proclamarea republicii
1917-21: război civil
1922, 30 dec.: constituirea URSS
1924, 31 mar.: prima constituție a URSS
1922-53: comunism de tip represiv (stalinism)
1939, 23 aug.: pactul Ribbentrop-Molotov, Europa de Est este împărțită în sfere de influență între Germania şi Rusia. Anexarea Statelor baltice, Basarabiei şi Bucovinei de Nord, a unor părți din Polonia şi Finlanda
1941, 22 iun.: trupele germane atacă URSS
1945-89: superputere mondială în „Război Rece” cu SUA, lider al comunismului la nivel mondial. Îşi creează o vastă zonă de influență în Europa de Est, Asia, America Latină şi Africa, participând la conflicte locale
1988: la conducerea URSS ajunge reformistul M. S. Gorbaciov (lider al Partidului Comunist din *1985*)
1990, dec.: declarația de suveranitate a Rusiei
1991: URSS acceptă dizolvarea CAER (*28 iun.*) şi a Tratatului de la Varşovia (*1 iul.*)
1991, aug.: lovitură de stat eşuată împotriva preşedintelui Boris Elțîn
1991, 25 dec.: dezmembrarea URSS
1993: constituție care acordă puteri sporite preşedintelui
1998: criză economică
2000-08: preşedinția lui Vladimir Putin, Rusia depăşeşte perioada de criză

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile ($‰_0$) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):

Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 88 de entități federale (subiecte federale).

- 21 republici federale autonome, care se bucură de un grad mare de autonomie în interiorul Federației în cele mai multe probleme ale politicii interne şi care corespund în general minorităților etnice ale Rusiei,
- 47 regiuni (*oblasturi*) în regiunile omogene etnic, dintre care 1 autonomă,
- 8 ținuturi (*kraine*)
- 10 districte autonome (*okruguri*)
- 2 oraşe federale.

Subiectele federale dispun de drepturi egale, în sensul că au reprezentare egală: câte 2 delegați fiecare în Sovietul Federației Ruse (camera superioară a parlamentului rus). Totuşi acestea se bucură de diferite grade de autonomie. *Okrugurile* (districtele) autonome, deşi sunt subiecte federale de drept, sunt, de asemenea, parte a altor subiecte federale (excepție face *okrugul* autonom Ciukotka). De curând au mai fost adăugate 7 districte federale extinse: 4 în Europa şi 3 în Asia, între diviziunile de mai sus şi nivelul național.

Republici autonome	**Suprafața** [km^2]	**Populația** [loc, 2005]	**Densitatea** [loc/km^2]	**Capitala**	**Drapelul**
Adâgheia Adygeâ	7 600	445 000	59	Majkop	
Altai Altaĭ	92 600	204 000	2	Gorno-Altaisk	
Başchirstan Baŝkortostan, Baŝkiriâ	143 600	4 079 000	28	Ufa	
Buriatia Burâtiâ	351 300	969 000	3	Ulan-Ude	
Cecenia* Ĉeĉnâ / Iĉkeriâ	15 700	1 141 000	73	Groznyj	
Ciuvaşia Ĉuvaŝiâ / Ĉăvaŝ En	415 900	996 000	2	Čeboksary	
Daghestan Dagestan	50 300	2 622 000	52	Mahačkala	
Hakasia Qakasiâ	61 900	541 000	9	Abakan	
Inguşetia Inguŝetiâ	3 600	482 000	134	Magas	

Kabardino-Balcaria Kabardino-Balkariâ	12 500	897 000	72	Nalčik	
Kalmukia Kalmykiâ / Qalhmg Tanqĉ	76 100	290 000	4	Elista	
Karačajevo-Čerkessia Karaĉaevo-Ĉerkessiâ	14 100	435 000	31	Čerkessk	
Karelia Kareliâ / Karjala	172 400	703 000	4	Petrozavodsk	
Komi Komi / Komi Mu	415 900	996 000	2	Syktyvkar	
Mari-El Mariĭ Êl	23 200	717 000	31	Ëškar-Ola	
Mordovia Mordoviâ	26 200	867 000	33	Saransk	
Osetia de Nord Severnaâ Osetiâ / Alania	8 000	704 000	88	Vladikavkaz	
Sakha (Iakutia) Âkutiâ / Saqa	3 103 200	951 000	0,3	Jakutsk	
Tatarstan* Tatarstan, Tatariâ / Tatarstan	68 000	3 768 000	55	Kazan´	
Tuva Tuviniâ, Tannu Tuva	170 500	308 000	2	Kyzyl	
Udmurtia Udmurtiâ	42 100	1 553 000	37	Iževsk	

* republici care şi-au proclamat unilateral independenţa.

Regiuni [oblasturi] **Regiuni autonome***	**Suprafaţa** [km^2]	**Populaţia** [loc, 2005]	**Densitatea** [loc/km^2]	**Capitala** [loc., 2002]
Amur Amurskaâ oblasth	363 700	887 000	2	Blagoveščensk
Arhanghelsk Arqangelhskaâ oblasth	587 400	1 304 000	2	Arhanghelsk
Astrahan Astraqanskaâ oblasth	44 100	998 000	23	Astrahan
Belgorod	27 100	1 512 000	56	Belgorod

Belgorodskaâ oblasth				
Briansk Brânskaâ oblasth	34 900	1 346 000	39	Briansk
Celeabinsk Ĉelâbinskaâ oblasth	87 900	3 551 000	40	Čeljabinsk
Cita Ĉitinskaâ oblasth	431 500	1 136 000	3	Čita
Evreească* Evreĭskaâ avtonomnaâ oblasth	36 000	189 000	5	Birobidžan
Irkutsk Irkutskaâ oblasth	767 900	2 545 000	3	Irkutsk
Ivanovo Ivanovskaâ oblasth	23 900	1 115 000	47	Ivanovo
Jaroslavl Âroslavskaâ oblasth	36 400	1 339 000	37	Jaroslavl´
Kaliningrad Kaliningradskaâ oblasth	15 100	945 000	63	Kaliningrad
Kaluga Kaluzskaâ oblasth	29 900	1 021 000	34	Kaluga
Kemerovo Kemerovskaâ oblasth	95 500	2 855 000	30	Kemerovo
Kirov Kirovskaâ oblasth	120 800	1 461 000	12	Kirov (Vjatka)
Kostroma Kostromskaâ oblasth	60 100	717 000	12	Kostroma
Kurgan Kurganskaâ oblasth	71 000	992 000	14	Kurgan
Kursk Kurskaâ oblasth	29 800	1 199 000	40	Kursk
Leningrad Leningrad oblash	84 500	1 653 000	20	Sankt Petersburg
Lipețk (Lipeck) Lipeckaâ oblasth	24 100	1 190 000	49	Lipeck
Magadan Magadanskaâ oblasth	461 400	165 000	0,4	Magadan
Moscova Moskovskaâ oblasth	47 000	6 630 000	141	Moscova
Murmansk Murmanskaâ oblasth	144 900	873 000	6	Murmansk
Nižegorod Nizegorodskaâ oblasth	74 800	3 445 000	46	Nižnij Novgorod
Novgorod Novgorodskaâ oblasth	55 300	674 000	12	Novgorod
Novosibirsk Novosibirskaâ oblasth	178 200	1 662 000	15	Novosibirsk
Omsk Omskaâ oblasth	139 700	2 047 000	15	Omsk
Orel Orlovskaâ oblasth	24 700	842 000	34	Orel
Orenburg Orenburgskaâ oblasth	124 000	2 150 000	17	Orenburg
Penza Penzenskaâ oblasth	43 200	1 423 000	33	Penza

Pskov Pskovskaâ oblasth	55 300	737 000	13	Pskov
Rjazan Râzanskaâ oblasth	39 600	1 195 000	30	Rjazan
Rostov Rostovskaâ oblasth	100 800	4 334 000	43	Rostov-na-Donu
Sahalin Saqalinskaâ oblasth	87 100	532 000	6	Južno-Sahalinsk
Samara Samarskaâ oblasth	53 600	3 201 000	60	Samara
Saratov Saratovskaâ oblasth	100 200	2 626 000	26	Saratov
Smolensk Smolenskaâ oblasth	49 800	1 019 000	20	Smolensk
Sverdlovsk Sverdlovskaâ oblasth	194 800	4 428 000	23	Ekaterinburg
Tambov Tambovskaâ oblasth	34 300	1 145 000	33	Tambov
Tjumen Tûmenskaâ oblasth	1 435 200	3 308 000	2	Tjumen
Tomsk Tomskaâ oblasth	316 900	1 036 000	3	Tomsk
Tula Tulhskaâ oblasth	25 700	1 622 000	63	Tula
Tver Tverskaâ oblasth	84 100	1 426 000	17	Tver
Uljanovsk Ulhânovskaâ oblasth	37 300	1 351 000	36	Uljanovsk (Simbirsk)
Vladimir Vladimirskaâ oblasth	29 000	1 487 000	51	Vladimir
Volgograd Volgogradskaâ oblasth	113 900	2 655 000	23	Volgograd
Vologda Vologodskaâ oblasth	145 700	1 245 000	9	Vologda
Voronež Voronezskaâ oblasth	52 400	2 334 000	45	Voronež

Teritorii [kraĭne]	**Suprafața** [km^2]	**Populația** [loc, 2005]	**Densitatea** [loc/km^2]	**Capitala** [loc., 2002]
Altai Altaĭskiĭ kraĭ	169 100	2 566 000	15	Barnaul
Habarovsk Qabarovskiĭ kraĭ	788 600	1 420 000	2	Habarovsk
Kamceatka Kamĉatskiĭ kraĭ	472 300	352 000	1	Petropavlovsk
Krasnodar Krasnodarskiĭ kraĭ	76 000	5 100 000	67	Krasnodar
Krasnojarsk Krasnoârskiĭ kraĭ	2 339 700	2 925 000	1	Krasnojarsk
Perm Permskiĭ kraĭ	160 600	2 770 000	17	Perm´
Primorje Primorhe	165 900	2 046 000	12	Vladivostok
Stavropol Stavropolhskiĭ kraĭ	66 500	2 718 000	41	Stavropol´

Districte autonome [okruguri]	**Unitatea teritorială care îl include**	**Suprafaţa** [km^2]	**Populaţia** [loc, 2005]	**Densitatea** [loc/km^2]	**Capitala** [loc., 2002]
Buriato-Aginsk Agin Burâtiâ	Čita	19 000	79 600	4	Aginskoe
Buriato-Ust Orda Usth-Ordyn-Burâtiâ	Irkutsk	22 400	142 500	6	Ust-Ordânsk
Ciukotka Ĉukotka	-	737 700	53 600	0,07	Anadyr´
Evenkia Êvenkiâ	Krasnojarsk	767 600	18 200	0,02	Tura
Hanty-Mansi (Yugra) Ûgra	Tjumen	523 100	1 423 800	3	Hanty-Mansijsj
Jamal Âmal	Tjumen	750 300	508 900	1	Salehard
Komi-Permiaki Komi-Permâckiĭ okrug	Perm	32 900	737 000	13	Kudymkar
Koriakia Korâkiâ / Ĉav'ĉyv	Kamčatka	301 500	28 500	0,1	Palana
Neneţia Neneciâ	Arhanghelsk	176 700	44 900	0,25	Narjan-Mar
Tajmâr (Dolgano-Neneţia) Taĭmyr, Dolgan, Neneciâ	Krasnojarsk	862 100	44 300	0,05	Dudinka

Oraşe autonome	**Regiunea care îl include**	**Suprafaţa** [km^2]	**Populaţia** [loc, 2005]	**Densitatea** [loc/km^2]
Moscova Moskva	Moscova	-	10 407 000	-
Sankt Petersburg	Leningrad	1 400	4 601 000	3 286

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:

- ✓ Centrul vechi istoric din Sankt Petersburg
- ✓ Bisericile din Kiji Pogost (pe insula Kiji din lacul Onega)
- ✓ Kremlin şi Piaţa Roşie din Moscova
- ✓ Monumentele din Veliki Novgorod şi împrejurimi
- ✓ Ansamblul istoric, cultural şi natural de pe insulele Soloveţki din Marea Albă
- ✓ Edificiile civile şi religioase din Vladimir şi Susdal
- ✓ Mănăstirea fortificată a Trinităţii şi a Sf. Serghei din Sergiev Posad
- ✓ Biserica Învierii din Kolomenskoe
- ✓ Pădurile arhaice din Komi
- ✓ Lacul Baikal
- ✓ Regiunea vulcanică Kamceatka şi Parcul natural Klucevskoi
- ✓ Munţii Auriferi din Altai şi Siberia sudică
- ✓ Vestul Caucazului
- ✓ Ansamblul istoric şi arhitectural Kremlin din Kazan
- ✓ Mănăstirea Ferapontov
- ✓ Rezervaţia naturală Sikhote-Alin
- ✓ Bazinul Ubs-Nuur
- ✓ Ansamblul fortificat de la Derbent
- ✓ Rezervaţia naturală de pe insula Vranghel
- ✓ Mănăstirea Novodievici
- ✓ Centrul vechi istoric din oraşul Iaroslavl
- ✓ Arcul geodezic Struve (pe teritoriul Rusiei)

San Marino
Serenisima Republică San Marino
Serenissima Repubblica di San Marino (italiană)

Date generale
Situare: S Europei, formează o enclavă în Italia, 44° lat N, 12° long E.
Vecinătăți: Italia 39 km. *Nu are ieşire la mare*.
Indicativ stat: RSM
Indicativ internet: .sm
Prefix telefonic: 00378
Ora GMT: + 1 (*vara*: + 2).
Suprafața: 61 km^2 (locul 190 în lume).
Populația (2008)*:* 29 973 loc. (locul 206 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şefii statului: Massimo Cenci şi Oscar Mina (*căpitani regenți*).
Sărbătoare națională: 3 septembrie (aniversarea întemeierii oraşului San Marino – 301).
Membru: Consiliul Europei, ONU, OSCE.
Capitala: San Marino.
Limba oficială: italiana.
Moneda: 1 euro = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: colinar, cu structură şistoasă şi calcaroasă.
Altitudinea maximă: Monte Titano (738 m).
Clima: temperat-oceanică.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 16; *ian.:* 7; *iul.:* 24.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 850.
Hidrografia: dominată de cursul inferior al râului Marano.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 1,6.
Despăduriri (%): 0.
Arii protejate (% din supr. totală): -

Repere istorice
301 d.Chr.: constituirea ca aşezare în jurul mănăstirii cu acelaşi nume
1263: stat independent (cea mai veche republică independentă din lume)
1462: stabilirea actualelor granițe
1599: prima constituție republicană
1815: Congresul de la Viena recunoaşte internațional independența San Marino
1862-1971: protectorat italian
1992, 2 mar.: membru ONU

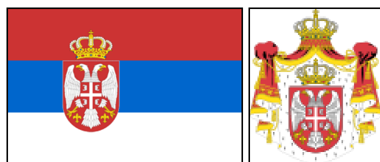
Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):

Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 9 municipalități (*castello*).

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:
- ✓ Centrul vechi istoric din San Marino şi Monte Titano

Serbia
Republica Serbia
Република Србија (Republika Srbija) (sârbă)

Date generale
Situare: S Europei, Pen Balcanică, între 46°-42° lat N, 18°-23° long E.
Vecinătăți: N: Ungaria 151 km, NE: România 546,4 km, E: Bulgaria 318 km, S: R. Macedonia 62 km, SV: Kosovo 352 km, V: Muntenegru 124 km, Bosnia şi Herțegovina 302 km, NV: Croația 241 km. *Nu are ieşire la mare.*
Indicativ stat: SER
Indicativ internet: .yu
Prefix telefonic: 00381
Ora GMT: + 1 (*vara*: + 2).
Suprafața: 88 361 km^2.
Populația (2008)*:* 7 365 507 loc.
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Boris Tadić (*preşedinte*), Mirko Cvetković (*prim-ministru*).
Membru: Consiliul Europei, ONU, OSCE.
Capitala: Belgrad/Beograd.
Limba oficială: sârba.
Moneda: 1 dinar = 100 para.

Cadrul natural
Relieful: diversificat: câmpie (Câmpia Moravei) la N de Belgrad (Voivodina), sector al Bazinului Panonic; podişuri şi munți în E (Platoul Miroc, Munții Serbiei); munți şi depresiuni intramontane jumătatea S (Alpii Dinarici, Stara Planina).
Altitudinea maximă: 2 656 m (Vf. Daravica – în Alpii Dinarici).
Clima: temperat-continentală de tranziție, cu precipitații bogate în Alpii Dinarici.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 11,9; *ian.:* 0; *iul.:* 22,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 9; *dec.:* 2.

Precipitații medii anuale (mm)*:* 695.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 88.
Hidrografia: tributară bazinului Dunării, influențată de carst în Alpii Dinarici.
Pr. cursuri de apă: Dunărea, Tisa, Morava, Sava, Drava, Timiş, Nisava, Sinitcq.
Pr. lac: Zlatorsko.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 6,1.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 26,4.
Despăduriri (%): - 0,3.
Arii protejate (% din supr. totală): 3,7.
Pr. arii protejate: Fruška Gora, Kopaonik, Djerdap, Tara.
Riscuri naturale: inundații (în Banatul Sârbesc), avalanşe (în munții înalți).

Repere istorice
Sec. II-I î.Chr.: triburile autohtone (trace şi ilire) intră sub stăpânire romană
395 d.Chr.: dominație bizantină
Sec. VI-VII: pătrunderea triburilor sârbe, din grupul slavilor de sud
Sec. VIII-IX: primele formațiuni statale
Sec. XIII-XIV: stat sârb centralizat
1459-1878: provincie a Imperiului Otoman
1878: independență față de Imperiul Otoman
1912-13: participă la cele două războaie balcanice
1914, 28 iul.: război declanşat de Imperiul Austro-Ungar Serbiei, începutul Primului Război Mondial
1918, 1 dec.: proclamarea Regatului Sârbilor, Croaților şi Slovenilor
1929-2003: parte a Iugoslaviei
1941-44: ocupație germană
1944-45: trupele de partizani conduse de I.B. Tito eliberează Iugoslavia
1946, 31 ian.: constituție care proclamă RPF Iugoslavia (RSF Iugoslavia din *1963*), alcătuită din 6 republici
1980: decesul lui I.B. Tito
1992-2003: parte, împreună cu Muntenegru, a Republicii Federale Iugoslavia. Participare la conflictele din Croația, Bosnia şi Herțegovina, Kosovo
1999, 24 mar.-10 iun.: bombardamente ale aviației NATO
2003-06: parte a uniunii statale Serbia-Muntenegru
2006, 5 iun.: independență

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: Serbia propriu-zisă (Serbia centrală) şi 2 provincii autonome (*Kosovo* şi *Voivodina*), organizate în 29 districte (17 în Serbia, 7 în Voivodina şi 5 în Kosovo) cu 108 comune.

Provincii autonome	Suprafața [km²]	Populația	Densitatea [loc/km²]	Capitala [loc, 2005]	Drapelul	Stema
Kosovo	10 908	2 100 000 (2007)	220	Priština 165 844		
Voivodina	21 506	2 024 487 (2002)	94	Novi Sad 191 405		

Teritoriu cu statut incert:

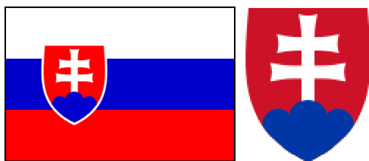
Kosovo
Republica Kosovo
Република Косово (Republika Kosovo) (sârbă)
Republika e Kosovës (albaneză)

Kosovo şi-a proclamat unilateral independenţa faţă de Belgrad la 17 februarie 2008, act recunoscut deja de 54 de state (16 ianuarie 2009), printre care majoritatea statelor membre U.E., S.U.A., Canada şi statele învecinate cu Kosovo (Muntenegru, Albania, Macedonia). Serbia şi Federaţia Rusă se opun ferm proclamării independenţei Kosovo. România şi Republica Moldova nu recunosc independenţa acestui stat. Alte state care nu recunosc independenţa Kosovo sunt Spania, Slovacia, Cipru şi Grecia, în vreme ce China şi-a exprimat îngrijorarea faţă de reacţiile în lanţ pe care le-ar putea avea faptul că un teritoriu şi-a proclamat unilateral independenţa.

Vecinătăţi: NV: Muntenegru 79 km, N, E: Serbia 352 km, S: Macedonia 159 km, V: Albania 112 km. *Nu are ieşire la mare*
Formă de guvernământ: republică.
Capitala: Prishtinë/Priština.
Oraşe principale: Prizren, Albanik/Leposavić, Gjakovë/Đakovica, Pejë/Peć.
Limbi vorbite: sârbă şi albaneză.
Moneda: 1 euro = 100 cents.
Diviziuni administrative: 30 municipalităţi (*komuna*, *opština*).
Grupuri etnice: albanezi (92,0%), sârbi (5,3%), altele (2,7%).
Repere istorice:
- *1945*: se individualizează ca entitate politică în cadrul Serbiei
- *1974*: provincie autonomă în cadrul Serbiei
- *1989*: agravarea tensiunilor interetnice
- *1998, mar.*: masacrul de la Prekaz
- *1999, 10 iun.*: administrare ONU, pe baza Rezoluţiei 1244 a Consiliului de Securitate
- *2004-06*: conflicte interetnice
- *2008, 17 feb.*: independenţă faţă de Serbia
- *2008, apr.*: NATO şi UE recunosc independenţa Kosovo

Situaţia politică actuală: Teritoriul se află sub administraţia ONU, iar statutul său este disputat între populaţia majoritar albaneză, susţinătoare a separatismului şi guvernul Serbiei.

Slovacia
Republica Slovacă
Slovenská Republika (slovacă)

Date generale
Situare: Europa Centrală, între 50°-48° lat N, 17°-23° long E.
Vecinătăţi: NV: Cehia 197 km, N: Polonia 420 km, E: Ucraina 90 km, S: Ungaria 676 km, V: Austria 91 km. *Nu are ieşire la mare.*
Indicativ stat: SK
Indicativ internet: .sk
Prefix telefonic: 00421.
Ora GMT: + 1 (*vara*: + 2).
Suprafaţa: 49 035 km^2 (locul 126 în lume).
Populaţia (2001)*:* 5 379 455 (locul 109 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Ivan Gašparovič (*preşedinte*), Robert Fico (*prim-ministru*).
Sărbători naţionale: 29 august (aniversarea insurecţiei armate – 1944)
1 septembrie (aniversarea adoptării constituţiei – 1992)
1 ianuarie (aniversarea proclamării independenţei – 1993)
Membru: Consiliul Europei, EBRD, NATO, OCSE, ONU, OSCE, UE, WTO
Capitala: Bratislava.
Limba oficială: slovaca.
Moneda: 1 koruna (coroană slovacă) = 100 halierov.

Cadrul natural
Relieful: predominant montan, dat de Carpaţi: Carpaţii Mici şi Carpaţii Albi în V (scunzi, alt. în general sub 1 000 m); Tatra Înaltă în N, cu structură cristalină, cel mai înalt masiv carpatic; Tatra Joasă (alt max: 2 043 m); în C; Metaliferii Slovaci la sud de culoarul tectonic Hron (scunzi: alt. max.: 1 477 m); Podişul Ondaviei în E, presărat cu masive montane izolate (Slanske, Vihorlat); câmpie în SV (Baz. Bratislavei, parte a Baz. Panonic).
Altitudinea maximă: 2 665 m (Vf. Gerlachovka din Ms. Tatra Înaltă).
Clima: temperat-continentală, cu diferenţiei induse de etajarea altitudinală.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 10,3; *ian.:* - 1; *iul.:* 20,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 9; *dec.:* 1.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 665.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 98.
Hidrografia: dominată de Dunăre şi afluenţii săi, râuri repezi, cu bogat potenţial hidroenergetic.
Pr. cursuri de apă: Dunărea, Hron, Váh, Ondava.
Pr. lacuri: Orava, Gabčikovo (acumulare, pe Dunăre).
Emisii CO_2/loc (t/loc): 7,2.
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 40,1.
Despăduriri (%): - 0,1.
Arii protejate (% din supr. totală): 22,5.
Pr. arii protejate: Krkonoše, Pieniny, Tatra Înaltă, Tatra Mică.
Riscuri naturale: avalanşe în Tatra Înaltă.

Repere istorice
Sec. V î.Chr.-Sec V d.Chr.: triburi celtice, dacice, germanice
Sec. VI: dominaţie romană, pătrunderea triburilor slave
Sec. IX-X: parte a Marelui Cnezat al Moraviei, pătrunderea creştinismului
Sec. X-XII: este anexată de Regatul Ungar, colonizări cu germani (*Sec. XIII*), valahi (*Sec. XIV*), evrei
1536-1848: Bratislava devine capitala „Ungariei Regale”, ca urmare a expansiunii Imperiului Otoman

1867-1918: politică de maghiarizare forţată
1918, 30 oct.: Unirea Slovaciei cu Cehia în Republica Cehoslovacă
1939, 14 mar.-1945, 4 apr.: Republica Slovacă, stat satelit al Germaniei
1945, 9 mai: eliberarea Cehoslovaciei de sub dominaţia germană
1945-48: acapararea puterii de către comunişti, intrarea în sfera de influenţă sovietică
1969-1993: parte a Cehoslovaciei, stat federal
1989: „Revoluţia de catifea", înlăturarea regimului comunist
1993, 1 ian.: dezmembrarea Cehoslovaciei, independenţa Slovaciei
1995: slovaca devine singura limbă oficială
2004: membru NATO şi UE

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 8 districte [kraj] divizate în 79 districte (*okres*), iar acestea în municipalităţi (*zuj*).

Districte [kraj]	**Suprafaţa** [km^2]	**Populaţia** [loc, 2004]	**Densitatea** [loc/km^2]	**Capitala**
Banská Bystrica	9 455	698 953	70	Banská Bystrica
Bratislava	2 052	599 787	292	Bratislava
Košice	6 752	769 068	114	Košice
Nitra	6 344	709 752	112	Nitra
Prešov	8 981	794 814	88	Prešov
Trenčin	4 502	602 166	134	Trenčin
Trnava	4 147	552 014	133	Trnava
Žilina	6 801	693 499	102	Žilina

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:
- ✓ Satul Vlkolinec
- ✓ Spišský Hrad şi monumentele culturale asociate
- ✓ Localitatea minieră Banská Štiavnica
- ✓ Peştera din Aggtelek şi Carstul Slovac
- ✓ Centrul vechi istoric din Bardejov
- ✓ Pădurile vechi de mesteacăn din Carpaţi
- ✓ Bisericile de lemn din Carpaţi

Slovenia
Republica Slovenia
Republika Slovenija (slovenă)

Date generale
Situare: S Europei, NV Pen Balcanice, între 47°-45° lat N, 13°-17° long E.
Vecinătăți: V: Italia 199 km, N: Austria 330 km, NE: Ungaria 102 km, E, S: Croația 455 km, SV: M. Adriatică
Lungime linie de coastă: 46,6 km.
Indicativ stat: SLO
Indicativ internet: .si
Prefix telefonic: 00386.
Ora GMT: + 1 (*vara*: + 2).
Suprafața: 20 273 km^2 (locul 149 în lume).
Populația (2009)*:* 2 053 355 (locul 142 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Danilo Türk (*preşedinte*), Borut Pahor (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 25 iunie (aniversarea proclamării independenței – 1991).
Membru: Consiliul Europei, EBRD, NATO, ONU, OSCE, UE, WTO.
Capitala: Ljubljana.
Limba oficială: slovena.
Moneda: 1 tolar = 100 stotin.

Cadrul natural
Relieful: predominant montan, dat de Alpii Karawanken în N (alt. max.: 2 558 m), Alpii Iulieni în V (alt. max: 2 863 m) şi Ms. Pohorje în NE (alt. max.: 1 543 m); depresionar în C (depresiunile Ljubljana şi Celje); podiş în S (Karst) cu forme specifice (carstice), studiate aici pentru prima dată (peşteri, lapiezuri, doline etc).
    Altitudinea maximă: 2 863 m (Vf. Veliki Triglav).
Clima: temperat-continentală, cu inflențe oceanice, mediteraneeană pe țărmul adriatic.
    Temperatura medie anuală (°C)*:* 10,6; *ian.:* 0; *iul.:* 21.
    Nr. mediu de zile însorite: iun.: 7; *dec.:* 1.
    Precipitații medii anuale (mm)*:* 1 355.
    Nr. mediu de zile cu ploaie: 118.
Hidrografia: râuri repezi cu potențial hidroenergetic; inflențată de carst în S.
    Pr. cursuri de apă: Sava, Drava, Krka.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 7,6.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 62,8.
Despăduriri (%): - 0,4.
Arii protejate (% din supr. totală): 14,4.
    Pr. arie protejată: Triglav.
Riscuri naturale: tasări generate de carst, avalanşe în Alpi.

Repere istorice
Sec. IV-II î.Chr.: triburi ilire şi celtice
Sec. II-I î.Chr.: provincie a Imperiului Roman (din *392* a Imperiului Roman de Apus)
Sec. VI-VII: stabilirea triburilor slovenilor din grupul slavilor de sud
Sec. VII: constituirea Marelui Ducat al Karantariei (Karinthiei), inclus în Imperiul Frac (*745*)
Sec. VIII-X: este adoptat creştinismul romano-catolic
1282-1918: parte componentă a Austriei
1809-13: dominație franceză sub Napoleon Bonaparte
1918, 1 dec.: parte a Regatului Sârbilor, Croaților şi Slovenilor (din *1929*, Regatul Iugoslavia)
1946-1991: republică componentă a Iugoslaviei

1991, 25 iun.: independență
2004: membru NATO (*29 mar*.) şi UE (*1 mai*)

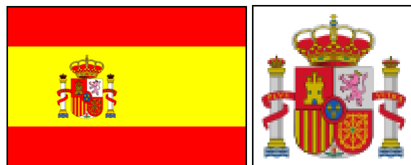
Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 192 municipalități (comune) grupate în 12 regiuni economico-statistice de nivel NUTS 2 şi 2 regiuni de nivel NUTS 1.

Regiuni statistice	**Suprafața** [km^2]	**Populația** [loc, 2004]	**Densitatea** [loc/km^2]	**Capitala**
Gorenjska	2 137	198 275	93	Kranj
Goriška	2 325	119 532	51	Nova Gorica
Jugovzhodna Slovanija	2 683	138 851	52	Novo Mesto
Koroška	1 041	73 816	71	Slovenj Gradec
Notranjsko-kraška	1 456	50 937	35	Postojna
Obalno- kraška	1 044	104 983	101	Koper
Osrednjeslovenska	2 547	495 663	195	Ljubliana
Podravska	2 170	319 186	147	Maribor
Pomurskia	1 337	122 879	92	Murska Sobota
Savinjska	2 384	257 105	108	Celje
Spodnjeposavska	885	70 117	79	Krško
Zasavska	264	45 660	173	Trbovlje

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:
- ✓ Peşterile din Škocjan

Spania
Regatul Spaniei
Reino de España (spaniolă)

Situare: SV Europei, între 44°-36° lat N, 9° long V-4° long E. (excluzând I-le Canare).
Cuprinde cea mai mare parte a Pen. Iberice, insulele Baleare şi Canare.
Vecinătăți: NV, N: Oc. Atlantic, NE: Franța 623 km, Andorra 63,7 km, E, S: M. Mediterană, S: Maroc (Ceuta: 6,3 km, Melilla: 9,6 km), SV: Oc. Atlantic, V: Portugalia 1 214 km.

Lungime linie de coastă: 4 964 km.
Indicativ stat: E
Indicativ internet: .es
Prefix telefonic: 0034
Ora GMT: Madrid: + 1 (*vara*: + 2), Ins. Canare: 0 (*vara*: + 1).
Suprafața: 505 990 km^2 (locul 50 în lume).
Populația (2008)*:* 46 157 822 (locul 28 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: monarhie constituțională.
Şeful statului: Juan Carlos I (*rege*), José Luis Rodríguez Zapatero (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 12 octombrie („Ziua Hispanității" – aniversarea descoperirii Americii de către Cristofor Columb – 1492).
Membru: Consiliul Europei, EBRD, NATO, OCDE, ONU, OSCE, UE, WTO.
Capitala: Madrid.
Limba oficială: spaniola (castiliana).
Moneda: 1 euro = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: predominant de podiş (Meseta) şi muntos (90% din supr.). Lanțurile montane centrale (Gata, Gredos, Cordillera Centrale, Cuenca, M. Iberici etc) separă Meseta nordică de cea sudică; în N: Munții Cantabrici (alt. max.: 2 648 m) şi Pirinei (versantul sudic) (înalți, alt. max: 3 404 m, cu glaciațiune actuală); în S: Cordiliera Betică (800 km lung.), cu alt max. în Ms. Sierra Nevada; câmpii mai ales în SV (Câmpia Andaluziei). Insulele Canare şi Baleare au relief predominant muntos (Vf. Tenerife din Canare: alt. 3 718 m).
Altitudinea maximă: 3 478 m (Vf. Mulhacén din Ms. Sierra Nevada).
Clima: temperat-continentală: oceanică în N şi V; uscată în C; mediteraneeană în S şi E.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* Madrid: 14,2 / Barcelona: 15,4 / Las Palmas (Canare): 20,5 / Santander: 14,3 / Sevilla: 18,3; *ian.:* Madrid: 6 / Barcelona: 9 / Las Palmas (Canare): 18 / Santander: 9,5 / Sevilla: 10; *iul.:* Madrid: 24,5 / Barcelona: 23 / Las Palmas (Canare): 22 / Santander: 19 / Sevilla: 27.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: Madrid: 11 / Barcelona: 9 / Las Palmas (Canare): 11 / Santander: 6 / Sevilla: 11; *dec.:* Madrid: 5 / Barcelona: 4 / Las Palmas (Canare): 11 / Santander: 6 / Sevilla: 11.
Precipitații medii anuale (mm)*:* Madrid: 465 / Barcelona: 660 / Las Palmas (Canare): 204 / Santander: 1 240 / Sevilla: 578.
Nr. mediu de zile cu ploaie: Madrid: 94 / Barcelona: 70 / Las Palmas (Canare): 30 / Santander: 178 / Sevilla: 80.
Hidrografia: râuri cu debite neregulate şi văi adânci, sub formă de canioane.
Pr. cursuri de apă: Duero, Ebro, Guadiana, Guadalquivir, Tajo,
Pr. lacuri: Alcántara, Almendra, Esla, Garcia de Sota, Mequinenzo, Valdecañas.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 7,7.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 35,9.
Despăduriri (%): - 1,7.
Arii protejate (% din supr. totală): 9,1.
Pr. arii protejate: Coto Donãna, Montaña de Covadonga, Montfrague, Valle de Ordesa=Río Ara (în Spania continentală); Caldera de Taburiente şi Teide (în Canare).
Riscuri naturale: ariditate în C.

Repere istorice
Mil. I. î.Chr.: triburi iberice
Sec. XI-X î.Chr.: colonii feniciene
Sec. VII î.Chr.: colonii greceşti
Sec. VI î.Chr.: pătrunderea triburilor celtice
Sec. III î.Chr.: stăpânire cartagineză în sud
Sec. II-I î.Chr.: provincie romană (Hispania)
Sec. V d.Chr.: pătrunderea triburilor germane
711-18: cucerire arabă
722-1492: Reconquista

929: Califatul de Córdoba
1479: constituirea Regatului Spaniei, prin unirea Aragónului cu Castilia
Sec. XV-XVI: constituirea imperiului colonial spaniol
Sec. XVI: Spania devine prima mare putere europeană
1588: distrugerea flotei spaniole („Invincibila Armada”) de către englezi
1808: este ocupată de trupele lui Napoleon Bonaparte
1810-26: pierde coloniile din America Centrală şi de Sud
1833-40, *1872-76*: războaie civile
1873-74: prima proclamare a republicii
1898: războiul hispano-american; pierde Cuba, Puerto Rico, Filipine şi Guam
1931: proclamarea republicii
1936-39: război civil
1939-75: regim dictatorial (F. Franco), relansare economică cu sprijinul SUA
1975-77: reinstaurarea democrației, regat
1981, 23 feb.: tentativă de lovitură de stat militară
1982: membru NATO
1986: membru CEE (UE) (din *1999* aderă la zona euro)
1999: reluarea atentatelor ETA în Țara Bascilor
2004, 11 mar.: atentat terorist Al Qaeda la Madrid

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 17 comunități autonome (*comunidades autónomas*) şi 2 oraşe autonome (*ciudades autónomas*): Ceuta şi Melilla. Comunitățile autonome sunt divizate în 50 de provincii.

Comunități autonome	**Supr.** [km^2]	**Populația** [loc, 2005	**Dens.** [loc/km^2]	**Capitala** [loc, 2005]	**Provincii**	**Drapelul**
Andaluzia (Andalucia)	87 591	7 849 799	90	Sevilla 704 154	Sevilla, Granada, Córdoba, Cádiz, Málaga, Huelva, Jaén, Almería	
Aragon (Aragón)	47 698	1 269 027	27	Zaragoza 647 373	Huesca, Teruel, Zaragoza	
Asturia (Pricipado de Astirias)	10 604	1 076 635	102	Oviedo 212 174	Asturia	

Baleare (I-le) (Islas Baleares, Illes Balears)	4 992	983 131	197	Palma de Mallorca 375 773	Baleare	
Canare (I-le) (Islas Canarias)	7 447	1 968 280	264	Las Palmas 378 628 Santa Cruz 221 567	Las Palmas de Gran Canaria, Santa Cruz de Tenerife	
Cantabria	5 253	562 309	107	Santander 183 955	Cantabria	
Castilia-León (Castilla y León)	93 814	2 510 849	27	Valladolid 321 001	Ávila, Burgos, León, Palencia, Salamanca, Segovia, Soria, Valladolid, Zamora	
Castilia-La Mancha (Castilla-La Mancha)	79 409	1 894 667	24	Toledo 75 533	Albacete, Ciudad Real, Cuenca, Guadalajara, Toledo	
Catalonia (Cataluña, Catalunya)	32 091	6 995 206	218	Barcelona 1 593 075	Barcelona, Girona, Lleida, Tarragona	
Extremadura	41 634	1 083 879	26	Mérida 53 089	Badajoz, Cáceres	
Galicia	29 574	2 762 198	93	Santiago de Compostela 92 919	La Coruña, Lugo, Orense, Pontevedra	
La Rioja	5 028	301 084	60	Logroño 144 935	La Rioja	
Madrid (Comunidad de Madrid)	8 022	5 964 143	743	Madrid 3 155 359 5 103 000 agl. urb.	Madrid	
Murcia (Región Murcia)	11 313	1 335 792	118	Murcia 409 810	Murcia	
Navarra	9 801	593 472	61	Pamplona / Iruña 193 328	Navarra	
Țara Bascilor (País Vasco / Euskadi)	7 089	2 124 846	300	Vitoria / Gasteiz 226 490	Álava, Guipúzcoa, Vizcaya	

Valencia (Comunidad Valenciana / Comunitat Valenciana)	23 254	4 692 449	202	Valencia 796 549	Alicante, Castellon, Valencia	

Teritorii externe ale Spaniei:

Teritoriul	Suprafața [km^2]	Populația [loc, 2005]	Dens. [loc/km^2]	Localizare Coordonate geografice	Capitala [loc.]
Ceuta și **Melilla** și dependențele	32,3	140 764	4 358	Enclave pe țărmul Marocului	Cádice [Ceuta] Málaga [Melilla]

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:

- ✓ Parcul Güell, Palau Güell și Casa Milà din Barcelona
- ✓ Mănăstirea și Escorialul din Madrid
- ✓ Catedrala din Burgos
- ✓ Alhambra, Generalife și Albaicín din Granada
- ✓ Centrul istoric al Córdobei
- ✓ Monumentele din Ovideo și ale regatului Asturias
- ✓ Peșterile din Altamira
- ✓ Orașul vechi din Segovia
- ✓ Orașul vechi din Santiago de Compostela
- ✓ Orașul vechi din Ávila și bisericile extra-murale
- ✓ Arhitectura mudierilor din Aragon
- ✓ Parcul național Garajonay
- ✓ Orașul vechi istoric din Cáceres
- ✓ Orașul vechi istoric din Toledo
- ✓ Catedrala, Alcazarul și Archivo de Indias din Sevilla
- ✓ Orașul vechi istoric din Salamanca
- ✓ Mănăstirea Poblet
- ✓ Situl arheologic din Mérida
- ✓ Mănăstirea Regală din Santa María de Guadalupe
- ✓ Drumul de pelerinaj spre Santiago de Compostela
- ✓ Parcul național Doñana
- ✓ Prașul istoric fortificat Cuenca
- ✓ La Lonja de la Seda din Valencia
- ✓ Palau de la Música Catalana și Hospital de Sant Pau din Barcelona
- ✓ Las Médulas
- ✓ Mănăstirile San Millán de Yuso și Suso
- ✓ Arta rupestră a Arcului Mediteranean al Peninsulei Iberice
- ✓ Universitatea și vechiul centru istoric din Alcalá de Henares
- ✓ Insula Ibiza, biodiversitate și cultură
- ✓ San Cristóbal de La Laguna
- ✓ Siturile arheologice din Sierra de Atapuerca
- ✓ Crângul de palmieri din Elche
- ✓ Bisericile romanice catalone din Vall de Boí
- ✓ Fortificațiile romane din Lugo
- ✓ Ansamblul arheologic din Tarragona
- ✓ Peisajul cultural din Aranjuez
- ✓ Ansamblurile monumentale renascentiste din Úbeda și Baeza
- ✓ Podul din Vizcaya (Biscaya)
- ✓ Parcul național Teide de pe insula Tenerife

Suedia
Regatul Suediei
Konungariket Sverige (suedeză)

Date generale
Situare: N Europei, Pen. Scandinavică, între 69°-55° lat N, 11°-24° long E.
Vecinătăți: N, V: Norvegia 1 619 km, SV: M. Nordului (Str. Kattegat), S, E: M. Baltică, NE: Finlanda 614 km
Lungime linie de coastă: 3 218 km.
Indicativ stat: S
Indicativ internet: .se
Prefix telefonic: 0046
Ora GMT: + 1 (*vara*: + 2).
Suprafața: 449 964 km^2 (locul 55 în lume).
Populația (2009)*:* 9 263 872 loc.
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: monarhie constituțională
Şeful statului: Carl XVI Gustaf (*rege*), John Fredrik Reinfeldt (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 6 iunie (aniversarea instaurării dinastiei Wasa – 1523).
Membru: Consiliul Europei, Consiliul Nordic, EBRD, OCDE, ONU, OSCE, UE, WTO.
Capitala: Stockholm.
Limba oficială: suedeza.
Moneda: 1 krona (coroană suedeză) = 100 öre.

Cadrul natural
Relieful: suprapus (cu excepția Pen. Scania), scutului fenoscandic de vârstă arhaică; se deosebesc trei mari regiuni naturale: *Norrland* (2/3 din terit. Suediei), cu relief predominant muntos (Alpii Scandinavici), în V şi de podiş în E; *Svealand*, cu relief predominant de câmpie cu urme ale glaciațiunii cuaternare (lacuri, coline morenaice), principala zonă agricolă a țării, cu cele mai mari densități de populație şi *Götland* (în S) ce include platoul arhaic, fragmentat, Småland şi câmpia Skania (Skåne).
Altitudinea maximă: 2 111 m (Vf. Kebnekaise).
Clima: subpolară, cu ierni lungi şi geroase (temp. med. sub - 10ºC) în Norrland, temperat-oceanică în S.
Temperatura medie anuală (°C)*:* Stokholm: 6,6 / Göteborg: 7,6; *ian.:* Stokholm: - 3 / Göteborg: - 1; *iul.:* Stokholm: 18 / Göteborg: 17,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: Stokholm: 10 / Göteborg: 10; *dec.:* Stokholm: 1 / Göteborg: 1.
Precipitații medii anuale (mm)*:* Stokholm: 560 / Göteborg: 670.
Nr. mediu de zile cu ploaie: Stokholm: 104 / Göteborg: 116.
Hidrografia: râuri repezi cu mare potențial hidroenergetic şi văi adânci; multe lacuri (cca. 96 000), glaciare şi tectonice.
Pr. cursuri de apă: Angermanälven, Indals, Klar, Ljusnan, Luleäv, Österdal, Skellefteälv, Umeäv.
Pr. lacuri: Vänern (5 585 km^2), Vättern, Hjälmaren, Mälaren (tectonice), Lule, Siljan, Storsjön, Tarne, Udd.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 6.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 67,1.
Arii protejate (% din supr. totală): 10,1.
Pr. arii protejate: Padjelanta, Sareks, Sjaunja, Stora Sjöfallets, Vindelfjällens.
Riscuri naturale: climat aspru în N (Laponia), avalanşe în Alpii Scandinavici.

Repere istorice
Antichitate: triburi germanice
Sec. IX-X: cultura vikingă. Este adoptat creştinismul
Sec. XI: stat centralizat
Sec. XII-XIII: este cucerită Finlanda
1397-1523: uniunea de la Kalmar (cu Danemarca, Norvegia, Islanda şi Finlanda)

Sec. XVII: Suedia devine una din marile puteri ale Europei
1700-21: Războiul nordic, Suedia este înfrântă de Rusia
1809: pierde Finlanda în favoarea Rusiei
1814-1905: uniune personală cu Norvegia
1815: statut de neutralitate, dezvoltate economică
1995: membru UE

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 21 comitate [län] divizate în 290 comune (*kommuner*). Fiecare comitatele este administrat de către un birou administrativ (*länsstyrelse*) numit de guvern şi de către un consiliu (*landsting*) ales.

În mod tradiţional, Suedia este organizată în 3 regiuni istorice:
- Götaland (Suedia de Sud), ce include Scania (fost teritoriu danez) şi Västergötland,
- Svealand (Suedia Centrală),
- Norrland (Suedia de Nord), cuprinzând 59% din suprafaţă şi doar 12% din populaţie, cu o parte importantă din Laponia, locuită de populaţia Sami.

Comitate [län]	**Suprafaţa** [km^2]	**Populaţia** [loc, 2005]	**Densitatea** [loc/km^2]	**Capitala**
Blekinge	2 947	150 335	51	Karlskrona
Dalarna	28 196	276 042	10	Falun
Gävleborg	18 200	276 599	15	Gävle
Gotland	3 151	57 661	18	Visby
Halland	5 462	283 788	52	Halmstad
Jämtland	49 343	127 424	3	Östersund
Jönkőping	10 495	329 297	31	Jönkőping
Kalmar	11 219	234 496	21	Kalmar
Kronoberg	8 467	178 285	21	Växjö
Norrbotten	98 249	252 585	3	Luleå
Örebro	8 546	273 920	32	Örebro
Östergötland	10 605	415 990	39	Linköping
Scania (Skåne)	11 035	1 160 919	105	Malmö
Södermanland	6 103	261 070	43	Nyköping
Stockholm	6 519	1 872 900	287	Stockholm
Uppsala	7 037	302 564	43	Uppsala
Värmland	17 591	273 547	16	Karlstad
Västerbotten	55 190	256 875	5	Umeå
Västernorrland	21 685	244 195	11	Härnösand
Västmanland	6 318	261005	41	Västerås
Västra Götaland	23 956	1 521 895	64	Göteborg

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:

- ✓ Domeniul regal Drottningholm
- ✓ Birka şi Hovgården
- ✓ Turnătoria de fier Engelberg
- ✓ Gravurile rupestre de la Tanum
- ✓ Cimitirul Skogskyrkogården din Stockholm
- ✓ Oraşul hanseatic Visby de pe insula Gotland
- ✓ Domeniul clerical Gammelstad din Luleå
- ✓ Peisajul arctic din Laponia
- ✓ Portul naval Karlskrona
- ✓ Arhipelagul Kvarken
- ✓ Peisajul agricol din Öland
- ✓ Vechea zonă minieră de exploatare a cuprului de la Falun
- ✓ Staţiunea radio Varberg
- ✓ Arcul geodezic Struve (pe teritoriul Suediei)

Turcia
Republica Turcia
Türkiye Cumhuriyeti (turcă)

Date generale

Situare: SV Asiei (Pen. Anatolia) şi SE Europei (Pen. Balcanică), între 42°-36° lat N, 26°-45° long E.
Vecinătăţi: NV: Grecia 206 km, Bulgaria 240 km, N: M. Neagră, NE: Georgia 252 km, Armenia 268 km, Azerbaidjan (Nahicevan) 9 km, SE: Iran 499 km, Iraq 352 km, Siria 822 km, SV: M. Mediterană, V: M. Egee
Lungime linie de coastă: 7 200 km.
Indicativ stat: TR
Indicativ internet: .tr
Prefix telefonic: 0090
Ora GMT: + 2 (*vara*: + 3).
Suprafaţa: 779 452 km^2 (locul 36 în lume).
Populaţia (2008)*:* 71 517 100 (locul 17 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Abdullah Gül (*preşedinte*), Recep Tayyip Erdoğan (*prim-ministru*).
Sărbătoare naţională: 29 octombrie (aniversarea proclamării republicii – 1923).
Membru: Consiliul Europei, EBRD, NATO, OCDE, OCI, ONU, OSCE, WTO.
Capitala: Ankara.
Limba oficială: turca.
Moneda: 1 liră turcească = 100 kuruş.

Cadrul natural

Relieful: predominant de podiş: Pod. Anatoliei – alt. med: 900 m, înalt în V, mărginit de lanţuri muntoase atât în S şi E (M-ţii Taurus – alt. max.: 3 916 m şi Antitaurus) cât şi în N (M-ţii Pontici – alt. max.: 3 240 m, bine împăduriţi), cu numeroase depresiuni, platouri de lavă şi vârfuri izolate (peste 1 800 m alt.); Podişul Kars în E (1 400 – 3 000 m), cu platouri de lavă, conuri vulcanice şi depresiuni tectonice; câmpiile ocupă supr. mai extinse în V, pe litoralul egeean, în zona Adana şi în partea europeană; ţărmuri înalte, rectilinii în N şi S, fragmentate în V.

Altitudinea maximă: 5 165 m (Vf. Ararat=Büyük Ağri).

Clima: predominant temperat-continentală, etajată în raport de altitudine, mediteraneeană în câmpiile litorale din S şi E.

Temperatura medie anuală (°C)*:* Ankara: 11,7 / Istanbul: 14,2; *ian.:* Ankara: 0 / Istanbul: 5,5; *iul.:* Ankara: 22,5 / Istanbul: 23.

Nr. mediu de zile însorite: iun.: Ankara: 11 / Istanbul: 10; *dec.:* Ankara: 3 / Istanbul: 2.

Precipitații medii anuale (mm)*:* Ankara: 360 / Istanbul: 820.

Nr. mediu de zile cu ploaie: Ankara: 68 / Istanbul: 90.

Hidrografia: râuri cu potențial hidroenergetic, lacuri sărate, mlaştini.

Pr. cursuri de apă: Aras, Ceyhan, Eufrat, Kizil Irmak, Menderes (Meandru), Murat, Seyhan, Tigru.

Pr. lacuri: Atatürk, Batman, Beişehir, Eğridir, Karakaya, Tuz Golu, Van.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 2,9.

Suprafață împădurită (% din supr. totală): 13,2.

Despăduriri (%): - 0,2.

Arii protejate (% din supr. totală): 2,6.

Pr. arii protejate: Karatepe-Aslantaş, Kuşadasi-Dilek, Manyas-Gölü, Uludag, Yedi-Göller, Yozgat.

Riscuri naturale: seismicitate ridicată, avalanşe pe munții înalți, zone secetoase.

Repere islamice

Sec. XVIII-XIII î.Chr.: hitiți
Sec. XIII-VII î.Chr.: frigieni, cimmerieni
Sec. VI-V î.Chr.: cucerire persană
334 î.Chr.: cucerită de Alexandru cel Mare. Regate elenistice
324 d.Chr.: cucerire romană
476-1453: parte a Imperiului Roman de Răsărit
Sec. XI-XII: pătrunderea în Asia Mică a triburilor turce originare din Asia Centrală
1299: fondarea statului independent turc-otoman sub Osman I
Sec. XIV: cucerirea posesiunilor bizantine din Asia Mică
1553: cucerirea Constantinopolului care devine capitala Imperiului Otoman
Sec. XV-XVI: cuceriri în Balcani, Orientul Apropiat Şi Mijlociu, Asia Centrală, Africa de Nord
1571: înfrângerea de la Lepanto, marchează începutul declinului Imperiului Otoman
Sec. XIX: Imperiul Otoman înregistrează importante restrângeri teritoriale
1914: participare la Primul Război Mondial alături de Puterile Centrale
1919-22: războiul greco-turc, încheiat cu victoria Turciei, consfințeşte actualele granițe ale Turciei
1923, 29 oct.: desființarea sultanatului proclamarea Republicii Turcia, recunoscută prin Tratatul de la Lausanne
1934: „Înțelegerea Balcanică”, cu România, Grecia şi Iugoslavia
1945, 23 feb.: declară război Germaniei şi Japoniei
1946: introducerea sistemului pluripartit
1952: membru NATO
1963: membru asociat al CEE (UE)
1974: intervenție militară în nordul Ciprului, tensiuni cu Grecia
1980: lovitură de stat militară, dictatură militară (*1980-87*)
1984: fondarea Partidului Muncitorilor din Kurdistan (PKK)
1995: ascensiunea fundamentalismului islamic
1999: Turciei i se recunoaşte statutul de stat candidat la UE

Repere socio-economice

Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):

PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

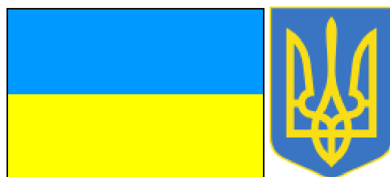
***Diviziuni administrative**:* 81 provincii (*il*) divizate în 923 districte. Provinciile sunt grupate în 8 regiuni statistice.

Regiunea	**Provincii** [il]	**Suprafața** (km²)	**Populația** (loc., 2005)	**Densitatea** (loc./km²)
Tracia (Trakya)	Çanakkale[1], Edirne, Istanbul[1], Kirklareli, Tekirdağ.	23 619	8 752 000	371
Coasta Mării Negre (Karadeniz Kiyisi)	Artvin, Bartin, Bolu, Düzce, Giresun, Karabük, Kastamonu, Ordu, Rize, Sakarya, Samsun, Sinop, Trabzon, Zonguldak.	82 371	7 011 000	85
Marmara şi Coasta Egeeană (Marmara ve Ege Kiyilari)	Aydin, Balikesir, Bursa, Çanakkale[2], Istanbul[2], Izmir, Kocaeli, Manisa, Muğla, Yalova.	86 317	16 121 000	187
Coasta Mediteraneeană (Akdeniz Kiyisi)	Adana, Antalya, Hatay, Içel, Osmanye.	59 376	7 565 000	127
Anatolia Occidentală (Bati Anadolu)	Afyon, Bilecik, Burdur, Denizli, Eskişehir, Isparta, Kütahya, Uşak.	78 115	4 418 000	57
Anatolia Centrală (Iç Anadolu)	Adiyaman, Aksaray, Amasya, Ankara, Çankiri, Çorum, Kahramanmaraş, Karaman, Kayseri, Konya, Kirikkale, Kirşehir, Malatya, Nevşehir, Niğde, Sivas, Tokat, Yozgat.	236 889	15 864 000	67
Anatolia de Sud-Est (Güneydoğu Anadolu)	Gaziantep, Kilis, Mardin, Şanliurfa.	36 415	3 924 000	108
Anatolia Estică (Doğu Anadolu)	Ağri, Ardahan, Batman, Bayburt, Bingöl, Bitlis, Diyarbakir, Elâziğ, Erzincan, Erzurum, Gümüşhane, Hakkâri, Iğdir, Kars, Muş, Siirt, Şirnak, Tunceli, Van.	180 480	8 410 000	47

[1] Partea europeană, [2] Partea asiatică.

Ucraina

Україна (Ucraina) (ucraineană)

Date generale

Situare: E Europei, între 52°-44° lat N, 22°-40° long E.

Vecinătăți: NV: Belarus 891 km, NE, E: Rusia 1 576 km, S: M. Neagră, SV: R. Moldova 940 km, România 649,4 km, V: Ungaria 103 km, Slovacia 90 km, Polonia 428 km.

Lungime linie de coastă: 2 782 km.

Indicativ stat: UA
Indicativ internet: .ua
Prefix telefonic: 00380
Ora GMT: + 2 (*vara*: + 3)
Suprafaţa: 603 700 km^2 (locul 43 în lume).
Populaţia (2008)*:* 46 179 226 loc (locul 27 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Viktor Andriyovych Yushchenko (*preşedinte*), Yulia Volodymyrivna Tymoshenko (*prim-ministru*).
Sărbătoare naţională: 24 august (aniversarea proclamării independenţei – 1991).
Membru: Consiliul Europei, CSI, EBRD, ONU, OSCE.
Capitala: Kiev/Kyïv.
Limba oficială: ucraineana.
Moneda: 1 hryvnia (hrivna) = 100 kopeiki.

Cadrul natural
Relieful: predominant de câmpie (sectorul de SV al Marii Câmpii Est-Europene), cu alt. sub 100 m şi zone mlăştinoase în NV (Polesia) şi S şi peste 300 m în V (Pod. Podoliei – alt. max: 471 m, Col. Volhiniei), C (Col. Niprului) şi E (Col. Donețului); munți în V (Carpații Păduroşi) şi SE Pen Crimeea (alt. max.: 1 545 m).
Altitudinea maximă: 2 061 m (Vf. Hoverla în Carpații Păduroşi).
Clima: predominant temperat-continentală, subtropicală pe litoralul sudic al Pe. Crimeea.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 7,9; *ian.:* - 7; *iul.:* 20.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 9; *dec.:* 1.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 612.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 115.
Hidrografia: râuri mari cu potențial hidroenergetic, valorificat în mare parte, lacuri de acumulare.
Pr. cursuri de apă: Bugul de Sud, Don, Nipru (Dniepr), Nistru.
Pr. lacuri: Kakovka, Kremenciuc, Kiev (lacuri de acumulare pe Nipru).
Emisii CO_2*/loc (t/loc):* 6,1.
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 16,5.
Despăduriri (%): - 0,1.
Arii protejate (% din supr. totală): 3,3.
Pr. arii protejate: Askania Nova, Carpaţii Păduroşi.
Riscuri naturale: zone mlăştinoase (Pinsk în NV), secete frecvente.

Repere istorice
Mil. I î.Chr.: păstori nomazi
Mil. I d.Chr.: popoare migratoare
Sec. IX: triburile slavilor de răsărit fondează primul stat rus cu centrul la Kiev
Sec. X: pătrunderea creştinismului
Sec. XIII-IV: dominaţie mongolă
Sec. XIV: teritoriul Ucrainei este împărțit între Marele Ducat al Lituaniei şi Polonia
1648: unirea Ucrainei cu Rusia
1667: estul Ucrainei şi Kievul sunt alipite Rusiei
1772-95: Ucraina este împărțită între Imperiul Țarist şi Austria
1917-20: mişcare de eliberare națională înăbuşită de Armata Roşie
1919, mar.: se formează RSS Ucraineană (parte a URSS din *1922*)
1921, 18 mar.: vestul Ucrainei este cedat Poloniei
1932-33: marea foamete (Holodomor-ul)
1941-44: ocupaţie germană
1954: includerea Crimeei în Ucraina
1986, 26 apr.: explozia nucleară de la Cernobâl

1991, 24 aug.: independență
2004: fraudarea alegerilor prezidențiale au condus la „Revoluția Portocalie”

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata șomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 24 regiuni [oblasti], 2 arii metropolitane* și 1 republică autonomă [*autonoma respublika*], ce cuprind 494 raioane.

Regiunea	**Suprafața** (km^2)	**Populația** (loc., 2006)	**Densitatea** (loc./km^2)	**Centrul administrativ**
Cherkasî	20 900	1 334 055	64	Cherkasî
Cernăuți	8 100	904 085	112	Cernăuți
Cernihiv	31 900	1 155 361	36	Cernihiv
Dnipropetrovsk	31 900	3 435 784	108	Dnipropetrovsk
Donețk	26 500	4 596 110	173	Donețk
Harkiv	31 400	2 807 244	89	Harkiv
Herson	28 500	1 122 076	39	Herson
Hmelnîțkîi	20 600	1 367 010	66	Hmelnîțkîi
Ivano-Frankivsk	13 900	1 384 927	100	Ivano-Frankivsk
Jîtomir	29 900	1 326 855	44	Jîtomir
Kirovograd	24 600	1 056 946	43	Kirovograd
Kiev	28 100	1 754 730	62	Kiev
Liov (Lvov)	21 800	2 554 751	117	Liov (Lvov)
Luhansk	26 700	2 396 278	90	Luhansk
Mîkolaiv	24 600	1 216 244	49	Mîkolaiv
Odessa	33 300	2 385 949	72	Odessa
Poltava	28 800	1 542 714	54	Poltava
Rivne	20 100	1 154 456	57	Rivne
Sumî	23 800	1 220 173	51	Sumî
Ternopil	13 800	1 106 682	80	Ternopil
Transcarpația	12 800	1 241 624	97	Ujgorod
Vinița	26 500	1 689 600	64	Vinița
Volînia	20 200	1 036 680	51	Lutsk
Zaporojia	27 200	1 855 800	68	Zaporojie
Kiev*	800	2 655 746	3 320	Kiev
Sevastopol*	900	376 923	419	Sevastopol

Republică Autonomă	**Suprafața** [km^2]	**Populația** [loc, 2006]	**Densitatea** [loc/km^2]	**Capitala** [loc, 2005]	**Drapelul**	**Stema**

Crimeea [Crâm]	26 100	1 972 507	76	Simferopol 341 599		

Ungaria
Republica Ungară
Magyar Köztársaság (maghiară)

Date generale
Situare: Europa Centrală, între 49°-46° lat N, 16°-23° long E.
Vecinătăţi: N: Slovacia 676 km, NE: Ucraina 103 km, E: România 448 km, S: Serbia (Vojvodina) 166 km, SV: Croaţia 329 km, V: Slovenia 102 km, NV: Austria 366 km. *Nu are ieşire la mare.*
Indicativ stat: H
Indicativ internet: .hu
Prefix telefonic: 0036
Ora GMT: + 1 (*vara*: + 2)
Suprafaţa: 93 030 km^2 (locul 107 în lume).
Populaţia (2008)*:* 10 031 000 (locul 79 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: László Sólyom (*preşedinte),* György Gordon Bajnai (*prim-ministru*).
Sărbătoare naţională: 20 august (ziua Sf. Ştefan).
Membru: Consiliul Europei, EBRD, NATO, OCDE, ONU, OSCE, UE, WTO.
Capitala: Budapesta/Budapest.
Limba oficială: maghiara.
Moneda: 1 forint = 100 fillér.

Cadrul natural
Relieful: predominant de câmpie joasă (alt.: 150-200 m): Câmpia Panonică – Alföld (Câmpia Tisei) în E şi SE, Kisaföld la NV de M-ţii Bakony, mai înaltă în SV (Mas. Mecsek: 680 m); dealuri şi munţi cu alt. reduse în N (Bükk, Mátra, Bakony, Vertes), ramificaţii ale Carpaţilor.
Altitudinea maximă: 1 015 m (Vf. Kékes, în M-ţii. Mátra).
Clima: temperat-continentală de tranziţie între Europa de Vest şi cea de Est.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 11,2; *ian.:* - 1,5; *iul.:* 22.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 9; *dec.:* 1.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 610.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 90.
Hidrografia: tributară bazinului Dunării; canale de irigaţii, zone mlăştinoase şi cu scurgere deficitară.
Pr. cursuri de apă: Dunărea (Duna), Tisa (Tisza), Criş (Körös), Eger, Ràba.
Pr. lac: Balaton (596 km^2).
Emisii CO_2/loc (t/loc): 5,7.
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 21,5.
Despăduriri (%): - 0,7.
Arii protejate (% din supr. totală): 8,9.
Pr. arii protejate: Bükk, Hortobágyi, Kiskunság, Tihany, Kisbalaton.
Riscuri naturale: inundaţii, înmlăştiniri.

Repere istorice

Mil. I. î.Chr.: triburi ilire, trace, celtice
10 î.Chr.: provincie romană (Pannonia)
Sec. IV-VIII: marile migrații: huni, gepizi, avari
896-900: stabilirea ungurilor în Câmpia Pannoniei
997-1038: unificarea şi creştinarea triburilor ungare
Sec. XI-XIII: includerea a Croației, Dalmației şi, ca voievodat autonom, a Transilvaniei
1241: marea invazie mongolă
1526-41: Regatul ungar este împărțit între Imperiul Habzburgic şi Imperiul Otoman
1683-99: Imperiul Habzburgic ocupă întreaga Ungarie
1848-49: revoluție, proclamarea independenței (*1849, 14 apr.)* Intervenția habzburgică şi țaristă duce la reprimarea revoluției
1867: crearea monarhiei dualiste Austro-Ungare. Ungaria devine regat cu constituție proprie şi largă autonomie
1918, 16 nov.: independența Ungariei în urma destrămării Imperiului Austro-Ungar. Armatele sunt nevoite să se retragă din zonele unde locuiau în majoritate români, slovaci şi sârbi
1920, 4 iun.: Tratatul de la Trianon, importante pierderi teritoriale
1932-41: ascensiunea mişcărilor fasciste
1941, 11 apr.: intră în al Doilea Război Mondial alături de Germania
1944-45: este ocupară de trupe sovietice
1945-49: transformarea Ungariei în stat comunist
1949, 18 aug.: proclamarea Republicii Populare Ungare
1956, 23 oct.: revoltă populară anticomunistă
1989, feb.: introducerea pluripartitismului
1990: primele alegeri pluripartite
1991, 19 iun.: retragerea ultimelor trupe sovietice
1991-93: program de privatizare
1999: membru NATO
2001: legea cetățeniei
2004: membru UE

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

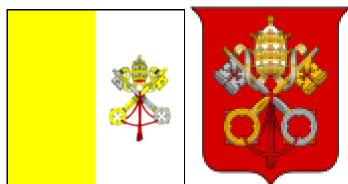
Diviziuni administrative*:* 19 comitate [megyek] şi capitala [főváros]*. Comitatele sunt divizate în 173 subregiuni (*kistérségek*). Din 1996, districtele şi oraşul Budapesta formează 7 regiuni de dezvoltare.

Comitate [megyek]	**Suprafața** [km^2]	**Populația** [loc, 2004]	**Densitatea** [loc/km^2]	**Capitala**
Bács-Kiskun	8 445	542 000	64	Kecskemét
Baranya	4 430	402 000	91	Pécs
Békés	5 631	393 000	70	Békéscsaba

Borsod-Abaúj-Zemplén	7 247	738 000	102	Miskolc
Csongrád	4 263	426 000	100	Szeged
Fejér	4 359	428 000	98	Székesfehérvar
Győr-Moson-Sopron	4 208	440 000	105	Győr
Hajdú-Bihar	6 211	550 000	89	Debrecen
Heves	3 637	324 000	89	Eger
Jász-Nagykun-Szolnok	5 582	413 000	74	Szolnok
Komárom-Esztergom	2 265	316 000	140	Tatabánya
Nógrád	2 546	218 000	86	Salgótarján
Pest	6 393	1 123 000	176	Budapest
Somogy	6 036	334 000	55	Kaposvár
Szabolcs-Szatmár-Bereg	5 936	583 000	98	Nyíregyháza
Tolna	3 703	247 000	67	Szekszárd
Vas	3 336	267 000	80	Szombathely
Veszprém	4 493	368 000	82	Veszprém
Zala	3 784	297 000	78	Zalaegerszeg
Budapesta*	525	1 708 000	3 253	-

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:
- ✓ Vechiul sat Hollókő
- ✓ Budapesta (cartierul Buda şi zona malurilor Dunării)
- ✓ Zona Aggtelek şi Carstul Slovac
- ✓ Mănăstirea benedictină Pannonhalma
- ✓ Parcul naţional „Puszta” din Hortobágy
- ✓ Cimitirul paleocreştin din Pécs
- ✓ Peisajul cultural-istoric şi regiunea viticolă Tokaj
- ✓ Peisajul cultural din Fertöd

Vatican
Statul-oraş Vatican
Stato della Città del Vaticano (italiană)

Date generale

Situare: S Europei, cartier în oraşul Roma, 42° lat N, 12° long E.

Cartier în NV Romei (Italia), pe malul drept al Tibrului; cel mai mic stat independent din lume.

Vecinătăţi: Italia 3,2 km. *Nu are ieşire la mare.*

Indicativ stat: V

Indicativ internet: .va

Prefix telefonic: 0039

Ora GMT: + 1 (*vara*: + 2)

Suprafaţa: 0,55 km^2 (locul 194, cel mai mic stat din lume).

Populaţia (2009)*:* 826 loc.

Formă de guvernământ: stat teocratic.

Şeful statului: Papa Benedict XVI (*suveran*), Giovanni Lajolo (*preşedintele guvernului*).

Sărbătoare naţională: 11 septembrie (aniversarea începutului solemn al Pontificatului Papei Benedict XVI).

Membru: OSCE, observator permanent ONU.

Capitala: Vatican.

Limbă oficială: italiana, *uzuală*: latina.

Moneda: 1 euro = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: colinar (colina Vatican, pe dreapta Tibrului).
Clima: mediteraneeană.

Temperatura medie anuală (°C)*:* 15,6; *ian.:* 7,5; *iul.:* 24,5.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 830.

Hidrografia:

Pr. curs de apă: Tibru.

Repere istorice
326: construirea primei biserici: bazilica lui Constantin, peste mormântul Sfântului Petru
Sec. VIII: ia ființă în centrul Italiei, Statul Papal
1870: ocuparea Romei de către trupele italiene, Papa se retrage în Vatican
1929, 11 feb.: Tratatul de la Lateran: statul italian recunoaşte Vaticanului jurisdicția suverană asupra unui cartier din nord-vestul Romei
1984: modificarea unor prevederi ale Tratatului, inclusiv poziția catolicismului ca religie de stat în Italia

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* -

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:
- ✓ Oraşul-stat Vatican

ASIA

Suprafaţa: 44 355 000 km^2
Populaţia: 4 030 000 000 locuitori
Altitudinea maximă: Vf. Chomolungma (Everest) [Himalaya, China/Nepal]: 8 848,1 m
Altitudinea minimă: - 392 m [Marea Moartă]
Altitudinea medie: 960 m
Lungimea ţărmurilor: 82 300 km

Extreme geografice mondiale:
- *Cel mai mare continent:* **44 355 000 km^2**
- *Cea mai mare peninsulă:* **Arabia : 2 691 000 km^2**
- *Cel mai înalt vârf muntos:* **Chomolungma (Everest) [M. Himalaya] : 8 848 m**
- *Cel mai jos punct în interiorul continentelor: la suprafaţa uscatului:* **ţărmul Mării Moarte : – 392 m;** *în apă:* **fundul Lacului Baikal : - 1 170 m**
- *Cea mai mare amplitudine a scoarţei terestre în interiorul uscatului:* **7 026 m, între vârful Nanga Parbat (8 126 m) şi Valea Indului (1 100 m), la 25 km distanţă între ele**
- *Cel mai mare lac:* **Marea Caspică : 371 000 km^2**
- *Cel mai adânc lac:* **Baikal : 1 620 m**
- *Lacul cu cea mai joasă oglindă şi cea mai mare salinitate:* **Marea Moartă : - 392 m, 260‰**
- *Cea mai mare deltă:* **Gange-Brahmaputra : 82 000 km^2**
- *Cel mai lung estuar fluvia :* **Obi [Rusia]: 800 km**
- *Cel mai lung gheţar de vale:* **Biafo [M. Karakorum] : 107 km**
- *Cea mai rece localitate locuită permanent :* **Oimiakon (Ojm'akon) [Rusia]: - 71,1^{o}C (1964)**
- *Cea mai mare cantitate de precipitaţii medii anuale:* **12 700 mm [Manaiurame, Assam]**
- *Cea mai mare cantitate de precipitaţii anuale:* **22 987 mm [Cherapunji, India, 1861]**
- *Cel mai populat stat:* **China: 1 321 851 888 loc. (2007)**
- *Cea mai joasă aşezare umană:* **Ein Bokek [Cisiordania] : - 360 m**
- *Cel mai lung canal continental:* **Marele canal chinez : 1 500 km**
- *Cel mai lung tunel feroviar:* **Seikan [Japonia]: 53,9 km**
- *Cel mai vechi oraş cunoscut:* **Jericho (Ierihon) [Cisiordania]: locuit din mil. VII î.Chr**
- *Oraşul situat la cea mai mare altitudine:* **Wenzhuan [China]: 5 100 m**

Extreme geografice continentale:
- *Cea mai mare insulă:* Borneo (Kalimantan) [Indonezia]: 742 260 km^2
- *Cel mai lung curs de apă:* Changjiang (Iangtze) [China]: 6 300 km
- *Cea mai înaltă cascadă:* Gershoppa [Sharavati, India]: 253 m
- *Cel mai mare stat:* Rusia (partea asiatică): 12 524 451 km^2 (locul 1 în lume)
  China : 9 572 900 km^2 (locul 3 în lume)
- *Cel mai mic stat:* Maldive: 298 km^2
- *Cel mai mare oraş:* Shanghai: 10 030 000 loc (2003), agl. urb. 17 110 000 (2004)

State:

Afghanistan – Arabia Saudită – Armenia – Azerbaidjan – Bahrain – Bangladesh – Bhutan – Brunei – Cambodgia – China – Cipru – Coreea de Nord – Coreea de Sud – Emiratele Arabe Unite – Filipine - Georgia – India – Indonezia – Irak - Iran – Iordania – Israel – Japonia – Kazahstan – Kirghistan – Kuwait – Laos – Liban – Malaysia – Maldive – Mongolia - Myanmar – Nepal – Oman – Pakistan – Rusia *(partea asiatică)* **- Qatar – Singapore – Siria - Sri Lanka – Tadjikistan – Thailanda – Timorul de Est – Turkmenistan – Turcia** *(partea asiatică)* **– Uzbekistan – Vietnam – Yemen.**

Afghanistan
Republica Islamică Afghanistan
nāġfA eD) د افغان ستان اسلامي جمهوريت istān Islāmī Jomhoriyat) (afgană)
īrūhmaJ) جمهورى اسلامى افغان ستان-ye Islāmī-ye Afğānistān) (persană)

Date generale
Situare: Asia central-sudică, între 39°-29° lat N, 61°-75° long E.
Vecinătăţi: N: Turkmenistan 744 km, Uzbekistan 137 km, Tadjikistan 1 206 km; NE: China (coridorul Wakhan 76 km); E, S: Pakistan 2 430 km; V: Iran 936 km. *Nu are ieşire la mare.*
Indicativ stat: AFG
Indicativ internet: .af
Prefix telefonic: 0093.
Ora GMT: + 4,30
Suprafaţa: 652 225 km^2 (locul 40 în lume).
Populaţia (2008)*:* 32 738 376 (locul 37 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică islamică.
Şeful statului: Hamid Karzai (*preşedinte*); Ahmad Zia Massoud şi Abdul Karim Khalili (*vicepreşedinţi*).
Sărbătoare naţională: 18 august.
Membru: ONU, OCI.
Capitala: Kābul.
Limbi oficiale: afghana (pashto), persana (dari).
Moneda: 1 afghani = 100 puls.

Cadrul natural
Relieful: predominant muntos: M. Hindu Kush (peste 7 000 m alt.), Koh-i-Baba, Bad-i-Turkestan, Safedkoh-Paropamisus, Siahkoh (3 000-4 000 m), Kohistan-i-Sulaiman, Toba Kakar, Kwaja Amran (la frontiera cu Pakistan); podişul înalt Ghazi-Kandahar (alt. med. 2 000 m) în partea central-estică; câmpie înaltă cu vegetaţie predominant ierboasă, piemontană la poalele nordice ale M. Hindu Kush, principala regiune agricolă a ţării.
Altitudinea maximă: 7 485 m (Vf. Nowshak).
Clima: temperat continental aridă.
Temperatură medie anuală (°C)*:* 12, *ian.:* – 1, *iul.:* 23,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 12, *dec.:* 6.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 257.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 32.
Hidrografia:
Pr. cursuri de apă: Amudaria, Farhrud, Harutrud, Helmand, Kabul, Murghab.
Pr. lacuri: Ab-i-Istada, Gaud-i-Zirreh (sărate), Band-i-Amir, Şiston.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,03.
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 1,3.
Despăduriri (%): 3,1.
Arii protejate (% din supr. totală): 0,3.
Pr. arii protejate: Dashe Newar şi Ab-i-Istada (pentru păsări de apă) şi valea Ajar, panc naţional în Pamir.
Riscuri naturale: secete prelungite, avalanşe.

Repere istorice
Cca 1200 î.Chr: teritoriu populat de triburi iraniene
652 d.Chr: cucerit de arabi, care introduc islamismul

Sec. XIII: cucerit de mongoli (centru şi sud), perşi (Safavizi) (vest) şi uzbeci (nord)
1880: sunt trasate actualele frontiere
1919: independență, monarhie
1973: abolirea monarhiei, proclamarea republicii, regim autoritar
1978, apr: lovitură de stat, puterea este preluată de comunişti, rezistență armată din partea forțelor islamice
1979, dec: invazia forțelor militare sovietice pentru a menține la putere guvernul pro-comunist
1979-89: război de guerillă între forțele islamiste sprijinite de SUA şi trupele sovietice
1989, febr: sunt retrase trupele sovietice, războiul continuă între fracțiunile islamiste rivale
1992: ofensivă a mijahedinilor islamişti, este proclamată Republica Islamică Afghanistan
1996: puterea este preluată de talibani, grup islamic fundamentalist
2001, oct: intervenție militară a SUA împotriva regimului taliban acuzat de sprijin al teroriştilor Al-Qaeda
2001, dec: guvern interimar, prezență a trupelor ONU, inclusiv a unor detaşamente româneşti
2004, oct: alegeri prezidențiale democratice, atacurile teroriste continuă

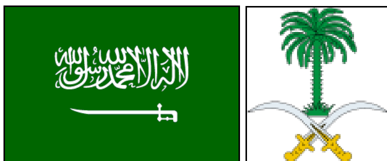
Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 34 provincii.

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:
- ✓ Minaretul şi vestigiile arheologice de la Jam/Djam
- ✓ Peisajul cultural şi vestigiile arheologice din Valea Bamiyan

Arabia Saudită
Regatul Arabiei Saudite

المملكة العربية السعودية (Al-Mamlakah al-'Arabiyah as-Sa'udiyah) (arabă)

Date generale
Situare: SV Asiei, Pen. Arabică, între 32°-15° lat N, 35°-56° long E.
Vecinătăți: NV: Iordania 744 km, NE: Irak 814 km (inclusiv Zona Neură), Kuwait 222 km, E: G. Persic, SE: Qatar 60 km, Emiratele Arabe Unite 457 km, Oman 676 km, SV: Yemen 1 458 km, V: M. Roşie.
Lungime linie de coastă: 2 640 km.
Indicativ stat: KSA
Indicativ internet: .sa

Prefix telefonic: 00966
Ora GMT: + 3
Suprafața: 2 248 000 km^2 (locul 13 în lume).
Populația (2007)*:* 27 601 038 (locul 46 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: monarhie absolută.
*Şeful statului:*Abdullah bin Abdul Aziz Al Saud (*rege*).
Sărbătoare națională: 23 sepembrie (aniversarea proclamării regatului – 1932).
Membru: CCG, Liga Arabă, OCI, ONU, OPEC.
Capitala: Riyadh/Al-Riyādh.
Limba oficială: araba.
Moneda: 1 ryal = 100 halah.

Cadrul natural
Relieful: predominant deşeric (deşerturile Nefud=An-Nafud în nord, Dahī în centru şi Rub'al Khāli), podişuri în partea centrală (Djabal Tuwayq, Nadjd, Summan), uşor vălurite, dominate de lanțuri montane (Jabal Ibrahim, Jabal Qarnait), câmpie în partea estică, în zona Golfului Persic (zona cea mai bogată din lume în resurse de hidrocarburi), munți în vest (M. Hijāz Asir).
Altitudinea maximă: 2 565 m (Jabal Qarnait)
Clima: tropical-deşertică în cea mai mare parte a teritoriului.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 25,5; *ian.:* 14; *iul.:* 35.
Nr. mediu de zile însorite: iun: 11; *dec.:* 7.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 101.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 20.
Hidrografia: nu are cursuri de apă permanente.
Pr. curs de apă: Sabkat Matti.
Pr. lacuri: Al' Arid, Al Hawta, Al Sydayr (oaze).
Emisii CO_2*/loc (t/loc):* 13,6.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 1,3.
Despăduriri (%): 0.
Arii protejate (% din supr. totală): 41,8.
Riscuri naturale: ariditate excesivă, poluare cu hidrocarburi.

Repere istorice
630-35: unificarea triburilor din pen. Arabică convertite la islamism
1517-1918: parte a Imp. Otoman (cu unele întreruperi)
1740: fondarea sectei wahhabite, care unifică triburile din pen. Arabia proclamând statul wahhabit
1803-04: Bahrainul şi Kuwaitul, posesiuni britanice sunt cucerite de către wahhabiți
1818: statul wahhabit este înfrânt de trupele britanice şi egiptene cu sprijin otoman
După 1902: teritoriul pen. Arabia este revendicat de triburile beduine
1932, 23 sep: proclamarea regatului Arabia Saudită, condus de dinastia Saud
1933: concesionarea primelor câmpuri petrolifere de companii americane
După 1964: reforme economice de tip occidental, dezvoltarea economiei şi a infrastructurii şi creşterea nivelului de viață. Deschiderea politică către Occident şi pătrunderea capitalului occidental în industria petrolieră saudită au favorizat terorismul islamic îndeptat împotriva intereselor americane şi occidentale.

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:

PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 13 emirate (*manatiq*) divizate în guvernorate. Emiratele sunt grupate în cinci regiuni.

Emirate	**Suprafața** (km^2)	**Populația** (loc., 2004)	**Densitatea** (loc./km^2)	**Capitala**
Al-Bāhah	9 921	377 739	38	Al-Bāhah
Al-Hudūd ash-Shamālīyah	111 797	279 286	2	'Ar'ar
Al-Jawf	100 212	361 676	4	Sakākah
Al-Madīnah al-Munawwah	151 990	1 512 076	10	Al-Madīnah (Medina)
Al-Qasīm	358 081	1 332 479	4	Buraydah
Ar-Riyādh	404 240	5 455 363	13	Ar-Riyādh
Ash-Sharqīyah	672 522	3 360 157	5	Ad-Dammām
Asīr	76 693	1 688 368	22	Abhā
Hā'il	103 887	527 033	5	Hā'il
Jīzān	11 671	1 186 139	102	Jīzān
Makkah al-Mukarramah	153 128	5 797 971	38	Makkah (Mecca)
Najrān	149 511	419 457	3	Najrān
Tabūk	146 072	691 517	5	Tabūk

Armenia
Republica Armenia
Հայաստանի Հանրապետություն (Hayastani Hanrapetut'yun) (armeană)

Date generale
Situare: V Asiei, Transcaucazia, între 41°-39° lat S, 43°-47° long E.
Vecinătăți: N: Georgia 164 km, E: Azerbaidjan 566 km, S: Iran 35 km, Azerbaidjan (exclava Nahicevan) 221 km, V: Turcia 268 km. *Nu are ieşire la mare.*
Indicativ stat: AM
Indicativ internet: .am
Prefix telefonic: 00374.
Ora GMT: + 4 (*vara*: + 5).
Suprafața: 29 743 km^2 (locul 137 în lume).
Populația (2008)*:* 3 231 900 loc. (locul 133 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Serzh Azati Sargsyan (*preşedinte*), Tigran Sargsyan (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 28 mai (aniversarea proclamării independenței – 1918).
Membru: Consiliul Europei, CSI, EBRD, ONU, OSCE, WTO.
Capitala: Erevan.

Limba oficială: armeana.
Moneda: 1 dram = 100 luma.

Cadrul natural
Relieful: predominant montan (M. Caucazul Mic) şi de platou vulcanic înalt, cu depresiuni şi văi între culmile munților.
Altitudinea maximă: 4 090 (M. Aragat).
Clima: montană şi subtropical-uscată în văile şi depresiunile joase.
Temperatura medie anuală: (^{o}C)*:* 6,8; *ian.:* - 3; *iul.:* 19.
Nr. mediu de zile însorite: iun: 11; *dec.:* 3.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 305.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 64.
Hidrografia: râuri repezi, cu potențial hidroenergetic mare.
Pr. cursuri de apă: Araks cu afl. Kassagh.
Pr. lacuri: Aparan, Arpi, Sevan.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 1,1.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 10.
Despăduriri (%): 1,5.
Arii protejate (% din supr. totală): 10,1.
Riscuri naturale: avalanşe.

Repere istorice
Cca. 550 î.Chr.: parte din Imperiul Persan
331 î.Chr.: parte din Regatul Macedoniei sub Alexandrul cel Mare
189 î.Chr.: regat independent
301 d.Chr: adoptă creştinismul, (primul stat din lume în care creştinismul devine religie oficială
387 d.Chr: împărțită între imperiile Roman şi Persan
651: cucerită de arabi
885-1045: regat sub dinastia Bagratizilor
Sec. XIV: cucerită de mamelucii din Egipt
1508: inclusă în Imperiul Otoman
1639: împărțită între Imperiul Otoman (vestul) şi Persia (estul)
1828: partea de est este cedată de Persia, Rusiei țariste
1917-18: parte a R.F. Transcaucaziene
1918, 28 mai: independentă
1920, 29 nov: republică sovietică
1936, 05 dec: RSS Armeană
1988: demonstrații pentru unirea cu Armenia a enclavei azere Nagornâi-Karabah
1990, 23 sep: independență față de Moscova
1992-94: conflict armeano-azer în problema regiunii Nagornâi-Karabah
1999: tulburări sociale pe fondul degradării situației economice

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):

Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 11 provincii (*márzer*).

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:
- ✓ Mănăstirile Haghpat şi Sanahin
- ✓ Catedrala şi bisericile din Etchmiadsin şi situl arheologic din Zvartnots
- ✓ Mănăstirea din Geghard/Gherart

Azerbaidjan
Republica Azerbaidjan
Azərbaycan Respublikası (azeră)

Date generale
Situare: V Asiei, Transcaucazia, între 42°-38° lat N, 45°-51° long E.
Vecinătăţi: N: Georgia 322 km, Rusia 284 km, E: M. Caspică, S: Iran: 611 km (dintre care 179 km frontiera cu exclava Nahicevan), V: Armenia 787 km (dintre care 221 km frontiera cu exclava Nahicevan), Turcia 9 km. *Nu are ieşire la Oceanul Planetar.*
Indicativ stat: AZ
Indicativ internet: .az
Prefix telefonic: 00994
Ora GMT: + 4 (*vara:* + 5).
Suprafaţa: 86 600 km^2 (locul 111 în lume).
Populaţia (2008)*:* 8 177 717 loc. (locul 91 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Ilham Heydar oglu Aliyev (*preşedinte*), Artur Tahir oğlu Rasizada (*prim-ministru*).
Sărbătoare naţională: 28 mai (aniversarea proclamării republicii – 1918).
Membru: Consiliul Europei, CSI, EBRD, OCI, ONU, OSCE.
Capitala: Baku/Bakı.
Limba oficială: azera (azerbaidjana).
Moneda: 1 manat = 100 gopik.

Cadrul natural
Relieful: predominant montan în nord: M. Caucazul Mare şi sud: M. Caucazul Mic, câmpii cu vegetaţie stepică în partea centrală şi estică (Mil, Mugan, Shirvan etc) cu regiuni colinare între aceste două categorii de regiuni.
Altitudinea maximă: 3 901 m (Vf. Gora Kapydjik, în Nahitchevan).
Clima: temperată în Caucazul Mare şi temperat-continentală în zonele de câmpie.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 14,2; *ian.:* 3,5 *iul.:* 25.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 11; *dec.:* 3.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 241.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 57.
Hidrografia: râuri de izvorăsc din Caucazul Mare şi Caucazul Mic şi se varsă în Marea Caspică fie direct, fie prin r. Araks.
Pr. cursuri de apă: Araks, Kura, Sumgarit.
Pr. lac: Minguetchaur.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 3,4.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 11,3.
Despăduriri (%): 0.
Arii protejate (% din supr. totală): 1,7.
Pr. arie protejată: Kyzyl Agach.
Riscuri naturale: avalanșe în zonele montane, poluări accidentale cu hidrocarburi în reg. caspică.

Repere istorice
Sec. VII-XIII: formarea poporului azer
1813, 24 oct: partea nordică a Azerbaidjanului intră în componența Rusiei cea sudică rămâne în Persia
După 1850, dezvoltarea exploatărilor de petrol
1917-18: parte a R.F. Transcaucaziene
1920, 28 apr: republică sovietică
1936, 05 dec: RSS Azerbaidjan, componentă a URSS
1988: radicalizare a mișcărilor naționaliste
1991, 18 oct: independență față de Moscova
1992-94: conflict cu Armenia în problema regiunii Nagornâi-Karabah

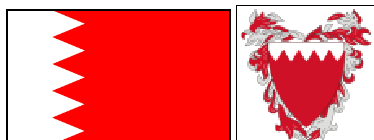
Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile ($\%_0$) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata șomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 1 republică autonomă (*muxtar respublika*): 59 raioane (*rayonlar*) și 11 districte urbane.

Republica autonomă	**Suprafața** [km^2]	**Populația** [loc, 2005]	**Densitatea** [loc/km^2]	**Capitala** [loc, 2004]
Naxçıvan (Nahicevan)	5 500	372 900	68	Naxçıvan (Nahicevan)

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:
- ✓ Partea fortificată a orașului Baku, cu Palatul Shirwan Shan și Turnul Fecioarei
- ✓ Peisajul cultural cu picturi rupestre din Gobustan

Bahrain
البحرين (Al-Bahrayn) (arabă)

Date generale
Situare: SV Asiei, insulă în G. Persic, 26° lat N, 51°-50° long E.
Arhipelag format dintr-o insulă principală (563 km^2) şi 32 insule mai mici.
Vecinătăți: G. Persic
Lungime linie de coastă: 161 km.
Indicativ stat: BRN
Indicativ internet: .bh
Prefix telefonic: 00973
Ora GMT: + 3
Electricitate: 230 V.
Suprafața: 694,25 km^2 (locul 175 în lume).
Populația (2008)*:* 1 200 814 loc. (locul 154 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: monarhie constituțională.
Şeful statului: Şeic Hamad bin Isa Al Khalifa, Khalifa ibn Salman Al Khalifah (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 16 decembrie.
Membru: CCG, Liga Arabă, OCI, ONU, WTO.
Capitala: Manama.
Limba oficială: araba.
Moneda: 1 bahrain dinar = 1 000 fils.

Cadrul natural
Relieful: câmpie deşertică cu oaze, cu resurse bogate de ape arteziene şi zone colinare stâncoase.
Altitudinea maximă: 135 m (Jabal Dukhan).
Clima: aridă, cu temperaturi ridicate.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 26,5; *ian.:* 17; *iul.:* 33,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 10; *dec.:* 7.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 78.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 11.
Hidrografia: Nu există cursuri de apă permanente.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 22,7.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 0,6.
Despăduriri (%): - 3,8.
Arii protejate (% din supr. totală): 1,4.
Riscuri naturale: ariditate excesivă, poluări accidentale cu hidrocarburi.

Repere istorice
Sec. VII: cucerit de arabi
1521-1602: stăpânit de portughezi
1602-1783: stăpânit de persani
1783: şeicat arab
1820/1861-1971: protectorat britanic
1932: descoperirea primelor resurse de hidrocarburi
1971, 14 aug: independență
1979: guvern islamic şiit fundamentalist sprijinit de Iran
1995: manifestații ale populației şiite împotriva declinului economic
2004: monarhie constituțională.

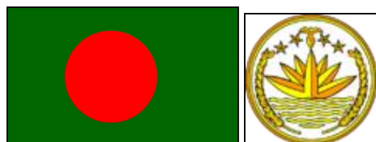
Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):

Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata șomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 5 guvernorate.

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:
- ✓ Situl arheologic Qal'at al-Bahrain

Bangladesh
Republica Populară Bangladesh
Gônoprojatontri Bangladesh (bengaleză)

Date generale
Situare: Asia de Sud, între 27°-21° lat N, 88°-93° long E.
Vecinătăți: V, N, NE: India 4 053 km, SE: Myanmar 193 km, S: Oceanul Indian.
Lungime linie de coastă: 580 km.
Indicativ stat: BD
Indicativ internet: .bd
Prefix telefonic: 00880
Ora GMT: + 6
Suprafața: 147 570 km^2 (locul 91 în lume).
Populația (2007)*:* 150 448 340 loc. (locul 7 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Șeful statului: Mohammad Zillur Rahman (*președinte*), Sheikh Hasina Wazed (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 26 martie (aniversarea proclamării independenței – 1971).
Membru: Commonwealth, OCI, ONU, WTO.
Capitala: Dacca/Dhākā.
Limba oficială: bengaleza (bengali, bangla-bhasa).
Moneda: 1 taka = 100 paisa.

Cadrul natural
Relieful: câmpie fertilă în cea mai mare parte (peste 85% din suprafața țării - delta comună Gange-Brahmaputra, cea mai mare regiune deltaică din lume), lacustră și mlăștinoasă (cu alt. adesea sub 10 m), coline în sud-est (Chittagong) și nord care fac trecerea spre Himalaya.
Altitudinea maximă: 1 230 m (Vf. Keokradong).
Clima: tropical-umedă, cu ploi musonice abundente și furtuni (de multe ori cu aspect de ciclon).
Temperatura medie anuală (^{o}C): 23,3; *ian.:* 19; *iul.:* 28,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 5; *dec.:* 9.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 2 009.

Nr. mediu de zile cu ploaie: 96.
Hidrografia: tributară baz. Gange-Brahmaputra.
Pr. cursuri de apă: Brahmaputra, Gange.
Pr. lac: Kaptai.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,2.
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 6,7.
Despăduriri (%): 0,3.
Arii protejate (% din supr. totală): 0,5.
Pr. arii protejate: Chittagong Hills Tracts, Madhurpur, Sundarbans.
Riscuri naturale: furtuni tropicale, inundaţii frecvente, degradarea ecosistemelor agricole ca urmare a presiunii demografice.

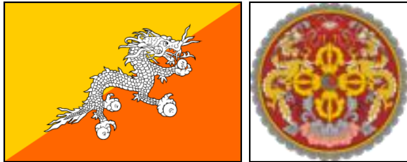
Repere istorice
sec. XII-XIII: închepera procesului de islamizare
1763-1947: influenţă britanică, parte a coloniei britanice India
1947, 14 aug: devine independent în cadrul statului Pakistan, sub denumirea de Pakistanul de Est
1971, 26 aug: separarea Pakistanului de Est de Pakistanul de Vest. Se formează statul Bangladesh
1971, 16 dec: recunoaşterea de India a independenţei Bangladesh-ului în condiţiile războiului indo-pakistanez
1971-75: economie de tip socilist cu sprijin sovietic
După 1975: instabilitate politică pronunţată (lovituri de stat militare în *1975* şi *1981*)
După 1990: radicalizare a mişcărilor islamiste

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile ($\%_0$) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 6 diviziuni administrative, divizate în 64 districte (*zila*), subdistricte (*upazila*) şi staţii de poliţie (*thana*).

Diviziuni administrative	**Suprafaţa [km²]**	**Populaţia [loc, rec. 2001]**	**Densitatea [loc/km²]**	**Centrul administrativ**
Barisal	13 297	8 514 000	640	Barisal
Chittagong	33 771	25 187 313	746	Chittagong
Dhaka	31 119	40 592 431	1 304	Dhaka (Dacca)
Khulna	22 274	15 185 026	682	Khulna
Rājshāhi	34 513	31 477 606	912	Rājshāhi
Sylhet	12 596	8 290 857	658	Sylhet

Bhutan
Druk Yul
Brug rGyal-Khab (Dru Gäkhap) (dzongkha/bhotia)

Date generale
Situare: Asia de Sud, Munții Himalaya, între 28°-27° lat N, 88°-92° long E.
Vecinătăți: N: China 470 km, S: India 605 km. *Nu are ieşire la mare.*
Indicativ stat: BHT
Indicativ internet: .bt
Prefix telefonic: 00975
Ora GMT: + 6
Suprafața: 47 000 km^2 (locul 128 în lume).
Populația (2005)*:* 672 425 loc.
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: monarhie parlamentară.
Şeful statului: Jigme Khesar Namgyel Wangchuck, *prim-ministru:* Jigme Yoser Thinley.
Sărbătoare națională: 17 decembrie (aniversarea încoronării primului rege ereditar – 1907).
Membru: ONU.
Capitala: Thimphu.
Limba oficială: dzongkha/bhotia.
Moneda: 1 ngultrum = 100 chetrum. Se mai utilizează rupia indiană.

Cadrul natural
Relieful: preominant montan (Himalaya), cu munți înalți fragmentați prin depresiuni şi văi. Se disting trei trepte ale căror altitudini scad de la nord către sud: Himalaya înaltă (peste 7 000 m alt), Himalaya mijlocie (cu alt. în general sub 3 000 m şi văi cu potențial hidroenergetic mare) şi colinele prehimalayene în sud, principala arie de locuire.
Altitudinea maximă: 7 554 m (Vf. Kula Kangri).
Clima: tropical-umedă în zonele mai joase, temperată sau rece în raport de altitudine.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 14,4; *ian.:* 7,5; *iul.:* 23,5.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 2 000.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 137.
Hidrografia: râuri ce izvorăsc din Himalaya înaltă şi sunt colectate de sistemul Gange-Brahmaputra.
Pr. cursuri de apă: Amo, Chinchu, Dangme, Mangde, Sankosh.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,15.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 68.
Despăduriri (%): 0,3.
Arii protejate (% din supr. totală): 30,2.
Riscuri naturale: inundații, avalanşe în zona montană înaltă, alunecări de teren.

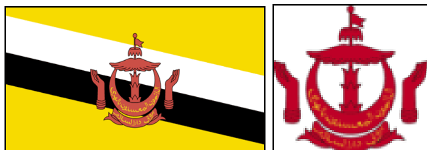
Repere istorice
1907, 17 dec: instalarea primului monarh ereditar al Bhutanului
1910: recunoaşterea formală a independenței statului de către Marea Britanie, stat teocratic
1949, 08 aug: India, aceasta se substituie Marii Britanii în reprezentarea intereselor externe ale Bhutanului
1971: membru ONU,
1997: relaxarea politicii de discriminare împotriva minorității nepaleze

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):

Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 4 zone administrative (*dzongdey*), divizate în 20 districte (*dzongkhags*).

Brunei
Statul Brunei Darussalam
(بروني دارالسلام Negara Brunei Darussalam) (malaeză)
State of Brunei (engleză)

Date generale
Situare: SE Asiei, N insulei Kalimantan (Borneo), între 5°-4° lat N, 114°-115° long E.
Vecinătăți: S: Malaysia 381 km, N: M. Chinei de Sud.
Lungime linie de coastă: 161 km.
Indicativ stat: BRU
Indicativ internet: .bn
Prefix telefonic: 00673
Ora GMT: + 8
Suprafața: 5 765 km^2 (locul 163 în lume).
Populația (2008)*:* 381 371 loc.
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: monarhie absolută.
Şeful statului: Hassanal Bolkiah Mu'izzaddin Waddaulah (*sultan*).
Sărbătoare națională: 23 februarie.
Membru: APEC, ASEAN, Commonwealth, OCI, ONU, WTO.
Capitala: Bandar Seri Begawan.
Limbi oficiale: malaeza şi engleza.
Moneda: 1 brunei dollar = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: câmpie colinară şi mlăştinoasă în vest, relief deluros şi montan în est.
Altitudinea maximă: 1 850 m (Vf. Pagon Priok).
Clima: ecuatorială, cu temperaturi ridicate şi precipitații bogate.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 27,3; *ian.:* 26,5; *iul.:* 27,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 7; *dec.:* 7.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 2 830.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 203.
Hidrografia: râuri scurte cu debit bogat.

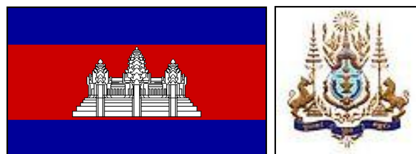
Pr. cursuri de apă: Brunei, Limbang.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 14,7.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 52,8.
Despăduriri (%): 0,7.
Arii protejate (% din supr. totală): 56,2.

Repere istorice
Sec. XVI-XVII: principat islamic suveran
1888: protectorat britanic
1941-45: ocupat de trupe japoneze
1962: stare de urgență (în vigoare până în prezent)
1963: refuză integrarea în Federația Malaysia
1984, 01 ian: independență; dezvoltare economică datorită resurselor de hidrocarburi

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 4 districte (*daerah*) divizate în 38 *mukims*.

Cambodgia
Regatul Cambodgiei
Preăh Réachéanachâkr Kâmpŭchea (khmer/cambodgiană)

Date generale
Situare: SE Asiei, între 15°-10° lat N, 103°-108° long E
Vecinătăți: N, E: Thailanda 803 km, NV: Laos 541 km, E, SE: Vietnam 1 228 km, SE: M. Chinei de Sud (Golful Thailandei).
Lungime linie de coastă: 2 572 km.
Indicativ stat: K
Indicativ internet: .kh
Prefix telefonic: 00855
Ora GMT: + 7
Suprafața: 181 035 km^2 (locul 87 în lume).
Populația (2008)*:* 13 388 910 loc. (locul 67 în lume).

Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: monarhie constituțională.
Şeful statului: Norodom Sihamoni (*rege*), Hun Sen (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 9 noiembrie (aniversarea proclamării independenței – 1953).
Membru: ASEAN, ONU, WTO.
Capitala: Phnom Penh/Phnum Pénh.
Limba oficială: khmer/cambodgiană.
Moneda: 1 riel = 100 sen.

Cadrul natural
Relieful: o zonă depresionară centrală drenată de fl. Mekong, înconjurată de platouri; montan în sud-vest (M. Kravanh, M. Damrei) şi podişuri în nord şi est Dang, Muong, Rael).
Altitudinea maximă: 1 813 m (Vf. Khnang Trapeang).
Clima: tropical-musonică cu două anotimpuri (ploios şi secetos).
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 27,7; *ian.:* 26; *iul.:* 28.
Nr. mediu de zile însorite: iun: 6; *dec.:* 8.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 1 402.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 121.
Hidrografia: dominată în general de afluenții Mekongului.
Pr. cursuri de apă: Mekong şi afluenții săi (Chhlong, San), Chinit, Pouthisat, Sen, Sreng etc.
Pr. lacuri: Prèk Thnot, Tonlé Sap.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,04.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 59,2.
Despăduriri (%): 2.
Arii protejate (% din supr. totală): 22,7.
Pr. arii protejate: Angkor, Lomphat, Kirikom, Koulen Promtep, Phnom Kravanh, Phnom Priech, Tonlé Sap.

Repere istorice
Sec. VI: primul regat khmer
Sec. IX-XIII: regat khmer cu reședința la Angkor
Sec. XV: influență a regatelor Siam (Thailanda) şi Vietnam
1884: protectorat francez
1887: parte a Indochinei franceze
1941-45: ocupație militară japoneză
1945, 12 mar.: independență efemeră, revenirea administrației franceze
1949: 08 nov.: stat asociat în cadrul Comunității Franceze
1953, 09 nov.: stat independent
1957, 11 sep.: stat neutru
1970, 18 mar.: lovitură de stat militară, război civil
1975, 17 mai: proclamarea Kampukiei Democrate, începutul ascensiunii comuniştilor radicali (khmerii roşii)
1976, 13 apr.: venirea la putere a khmerilor roşii, care pun în practică cea mai radicală şi autoritaristă versiune a comunismului, în cadrul unui monstruos program de „reeducare” a populației
1977: război cu Vietnamul
1979, ian.: khmerii roşii sunt alungați de la putere. Proclamarea Republicii Populare Cambodgea
1982, formarea în exil a Coaliției Guvernamentale din Kampuchea
1989: retragerea armatei vietnameze
1991, 24 iun.: armistițiu, unui guvern provizoriu de tranziție
1991, oct., trimiterea unei forțe ONU de pace care să supravegheze încetarea focului
1999: predarea ultimelor unități ale khmerilor roşii, sfârşitul războiului civil
2001: judecarea celor răspunzători de genocidul din timpul guvernării khmerilor roşii

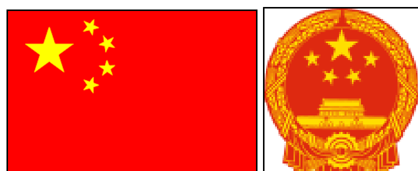
Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):

Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata șomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 20 provincii (*khaet*) şi 5 municipalități (*krong*)

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:
✓ Ruinele de la Angkor (Angkor Wat, Banteay Kdei, Banteay Srei, Bayon, Prasat Kravan, Ta Prohm, Ta Som)

China
Republica Populară Chineză
中华人民共和国 (Zhōnghuá Rénmín Gònghéguó) (chineză)

Date generale
Situare: E Asiei, între 53°-18° lat N, 73°-135° long E.
Vecinătăți: N: Rusia 3 645 km (3 605 km în NE şi 40 km în NV), Mongolia 4 677 km, NV: Kazahstan 1 533 km, Kârgâztan 858 km, Tadjikistan 414 km, V: Afghanistan 76 km, V, SV: India 3 380 km, SV: Nepal 1 236 km, Bhutan 470 km, SE: Myanmar 2 185 km, Laos 423 km, Vietnam 1 281 km, E: Oc. Pacific (M. Chinei de Sud, M. Chinei de Est, M. Galbenă), NE: RPD Coreeană 1 416 km.
Lungime linie de coastă: 14 500 km.
Indicativ stat: VRC
Indicativ internet: .cn
Prefix telefonic: 0086
Ora GMT: + 8
Suprafața: 9 572 900 km^2 (locul 3 în lume).
Populația (2007)*:* 1 321 851 888 loc. (locul 1 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică populară.
Şeful statului: Hu Jintao (*preşedinte*), Wen Jiabao (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 1 octombrie (aniversarea proclamării republicii – 1949).
Membru: APEC, ONU, WTO.
Capitala: Pekin/Beijing.
Limba oficială: chineza.
Moneda: yuan = 10 jiao = 100 fen.

Cadrul natural

Relieful: variat datorită suprafeței mari. Se disting două compartimente: *partea vestică şi centrală*, cu relief înalt: montan (Himalaya, Transhimalaya, Karakorum, Kunlun, Altun, Tian Shan, Qilian, Qinling), ce închid numeroase depresiuni endoreice cu relief deşertic (Tarim, Junggar, Qaidam) şi de podiş înalt (Tibet/Qingzang, cel mai înalt podiş din lume – alt. med. 4 785 m, supr. 2 mil. km^2), ce coboară către est prin podişurile Yunnan, Yungui şi Huangtu; în *partea central-estică* Marea Câmpie Chineză, principala zonă agricolă a țării, continuată atât în nord cât şi în sud cu zone montane de altitudini reduse: munții Hinganul Mare, Hinganul Mic şi Changbai, respectiv Munții Chinei de Sud).

Altitudinea maximă: 8 848 m (Vf. Chomolungma/Everest – cel mai înalt din lume, în M. Himalaya).

Clima: temperat-musonică în NE; tropical-musonică în E şi SE; aridă, deşertică în NV (deşerturile Takli Makan, Alashan); rece, montană în SV (Himalaya, Tibet).

Temperatura medie anuală (°C)*:* Beijing: 11,8 / Chongquing: 18,7 / Harbin: 3,2 / Lanzhou: 9,5 / Lhasa: 8,3 / Shanghai: 15,9 / Ürümqi: 5,3 / Hong Kong: 22,4; *ian.:* Beijing: - 5 / Chongquing: 8,5 / Harbin: - 20 / Lanzhou: - 6,5 / Lhasa: - 1,5 / Shanghai: 4,5 / Ürümqi: - 16 / Hong Kong: 15,5; *iul.:* Beijing: 26 / Chongquing: 28,5 / Harbin: 23 / Lanzhou: 22,5 / Lhasa: 16 / Shanghai: 27,5/ Ürümqi: 24 / Hong Kong: 28,5.

Nr. mediu de zile însorite: iun.: Beijing: 9 / Chongquing: 4 / Harbin: 9 / Lanzhou: 7 / Lhasa: 6 / Shanghai: 5 / Ürümqi: 9 / Hong Kong: 5; *dec.:* Beijing: 6 / Chongquing: 2 / Harbin: 6 / Lanzhou: 5 / Lhasa: 6 / Shanghai: 4 / Ürümqi: 5 / Hong Kong: 6.

Precipitații medii anuale (mm)*:* Beijing: 573 / Chongquing: 1 082 / Harbin: 586 / Lanzhou: 335 / Lhasa: 405 / Shanghai: 1 200 / Ürümqi: 275 / Hong Kong: 2 217.

Nr. mediu de zile cu ploaie: Beijing: 43 / Chongquing: 99 / Harbin: 61 / Lanzhou: 63 / Lhasa: 34 / Shanghai: 98 / Ürümqi: 93 / Hong Kong: 107.

Hidrografia: zona montană vestică funcționează ca un castel de ape pentru întreaga rețea hidrografică a Chinei, ce debuşează în mările adiacente Oceanului Pacific al Oceanului Indian; în NV perimetre endoreice.

Pr. cursuri de apă: Changjiang, Heilongkiang (Amur), Huanghe (Fluviul Galben), Lancangjiang (Mekong), Lukiang (Menam), Nujiang (Salween), Sutlej, Xijiang, Yalongjiang, Yangtze (Fluviul Albastru), Yarountsangpo (Brahmaputra).

Pr. lacuri: Bosten Hu, Kuku Nor, Lop Nor, Nam Co, Qinghai (în C şi V), Dongting, Hongze, Poyang, Tai (în E).

Emisii CO_2/loc (t/loc): 2,9.

Suprafață împădurită (% din supr. totală): 21,2.

Despăduriri (%): - 2,2.

Arii protejate (% din supr. totală): 11,8.

Pr. arii protejate: Changbai, Dafengding, Huaping, Songpan, Wuolong.

Riscuri naturale: areale cu seismicitate ridicată, avalanşe în zonele montane, inundații în E.

Repere istorice

6000 î.Chr.: începuturile civilizației antice chineze

2000 î.Chr.: primele mari regate antice pe actualul teritoriu al Chinei

1800-1025 î.Chr.: dinastia Shang, prima organizare statală, cu o fizionomie politică şi culturală bine definită

1025-256 î.Chr.: dinastia Zhou. Se cristalizează limba chineză, epoca clasică a culturii antice chineze

479-221 î.Chr.: perioada statelor combatante: ciocniri militare, lupte pentru controlul asupra teritoriilor

221 î. Chr.: se încheie procesul de unificare a Chinei, formarea Imperiului Chinez sub dinastia Qin. Începe construirea Marelui Zid Chinezesc

206 î.Chr.-220 d.Chr.: dinastia Han, budhismul devine religie oficială (*65 î.Chr*.), are loc deschiderea şi consolidarea drumului mătăsii

220 d.Chr.: China se desparte în trei regate rivale. Amenințare a triburilor nomade mongole din nord

581-618 d.Chr.: dinastia Sui, refacerea unității statului chinez

618-907: dinastia Tang, perioadă de refacere economică şi culturală, după care Imperiul se destramă

960-1127: dinastia Song, reuşeşte să restabilească unitatea statală, stat centralizat, o nouă perioadă de dezvoltare

1207-1378: este cucerită de mongoli

1378: mişcare populară care înlătură dominația mongolă

1378-1644: dinastia Ming, marchează o perioadă de stabilitate şi progres economic

1628-45: Marele război țărănesc, înăbuşit cu sprijin manciurian

1637-1911: dinastia manciuriană Qing, politică izolaționistă

1840-60: războaiele opium-ului, deschid piața chineză mărfurilor europene

1850-64: războiul țărănesc împotriva ocupației străine

1884-85: războiul franco-chinez, marchează începutul pătrunderii francezilor în Indochina
1894-95: războiul chino-japonez, în urma căruia China pierde Coreea şi Taiwanul
1899-1901: „răscoala boxerilor”, mişcare naționalistă, autarhică şi xenofobă, împotriva intereselor europene
1911-13: revoluție burghezo-democrată, se instaurează republica (*1912*, *01.01.*)
1912: se fondează Gomindangul (KMT), primul partid politic chinez, cu ideologie naționalistă
1921: se fondează Partidul Comunist Chinez (PCC)
1924-28: Guomingdangul şi Armata națională chineză îşi extind autoritatea
1927: ruperea alianței dintre Gomingdang şi Partidul Comunist Chinez, crearea Armatei Roşii Chineze, după model sovietic, sub conducerea Partidului Comunist Chinez
1931: invazia trupelor japoneze în Manciuria
1934-35: „Marşul cel lung” al Armatei Roşii Chineze
1937: Japonia ocupă Beijing şi Nanjing intenționând ocuparea întregului teritoriu chinez
1937-45: cooperare între Gomingdang şi Partidul Comunist împotriva agresiunii japoneze
1945, 2 sep.: capitularea Japoniei; relațiile dintre Gomingdang şi Partidul Comunist se deteriorează
1946-49: război civil între forțele PCC şi cele ale Guomingangului, încheiat cu victoria comuniştilor conduşi de Mao Zedong. Forțele Gomingdangului se retrag în Taiwan
1949, 1 oct.: proclamarea Republicii Populare Chineze, stat comunist, condus de Mao Zedong
1950: ocuparea Tibetului de către trupele PCC
1949-57: dezvoltare economică după model sovietic
1960-65: „Marea revoluție culturală proletară”
1969: conflict de graniță chino-sovietic în Extremul Orient
1978: venirea la putere a lui Deng Xiaoping pune capăt ideologie maoiste, dechizând calea deschiderii graduale către economia de piață, determinând o creştere economică
1989: masacrul din Piața Tienanmen confirmă teza „liberalizării controlate” a societății chineze
1997: încorporarea Hongkong-ului
1999: încorporarea teritoriului Macao

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 24 provincii, 3 regiuni autonome, 4 municipalități. La acestea se adaugă 2 regiuni cu statut special (Hong Kong şi Macao).

Provincia	**Suprafața** (km^2)	**Populația** (loc., 2004)	**Densitatea** (loc./km^2)	**Capitala**
Provincii				
Anhui	139 900	64 100 000	458	Hefei
Fujian	123 100	34 880 000	283	Fuzhou
Gansu	366 500	26 030 000	71	Lanzhou
Guangdong	197 100	79 540 000	404	Guangzhou (Canton)

Guizhou	174 000	38 700 000	222	Guiyang
Hainan	34 300	8 110 000	236	Haikou
Hebei	202 700	67 690 000	334	Shijiazhuang
Heilongjiang	463 600	38 150 000	82	Harbin
Henan	167 000	96 670 000	579	Zhengzhou
Hubei	187 500	60 020 000	320	Wuhan
Hunan	210 500	66 630 000	317	Changsha
Jiangsu	102 600	74 060 000	722	Nanjing
Jiangxi	164 800	42 540 000	258	Nanchang
Jilin	187 000	27 040 000	145	Changchun
Liaoning	151 000	42 100 000	279	Shenyang
Qinghai	721 000	5 340 000	7	Xining
Shaanxi	195 800	36 900 000	188	Xi'an
Shandong	153 300	91 250 000	595	Jinan
Shanxi	157 100	33 140 000	211	Taiyuan
Sichuan	487 000	87 000 000	179	Chengdu
Tibet (Xizang)	1 221 600	2 700 000	2	Lhasa
Xinjiang Uygur	1 646 900	19 340 000	12	Ürümqi
Yunnan	436 200	43 760 000	100	Kunming
Zhenjiang	101 800	46 800 000	460	Hangzhou
Regiuni autonome				
Guangxi Zhuang	220 400	48 570 000	220	Nanning
Mongolia Interioară (Nei Mongol)	1 177 500	23 800 000	20	Hohhot
Ninxia Hui	66 400	5 800 000	87	Yinchuan
Municipalități				
Beijing (Pekin)	16 800	14 560 000	867	
Chongqing	82 000	31 300 000	382	
Shanghai	6 200	17 110 000	2 760	
Tianjin (Tientsin)	11 300	10 110 000	895	

Regiuni cu statut special

Regiunea	Supr.	Populație	Densitate	IDU	PIB/loc	Coordonate	Drapelul
Hong Kong (Xianggang)	1 104,04	6 935 900	6 282	0,916	25 444 USD	22° lat. N, 114° long. E	
Macao	28,2	435 235	488 100		17 782 USD	22° lat. N, 113° long. E	

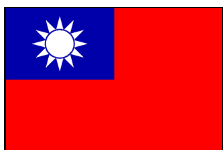
Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:

- ✓ Marele Zid Chinezesc
- ✓ Zona montană Tai Shan
- ✓ Palatele imperiale ale dinastiei Ming şi Qing din Beijing şi Shenyang
- ✓ Grotele din Mogao
- ✓ Mauzoleul primului împărat Qin Shi Huang, cu Armata din teracotă
- ✓ Situl paleontologic „Omul din Pekin" din Zhoukoudian
- ✓ Regiunea Huang Shan
- ✓ Valea Jiuzhaigo
- ✓ Regiunea calcaroasă Huanglong
- ✓ Regiunea Wulingyuan
- ✓ Reşedința de vară şi templele de la Chengde
- ✓ Templul lui Confucius şi reşedința familiei Kong din Qufu
- ✓ Monumentele taoiste din zona montană Wudang
- ✓ Ansamblul Palatului Potala din Lhasa
- ✓ Parcul național Lushan

- ✓ Zona montană Shan Emei şi „Marele Buddha din Leshan”
- ✓ Centrul vechi istoric din Lijiang
- ✓ Centrul vechi istoric din Ping Yao
- ✓ Grădinile din Suzhou
- ✓ Grădinile imperiale şi Palatul de vară din Beijing
- ✓ „Templul Cerului” cu altarul imperial de sacrificiu din Beijing
- ✓ Sculpturile rupestre din Dazu
- ✓ Muntele Wuyi
- ✓ Vechile sate Xidi şi Hongcun
- ✓ Mormintele imperiale ale dinastiilor Ming şi Qing
- ✓ Grotele din Longmen
- ✓ Muntele Qincheng şi sistemul de irigaţie de la Dujiangyan
- ✓ Grotele de la Yungang
- ✓ Zonele protejate ale celor trei fluvii paralele din Yunnan
- ✓ Siturile arheologice ale fostului regat Koguryo
- ✓ Centrul vechi istoric din Macao
- ✓ Rezervaţia naturală din Sichuan
- ✓ Yin Xu
- ✓ Peisajul carstic din China sudică
- ✓ Dialolou şi satele din Kaiping

Teritoriu cu statut special

Taiwan
Republica China
Chunghua MinKuo (chineză)

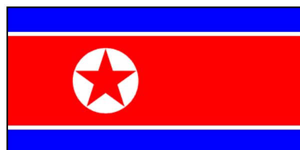

Teritoriul Republicii China proclamată la 1 ianuarie 1912 odată cu înfrângerea regimului imperial s-a redus după 1949, odată cu victoria forţelor comuniste şi proclamarea R.P. Chineze, la insula Taiwan (Formosa). Atât China continentală cât şi Taiwanul se autodefinesc ca fiind adevărata „Republică China”, fiecare dintre părţi afirmând că nu există decât o singură Chină. Autoritatea politică taiwaneză (Guomingdang-ul) derivă din ultimele alegeri democratice organizate în China înaintea instaurării regimului comunist. Slaba legitimitate internaţională (susţinută cu sprijinul S.U.A.) a fost contracarată de o puternică dezvoltare industrială, insula devenind una dintre marile puteri industriale şi comerciale ale Asiei de Est. Politica oficială a autorităţilor taiwaneze este a celor trei NU Republicii Populare: NU contactelor, NU negocierilor, NU compromisurilor, în vreme ce autorităţile de la Beijing sunt favorabile ideii „o ţară, două sisteme politice”.

Situare: E Asiei, la 160 km de China continentală, între 26°-22° lat N, 119°-125° long E.
Vecinătăţi: Oc. Pacific (M. Chinei de Est, M. Chinei de Sud, M. Filipinelor).
Indicativ stat: RC
Indicativ internet: .tw
Prefix telefonic: 00886
Ora GMT: + 8
Suprafaţa: 36 188 km^2
Populaţie: 22 800 000 loc. (2006).
Formă de guvernământ: republică.
Membru: APEC, WTO.
Capitala (mil. loc.): T’aipei (2,6; 6,6 a.u.).

Oraşe principale (mil. loc.): Kaohsiung (2,7 a.u.), T'aichung (2,2 a.u.), T'aipeihsien/Panchiao (0,54), Chungho (0,4), Hsinchuang (0,39), Sanchung (0, 38), Taoyuan (0,38), Chungli (0,35), Kaohsiunghsien/Fengshan (0,34), Hsintien (0,29), Changhua (0,23), P'ingtung (0,21).
Limba oficială: chineza.
Moneda: 1 Dollar Taiwanez = 100 Cents
Diviziuni administrative: 16 districte (*hsien*) şi 7 municipalităţi (*shih*). Insulele Quermoy şi Matsu formează teritorii externe Taiwanului.
Grupuri etnice: chinezi han (98%), aborigeni taiwanezi (2%).
PIB (2004)*:* 333 400 mil. USD.
PIB/loc (2005)*:* 14 447 USD.
Relieful: montan în E (M-ţii. Zhongyang Shanmo), câmpie în V.
Altitudinea maximă: 3 997 m (Vf. Yü Shan)
Clima: tropical-musonică.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 21,5; *ian.:* 15,5; *iul:* 28.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 6; *dec.:* 3.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 2 090.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 129.
Hidrografia:
Pr. curs de apă: Choshui
Emisii CO_2/loc (t/loc): 10,8.
Arii protejate (% din supr. totală): 8,2
Pr. arii protejate: Kenting, Taroko, Yushan.

Coreea de Nord
Coreeană, Republica Populară Democrată Coreeană
조선민주주의인민공화국 朝鮮民主主義人民共和國 (Chosŏn Minjujuŭi Inmin Konghwaguk) (coreeană)

Date generale
Situare: Asia de Est, jumătatea sudică a Pen. Coreea, între 43°-38° lat N, 124°-131° long E.
Vecinătăţi: N: China 1 416 km, Rusia 19 km, E: M. Japoniei, S: Coreea de Sud: 238 km, V: M. Galbenă.
Lungime linie de coastă: 2 495 km.
Indicativ stat: DVRC
Indicativ internet: .kp
Prefix telefonic: 00850
Ora GMT: + 9
Suprafaţa: 122 762 km^2 (locul 96 în lume).
Populaţia (2009)*:* 22 665 345 loc. (locul 52 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică socialistă.
Şeful statului: Kim Jong-il (*preşedinte*), Pak Pong Ju (*prim-ministru*).
Sărbătoare naţională: 9 septembrie (aniversarea proclamării republicii).
Membru: ONU.
Capitala: Phenian/Pyŏngyang.
Limba oficială: coreeana.
Moneda: 1 won = 100 chŏn.

Cadrul natural

Relieful: predominant muntos, vulcanic, în nord sub forma unor culmi paralele (Kangman, Nangnim, Hamgyong Sanmaek), în sud-est M. de Diamant (Kâmgangsan) ce coboară în trepte spe SV; fragmentat de podişuri înalte, vălurite (Kaema, Musan), câmpie (Pyŏngyang) şi dealuri joase pe litoralul Mării Galbene.

Altitudinea maximă: 2 750 m (Vf. Pektu-San).

Clima: temperat-continentală în nord, subtropicală în sud.

Temperatura medie anuală (^oC)*:* 9,6; *ian.:* - 8; *iul.:* 24,5.

Nr. mediu de zile însorite: iun: 9; *dec.:* 6.

Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 916.

Nr. mediu de zile cu ploaie: 75.

Hidrografia: densă, râuri scurte cu un bogat potenţial hidroenergetic.

Pr. cursuri de apă: Amnok (Yalu), Taedong, Tumangang.

Pr. lac: Boudjeun, Changjin, Djangjin, Eunpa, Manpoung, Nangnim, Pujon, Suopoung, Wenbong.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 3.

Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 51,4.

Despăduriri (%): 1,9.

Arii protejate (% din supr. totală): 2,6.

Repere istorice

Sec. I. î.Chr.: regate angrenate într-o aprigă luptă pentru hegemonie

Sec. V-VII: prima unificare a întregii peninsule Coreea

Sec. X: reunificarea peninsulei de către statul Koryŏ (de la care provine numele Coreea)

Sec. XIII: cucerire mongolă

Sec. XIV: reinstaurarea statului coreean sub conducerea dinastiei Yi

1637: intră sub dominaţie chineză

1894-95: războiul chino-japonez. Coreea devine protectorat japonez

1910: anexarea Coreei de către Japonia

1945, 08 aug.: URSS atacă Japonia, iar armata sovietică ocupă Coreea de Nord

1945, 27 dec.: restabilirea Coreei ca stat independent şi democratic

1948, 09 sep.: proclamarea R.P.D. Coreene, stat comunist sub conducerea autoritară a lui Kim Ir Sen

1948, dec.: încheierea retragerii trupelor sovietice din Coreea de Nord

1950, 25 iun.: trupele nord-coreene pătrund în Coreea de Sud pentru a reunifica ţara

1953, 27 iul.: Armistiţiul de la Panmunjon pune capăt operaţiunilor militare. Relaţiile dintre cele două state coreene rămân în continuare tensionate

1994: moartea lui Kim Ir Sen, care este succedat de fiul acestuia Kim Jong Il. Pe fondul penuriei de alimente genelaizată, acesta este nevoit să accepte importul de orez

1999: Coreea de Nord testează cu succes o rachetă cu rază medie de acţine în Oc. Pacific,

După 2002: raţionalizarea alimentelor de bază, creşterea salariilor, inflaţie

Repere socio-economice

Populaţie urbană (%) (2005):

Rata natalităţii (%) (2005):

Rata mortalităţii (%) (2005):

Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):

Speranţa de viaţă (ani) (2004):

Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:

Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:

PNB (mld USD) (2004):

PNB/loc (USD) (2005):

IDU (2004):

Rata inflaţiei (%) (2005):

Rata şomajului (%)(2004):

Număr de locuitori/medic (1995):

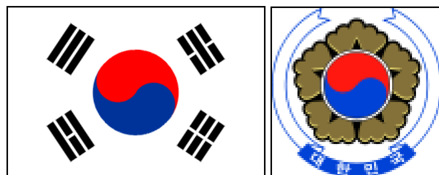
Aport mediu zilnic de calorii (2004):

Număr de automobile/ 1000 loc (2002):

Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 9 provincii, 3 regiuni administrative speciale şi 2 oraşe guvernate direct: Pyongyang şi Rason.

Coreea de Sud
Republica Coreea
대한민국 (Daehan Minguk) (coreeană)

Date generale
Situare: Asia de Est, jumătatea nordică a Pen. Coreea, între 38°-33° lat N, 126°-132° long E.
Vecinătăți: N: R.P.D. Coreeană 238 km, E: M. Japoniei, V: M. Galbenă.
Lungime linie de coastă: 2 413 km.
Indicativ stat: ROK
Indicativ internet: .kr
Prefix telefonic: 0082
Ora GMT: + 9
Suprafața: 99 461 km^2 (locul 105 în lume).
Populația (2008)*:* 48 379 392 loc (locul 26 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Lee Myung-bak (*preşedinte*), Han Seung-soo (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 15 august (aniversarea proclamării republicii – 1948).
Membru: APEC, EBRD, OCDE, ONU, WTO.
Capitala: Seul/Sŏul.
Limba oficială: coreeana.
Moneda: 1 won = 100 chŏn.

Cadrul natural
Relieful: predominant muntos în est (M. Taebaek) şi centru (M. Sobaek), coline joase în sud, câmpii litorale pe țărmul Mării Galbene.
Altitudinea maximă: 1 915 m (Vf. Chiri).
Clima: temperată cu influențe musonice, precipitații abundente.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 11,3; *ian.:* - 4,5; *iul.:* 25.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 7; *dec.:* 5.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 1 257.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 80.
Hidrografia:
Pr. cursuri de apă: Han, Kum, Naktong, Yongsan.
Pr. lacuri: Chungju, Paro.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 9,4.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 63,5.
Despăduriri (%): 0,1.
Arii protejate (% din supr. totală): 3,6.
Pr. arii protejate: Chilgap-San, Ch'iak-San, Chiri-San, Han Ryo, Kaya-San, Kyeryong-San, Kyongju, Naejang, Pukan-San, Pyonsanbando, Odae-San, Sorak-San, Sul Ak (Solak), Togyu-San, Wolch'ul-San.

Repere istorice

Sec. I. î.Chr.: regate angrenate într-o aprigă luptă pentru hegemonie
Sec. V-VII: prima unificare a întregii peninsule Coreea
Sec. X: reunificarea peninsulei de către statul Koryŏ (de la care provine numele Coreea)
Sec. XIII: cucerire mongolă
Sec. XIV: reinstaurarea statului coreean sub conducerea dinastiei Yi
1637: intră sub dominație chineză
1894-95: războiul chino-japonez. Coreea devine protectorat japonez
1910: anexarea Coreei de către Japonia
1945, sep.: sudul pen. Coreea este ocupat de trupe americane
1945, 27 dec.: restabilirea Coreei ca stat independent şi democratic
1948, 10 mai.: alegeri libere, care s-au desfăşurat doar în sudul peninsulei, în condițiile în care jumătatea nordică era ocupată de trupe sovietice
1948, 17 iul.: proclamarea Republicii Coreea, ambele state coreene îşi revendică suveranitatea asupra întregii peninsule
1949, 29 iun.: trupele americane părăsesc teritoriul Rep. Coreea
1950, 26 ian.: tratat cu SUA privind asistența mutuală şi apărarea
1950, 25 iun.: invadarea Coreei de Sud de către trupe nord-coreene, începe războiul din Coreea
1953, 27 iul.: Armistițiul de la Panmunjon, pune capăt operațiunilor militare
1953, aug.: tratat privind staționarea de trupe americane pe teritoriul Rep. Coreea
1960: demonstrații ample a studenților ca urmare a fraudării alegerilor, demisia preşedintelui
1961, mai: revoluție militară, sunt reintroduse o serie de libertăți politice
1963, 17 dec.: proclamarea celei de-a treia Republici
După 1972: industrializare orintată spre export, țara devine una din marile puteri economice din estul Asiei
1987: alegeri libere, modificări constituționale
1993, feb.: primul preşedinte civil al țării, un fost oponent al guvernului

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile ($\%_0$) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 9 provincii (dintre care 1 autonomă) şi 6 oraşe metropolitane.

Emiratele Arabe Unite
lA) الإمارات الـ عربـ ية الـمـ تحدة-Imārāt al’Arabīyah al-Muttahidah) (arabă)

Date generale
Situare: SV Asiei, Pen. Arabică, între 27°-22° lat N, 51°-57° long E.
Vecinătăți: N: G. Persic, E: Oman 410 km, S, V: Arabia Saudită 457 km, NV: Qatar 40 km
Lungime linie de coastă: 1 318 km.
Indicativ stat: UAE
Indicativ internet: .ae
Prefix telefonic: 00971
Ora GMT: + 4
Suprafața: 83 600 km^2 (locul 113 în lume).
Populația (2006)*:* 4 621 399 loc.
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: federație de emirate.
Şeful statului: Khalifa bin Zayed bin Sultan Al Nahyan, *prim-ministru*: Mohammed bin Rashid Al Maktoum.
Sărbătoare națională: 2 decembrie (aniversarea proclamării independenței – 1971).
Membru: CCG, Liga Arabă, OCI, ONU, OPEC, WTO.
Capitala: Abu Dhabi/Abū Żaby.
Limba oficială: araba.
Moneda: 1 diharm (dinar) = 100 fils.

Cadrul natural
Relieful: predominant de câmpie deşertică (Deşertul Arabiei), muntos în nord-est (Al Hajar).
Altitudinea maximă: 2 100 m.
Clima: tropical-uscată, cu amplitudini termice diurne.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 26,3; *ian.:* 18; *iul.:* 35.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 11; *dec.:* 8.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 55.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 9.
Hidrografia: lipsesc cursurile de apă permanente.
Pr. lacuri: Al Ain, Buraimi (oaze, în NE).
Emisii CO_2/loc (t/loc): 23,8.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 3,7.
Despăduriri (%): - 0,1.
Arii protejate (% din supr. totală): 0,2.
Riscuri naturale: ariditate excesivă, poluare cu produse petroliere.

Repere istorice
Sec. VII: populată de triburi arabe (Coasta Piraților)
1820: începutul prezenței britanice în regiune
1853: tratat între Marea Britanie şi conducătorii emiratelor pentru a renunța la pirateria navală
1893: protectorat britanic
1968-71: parte a Federației Emiratelor de la Golful Persic
1971, 02 dec.: şase emirate îşi problamă independența, formând Emiratele Arabe Unite
1972, 10 feb.: Emiratul Ras al Khaima se alătură celor şase emirate
1990: susține coaliția anti-Irak în Războiul din Golf
1992: Iranul ocupă insula Abu Masa, administrată până atunci de ambele state
1999: negocieri pentru rezolvarea conflictului de graniță cu Qatarul

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:

Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 7 emirate.

Emirate	**Suprafața** [km^2]	**Populația** [loc, 2005]	**Dens.** [loc/km^2]	**Capitala** [loc, 2004]	**Drapelul**
Abu Dhabi	73 060	1 678 000	23	Abu Dhabi (Abū Żaby) 578 000	
Ajman	260	258 000	992	Ajman (´Ajmān) 246 000	
Dubai	3 900	1 306 000	335	Dubai (Dubayy) 1 272 000	
Fujayrah	1 300	127 000	98	Fujayrah (Al Fujayrah) 58 000	
Ras al Khaimah	1 700	205 000	121	Ras al Khaimah (Ra´s al-Khaymah) 105 000	
Sharjah	2 600	678 000	261	Sharjah (Ash-Shāriqah) 556 000	
Umm al Qaiwain	780	68 000	87	Umm al Qaiwain (Umm al Qaywayn) 41 000	

Filipine
Republica Filipine
Republika ñg Pilipinas (filipineză)
Republic of the Philippines (engleză)

Date generale
Situare: SE Asiei, insule în Oceanul Pacific, între 21°-4° lat N, 116°-127° long E.
Arhipelag compus din 7 107 insule dispuse pe o supr. de 1,28 mil. km^2, dintre care doar 11 insule ocupă peste 95% din supr., iar două (Luzon şi Mindanao) - 66% din supr. țării.
Vecinătăți: E: Oc. Pacific (inclusiv M. Filipinelor, parte a Oc. Pacific), S: M. Sulawesi, V: M. Sulu, M. Chinei de Sud.

Lungime linie de coastă: 36 289 km.
Indicativ stat: RP
Indicativ internet: .ph
Prefix telefonic: 0063
Ora GMT: + 8
Suprafața: 300 076 km^2 (locul 71 în lume).
Populația (2008)*:* 90 500 000 loc. (locul 12 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Maria Gloria Macapagal-Arroyo (*preşedinte*), Manuel Leuterio de Castro, Jr. (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 12 iunie (aniversarea proclamării independenței – 1898).
Membru: APEC, ASEAN, ONU, WTO.
Capitala: Manila.
Limbi oficiale: filipineza (pilipino) şi engleza.
Moneda: 1 peso filipino = 100 centavos.

Cadrul natural
Relieful: predominant muntos cu manifestări vulcanice active şi alt. ce depăşesc frecvent 2 000 m în cele două insule principale şi mici depresiuni interioare.
Altitudinea maximă: 2 955 m (Vf. Mount Apo, în insula Mindanao).
Clima: tropicală, caldă şi umedă.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 22,9; *ian.:* 27,5; *iul.:* 23.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 7; *dec.:* 6.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 1 748.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 109.
Hidrografia:
Pr. cursuri de apă: Agno, Agusan, Cagayan, Kabacan.
Pr. lacuri: Laguna de Bay, Taal (în apropiere de Manila), Lanao (în Mindanao).
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,9.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 24.
Despăduriri (%): 2,1.
Arii protejate (% din supr. totală): 8,2.
Pr. arii protejate: Bataan, Canlaon, Central Cebu, Hundred Islands, Liguasan, Kuapnit-Balinsanyo, Mahagnao Volcano, Mainit Hot Springs, Mayon Volcano, Mount Apo, Mount Banahao, Mount Isarog, Naujan Lake, Quezón, San Cristobal, Sohoton Natural Bridge, Tirad Pass etc).
Riscuri naturale: vulcanism activ, seismicitate, taifunuri („bagyós") – vara şi toamna.

Repere istorice
Sec. XVI: se răspândeşte islamismul din Indonezia
1521: contactul cu civilizația europeană (Fernando Magellan)
1565: colonie spaniolă
1571: fondarea oraşului Manila
1896-98: război de eliberare împotriva regimului colonial
1898, 12 iun.: proclamarea independenței, pe fondul ajutorului american în lupta împotriva spaniolilor
1898, 10 dec.: insulele sunt cedate de Spania SUA
1901-02: înfrângerea mişcărilor de rezistență anticolonială
1935, 17 sep.: este ales primul preşedinte constutuțional
1941-45: invazia trupelor japoneze în Filipine
1944, oct.-1945, iul.: campania din Filipine, alungarea japonezilor de către trupe ale SUA
1946, 04 iul.: republică independentă, SUA îşi păstrează controlul economic şi
1965-86: politică naționalistă destinată să reducă dependența de SUA
1969: declanşarea unor mişcări de guerillă islamică şi marxistă
1972: instituirea unui regim dictatorial
1986: alegeri câştigate de opoziție

1996: acord cu forțele separatiste. Mişcarea Abu Sayyaf continuă lupta pentru independența insulei Mindanao
2000-04: ofensivă militară împotriva rebelilor din Mindanao, liberalizarea economiei şi limitarea corupției

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (%₀) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 17 regiuni cu 81 provincii, 136 oraşe, 1 494 municipalități şi 41 995 *barangays*.

Georgia

საქართველო (Sakartvelo) (georgiană)

Date generale
Situare: V Asiei, Transcaucazia, între 44°-41° lat N, 40°-47° long E.
Vecinătăți: N, NE: Rusia 723 km, SE: Azerbaidjan 322 km, S: Armenia 164 km, Turcia 252 km, V: M. Neagră.
Lungime linie de coastă: 310 km.
Indicativ stat: GE
Indicativ internet: .ge
Prefix telefonic: 00995
Ora GMT: + 4
Suprafața: 69 700 km^2 (locul 118 în lume).
Populația (2008)*:* 4 730 841 loc. (locul 112 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică prezidențială.
Şeful statului: Mikheil Saak'ashvili (*preşedinte*), Nikoloz Gilauri (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 26 mai (aniversarea proclamării independenței – 1918).
Membru: Consiliul Europei, CSI, EBRD, ONU, OSCE, WTO.
Capitala: Tbilisi.
Limba oficială: georgiana.
Moneda: 1 lari = 100 tetri.

Cadrul natural

Relieful: predominant muntos (87% din supr.), dat de culmile Caucazului Mare (peste 5 000 m alt.) şi Caucazului Mic (alt max. 3 301 m, cu relief vulcanic), ce închid zone depresionare (Rioni, Colchida – sub 200 m), bine populate.

Altitudinea maximă: 5 642 m (Vf. Elbrus, în Caucazul Mare).

Clima: subtropicală în regiunile joase şi pe litoral, temperată în rest, etajată în raport de altitudine.

Temperatura medie anuală (^oC)*:* 17,1; *ian.:* 3; *iul.:* 25.

Nr. mediu de zile însorite: iun.: 9; *dec.:* 3.

Precipitații medii anuale (mm)*:* 457.

Nr. mediu de zile cu ploaie: 68.

Hidrografia: râuri scurte, cu debite mari şi potențial hidroenergetic.

Pr. cursuri de apă: Hobi, Inguri, Kodori, Kura/Mțkvari, Rioni.

Emisii CO_2*/loc (t/loc):* 0,6.

Suprafață împădurită (% din supr. totală): 39,7.

Arii protejate (% din supr. totală): 4,3.

Riscuri naturale: avalanşe în zonele montane înalte, deficit de precipitații în est (stepa Shirakshaga).

Repere istorice

66-64 î.Chr.: dominație romană, apoi bizantină (în vest), sasanidă (în est)
Sec. IV: pătrunderea creştinismului
Sec. VI: Regatul Kartlia, de unde provine denumirea locală a țării (*Sakartvelo*)
Sec. VII: cucerire arabă
Sec. IX: unificarea micilor regate şi formarea statului georgian
1156-1213: apogeul statului medieval georgian
Sec. XVIII-XIV: invazii mongole
Sec. XVI-XVIII: formațiuni statale dependente de Persia şi Imperiul Otoman
1801-10: instaurea dominației ruseşti
1878, 21 dec.: la Gori se naşte Iosif Visarionovici Stalin
1917-18: parte a R.F. Transcaucaziene
1918, 26 mai: independentă
1921: invadată de trupe ale Armatei Roşii şi declarată republică sovietică
1922: inclusă în URSS ca R.S.F. Transcaucaziană
1936, 05 dec.: se constituie RSS Gruzină ca republică unională a URSS
1988-89: tensiuni interetnice, tendințe de secesiune a Abhaziei, Adjariei şi Osetiei de Sud
1990, 11 dec.: autoritățile georgiene abolesc statutul de autonomie al Osetiei de Sud
1991, 09 apr.: proclamarea independenței Georgiei, regim politic autoritar
1991, dec.-1992, ian.: război civil
1992: declararea unilaterală a independenței Osetiei de Sud
1999: Georgia este admisă în Consiliul Europei
2001: relațiile cu Rusia se deteriorează datorită refuzului ruşilor de a-şi desființa bazele militare din Georgia
2003, 20 nov.: revolte populare împotriva fraudării alegerilor („revoluția trandafirilor")
2008, aug.: ciocniri între separatiştii din Osetia de Sud, cu sprijin rus şi abhaz şi trupele georgiene. Recunoşterea de către Moscova a independenței Osetiei de Sud şi Abhaziei. Osetia de Sud s-a pronunțat pentru integrarea în Federația Rusă în vederea unei eventuale uniri cu Osetia de Nord.

Repere socio-economice

Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):

IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 2 republici autonome şi 9 regiuni. Regiunile sunt divizate în 69 districte.
Regiuni: Guria, Imereti, Kakheti, Kvemo Kartli, Mtskheta-Tianeti, Račha-Lečhkumi-Kvemo Svaneti, Šhida Kartli, Samegrelo-Zemo Svaneti şi Samtskhe-Javakheti.

Republici autonome	**Suprafața** [km^2]	**Populația** [loc, 2002]	**Densitatea** [loc/km^2]	**Capitala** [loc.]	**Drapelul**
Abhazia (Abhasia)	8 600	473 260	55	Suhumi 112 000 (1993)	
Adjaria (Adžaristan)	2 900	254 210	88	Batumi 121 800 (2002)	

India
Republica India
Bhārat Juktarashtra (hindi)
Republic of India (engleză)

Date generale
Situare: Asia de Sud, Subcontinentul indian, între 37°-8° lat N, 68°-97° long E.
Vecinătăți: NV: Pakistan 2 912 km, N: China 3 380 km, Nepal 1 690 km, Bhutan 605 km, NE: Bangladesh: 4 053 km, Myanmar 1 463 km, SE: Oc Indian (G. Bengal), SV: Oc. Indian (M. Arabiei).
Lungime linie de coastă: 7 000 km.
Indicativ stat: IND
Indicativ internet: .in
Prefix telefonic: 0091
Ora GMT: + 5,30
Suprafața: 3 166 414 km^2 (locul 7 în lume).
Populația (2008)*:* 1 147 995 904 loc. (locul 2 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică federală.
Şeful statului: Pratibha Devisingh Patil (*preşedinte*), Manmohan Singh (*prim-ministru*).
Sărbători naționale: 15 august (aniversarea proclamării independenței – 1947).
26 ianuarie (aniversarea proclamării republicii – 1950).
Membru: Commonwealth, ONU, WTO.
Capitala: New Delhi.
Limbi oficiale: hindi (indiana) şi engleza.
Moneda: 1 rupee (rupie indiană) = 100 paisa.

Cadrul natural

Relieful: diversificat, se disting trei mari unități naturale: *lanțul muntos Himalaya-Karakorum* în N cu cele mai mari altitudini din lume, *Câmpia Indo-Gangetică* în partea centrală, netedă, aluvionară, ce constituie principala zonă agricolă a țării (deșerică în V - Deșertul Thar) şi *Podişul Deccan* în S, ale cărui altitudini cresc progresiv pe flancurile de N, E şi V creind un relief montan specific (Arawalli, Vindhya şi Ajanta în N; Gații de Est, respectiv Gații de Vest). *Câmpii litorale*: Malabar în V (la M. Arabiei), lagunară şi Coromandel în E (la G. Bengal), joasă, nisipoasă şi lagunară.

Altitudinea maximă: 8 611 m (Vf. Godwin Austen).

Clima: dominant tropical-musonică, mai caldă în S şi etajată în funcție de altitudine până la rece în N.

Temperatura medie anuală (^oC)*:* New Delhi: 24,7 / Bombay: 26,7 / Calcutta: 26,3 / Srinagar: 13,2 / Trivandrum: 27,2; *ian.:* New Delhi: 13,5 / Bombay: 23,5 / Calcutta: 19,5 / Srinagar: 1,5 / Trivandrum: 26,5; *iul.:* New Delhi: 31 / Bombay: 27,5 / Calcutta: 29 / Srinagar: 24,5 / Trivandrum: 26.

Nr. mediu de zile însorite: iun.: New Delhi: 6 / Bombay: 5 / Calcutta: 5 / Srinagar: 8 / Trivandrum: 4; *dec.:* New Delhi: 8 / Bombay: 9 / Calcutta: 8 / Srinagar: 4 / Trivandrum: 8.

Precipitații medii anuale: 3 000 – 5 000 mm/an, până la 12 000 mm/an la Cherrapunji în NE (unul dintre cele mai ploioase locuri din lume), ce scad în vest şi în Pod. Deccan: New Delhi: 781 / Bombay: 2 084 / Calcutta: 1 591/ Srinagar: 668 / Trivandrum: 1 835.

Nr. mediu de zile cu ploaie: New Delhi: 45 / Bombay: 72 / Calcutta: 103 / Srinagar: 76 / Trivandrum: 133.

Hidrografia: dominată de Gange şi Brahmaputra (navigabile), ce formează o deltă comună.

Pr. cursuri de apă: Brahmaputra (2 960 km), Gange=Ganga (2 700 km), Godawari (1 448 km), Kristn=Krishna (1 280 m) etc.

Pr. lacuri: Chilka, Hirajudi.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 1.

Suprafață împădurită (% din supr. totală): 22,8.

Despăduriri (%): - 0,1.

Arii protejate (% din supr. totală): 5,1.

Pr. arii protejate: Corbett, Gir, Kaziranga, Manas, Mudumalai, Wildlife Sanctuary.

Riscuri naturale: inundații (în Delta Gange-Brahmaputra), avalanşe (în Himalaya şi Karakorum), secete (în V şi S).

Repere istorice

2000-500 î.Chr.: nordul Indiei este ocupat şi cucerit de triburi de războinici vedice
Sec. IV-III î.Chr.: imperiul Maurya, răspândirea budhismului
Sec. IV-V d.Chr.: imperiul Gupta, răspândirea brahmanismului
Sec. VI-XIV: marile invazii, răspândirea islamismului în nord
1498: navigatorul portughez Vasco da Gama atinge coasta Malabar
Sec. XVI: colonizarea de către portughezi a coastei vestice
1526: este întemeiat Imperiul Marilor Moguli, care reuşeşte să unifice cea mai mare parte a Indiei
1600: englezii înființează Compania Britanică a Indiilor Orientale
1664: francezii organizează Compania Franceză a Indiilor Orientale
1756-63: războiul de şapte ani pentru colonizarea Indiei
1858: India este proclamată oficial colonie britanică
1885: fondarea Congresului Național Indian, partid naționalist al populației hinduse, începerea mişcării de eliberare națională
1906: fondarea Ligii Musulmane, partid al populației musulmane
1909: Indian Councils Act care prevedea ca reprezentanți ai indienilor să fie incluşi în parlamentul imperial şi în parlamentele locale. Se induceau diferențieri între hinduşi şi musulmani, evidențiindu-se caracterul distinct al comunității musulmane
1920: radicalizarea acțiunilor Congresului Național Indian, prin campanii de nesupunere civică, rezistență panică şi non-cooperare cu britanicii (satyagraha)
1940, 23 mar.: solicitrea creerii unui stat musulman independent, tensiuni dintre musulmani şi hinduşi
1947, 15 aug.: independența Indiei față de Marea Britanie, care este împărțită între Uniunea Indiană (cu populație hindusă) şi Pakistan (cu populație musulmană), relațiile dintre cele două state devin tensionate
1947-48: primul război indo-pakistanez
1950, 26 ian.: India se proclamă republică federală în cadrul Commonwealth-ului.

După 1950: program de industrializare, politică de nealiniere
1961: reintegrarea fostelor colonii portugheze Goa, Daman şi Diu
1962: război indo-chinez
1965, 1971: războaie indo-pakistaneze
1974: India devine putere nucleară
1977: politici de limitare a creşterii demografice
După 1980: amplificarea tensiunilor între musulmani şi hinduşi şi a mişcărilor secesioniste ale sikhşilor. Asasinate (Indira Gandhi - *1984*, Rajiv Gandhi - *1991*). Politică de liberalizare a economiei.
1991: India renunță la politica tradițională de nealiniere în favoarea cooperării cu SUA
După 1996: politică naționalist-religioasă, care a pus în pericol fragilul echilibru intern al Indiei
2001, dec.: atac armat asupra parlamentului indian, exacerbarea tensiunilor cu Pakistanul
2002, feb.: confruntări între musulmani şi hinduşi

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 28 state şi 7 teritorii unionale şi 1 teritoriu federal, divizate în 610 districte.

State federale				
Statul	**Suprafața** (km^2)	**Populația** (loc., 2001)	**Densitatea** (loc./km^2)	**Capitala**
Andhra Pradesh	275 045	76 210 007	277	Hyderabad
Arunachal Pradesh	83 743	1 097 968	13	Itanagar
Assam	78 438	26 655 528	340	Dispur
Bengalul de Vest	88 752	80 176 197	903	Calcutta (Kolkata)
Bihar	94 163	82 998 509	881	Patna
Chhattisgarh	135 191	20 833 803	154	Raipur
Goa	3 702	1 347 668	364	Panaji
Gujarat	196 024	50 671 017	258	Gandhinagar
Haryana	44 212	21 144 564	478	Chandigarh[1]
Himachal Pradesh	55 673	6 077 900	109	Simla (Shimla)
Jammu e Kashmir	222 236	10 143 700	46	Srinagar
Jharkhand	79 714	26 945 829	338	Rānchi
Karnataka	191 791	52 850 562	276	Bangalore
Kerala	38 863	31 841 374	819	Trivandrum
Madhya Pradesh	308 255	60 348 023	196	Bhopal
Maharashtra	307 713	96 878 627	315	Bombay (Mumbai)
Manipur	22 327	2 166 788	97	Imphal
Meghalaya	22 429	2 318 822	103	Shillong
Mizoram	21 081	888 573	42	Aizawl
Nagaland	16 579	1 990 036	120	Kohima

Orissa	155 707	36 804 660	236	Bhubaneswar
Punjab	50 362	24 358 999	484	Chandigarh[1]
Rajasthan	342 239	56 507 188	165	Jaipur
Sikkim	7 096	540 851	76	Gangtok
Tamil Nadu	130 058	62 405 679	480	Madras (Chennai)
Tripura	10 486	3 199 203	305	Agartala
Uttar Pradesh	240 928	166 197 921	690	Lucknow (Lakhnau)
Uttaranchal	53 483	8 489 349	159	Dehra Dūn
Teritorii unionale				
Andaman şi Nicobar	8 249	356 152	43	Port Blair
Chandigarh	114	900 635	7 900	Chandigarh[1]
Dadra şi Nagar Haveli	491	220 490	449	Silvassa
Daman şi Diu	112	158 204	1 413	Daman
Lakshadweep	32	60 650	1 895	Kavaratti
Pondicherry	492	974 345	1 980	Pondicherry
Teritoriu federal				
Delhi	1 483	13 850 507	1 980	New Delhi

[1] Chandigarh formează un teritoriu unional distinct

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:

- ✓ „Fortăreaţa Roşie” din Agra
- ✓ Monumentul Taj Mahal din Agra
- ✓ Templul din Ajanta
- ✓ Templul din grota Ellora
- ✓ „Templul Soarelui” din Konark
- ✓ Ansamblul de temple din Mahabalipuram
- ✓ Parcul naţional Kaziranga
- ✓ Parcul naţional Manas
- ✓ Parcul naţional Keoladeo
- ✓ Bisericile şi mănăstirile din Goa
- ✓ Ansamblul de temple din Khajuraho
- ✓ Ansamblul de temple din Hampi
- ✓ Oraşul mogulilor Fatehpur Sikri
- ✓ Peşterile din Elephanta
- ✓ Templele din Pattadakal
- ✓ Parcul naţional Sundarbans
- ✓ Marile temple din Chola
- ✓ Parcul naţional Nanda Devi şi Parcul naţional „Valea Florilor”
- ✓ Sanctuarul buddhist din Sanchi
- ✓ Mormântul împăratului Humajun din Delhi
- ✓ Kutub Minar cu moscheile şi necropolele sale din Delhi
- ✓ Căile ferate din Himalaya Darjeeling Himalayan Railway şi Nilgiri Mountain Railway
- ✓ Templul Mahabodhi din Bodhgaya
- ✓ Grotele de la Bhimbetka
- ✓ Parcul arheologic Champaner-Pavagadh
- ✓ Gara Chhatrapati Shivaji Terminus din Mumbai (Bombay)
- ✓ „Fortul Roşu” din Delhi

Indonezia
Republica Indonezia
Republik Indonesia (indoneziană/bahasa indonesia)

Date generale
Situare: SE Asiei, între 6° lat N-11° lat S, 94°-141° long E.

Constituie cel mai mare arhipelag de pe Glob (13 677 insule), desfăşurat pe cca. 5 500 km între oceanele Indian şi Pacific.

Vecinătăţi: N: Malaysia 1 782 km, Oc. Pacific (inclusiv M. Chinei de Sud şi M. Sulawesi), V: Papua Noua Guinee 820 km, S: Oc. Indian, Timorul de Est 228 km, V: Oc. Indian (M. Andaman). Mări interioare: M. Jawa, M. Flores, M. Molucelor, M. Seram, M. Banda, M. Arafura, M. Timor.
Lungime linie de coastă: 54 716 km.
Indicativ stat: RI
Indicativ internet: .id
Prefix telefonic: 0062
Ora GMT: Djakarta: + 7, Banjarmasin: + 8, Ambon: + 9.
Suprafaţa: 1 922 570 km^2 (locul 15 în lume).
Populaţia (2008)*:* 237 512 352 loc. (locul 4 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Susilo Bambang Yudhoyono (*preşedinte*), Muhammad Jusuf Kalla (*vicepreşedinte*).
Sărbătoare naţională: 17 august (aniversarea proclamării independenţei – 1945).
Membru: APEC, ASEAN, OCI, ONU, OPEC, WTO.
Capitala: Jakarta.
Limba oficială: indoneziana (bahasa indonesia).
Moneda: 1 rupiah (rupie indoneziană) = 100 seri.

Cadrul natural
Relieful: predominant muntos, de origine vulcanică, fragmentate de o reţea hidrografică densă şi cu câmpii mlăştinoase acoperite cu păduri ecuatoriale (mai ales în Sumatera, Borneo şi Irianul de Vest).

Altitudinea maximă: 5 020 m (Vf. Puncak Jaya, în Noua Guinee)

Clima: ecuatorială cu precipitaţii bogate.

Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* Djakarta: 26,7 / Pontianak: 27,7; *ian.:* Djakarta: 26 / Pontianak: 27; *iul.:* Djakarta: 27 / Pontianak: 27,5.

Nr. mediu de zile însorite: iun.: Djakarta: 7 / Pontianak: 7; *dec.:* Djakarta: 5 / Pontianak: 6.

Precipitaţii medii anuale (mm)*:* Djakarta: 1 795 / Pontianak: 3 170.

Nr. mediu de zile cu ploaie: Djakarta: 125 / Pontianak: 184.

Hidrografia: râuri scurte, cu debite bogate.

Pr. cursuri de apă: Barito, Kapuas, Mahakam (în Kalimantan); Hari, Musi (în Sumatera); Brantas, Solo (în Java); Digul (în Irianul de Vest)

Pr. lacuri: Toba, Towuti.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 1,5.
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 48,9.
Despăduriri (%): 2.
Arii protejate (% din supr. totală): 13,6.

Pr. arii protejate: Batuangus, Gunung Kerintji, Gunung Tangkoko, Kawah Idjen, Merapi, Nusa Barung, Udjung Kulon – Panaitan.

Riscuri naturale: vulcanism activ: Krakatau (erupţie în 1883: 36 000 victime), seismicitate, tsunami (24 dec. 2004).

Repere istorice
3000-500 î.Chr.: formarea arhipelagului indonezian
1000 î.Chr.: începutul imigraţiilor din Asia
Sec. II-VII d.Chr: imigraţii din India. Se răspândeşte religia hindusă
Sec. VI-XIII: mici formaţiuni statale budhiste sau hinduse
Sec. XIII: începe să se răspândească islamul
Sec. XIV: unificare sub regatul Madjapahit cu centrul în Jawa

1511: începe colonizarea portugheză
1602: începe colonizarea olandeză
1619: este întemeiat oraşul Batavia (Jakarta)
Sec. XIX: extinderea colonizării olandeze asupra întregului arhipelag
1666, 1680, 1740: revolte împotriva olandezilor
1799, 31 dec.: crearea Administraţiei olandeze din Batavia
1811-14: administraţie britanică
1814, .13 aug.: Indonezia reintră în stăpânirea Olandei
1816-1907: revolte repetate împotriva administraţiei olandeze
1908, 20 mai: fondarea organizaţiei naţionaliste „Boedi Oetomo", prima formă organizată de luptă anticolonială
1912: fondarea Asociaţiei Comercianţilor Musulmani
1914: introducerea comunismului
1923: restrânderea libertăţilor civile
1928: fondarea P. Naţionalist Indonezian, cu scopul unificării naţiunii indonezine şi declarării independenţei ţării
1942-45: ocupaţie japoneză
1945, 17 aug.: proclamarea independenţei Indoneziei
1945-49: confruntări armate între forţele olandeze şi naţionaliştii indonezieni
1950, 17 aug.: proclamarea republicii, politică de nealiniere
1963: anexarea Irianului de Vest
1963-66: război cu Malaysia pentru anexarea nordului Ins. Kalimantan
1965, 30 sep.: tentativă eşuată de lovitură de stat iniţiată de comunişti,
1967, 08 aug.: membru fondator ASEAN
Anii 1980: declin economic, mişcări de opoziţie
1999: primele alegerei democratice, fragilitate politică
2001: reformă administrativă care introduce autonomia regională
2002: independenţa Timorului de Est
2004, 26 dec.: cutremur devastator în largul coastelor Indoneziei

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 33 provincii (5 cu statut special), organizate în divizate (*kabupaten*) şi oraşe (*kota*).
Provincii cu statut special: Aceh, Jakarta, Yogyakarta, Papua şi West Papua.

Iordania
Regatul Haşemit al Iordaniei
المملكة الأردنيّة الهاشميّة (Al Mamlakah al Urdunnīyah al Hāshimīyah) (arabă)

Date generale
Situare: SV Asiei, între 40°-25° lat N, 44°-63° long E.
Vecinătăţi: N: Siria 375 km, NE: Irak 181 km, E, S: Arabia Saudită 744 km, SV: M. Roşie, V: Israel 238 km, West Bank (Cisiordania) 97 km.
Lungime linie de coastă: 26 km.
Indicativ stat: JOR
Indicativ internet: .jo
Prefix telefonic: 00962
Ora GMT: + 2 (*vara*: + 3).
Suprafaţa: 89 342 km^2 (locul 109 în lume).
Populaţia (2008)*:* 6 198 677 loc. (locul 102 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: monarhie constituţională.
Şeful statului: Abdullah II bin al-Hussein (*rege*), Nader Dahabi (*prim-ministru*).
Sărbătoare naţională: 25 mai (aniversarea proclamării independenţei – 1946).
Membru: Liga Arabă, OCI, ONU, WTO.
Capitala: Ammān.
Limba oficială: araba.
Moneda: 1 jordan dinar = 1 000 fils.

Cadrul natural
Relieful: predominant muntos şi de podiş deşertic în partea centrală şi de est (Tell Asur, Djabal'Ajlūn, Esh Shara, Tell Riman) cu văi seci şi dune de nisip; depresiune tectonică în V (El Ghor), orientată N-S, prin care curge râul Iordan către Marea Moartă (- 396 m).
Altitudinea maximă: 1 754 m (Vf. Djabal Ramm).
Clima: subtropicală, caldă şi aridă, cu umiditate deficitară mai ales vara, vânturi fierbinţi dinspre Deşertul Siriei.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 17,5; *ian.:* 8,5; *iul.:* 25.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 13; *dec.:* 6.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 269.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 34.
Hidrografia: deficitară, numeroase văi seci şi cursuri temporare.
Pr. cursuri de apă: Iordanul şi afluenţii săi (Wadi Yarmuk, Nahr ez Zarqa etc.).
Pr. lac: Marea Moartă.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 2,8.
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 0,9.
Despăduriri (%): 0.
Arii protejate (% din supr. totală): 10,9.
Pr. arii protejate: Azaraq, Petra, Rift Valley, Wadi Rum.
Riscuri naturale: ariditate excesivă.

Repere istorice
Sec. IV î.Chr.: Regatul Petra
1516-1918: stăpânire otomană
1920: teritoriu sub mandat al Societăţii Naţiunilor, administrat de Marea Britanie
1921: Desprinderea Iordaniei căreia i se acordă mandat separat
1928: Emiratul autonom al Transiordaniei sub autoritate britanică
1946, 25 mai: regat independent sub denumirea de Transiordania
1948-49: primul război arabo-israelian, înglobează Cisiordania şi partea estică a Ierusalimului

1950: formarea Regatului Haşemit al Iordaniei prin unirea Transiordaniei şi Cisiordaniei
1951: asasinarea regelui Abdullah de către un palestinan
1952: urcarea la tron a regelui Hussein II, guvernare autoritară
1967, iun.: război cu Israelul, pierde Cisiordania şi partea arabă a Ierusalimului
1970-71: război civil între trupele guvernamentale şi palestinieni sub conducerea OEP
1971-74: izolare a Iordaniei în lumea arabă, ce ia sfârşit prin recunoaşterea OEP
1988: Iordania renunță la pretențiile asupra Cisiordaniei în favoarea OEP
1991: aflux de refugiați di Irak ca urmare a Războiului din Golf
1993: primele alegeri pluripartide
1994, 26 oct.: acord de pace cu Israelul
1999: decesul regelui Hussein, urmat la tron de fiul său Abdullah II, care continuă politica de reconciliere pe plan regional şi de condamnare a terorismului promovat de Hamas şi Al Qaeda

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 12 provincii (guvernorate) divizate în 52 *nahias*.

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:
- ✓ Ruinele oraşului Petra
- ✓ Cetatea Q'useir Amra
- ✓ Situl arheologic de la Um er-Rasas

Irak
Republica Irak
(**الجمهورية العراقية Al-Jumhūrīyyah al-Irāqīyyah)** (arabă)

Date generale
Situare: SV Asiei, între 37°-29° lat N, 39°-49° long E.
Vecinătăți: NV: Siria 605 km, N: Turcia 352 km, E: Iran 1 458 km, S: G. Persic (Shatt al-Arab), Kuwait 240 km, Arabia Saudită 814 km (inclusiv Zona Neutră), V: Iordania 181 km.
Lungime linie de coastă: 58 km.
Indicativ stat: IRQ
Indicativ internet: .iq

Prefix telefonic: 00964
Ora GMT: + 3 (*vara*: + 4).
Suprafața: 435 052 km^2 (locul 57 în lume).
Populația (2009)*:* 31 234 000 (locul 39 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Jalal Talabani (*preşedinte*), Nouri Kamil Mohammed Hassan al-Maliki (*prim-ministru*).
Sărbători naționale: 14 iulie (aniversarea proclamării republicii – 1958).
17 iulie (aniversarea Revoluției – 1968).
Membru: Liga Arabă, OCI, ONU, OPEC.
Capitala: Baghdād.
Limba oficială: araba.
Moneda: 1 irak dinar (dinar irakian) = 1 000 fils.

Cadrul natural

Relieful: diversificat, predomină câmpia aluvionară din bazinul Tigru-Eufrat (Câmpia Mesopotamiei), unde este concentrată cea mai mare parte a populației, câmpii deşertice în V, podiş în N cu importante resurse de hidrocarburi, regiune montană în NE (M. Kurdistanului), prelungire a M. Zagros din Iran.

Altitudinea maximă: 2 960 m (Vf. Pir Omar).

Clima: subtropicală, aridă.

Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* Bagdad: 22,7 / Basra: 24,5; *ian.:* Bagdad: 10 / Basra: 13; *iul.:* Bagdad: 34 / Basra: 34,5.

Nr. mediu de zile însorite: iun.: Bagdad: 12 / Basra: 11; *dec.:* Bagdad: 6 / Basra: 7.

Precipitații medii anuale (mm)*:* Bagdad: 151 / Basra: 165.

Nr. mediu de zile cu ploaie: Bagdad: 24 / Basra: 19.

Hidrografia: tributară bazinului Eufrat-Tigru.

Pr. cursuri de apă: Eufrat (Al Furat) şi Tigru (Nahr Dijlah) unite în Shatt al-Arab.

Pr. lacuri: Bahr al Milh, Tharthar.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 2,8.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 1,9.
Despăduriri (%): - 0,1.
Arii protejate (% din supr. totală): 0.
Riscuri naturale: ariditate excesivă.

Repere istorice

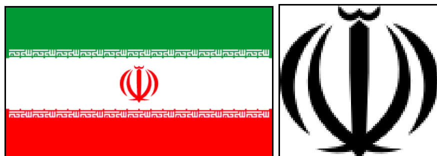
5000-4000 î.Chr., civilizația mesopotamiană cu oraşele Ur, Uruk, Nippur, Kiş, Eridu, Lagaş etc
539 î.Chr: cucerit de Persia
331 î.Chr.: cucerit de regele Alexandru cel Mare al Macedoniei
635-37: cucerit de arabi
762: fondarea oraşului Bagdad, capiatală a Califatului Abbasid
1258: Califatul Abbasid este cucerit de turcii selgiucizi
1534-1918: intră în componența Imperiului Otoman
1920: teritoriu sub mandat al Societății Națiunilor, administrat de Marea Britanie
1921: Desprinderea Irakului, care devine regat distinct sub administrare britanică
1932, 03 oct.: regat independent
1958: Federația Arabă Unită, între Irak şi Iordania
1968: lovitură de stat care aduce la putere Partidul Baas, cu o politică naționalistă, panislamică
1972: boicot aplicat de SUA ca urmare a politicii Bagdadului de apropiere de URSS şi statele socialiste
1979: venirea la putere a lui Saddam Hussein, regim dictatorial bazat pe represiune
1980-88: război cu Iranul pornit de la disputa de frontieră din zona Shatt el Arab
1990, aug.: trupele irakiene atacă Kuwaitul pe care îl includ în teritoriul irakian
1990, nov.: rezoluție ONU care cere Irakului retragerea trupelor din Kuwait
1991, ian-feb.: trupe ONU sub comanda SUA înfrâng forțele irakiene şi preiau controlul asupra Kuwaitului

1993: Saddam Hussein recunoaşte autonomia Kurdistanului irakian
1993: embargou ONU şi obligația Irakului de a distruge toate armele de distrugere în masă
2003, mar-mai: Invazia Irakului de către o coaliție condusă de SUA ca urmare a refuzului regimului irakian de a colabora cu inspectorii ONU. Căderea regimului Saddam Hussein.
2003, dec.: Saddam Hussein este arestat de trupele americane. Prezență a trupelor ONU, inclusiv a unor detaşamente româneşti
2004, 28 iun.: trupele americane transferă suveranitatea autorităților provizorii de la Bagdad
2005, 31 ian.: alegeri câştigate şiiți, intensificarea confruntărilor dintre şiiți şi sunniți

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 18 guvernorate (*muhafadhat*) divizate în districte (*qadhas*).

Iran
Republica Islamică Iran
) جمهوری ا سلامی ای ران Jomhuri-ye Islāmi-ye Irān) (persană/farsi)

Date generale
Situare: SV Asiei, între 40°-25° lat N, 44°-63° long E.
Vecinătăți: NV: Turcia 499 km, Azerbaidjan 611 km (dintre care 179 km granița cu exclava Nahicevan), Armenia 35 km, N: M. Caspică, Turkmenistan 992 km, E: Afghanistan 936 km, SE: Pakistan 909 km, S: Oc Indian (G. Oman), SV: Oc. Indian (G. Persic), V: Irak 1 458 km.
Lungime linie de coastă: 2 440 km.
Indicativ stat: IR
Indicativ internet: .ir
Prefix telefonic: 0098
Ora GMT: + 3,30 (*vara*: + 4, 30).
Suprafața: 1 629 918 km^2 (locul 17 în lume).
Populația (2007)*:* 70 472 846 loc (locul 17 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică islamică.

Şeful statului: Ayatollahul Ali Hoseyni Khāmene'i (*lider suprem*), Mahmoud Ahmadinejad (*preşedinte*), Parviz Davoodi (*prim-vicepreşedinte*).
Sărbătoare națională: 11 februarie (aniversarea Revoluției islamice – 1979).
Membru: OCI, ONU, OPEC.
Capitala: Teheran/Tehrān.
Limba oficială: persana (farsi).
Moneda: 1 rial = 100 dinari.

Cadrul natural
Relieful: predominant muntos şi de podiş (munții Zagros în V şi SV, Elbrus şi Khorasan în N, Podişul Iranului în partea centrală), cu regiuni deşertice (deşerturile Khavir şi Lut), mlăştinoase şi lacuri sărate.
Altitudinea maximă: 5 671 m (Vf. Demavend).
Clima: continentală, secetoasă, cu amplitudini mari în raport de anotimp.
Temperatura medie anuală (°C)*:* Teheran: 17,1 / Bandar-e 'Abbas: 26,9; *ian.:* Teheran: 3 / Bandar-e 'Abbas: 17,5; *iul.:* Teheran: 30,5 / Bandar-e 'Abbas: 34.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: Teheran: 11,5 / Bandar-e 'Abbas: 10; *dec.:* Teheran: 5,5 / Bandar-e 'Abbas: 7,5.
Precipitații medii anuale (mm)*:* Teheran: 227 / Bandar-e 'Abbas: 176.
Nr. mediu de zile cu ploaie: Teheran: 40 / Bandar-e 'Abbas: 12.
Hidrografia: săracă, cursuri sezoniere, lacuri sărate.
Pr. cursuri de apă: Aras, Atrak, Karun (navigabil).
Pr. lacuri: Gavkaneh, Narmak, Rezāieyh (Ulmia), Sistan.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 5,3.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 6,8.
Despăduriri (%): 0.
Arii protejate (% din supr. totală): 6,5.
Pr. arii protejate: Elburzul Central, Kavir, Khosh Yeilagh, Kolah Ghazi, L. Rezāieh, Miankaleh, Tandoureh etc.
Riscuri naturale: seismicitate ridicată, ariditate.

Repere istorice
Mil. III-I î.Chr.: Regatul Elam
Sec. II î.Chr.: triburile perşilor se stabilesc în platourile înalte ale Iranului
700 î.Chr.: formarea statului persan
559-486 î.Chr.: apogeul statului persan
334-330 î.Chr.: cucerit de Alexandru cel Mare
635-51: cucerit de arabi care impun islamismul
Sec. IX-X: se desprinde din Califatul Arab, constituindu-se ca stat
Sec. XVI-XVII: stat iranian centralizat
1901: concesionarea unor firme britanice a primelor areale petrolifere în G. Persic
1907: Persia este împărțită într-o zonă de influență britanică şi una rusă
1911: Iranul este ocupat de Rusia şi Marea Britanie sub pretextul apărării rezervelor de petrol
1925: este adoptată denumirea de Iran
1951: plecarea în exil a şahului
1951-53: politică naționalistă, naționalizarea companiilor petroliere
1953: lovitură de stat regalistă, aliat fidel al SUA
1954: acord cu un consorțiu internațional al petrolului privind exploatarea petrolului
1960-70: nemulțumiri ale populației, politică externă orientată către SUA, autoritarism în politica internă
1979, 16 ian.: începutul Revoluției islamice; preluarea puterii de către un Consiliu Revoluționar Islamic, în frunte cu ayatollahul Ruhollah Khomeiny, instituirea unui regim teocratic, naționalizarea industriei petroliere
1979, 01 apr.: proclamarea Republicii Islamice Iran, ostilitate față de SUA şi statele occidentale, panislamism
1979, nov.-1980, ian.: criza ostaticilor de la ambasada SUA din Teheran
1980-88: războiul iraniano-irakian
1988-2005: perioadă de deschidere politică
2005: la vârful puterii politice accede din nou un lider conservator: M. Ahmadinejad, tensiuni în relațiile cu SUA şi puterile occidentale pe fondul dezvoltării programului nuclear

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata șomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 30 provincii (*ostān*) conduse de către un guvernator. Fiecare provincie este divizată în comitate (*shahrestān*), districte (*bakhsh*) şi subdistricte (*dehestān*).

Israel
Statul Israel
מדינת ישר (learsI tanideM) אל(ebraică)
) يل ا سرائ دولةDawlat Isrā'īl) (arabă)

Date generale
Situare: SV Asiei, Orientul Apropiat, între 33°-29° lat N, 34°-36° long E.
Vecinătăți: N: Liban 79 km, NE: Siria 76 km, E: Iordania 238 km, West Bank (Cisiordania) 307 km, S: M. Roşie, SV: Egipt (Pen. Sinai) 266 km, V: Făşia Gaza 51 km, M. Mediterană.
Lungime linie de coastă: 273 km.
Indicativ stat: IL
Indicativ internet: .il
Prefix telefonic: 00972
Ora GMT: + 2 (*vara*: + 3).
Suprafața: 20 425 km^2 (locul 148 în lume).
Populația (2009): 7 411 000 loc. (locul 96 în lume).
Structură etnică (%):
Structură confesională (%):
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Shimon Peres (*preşedinte*), Benjamin Netanyahu (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: în funcție de calendarul ebraic [data variază în fiecare an]: a cincea zi a lunii Iyar, a şasea zi a anului religios (aniversarea proclamării statului Israel – 1948).
Membru: EBRD, ONU, WTO.
Capitala: Ierusalim/Jerusalem.
Limbi oficiale: ebraica şi araba.
Moneda: 1 shekel = 100 agorot.

Cadrul natural

Relieful: diversificat: montan în nord-est (Munţii Galileei şi platoul Golan, regiune strategică şi principalul castel de ape al ţării), câmpii fertile pe litoralul mediteraneean (Sharon, Shéféla), principalele regiuni agricole ale ţării, podiş deşertic în sud (Negev) cu altitudini ce depăşesc 1 000 m, ce coboară către falia tectonică a Mării Moarte (Depr. Arava).

Altitudinea maximă: 1 208 m (Vf. Har Meiron).

Clima: subtropicală (mediteraneeană) în nord, cu deficit de precipitaţii mai ales vara, tropical-aridă în sud.

Temperatura medie anuală (^oC): 17,6; *ian.:* 9; *iul.:* 24.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 14; *dec.:* 6.
Precipitaţii medii anuale (mm): 534.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 43.

Hidrografia: deficitară, cu numeroase cursuri temporare.

Pr. curs de apă: Iordan.
Pr. lacuri: Marea Moartă (- 397 m), Tiberiada.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 9,2.
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 7,9.
Despăduriri (%): - 0,8.
Arii protejate (% din supr. totală): 22,3.

Pr. arii protejate: Arbel, Ein Gedi, Jarmaq, Mt. Carmel, Mt. Meron, Wadi Shorek, Wadi Tabor.

Riscuri naturale: regiuni cu deficit de umiditate, mai ales în sud (deşerturile Negev, Haluza, Zim).

Repere istorice

Sec. XIII î.Chr.: exodul din Egipt
Sec. XIII-XII î.Chr.: aşezarea evreilor în ţara lui Israel
1020 î.Chr.: instaurarea monarhiei
930 î.Chr: schisma regatului: Iudeea şi Israelul
538-142 î.Chr.: perioada persană şi elenistică
63 î.Chr.-313 d.Chr.: dominaţie romană
313-636: dominaţie bizantină
636-1099: dominaţie arabă
1099-1291: dominaţia cruciaţilor. Regatul latin al Ierusalimului
1291-1517: dominaţia mamelucilor egipteni
1517-1917: dominaţia otomană
1914-48: administraţie britanică
1947: ONU propune crearea în Palestina a unui stat arab şi a unui stat evreu
1948, 14 mai: proclamarea statului Israel
1948, 15 mai: invadarea Israelului de către cinci state arabe
1948, mai-1949, iul: războiul de independenţă
1948-52: imigrare masivă din Europa şi statele arabe
1956: campania din Sinai
1967: războiul de şase zile. Reunificarea Ierusalimului
1973: războiul de Yom Kippur
1975: membru asiciat al CEE
1978: semnarea acordurilor de la Camp David, baza reglementării conflictului israeliano-arab
1979: semnarea tratatului de pace cu Egiptul
1982: evacuarea Sinaiului
1987: începutul revoltei palestiniene (intifada)
1989: începutul imigraţiei masive a evreilor din URSS
1991: atacarea de către Irak cu rachete de tip Skud
1992: relaţii diplomatice cu China şi India
1994: acord cu OEP pentru implementarea autonomiei palestiniene în Gaza şi Iericho
2006: atacurile Hezbollah, provoacă invazia trupelor israeliene în sudul Libanului

Repere socio-economice

Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 6 districte (*mehozot*), divizate în 15 subdistricte (*nafot*).
Districte (*mehozot*): Centru, Haifa, Ierusalim, Nord, Sud şi Tel Aviv.

Teritoriu cu statut special

Autoritatea Națională Palestiniană

(السلطة الوطنية الفلسطينية As-Sulta Al-Wataniyya Al-Filastīniyya) (arabă)

Autoritatea Națională Palestiniană este un stat semi-autonom, constituit în urma Acordurilor de la Oslo (1993), alcătuit din două entități teritoriale: Cisiordania (West Bank) şi Fâşia Gaza.

Principalul scop al Autorității Naționale Palestiniene este de a crea un stat palestinian cu capitala în Ierusalimul de Est (Al-Quds), în contradicție cu Mişcarea Hamas care doreşte distrugerea Israelului şi crearea unui stat palestinian de la Marea Mediterană până la Marea Moartă şi râul Iordan.

Cisiordania (West Bank) (5 879 km², 2,5 mil. loc.), situată între Israel (307 km) şi Iordania (râul Iordan) (97 km): 32°00' lat N., 35°23' long E. În Cisiordania există trei areale de administrare:

Arealul	Control	Administrare	% din teritoriu	% din populația palestiniană
A	palestiniană	palestiniană	17	55
B	israelian	palestiniană	24	41
C	israelian	israelian	59	4

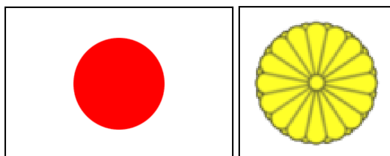
Fâşia Gaza (362 km², 41 km lungime, 6-12 km lățime, 1,5 mil. loc), situată între Israel (51 km), Marea Mediterană şi Egipt (11 km): 31°25' lat N., 34°20' long E. Fâşia Gaza este controlată de organizația politică islamistă palestiniană Hamas şi are o situație economică şi umanitară precară datorită blocadei israeliene şi a operațiunilor militare declanşate de statul evreu împotriva organizației Hamas.

Repere istorice:
1948: fixarea frontierelor în urma războiului arabo-israelian
1948-67: administrare iordaniană (în Cisiordania) şi egipteană (în Gaza)
1967, iun.: este cucerită de Israel în urma Războiului de şase zile
1967-87: administrație israeliană, colonizări
1987: începe Intifada, revolta populației palestiniene împotriva ocupației israeliene în opt tabere de refugiați

1993, 13 sep.: Declarația de la Washington, în urma Acordurilor de la Oslo, regim de autonomie internă în Gaza şi Ierícho
2000-04: a doua Intifadă (Intifadat al Aksa), aternate sinucigaşe împotriva populației şi armatei israeliene
2005: retragerea trupelor şi a coloniştilor israelieni, Spațiul aerian şi accesul maritim rămân sub control israelian
2006: preluarea puterii de către Hamas, atacuri împotriva Israelului, care a instituit o blocadă asupra punctelor de trecere spre Gaza
2008, 27 dec.: atacarea de către Israel a Fâşiei Gaza, ca răspuns la intensificarea atacurilor cu rachete Hamas

Oraşe principale: Gaza, Hebron, Jericho (Ierihon), Ramallah, Bethlehem, Nāblus.
Zone aflate sub autoritatea palestiniană: Bethlehem, Hebron, Janín, Jericho, Jerusalem (est), Nāblus, Qalqīlyah, Ramallah şi Tūlkarm (în Cisiordania), Dayr al Balah, Gaza, Khan Yūnis şi Rafah (în Gaza).
Limba vorbită: araba.

Japonia
Țara Soarelui Răsare
日本国 (Nihon-koku) (japoneză)

Date generale
Situare: Asia de Est, Extremul Orient, între 46°-21° lat N, 122°-146° long E.
Arhipelag format din 3 922 insule, dintre care patru principale: Honshū – 223 400 km^2, Hokkaidō – 78 500 km^2, Kyūshū – 42 600 km^2, Shikoku – 18 800 km^2).
Vecinătăți: N: M. Ohotsk, E: Oc. Pacific, S: M. Chinei de Est, M. Filipinelor, V: M. Japoniei.
Lungime linie de coastă: 29 751 km.
Indicativ stat: J
Indicativ internet: .jp
Prefix telefonic: 0081
Ora GMT: + 9
Suprafața: 377 837 km^2 (locul 60 în lume).
Populația (2007)*:* 127 433 494 loc. (locul 10 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: monarhie constituțională.
Şeful statului: Akihito (*împărat*), Taro Aso (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 23 decembrie (ziua de naştere a împăratului Akihito – 1933).
Membru: APEC, EBRD, G 8, OCDE, ONU, WTO, observator al Consiliului Europei.
Capitala: Tōkyō.
Limba oficială: japoneza.
Moneda: 1 yen = 100 sen.

Cadrul natural
Relieful: predominant montan (83,8% din supr. totală), cu frecvente manifestări vulcanice, fragmentat prin depresiuni şi câmpii; câmpii litorale fertile, principalele zone agricole şi de concentrare umană (Kantō, Sendai – în ins. Honshu; Iskikari, Tokachi în ins. Hokkaido etc). Munții, ce depăşesc frecvent 3 000 m formează axul insulelor: Gifu, Chūgoku, Ōu, Echigo, Kitakami şi Abukuma (în ins. Honshu); Asahi, Kitami, Hidaka (în ins. Hokkaido), Kyūshū etc.
Altitudinea maximă: 3 776 m (Mt. Fuji).
Clima: temperat-oceanică, cu diferențieri în raport de latitudine şi altitudine, de la subtropicală în S, la temperat-rece în Hokkaido.

Temperatura medie anuală (^oC)*:* Tōkyō: 17,2 / Sapporo: 6,8; *ian.:* Tōkyō: 3 / Sapporo: - 7; *iul.:* Tōkyō: 24,5 / Sapporo: 19.

Nr. mediu de zile însorite: iun.: Tōkyō: 5 / Sapporo: 7; *dec.:* Tōkyō: 5 / Sapporo: 3.

Precipitații medii anuale (mm)*:* Tōkyō: 1 475 / Sapporo: 1 125.

Nr. mediu de zile cu ploaie: Tōkyō: 117 / Sapporo: 140.

Hidrografia: râuri scurte, repezi, cu mare potențial hidroenergetic.

Pr. cursuri de apă: Agano, Ishikari, Kitagami, Magami, Shimano, Tone.

Pr. lacuri: Biwa, Inawashiro, Kasimu-ga-ura, Kussharo, Saroma, Shikotsu, Suwa, Toya.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 9,4.

Suprafață împădurită (% din supr. totală): 68,2.

Arii protejate (% din supr. totală): 14.

Pr. arii protejate: Bandai-Asahi, Chubu Sangaku, Daisetsuzan, Fuji-Hakone-Izu, Jo-Shin-Etsu-Kogen, Nikko.

Riscuri naturale: regiune cu intensă activitate seismică, vulcanism activ, taifunuri, tsunami, avalanşe.

Repere istorice

400 d.Chr.: Yamato, primul stat centralizat
Sec. IV-VI: ocupă sudul Chinei
Sec. VI: răspândirea budhismului
1192-1867: epoca şogunatului
1603: restabilirea unității statului, politică de autoizolare
1854: deschiderea porturilor nipone navelor de comerț străine
1868-1912: epoca „Meiji" – înlăturarea structurilor feudale, industrializare şi modernizare rapidă
1880: monarhie constituțională
1894-95: războiul chino-japonez, sunt anexate ins. Taiwan şi Penhu
1904-05: războiul ruso-japonez, sunt anexate pen. Liaodong, ins. Sahalin şi Coreea (protectorat)
1931-32: anexează Manciuria
1937: crearea axei Berlin-Roma-Tokyo
1941, 7 dec.: atacul japonez asupra flotei americane de la Pearl Harbour, Japonia intră în al Doilea Război Mondial
1945, aug.: atacul SUA cu bomba atomică asupra oraşelor Hiroshima şi Nagasaki. Japonia capitulează necondiționat
1945-52: ocupație militară americană
1950-70: dezvoltare economică rapidă, Japonia ajunge una dintre marile puteri economice ale lumii
După 1997: perioadă de criză economică

Repere socio-economice

Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 46 prefecturi [ken] (dintre care 2 urbane*) şi 1 metropolă**.

Insula	Prefecturi	Suprafața	Populația	Densitatea

		(km²)	(loc., 2005)	(loc./km²)
Honshū	Aichi, Akita, Aomori, Chiba, Fukui, Fukushima, Gifu, Gumma, Hiroshima, Hyōgo, Ibaraki, Ishikawa, Iwate, Kanagawa, Kyōto*, Mie, Miyagi, Nagano, Nara, Niigata, Ōsaka*, Okayama, Saitama, Shiga, Shimane, Shizuoka, Tochigi, Tōkyō**, Tottori, Toyama, Wakayama, Yamagata, Yamaguchi, Yamanashi.	231 090	103 330 269	447
Hokkaidō	Hokkaidō.	78 523	5 627 424	72
Kyūshū	Fukuoka, Kagoshima, Kumamoto, Miyazaki, Nagasaki, Ōita, Saga.	42 163	13 352 022	317
Okinawa (I-le)	Okinawa.	2 265	1 360 830	601
Shikoku	Ehime, Kagawa, Kōchi, Tokushima.	18 783	4 086 270	218

Kazahstan
Republica Kazahstan
Қазақстан Республикасы (Qazaqstan Respūblīkasy) (kazahă)
Республика Казахстан (Respublika Kazakhstan) (rusă)

Date generale
Situare: Asia Centrală, Turkestan, între 55°-41° lat N, 47°-87° long E.
Vecinătăţi: N, NV: Rusia 6 846 km, E: China 1 533 km, S: Kârgâzstan 1 224 km, Uzbekistan 2 203 km, Turkmenistan 379 km, SV: M. Caspică. *Nu are ieşire la Oceanul Planetar.*
Indicativ stat: KZ
Indicativ internet: .kz
Prefix telefonic: 007
Ora GMT: Astana: + 5, Almaty: + 6, Atyrau: + 4
Suprafaţa: 2 724 900 km² (locul 9 în lume).
Populaţia (2009)*:* 16 402 861 loc.
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Nursultan Abishuly Nazarbayev (*preşedinte*), Karim Kajymqanuly Massimov (*prim-ministru*).
Sărbătoare naţională: 25 octombrie (aniversarea proclamării suveranităţii – 1990).
Membru: CSI, EBRD, OCI, OCS, ONU, OSCE.
Capitala: Astana.
Limbi oficiale: kazaha şi rusa.
Moneda: 1 tenge = 100 tiyn.

Cadrul natural
Relieful: predominant de podişuri colinare în centru (pod. Kazahstanului, cu masive izolate – Aksoran şi relief deşertic în S), N (pod. Turgai, colinele Mugodjar) şi SV (pod. Ustiurt), munţi înalţi în E (Altai, Tarbagatai) şi S (Karatau), câmpie aridă în partea central-SE (câmpia Turanului), acoperită cu vegetaţie stepică şi în NV (câmpia Precaspică), cu zone subsidente pe ţărmul Caspic şi în perimetrul lacului Aral.
Altitudinea maximă: 4 973 m (Vf. Zailiiski Alatau în M. Altai).
Clima: temperat-continentală, aridă în zonele de stepă şi deşert, etajată în zonele montane până la alpină.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 2,7; *ian.:* - 17; *iul.:* 22.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 11; *dec.:* 3.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 317.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 64.
Hidrografia: deficitară, ca urmare a climei aride, numeroase cursuri temporare şi endoreice.

Pr. cursuri de apă: Emba, Irtâş (Ertâş), Işim, Sârdaria (Syrdarja), Ural.
Pr. lacuri: Aral, Balhaş, Caspică (Marea~), Tenghiz, Zaisan.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 10,2.
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 1,2.
Despăduriri (%): 0,2.
Arii protejate (% din supr. totală): 2,9.
Riscuri naturale: regiune aridă, secetoasă (deşerturile Kâzâlkum, Muiunkum, Sabi-Işikotrau), dezechilibre ecologice datorită a utilizării neraţionale a terenurilor (retragerea şi sărăturarea lacului Aral), deşeuri periculoase şi radioactive.

Repere istorice
Mil. I d.Chr.: se stabilesc în Asia Centrală triburi turcice nomade
Sec. XV-XVI: afirmarea kazahilor ca grup etnic distinct
Sec. X: răspândirea islamismului
Sec. XIII-XIV: inclus în Imperiul Mongol
1731-1868: hoardele kazahe sunt incluse în Imperiul Ţarist
1916: răscoală antirusească
1925: republică sovietică autonomă
1936: republică unională a URSS
1950-70: dezvoltarea industriei grele, schimbarea structurii etnice prin imigrări şi deportări
1990, 25 oct.: este adoptată declaraţia de suveranitate
1991, 16 dec.: republică independentă
După 1992: declin economic, inflaţie
1997, 10 dec.: capitala este transferată în oraşul Akmola (Astana, din *1998, 6 mai*)
1999: extinderea prerogativelor prezidenţiale

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 14 provincii divizate în districte.

Kârgâzstan
Republica Kârgâzstan
Кыргыз Республикасы (Kyrgyz Respublikasy) (kârgâză)
Кыргызская Республика (Kyrgyzskaya Respublika) (rusă)

Date generale

Situare: Asia Centrală, Turkestan, între 42°-39° lat N, 69°-80° long E.
Vecinătăți: N: Kazahstan 1 224 km, SE: China 858 km, SV: Tadjikistan 870 km, V: Uzbekistan 1 099 km. *Nu are ieşire la mare.*
Indicativ stat: KS
Indicativ internet: .kg
Prefix telefonic: 00996
Ora GMT: + 5
Suprafața: 199 900 km^2 (locul 84 în lume).
Populația (2008)*:* 5 356 869 loc (locul 111 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Kurmanbek Saliyevich Bakiyev (*preşedinte*), Igor Vitalyevich Chudinov (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 31 august (aniversarea proclamării independenței – 1991).
Membru: CSI, EBRD, OCI, OCS, ONU, OSCE, WTO.
Capitala: Biškek/Bishkek.
Limbi oficiale: kârgâza şi rusa.
Moneda: 1 som = 100 tiyn.

Cadrul natural

Relieful: muntos în întregime aparținând lanțurilor Tian Shan (în E şi SE) şi Altai (în S), cu alt. de peste 7 000 m, depresiuni intramontane (Issyk Kul) şi submontane în SV (Ciuisk, Fergana).
Altitudinea maximă: 7 439 m (Vf. Jengish Chokusu = Pobeda).
Clima: temperat-continental montană cu diferențieri induse de etajarea altitudinală, până la zăpezi permanente.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 10,9; *ian.:* - 3; *iul.:* 24,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 10; *dec.:* 4.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 446.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 64.
Hidrografia: râuri repezi, cu mare potențial hidroenergetic, multe endoreice, altele afluente ale Sârdariei.
Pr. cursuri de apă: Ceatkal, Ciu, Narîn, Tar.
Pr. lac: Issâk-Kul, Song-Kel, Toktogul.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 1.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 4,5.
Despăduriri (%): - 0,3.
Arii protejate (% din supr. totală): 3,6.
Riscuri naturale: avalanşe în zonele montane, ariditate în depresiuni.

Repere istorice

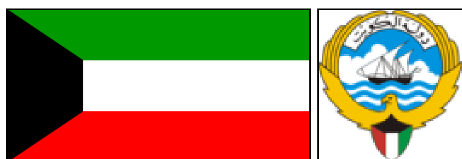
Sec. VII-III î.Chr.: triburi iraniene, nomade
Sec. VI d.Chr.: hanat întemeiat de triburi turcice
Sec. X: pătrunderea triburilor kirghize din nord
Sec. XIII, XVII: dominație mongolă
1758-1876: dominație chineză
1876: terit. locuit de kirghizi (Regiunea Fergana) este anexat de Rusia
1916: răscoală antirusească reprimată
1918-24: partea a Republicii Sovietice Socialiste Turkestan
1924-26: Regiunea Autonomă Kara-kirghiză
1926-36: Republica Autonomă Sovietică Socialistă Kirghiză

1936-90: RSS Kirghiză, parte a URSS. Sedentarizarea populației nomade
1989-90: ciocniri inter-etnice
1991, 21.12.: independență, program de reforme economice
După 1995: creştere economică, atragerea investițiilor străine
După 2000: incidența fundamentalismului islamic
2005, mar.: „revoluția lalelelor”, demisia preşedintelui

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰$_0$) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 7 provincii (*oblast*) şi 2 oraşe independente (*shaar*) cu statut similar provinciilor: Bishkek şi Osh. Fiecare provincie este divizată în raioane şi comunități rurale.

Kuwait
Statul Kuwait
دولة ال كويت(Dawlat al Kuwayt) (arabă)

Date generale
Situare: SV Asiei, NE Pen. Arabice, între 30°-28° lat N, 46°-48° long E.
Vecinătăți: N, V: Irak 240 km, S: Arabia Saudită 222 km, E: G. Persic
Lungime linie de coastă: 499 km
Indicativ stat: KWT
Indicativ internet: .kw
Prefix telefonic: 00965
Ora GMT: + 3
Suprafața: 17 818 km^2 (locul 151 în lume).
Populația (2007)*:* 3 399 637 loc.
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: monarhie.
Şeful statului: Şeic Sabah IV Al-Ahmad Al-Jaber Al-Sabah (*emir*), Nasser Mohammed Al-Ahmed Al-Sabah (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 25 februarie.

Membru: CCG, Liga Arabă, OCI, ONU, OPEC, WTO.
Capitala: Al Kuwait.
Limba oficială: araba.
Moneda: 1 kuwait dinar (dinar kuweitian) = 1 000 fils.

Cadrul natural
Relieful: plat, cu altitudini reduse, alcătuit dintr-un platou deşertic nisipos presărat cu mici coline şi o câmpie îngustă de-a lungul coastei.
Altitudinea maximă: 272 m.
Clima: tropical-aridă, cu precipitaţii reduse.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 26,2; *ian.:* 13,5; *iul.:* 37.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 10; *dec.:* 7.
Precipitaţii medii anuale: 109.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 16.
Hidrografia: foarte săracă.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 24,3.
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 0,3.
Despăduriri (%): - 2,7.
Arii protejate (% din supr. totală): 1,5.
Riscuri naturale: regiune deficitară în precipitaţii.

Repere istorice
Sec. VII: terit. este ocupat de arabi
Sec. XVIII: emirat vasal Imperiului Otoman
Sec. XIX: influenţă britanică
1913: protectorat britanic
1922: Irakul recunoaşte Kuwaitul
1946: începe extracţia petrolului
1961, 19 iun.: independenţă
1990, aug.-1991, feb.: invazie a trupelor irakiene
1991, sep.: tratat de colaborare militară cu SUA
1992: primele alegeri parlamentare

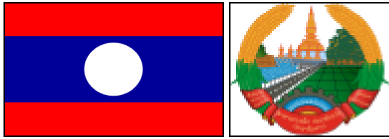
Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 6 guvernorate (*muhafazat*) divizate în districte.

Laos

Republica Democratică Populară Laos

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ **(Sathalanalat Paxathipatai Paxaxon Lao)** (laoțiană/lao)

Date generale

Situare: SE Asiei, Pen. Indochina, între 23°-14° lat N, 100°-108° long E.
Vecinătăți: NV: Myanmar 235 km, N: China 423 km, E: Vietnam 2 130 km, S: Cambogia 541 km, V: Thailanda 1 754 km. *Nu are ieşire la mare.*
Indicativ stat: LAO
Indicativ internet: .la
Prefix telefonic: 00856
Ora GMT: + 7
Suprafața: 236 800 km^2 (locul 81 în lume).
Populația (2007)*:* 6 521 998 (locul 106 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Choummaly Sayasone (*preşedinte*), Bounnhang Vorachith (*vicepreşedinte*), Bouasone Bouphavanh (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 2 decembrie (aniversarea proclamării republicii – 1975).
Membru: ASEAN, ONU.
Capitala: Viangchan/Vientiane.
Limba oficială: laoțiana (lao).
Moneda: 1 kip = 100 at.

Cadrul natural

Relieful: variat, cu lanțuri şi platouri montane împădurite, puternic fragmentate (munții Luang Prabang în V, Cordiliera Annamitică în E; platourile Xiang Khorang în centru şi Boloven în S) regiuni colinare (Pod. Korat) şi de câmpie (Câmpia Mekongului) în S.

Altitudinea maximă: 2 820 m (Vf. Phou Bia).

Clima: tropical-musonică cu un anotimp cald şi ploios (mai-sept.), unul rece şi uscat (oct.-ian.) şi unul cald şi uscat (febr.-apr.).

Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 25,6; *ian.:* 21; *iul.:* 27.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 5; *dec.:* 8.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 1 686.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 109.

Hidrografia:

Pr. cursuri de apă: Mekong, Suong.
Pr. lac.: Nam Ngum.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,2.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 69,9.
Despăduriri (%): 0,5.
Arii protejate (% din supr. totală): 16,2.

Pr. arii protejate: Dong Xieng Thong, Dong Veunekham.

Repere istorice

Sec. IX: prima formațiune statală
1284: cucerire mongolă
Sec. XIV-XVI: regat centralizat
Sec. XIX: influență a Siamului şi Vietnamului
1893: protectorat francez inclus în Uniunea Indochineză

1893-1917: francezii cuceresc terit. locuite de laoțieni din China şi Siam
1940-45: ocupație japoneză
1945, 12 oct.: proclamarea independenței
1946-54: reinstaurarea autorității coloniale franceze
1954: retragerea trupelor franceze
1954-73: război civil între forțele monarhiste, naționaliste şi comuniste
1974-75: guvern de coaliție dominat de comunişti
1975: proclamarea Republicii Democrate Populare Laos
1989: alegeri parlamentare câştigate de opoziție
1997: membru ASEAN
2001: alegeri câştigate de comunişti
2005: stabilirea de comerciale cu SUA

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 16 provincii (*qwang*) divizate în districte (*muang*). Capitala are statut distinct.

Liban
Republica Libaneză
الـجمهوريـة الـ لـ بـنانـ يـة (Al-Jumhūriyyah al-Lubnāniyyah) (arabă)

Date generale
Situare: SV Asiei, Orientul Apropiat, între 35°-33° lat N, 35°-37° long E.
Vecinătăți: N, E: Siria 375 km, S: Israel 79 km, V: M. Mediterană
Lungime linie de coastă: 225 km
Indicativ stat: RL
Indicativ internet: .lb
Prefix telefonic: 00961
Ora GMT: + 2 (*vara*: + 3).
Suprafața: 10 400 km^2 (locul 161 în lume).
Populația (2007)*:* 4 099 000 loc (locul 123 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*

Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Michel Suleiman (*preşedinte*), Fouad Siniora (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 22 noiembrie (aniversarea proclamării independenței – 1943).
Membru: Liga Arabă, OCI, ONU.
Capitala: Beirut/Bayrūt.
Limba oficială: araba.
Moneda: 1 liră libaneză = 100 piastres.

Cadrul natural
Relieful: două lanțuri muntoase paralele cu coasta: Liban (Jebel Libnan), în V şi Antiliban-Hemon (Jebel esh Sharqi), în E; depresiuni fertile în lungul culoarelor de vale dintre acestea (Depr. Beka'a drenată de râul Litani), câmpie litorală îngustă.

Altitudinea maximă: 3 088 m (Vf. Qurnet es Sauda).

Clima: subtropicală (mediteraneeană).

Temperatura medie anuală (°C)*:* 19,6; *ian.:* 13; *iul.:* 25.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 12; *dec.:* 5.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 736.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 68.

Hidrografia:

Pr. cursuri de apă: Litani (Nahr el-Litani), Nahr el-Hasbani, Oronte.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 3,8.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 13,3.
Despăduriri (%): - 0,8.
Arii protejate (% din supr. totală): 0,7.

Pr. arii protejate: Barouk, Kamouha, Raselain, Terbol.

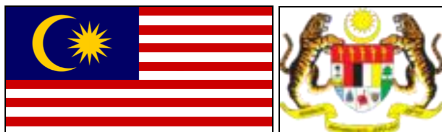
Repere istorice
Antichitate: Fenicia. Influențe: egiptene, asiriene, persane, seleucide, romane, bizantine
636: pătrunderea influențelor arabe
Sec. XI-XIII: influențe cruciate
1516-1918: dominație otomană
1920: administrație franceză sub mandatul Ligii Națiunilor (împreună cu Siria)
1926: este separat de Siria. Adoptarea constituției
1941, 26 nov: proclamarea independenței (recunoscută: *1943, 22 nov*), echilibru etnic şi confesional fragil
1946, dec.: retragerea trupelor anglo-franceze
1948-49: participă la primul război arabo-israelian
1975: izbucnirea războiului civil
1976: invazia trupelor siriene
1978: instituirea de către Israel a unei „zone de securitate" în sudul Libanului
1982: invazia trupelor israeliene. Sirienii şi palestinienii au fost alungați. Se înființează Hezbollah-ul, grupare islamică fundamentalistă care luptă împotriva Israelului
1984: retragerea Israelului în zona de securitate din sudul Libanului
1989: Cartă pentru reconciliere națională în Liban
1990: trupele siriene reocupă Libanul pe fondul anarhiei
1996: alegeri, victoria coaliției pro-siriene
2000: retragerea trupelor siriene
2005, 14 feb.: asasinarea fostului prim ministru Rafik al-Hariri
2006, iul-aug: nouă invazie a trupelor israeline

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):

Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata șomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 6 guvernorate (*mohafazah*) divizate în 25 districte (*qadaa*) și municipalități.

Malaysia
Federația Malaysia
Persekutuan Tanah Malaysia (malaeză)

Date generale
Situare: SE Asiei, între 8°-1° lat N, 98°-120° long E.
Cuprinde o parte continentală, în S Pen. Malacca (Malaya) și o parte insulară (N. Ins. Borneo=Kalimantan).
Vecinătăți: N: Thailanda 596 km, Oc. Pacific (M. Chinei de Sud), Brunei 381 km, E: M. Sulu, M. Celebes, S: Indonezia 1 782 km, Singapore, Oc. Indian (Str. Malacca).
Lungime linie de coastă: 4 675 km (dintre care Malaysia peninsulară: 2 068 km).
Indicativ stat: MAL
Indicativ internet: .my
Prefix telefonic: 0060
Ora GMT: + 8
Suprafața: 329 845 km^2 (locul 65 în lume).
Populația (2008)*:* 27 730 000 (locul 43 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: monarhie constituțională, federație.
Șeful statului: Tuanku Mizan Zainal Abidin, *prim-ministru:* Mohd Najib bin Tun Haji Abdul Razak.
Sărbătoare națională: 31 august (aniversarea proclamării independenței – 1957).
Membru: APEC, ASEAN, Commonwealth, OCI, ONU, WTO.
Capitala: Kuala Lumpur.
Limba oficială: malaeza (bahasa meluyu).
Moneda: 1 ringgit = 100 sen.

Cadrul natural
Relieful: predominant montan: în peninsula Malacca lanț montan paralel cu litoralul vestic (alt. max. 2 190 m); în insula Borneo regiune montană (M. Crocker) și colinară acoperită cu păduri tropicale în partea centrală și câmpie mlăștinoasă de-a lungul litoralului estic.
Altitudinea maximă: 4 101 m (Vf. Kinabalu).
Clima: ecuatorială cu puternice influențe oceanice.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 27,4; *ian.:* 27; *iul.:* 27,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 6,5; *dec.:* 5,5.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 2 365.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 157.

Hidrografia:

Pr. cursuri de apă: Pahang, Perak (în Pen. Malacca); Rajang (în Borneo).

Emisii CO_2/loc (t/loc): 5.

Suprafață împădurită (% din supr. totală): 63,6.

Despăduriri (%): 0,7.

Arii protejate (% din supr. totală): 30,5.

Pr. arii protejate: Taman Negara, Templer (în Malaya); Kinabalu (în Sabah); Gunong Mulu, Lambir, Loagan Bunut, Matang, Niah, Pelagus Rapids etc (în Sarawah).

Repere istorice

Sec. VIII-XIII: dominație a regatelor cu centrul în Sumarera şi Jawa

Sec. XIV: regat malaez care unifică peninsula. Răspândirea islamismului

Sec. XVI: primii europeni (portughezi)

1641: posesiunile portugheze sunt cedate olandezilor

1786: pătrunderea influenței britanice

1826: crearea Stabilimentului Strâmtorilor

1867: colonie britanică (la care se adaugă noi teritorii în *1909*)

1941-45: ocupație japoneză, mişcare de eliberare națională

1948: crearea Federației Malaya

1957, 31 aug.: independența Federației Malaya, alcătuită din 11 principate

1963, 16 sep.: ia naştere Federația Malaysia prin unirea cu Sarawah, Sabah şi Singapore

1965, 9 aug.: Singapore se retrage din Federație

După 1969: tensiuni interetnice

După 1999: ascensiunea fundamentalismului islamic

Repere socio-economice

Populație urbană (%) (2005):

Rata natalității (%) (2005):

Rata mortalității (%) (2005):

Rata mortalității infantile (‰) (2005):

Speranța de viață (ani) (2004):

Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:

Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:

PNB (mld USD) (2004):

PNB/loc (USD) (2005):

IDU (2004):

Rata inflației (%) (2005):

Rata şomajului (%)(2004):

Număr de locuitori/medic (1995):

Aport mediu zilnic de calorii (2004):

Număr de automobile/ 1000 loc (2002):

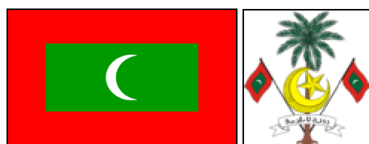
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 13 state (11 în Malaysia peninsulară şi 2 în Borneo Malaysian) şi 3 teritorii federale.

State şi teritorii federale	**Suprafața** (km^2)	**Populația** (loc., 2000)	**Densitatea** (loc./km^2)	**Capitala**
State				
Malaysia Peninsulară	*131 393*	*17 144 322*	*130*	
Johor	18 987	2 740 625	144	Johor Baharu
Kedah	9 425	1 649 756	175	Alor Setar
Kelantan	15 024	1 313 014	87	Kota Baharu
Melaka (Malacca)	1 652	635 791	385	Melaka
Negeri Sembilan	6 644	859 924	129	Seremban
Pahang	35 965	1 288 376	36	Kuatan
Perak	21 005	2 051 236	98	Ipoh

Perlis	795	204 450	257	Kangar
Pulau Pinang	1 031	1 313 449	1 274	Pinang (George Town)
Selangor	7 910	4 188 876	530	Shah Alam
Terengganu	12 955	898 825	69	Kuala Terengganu
Malaysia de Est	*198 069*	*4 674 991*	*24*	
Sabah	73 619	2 603 485	35	Kota Kinabalu
Sarawah	124 450	2 071 506	17	Kuching
Teritorii Federale				
Kuala Lumpur	243	1 379 310	5 676	Kuala Lumpur
Labuan	92	76 067	827	Labuan (Victoria)
Putrajaya	50	Ld.	Ld.	Putrajaya

Maldive
Republica Maldive
Divehi Rājje ge Jumhuriyyā (divehi)

Date generale
*Situare:*S Asiei, la S de India, între 7° lat N-1° lat S, 73°-74° long E.
Arhipelag constituit din 1 196 insule (203 locuite), cea mai mare având 13 km^2.
Vecinătăți: Oc. Indian.
Lungime linie de coastă: 644 km.
Indicativ stat: MV
Indicativ internet: .mv
Prefix telefonic: 00960
Ora GMT: + 5
Suprafața: 298 km^2 (locul 186 în lume).
Populația (2006)*:* 350 000 loc (locul 176 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică prezidențială.
Şeful statului: Mohamed Nasheed (*preşedinte*), Mohammed Waheed Hassan (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 26 iulie (aniversarea proclamării independenței – 1965).
Membru: Commonwealth, OCI, ONU, WTO.
Capitala: Malé/Maale.
Limba oficială: divehi.
Moneda: 1 rufiyaa (rupie) = 100 laari.

Cadrul natural
Relieful: plat, insule coraligene dispuse N – S sub forma a două lanțuri paralele, ce constituie partea superioară a unor platouri submerse. Este statul cu cea mai redusă altitudine medie (2 m).
Altitudinea maximă: 24 m.
Clima: tropicală, caldă şi umedă, moderată de briza marină; insulele din N sunt afectate de muson.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 28,1; *ian.:* 28; *iul.:* 28.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 5; *dec.:* 7.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 1 895.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 131.
Hidrografia: nu există rețea hidrografică.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 1,9.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 3,3.
Despăduriri (%): 0.

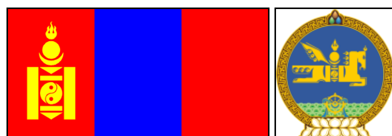
Riscuri naturale: creşterea nivelului oceanului poate provoca inundații catastrofale, care pot pune în pericol însuşi existența insulelor.

Repere istorice
Sec. II d.Chr.: populații venite din Ceylon, sudul Indiei, Asia de Sud-Est
Sec. XVI: sultanat autohton vasal suveranilor ceylonezi din Kandy
1887: protectorat britanic (până în *1948*: legat administrativ de Ceylon)
1965, 26 iul.: independență
1968, 11 nov.: republică
1988, 3 nov.: tentativă de lovitură de stat
1993, 99: alegeri prezidențiale

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 20 atoli administrativi şi capitala.

Mongolia
Statul Mongolia
Монгол Улс (Mongol Uls) (mongolă)

Date generale
Situare: Asia Centrală, între 52°-42° lat N, 88°-120° long E.
Vecinătăți: N: Rusia 3 543 km, V, E, S: China 4 677 km. *Nu are ieşire la mare*.
Indicativ stat: MGL
Indicativ internet: .mn
Prefix telefonic: 00976
Ora GMT: + 8 (*vara*: + 9)
Suprafața: 1 564 116 km^2 (locul 18 în lume).
Populația (2007)*:* 2 951 786 loc (locul 139 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Nambaryn Enkhbayar (*preşedinte*), Sanjaagiin Bayar (*prim-ministru*).

Sărbătoare națională: 11 iulie (aniversarea proclamării independenței – 1921).
Membru: EBRD, ONU, WTO.
Capitala: Ulan Bator/Ulaanbaatar.
Limba oficială: mongola (khalkha).
Moneda: 1 tögrög (tugrik) = 100 möngö.

Cadrul natural
Relieful: predominant montan şi de podiş; munții: Altaiul Mongol (3 000 m alt. med.) în SV, cu numeroşi ghețari şi Hangai (2 500 m alt. med.), în NV, paralel şi la E de Altaiul Mongol, cu pante line spre N şi abrupte spre S; podiş deşertic (Gobi) în C şi S; câmpie în extremitatea E (Menengiyn).
Altitudinea maximă: 4 374 m (Vf. Nairamdaluul, în Altaiul Mongol).
Clima: temperat-continental excesivă, aridă în Gobi, etajată în zonele montane.
Temperatura medie anuală (^{o}C): - 0,7; *ian.:* - 21; *iul.:* 17.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 9; *dec.:* 5.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 214.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 52.
Hidrografia: săracă, întinse supr. endoreice, lacuri sărate şi mineralizate.
Pr. cursuri de apă: Keroulen, Selenga (Selenghe) cu afl. Orkhon.
Pr. lacuri: Kubsugul Nur=Chövsgöl Nuur, Uvs Nuur.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 3,2.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 6,5.
Despăduriri (%): 0,8.
Arii protejate (% din supr. totală): 14.
Pr. arii protejate: Bogdoula, Gobi-Transaltai.
Riscuri naturale: ariditate excesivă (Deşertul Gobi), avalanşe în zonele montane.

Repere istorice
209 î.Chr.: parte a Regatului hun
407-552: parte a Imperiului avarilor
730: parte a Regatului uigur
840: invazie a triburilor kirghize
1206: sunt puse bazele Imperiului mongol condus de Ginghis Han (Marele Han)
Sec. XIII: Imperiul mongol devine cel mai mare imperiu din istorie, ca suprafață terestră continuă
Sec. XVI-XVII: se răspândeşte budhismul
Sec. XVII: devine parte a Imperiului chinez
1911: independență cu ajutorul Rusiei, însă este ocupată de China
1911-21: mişcare de eliberare condusă de Suhe Bator cu sprijinul Armatei Roşii
1921, 11 iul.: independență, republică populară comunistă
1924, 24 nov.: proclamarea Republicii Populare Mongole, legături strânse cu URSS
1937-39: represiune asupra clerului
1950: independența Mongoliei este recunoscută de China
1992, 12 feb.: constituție democratică, introducerea pluripartitismului
1996: alegeri câştigate de opoziție
2000: revenirea comuniştilor la guvernare

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):

IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 21 provincii (*aimags*), divizate în 315 districte (*sums*). Capitala este organizată separat ca municipalitate (*khot*) cu statut similar provinciilor.

Myanmar (Birmania)
Uniunea Myanmar
ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် **(Pyi-daung-zu Myan-ma Naing-ngan-daw)** (birmană)

Date generale
Situare: SE Asiei, Pen. Indochina, între 28°-10° lat N, 92°-101° long E.
Vecinătăți: NV: Bangladesh 193 km, India 1 463 km, NE: China 2 185 km, E: Laos 235 km, SE: Thailanda 1 800 km, V, SV: Oc. Indian (M. Andaman, G. Bengal).
Lungime linie de coastă: 1 930 km.
Indicativ stat: MYA
Indicativ internet: .mm
Prefix telefonic: 0095
Ora GMT: + 6,30
Suprafața: 676 577 km^2 (locul 39 în lume).
Populația (2006)*:* 55 390 000 loc (locul 24 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: General Than Shwe; *prim-ministru*: *General* Thein Sein.
Sărbătoare națională: 4 ianuarie (aniversarea proclamării independenței – 1948).
Membru: ASEAN, ONU, WTO.
Capitala: Yangon/Rangoon.
Limba oficială: birmana.
Moneda: 1 kyat = 100 pyaus.

Cadrul natural
Relieful: predominant montan în N, alcătuit din mai multe lanțuri paralele (Sangpang, Mangin, Kumon, Kachin), ce se desprind din Himalaya; Munții Chin (3 200 m alt. max.) şi Arakan - în V şi Platoul Shan - în E închid o vastă zonă depresionară drenată de fluviul Irrawaddy şi terminată către Marea Andaman cu o imensă deltă (45 000 km^2).

Altitudinea maximă: 5 881 m (Vf. Hkakabo Razi în M. Kachin).

Clima: tropicală, cu puternice influențe musonice, etajată în raport de altitudine.

Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 27,5; *ian.:* 25,5; *iul.:* 27.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 4; *dec.:* 8.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 2 625.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 125.

Hidrografia: râuri cu debite bogate ce favorizează hidroenergia şi irigațiile.

Pr. cursuri de apă: Irrawaddy (2 150 km lung., 1 600 km navigabili) cu afl. Chindwin, Salween (3 200 km lung.), Sittang.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,2.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 49.
Despăduriri (%): 1,4.
Arii protejate (% din supr. totală): 5,4.
Pr. arii protejate: Kahilu, Kyatthin, Maymyo, Mongmit, Mulayit, Pidaung, Schwe-u-daung, Schwezet-taw.
Riscuri naturale: inundații în Delta Irrawaddy, avalanşe în zonele montane înalte.

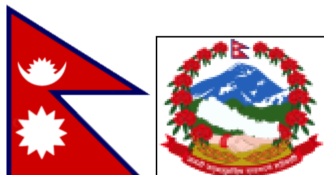
Repere istorice
Mil. I. d.Chr.: mici regate ale populației locale influențate de civilizația hindusă
1044-77: Regatul de la Pagan unifică întregul teritoriu birman
Sec. XI: se răspândeşte budhismul
1277-87: marea invazie mongolă
1287-1531: mici regate birmane
1531-1752: Regatul Taungoo
1824-26, *1852*, *1885*: războaiele anglo-birmane
1886-1937: posesiune britanică, parte a Indiei britanice
1948, 4 ian.: proclamarea Uniunii Birmane, stat independent
1962: lovitură de stat militară, dictatură, politică socialistă
1974-89: Republica Socialistă a Uniunii Birmania
1989: schimbarea numelui din Birmania în Myanmar
1990: primele alegeri pluripartite
2001: relaxarea regimului opresiv

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 7 regiuni (*taing*) şi 7 state (*pyi*), bazate pe grupările etnic dominante. Regiunile sunt în principal birmaneze, iar statele sunt formate din alte grupări etnice.

Regiuni (Taing)					**State (Pyi)**				
Denumirea	**Suprafața** [km^2]	**Populația** [loc.]	**Dens.** [loc/km^2]	**Capitala**	**Denumirea**	**Suprafața** [km^2]	**Populația** [loc.]	**Dens.** [loc/km^2]	**Capitala**
Ayeyarwady	35 138	6 107 000	174	Pathein	Chin	36 019	438 000	12	Haka
Bago	39 404	4 607 000	117	Bago	Kachin	89 041	1 135 000	13	Myitkyinā
Magway	44 820	4 067 000	91	Magway	Kayah	11 733	228 000	19	Loi-kaw
Mandalay	37 024	5 823 000	157	Mandalay	Kayin	30 383	1 323 000	44	Hpa-an
Sagaing	94 625	4 889 000	52	Sagaing	Mon	12 297	2 183 000	178	Mawlamyine
Tanintharyi	43 343	1 187 000	27	Dawei	Rakhine	36 778	2 482 000	67	Sittwe
Yangon	10 171	5 037 000	495	Rangoon	Shan	155 801	4 416 000	28	Taunggyi

Nepal
Republica Federală Democratică Nepal
Saṃghiya Loktāntrīk Gaṇatantra Nepāl (nepaleză)

Date generale
Situare: Asia de Sud, N subcontinentului indian, între 30°-26° lat N, 80°-88° long E.
Vecinătăți: N: China 1 236 km, S, E, V: India 1 690 km. *Nu are ieşire la mare.*
Indicativ stat: NEP
Indicativ internet: .np
Prefix telefonic: 00977
Ora GMT: + 5,45
Suprafața: 147 181 km^2 (locul 92 în lume).
Populația (2008)*:* 29 519 114 loc. (locul 40 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: monarhie constituțională.
Şeful statului: Dr. Ram Baran Yadav (*preşedinte*), Parmanand Jha (*vicepreşedinte*), Pushpa Kamal Dahal (*prim-ministru*).
Membru: ONU, WTO.
Capitala: Kathmandu.
Limba oficială: nepaleza.
Moneda: 1 nepal rupee (rupie nepaleză) = 100 paisa.

Cadrul natural
Relieful: predominant muntos, cu trei sectoare distincte: *Himalaya Înaltă* în N, cu cele mai mari alt. (23 de vârfuri ce depăşesc 7 600 m); *munții Mahabharat şi Siwalih* în C şi V, cu alt. sub 3 000 m şi depresiuni drenate de afl. Gangelui, care concentrează cea mai mare parte a populației țării şi *Piemontul Terai* în S.
Altitudinea maximă: 8 848 m (Vf. Chomolungma=Everest).
Clima: etajată în funcție de alt.: tropicală în S, subtropicală în C, temperată şi rece în Himalaya.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 18,6; *ian.:* 10; *iul.:* 25.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 5; *dec.:* 6.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 1 424.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 97.
Hidrografia:
Pr. cursuri de apă: Arun, Behri, Gandaki, Karnali, Sapt Kosi, Sun Kosi.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,1.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 25,4.
Despăduriri (%): 1,4.
Arii protejate (% din supr. totală): 18,1.
Pr. arii protejate: Chitawan, Sukla Phanta.
Riscuri naturale: avalanşe frecvente în Himalaya.

Repere istorice
Sec. III d.Chr.: prima atestare documentară
1768-69: este realizată unitatea statală a Nepalului
1793-1908: regat vasal Chinei
1814-16: războiul anglo-nepalez
1816-1923: dominație britanică

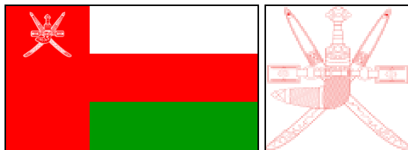
1846-1951: guvernare autoritară, arhaică, a familiei Rana
1923: independenţă
1951: lovitură de stat
1959: prima constituţie din istoria statului
1962: constituţie prin care se revine la sistemul de guvernare tradiţional
1990: revenirea la monarhia constituţională, introducerea pluripartitismului
1991: primele alegeri parlamentare libere
1996: rebelii comunişti declanşează un război de guerillă
2001: prinţul moştenitor Dipendra îşi ucide tatăl şi alţi nouă membri ai familiei după care se sinucide
2005: dictatură regală
2007: abolirea monarhiei, proclamarea republicii

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 14 zone divizate în 75 districte. Zonele sunt grupate în 5 regiuni de dezvoltare.

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:
- ✓ Valea Kathmandu
- ✓ Parcul naţional Valea Sagarmatha de pe muntele Chomolungma
- ✓ Parcul naţional Chitwan
- ✓ Localitatea Lumbini (locul de naştere a lui Buddha)

Oman
Sultanatul Oman
سلطنة عُمان **(Salṭanat ʿUmān)** (arabă)

Date generale
Situare: SV Asiei, SE Pen. Arabice, între 26°-17° lat N, 52°-60° long E.

Statului O. îi aparţine şi vârful Pen. Musandam (2 286 m alt.), ce formează o enclavă în Emiratele Arabe Unite.

Vecinătăţi: NV: Emiratele Arabe Unite 410 km, V: Arabia Saudită 676 km, SV: Yemen 288 km, E, NE: Oc. Indian.
Lungime linie de coastă: 2 092 km.
Indicativ stat: OM

Indicativ internet: .om
Prefix telefonic: 00968
Ora GMT: + 4
Suprafața: 309 500 km^2 (locul 69 în lume).
Populația (2006)*:* 2 577 000 loc (locul 139 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: monarhie (sultanat).
Şeful statului: Qaboos bin Sa'id Al Sa'id (*sultan*), Fahad bin Mahmood al Said (*cancelar*).
Sărbătoare națională: 18 noiembrie (aniversarea zilei de naştere a sultanului – 1940).
Membru: CCG, Liga Arabă, OCI, ONU, WTO.
Capitala: Mascat/Masqat
Limba oficială: araba.
Moneda: 1 rial omani = 1 000 baizas.

Cadrul natural
Relieful: predominant de podişuri deşertice (Wadi Sama'il, Dhofar); muntos în N (Al-Akhdar) şi în SV (Qarah); câmpie litorală îngustă în E şi S.
Altitudinea maximă: 3 107 m (în Djabal Akhdar).
Clima: tropical-aridă (deşertică).
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 28,4; *ian.:* 22; *iul.:* 33.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 109.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 8.
Hidrografia: foarte săracă, văi temporate.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 12,1.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 0
Despăduriri (%): 0.
Arii protejate (% din supr. totală): 0,1.
Riscuri naturale: ariditate excesivă (deşerturile Rub al-Khali şi Harasis).

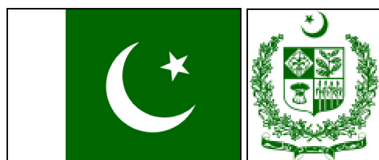
Repere istorice
Sec. VI î.Chr.: influență persană
Sec. VII d.Chr: parte a Califatului Arab, islamul devine religia oficială
1508-1650: portughezii ocupă zonele de coastă
1744: înlăturarea dominației persane
1744-1856: perioada de apogeu a Sultanatelor Masqat şi Oman
1891: protectorat britanic
1913-20: război civil
1955/57, *1965*: revolte interne
Dupã 1960: începe exploatarea resurselor de hidrocarburi
1970, 23 iul.: independență sub denumirea de Sultanatul Oman
1996: stat islamic bazat pe Sharia

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):

Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 4 guvernorate şi 5 regiuni.
Guvernorate: Buraimi, Dhofar, Musandam şi Muscat.
Regiuni: Ad Dhahirah, Batinah, Dhahirah, Sharqiyah şi Wusta.

Pakistan
Republica Islamică Pakistan
ayirūhmaJ īmālsI) سد تا پ اک ۂ جمہوریہ سلامی ا-i-Pākistān) (urdu)

Date generale
Situare: Asia de Sud, Subcontinentul indian, între 37°-23° lat N, 61°-75° long E.
Vecinătăți: SV: Iran 909 km, N, NV: Afghanistan 2 430 km, NE: China 523 km, E: India 2 912 km, S: Oc. Indian (M. Arabiei).
Lungime linie de coastă: 1 046 km.
Indicativ stat: PK
Indicativ internet: .pk
Prefix telefonic: 0092
Ora GMT: + 5
Suprafața: 796 095 km^2 (locul 35 în lume).
Populația (2008)*:* 165 900 000 loc (locul 6 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Asif Ali Zardari (*preşedinte*), Yousaf Raza Gilani (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 23 martie (aniversarea proclamării republicii – 1956).
Membru: Commonwealth, OCI, ONU, WTO.
Capitala: Islāmābād.
Limba oficială: urdu.
Moneda: 1 pakistan rupee (rupie pakistaneză) = 100 paisa.

Cadrul natural
Relieful: variat, montan în N (M. Hindu Kush şi Karakorum din sistemul Himalaya), cu alt. ce depăşesc 7 500 m, zăpezi permanente; podiş în V (Balucistan) (Platoul Iranian, intens fragmentat, alt max: 3 441 m); câmpie fertilă în E (Câmpia Indusului), deşertică în SE (Deşertul Thar).
Altitudinea maximă: 7 690 m (Vf. Tirich Mir în M. Hindu Kush).
Clima: tropicală, aridă în SE, cu variații mari în raport de anotimp şi altitudine.
Temperatura medie anuală (°C)*:* Islāmābād: 22,3 / Karachi: 25,9; *ian.:* Islāmābād: 10,5 / Karachi: 19; *iul.:* Islāmābād: 32,5 / Karachi: 30.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: Islāmābād: 10 / Karachi: 8; *dec.:* Islāmābād: 7 / Karachi: 9.
Precipitații medii anuale (mm)*:* Islāmābād: 361 / Karachi: 203.
Nr. mediu de zile cu ploaie: Islāmābād: 27 / Karachi: 10.
Hidrografia: în cea mai mare parte tributară bazinului Indusului.
Pr. cursuri de apă: Indusul (3 180 m lung. totală) (navigabil) cu afl. Beas, Chenab, Kunar, Jhelum, Ravi, Sutlej.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,7.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 2,5.
Despăduriri (%): 2,1.
Arii protejate (% din supr. totală): 8,3.
Pr. arii protejate: Ayub, Changa-Manga, Kalabagh, Shogran (Kaghan Valley).
Riscuri naturale: avalanşe în zona montană înaltă, inundații în bazinul Indusului, ariditate în SE.

Repere istorice
Mil. III î.Chr.: civilizația Indus
Mil. II î.Chr.: marile invazii ale triburilor indo-europene
539-330 î.Chr.: dominație persană
Sec. IV-III î.Chr.: parte a Imperiului Maurya
327-25 î.Chr.: dominație macedoneană
Sec. IV-V d.Chr.: parte a Imperiului Gupta
Sec. X-XII: parte a statului Ghaznavizilor
Sec. XVI-XIX: parte a Imperiului Marilor Moguli
Sec. XIX-XX: parte a Indiei britanice
1947, 14 aug.: stat independent în cadrul Commonwealthului
1947-48, 1956, 1971: războaie indo-pakistaneze
1956: adoptarea primei constituții
1971, 16 dec.: independența Pakistanului de Est (Bangladesh)
1977: lovitură de stat militară. Se instaurează legea islamică (sharia)
1988: Benazir Bhutto devine prima femeie prim-ministru într-un stat islamic
1990: alianța democratică islamică câştigă alegerile anticipate
1993: criză politică
1999: lovitură de stat militară
După 2001: sprijin acordat SUA în lupta împotriva terorismului, atentate ale fundamentaliştilor islamici
2007, 27 dec.: asasinarea lui Benazir Bhutto

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile ($\%_0$) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 4 provincii, 1 teritoriu federal (Teritoriul capitalei Islāmābād) şi 1 areal federal (Arealele tribale cu administrare federală). Provinciile sunt divizate în 107 districte, iar arealele tribale în 7 agenții tribale şi 6 regiuni de frontieră.

	Denumirea	**Suprafața** [km^2]	**Populația** [loc, 1998]	**Dens.** [loc/km^2]	**Capitala**
Provincii	Balucistan	347 190	6 565 885	19	Quetta
	PFNO[1]	74 521	17 743 645	238	Peshāwar

	Punjab	205 345	73 621 290	359	Lahore
	Sind	140 914	30 439 893	216	Karāchi
Teritoriu federal	Islāmābād	906	805 235	889	-
Areal federal	Arealele tribale[2]	27 220	3 176 331	117	-

[1] Provincia frontalieră de Nord-Vest, [2] Khyber, Malakand, Mohmand, Waziristanul de Nord şi de Sud.

La acestea se adaugă 2 entităţi politice cu administrare separată: *Azad Kashmir* şi *Arealele Nordice*. Azad Kashmir cuprinde 7 districte, iar Arealele Nordice cuprind 6 districte.

Qatar
Statul Qatar
(دولة قطر Dawlat Qatar) (arabă)

Date generale
Situare: SV Asiei, E Pen. Arabice, între 26°-24° lat N, 51°-52° long E.
Vecinătăţi: N, V, E: G. Persic, S: Arabia Saudită 60 km, Emiratele Arabe Unite: 40 km.
Lungime linie de coastă: 563 km.
Indicativ stat: Q
Indicativ internet: .qa
Prefix telefonic: 00974
Ora GMT: + 3
Suprafaţa: 11 427 km^2 (locul 157 în lume).
Populaţia (2008)*:* 1 541 130 loc.
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%):
Formă de guvernământ: monarhie (emirat).
Şeful statului: Sheikh Hamad bin Khalifa Al-Thani (*emir*), Sheikh Hamad bin Jassim bin Jaber Al Thani (*prim-ministru*).
Sărbătoare naţională: 3 septembrie (aniversarea proclamării independenţei – 1971).
Membru: CCG, Liga Arabă, OCI, ONU, OPEC, WTO.
Capitala: Doha.
Limba oficială: araba.
Moneda: 1 qatar-riyal = 100 diharm.

Cadrul natural
Relieful: câmpie deşertică uşor ondulată, bogată în resurse de hidrocarburi.
Clima: tropical-uscată, deşertică.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 27,2; *ian.:* 17,5; *iul.:* 35,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 11; *dec.:* 8.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 74.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 8.
Hidrografia: oaze în care apar ape subterane.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 50,9.
Despăduriri (%): 0.
Arii protejate (% din supr. totală): 0.

Repere istorice
Sec. I d.Chr.: prima menţiune documentară
Sec. VII d.Chr.: înglobat în Califatul Arab
1766: seicat de sine-stătător

1803: este ocupat de statul wahhabit
1810-11: este ocupat de Sultanatul Oman
1871: provincie a Imperiului Otoman
1916: protectorat britanic
1968-71: parte a Federației Emiratelor de la Golful Persic
1971, 3 sep.: independență
1986: conflict militar cu Bahrain
1995, 25 iun.: lovitură de stat
2000: sunt rezolvate conflictele de graniță cu Bahrain şi Arabia Saudită

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile ($\%_0$) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 10 municipalități (*baladiyah*).

Singapore
Republica Singapore
Republic of Singapore (engleză)
新加坡 (chineză), **Singapura** (malaeză)**, Cingkappūr** (tamil)

Date generale
Situare: SE Asiei, extremitatea sudică a Pen. Indochina, 1° lat N, 103°-104° long E.
Stat constituit din insula cu acelaşi nume (571,6 km^2) şi alte 54 insulițe.
Vecinătăți: N: Malaysia (despărțită prin Str. Johore), E: Indonezia (despărțită prin Str. Singapore), S: M. Chinei de Sud.
Lungime linie de coastă: 193 km.
Indicativ stat: SGP
Indicativ internet: .sg
Prefix telefonic: 0065
Ora GMT: + 8
Suprafața: 683 km^2 (locul 176 în lume).
Populația (2008)*:* 4 839 400 loc (locul 114 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.

Şeful statului: Sellapan Ramanathan (*preşedinte*), Hsien Loong Lee (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 9 august (aniversarea proclamării independenței – 1965).
Membru: APEC, ASEAN, Commonwealth, ONU, WTO.
Capitala: Singapore.
Limbi oficiale: chineza, malaeza, engleza şi tamil.
Moneda: 1 singapore dollar = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: platou granitic (60 m alt. med.) puternic modificat antropic.
Altitudinea maximă: 177 m (Bukit).
Clima: ecuatorială cu temperaturi mari şi precipitații bogate/
Temperatura medie anuală (^oC)*:* 27,3; *ian.:* 26,5; *iul.:* 28.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 6; *dec.:* 5.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 2 425.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 181.
Hidrografia: râuri mici, lacuri antropice.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 9.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 3.
Despăduriri (%): 0.
Arii protejate (% din supr. totală): 5,2.
Pr. arii protejate: Bukit Timah, Kranji, Pandan, Water Catchmet Area.

Repere istorice
Sec. III: primele dovezi de locuire
Sec. XVI-XIX: parte a Sultanatului Johor
1819: reîntemeierea oraşului de către britanici (Th. Stamford Raffles)
Sec. XIX-XX: puternică dezvoltare economică („Gibraltarul Orientului”)
1942-45: ocupație japoneză
1946: este separat administrativ de Malaysia
1959: obține dreptul la autoguvernare
1963-65: membru al federației Malaysia
1965, 9 aug.: separarea de Malaysia, republică independentă în cadrul Commonwealth-ului
După 1970: puternică dezvoltare economică

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: -

Siria

Republica Arabă Siriană

الجمهوريّة العربيّة السّوريّة (Al-Ğumhūriyya al-‘Arabiyyah as-Sūriyya) (arabă)

Date generale

Situare: SV Asiei, Orientul Apropiat, între 37°-32° lat N, 36°-42° long E.
Vecinătăți: N: Turcia 822 km, E: Irak: 605 km, S: Iordania 375 km, SV: Israel 76 km, Liban 375 km, NV: M. Mediterană.
Lungime linie de coastă: 193 km.
Indicativ stat: SYR
Indicativ internet: .sy
Prefix telefonic: 00963
Ora GMT: + 2 (*vara*: + 3)
Suprafața: 185 180 km^2 (locul 86 în lume).
Populația (2007): 19 405 000 (locul 54 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Bashar al-Assad (*preşedinte*), Muhammad Naji al-Otari (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 17 aprilie (aniversarea proclamării independenței – 1946).
Membru: Liga Arabă, OCI, ONU.
Capitala: Damasc/Dimashq – cea mai veche capitală din lume (mil. II î.Chr.).
Limba oficială: araba.
Moneda: 1 liră siriană = 100 piaştri.

Cadrul natural

Relieful: diversificat: munți în V (Antiliban, cu alt. ce cresc pe direcția N-S); depresiune în C, zona cea mai populată a țării; podişuri deşertice în jumătatea estică, cu alt. mai mari în C şi S (platourile Chamiyé şi Golan); câmpie litorală îngustă la țărmul M. Mediterane.
Altitudinea maximă: 2 814 m (Mt. Hemon = Jebel esh Sheikh).
Clima: subtropicală, mediteraneeană în V, aridă în E (unde bate khamsânul).
Temperatura medie anuală (°C)*:* 17,4; *ian.:* 7,5; *iul.:* 26,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 13; *dec.:* 5.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 245.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 32.
Hidrografia: săracă, tributară în cea mai mare parte bazinului Eufrat.
Pr. cursuri de apă: Eufrat, Khabur, Oronte.
Pr. lacuri: Asad, Sabkhat al Jabbul.
Emisii CO_2*/loc (t/loc):* 2,6.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 2,5.
Despăduriri (%): - 1,3.
Arii protejate (% din supr. totală): 1,49.
Riscuri naturale: ariditate în E şi S.

Repere istorice

Antichitate: influențe mesopotamiene, egiptene, nucleu al Regatului Seleucid (*300-64 î.Chr.*), provincie romană, apoi bizantină
634-36: cucerire arabă, islamizare
661-750: nucleu al Califatului Omeiad
1260-1516: dominație egipteană

1516-1918: provincie a Imperiului Otoman
1920: teritoriu sub mandat al Societății Națiunilor, administrat de Franța
1936, sep.: tratat de independență față de Franța
1946, 17 apr.: retragerea trupelor franceze şi britanice
1948: se opune creerii statului Israel
1958-61: parte a Republicii Arabe Unite, împreună cu Egiptul
1963: venirea la putere a Partidului Baas, de orientare panislamică şi marxistă
1966: descoperirea de rezerve de petrol
1967: pierde înălțimile Golan
1971-2000: Hafez al-Assad, stabilitate economică şi politică
1982: confruntări cu Israelul de pe teritoriul Libanului
1991: sprijină coaliția antiirakiană a ONU

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 14 guvernorate (*muhafazah*) divizate în 60 districte (*mintaqah*), care la rândul lor se subdivid în subdistricte (*nahiya*).

Sri Lanka
Republica Democratică Socialistă Sri Lanka
Sri Lankā Prajathanthrika Samajavadi Janarajaya (singhaleză)
Illankai Chananaayaka Chosalisa Kudiyarasu (tamilă)

Date generale
Situare: insulă în Oceanul Indian, la SE de India, între 10°-6° lat N, 80°-82° long E.
Vecinătăți: Oc. Indian
Lungime linie de coastă: 1 340 km.
Indicativ stat: CL
Indicativ internet: .lk
Prefix telefonic: 0094
Ora GMT: + 6
Suprafața: 65 610 km^2 (locul 119 în lume).

Populația (2009)*:* 20 242 000 loc (locul 52 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Mahinda Rajapaksa (*preşedinte*), Ratnasiri Wickremanayake (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 4 februarie (aniversarea proclamării independenței – 1948).
Membru: Commonwealth, ONU, WTO.
Capitala: Sri Jayewardenepura Kotte.
Limbi oficiale: singhaleza şi tamila.
Moneda: 1 sri lanka rupee = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: predominant de podiş cu masive izolate (inselberguri), mai ales în C (Kandy); câmpii litorale înguste cu plaje, cu mare potențial turistic.
Altitudinea maximă: 2 524 m (Vf. Pidurutalagala).
Clima: tropicală cu două anotimpuri (ploios, datorită musonilor) şi secetos; temperaturi relativ constante.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 26,8; *ian.:* 26; *iul.:* 27.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 6; *dec.:* 7.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 2 405.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 188.
Hidrografia: râuri scurte cu potențial hidroenergetic, lacuri de retenție.
Pr. cursuri de apă: Daduru=Deduru Oya, Ga Oya, Kelani Ganga, Mahaweli Ganga, Yan.
Pr. lac: Kala.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,6.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 29,9.
Despăduriri (%): 1,5.
Arii protejate (% din supr. totală): 26,5.
Pr. arii protejate: Gal Oya, Hakgala, Ritigala, Ruhunu, Wasgomuwa, Wilpattu, Yala.
Riscuri naturale: tsunami (24 dec. 2004).

Repere istorice
Mil. II î.Chr.: pătrunderea populației singhaleze
Sec. V î.Chr.: regat singhalez
Sec. III î.Chr.: pătrunderea triburilor tamile în nord
Sec. XVI: colonizare portugheză
Sec. XVII: colonizare olandeză
1802: colonie britanică
1948, 4 feb.: independență în cadrul Commonwealth-ului
1972, 22 mai: constituție socialistă, republică
1978-2002: război civil între comunitățile singhaleză şi tamilă
1987-90: intervenție militară eşuată a Indiei
2004, 2 apr.: alegeri parlamentare anticipate
2004, 26 dec.: cutremur puternic, urmat de tsunami

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):

Rata inflației (%) (2005):
Rata șomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 9 provincii divizate în 25 districte. Fiecare provincie este administrată de un consiliu provincial ales direct. Districtele sunt subdivizate în secretariate divizionale.

Tadjikistan
Republica Tadjikistan

Ҷумҳурии Тоҷикистон (Jumhurii Tojikiston) (tadjikă)

Date generale
Situare: Asia Centrală, Turkestan, între 41°-37° lat N, 67°-75° long E.
Vecinătăți: V, NV: Uzbekistan 1 161 km, N: Kârgâzstan 870 km, E: China 414 km, S: Afghanistan 1 206 km.
Nu are ieșire la mare
Indicativ stat: TJ
Indicativ internet: .tj
Prefix telefonic: 00992
Ora GMT: + 5
Suprafața: 143 100 km^2 (locul 93 în lume).
Populația (2008)*:* 7 215 700 loc (locul 100 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Șeful statului: Emomalij Rahmon (*președinte*), Okil Ghaybulloyevich Okilov (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 9 septembrie (aniversarea proclamării independenței – 1991).
Membru: CSI, EBRD, OCI, OCS, ONU, OSCE.
Capitala: Dușanbe/Dušanbe.
Limba oficială: tadjika.
Moneda: 1 somoni = 100 dinari.

Cadrul natural
Relieful: predominant muntos, mai înalt în jumătatea de E (munții Pamir, Transaltai - peste 7 000 m. alt.); 4 000 – 5 000 m alt în NV (Zeravșan); sectoare mai coborâte în SV și NV (Depr. Fergana), principalele zone de concentrare a populației.
Altitudinea maximă: 7 495 m (Vf. Qullai Ismoili Somoni, în Pamir).
Clima: temperat-continentală, etajată în raport de alt., aridă în E și în depresiuni.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 14,9; *ian.:* 1,5; *iul.:* 28.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 11; *dec.:* 4.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 608.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 71.
Hidrografia: râuri repezi cu potențial hidroenergetic, lacuri tectono-glaciare.
Pr. cursuri de apă: Amudarya (Vahș), Murgab, Pamir, Syrdarya, Zeravșan.
Pr. lacuri: Karakul, Iahnikul, Sarezskoie.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,8.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 2,9.

Despăduriri (%): 0.
Arii protejate (% din supr. totală): 18,3.
Riscuri naturale: avalanşe, zone aride.

Repere istorice
Sec. VI-IV î.Chr.: parte a Imperiului Persan
331 î.Chr.: cucerit de Alexandru cel Mare
Sec. VIII: cucerire arabă, islamizare
Sec. XIII-XV: cucerire mongolă
1868: intră sub stăpânirea Rusiei
1924-29: republică autonomă în cadrul RASS Uzbekă
1929, 16 oct.: republică unională în cadrul URSS
1991, 9 sep.: independenţă faţă de Rusia
1991-97: război civil între tadjici şi uzbeci, între comunişti şi islamişti
1999: modificări ale Constituţiei
2001: aliat al SUA în lupta împotriva terorismului

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 4 diviziuni administrative divizate (din 2006) în 58 districte (*nohiya*) şi 367 *jamoats*. Oraşul Duşanbe are statut administrativ distinct, simliar provinciilor.

Diviziuni administrative		**Suprafaţa** [km^2]	**Populaţia** [loc, est. 2005]	**Densitatea** [loc/km^2]	**Centrul administrat**iv
Provincii (viloyat)	Hudžand (Sughd)	25 400	2 027 800	80	Hudžand
	Khatlon	24 800	2 404 100	97	Qŭrghonteppa
Provincie autonomă	Kŭhistoni Badakhshon (Gorno-Badakhshan)	64 200	217 900	3	Horugh
Oraş	Dušanbe (Duşanbe)	100	631 700	6 317	-
Regiunea de Subordonare Republicană		28 600	1 498 900	52	-

Thailanda
Regatul Thailandei
ราชอาณาจักรไทย (Racha-Anachakra Thai) (thai)

Date generale
Situare: SE Asiei, Pen. Indochina, între 20°-5° lat N, 97°-105° long E.
Vecinătăți: NV: Myanmar 1 800 km, NE: Laos 1 754 km, E: Cambodgia 803 km, SE: M. Chinei de Est (G. Thailandei), SV: Malaysia 506 km, Oc. Indian (M. Andaman).
Lungime linie de coastă: 3 219 km.
Indicativ stat: THA
Indicativ internet: .th
Prefix telefonic: 0066
Ora GMT: + 7
Suprafața: 513 115 km^2 (locul 49 în lume).
Populația (2007)*:* 63 038 247 loc (locul 20 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: monarhie constituțională.
Şeful statului: Bhumibol Adulyadej (*rege*), Abhisit Vejjajiva (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 5 decembrie (aniversarea zilei de naştere a regelui – 1927).
Membru: APEC, ASEAN, ONU, WTO.
Capitala: Bangkok/Krung Thep.
Limba oficială: thai (siameza).
Moneda: 1 baht = 100 satang.

Cadrul natural
Relieful: variat: câmpie aluvială în C (Menam), cu sectoare colinare; munți în N (Kuntan) şi V (Thanem) bine împăduriți; podiş în E (Khorat), nisipos, cu alt. sub 200 m şi vegetație de savană; munți şi culoare largi în S (Pen. Malacca).
Altitudinea maximă: 2 570 m (Vf. Dir Inthanon).
Clima: tropicală şi subtropicală musonică, cu temperaturi ridicate şi precipitații bogate.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 28,3; *ian.:* 26,5; *iul.:* 28,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 5; *dec.:* 9.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 1 547.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 136.
Hidrografia:
Pr. cursuri de apă: Mekong, Menam, Ping.
Pr. lacuri: Khao Laem, Ping, Sirikit.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 3.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 28,4.
Despăduriri (%): 0,4.
Arii protejate (% din supr. totală): 15,6.
Pr. arii protejate: Khao Luang, Khao Phu Phan, Khao Salob, Khao Yai, Pukradeung, Tarutao, Than Tan, Tung Slang Luang.
Riscuri naturale: zone inundabile, tsunami (24 dec. 2004).

Repere istorice
Sec. I î.Chr.: triburi khmere
Sec. I d.Chr.: sosesc triburi thai şi pao, originare din China
1238: fondarea primului regat autohton: Sukhothai (Siam)
Sec. XIV-XV: Regatul Ayutthaya
1782: întemeierea dinastiei Rama (la putere şi în prezent)
1932: monarhie constituțională

1939: schimbarea denumirii statului din Siam în Thailanda
1957: lovitură de stat
1980-88: cea mai rapidă dezvoltare economică
1995-97: reformă constituțională, consolidarea democrației
2004, 26 dec.: cutremur catastrofal urmat de tsunami
2006, 19 sep.: lovitură de stat militară, abrogarea constituției
2007, 19 aug.: referendum pentru adoptarea unei noi constituții
2007, 23 dec.: alegeri democratice

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 75 provincii (*changwat*), grupate în 5 grupe de provincii. Fiecare provincie este organizată în districte (*amphoe*) şi subdistricte (în 2006 erau 877 districte şi 50 de districte ale Bangkok-ului).

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:
- ✓ Ruinele de la Sukhothai
- ✓ Ruinele de la Ayutthaya
- ✓ Rezervația faunistică de la Thung Yai-Huai Kha Khaeng
- ✓ Situl arheologic de la Ban-Chiang
- ✓ Complexul forestier Dong Phayayen-Khao Yai

Timorul de Est
Republica Democratică a Timorului de Est
Repúblika Demokrátika Timór Lorosa'e (tetum)
República Democrática de Timor-Leste (portugheză)

Date generale
Situare: Oceania, la NV de Australia, între 8°-10° lat S, 125°-127° long E. Ocupă 1/2 E a Ins. Timor, cea mai mare din Arh. Sondelor Mici, enclava Pante Macassar (Oecussi) din NV insulei şi insulele Atanro şi Jaco.
Vecinătăți: E: Indonezia 228 km, N: M. Wetar, M. Savu, S: M. Timor.
Lungime linie de coastă: 706 km.
Indicativ stat: TLS
Indicativ internet: .tp
Prefix telefonic: 00670

Ora GMT: + 9
Suprafața: 14 874 km^2 (locul 153 în lume).
Populația (2005)*:* 1 115 000 loc.
Structură etnică:
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: José Manuel Ramos-Horta (*preşedinte*), Kay Rala Xanana Gusmão (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 20 mai (aniversarea proclamării independenței – 2002).
Membru: ONU
Capitala: Dili
Limbi oficiale: tetum şi portugheza
Moneda: 1 US dollar (dollar american) = 100 cents

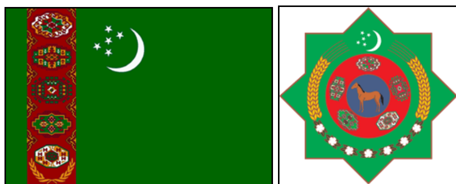
Cadrul natural
Relieful: predominant muntos (în C), cu origine vulcanică, şi deluros; câmpii în V şi pe litoral.
Altitudinea maximă: 2 963 m (Mt. Ramelan).
Clima: tropicală cu două anotimpuri (ploios, influențat de musoni) şi secetos.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 27,8; *ian.:* 28,5; *iul.:* 26,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 6; *dec.:* 5.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 854.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 59.
Hidrografia: redusă, cu râuri scurte, cu văi adânci şi regim aproape torențial.
Pr. cursuri de apă: Dilor, Irabere, Karau Ulun, Kassa, Lois, Laclo, Mola.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 53,7.
Despăduriri (%): 1,3.

Repere istorice
Sec. XVI: colonizat de portughezi
1859: împărțirea insulei Timor între portughezi şi olandezi
1916: stabilirea frontierei
1975, 28 nov.: independență față de Portugalia
1975-99: război civil, este ocupat de Indonezia
1976, iul.: este declarat a 27-a probincie a Indoneziei
1999, 30 aug.: referendum pentru independență
2002, 20 mai: independență față de Indonezia
2008, feb. 11: lovitură de stat

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 13 districte

Turkmenistan
Republica Turkmenistan
Türkmenistan Respublikasî (turkmenă)

Date generale
Situare: Asia Centrală, Turkestan, între 43°-35° lat N, 53°-67° long E.
Vecinătăți: NV: Kazahstan 379 km, N: Uzbekistan 1 621 km, SE: Afghanistan 744 km, SV: Iran 992 km, V. M. Caspică. *Nu are ieşire la Oc. Planetar.*
Indicativ stat: TM
Indicativ internet: .tm
Prefix telefonic: 00993
Ora GMT: + 5
Suprafața: 488 100 km^2 (locul 51 în lume).
Populația (2006)*:* 5 110 023 loc (locul 112 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Gurbanguly Mälikgulyýewiç Berdimuhamedow (*preşedinte*).
Sărbătoare națională: 27 octombrie (aniversarea proclamării independenței – 1991).
Membru: CSI, EBRD, OCI, ONU, OSCE.
Capitala: Ashgabat/Ašgabat.
Limba oficială: turkmena.
Moneda: 1 turkmenistan-manat = 100 tenge.

Cadrul natural
Relieful: predomină câmpia depresionară a Turanului (alt. min. – 81 m), aridă, acoperită de Deşertul Karakum cu relief de dune şi barcane, deşerturi argiloase (takâre) şi sărături; munți în S (Kopetdag), SV (Balhanul Mare şi Balhanul Mic) şi extremitatea E (Kughitangtau); trecerea către munți se face printr-o regiune colinară în SE (Karabil).

Altitudinea maximă: 3 139 m (Vf. Ayrybaba, în M-ții. Kughitangtau).

Clima: temperat-continentală excesivă, cu amplitudini termice mari şi precipitații reduse.

Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 16,1; *ian.:* 2; *iul.:* 31.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 11; *dec.* 4.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 222.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 52.

Hidrografia: deficitară, triburată Amudariei, întinse regiuni endoreice, lacuri sărate.

Pr. cursuri de apă: Amudaria (Amudarja), Canalul Karakum (1 300 km, cel mai lung canal modern de irigații).
Pr. lac: Sarygamich.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 8,8.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 8,8.
Despăduriri (%): 0.
Arii protejate (% din supr. totală): 4,2.

Pr. arie protejată: Badkhyz.

Riscuri naturale: amplitudini termice mari, ariditate excesivă (Karakum), sărăturarea solului.

Repere istorice

Antichitate: triburi iraniene, apoi parte a Imperiului Persan, regatelor seleucid, greco-bactrian etc
Sec. VIII: cucerire arabă, islamizare
Sec. IX-X: parte a statului Samanizilor
Sec. X-XI: stabilirea triburilor nomade ale turcilor oguzi, din care provin triburile turkmene
Sec. XIII: parte a Imperiului Mongol
Sec. XV: individualizarea turkmenilor ca etnie distinctă
Sec. XVI-XVII: dominație uzbekă, sudul intră sub stăpânirea Persiei
1869-85: este anexat de Rusia
1918, 30 apr.: parte a RSSA Turkestan
1924, 27 oct.: RSS Turkmenă, parte a URSS
1991, 27 oct.: independență
2007, feb.: primele alegeri prizidențiale

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 5 provincii (*welayatlar*) şi 1 oraş independent (capitala).

Uzbekistan
Republica Uzbekistan
Ўзбекистон Республикаси (O‘zbekiston Respublikasi) (uzbekă)

Date generale
Situare: Asia Centrală, Turkestan, între 46°-37° lat N, 56°-73° long E.
Vecinătăți: N, NV: Kazahstan 2 203 km, S: Turkmenistan 1 621 km, SE: Afghanistan 137 km, E: Tadjikistan 1 161 km, Kârgâzstan 1 099 km. *Nu are ieşire la mare; este singurul stat din lume dublu englavizat.*
Indicativ stat: UZ
Indicativ internet: .uz
Prefix telefonic: 00998
Ora GMT: + 5
Suprafața: 447 400 km^2 (locul 56 în lume).
Populația (2007)*:* 27 372 000 (locul 44 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*

Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Islam (Islom) Karimov (*preşedinte),* Shavkat Miromonovich Mirziyoyev (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 31 august (aniversarea proclamării independenței – 1991).
Membru: CSI, EBRD, OCI, OCS, ONU, OSCE.
Capitala: Taşkent/Taškent.
Limba oficială: uzbeka.
Moneda: 1 sum = 100 tijin.

Cadrul natural
Relieful: variat, câmpii deşertice în C (Depresiunea Turanului, dominată de culmi izolat: 500-925 m alt) şi V (Platoul Ustiurt, în V L. Aral); munți în E (Tian Shan: peste 4 000 m alt.) şi SE (munții Turkestan şi Zeravşan: 2 000 – 4 000 m alt.), cu văi şi depresiuni bine populate (Fergana).
Altitudinea maximă: 4 301 m (Vf. Adelunga Toghi, în M-ții. Tian Shan).
Clima: temperat continentală, cu amplitudini termice mari şi precipitații reduse.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 12,8; *ian.:* - 1,5; *iul.:* 25,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 12; *dec.:* 4.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 417.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 59.
Hidrografia: dominată de bazinele Amudarja şi Syrdarja (Sârdaria), utilizate în mare măsură pentru irigații, fapt de a determinat o catastrofă ecologică de proporții în zona L. Aral care şi-a redus mult vol. de apă concomitent cu sărăturarea sa.
Pr. cursuri de apă: Amudarja şi afluenții săi (Surhandaria, Şirabad, Zeravşan); Syrdarja (Sârdaria) şi afluenții săi (Angren, Circik etc).
Pr. lacuri: Aral, Aïdarkul, Sarykamych.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 4,7.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 7,8.
Despăduriri (%): - 0,5.
Arii protejate (% din supr. totală): 4,6.
Riscuri naturale: ariditate (Deşertul Kîzîlkum=Kyzylkum, Platoul Ustiurt); sărăturare (Aral), deşertificare.

Repere istorice
Sec. VI-IV î.Chr.: parte a Imperiului Persan
Sec. III-II î.Chr.: parte a Regatului Seleucid şi Regatului elenistic al Bactriei
Sec. II î.Chr.-VI d.Chr.: stăpânit de kuşani, heftaliți, turci
Sec. VII: cucerire arabă, islamizare
Sec. IX-X: centru al Regatului Samanizilor
Sec. XIII-XV: stabilirea triburilor mongole, din care provin uzbecii
Sec. XVI: Hanatul Hiva şi Emiratul Buhara
Sec. XVIII: Hanatul Kokand
1868-76: instaurarea dominației ruseşti
1918-24: parte a RASS Turkestan
1924, 27 oct.: proclamarea RSS Uzbece
1929: desprinderea RSS Tadjice din RSS Uzbekă
1991, 31 aug.: independență față de Rusia
După 1991: regim politic autoritar

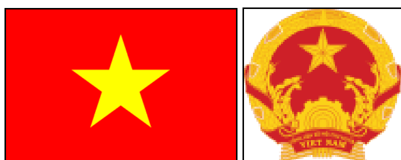
Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):

PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 1 republică autonomă (Karakalpakia), 12 provincii (*viloyat*) (Andižan, Buhara, Džizak, Fergana, Horezm, Kaškadarja, Namangan, Navoj, Samarcanda, Surhandarja, Syrdarja, Taškent) şi 1 oraş independent (capitala).

Republică autonomă	**Suprafața** [km^2]	**Populația** [loc, 2005]	**Densitatea** [loc/km^2]	**Capitala** [loc., 2001]	**Drapelul**
Karakalpakia	164 900	1 633 900	10	Nukus 212 012	

Vietnam
Republica Socialistă Vietnam
Cộng Hòa Xã Hội Chủ Nghĩa Việt Nam (vietnameză)

Date generale
Situare: SE Asiei, Indochina, între 23°-8° lat N, 102°-109° long E.
Vecinătăți: N: China 1 281 km, V: Laos 2 130 km, SV: Cambodgia 1 228 km, E: M. Chinei de Sud.
Lungime linie de coastă: 3 444 km.
Indicativ stat: VN
Indicativ internet: .vn
Prefix telefonic: 0084
Ora GMT: + 7
Suprafața: 331 041 km^2 (locul 64 în lume).
Populația (2008)*:* 86 116 559 loc. (locul 13 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică socialistă.
Şeful statului: Nguyễn Minh Triết (*preşedinte*), Nguyễn Tấn Dũng (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 2 septembrie (aniversarea proclamării independenței – 1945).
Membru: ASEAN, ONU.
Capitala: Hanoi/Hà Nôi.
Limba oficială: vietnameza.
Moneda: 1 dông = 100 xu.

Cadrul natural
Relieful: predomină munții şi podişurile înalte. Munții: Hoang Lien şi Sam Son în N, cu aspect de platouri înalte (peste 3 000 m alt); Truong Son = Cordiliera Annamitică (alt. max.: 2 598 m) în C alternează cu platori (Thay Nguyên, Dac Lac, Cong Tum, Pleiku etc) şi bazinete depresionare (Dien Bien Phu, Lai Chau etc). Câmpiile (20% din supr. țării, concentrează peste 90% din populație) sunt de origine deltaică, mai extinse în N (Hông Ha = Fluviul Roşu) şi S (Delta Mekongului).

Altitudinea maximă: 3 142 m (Vf. Fan Si Pan în M-ții Hoang Lien Son).

Clima: tropical-musonică, cu temperaturi şi precipitații bogate.

Temperatura medie anuală (°C)*:* 23,9; *ian.:* 16,5; *iul.:* 29,5.

Nr. mediu de zile însorite: iun.: 5; *dec.:* 2.

Precipitații medii anuale (mm)*:* 1 795.

Nr. mediu de zile cu ploaie: 151.

Hidrografia: bogată, dominată de deltele fluviilor Roşu (Hông Ha) în N şi Mekong în S.

Pr. cursuri de apă: Gianh, Hông Ha = Fluviul Roşu, Mekong, Song Ca, Song Da, Song Lo, Song Ma.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,7.

Suprafață împădurită (% din supr. totală): 39,7.

Despăduriri (%): - 2.

Arii protejate (% din supr. totală): 4,2.

Pr. arie protejată: Cuc Phuong.

Riscuri naturale: inundații, taifunuri în zonele litorale.

Repere istorice

Sec. III î.Chr.: iau naştere primele formațiuni statale în nordul Vietnamului

Sec. II î.Chr.-*X d.Chr*.: parte a Imperiului Chinez

Sec. X-XVIII: statul independent Dai Viét

1858-59: începe colonizarea franceză

1884: protectorat francez

1888: parte a Indochinei franceze

1930, 3 feb.: înființarea Partidului Comunist din Indochina

1941-44: Partidul Comunist coordonează lupta de eliberare împotriva trupelor japoneze

1945, 2 sep.: proclamarea Republicii Democrate Vietnam, stat socialist

1946-54: Războiul din Indochina

1949, 1 iul.: crearea de către francezi a Vietnamului de Sud, inclus în Uniunea Franceză

1954, 20 iul.: Conferința de la Geneva, recunoaşte suveranitatea Vietnamului, dar îl scindează în două părți: de nord şi de sud

1956: regimul dictatorial din sud împiedică organizarea de alegeri libere

1957-59: se intensifică în sud, cu sprijin sovietic şi nord-vietnamez, lupta mişcării de guerillă Viêt-Cong

1961: sosirea în Sud a primelor unități speciale ale armatei SUA, în condițiile intensificării războiului

1965-73: trupele SUA participă direct la operațiunile militare

1973, 27 ian.: acord de armistițiu

1973, 29 mar.: încheierea retragerii trupelor americane

1975: reluarea războiului, cu o ofensivă generalizată a forțelor comuniste din nord

1975, 30 apr.: cucerirea oraşului Saigon (rebotezat Ho Şi Min), reunificarea Vietnamului

1976, 2 iul.: proclamarea Republicii Socialiste Vietnam

1979: conflict de frontieră cu China

1992: constituție de tip socialist

1995, 5 aug.: stabilirea de relații diplomatice cu SUA

2000: vizita istorică a preşedintelui american B. Clinton în Vietnam

2001: la conducerea Vietnamului ajunge aripa reformatoare a Partidului Comunist

Repere socio-economice

Populație urbană (%) (2005):

Rata natalității (%) (2005):

Rata mortalității (%) (2005):

Rata mortalității infantile (‰) (2005):

Speranța de viață (ani) (2004):

Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:

Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:

PNB (mld USD) (2004):

PNB/loc (USD) (2005):

IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 58 provincii (*tình*) şi 5 municipalități de control centralizat. Provinciile se divid în municipalități provinciale, municipalități şi comitate, subdivizate la rândul lor în oraşe şi comune. Municipalitățile de control centralizat se subdivid în districte şi comitate, iar acestea în cartiere.

Yemen
Republica Yemen
ال جمهوري ة ال يم ن ية (al-Jumhuuriyya al-Yamaniyya) (arabă)

Date generale
Situare: SV Asiei, SV Pen. Arabice, între 19°-13° lat N, 43°-53° long E.
Vecinătăți: N: Arabia Saudită 1 458 km, E: Oman 288 km, S: Oc. Indian (G. Aden), V: M. Roşie.
Lungime linie de coastă: 1 906 km.
Indicativ stat: YE
Indicativ internet: .ye
Prefix telefonic: 00967
Ora GMT: + 3
Suprafața: 555 000 km^2 (locul 47 în lume).
Populația (2008)*:* 23 013 376 loc (locul 51 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Ali Abdullah Saleh (*preşedinte*), Abd al-Rab Mansur al-Hadi (*vicepreşedinte*), Ali Mohammed Mujawar (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 22 mai (aniversarea unificării Yemenului – 1990).
Membru: Liga Arabă, OCI, ONU.
Capitala: Sanaa/San'ā'.
Limba oficială: araba.
Moneda: 1 yemen-riyal (riyal yemenit) = 100 fils.

Cadrul natural
Relieful: predominant montan: Munții Yemenului (peste 3 000 m alt) în V cu masive şi platouri etajate, se continuă pe direcția V – E cu Platoul Hadramaout, care coboară în trepte spre N spre o câmpie deşertică, sector al Deşertului Rub'al Khāli; câmpie litorală îngustă pe țărmul Mării Roşii (Tihama); țărm înalt cu insule (Socotra – la Golful Aden; Periam, Kamaran la Marea Roşie).
Altitudinea maximă: 3 760 m (Vf. Jabal an Nabi Shua'ayb).
Clima: tropical-aridă (deşertică), cu precipitații peste 500 mm/an în munții din V şi pe țărmul Golfului Aden.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 18; *ian.:* 14,5; *iul.:* 21,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 8; *dec.:* 9.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 241.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 20.
Hidrografia: deficitară, predomină cursurile temporare (ueduri), folosite pentru comunicații şi în agricultură.
Pr. cursuri de apă: Bana (permanent), Wadi Hadramaout, Wadi Bana, Wadi Tibban (ueduri).

Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,6.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 1.
Despăduriri (%): 0.
Arii protejate (% din supr. totală): 0.
Riscuri naturale: ariditate excesivă (temp. peste 43ºC în Deşertul Rub'al Khāli).

Repere istorice
Mil. I. î.Chr.: regate arabe
525-70 d.Chr: parte a statului etiopian Aksum
570-631 d.Chr.: ocupație persană
Sec. VII-XVI: parte a Califatului Arab
1517/38-1918: parte a Imperiului Otoman
Yemenul de Nord
1911: autonomia Yemenului de Nord
1918, 30 oct.: regat independent în Yemenul de Nord, guvernat de secta Saidiților
1958-61: Yemenul de Nord face parte, alături de Egipt şi Siria, din Republica Arabă Unită
1962, 26 sep.: lovitură de stat care înlătură monarhia şi proclamă Republica Arabă Yemen
1962-80: război civil între forțele republicane şi cele monarhiste (doi preşedinți sunt asasinați în *1977* şi *1978*)
1972, 79: conflicte de frontieră inter-yemenite
Yemenul de Sud
1839: ocuparea portului Aden de către Marea Britanie
1882: zona sudică de coastă (Hadramaut) devine protectorat britanic
1937: Adenul devine colonie britanică
1959-63: parte a Federației Sultanatelor şi Emiratelor de la Golful Persic
1963-67: război civil
1967, 30 nov.: independența R.P. a Yemenului de Sud
1970: proclamarea R.D.P. Yemen, singurul stat arab care aderă oficial la ideologia socialistă
1986: război civil
1990, 22 mai: reunificarea celor două state Yemenite şi proclamarea R.A. Yemen

Statul		**Capitala**	**Suprafața** (km^2)	**Populația** (1990)	**Drapelul**
Yemenul de Nord	R.A. Yemen	Sanaa	195 000	7 160 981	
Yemenul de Sud	R.D.P. Yemen	Aden	332 970	2 585 484	

1991, 16 mai: constituție
1994, 29 sep.: republică islamică bazată pe legea islamică (sharia)

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):

Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 21 guvernorate (*muhafazah*), divizate în 333 districte (*muderiah*), 2 210 subdistricte şi 38 284 comune.

AFRICA

Suprafaţa: 30 310 000 km^2
Populaţia: 965 000 000 locuitori
Altitudinea maximă: Vf. Kibo [Kilimanjaro, Tanzania]: 5 895 m
Altitudinea minimă: Lacul Assal – 160 m
Altitudinea medie: 750 m
Lungimea ţărmurilor: 30 500 km

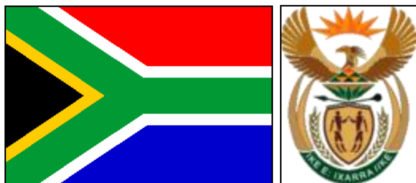
Extreme geografice mondiale:
- *Cel mai mare deşert:* **Sahara: 8 800 000 km^2**
- *Cel mai lung curs de apă:* **Nil [Uganda, Etiopia, Sudan, Egipt]: 6 671 km**
- *Cea mai ridicată temperatură:* **Al'Aziziyah [Libia]: 58°C la umbră (13.09.1922)**
- *Cea mai ridicată temperatură medie annual:* **Timbuctu (Tombuctou) [Mali]: 29,3^{o}C**
- *Cea mai mare cantitate de precipitaţii în 24 h:* **Cilaos [Réunion]: 1 870 mm**
- *Cel mai extins lac de baraj artificial:* **Volta [Ghana]: 8 482 km^2**
- *Cel mai lung tunel de irigaţii:* **Orange-Fish [Africa de Sud]: 82,5 km**
- *Cel mai lung canal maritim:* **Suez [Egipt]: 161 km**
- *Parcul naţional cu cea mai bogată faună mare:* **Serengeti [Tanzania]: peste 30 specii de mamifere**

Extreme geografice continentale:
- *Cea mai mare insulă:* Madagascar: 589 840 km^2
- *Cea mai mare peninsulă:* Somalia: 750 000 km^2
- *Cea mai înaltă cascadă:* Tugela [Africa de Sud]: 948 m
- *Cel mai înalt vulcan activ:* Pico de Fogo [Rep. Capului Verde]: 2 829 m
- *Cea mai lungă peşteră:* Sof Omar [Etiopia]: 15,1 km
- *Cea mai adâncă peşteră:* Anou Ifflis [Algeria]: - 975 m
- *Cel mai mare stat:* Sudan: 2 503 890 km^2 (locul 10 în lume)
- *Cel mai mic stat:* Seychelles: 455 km^2
- *Cel mai populat stat:* Nigeria: 148 000 000 loc (locul 8 în lume)
- *Statul cu cea mai mare densitate:* Mauritius: 609 loc/km^2
- *Statul cu cea mai mică densitate:* Botswana: 3 loc/km^2
- *Cel mai mare oraş:* Cairo [Egipt]: 7 629 866 loc. (2005), agl. urb.: 10 834 000 loc. (2004)

State:

Africa de Sud – Algeria – Angola – Benin – Botswana – Burkina Faso – Burundi – Camerun – Capului Verde (Rep. ~) - Centrafricană (Rep. ~) – Ciad - Comore – Congo (Rep. ~) – Congo (Rep. Dem. ~) – Côte d'Ivoire – Egipt – Eritrea – Etiopia – Djibouti – Gabon – Gambia – Ghana – Guineea – Guineea Bissau – Guineea Ecuatorială – Kenya – Lesotho – Liberia – Libia – Madagascar – Malawi – Mali – Maroc – Mauritius – Mauritania – Mozambic – Namibia – Niger – Nigeria – Rwanda – São Tomé şi Principé – Senegal – Seychelles – Sierra Leone – Somalia – Sudan – Swaziland – Tanzania - Togo – Tunisia – Uganda – Zambia – Zimbabwe.

Africa de Sud
Republica Africa de Sud
Republiek van Suid-Afrika (afrikaans**)**
Republic of South Africa (engleză**)**
Riphabliki yase Ningizimu Afrika (xhosa**)**

Date generale
Situare: Extremitatea S a continentului african, între 22°-35° lat S, 16°-33° long E.
Vecinătăți: NV: Namibia 967 km, N: Botswana 1 840 km, NE: Zimbabwe 225 km, Mozambic 491 km, Swaziland 430 km, S şi SV: Oc. Atlantic, S şi SE: Oc. Indian. Lesotho formează o enclavă: 909 km.
Lungime linie de coastă: 2 798 km.
Indicativ stat: ZA
Indicativ internet: .za
Prefix telefonic: 0027
Ora GMT: + 2
Suprafața: 1 219 090 km^2 (locul 24 în lume).
Populația (2008)*:* 47 900 000 (locul 25 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Kgalema Petrus Motlanthe (*preşedinte*).
Sărbătoare națională: 27 aprilie („Ziua Libertății").
Membru: Commonwealth, ONU, SACU, SADC, UA, WTO.
Capitale: Pretoria/Tshwane, Cape Town/Kaapstadt şi Bloemfontein.
Limbi oficiale: afrikaans, engleza, ndebele, sotho de nord, sotho de sud, swazi, tsonga, tswana, zulu, venda, xhosa.
Moneda: 1 rand = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: de podiş în partea nordică şi vestică (Podişul Veld), montan în sud şi est (M. Scorpiei=Drakensberg), câmpii litorale înguste în est şi vest. În nord şi vest: relief deşertic (deşerturile Kalahari, respectiv Namib).
Altitudinea maximă: 3 657 (Vf. Cathin Peak).
Clima: tropical-aridă în nord, temperată în zonele montane, subtropicală în sud.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* Cape Town: 16,2 / Durban: 20,5 / Johannesburg: 16,2; *ian.:* Cape Town: 20 / Durban: 23,5 / Johannesburg: 20; *iul.:* Cape Town: 10,5 / Durban: 16,5 / Johannesburg: 10,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun: Cape Town: 6 / Durban: 7 / Johannesburg: 9; *dec:* Cape Town: 11 / Durban: 6 / Johannesburg: 9.
Precipitații medii anuale (mm)*:* Cape Town: 505 / Durban: 1 010 / Johannesburg: 1 423.
Nr. mediu de zile cu ploaie: Cape Town: 89 /Durban: 89 / Johannesburg: 71.
Hidrografia:
Pr. cursuri de apă: Limpopo, Orange, Vaal.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 6,9.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 7,6.
Despăduriri (%): 0.
Arii protejate (% din supr. totală): 6,1.
Pr. arii protejate: Addo Elephant, Bontebok, Kalahari Gemsbook, Krüger, Mountain Zebra etc.
Riscuri naturale: zonă aridă (în nord şi vest).

Repere istorice

1488: portughezii ating Capul Bunei Speranțe, terit. populat de boşimani şi hotentoți
1652: întemeierea oraşului Cape Town de către olandezi
Sec. XVII-XVIII: colonizare europeană (buri)
1806: se pun bazele colonizării britanice (Colonia Capului)
1886: descoperirea aurului în Transvaal
1899-1902: războiul anglo-bur, coloniile întemeiate de olandezi trec sub administrație britanică
1910, 31 mai: proclamarea Uniunii Sud Africane prin unirea coloniilor Cape, Natal, Orange şi Transvaal.

Colonia	Capitala	Anul înființării	Anul trecerii sub administrație britanică
Cape [Colonia Capului]	Cape Town [Kaapstad]	1806	1836
Natal Province	Pietermaritzburg	1839	1856
Orange Free State	Bloemfontein	1854	1899-1902
Transvaal	Pretoria	1852	1899-1902

1934: stat suveran în cadrul Commonwealthului
1950-93: regim de apartheid, generalizarea controlului minorității albe
1990: eliberarea din închisori a deținuților politici şi legalizarea formațiunilor politice ale populației de culoare
1994: alegeri multirasiale, victoria Congresului Național African şi formarea unui guvern de coaliție
1996: constituție nouă
din 2000: accentuarea tulburărilor rasiale generate de negrii radicali din bantustane

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 9 provincii divizate în 52 districte

Provincii	Suprafața [km^2]	Populația [loc, 2005]	Densitatea [loc/km^2]	Capitala
Eastern Cape	169 580	7 039 300	42	Bhisho
Free State	129 480	2 953 100	23	Bloemfontein
Gauteng	17 010	9 018 000	530	Johannesburg
KwaZulu-Natal	92 100	9 651 100	105	Pietermaritzburg
Limpopo	123 910	5 635 000	45	Polokwane/Pietersburg
Mpumalanga	79 490	3 219 900	41	Nelspruit
Northern Cape	361 830	902 300	2	Kimberley
North West	116 320	3 823 900	33	Mafikeng
Western Cape	129 370	4 645 600	36	Cape Town

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:
- ✓ Parcul natural din zona umedă Sainte-Lucie
- ✓ Robben Island
- ✓ Siturile fosilifere cu hominizi de la Sterkfontein, Swartkrank, Kromdraai şi din împrejurimile acestora

- ✓ Parcul natural Drakensberg (Qathlamba)
- ✓ Peisajul cultural din Mapungubwe
- ✓ Arealul protejat din regiunea Cap Floral
- ✓ Domul Vredefort
- ✓ Peisajul cultural şi botanic de la Richtersveld

Algeria
Republica Algeriană Democratică şi Populară

ال جمهوري ة ال جزائ ري ة ال دي م قراط ية ال شع ب ية **(Al-Jumhūrīyah al-Jazā'irīyah ad-Dīmuqrātīyah ash-Sha'bīyah)** (arabă)

Date generale

Situare: NV Africii, Magreb, între 37°-19° lat N, 9° long V-12° long E.
Vecinătăţi: NV: Maroc 1 559 km, V: Sahara Occidentală 42 km, Mauritania 463 km, SV: Mali 1 376 km, SE: Niger 956 km, E: Libia 982 km, NE: Tunisia 956 km, N: M. Mediterană
Lungime linie de coastă: 998 km
Indicativ stat: DZ
Indicativ internet: .dz
Prefix telefonic: 00213
Ora GMT: + 1
Suprafaţa: 2 381 741 km^2 (locul 11 în lume)
Populaţia (2007)*:* 33 769 669 (locul 35 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Abdelaziz Bouteflika (*preşedinte*), Ahmed Ouyahia (*prim-ministru*).
Sărbătoare naţională: 1 noiembrie (aniversarea Revoluţiei – 1954).
Membru: Liga Arabă, OCI, ONU, OPEC, UA.
Capitala: Alger/El Djazaïr.
Limba oficială: araba.
Moneda: 1 dinar = 100 centimes.

Cadrul natural

Relieful: deşertic (4/5 din terit. este ocupat de Deşertul Sahara); montan în nord (M. Atlasul Telian şi Atlasul Saharian) şi sud-est (M. Ahaggar=Hoggar şi Tassili-n-Ajjer), podiş în partea centrală (podişurile Tademaït, Eglab şi Tinghert). Între culmile montane se află depresiuni cu lacuri sărate.

Altitudinea maximă: 2 918 m (Vf. Atakor în M. Ahaggar).

Clima: mediteraneeană în nord, tropical-aridă (deşertică) în Sahara, cu diferenţe mari de temperatură.

Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* Alger: 18,3 / Tamanrasset: 20,9; *ian.:* Alger: 12 / Tamanrasset: 11,5; *iul.:* Alger: 24,5 / Tamanrasset: 28,5.

Nr. mediu de zile însorite: iun.: Alger: 10 / Tamanrasset: 10; *dec.:* Alger: 5 / Tamanrasset: 9.

Precipitaţii medii anuale (mm)*:* Alger: 695 / Tamanrasset: 44.

Nr. mediu de zile cu ploaie: Alger: 76 / Tamanrasset: 21.

Hidrografia:

Pr. cursuri de apă: Chéliff, uedurile Saoura şi Tamenghest (temporare).

Pr. lacuri: Chott ech Chergui, Chott el Hodna, Chott Melghir (sărate), mlaştina Azzet Matti.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 2,4.
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 1.
Despăduriri (%): - 1,2.
Arii protejate (% din supr. totală): 5,1.

Pr. arii protejate: Akfadou, Babor, Chréa, Djurdjura, El Kala, Ouarsenis, Temiet-el-Haad.
Riscuri naturale: ariditate excesivă.

Repere istorice
Influențe: cartagineze (*Sec. V-III î.Chr*), romane (*Sec. I î.Chr-V d.Chr*), vandale (*Sec. V-VI*), bizantine (*Sec. VI-VII*), arabe (*Sec. VII-XIV*), otomane (*Sec. XIV-XIX*)
1830: începe colonizarea franceză
1954: începe lupta armată de eliberare națională
1962, 03 iul: independență
1962-78: reforme de tip socialist
1991, 26 dec: alegeri câștigate de islamiști
1992-99: război civil între forțele guvernamentale şi islamiştii fundamentalişti
1999: este inițiată o politică de reconciliere cu grupurile islamiste şi pacificare a țării.

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (%$_0$) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 48 provincii (*wilaya*-uri).

Angola
Republica Angola
República de Angola (portugheză)

Date generale
Situare: SV Africii, între 4°-18° lat S, 12°-24° long E.
Vecinătăți: N: R. Congo 201 km, N, NE: R.D. Congo 2 511 km (dintre care 225 km frontiera cu exclava Cabinda), SE: Zambia 1 110 km, S: Namibia 1 376 km, V: Oc. Atlantic.
Lungime linie de coastă: 1 600 km.
Indicativ stat: ANG
Indicativ internet: .ao
Prefix telefonic: 00244
Ora GMT: + 1
Suprafața: 1 246 700 km^2 (locul 23 în lume).
Populația (2007)*:* 16 941 000 loc. (locul 59 în lume).
Structură etnică (%)*:*

Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: José Eduardo dos Santos (*preşedinte*), António Paulo Kassoma (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 11 noiembrie (aniversarea proclamării independenței – 1975).
Membru: ONU, SADC, UA, WTO.
Capitala: Luanda.
Limba oficială: portugheza.
Moneda: 1 kwanza = 100 lwei.

Cadrul natural
Relieful: predominant de podiş înalt (Planalto): podişurile Bié, Luanda, Lunda, cu alt. cuprinse între 900 şi 2 000 m; în sud deşertic, iar în vest câmpie litorală nisipoasă, cu lagune.
Altitudinea maximă: 2 610 m (Mt. Moco).
Clima: tropicală cu două anotimpuri (ploios şi secetos) în zona de podiş, cu noanțe moderate în câmpia litorală, date de curentul rece al Benguelei.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 25,1; *ian.:* 27; *iul.:* 21.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 7; *dec.:* 7.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 374.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 31.
Hidrografia:
Pr. cursuri de apă: Cuanza (Kwanza), Cuanga, Cubango, Cunene, Zambezi (colector).
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,5.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 47,4.
Despăduriri (%): 0,2.
Arii protejate (% din supr. totală): 10.
Pr. arii protejate: Ambriz, Bikuar, Cameia, Cangandola, Iôna, Luando, Quiçama.
Riscuri naturale: ariditate (mai ales în SV).

Repere istorice
1482: descoperită de portughezi
1520-1885: intră treptat sub dominație portugheză
1961: începe lupta armată împotriva autorităților coloniale
1975, 11 nov: proclamarea independenței şi începerea unui lung război civil
1976, feb: proclamarea Republica Populare Angola, reforme de stânga, continuarea atacurilor armate.
1988, 22 dec: tratat de pace care prevede retragerea trupelor beligerante
1992, nov: alegeri generale, reînceperea violențelor
2002, feb: încetarea războiului civil

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 18 provincii.

Benin
Republica Benin
République du Bénin (franceză)

Date generale
Situare: Africa de Vest, la N de Golful Guineii, între 12°-7° lat N, 1°-4° long E.
Vecinătăți: N: Burkina Faso 306 km, Niger 266 km, E: Nigeria 773 km, V: Togo 644 km, S: Oc. Atlantic.
Lungime linie de coastă: 121 km.
Indicativ stat: DY
Indicativ internet: .bj
Prefix telefonic: 00229
Ora GMT: + 1
Suprafața: 112 760 km^2 (locul 99 în lume).
Populația (2009)*:* 6 769 914 loc (locul 89 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Thomas Yayi Boni (*preşedinte*).
Sărbătoare națională: 1 august (aniversarea proclamării independenței - 1960).
Membru: CEDEAO, OCI, ONU, UA, WTO.
Capitala: Porto-Novo.
Limba oficială: franceza.
Moneda: 1 franc CFA = 100 centimes.

Cadrul natural
Relieful: munți cu altitudini reduse în nord (Atakora) acoperiți predominant cu formațiuni de savană, colinar în zonele centrale, câmpii fertile în nord-est (Borgou, Kandi), câmpie litorală în sud, lagunară, nisipoasă pe alocuri cu vegetație de junglă.
Altitudinea maximă: 914 m (M. Atakora).
Clima: ecuatorială cu precipitații ce scad dinspre litoral spre interiorul țării.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 26,3; *ian.:* 26,5; *iul.:* 25.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 5; *dec.:* 7.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 1 302.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 85.
Hidrografia: râuri dispuse radiar, ce izvorăsc din zona centrală, colectate de Niger sau care se varsă direct în Oceanul Atlantic.
Pr. cursuri de apă: Ouémé (450 km, navigabil), Atibori, Okpara, Sota, Zou.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,3.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 21,3.
Despăduriri (%): 2,5.
Arii protejate (% din supr. totală): 22,6.
Pr. arii protejate: Pendjari, W.
Riscuri naturale: secete prelungite mai ales în nord.

Repere istorice
sec. XVII-XIX: statul african Dahomey

1894: începutul colonizării franceze
1904-58: parte a Africii Occidentale Franceze
1958: autonomie în cadrul Comunității Franceze
1960, 01 aug: stat independent
1960-72: instabilitate politică (şase lovituri de stat)
1974: adoptă ideologia marxist-leninistă şi sistemul partidului unic
1975, 30 nov: îşi schimbă denumirea din Dahomey în Benin
1991: alegeri libere câştigate de reprezentanții opoziției

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (%$_0$) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 12 departamente divizate în 77 comune.

Botswana
Republica Botswana
Republic of Botswana (engleză)
Lefatshe la Botswana (tswana/seTswana)

Date generale
Situare: S Africii, între 18°-27° lat S, 20°-29° long E.
Vecinătăți: V, N: Namibia 1 360 km, S: R. Africa de Sud 1 840 km, E: Zimbabwe 813 km. *Nu are ieşire la mare*
Indicativ stat: RB.
Indicativ internet: .bw
Prefix telefonic: 00267
Ora GMT: + 2
Suprafața: 581 730 km^2 (locul 46 în lume).
Populația (2006): 1 639 833 loc. (locul 147 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Ian Khama (*preşedinte*).
Sărbătoare națională: 30 septembrie (aniversarea proclamării independenței – 1966).
Membru: Commonwealth, ONU, SACU, SADC, UA, WTO.

Capitala: Gaborone.
Limba oficială: engleza. *Limba națională*: tswana/seTswana.
Moneda: 1 pula = 100 thebe.

Cadrul natural
Relieful: deşertic în cea mai mare parte (Kalahari), suprapus unui vast platou mai înalt în E şi V (peste 1 000 m alt.).
Clima: subtropicală, deficitară în precipitații.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 17,8; *ian:* 16; *iul.:* 11.
Nr. mediu de zile însorite: iun: 10; *dec.:* 9.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 591.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 58.
Hidrografia: ape curgătoare puține, adesea temporare, întinse zone endoreice, regiuni mlăştinoase (Okavango).
Pr. cursuri de apă: Chobe, Limpopo, Okawango.
Pr. lacuri: Makgadikgadi, Ngami, Xau.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 2,1.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 21,1.
Despăduriri (%): 1.
Arii protejate (% din supr. totală): 30,2.
Pr. arii protejate: Chobe, Central Kalahari, Gemsbok, Kasane, Kazuma, Khutse, Mabuasehube, Makgadikgadi, Mikaelelo, Moremi, Nxai Pan.
Riscuri naturale: ariditate excesivă, secete prelungite.

Repere istorice
Sec. XVI: triburile de păstori beciuani se alătură celor de boşimani
1885: intră sub administrație britanică
1895: partea sudică este inclusă în Colonia Capului, iar din *1910* în Uniunea Sud-Africană
1966, 30 sep.: partea nordică (Bechuanaland) îşi proclamă independența în cadrul Commonwealth-ului
1966-90: pierderi datorită blocadei impusă Rhodesiei, apoi regimului de apartheid de la Pretoria
După 1995: dezvoltare economică susținută pe baza resurselor de diamante

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 9 districte şi 7 oraşe autonome.

Burkina Faso
Burkina Faso (franceză)

Date generale
Situare: V Africii, între 15°-9° lat N, 5° long V-2° long E.
Vecinătăți: N, V: Mali 1 000 km, E: Niger 628 km, S: Benin 306 km, Togo 126 km, Ghana 549 km, Côte d'Ivoire 584 km. *Nu are ieşire la mare.*
Indicativ stat: BF
Indicativ internet: .bf
Prefix telefonic: 00226
Ora GMT: 0
Suprafața: 274 400 km^2 (locul 72 în lume).
Populația (2005)*:* 13 228 000 loc (locul 66 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Blaise Compaoré (*preşedinte*), Tertius Zongo (*prim-ministru*).
Sărbători naționale: 11 decembrie (aniversarea proclamării republicii – 1958).
5 august (aniversarea proclamării independenței – 1960).
Membru: CEDEAO, OCI, ONU, UA, WTO.
Capitala: Ouagadougou.
Limba oficială: franceza.
Moneda: 1 franc CFA = 100 centimes.

Cadrul natural
Relieful: predominant de podiş, care coboară în trepte spre nord-est, abrupt spre nord-vest, cu lanțuri muntoase de mică altitudine, puternic erodate.
Altitudinea maximă: 749 m (Vf. Téna Kourou).
Clima: tropicală, aridă în nord.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 28,3; *ian:* 25; *iul.:* 27.
Nr. mediu de zile însorite: iun: 8,5; *dec.:* 8,5.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 548.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 42.
Hidrografia: dominată de cele trei Volte (Neagră, Albă şi Roşie şi de afluenții acestora)
Pr. cursuri de apă: Bougouriba, Faga, Sourou, Volta Neagră (Mouhoun), Volta Albă (Nakambé), Volta Roşie (Nazinon).
Pr. lacuri: Bagre, Kompienga.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,09.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 24,8.
Despăduriri (%): 0,3.
Arii protejate (% din supr. totală): 15,4.
Pr. arii protejate: Arly, Bontioli, Deux-Balé, Kourtiagou, Nabéré, Pama, Sahel, Singou, Tambi-Kaboré, W.
Riscuri naturale: ariditate excesivă în nord (Sahel).

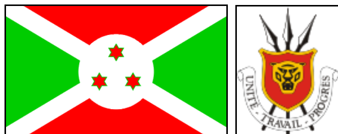
Repere istorice
Sec. XI.: întemeierea regatelor medievale Mossi-Ouagadougou, Yatenga şi Dagomba
1896: întemeierea coloniei franceze Volta Superioară
1919: integrarea în Africa Occidentală Franceză
1960, 05 aug.: independență
1966: lovitură de stat militară, interzicerea partidelor politice
1977: constituție votată prin referendum
1978: reintroducerea sistemului democratic

1980-83: instabilitate politică
1984: schimbarea numelui ţării în Burkina Faso (ţara cu locuitori onorabili)
1985: război cu statul Mali
1987, 15 oct.: lovitură de stat, preşedintele este asasinat
1991, *1998*: alegeri prezidenţiale

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 13 regiuni divizate în 45 provincii şi 301 departamente.

Burundi
Republica Burundi
Republika y'u Burundi (rundi/kiRundi)
République du Burundi (franceză)

Date generale
Situare: în partea central-sud-estică a Africii, între 2°-4° lat S, 29°-31° long E.
Vecinătăţi: N: Rwanda 290 km, E, S: Tanzania 451 km, V: R.D. Congo 233 km. *Nu are ieşire la mare.*
Indicativ stat: BU
Indicativ internet: .bi
Prefix telefonic: 00257
Ora GMT: + 2
Suprafaţa: 27 816 km^2 (locul 141 în lume).
Populaţia (2000)*:* 6 224 000 loc (locul 98 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Pierre Nkurunziza (*preşedinte*).
Sărbătoare naţională: 1 iulie (aniversarea proclamării independenţei).
Membru: ONU, UA, WTO.
Capitala: Bujumbura.
Limbi oficiale: rundi (kiRundi) şi franceza.
Moneda: 1 franc burundi = 100 centimes.

Cadrul natural
Relieful: variat, dat de marea fractură tectonică est-africană (Rift Valley): muntos în vest, podiş în partea centrală, puternic fragmentat, ce coboară către nord, nord-vest, est şi sud către regiuni de câmpie; câmpie mlăştinoasă în nord-est, versant abrupt către Lacul Tanganyika.

Altitudinea maximă: 2 685 (Vf. Heba)

Clima: tropicală, cu diferenţieri impuse de altitudine.

Temperatura medie anuală (^oC)*:* 22,8; *ian.:* 23; *iul.:* 22.
Nr. mediu de zile însorite: iun: 9; *dec.:* 5.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 833.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 90.

Hidrografia:

Pr. cursuri de apă: Akanyaru, Maragazazi, Ruvuvu, Ruzizi.
Pr. lacuri: Cyohoha de Sud, Rweru, Tanganyika.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,06.
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 5,9.
Despăduriri (%): 5,2.
Arii protejate (% din supr. totală): 5,4.

Pr. arii protejate: Kibira, Ruvubu.

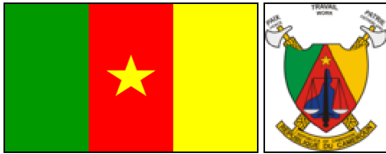
Repere istorice
Sec. XV-XVI: pătrunderea din nord a triburilor de păstori războinici tutsi
Sec. XVIII-XIX: populaţia tutsi capătă poziţii cheie la nivelul vieţii sociale şi economice
1890: ocupaţie germană, inclus în colonia Africa Germană de Est
1916: ocupat de Belgia
1922: unit cu Rwanda, formând teritoriul Rwanda-Urundi, sub mandat internaţional
1962, 01 iul.: regat independent
1966, 28 nov.: republică
1972-73: conflict între etniile hutu şi tutsi, peste 100 000 victime
1976, 1987: lovituri de stat militare, preşedinţi din etnia tutsi
1993, iun.: alegeri libere, primul preşedinte din etnia hutu
1993, oct.: asasinarea preşedintelui, începutul unui sângeros război civil
2000: acord fragil de pace, parlament alcătuit din 60% hutu şi 40% tutsi

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile ($\%_0$) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 17 provincii divizate în 117 comune şi 2 638 „coline”

Camerun

Republica Camerun
Republic of Cameroon (engleză)
République du Cameroun (franceză)

Date generale
Situare: Africa Ecuatorială, între 13°-2° lat N, 8°-16° long E.
Vecinătăți: NV: Nigeria 1 690 km, E: Ciad 1 094 km, R. Centrafricană 797 km, S: R. Congo 523 km, Gabon 298 km, Guineea Ecuatorială: 189 km, V: Oc. Atlantic (G. Guineii).
Lungime linie de coastă: 402 km.
Indicativ stat: CAM
Indicativ internet: .cm
Prefix telefonic: 00237
Ora GMT: + 1
Suprafața: 475 442 km^2 (locul 52 în lume).
Populația (2005)*:* 17 795 000 loc (locul 58 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Paul Biya (*preşedinte),* Chief Ephraïm Inoni (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 20 mai (aniversarea adoptării Constituției – 1972).
Membru: Commonwealth, OCI, ONU, UA, WTO.
Capitala: Yaoundé.
Limbi oficiale: engleza şi franceza.
Moneda: 1 franc CFA = 100 centimes.

Cadrul natural
Relieful: variat, mai înalt în partea centrală (Masivul Adamaoua) şi nordică (M. Mandara); câmpie între cele două zone montane (Câmpia Bénoué), podiş cu altitudini reduse în partea sudică (Platoul Sud-Camerunez), câmpie mlăştinoasă în nord.
Altitudinea maximă: 4 070 m (Mt. Camerun).
Clima: tropicală în cea mai mare parte, subecuatorială în sud.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 23,3; *ian.:* 24; *iul.:* 22.
Nr. mediu de zile însorite: iun: 4; *dec:* 6.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 1 542.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 130.
Hidrografia: râuri cu vărsare în Oc. Atlantic.
Pr. cursuri de apă: Bénoué, Camerun, Dja, Doumé, Sanaga, Ngoko, Nyong, Wouri.
Pr. lacuri: Ciad, Gran Endu, Elefante, Lagdo, Logone, Sodem.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,2.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 45,7.
Despăduriri (%): 1.
Arii protejate (% din supr. totală): 8.
Pr. arii protejate: Bénoué, Bouba Ndjidah, Campo, Dja, Faro, Kalamaloué, Korup, Mozogo-Gokoro, Pangar-Djerem, Waza.

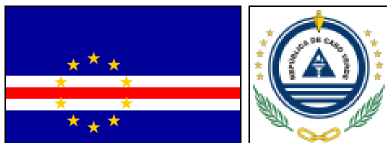
Repere istorice
Sec. XV: descoperirea de către portughezi a regiunilor de coastă
Sec. XIX: pătrunderea islamului
1880: începutul colonizării germane
1884: colonie germană

1916: ocupat de trupe franceze şi britanice
1922: este împărţit în Camerunul francez şi Camerunul britanic
1960, 01 ian.: proclamarea independenţei Camerunului francez
1961, 20 apr.: referendum în Camerunul britanic, partea de nord se uneşte cu Nigeria (*1961, 01 iun*.), iar cea de sud cu Camerunul (*1961, 01 oct*.), configurându-se actualele frontiere ale statului
1972: desfiinţarea structurii federale, instaurarea monopartitismului
1992: alegeri parlamentare; reintroducerea sistemului pluripartit

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 10 provincii

Capul Verde
Republica Capului Verde
República de Cabo Verde (portugheza)

Date generale
Situare: insule în Oceanul Atlantic în apropierea ţărmurilor Africii de V tropicale, între 17°-15° lat N, 26°-22° long V.
Vecinătăţi: Oc. Atlantic.
Lungime linie de coastă: 965 km.
Indicativ stat: CV
Indicativ internet: .cv
Prefix telefonic: 00238
Ora GMT: - 1
Suprafaţa: 4 033 km^2 (locul 165 în lume).
Populaţia (2008)*:* 503 000 loc. (locul 165 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Pedro Verona Rodrigues Pires (*preşedinte*), José Maria Pereira Neves (*prim-ministru*).
Sărbătoare naţională: 5 iulie (aniversarea proclamării independenţei – 1975).
Membru: CEDEAO, ONU, UA.

Capitala: Praia.
Limba oficială: portugheza.
Moneda: 1 cabo verde escudo = 100 centavos.

Cadrul natural
Relieful: de origine vulcanică cu relief predominant montan, stâncos.
Altitudinea maximă: 2 829 (Vf. Fogo, singurul vulcan activ din arhipelag).
Clima: tropical-oceanică, cu două anotimpuri: ploios şi secetos.
Temperatura medie anuală (^oC)*:* 24,6; *ian.:* 22,5; *iul.:* 26.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 6; *dec.:* 5.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 211.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 21.
Hidrografia: râuri scurte, repezi.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,3.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 20,8.
Despăduriri (%): - 0,4.
Arii protejate (% din supr. totală): 3,8.
Riscuri naturale: secete prelungite.

Repere istorice
1587: colonie portugheză, populată cu sclavi negri aduşi din Guineea
1951, 11 iul.: provincie de peste mări a Portugaliei
1975, 05 iul.: stat independent
1980: lovitură de stat militară
1990: renunțarea la sistemul monopartit
1991, 1995, 2001: alegeri libere

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 17 districte

Centrafricană, Republica ~
République Centrafricaine (franceză)
Ködörösêse tî Bêafrîka (sango)

Date generale
Situare: Africa Ecuatorială, între 11°-2° lat N, 14°-27° long E.
Vecinătăţi: N: Ciad 1 197 km, E: Sudan 1 165 km, S: R.D. Congo 1 577 km, R. Congo 467 km, V: Camerun 797 km. *Nu are ieşire la mare*.
Indicativ stat: RCA
Indicativ internet: .cf
Prefix telefonic: 00236
Ora GMT: + 1
Suprafaţa: 622 436 km^2 (locul 42 în lume).
Populaţia (2007)*:* 4 216 666 loc (locul 124 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: François Bozizé Yangouvonda (*preşedinte*), Faustin-Archange Touadéra (*prim-ministru*).
Sărbătoare naţională: 1 decembrie (aniversarea proclamării autonomiei – 1958).
Membru: ONU, UA, WTO.
Capitala: Bangui.
Limbi oficiale: franceza şi sango.
Moneda: 1 Franc CFA = 100 Centimes.

Cadrul natural
Relieful: predominant de podiş (Oubangi-Chari), cu altitudini mai mari în est (masivele Bongo şi Mont Binga) şi vest (Munţii Karre).
Altitudinea maximă: 1 420 m (Mont Ngaoui).
Clima: tropicală cu două anotimpuri: ploios şi secetos.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 25,5; *ian.:* 26,5; *iul.:* 24,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 5; *dec.:* 7.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 1 555.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 129.
Hidrografia:
Pr. cursuri de apă: Chari, Chinko, Kotto, Oubangi (Oubangui).
Emisii CO_2*/loc (t/loc):* 0,09.
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 36,5.
Despăduriri (%): 0,1.
Arii protejate (% din supr. totală): 16,6.
Pr. arii protejate: André Felix, Bamingui-Bangoran, Bongo, Dzanga-Sangha, Gribingui-Bamingui, Nana-Barya, Ouandja-Vakaga, Ouandja-Vakaga, Saint-Floris, Vassoko-Bolo, Yata N'Gaya, Zemango.

Repere istorice
1894-97: instalarea administraţiei franceze
1910: colonia Oubangi-Chari este inclusă în Africa Ecuatorială Franceză
1958: autonomie în cadrul Comunităţii franceze
1960, 13 aug.: independenţă sub denumirea actuală
1966: lovitură de stat militară, regim dictatorial
1976-79: Imperiul Centrafrican
1979, 20 sep.: reinstaurarea republicii
1981: lovitură de stat, democratizare ca urmare a presiunilor internaţionale
1993: alegeri libere
1995: Constituţie

După: *2000-01*: instabilitate internă

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (%₀) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 14 prefecturi administrative şi 1 comună autonomă (capitala). Prefecturile sunt divizate în 71 subprefecturi.

Ciad
Republica Ciad
جمهورية تشاد (Jumhūriyyat Tshād) (arabă)
République du Tchad (franceză)

Date generale
Situare: Africa central-nordică, între 23°-8° lat N, 14°-24° long E.
Vecinătăți: N: Libia 1 055 km, E: Sudan 1 360 km, S: R. Centrafricană 1 197 km, SV: Camerun 1 094 km, V: Nigeria 87 km, Niger 1 175 km. *Nu are ieşire la mare.*
Indicativ stat: TCH
Indicativ internet: .td
Prefix telefonic: 00235
Ora GMT: + 1
Suprafața*:* 1 284 000 km^2 (locul 20 în lume).
Populația (2007)*:* 10 780 600 loc (locul 75 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Idriss Déby Itno (*preşedinte*), Youssouf Saleh Abbas (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 11 august (aniversarea proclamării independenței).
Membru: OCI, ONU, UA, WTO.
Capitala: N' Djamena.
Limbi oficiale: araba şi franceza.
Moneda: 1 franc CFA = 100 centimes.

Cadrul natural
Relieful: variat, predominant deşertic (Sahara), cu masive montane izolate în nord (Tibesti, peste 3 000 m alt) şi sud (Masivul Guéra) podişuri în est (Jef-Jef, Erdi, Ennedi, Uddai, Fongoro), o zonă joasă în partea centrală (Depr. Bodélé) şi câmpie acoperită de savană în jumătatea sudică.

Altitudinea maximă: 3 415 (Vf. Emi Koussi în Mas. Tibesti).

Clima: tropicală, deşertică în nord, cu două anotimpri (secetos şi ploios) în sud.

Temperatura medie anuală (^oC)*:* 28; *ian.:* 23,5; *iul.:* 28.
Nr. mediu de zile însorite: iun: 8; *dec.:* 10.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 599.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 58.

Hidrografia: săracă, ca urmare a climatului arid, cu întinse perimetre endoreice.

Pr. cursuri de apă: Bahr el-Ghazal, Bahr Salamah, Chari (cu afl. Lagone).
Pr. lacuri: Ciad, Fitri.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,02.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 9,5.
Despăduriri (%): 0,7.
Arii protejate (% din supr. totală): 9,4.

Pr. arii protejate: Aboutelfane, Douguia, Manda, Siniaka Minia, Waza, Zahouma.

Riscuri naturale: ariditate ridicată, secete frecvente.

Repere istorice
1897: începutul colonizării franceze
1910-58: parte componentă a Africii Ecuatoriale Franceze
1960, 11 aug.: independență; tensiuni între sudul mai populat şi mai puțin dezvoltat economic locuit de triburi animiste şi musulmanii din nord
1966-68: război civil între trupele guvernamentale şi fracțiuni tribale locale
1975, 13 apr.: lovitură de stat militară, asasinarea preşedintelui
1976-87: război civil între diferitele fracțiuni etnice
1987: reinstaurea regimului civil
După 1987: instabilitate politică, anarhie, continuarea violențelor
2000: este început ă construcția unei conducte de petrol spre Camerun

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile ($\%_0$) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 22 regiuni divizate în 61 departamente, 200 subprefecturi şi 446 cantoane.

Comore
Uniunea Comorelor
Udzima wa Komori (comoriană)

Union des Comores (franceză)
الإتّحاد القمريّ (al-Ittiḥād al-Qumuriyy) (arabă)

Date generale
Situare: insule în Oceanul Indian, în N Canalului Mozambic, între 11°-13° lat S, 43°-45° long E.
Arhipelag format din patru insule: Grande Comore=Njazidjia (1 148 km^2), Mayotte=Maore (374 km^2), Anjouan = Nzwani (359 km^2) şi Mohéli=Mwali (290 km^2).
Vecinătăţi: Oc. Indian.
Lungime linie de coastă: 340 km.
Indicativ stat: COM
Indicativ internet: .km
Prefix telefonic: 00269
Ora GMT: + 3
Suprafaţa: 1 862 km^2 (locul 169 în lume)
Populaţia (2005)*:* 798 000 loc. (locul 159 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică federală.
Şeful statului: Ahmed Abdallah Mohamed Sambi (*preşedinte*).
Sărbătoare naţională: 6 iulie (aniversarea proclamării independenţei – 1975).
Membru: Liga Arabă, OCI, ONU, UA.
Capitala: Moroni.
Limbi oficiale: araba, comoriana şi franceza.
Moneda: 1 franc comorian = 100 centimes.

Cadrul natural
Relieful: vulcanic, fragmentat, cu platouri uşor vălurite şi conuri vulcanice; singurul vulcan activ (Mt. Karthala), care dispune de cel mai mare crater din lume, se află pe ins. Grande Comore.
Altitudinea maximă: 2 361 (vulcanul Karthala).
Clima: tropical-oceanică, cu două anotimpuri: ploios şi secetos.
Temperatura medie anuală (^oC)*:* 25,2; *ian.:* 26,5; *iul.:* 23,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 8; *dec.:* 7.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 2 630.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 132.
Hidrografia: redusă ca urmare a rocilor poroase care favorizează infiltrarea.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,1.
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 2,2.
Despăduriri (%): 7,4.
Arii protejate (% din supr. totală): 24,3.
Riscuri naturale: vulcanism activ.

Repere istorice
Sec. XV: populaţia africană este islamizată de arabi
1527: insulele sunt descoperite de portughezi
1841-86: instalarea administraţiei franceze
1912: colonie franceză
1946: Teritoriu de peste mări al Franţei
1961: autonomie
1975, 06 iul.: independenţă (cu excepţia ins. Mayotte)
1976: republică socialistă, laică

1976-89: instabilitate politică
1990: tulburări populare, alegeri prezidenţiale
1997: separarea ins. Anjouan şi Moheli de ins. Comore
1998: lovitură de stat
2000: peste 90% din locuitori ins. Anjouan s-au exprimat pentru independenţa acesteia
2001: compromis pentru constituirea unei federaţii în care ins. separatiste să beneficieze de o largă autonomie

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 3 insule şi 4 municipalităţi

Congo, Republica ~
République du Congo (franceză)

Date generale
Situare: Africa Ecuatorială, între 4° lat N-5º lat S, 11°-18° long E.
Vecinătăţi: NV: Gabon 1 903 km, N: Camerun 523 km, R. Centrafricană 467 km, E, S: R.D. Congo 2 410 km, S: Angola (exclava Cabinda) 201 km, SV: Oc. Atlantic.
Lungime linie de coastă: 169 km.
Indicativ stat: RCB
Indicativ internet: .cg
Prefix telefonic: 00242
Ora GMT: + 1
Suprafaţa: 342 000 km^2 (locul 62 în lume).
Populaţia (2005)*:* 3 999 000 loc. (locul 128 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Denis Sassou Nguesso (*preşedinte*), Isidore Mvouba (*prim-ministru*).
Sărbătoare naţională: 15 august (aniversarea proclamării independenţei – 1960).
Membru: ONU, UA, WTO.
Capitala: Brazzaville.

Limba oficială: franceza. *Limbi naționale*: lingala şi kituba/monokutuba.
Moneda: 1 franc CFA = 100 centimes.

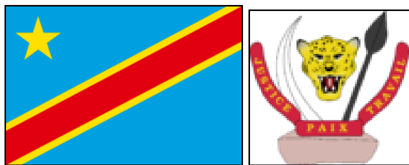
Cadrul natural
Relieful: câmpie joasă în zona de coastă (Niari), masive muntoase de mică altitudine (Chaillu, Mayoumba) şi podişuri (Batéké, Koukouya) în partea centrală şi nordică, câmpie vastă, mlăştinoasă în est.
Altitudinea maximă: 1 040 m (Vf. Leketi).
Clima: ecuatorială, variații anotimpuale reduse.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 24,9; *ian.:* 25,5; *iul.:* 22.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 4; *dec.:* 4.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 1 343.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 85.
Hidrografia: dominată de Bazinul Congo, cu izvoare în zona mediană înaltă.
Pr. cursuri de apă: Congo (Zaïre), Oubangi (Ubangi), Sangha.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,2.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 65,8.
Despăduriri (%): 0,1.
Arii protejate (% din supr. totală): 17,7.
Pr. arii protejate: Fouari, Léfini, Lekouli-Pandaka, Odzala.

Repere istorice
Evul Mediu: parte a regatelor Congo, Loango, Kakongo
1482: descoperirea de către portughezi a estuarului fl. Congo
1880: intră sub stăpânire franceză
1886: unit cu Gabonul, formând colonia Congo Francez
1887: sunt trasate actualele frontiere
1910: parte a Africii Ecuatoriale Franceze
1946-56: libertăți democratice pentru populația locală
1960, 20 sep.: independență, instabilitate politică
1968: preluarea puterii de către un guvern de orientare marxist-leninistă
1969, 31 dec.: Republică Populară, apropiere de URSS şi China
1979: lovitură de stat, noul guvern se orientează către Occident
1990: renunțarea la doctrina marzist-leninistă, sistem politic pluripartit
1993: alegeri controversate, în urma cărora izbucneşte un război civil
1997: plecarea preşedintelui, guvern de tranziție care încearcă să reconcilieze fracțiunile opozante
2001: constituție care acordă prerogative sporite preşedintelui.

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 10 regiuni şi 1 comună (capitala), divizate în 46 districte.

Congo, Republica Democratică ~
République Démocratique du Congo (franceză)

Date generale
Situare: Africa Ecuatorială, între 5° lat N-13º lat S, 12°-31° long E.
Vecinătăţi: NV: R. Congo 2 410 km, N: R. Centrafricană 1 577 km, NE: Sudan 628 km, E: Uganda 765 km, Rwanda 217 km, Burundi 233 km, Tanzania 459 km, SE: Zambia 1 930 km, SV: Angola 2 511 km (dintre care 225 km frontieră cu exclava Cabinda), V: Oc. Atlantic.
Lungime linie de coastă: 37 km.
Indicativ stat: CD
Indicativ internet: .cd
Prefix telefonic: 00243
Ora GMT: Kinshasa: + 1, Lubumbashi: + 2.
Suprafaţa: 2 344 858 km^2 (locul 12 în lume).
Populaţia (2007)*:* 62 600 000 loc. (locul 21 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Joseph Kabila Kabange (*preşedinte*), Adolphe Muzito (*prim-ministru*).
Sărbătoare naţională: 30 iunie (aniversarea proclamării independenţei – 1960).
Membru: ONU, SADC, UA, WTO.
Capitala: Kinshasa.
Limba oficială: franceza.
Moneda: 1 franc congolez = 100 centimes.

Cadrul natural
Relieful: câmpie şi podişuri de mică atitudine acoperite cu pădure ecuatorială (Bazinul Congo) şi mărginite în est de regiuni muntoase cu munţi vulcanici, parţial activi (Ruwenzori, Virunga, Mitumba), parte a faliei tectonice est-africane, iar în sud de podişuri (Kasai, Katanga, Kwango, Lunda, Shaba) acoperite de savane.
Altitudinea maximă: 5 109 m (Vf. Ruwenzori).
Clima: ecuatorială şi subecuatorială, etajată în funcţie de altitudine până la zăpezi permanente.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 25,2; *ian.:* 26; *iul.:* 22.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 5; *dec.:* 4.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 1 385.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 83.
Hidrografia: tributară Bazinului Congo (Zaïre), cu izvoare în zona montană estică.
Pr. cursuri de apă: Congo (Zaïre), Kasai, Oubangi (Ubangi), Sankuru.
Pr. lacuri: Albert (Mobutu), Eduard, Kivu, Moero, Tanganyika (în grabenul est-african), Inga (acumulare), Mai-Ndome, Malebo-Pool, Upemba.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,04.
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 58,9.
Despăduriri (%): 0,2.
Arii protejate (% din supr. totală): 8,3.
Pr. arii protejate: Garamba, Kahuzi-Biega, Kundelungu, Maïko, Salonga, Upemba, Virunga.

Repere istorice
Evul Mediu: Terit. populat de triburi bantu, nilote şi de pigmei, parte din regatul Bakongo

1482: descoperirea de către portughezi a estuarului fl. Congo
1879-84: H. Stanley explorează interiorul țării, punând bazele instaurării administrației belgiene
1885: „Statul Liber Congo” este recunoscut ca proprietate personală a regelui Leopold II
1908: colonie belgiană
1955: fondarea primei formațiui politice a populației locale
1960, 30. iun.: stat independent
1960-65: anarhie datorită incapacității guvernului de a-şi exercita autoritatea asupra întregului teritoriu, secesiunea provinciei Katanga din sud-est, bogată în resurse minerale
1965, 24 nov.: puterea este preluată de de col. Joseph Désiré Mobutu (din *1972* Mobutu Sese Seko). Autoritarism, sunt înfrânte mişcările secesioniste
1971-90: dezvoltare autarhică, ostilă investițiilor străine, declin economic
1996: război civil între forțele guvernamentale şi cele ale opoziției
1997: victoria forțelor de opoziție care ocupă capitala, războiul continuă având ca miză controlul asupra vastelor resurse minerale ale țării, fiind implicate şi statele vecine
2002, acord de încetare a focului, respectat în parte.

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 26 provincii autonome (din 2005), divizate în teritorii.

Côte d’Ivoire
Republica Côte d’Ivoire (Republica Coasta de Fildeş)
République de Côte d'Ivoire (franceză)

Date generale
Situare: V Africii Ecuatoriale, între 11°-4° lat N, 8°-3° long V.
Vecinătăți: V: Liberia 716 km, Guineea 610 km, N: Mali 532 km, Burkina Faso 584 km, E: Ghana 668 km, S: Oc. Atlantic.
Lungime linie de coastă: 515 km.
Indicativ stat: CI
Indicativ internet: .ci
Prefix telefonic: 00225

Ora GMT: 0
Suprafața: 322 463 km^2 (locul 67 în lume).
Populația (2008)*:* 18 373 060 loc.
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Laurent Koudou Gbagbo (*preşedinte*), Guillaume Kigbafori Soro (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 7 august (aniversarea proclamării independenței – 1960).
Membru: CEDEAO, ONU, UA, WTO.
Capitala: Yamoussoukro.
Limba oficială: franceza.
Moneda: 1 franc CFA = 100 centimes.

Cadrul natural
Relieful: predominant de podiş înalt (1 300-1 500 m alt.) în jumătatea nordică, montan în NV (munții Tiémé, Nimba, Dan, Tura) şi NE (Ms. Bonduku), colinar în partea centrală (Bongumanu, Banulé), câmpii în zona litorală (nisipoase în est) asociate cu relief lagunar.
Altitudinea maximă: 1 752 m (Mt. Nimba).
Clima: tropicală, în nord „climat sudanez", de savană cu două anotimpuri (ploios şi secetos) bine diferențiate.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 26,3; *ian.:* 27; *iul.:* 25,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 4; *dec.:* 5.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 2 146.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 116.
Hidrografia:
Pr. cursuri de apă: Bandama, Camoé, Cavally, Sassandra.
Pr. lacuri: Ayamé, Buyo, Kossou, Taabo.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,3.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 32,7.
Despăduriri (%): - 0,1.
Arii protejate (% din supr. totală): 16,9.
Pr. arii protejate: Asagny, Banco, Bouna, Comoé, Marahoué, Muntele Nimba, Pékó, Plaine des Eléphants, Taï.
Riscuri naturale: secete frecvente, mai ales în nord.

Repere istorice
1475: descoperirea litoralului de către portughezi
Sec. XVII-XVIII: începutul colonizării franceze
1893: colonie franceză
1910-58: parte din Africa Ecuatorială Franceză
1958: autonomie
1960, 07 aug.: stat independent, stabilitate socială şi politică
1995: alegeri prezidențiale şi parlamentare
1999: lovitură de stat militară
2000: noi alegeri, guvern de coaliție.

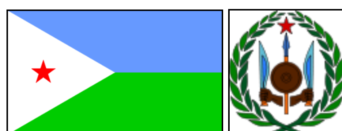
Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):

Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 19 regiuni divizate în 58 departamente.

Djibouti
Republica Djibouti

(itubiJ aayiruhmuJ) جمهورية جيبوتي(arabă)
République de Djibouti (franceză)

Date generale
Situare: E Africii, între 13°-11° lat N, 42°-43° long E.
Vecinătăți: N: Eritrea 109 km, V, S: Etiopia 349 km, SE: Somalia 58 km, E: Oc. Indian (G. Aden).
Lungime linie de coastă: 314 km.
Indicativ stat: DJI
Indicativ internet: .dj
Prefix telefonic: 00253
Ora GMT: + 3
Suprafața: 23 200 km^2 (locul 145 în lume)
Populația (2007)*:* 496 374 (locul 160 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Ismaïl Omar Guelleh (*preşedinte*), Dileita Mohamed Dileita (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 27 iunie (aniversarea proclamării independenței – 1977).
Membru: Liga Arabă, OCI, ONU, UA, WTO.
Capitala: Djibouti.
Limbi oficiale: araba şi franceza.
Moneda: 1 franc djibouti = 100 centimes.

Cadrul natural
Relieful: podiş vulcanic cu altitudini reduse în cea mai mare parte, dominat de câteva masive montane bazaltice (Goda, Moussa Ali); în partea central-nordică depresiune tectonică (Afar) cu cele mai scăzute altitudini de pe continentul african (-173 m), câmpie litorală îngustă, discontinuă, țărm coraligen.

Altitudinea maximă: 2 015 m (conul vulcanic Yebel Moussa Ali).

Clima: tropical-aridă.

Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 30; *ian.:* 25,5; *iul.:* 36,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 10; *dec.:* 9.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 165.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 18.

Hidrografia: nu are cursuri de apă permanente, lacuri sărate în depresiuni tectonice sub nivelul Oc. Planetar.

Pr. lacuri: Abbé, Alol, Assal.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,6.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 0,3.
Despăduriri (%): 0.
Arii protejate (% din supr. totală): 0,5.

Riscuri naturale: ariditate excesivă.

Repere istorice
Evul Mediu: Terit. populat de triburi afar şi issa
Sec. XIX: parte a Sultanatului Masqat şi Zanzibar
1859: începutul colonizării franceze
1896: colonie franceză sub denumirea „Coasta Franceză a Somalilor"
1967: populaţia votează împotriva unificării cu Somalia; este redenumită „Teritoriul Francez al populaţiilor Afar şi Issa"
1977, 27 iun.: independenţă, sub numele „Djibouti". Tensiunile între cele două grupuri etnice şi revendicările statelor vecine (Etiopia şi Somalia) au impus menţinerea în Djibouti a unei importante baze militare franceze.

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 5 regiuni şi 1 oraş (capitala), divizate în 11 districte.

Egipt
Republica Arabă Egipt
'مصرالعربيّة جمهوريّة (Jumhuriyat Misr al-Arabiyah) (arabă)

Date generale
Situare: NE Africii şi V Asiei (Sinai), între 32°-22° lat N, 25°-36° long E.
Vecinătăţi: V: Libia 1 115 km, S: Sudan 1 273 km, E: M. Roşie, NE: Israel 266 km, Fâşia Gaza (Palestina): 11 km, N: M. Mediterană.
Lungime linie de coastă: 2 450 km.
Indicativ stat: ET
Indicativ internet: .eg
Prefix telefonic: 0020
Ora GMT: + 2 (*vara*: + 3)
Suprafaţa: 997 690 km^2 (locul 29 în lume).
Populaţia (2009)*:* 76 000 000 loc. (locul 16 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%):

Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Muhammad Hosni Mubarak (*preşedinte*), Ahmed Nazif (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 23 iulie (aniversarea Revoluției – 1952).
Membru: EBRD, Liga Arabă, OCI, ONU, UA, WTO.
Capitala: Cairo/El Qâhira.
Limba oficială: araba.
Moneda: 1 liră egipteană = 100 piastres.

Cadrul natural
Relieful: Valea Nilului împarte teritoriul țării în două regiuni naturale: în vest *Deşertul Libiei*, parte a Deşertului Sahara, puțin fragmentat, ce scade în altitudine de la sud către nord, cu depresiuni (unele sub nivelul Oc. Planetar: Qattara: - 133 m), ape subterane şi oaze, iar în est *Deşertul Arabiei*, alcătuit dintr-un lanț muntos în partea mediană şi podişuri stâncoase dispuse lateral. Relieful din partea asiatică (Peninsula Sinai) creşte din N (podiş) către S (montan).

Altitudinea maximă: 2 637 m (Vf. Jabal Kātrīnāh – în Sinai).

Clima: tropical-aridă în cea mai mare parte, mediteraneeană pe litoralul nordic şi în Delta Nilului.

Temperatura medie anuală (°C)*:* Cairo: 21,3 / Assuan: 25,6 / Hurghada: 21,9 / Luxor: 24,5 *ian.:* Cairo: 14 / Assuan: 14,5 / Hurghada: 15,5 / Luxor: 14; *iul.:* Cairo: 28 / Assuan: 33,5 / Hurghada: 29,5 / Luxor: 32,5.

Nr. mediu de zile însorite: iun.: Cairo: 11 / Assuan: 12 / Hurghada: 11 / Luxor: 12; *dec.:* Cairo: 7 / Assuan: 9,5 / Hurghada: 8 / Luxor: 9,5.

Precipitații medii anuale (mm)*:* Cairo: 26 / Assuan: 0 / Hurghada: 5 / Luxor: 1.

Nr. mediu de zile cu ploaie: Cairo: 6 / Assuan: 0 / Hurghada: 0 / Luxor: 0.

Hidrografia: săracă, tributară Nilului, Mării Mediterane şi Mării Roşii, întinse perimetre endoreice.

Pr. curs de apă: Nilul (cel mai lung curs de apă din lume) – sectorul inferior.

Pr. lacuri: Nasser (lac de acumulare), Birket Qaran.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 1,8.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 0,1.
Despăduriri (%): - 2,6.
Arii protejate (% din supr. totală): 5,7.

Pr. arie protejată: Wadi Rishrash.

Riscuri naturale: ariditate excesivă.

Repere istorice
Mil. III î.Chr.: întemeierea civilizației egiptene
525 î.Chr.: ocupație persană
332 î.Chr.: ocupată de Alexandru cel Mare al Macedoniei
30 î.Chr.: provincie romană
395 d.Chr.: parte a Imperiului Bizantin
639-41: cucerirea arabă. Adoptarea islamismului şi limbii arabe
969: centru al Califatului Fatimid
1517: cucerit de Imperiul Otoman
Sec. XIX-1914: autonomie
1859-69: construirea Canalului Suez
1882: ocupație britanic care doresc să-şi protejeze interesele în Canalul Suez, pe fondul tulburărilor interne,
1914: protectorat britanică
1922, 28 feb.: independență, menținerea trupelor britanice
1923: monarhie constituțională, ascensiunea mişcărilor naționaliste (partidul Wafd)
1948-49: primul război cu Israelul, înfrângere
1952: lovitură de stat militară
1953: abolirea monarhiei
1954: preluarea puterii de către Abdel Nasser, reforme economice, implementarea unui „socialism arab” prin naționalizări, planificarea producției industriale, etatizarea sectorului bancar, reforma agrară
1956, 26 iul.: naționalizarea Canalului Suez
1956, oct.-nov.: Criza Suezului. Israelul ocupă Peninsula Sinai
1967, iun.: a treilea război cu Israelul

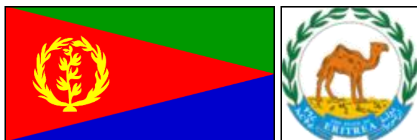
1970: politică economică de liberalizare şi încurajarea investiţiilor străine, distanţare de URSS
1973: Războiul de Yom Kippur
1978: tratatul de pace între Egipt şi Israel de la Camp David pune capăt războiului dintre cele două state, însă determină izolarea Egiptului în lumea arabă
1981: asasinarea preşedintelui Sadat
1987-89: reintegrare politică în cadrul statelor arabe
După 1990: recrudescenţă a fundamentalismului islamic
1998: încheierea programului de stabilizare a economiei, dezvoltare economică.

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 29 guvernorate (*muhafazat*) divizate în regiuni (*markazes*).

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:
- ✓ Teba şi necropolele sale
- ✓ Centrul vechi istoric din Cairo
- ✓ Piramidele din Gizeh şi oraşul antic Memphis
- ✓ Vestigiile paleocreştine de la Abu Mena
- ✓ Monumentele de la Abu Simbel şi Philae
- ✓ Mănăstirea Sf. Ecaterina de pe Muntele Sinai
- ✓ Wadi Al-Hitan („Valea Balenelor”)

Eritrea
Statul Eritrea
Hagere Ērtra (tigrinya)
(دولة إرتريا Dawlat Iritriya) (arabă)
State of Eritrea (engleză)
Stato dell’ Eritrea (italiană)

Date generale
Situare: E Africii, între 18°-12° lat N, 36°-43° long E.
Vecinătăţi: N, V: Sudan 605 km, S: Etiopia 912 km, Djibouti 109 km, E: M. Roşie.
Lungime linie de coastă: 2 234 km.
Indicativ stat: ER

Indicativ internet: .er
Prefix telefonic: 00291
Ora GMT: + 3
Suprafaţa: 121 144 km^2 (locul 97 în lume).
Populaţia (2005)*:* 4 401 009 loc (locul 118 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Isaias Afewerki (*preşedinte*).
Sărbătoare naţională: 24 mai (aniversarea proclamării independenţei – 1993).
Membru: ONU, UA.
Capitala: Asmara/Asmera.
Limbi vorbite: tigrinya (tigrigna), araba, engleza şi italiana.
Moneda: 1 nakfa = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: predominant muntos: Masivul Etiopian (peste 3 000 m alt) în partea centrală, cu structură bazaltică şi Munţii Danakil/Denak în SE (alt. în general sub 2 000 m). Depresiune largă în NV (500 - 1 000 m alt), câmpie litorală îngustă, ţărm fragmentat cu multe insule (arh. Dahlak).
Altitudinea maximă: 3 018 m (Vf. Soira).
Clima: tropicală cu precipitaţii bogate în zonele înalte şi aridă în zonele depresionare.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 18,3; *ian.:* 15; *iul.:* 18,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 6; *dec.:* 10.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 478.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 60.
Hidrografia: dată fiind configuraţia reliefului, râurile sunt scurte şi numeroase, cu debit bogat.
Pr. cursuri de apă: Baraka, Tekkezze/Atbara.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,2.
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 15,4.
Despăduriri (%): 0,3.
Arii protejate (% din supr. totală): 4,1.
Riscuri naturale: secete frecvente.

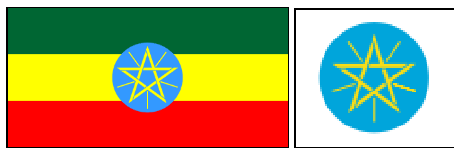
Repere istorice
Sec. I-VII d.Chr.: Regatul Aksum
Sec. IV: adpotarea creştinismului
Sec. VII: începutul pătrunderii influenţei arabe
1880: începutul colonizării italiene
1890: este proclamată colonia italiană Eritrea
1896: este fixată graniţa între Eritrea şi Etiopia
1936: unirea Eritreii cu Etiopia şi Somalia Italiană sub control italian
1936-41: parte a coloniei Africa de Est Italiană cu reşedinţa la Asmara
1941: intră sub administraţie militară britanică
1952: intră sub administraţie ONU care decide ca Eritrea să facă parte din Etiopia, ca regiune federală
1958: ia fiinţă o mişcare de guerillă care-şi propune separarea Eriteii de Etiopia
1962: autorităţile etiopiene abrogă unilateral statutul distinct al Eritreii, aceasta fiind integrată în Etiopia
1962: declanşarea unui lung şi sângeros război civil între trupele Etiopiei şi cele separatiste
1991: este constituit la Asmara un guvern provizoriu
1993, 24 mai: proclamarea independenţei Eritreii
1995: crearea unei zone de liber schimb între Etiopia şi Eritrea
1998: nou război între Etiopia şi Eritrea, pe fondul acuzaţiilor Eritreii de încălcare a graniţei
2000: acord de pace mediat de ONU; începerea negocierilor privind rezolvarea disputelor frontaliere dintre cele două state.

Repere socio-economice

Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 6 regiuni (*zobas*) divizate în districte (*subzobas*).

Etiopia
Republica Federală Democrată a Etiopiei
Ye-Ītyōp'iyā Fēdēralāwī Dēmōkrāsīyāwī Rīpeblīk (amharică)

Date generale
Situare: E Africii, între 15°-3° lat N, 33°-48° long E.
Vecinătăți: N: Eritrea 912 km, E: Djibouti 349 km, Somalia 1 600 km, S: Kenya 861 km, V: Sudan 1 606 km. *Nu are ieşire la mare.*
Indicativ stat: ETH
Indicativ internet: .et
Prefix telefonic: 00251
Ora GMT: + 3
Suprafața: 1 133 882 km^2 (locul 26 în lume).
Populația (2008)*:* 84 500 000 loc (locul 15 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică federală.
Şeful statului: Girma Wolde-Giorgis (*preşedinte*), Meles Zenawi Asres (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 28 mai (aniversarea înlăturării regimului Mengistu – 1991).
Membru: ONU, UA.
Capitala: Addis Abeba/Ādīs Ābeba.
Limba oficială: amharica (amhara).
Moneda: 1 birr = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: podiş înalt în partea centrală şi vestică (*Masivul Etiopian*), cu structură bazaltică, dominat de masive vulcanice (peste 4 000 m alt), cu depresiuni pe văi, ce coboară în trepte spre est. *Depresiunea Danakil=Afar* (în NE), endoreică, deşertică, sub nivelul oceanului Planetar (- 166 m); podiş (*Ograden*, în SE, cu relief monoton); partea central-sudică a țării este traversată de o zonă depresionară de origine tectonică, extremitatea N a Marelui Rift Est-African, acoperită cu lacuri.

Altitudinea maximă: 4 620 m (Vf. Ras Dashan).
Clima: predominant tropicală, cu noanțe deşertice şi diferențieri impuse de etajarea reliefului.
Temperatura medie anuală (^oC)*:* 13,1; *ian.:* 14,5; *iul.:* 15,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 5; *dec.:* 9.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 1 257.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 87.
Hidrografia: râuri repezi cu debit bogat, lacuri tectonice.
Pr. cursuri de apă: Akobo, Athbara, Chébéli, Nilul Albastru, Omo, Webi Shebeli.
Pr. lacuri: Abaya, Chew Bahir, Tana.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,1.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 13.
Despăduriri (%): 1,1.
Arii protejate (% din supr. totală): 16,4.
Pr. arii protejate: Mari (Omo), Menagasha, Metahara, Simien Mountains.
Riscuri naturale: secete frecvente.

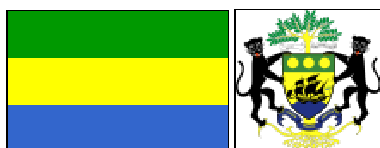
Repere istorice
Sec. I-VIII d.Chr.: Regatul Aksum
Sec. IV d.Chr.: adoptarea creştinismului
Sec. XIII: ia ființă statul medieval etiopian, care rezistă cu succes presiunilor otomane, britanice şi italiene
1896: cictorie asupra trupelor italiene în tentativa acestora de colonizare a Etiopiei, recunoşterea independenței statale a Etiopiei
1935-36: ocupată de trupe italiene
1945: eliberată cu sprijin britanic
1952: încorporarea Eritreii
1962: suprimarea statutului de autonomie acordat Eritreii
1962-92: război civil între forțele guvernamentale şi trupele
1975, 21 mar.: lovitură de stat militară, abolirea monarhiei, reforme
1977-78: mişcări secesioniste în Ogradеn, susținute de Somalia şi Eritea
1977-89: orientare către ideologia marxistă, vizând transformarea țării într-un stat socialist
1984, 1987: secete puternice, foamete, criză umanitară
1991: armata guvernamentală este înfrântă, puterea este preluată de un Consiliu de Stat provizoriu
Apr. 1992: prin intervenția SUA pune capăt luptelor
1994, 08 dec..: constituție
1995, 07 mai.: alegeri prezidențiale
1998-2000: conflict de graniță cu Eritrea

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile ($\%_0$) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 9 state (*kililoch*) şi 2 oraşe cu statut special: Addis Abeba şi Dire Dawa. Statele sunt divizate în 68 zone şi 556 *woredas* (dintre care 6 cu statut special)

Statul [kililoch]	**Suprafaţa [km²]**	**Populaţia [loc, est. 2005]**	**Densitatea [loc/km²]**	**Capitala**
Afar	96 708	1 359 000	14	Asayita
Amhara	156 960	18 626 000	119	Bahir Dar
Benshangul-Gumuz	50 248	610 000	12	Āsosa
Gambela	25 369	1 104 000	44	Gambela
Hārer	374	190 000	508	Hārer
Naţiunile şi Popoarele din Sud	112 727	14 490 000	129	Āwasa
Oromia	353 632	25 817 000	73	Addis Abeba
Somalia	279 252	4 218 000	15	Jijiga
Tigré	50 286	4 223 000	84	Mekele

Gabon
Republica Gaboneză
République Gabonaise (franceză)

Date generale
Situare: Africa Ecuatorială, între 2° lat N-4° lat S, 9°-14° long E.
Vecinătăţi: N: Guineea Ecuatorială 350 km, Camerun 298 km, E, S: R. Congo 1 903 km, V: Oc. Atlantic.
Lungime linie de coastă: 885 km.
Indicativ stat: G
Indicativ internet: .ga
Prefix telefonic: 00241
Ora GMT: + 1
Suprafaţa: 267 667 km² (locul 75 în lume).
Populaţia (2005)*:* 1 454 867 loc (locul 150 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Omar Bongo Ondimba (*preşedinte*), Jean Eyeghe Ndong (*prim-ministru*).
Sărbătoare naţională: 17 august (aniversarea proclamării independenţei – 1960).
Membru: OCI, ONU, UA, WTO.
Capitala: Libreville.
Limba oficială: franceza.
Moneda: 1 franc CFA = 100 centimes.

Cadrul natural
Relieful: variat: munţi în partea centrală (Cristal, Chaillu) şi în NE (Bélinga, Boka Boka, Batéké), fragmentaţi de bazinete depresionare (Okondja, Franceville); podişuri în NE şi SV (acoperite cu păduri de esenţe preţioase), cu întinse bazinete depresionare; câmpie în partea vestică, cu zone lacustre şi mlăştinoase; ţărmuri dantelate cu numeroase golfuri (Cap Lopez) şi lagune.
Altitudinea maximă: 1 574 m (Mt. de Cristal).
Clima: ecuatorială (caldă şi umedă).
Temperatura medie anuală (°C)*:* 23,7; *ian.:* 27; *iul.:* 25.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 4; *dec.:* 5.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 2 592.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 160.
Hidrografia:

Pr. curs de apă: Ogooué (navigabil), cu afluenții Ivondo, N'Gounié, Okano, Otooué.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 1,2.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 84,5.
Arii protejate (% din supr. totală): 3,4.
Pr. arii protejate: Lopé-Okanda, Moukalaba, Ofoué, Okanda, Wonga-Wongué.

Repere istorice
Evul Mediu: triburi bantu
1471: navigatori portughezi explorează țărmul
1839: începe colonizarea franceză
1886: unit cu Congo și inclus în colonia Congo Francez
1910: inclus în Africa Ecuatorială Franceză
1960, 17 aug.: stat independent, guvernare autoritară
1991: constituție nouă, este introdus pluripartitismul

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata șomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 9 provincii divizate în 37 departamente.

Gambia
Republica Gambia
Republic of The Gambia (engleză)

Date generale
Situare: V Africii, între 14°-13° lat N, 17°-14° long V.
Vecinătăți: N, E, S: Senegal 740 km, V: Oc. Atlantic.
Lungime linie de coastă: 80 km.
Indicativ stat: WAG
Indicativ internet: .gm
Prefix telefonic: 00220
Ora GMT: 0
Suprafața: 10 689 km^2 (locul 160 în lume).
Populația (2007)*:* 1 700 000 loc (locul 146 în lume).

Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Yahya Jammeh (*preşedinte*).
Sărbătoare națională: 18 februarie (aniversarea proclamării independenței – 1965).
Membru: CEDEAO, Commonwealth, OCI, ONU, UA, WTO.
Capitala: Banjul.
Limba oficială: engleza.
Moneda: 1 dalasi = 100 butut.

Cadrul natural
Relieful: câmpie joasă (sub 50 m alt.) de-a lungul cursului inferior al râului Gambia.
Clima: tropicală cu două anotimpuri: ploios şi secetos.
Temperatura medie anuală (^oC)*:* 26,7; *ian.:* 24,5; *iul.:* 27,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 8; *dec.:* 8.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 1 046.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 66.
Hidrografia:
Pr. curs de apă: Gambia.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,2.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 47,1.
Despăduriri (%): - 0,4.
Arii protejate (% din supr. totală): 3,2.

Repere istorice
Sec. XI-XII: parte din imperiile africane Takur, Ghana şi Gao
Sec. X: convertire la islam
1455: primii europeni (navigatori portughezi)
1588: explorarea fluviului Gambia de către englezi
1783: este unit cu Senegalul în colonia britanică Senegambia
1807: este separată de Senegal, care redevine colonie franceză
1965, 18 feb.: independență în cadrul Commonwealthului
1970, 24 apr: republică
1980-81: perioadă de instabilitate politică
1982-89: uniune politică cu Senegalul
1994: lovitură de stat militară, suspendarea constituției
1998: reintroducerea ordinii constituționale

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile ($\%_0$) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):

Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 5 diviziuni şi 1 oraş (capitala). Diviziunile sunt divizate în 37 districte.

Ghana
Republica Ghana
Republic of Ghana (engleză)

Date generale
Situare: Africa central-vestică, la N de Golful Guineii, între 11°-5° lat N, 3° long V-1° long E.
Vecinătăţi: N: Burkina Faso 549 km, E: Togo 877 km, S: Oc. Atlantic („Coasta de Aur"), V: Côte d'Ivoire 668 km.
Lungime linie de coastă: 539 km
Indicativ stat: GH
Indicativ internet: .gh
Prefix telefonic: 00233
Ora GMT: 0
Suprafaţa: 238 533 km^2 (locul 79 în lume)
Populaţia (2008)*:* 23 000 000 loc. (locul 48 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: John Atta-Mills (*preşedinte*), John Dramani Mahama (*vicepreşedinte*).
Sărbătoare naţională: 6 martie (aniversarea proclamării independenţei – 1957).
Membru: CEDEAO, Commonwealth, ONU, UA, WTO.
Capitala: Accra.
Limba oficială: engleza.
Moneda: 1 cedi = 100 pesewas.

Cadrul natural
Relieful: podişuri (Ashanti, Kwahu), ce coboară către ţărm şi câmpie depresionară (în partea centrală), drenată de Volta şi afluenţii săi; un mic lanţ montan în est (M-ţii Togo), cu altitudinile cele mai mari.
Altitudinea maximă: 884 m (Vf. Afadjato, în M-ţii Togo).
Clima: tropicală, influenţată de vânturile uscate dinspre Sahara şi de musonii dinspre Atlantic.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 22,4; *ian.:* 27,5; *iul.:* 24,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 5; *dec.:* 8.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 952.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 58.
Hidrografia: tributară bazinului Volta.
Pr. cursuri de apă: Daka, Kulpawn, Oti, Pra, Tano, Volta (Albă, Neagră şi Roşie).
Pr. lac: Volta (lac de acumulare).
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,3.
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 24,3.
Despăduriri (%): 2.
Arii protejate (% din supr. totală): 15,4.
Pr. arii protejate: Ankasa, Bia-Tawaya, Boin, Boufom, Bui, Digya, Gbele, Kolor, Kogyae, Krokosua, Mole, Yoyo.
Riscuri naturale: ariditate în N.

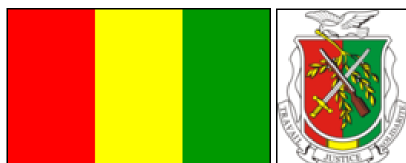
Repere istorice

Evul Mediu: civilizația africană ashanti
Sec. IV: prima formațiune statală
1471: navigatorii portughezi descoperă litoralul „Coastei de Aur”
1874: este proclamată colonie britanică
1896: statul Ashati este învins de către trupele britanice, fiind declarat protectorat
1946: prima colonie britanică din Africa a cărui legislativ este dominat de africani
1956: unirea coloniilor Togo Britanic cu Coasta de Aur
1957: proclamarea independenței sub numele de Ghana
1966-72: regim militar
1979, *1981*: lovituri de stat, degradarea situației economice
1983: ajutor al Băncii Mondiale, promovarea de reforme economice
1992: constituție
1996: criză economică pe fondul unor masive cheltuieli guvernamentale

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 10 regiuni divizate în 138 districte.

Guineea
Republica Guineea
République de Guinée (franceză)

Date generale
Situare: V Africii, între 13°-7° lat N, 15°-8° long V.
Vecinătăți: NV: Guineea Bissau 386 km, N: Senegal 330 km, NV: Mali 858 km, SV: Côte d’Ivoire 610 km, S: Liberia 563 km, Sierra Leone 652 km, V: Oc. Atlantic.
Lungime linie de coastă: 320 km.
Indicativ stat: RG
Indicativ internet: .gn
Prefix telefonic: 00224
Ora GMT: 0
Suprafața: 245 857 km^2 (locul 76 în lume).

Populația (2005)*:* 10 211 437 loc. (locul 85 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: Republică prezidențială
Şeful statului: Moussa Dadis Camara (*preşedinte*), Kabiné Komara (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 2 octombrie (aniversarea proclamării independenței – 1958).
Membru: CEDEAO, OCI, ONU, UA, WTO.
Capitala: Conakry.
Limba oficială: franceza.
Moneda: 1 franc de Guineea = 100 cauris.

Cadrul natural
Relieful: diversificat, muntos în partea centrală (Masivul Fouta Djallon) şi de SE (Masivul Guineii Superioare), între care se interpune o zonă de podiş cu altitudini mai reduse (Platoul Mandingue) şi un bazinet depresionar (Bazinul Siguiri), iar în vest o câmpie litorală lată, cu țărm lagunar.
Altitudinea maximă: 1 752 m (Vf. Nimba în Masivul Guineii Superioare).
Clima: tropicală, cu două anotimpuri (ploios şi secetos) şi diferențieri impuse de etajarea altitudinală.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 25,6; *ian.:* 26,5; *iul.:* 25.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 5; *dec.:* 7.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 3 235.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 142.
Hidrografia: îşi au izvoarele două dintre cele mai mari râuri ale Africii de Vest: Niger şi Senegal.
Pr. cursuri de apă: Bafing (Senegal), Milo, Niger, Sankarani, Tinkisso.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,2.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 27,4.
Despăduriri (%): 0,5.
Arii protejate (% din supr. totală): 6,4.
Pr. arii protejate: Kankan, Mt. Nimba.

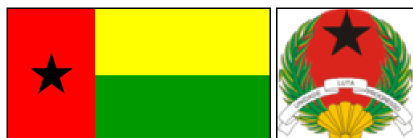
Repere istorice
Evul Mediu: parte a civilizațiilor africane Ghana şi Mali
Sec. XV: stat independent sub numele „Fouta Djalon”, explorarea coastelor de către portughezi
1880: începe colonizarea franceză
1882: colonie franceză
1904-57: parte din Africa Occidentalã Franceză
1946: intră în Uniunea Franceză
1958, 02 oct..: independență
1958-84: dezvoltare socialistă, centralizarea economiei, stat monopartit, apropiere de URSS
1984: decesul lui A. Sékou Touré, lovitură de stat militară, reforme orientate spre economia de piață
1991: constituție care permite înființarea de partide politice
1995, 11 iun.: primele alegeri libere de la dobândirea independenței

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):

Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 7 regiuni divizate în 33 prefecturi. Capitala are statut de zonă specială.

Guineea Bissau
Republica Guineea-Bissau
República da Guiné-Bissau (portugheză)

Date generale
Situare: V Africii, între 13°-11° lat N, 17°-13° long V.
Vecinătăți: N: Senegal 338 km, E, SE: Guineea 386 km, V, SV: Oc. Atlantic.
Lungime linie de coastă: 350 km.
Indicativ stat: GNB
Indicativ internet: .gw
Prefix telefonic: 00245
Ora GMT: 0
Suprafața: 36 125 km^2 (locul 133 în lume).
Populația (2005)*:* 1 586 000 loc (locul 148 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Raimundo Pereira (*preşedinte*), Carlos Domingos Gomes Júnior (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 24 septembrie (aniversarea proclamării independenței – 1973).
Membru: CEDEAO, OCI, ONU, UA, WTO.
Capitala: Bissau.
Limba oficială: portugheza.
Moneda: 1 franc CFA = 100 centimes.

Cadrul natural
Relieful: în general plat, se diferențiază o regiune colinară de joasă înălțime în interior şi o câmpie litorală cu mlaştini în zona de coastă. Țărm fragmentat, cu numeroase golfuri şi insule (circa 60).
Altitudinea maximă: 240 m.
Clima: tropicală, cu două anotimpuri (ploios şi secetos).
Temperatura medie anuală (°C)*:* 26,6; *ian.:* 25,5; *iul.:* 26,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 7,5; *dec.:* 6.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 1 819.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 94.
Hidrografia:
Pr. cursuri de apă: Cacheu, Corubal, Geba.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,2.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 73,7.
Despăduriri (%): 0,5.

Repere istorice
1588: teritoriu este descoperit de portughezi
Sec. XVII-XVIII: bază a comerțului de sclavi spre Brazilia
1879: colonie portugheză (Guineea Portugheză)

1951: teritoriu portughez de peste mări
1956: înfiinţarea primei formaţiuni politice a populaţiei autohtone
1963: începe mişcarea de rezistenţă armată împotriva autorităţilor coloniale
1973, 24 sep.: independenţă
1980, 14 nov.: lovitură de stat militară, înlăturarea preşedintelui, regim militar
1984: reinstaurarea regimului civil, economie de piaţă
1991: renunţarea la sistemul partidului unic
1994, 03 iul.: primele alegeri libere
1998-99: revoltă militară, înlăturarea din funcţie a preşedintelui
1999: alegeri
2000: lovitură de stat, instabilitate politică

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 8 regiuni şi 1 sector autonom (capitala). Regiunile sunt divizate în 37 sectoare.

Guineea Ecuatorială
Republica Guineea Ecuatorială
República da Guiné Equatorial (spaniolă)
República de Guinea Ecuatorial (franceză)

Date generale
Situare: Africa Ecuatorială. Cuprinde o parte continentală (Mbini) şi una insulară (Ins. Bioko, Corisco, Elobey), între 4° lat N-2º lat S, 8°-11° long E.
Vecinătăţi: N: Camerun 189 km, E, S: Gabon 350 km, V: Oc. Atlantic (G. Guineei).
Lungime linie de coastă: 296 km.
Indicativ stat: GQ
Indicativ internet: gq
Prefix telefonic: 00240
Ora GMT: + 1
Suprafaţa: 28 051 km^2 (locul 140 în lume).
Populaţia (2005)*:* 504 000 loc.
Structură etnică (%)*:*

Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Teodoro Obiang Nguema Mbasogo (*preşedinte*), Ignacio Milam Tang (*prim-ministru*).
Sărbătoare naţională: 12 octombrie (aniversarea proclamării independenţei – 1968).
Membru: ONU, UA.
Capitala: Malabo.
Limbi oficiale: spaniola şi franceza.
Moneda: 1 franc CFA = 100 centimes.

Cadrul natural
Relieful: în partea continentală: dominant de podiş şi munţi cu altitudini relativ reduse; în partea insulară: relief montan, vulcanic.

Altitudinea maximă: 3 008 m (Vf. Basilé, pe Ins. Bioko).

Clima: ecuatorială, cu regim de precipitaţii alternativ.

Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 25,7; *ian.:* 25; *iul.:* 25.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 2; *dec.:* 3.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 1 900.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 109.

Hidrografia:

Pr. cursuri de apă: Mbini, Woleu (în sectorul continental).

Emisii CO_2/loc (t/loc): 8.
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 58,2.
Despăduriri (%): 0,9.
Arii protejate (% din supr. totală): 16,8.

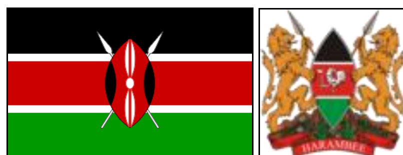
Pr. zone protejate: Monte Alen, Monte Raices, Pico de Santa Isabel, Río Ekuka.

Repere istorice
Evul Mediu: terit. continental este locuit de triburi bantu
1569, 1471: insulele Fernando Poó şi Annobón sunt descoperite de portughezi
1778: sunt cedate Spaniei
După 1926: colonizare spaniolă şi formarea coloniei Guineea Spaniolă
1968, 12 oct.: independenţă sub numele de Guineea Ecuatorială
1968-79: perioadă de dictatură represivă
1979, 03 aug.: lovitură de stat militară
1991: constituţie nouă, regim democratic
1993: alegeri parlamentare boicotate de opoziţie
1996: primele alegeri prezidenţiale după dobândirea independenţei

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 7 provincii divizate în districte.

Kenya
Republica Kenya
Jamhuri Ya Kenya (swahili)
Republic of Kenya (engleză)

Date generale
Situare: E Africii Ecuatoriale, între 5° lat N-5° lat S, 34°-42° long E.
Vecinătăți: NV: Sudan 232 km, N: Etiopia 861 km, E: Somalia 682 km, SE: Oc. Indian, S: Tanzania 769 km, V: Uganda 933 km.
Lungime linie de coastă: 536 km
Indicativ stat: EAK
Indicativ internet: .ke
Prefix telefonic: 00254
Ora GMT: + 3
Suprafața: 582 646 km^2 (locul 45 în lume).
Populația (2008)*:* 37 953 840 loc. (locul 36 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Mwai Kibaki (*preşedinte*), Raila Amollo Odinga (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 12 decembrie (aniversarea proclamării independenței – 1963).
Membru: EAC, Commonwealth, ONU, UA, WTO.
Capitala: Nairobi.
Limbi oficiale: swahili şi engleza.
Moneda: 1 kenya shiling = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: variat, cu podişuri înalte (Yatta în S, Turkana în NV) şi cu munți vulcanici (Aberdare, Ndoto), fragmentați de Marele Rift African; câmpii în E (Woyamdero, Bun, Ngangerabeli), cu sectoare colinare în NE (Colinele Danissa) şi deşertice în N (Deşertul Chalbi), țărm jos, coraligen.
Altitudinea maximă: 5 194 m (Mt. Kenya, care dă numele statului).
Clima: ecuatorială, tropicală şi temperată până la rece, etajată în funcție de altitudine.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* Nairobi: 17,6 / Mombasa: 26,3; *ian.:* Nairobi: 18 / Mombasa: 27,5; *iul.:* Nairobi: 15 / Mombasa: 24.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: Nairobi: 6 / Mombasa: 7; *dec.:* Nairobi: 8 / Mombasa: 9.
Precipitații medii anuale (mm)*:* Nairobi: 1 072 / Mombasa: 1 195.
Nr. mediu de zile cu ploaie: Nairobi: 121 / Mombasa: 132.
Hidrografia: Tana, singurul râu navigabil cu regim regulat, lacuri tectonice ce țin de Marele Rift African
Pr. cursuri de apă: Athi, Galana, Sebaki, Tana (navigabil).
Pr. lacuri: Amboseli, Baringo, Magadi, Rudolf (Turkana), Victoria.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,3.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 6,2.
Despăduriri (%): 0,3.
Arii protejate (% din supr. totală): 12,3.
Pr. arii protejate: Aberdare, Amboseli, Arawale, Kitui-Sud, Kora, Losai, Marsabit, Meru, Mount Kenya, Mount Elgon, Nakuru, Maralal, Masaï-Mara, Nairobi, Nyandarua, Rahole, Ruma, Samburu-Shaba, Shimba Hills, Sibiloi, South West Mau, Tana, Tsavo, Turkana, Watumu.

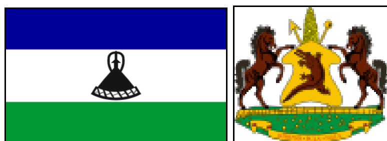
Riscuri naturale: secete în N, avalanşe în zonele montane.

Repere istorice
Evul Mediu: triburi bantu, apoi nilote
Sec. VII-VIII: pătrunderea influenţei arabe
1498: Vasco da Gama, primul european care atinge coastele Kenyei
1505-1729: colonizare portugheză
1729-1895: dominaţia Sultanului arab de Oman-Zanzibar
1895: protectorat britanic
1920: colonie britanică
1924: începerea mişcărilor de afirmare a identităţii naţionale
1952-59: revoltă violentă a populaţiei locale („Mau-Mau")
1963, 12 dec.: independenţă, dominion în cadrul Commonwealthului
1964, 12. dec.: republică
1964-78: deschidere către economia de piaţă, stabilitate economică şi politică
1991: introducerea sistemului pluripartit
1992-95: tensiuni interetnice
1998: atac terorist Al Qaeda asupra ambasadei SUA din Nairobi

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 8 provincii (*mkoa*) conduse de comisari provinciali. Acestea sunt divizate în 69 districte (*wilaya*), 497 diviziuni (*taarafa*), 2 427 locaţii (*mtaa*) şi 6 612 sublocaţii (*mtaa mdogo*).

Lesotho
Regatul Lesotho
Muso oa Lesotho (sotho/sesotho)
Kingdom of Lesotho (engleză)

Date generale
Situare: S Africii, formează o enclavă în R. Africa de Sud, între 29°-31° lat S, 27°-29° long E.
Vecinătăţi: R. Africa de Sud 909 km. *Nu are ieşire la mare.*
Indicativ stat: LS

Indicativ internet: .ls
Prefix telefonic: 00266
Ora GMT: + 2
Suprafața: 30 355 km^2 (locul 136 în lume).
Populația (2005): 1 795 000 loc (locul 146 în lume).
Structură etnică (%):
Structură confesională (%):
Formă de guvernământ: monarhie constituțională.
Şeful statului: Letsie III (*rege*), Bethuel Pakalitha Mosisili (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 4 octombrie (aniversarea proclamării independenței – 1966)
Membru: Commonwealth, ONU, SACU, SADC, UA, WTO
Capitala: Maseru.
Limbi oficiale: sotho (sesotho) şi engleza.
Moneda: 1 loti (pl. maloti) = 100 lisente.

Cadrul natural
Relieful: alcătuit din munți (Drakensberg = M. Scorpiei în S, M. Maluti în N), acoperiți cu păduri şi platourile vulcanice în partea centrală, principala regiune agricolă a țării.
Altitudinea maximă: 3 482 m.
Clima: temperat-continental aridă, cu oscilații climatice mari în raport de anotimp.
Temperatura medie anuală (°C): 15,6; *ian.:* 22,5; *iul.:* 8.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 8; *dec.:* 10.
Precipitații medii anuale (mm): 625.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 68.
Hidrografia:
Pr. cursuri de apă: Makheleng, Orange.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,1.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 0,3.
Despăduriri (%): - 2,7.
Arii protejate (% din supr. totală): 0,2.
Pr. arii protejate: Qeme, Sehlabathebe.

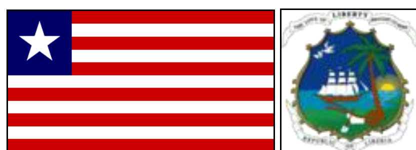
Repere istorice
Evul Mediu: triburi de boşimani
Sec. XIX: triburi basuto (de origine bantu)
1820-70: unificarea triburilor basuto
1868: protectorat britanic
1884: colonie britanică
1966, 4 oct.: independență
1986, 1991, 1995: lovituri de stat militare
1998, 2002: alegeri

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):

Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 10 districte divizate în 80 de constituențe şi 129 comunități locale.

Liberia
Republica Liberia
Republic of Liberia (engleză)

Date generale
Situare: V Africii, între 8°-4° lat N, 11°-7° long V.
Vecinătăți: NV: Sierra Leone 306 km, N: Guineea 563 km, E: Côte d'Ivoire 716 km, S, SV: Oc. Atlantic
Lungime linie de coastă: 579 km.
Indicativ stat: LB
Indicativ internet: .lr
Prefix telefonic: 00231
Ora GMT: 0
Suprafața: 97 754 km^2 (locul 106 în lume).
Populația (2008)*:* 3 489 072 (locul 129 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Ellen Johnson Sirleaf (*preşedinte*), Joseph Nyumah Boakai (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 26 iulie (aniversarea proclamării independenței – 1847).
Membru: CEDEAO, ONU, UA.
Capitala: Monrovia.
Limba oficială: engleza.
Moneda: 1 liberian dollar = 100 cents.

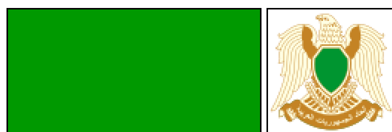
Cadrul natural
Relieful: variat, se disting trei subunități: munți cu altitudini reduse în nord (Wologisi, Wanigisi, Nimba), podiş bazaltic (400-600 m alt.), acoperit cu junglă în partea centrală, câmpie joasă, mlăştinoasă, fragmentată de lagune în zona litorală.
Altitudinea maximă: 1 752 m (Mt. Nimba).
Clima: tropical-musonică, atenuată de o briză răcoroasă în zonele litorale.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 25,7; *ian.:* 26,5; *iul.:* 24,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 3; *dec.:* 7.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 5 135.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 182.
Hidrografia:
Pr. cursuri de apă: Cavalla, Cestos, Lofa, Mano, Saint John, Saint Paul.
Pr. lac: Piso.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,1.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 32,8.
Despăduriri (%): 1,8.
Arii protejate (% din supr. totală): 15,8.
Pr. arii protejate: Bokoma, Mount Wutivi, Tiempo.

Repere istorice
Sec. XV: navigatorii portughezi explorează coastele Liberiei
1822: SUA cumpără o fâşie de teren pe litoralul liberian unde stabileşte primii negri eliberați din sclavie
1847, 26 iul.: independență, primul stat independent din Africa neagră
1877: partidul True Whig al liberienilor americani monopolizează puterea
1926: venirea unei companii agricole americane, primul pas către modernizare economică
1944: politica unificării, integrarea indigenilor în viața politică
1980: lovitură de stat militară
1989-96, 1999-2003: războaie civile, anarhie
2003-05: guvern de tranziție
2005, 8 nov.: alegeri prezidențiale

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 15 comitate divizate în districte şi clanuri.

Libia
Marea Jamahiriye Arabă Socialistă Populară Libiană
الجماهيرية العربية الليبية الشعبية الاشتراكية العظمى
(Al-Jamāhīriyyah al-Arabiyyah al-Lībiyyah aš-Šabiyyah al-Ištirākiyyah al-Uthmā) (arabă)

Date generale
Situare: N Africii, între 33°-20° lat N, 10°-25° long E.
Vecinătăți: N: M. Mediterană, E: Egipt 1 115 km, SE: Sudan: 383 km, S: Ciad 1 055 km, Niger 354 km, V: Algeria 982 km, NV: Tunisia 459 km.
Lungime linie de coastă: 1 770 km.
Indicativ stat: LAR
Indicativ internet: .ly
Prefix telefonic: 00218
Ora GMT: + 2
Suprafața: 1 757 000 km^2 (locul 16 în lume).
Populația (2008)*:* 6 173 579 (locul 105 în lume).
Structură etnică:

Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică socialistă.
Şeful statului: Muammar al-Gaddafi (*liderul Revoluției, preşedinte al statului*), Imbarek Shamekh (*secretar general al Congresului Poporului*), Baghdadi Ali al-Mahmudi (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 1 septembrie (aniversarea Marii Revoluții – 1969).
Membru: Liga Arabă, OCI, ONU, OPEC, UA.
Capitala: Tripoli/Tarābulus.
Limba oficială: araba.
Moneda: 1 dinar = 1 000 diharms

Cadrul natural
Relieful: câmpie litorală îngustă în nord, principala zonă agricolă a țării, fragmentată de Deşertul Sirta în două zone: Cyrenaica (în NE), cu munți de altituni reduse (Munții Verzi = Djebel el Akhdar) şi Tripolitania (în NV), zona cea mai populată, cu relief de podiş (Djebel Nefousa); câmpie deşertică în partea centrală, presărată cu masive izolate (alt. max. 1 200 m), ce creşte în altitudine către S şi SV, într-un sector al M. Tibesti, unde sunt cele mai mari altitudini din țară.
Altitudinea maximă: 2 286 m (Mt. Djebel Kemet).
Clima: temperat-uscată în zona litorală, tropicală şi subtropicală în jumătatea nordică, tropical-uscată (deşertică) în sud, unde se înregistrează frecvent cele mai ridicate temperaturi de pe Glob (până la 57°C).
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* Tripoli: 19,6 / Al Kufrah: 23; *ian.:* Tripoli: 12,5 / Al Kufrah: 13; *iul.:* Tripoli: 25,5 / Al Kufrah: 30,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: Tripoli: 10 / Al Kufrah: 11; *dec.:* Tripoli: 5 / Al Kufrah: 8.
Precipitații medii anuale (mm)*:* Tripoli: 284 / Al Kufrah: 2.
Nr. mediu de zile cu ploaie: Tripoli: 37 / Al Kufrah: 0.
Hidrografia: alcătuită predominant din ueduri şi oaze; nu există cursuri de apă permanente.
Pr. lacuri (oaze): Brak, Ghadames, Ghat, Kufra, Sebha.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 7,7.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 0,1.
Despăduriri (%): 0.
Arii protejate (% din supr. totală): 0,1.
Pr. arii protejate: Bakour, Rekab, Wadi El-Kuf.
Riscuri naturale: ariditate excesivă.

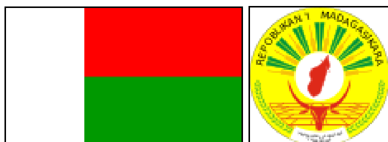
Repere istorice
Antichitate: triburi hamite, colonii feniciene, greceşti, influențe cartagineze, egiptene, romane, vandale, bizantine
641-43: cucerire arabă, islamizare
1556-1912: parte a Imperiului Otoman (Tripolitania)
1912-43: colonie italiană
1943-47: este ocupată de trupe britanice
1947-51: teritoriu sub tutelă ONU
1951, 24 dec.: independență, regat
1959: descoperirea resurselor de petrol
1969, 1 sep.: lovitură de stat militară. Abolirea monarhiei, proclamarea republicii
1977, 2 mar.: Jamahiria Arabă Libiană Populară Socialistă
Anii 1980: conflict cu Ciadul pentru fâşia Aozou
1986, apr.: bombardamente americane asupra oraşelor Tripoli şi Benghazi
1992: sancțiuni internaționale împotriva Libiei
2003: guvernul libian îşi asumă responsabilitatea pentru atacurile teroriste din anii '80 şi cooperează în lupta antiteroristă

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):

Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 32 *sha'biyah* (municipalități).

Madagascar
Republica Madagascar
Repoblikan'i Madagasikara (malgaşă)
Republique de Madagascar (franceză)

Date generale
Situare: insulă la SE de Africa, între 12°-26° lat S, 43°-50° long E.
Vecinătăți: V: Canalul Mozambic, E: Oc. Indian.
Lungime linie de coastă: 4 828 km.
Indicativ stat: RM
Indicativ internet:.mg
Prefix telefonic: 00261
Ora GMT: + 3
Suprafața: 587 041 km^2 (locul 44 în lume).
Populația (2008)*:* 20 042 551 loc. (locul 55 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Andry Nirina Rajoelina (*preşedintele Inaltei Autorități de Tranziție*), Monja Roindefo Zafitsimilavo (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 26 iunie (aniversarea proclamării independenței – 1960).
Membru: ONU, UA, WTO.
Capitala: Antananarivo/Tananarive.
Limbi oficiale: malgaşa şi franceza.
Moneda: 1 malagasy ariary = 5 iraimbilanja.

Cadrul natural
Relieful: de origine vulcanică, dispus în amfiteatru cu un platouri granitice în partea centrală (Imérina, Analamaitso), dominate de masive vulcanice (Tsaratanana în N, Isalo şi Ivakoany în S); podişuri în V (Bongolava, Bemaraha) formate din calcare şi gresii; câmpie litorală îngustă în E.
Altitudinea maximă: 2 876 m (Vf. Maromokotro).
Clima: tropicală cu două anotimpuri, etajată în funcție de altitudine, cu precipitații bogate în E.
Temperatura medie anuală (°C): 18,7; *ian.:* 21; *iul.:* 14,5.
*Nr. mediu de zile însorite: iun:*7; *dec.:* 7.

Precipitații medii anuale: (mm): 121.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 89.

Hidrografia:

Pr. cursuri de apă: Betsiboka, Ikopa, Mangoky, Onilahy, Sofia, Tsiribihina.
Pr. lac: Aloatra.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,1.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 22,1.
Despăduriri (%): 0,3.
Arii protejate (% din supr. totală): 3,1.

Pr. arii protejate: Andohahela, Ankarafantsika, Isalo, Marojeji, Mt. Ambre, Tsaratanana, Tsingy du Bemaraha, Zahamena.

Repere istorice

Mil. I d.Chr.: triburi africane, influențe arabe şi indo-malaeze
Sec. X-XI: pătrunderea islamismului
1500: este descoperită de portughezi
Sec. XVII: regatul absolutist Merina
1810/28: unificarea insulei, proclamarea Regatului Madagascar
1885: protectorat francez (colonie din *1896*)
1942-43: ocupat de trupe britanice şi americane
1943: reinstaurarea administrației franceze
1947: revolte anticoloniale
1960, 26 iun.: proclamarea independenței
1975, 21 dec.: proclamarea Republicii Democratice Madagascar, stat socialist
1991, dec.: guvern de coaliție
1993: alegeri libere
2000: inundații catastrofale

Repere socio-economice

Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (%$_0$) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 6 provincii autonome (*faritany mizakatena*), divizate în 22 regiuni, 116 districte, 1 548 comune şi 16 969 *fokontany*. Oraşele mari au statut de comune urbane, similar cu cel al districtelor.

Provincii autonome (*faritany mizakatena*): Antananarivo, Antsiranana, Fianarantsoa, Mahajanga, Toamasina şi Toliara.

Malawi
Republica Malawi

Dziko la Malaŵi (chichewă)
Republic of Malawi (engleză)

Date generale

Situare: SE Africii, între 9°-17° lat S, 33°-36° long E.
Vecinătăţi: N, NE: Tanzania 475 km, E, S, SV: Mozambic 1 569 km, NV: Zambia 837 km. *Nu are ieşire la mare.*
Indicativ stat: MW
Indicativ internet: .mw
Prefix telefonic: 00265
Ora GMT: + 2
Suprafaţa: 118 484 km^2 (locul 98 în lume).
Populaţia (2008)*:* 13 931 831 loc.
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Bingu wa Mutharika (*preşedinte*).
Sărbătoare naţională: 6 iulie (aniversarea proclamării republicii – 1966).
Membru: Commonwealth, ONU, SADC, UA, WTO.
Capitala: Lilongwe.
Limbi oficiale: chichewa şi engleza.
Moneda: 1 kwacha = 100 tambala

Cadrul natural

Relieful: podişuri înalte (Nyika, Viphiya) fragmentate de văi fertile la vest de Lacul Malawi, coline şi masive montane în sud (Mlanje Mountains).
Altitudinea maximă: 3 002 m (Mt. Sapitwa, în S).
Clima: tropicală cu diferenţieri induse de altitudine.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 19,8; *ian.:* 22; *iul.:* 15.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 8; *dec.:* 6.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 846.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 58.
Hidrografia:
Pr. cursuri de apă: Bua, Dwangwa, Rukuru,
Pr. lacuri: Malawi, Malombe, Zomba.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,07.
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 36,2.
Despăduriri (%): 0,9.
Arii protejate (% din supr. totală): 16,3.
Pr. arii protejate: Kasungu, Lengwe, Majete, Malawi, Mwabvi, Nkhota-Kota.

Repere istorice

Sec. XVI: triburi bantu
1835: pătrunderea triburilor zuluse
1891: protectorat britanic (Africa Centrală Britanică, din *1907*: Nyassaland)
1953-62: inclus în Federaţia Africii Centrale (Rhodesia-Nyassaland)
1964, 6 iul.: independenţă, dominion britanic
1966, 6 iul.: republică, regim autoritar
1975-92: refugiaţi din Mozambic
1994: alegeri pluripartite

Repere socio-economice

Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (%$_0$) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 3 regiuni divizate în 28 districte ce cuprind aproximativ 250 autorități tradiționale şi 110 cartiere administrative.

Mali
Republica Mali
République du Mali (franceză)

Date generale
Situare: V Africii, între 25°-10° lat N, 12° long V-4° long E.
Vecinătăți: NV: Mauritania 2 237 km, NE: Algeria 1 376 km, E, SE: Niger 821 km, S: Burkina Faso 1 000 km, Côte d'Ivoire 532 km, SV: Guineea 858 km, V: Senegal 419 km. *Nu are ieşire la mare*.
Indicativ stat: RMM
Indicativ internet: .ml
Prefix telefonic: 00223
Ora GMT: 0
Suprafața: 1 248 574 km^2 (locul 22 în lume).
Populația (2007)*:* 11 995 402 loc. (locul 71 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică
Şeful statului: Amadou Toumani Touré (*preşedinte*), Modibo Sidibé (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 22 septembrie (aniversarea proclamării independenței – 1960).
Membru: CEDEAO, OCI, ONU, UA, WTO.
Capitala: Bamako.
Limba oficială: franceza.
Moneda: 1 franc CFA = 100 centimes.

Cadrul natural
Relieful: deşertic (Sahara), constituit din câmpii cu sectoare mlăştinoase şi podişuri de altitudini reduse (Adrar des Iforas în NE, Mandingue în SV - prelungire a masivului Fouta Djallon).
Altitudinea maximă: 960 m.
Clima: tropicală, uscată în nord (deşertică), cu două anotimpuri (ploios şi secetos) în sud.

Temperatura medie anuală (^oC)*:* 27,8; *ian.:* 25; *iul.:* 27.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 8; *dec.:* 8,5.
Precipitații medii anuale (mm): 976.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 71.

Hidrografia: dominată de Niger şi afluenții săi din sectorul mijlociu.
Pr. cursuri de apă: Baoulé, Bani, Niger, Senegal.
Pr. lacuri: Débo, Faguibine, Manantali, Sélingue.

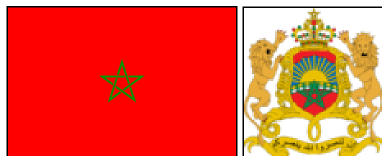
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,05.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 10,3.
Despăduriri (%): 0,8.
Arii protejate (% din supr. totală): 3,7.
Pr. arii protejate: Bodinko, Boucle de Baoulé, Fina, Keniaboulé, Sousan, Talikourou.
Riscuri naturale: ariditate excesivă.

Repere istorice
Sec. IV-XI: Imperiul Ghana
Sec. X-XI: islamizare
Sec. XIII-XVI: imperiile Mali şi Songhay
1864: începerea colonizării franceze
1880: colonie franceză (din *1920*: Sudanul Francez)
1904-58: parte a Africii Occidentale Franceze
1960, 22 sep.: independență, politică de stânga
1968, 1991: lovituri de stat militare
1992: primele alegeri libere, regim civil

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 8 regiuni şi 1 district (Districtul capitalei). Regiunile sunt divizate în 49 cercuri şi 288 arondismente.

Maroc
Regatul Maroc
(المملكة المغربية Al Mamlakah al-Maghribiyah) (arabă)

Date generale

Situare: NV Africii, între 36°-27° lat N, 13°-1° long V.
Vecinătăți: N: M. Mediterană, Spania (Ceuta 6,3 km, Melilla 9,6 km), E, SE: Algeria 1 559 km, SV: Sahara Occidentală 443 km, V: Oc. Atlantic.
Lungime linie de coastă: 1 835 km.
Indicativ stat: MA
Indicativ internet: .ma
Prefix telefonic: 00212
Ora GMT: 0
Suprafața: 458 730 km^2 (locul 54 în lume).
Populația (2008)*:* 31 352 000 loc. (locul 37 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: monarhie constituțională.
Şeful statului: Mohammed VI (*rege*), Abbas El Fassi (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 30 iulie („Sărbătoarea Tronului”).
Membru: EBRD, Liga Arabă, OCI, ONU, WTO.
Capitala: Rabat.
Limba oficială: araba.
Moneda: 1 diharm = 100 centimes.

Cadrul natural

Relieful: variat, cuprinde toate treptele de relief: Munții Atlas, în partea mediană, cu trei sectoare: Atlasul Înalt în partea centrală (peste 4 000 m alt); Atlasul Mediu în N (alt. max.: 3 340 m) şi Anti-Atlasul în S; Munții Rif în N, formați din lanțuri paralele (alt. max.: 2 452 m); podişurile – sunt dispuse lateral M. Atlas: Podişul Marocan la V, puternic erodat cu alt. de până la 1 000 m şi Podişul Rekkam în NE; sectoare de câmpie pe litoral (Gharb, Chaouia) şi în S (în Sahara Occidentală).

Altitudinea maximă: 4 165 (Vf. Djebel Toubkal, în Atlasul Înalt).

Clima: mediteraneeană în N, tropical-uscată (deşertică) în S, oceanică pe țărmul atlantic, etajată în raport de alt. în Atlas.

Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* Rabat: 17,8 / Marrakech: 19,7; *ian.:* Rabat: 13 / Marrakech: 12,5; *iul.:* Rabat: 22,5 / Marrakech: 28.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: Rabat: 10 / Marrakech: 11; *dec.:* Rabat: 5 / Marrakech: 7.
Precipitații medii anuale (mm)*:* Rabat: 552 / Marrakech: 424.
Nr. mediu de zile cu ploaie: Rabat: 53 / Marrakech: 52.

Hidrografia: râuri ce izvorăsc din Atlas şi se varsă în Oc. Atlantic sau M. Mediterană; deficitară în E şi S.

Pr. cursuri de apă: Moulouya (520 km), Oum er Rbia, Sebou, Sous, Tensift.
Pr. lacuri: Azilal, Georges du Ziz.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 1,1.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 9,8.
Despăduriri (%): - 0,2.
Arii protejate (% din supr. totală): 1,2.

Pr. arii protejate: Tazzeka şi Toubkal (în zona montană).

Riscuri naturale: ariditate excesivă în E şi S.

Repere istorice

Mil. I î.Chr.: triburi berbere, influențe feniciene
Sec. V î.Chr.-I d.Chr.: influențe cartagineze
Sec. I-V d.Chr.: provincie romană
Sec. V-VI: posesiune vandală
Sec. VI-VIII: provincie bizantină
Sec. VIII: cucerire arabă, islamizare
Sec. XV: influențe spaniole şi portugheze
1666: întemeierea dinastiei Alaouite, care domneşte şi în prezent

1904: crearea Antantei Cordiale
1912: protectorat francez, zona nordică (Rif) intră sub stăpânire spaniolă
1956, 7 feb.: Marocul francez devine independent
1956, 7 apr.: Marocul spaniol devine independent
1962: monarhie constituţională
1971, 72: lovituri de stat nereuşite
1976: Marocul ocupă Sahara Spaniolă
1990: grevă generală
1999: decesul regelui Hassan II, succedat la tron de fiul său Muhammed VI

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 16 regiuni divizate în 62 prefecturi şi provincii.

Teritoriu cu statut special

Sahara Occidentală
ال صحراء ال غرب ية (As-Ṣaḥrā' al-Ġarbiyyah) (arabă)
Sahara Occidental (spaniolă)

Republica Arabă Saharaui Democratică
ال جمهوري ة ال عرب ية ال صحراوي ة ال دي م قراط ية (Al-Yumhuriyya al-`Arabiyya as-Saharawiyya ad-Dimuqratiyya) (arabă)
República Árabe Saharaui Democrática (spaniolă)

Teritoriu ocupat aproape în întregime de Maroc, situaţie care nu este recunoscută de ONU şi căreia i se opune Frontul Polisario, care a proclamat în 1976 independenţa teritoriului sub denumirea de Republica Arabă Saharaui Democrată (RASD). Acesta controlează în fapt doar o mică porţiune a teritoriului RASD, numită Provinciile Meridionale. RASD este recunoscută de Uniunea Africană şi de 46 state, în majoritate africane sau latino-americane, însă nu este recunoscută de ONU, de Liga Arabă şi de nici un stat european sau de vreun membru al Consiliului Permanent de Securitate. Din punct de vedere juridic (doc. ONU S/2002/161), administrarea Saharei Occidentale intră în jurisdicţia Spaniei, însă Spania nu a întreprins nici o acţiune în acest sens. În fapt, teritoriul Saharei Occidentale se află divizat de un zid de peste 2 000 km care desparte din nord spre sud teritoriul ocupat de Maroc (în vestul zidului) şi „teritoriul eliberat" sub controlul Frontului Polsario (în est).

Date generale
Situare: NV Africii, cu o largă ieşire la Oc. Atlantic, 27-21° lat. N, 17-9° long. V. *Frontiere:* Algeria: 42 km, Mauritania: 1 561 km, Maroc: 443 km.
Suprafața: 252 120 km^2
Populația: 383 000 loc
Densitatea: 1,5 loc/km^2
Membru: UA
Centrul administrativ: El Aaiún/Laayoune (183 700 loc)
Oraşe principale: Ad Dakhle, Bir Gandús, Bu Craa, Cabo Bijador, Guelta Zemmar, Semara
Diviziuni administrative: Din 1997, teritoriul Saharei Occidentale aparține a trei regiuni marocane
Limba oficială: araba
Moneda: 1 diharm (dinarul marocan) = 100 centimes
Resurse: fosfați: Bu Craa (cel mai mare zăcământ din lume)
Economie: păstorit nomad, pescuit, exploatarea fosfaților

Repere istorice
1934: ocupație spaniolă
1975: acord de administrare tripartită: Spania, Maroc şi Mauritania
1975, 14 nov.: retragerea administrației spaniole
1976, 26 feb.: Frontul Polsario proclamă Republica Saharaui Democratică şi începe lupta de eliberare împotriva administrației marocane şi mauritaniene
1979: Mauritania este înfrântă şi renunță la pretențiile teritoriale
1991: acord de încetare a focului între Maroc şi Frontul Polsario mediat de ONU
1997: Acordul de la Houston între Maroc şi Frontul Polsario pentru consolidarea procesului de pace
2003: Plan pentru organizarea referendumului de autodeterminare, sprijinit de ONU şi Frontul Polsario, însă refuzat de Maroc. Până în 2007 negocierile nu au condus la rezultate concrete

Mauritania
Republica Islamică Mauritania
إ سلام ية الموري تان يةال جمهوري ة ال (Al-Jumhūriyyah al-Islāmiyyah al-Mūrītāniyyah) (arabă)
République Islamique de Mauritanie (franceză)

Date generale
Situare: NV Africii, între 28°-15° lat N, 17°-5° long V.
Vecinătăți: NV: Sahara Occidentală 1 561 km, NE: Algeria 463 km, E, SE: Mali 2 237 km, SV: Senegal 813 km, V: Oc. Atlantic.
Lungime linie de coastă: 754 km.
Indicativ stat: RIM
Indicativ internet: .mr
Prefix telefonic: 00222
Ora GMT: 0
Suprafața: 1 030 700 km^2 (locul 28 în lume).
Populația (2005)*:* 3 069 000 loc. (locul 135 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică islamică
Şeful statului: Ba Mamadou dit Mbaré (*preşedinte),* Moulaye Ould Mohamed Laghdaf (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 28 noiembrie (aniversarea proclamării independenței – 1960).

Membru: CEDEAO, Liga Arabă, OCI, ONU, UA, WTO.
Capitala: Nouakchott.
Limba oficială: araba (*uzuală*, franceza).
Moneda: 1 ougouya = 5 khoums.

Cadrul natural
Relieful: predominant de câmpie deşertică (Sahara), cu dune de nisip, fragmentată de o serie de podişuri din gresie (Zemmour în N, Adrar în C, Assaba şi Tagant în S).
Altitudinea maximă: 915 m (Vf. Kedia d'Idjil).
Clima: tropical-uscată (deşertică), cu diferențe mari de temperatură de la zi la noapte.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 26; *ian.:* 21,5; *iul.:* 27,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 9,5; *dec.:* 8.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 115.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 12.
Hidrografia: extrem de săracă, predomină văile seci, oazele.
Pr. curs de apă: Senegal.
Pr. lac: Rkiz.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 1,1.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 0,3.
Despăduriri (%): 3,4.
Arii protejate (% din supr. totală): 0,2.
Pr. arii protejate: Banc d'Arguin, Diawling, El Agher.
Riscuri naturale: ariditate excesivă.

Repere istorice
Sec. XI: islamizarea triburilor negroide aborigene şi a celor berbere
Sec. XI-XII: Imperiul Almoravizilor
Sec. XII-XIV: Imperiul Mali
Sec. XV-XVIII: coastele sunt frecventate de navigatori europeni
1903: protectorat francez
1920-58: parte a Africii Occidentale Franceze
1960, 28 nov.: independență
1976-79: ocupă jumătatea sudică a Saharei Occidentale
1978, 90: lovituri de stat, instabilitate politică, tensiuni etnice
1991: constituție
1999: se retrage din ECOWAS
2002: este scutită de plata datoriilor
2007, 11 mar.: primele alegeri prezidențiale democratice

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):

Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 12 regiuni şi 1 district. Regiunile sunt divizate în 44 departamente.

Mauritius
Republica Mauritius
Republic of Mauritius (engleză)

Date generale
Situare: insulă la SE de Africa, E de Madagascar, între 10°-21° lat S, 55°-64° long E.
Vecinătăţi: Oc. Indian.
Lungime linie de coastă: 177 km.
Indicativ stat: MS
Indicativ internet: .mu
Prefix telefonic: 00230
Ora GMT: + 4
Suprafaţa: 2 040 km^2 (locul 168 în lume).
Populaţia (2007)*:* 1 264 866 (locul 151 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Anerood Jugnauth (*preşedinte*), Navinchandra Ramgoolam (*prim-ministru*).
Sărbătoare naţională: 12 martie (aniversarea proclamării independenţei – 1968).
Membru: Commonwealth, ONU, SADC, UA, WTO.
Capitala: Port Louis
Limba oficială: engleza.
Moneda: 1 mauritian rupee = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: predominant de podiş vulcanic, presărat cu vârfuri şi cratere stinse. Ţărm cu recife coraligene.
Altitudinea maximă: 827 m (Piton de la Petite Rivière Noire).
Clima: subtropicală.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 23,2; *ian.:* 26,5; *iul.:* 20,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 6; *dec.:* 8.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 1 960.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 185.
Hidrografia: săracă, dispusă radiar.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 3.
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 18,2.
Despăduriri (%): 0,5.
Arii protejate (% din supr. totală): 29,8.
Pr. arii protejate: Bel Ombre, Macabe-Mare Longue, Round Island.
Riscuri naturale: taifunuri (în ian.-febr.).

Repere istorice
1507: este descoperită de portughezi
1598-1710: colonie olandeză (Mauriciu)
1715-1810: colonie franceză (Ile de France). Import de sclavi negri
1814: posesiune britanică (rebotezată Mauritius)

1834: abolirea sclaviei, începutul imigrației chinezilor şi indienilor
1968, 12 mar.: independență, dominion britanic
1992, 12 mar.: republică

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 9 districte.

Mozambic
Republica Mozambic
República de Moçambique (portugheză)

Date generale
Situare: SE Africii, între 10°-27° lat S, 30°-41° long E.
Vecinătăți: N: Tanzania 756 km, Malawi 1 569 km, NV: Zambia 419 km, V: Zimbabwe 1 231 km, S: R. Africa de Sud 491 km, Swaziland 105 km, E: Oc. Indian (Can. Mozambic).
Lungime linie de coastă: 2 470 km.
Indicativ stat: MOC
Indicativ internet: .mz
Prefix telefonic: 00258
Ora GMT: + 2
Suprafața: 812 379 km^2 (locul 34 în lume).
Populația (2007)*:* 21 397 000 (locul 52 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică .
Şeful statului: Armando Emílio Guebuza (*preşedinte*), Luísa Dias Diogo (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 25 iunie (aniversarea proclamării independenței – 1975).
Membru: Commonwealth, OCI, ONU, SADC, UA, WTO.
Capitala: Maputo.
Limba oficială: portugheza.
Moneda: 1 metical = 100 centavos.

Cadrul natural

Relieful: variat, altitudini reduse în S, unde predomină câmpiile şi platourile joase şi mai înalt (peste 1 000 m alt.) în N şi NV (Planalto dos Macondes, Planalto da Lichinga), ce culminează cu masive montane de peste 2 000 m alt. (Inyanga, Lebombo, Namuli); Țărm jos, mlăştinos şi lagunar în S; stâncos şi cu recife coraligene în N.

Altitudinea maximă: 2 436 m (Mt. Binga).

Clima: tropicală, cu influențe musonice în N.

Temperatura medie anuală (^oC)*:* 23; *ian.:* 26; *iul.:* 19,5.

Nr. mediu de zile însorite: iun.: 8; *dec.:* 7.

Precipitații medii anuale (mm)*:* 861.

Nr. mediu de zile cu ploaie: 67.

Hidrografia: râuri care se varsă în Oceanul Indian.

Pr. cursuri de apă: Changane, Limpopo, Lúrio, Messalo, Rovuma, Save, Zambezi. Pe Zambezi se află hidrocentrala Cabora Bassa (2 075 MW putere instalată).

Pr. lacuri: Cabora Bassa (lac de acumulare pe Zambezi, 2 666 km^2), Malawi (tectonic).

Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,1.

Suprafață împădurită (% din supr. totală): 24,6.

Despăduriri (%): 0,3.

Arii protejate (% din supr. totală): 5,7.

Pr. arii protejate: Banhine, Gorongosa, Zinave.

Riscuri naturale: areale cu deficit hidric.

Repere istorice

Sec. V-XVI: regate ale populației autohtone: Benametapa, Mapungubwe, Monomotapa

Sec. X: începe pătrunderea influenței arabe

1498: este descoperit de Vasco da Gama

1502: colonie portugheză, bază a exportului de scavi

1964: se declanşează lupta armată împotriva autorităților coloniale

1975, 25 iun.: independență, politică de tip socialist, război civil

1986: reforme economice pragmatice, negocieri pentru încetarea războiului civil

1994, oct.: primele alegeri libere

2000: scutire de plata unor importante datorii externe

Repere socio-economice

Populație urbană (%) (2005):

Rata natalității (%) (2005):

Rata mortalității (%) (2005):

Rata mortalității infantile (‰) (2005):

Speranța de viață (ani) (2004):

Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:

Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:

PNB (mld USD) (2004):

PNB/loc (USD) (2005):

IDU (2004):

Rata inflației (%) (2005):

Rata şomajului (%)(2004):

Număr de locuitori/medic (1995):

Aport mediu zilnic de calorii (2004):

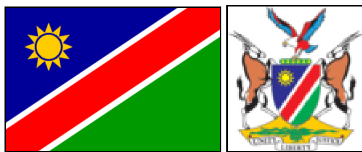
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):

Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 10 provincii (*provincias*) şi capitala (*cidade capital*), cu rang de provincie. Provinciile sunt divizate în 129 districte (*distritos*) şi 405 posturi administrative (*administrative posts*). Din 1998 au fost create şi 33 municipalități (*municípios*).

Namibia

Republica Namibia
Republic of Namibia (engleză)

Date generale
Situare: SV Africii, între 17°-29° lat S, 12°-25° long E.
Vecinătăți: N: Angola 1 376 km, NE: Zambia 233 km, E: Botswana 1 360 km, S: R. Africa de Sud 967 km, V: Oc. Atlantic.
Lungime linie de coastă: 1 572 km.
Indicativ stat: NAM
Indicativ internet: .na
Prefix telefonic: 00264
Ora GMT: + 1 (*vara*: + 2)
Suprafața: 825 118 km^2 (locul 33 în lume).
Populația (2008)*:* 2 088 669 loc.
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Hifikepunye Lucas Pohamba (*preşedinte*), Nahas Gideon Angula (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 21 martie (aniversarea proclamării independenței – 1990).
Membru: Commonwealth, ONU, SACU, SADC, UA, WTO.
Capitala: Windhoek.
Limba oficială: engleza.
Moneda: 1 dollar namibian = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: variat, dispus în amfiteatru: masive montane în partea centrală cu alt. cele mai mari (peste 2 000 m), ce domină platouri înalte (1 000 – 1 500 m alt.) – treapta de relief cea mai extinsă (peste 50% din supr. țării), câmpie litorală deşertică în V (Deşertul Namib).
Altitudinea maximă: 2 606 m (Mt. Brandberg).
Clima: tropical-uscată, cu precipitații ce cresc în regiunile înalte.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 19,3; *ian.:* 23,5; *iul.:* 13.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 10; *dec.:* 9.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 371.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 41.
Hidrografia: deficitară, predomină văile seci, mlaştinile (Etosha) şi cursurile temporare.
Pr. cursuri de apă: Kunene, Okavango.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 1,2.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 9,3.
Despăduriri (%): 0,9.
Arii protejate (% din supr. totală): 5,6.
Pr. arii protejate: Côte des Squelettes, Etosha, Namib-Naukluft.
Riscuri naturale: ariditate excesivă (Deşertul Namib).

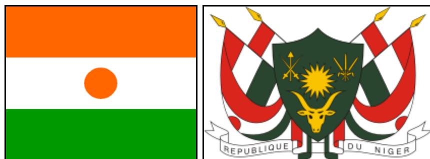
Repere istorice
Sec. XVIII: triburi bantu (herero)
1884: colonie germană
1915: este cucerită de trupe sud-africane
1920: teritoriu sub mandatul Ligii Națiunilor administrat de Africa de Sud
1946: Africa de Sud solicită fără succes anexarea Africii de Sud-Vest
1959: constituirea Organizației Poporului din Africa de Sud-Vest (SWAPO)

1966, 27 oct.: plasarea teritoriului sub directa administrație a ONU
1968, 12 iun.: schimbarea numelui din Africa de Sud-Vest în Namibia
1989, 6 nov.: alegeri generale inițiate de ONU
1990, 21 mar.: independență
1994: cedarea către Namibia a portului Walvis Bay

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 13 regiuni divizate în 102 constituențe

Niger
Republica Niger
Republique du Niger (franceză)

Date generale
Situare: în partea central-nord-vestică a Africii, între 23°-12° lat N, 0°-16° long E.
Vecinătăți: NV: Mali 821 km, N: Algeria 956 km, NE: Libia 354 km, E: Ciad 1 175 km, S: Nigeria 1 497 km, SV: Benin 266 km, Burkina Faso 628 km. *Nu are ieşire la mare*.
Indicativ stat: RN
Indicativ internet: .ne
Prefix telefonic: 00227
Ora GMT: + 1
Suprafața: 1 267 000 km^2 (locul 21 în lume).
Populația (2008)*:* 13 272 679 loc.
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Tandja Mamadou (*preşedinte*), Seyni Oumarou (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 18 decembrie (aniversarea proclamării autonomiei – 1958).
Membru: CEDEAO, OCI, ONU, UA, WTO.
Capitala: Niamery.
Limba oficială: franceza.

Moneda: 1 franc CFA = 100 centimes.

Cadrul natural
Relieful: predomină platourile deşertice (Mangueni, Djado, Tchigaï în N, Tagama în S), presărate cu masive izolate (Bagzane, Aïr, Tamgak, Gréboun) care dau alt. max. (peste 1 900 m); câmpii deşertice în V şi E.
Altitudinea maximă: 2 022 m (Mt. Bagzane).
Clima: tropical-aridă (deşertică)
Temperatura medie anuală (^oC)*:* 29,1; *ian.:* 24,5; *iul.:* 29.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 9; *dec.:* 9.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 603.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 42.
Hidrografia: săracă, văi temporare (ueduri) în Sahara.
Pr. cursuri de apă: Niger (navigabil) şi afl. său Sota.
Pr. lac: Ciad.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,1.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 1.
Despăduriri (%): 1.
Arii protejate (% din supr. totală): 8,2.
Pr. arii protejate: Aïr, Gadabegi, Tadress, Tamou, Ténéré, Termit, W.
Riscuri naturale: ariditate excesivă (Deşertul Sahara)

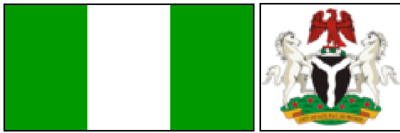
Repere istorice
Evul Mediu: parte a statelor Songhai (vest), Haussa (E) şi Kanem-Bornu (SV)
Sec. XVIII-XIX: puterea politică este deținută de triburi tuarege
1896-1958: parte a Africii Occidentale Franceze
1960, 3 aug.: independență
1974, 15 apr.: lovitură de stat militară
1974-87: dictatură militară, regim socialist
1993: primele alegeri libere
1996, 27 ian.: lovitură de stat militară
1999: presedintele este ucis, noi alegeri
2002: revoltă a armatei

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 7 regiuni şi 1 district al capitalei. Regiunile sunt divizate în 36 departamente şi 265 comune (urbane şi rurale).

Nigeria

Republica Federală Nigeria
Federal Republic of Nigeria (engleză)

Date generale
Situare: în partea central-vestică a Africii, N Golfului Guineii, între 14°-4° lat N, 3°-15° long E.
Vecinătăți: N: Niger 1 497 km, E: Ciad 87 km, Camerun 1 690 km, S: Oc. Atlantic (G. Guineei), V: Benin 773 km.
Lungime linie de coastă: 853 km.
Indicativ stat: WAN
Indicativ internet: .ng
Prefix telefonic: 00234
Ora GMT: + 1
Suprafața: 923 768 km^2 (locul 31 în lume).
Populația (2007)*:* 148 000 000 loc (locul 8 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică federală.
Şeful statului: Umaru Musa Yar'Adua (*preşedinte*), Goodluck Ebele Jonathan (*vicepreşedinte*).
Sărbătoare națională: 1 octombrie (aniversarea proclamării independenței – 1960).
Membru: CEDEAO, Commonwealth, OCI, ONU, OPEC, UA, WTO.
Capitala: Abuja.
Limba oficială: engleza.
Moneda: 1 naira = 100 kobo.

Cadrul natural
Relieful: variat, este dominat platouri (Jos - 1 870 m în C, Biu în E) şi câmpii. O bordură montană în E (Mandara-Shebshi) dă altitudinile maxime (peste 1 500 m). Câmpiile sunt mai extinse în NV (Sokoto), dar şi în bazinul Nigerului şi al afl. său Bénoué. Câmpia litorală este dominată în E de marea deltă a Nigerului şi se îngustează spre V.

Altitudinea maximă: 2 042 m (Mt. Shebshi).

Clima: tropicală cu două anotimpuri (ploios şi secetos – când bate harmattanul).

Temperatura medie anuală (°C)*:* Abuja: 22,5 / Lagos: 27.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: Abuja: 5 / Lagos: 5; *dec.:* Abuja: 9 / Lagos: 7.
Precipitații medii anuale (mm)*:* Abuja: 1 405 / Lagos: 1 812.
Nr. mediu de zile cu ploaie: Abuja: 94 / Lagos: 96.

Hidrografia: este dominată de Niger şi afluenții săi.

Pr. cursuri de apă: Niger şi afl. săi (Bénoué, Gurafa, Kaduna, Kebbi etc), Hadejia etc.
Pr. lacuri: Ciad, Kainji.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,4
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 12,2.
Despăduriri (%): 3,3.
Arii protejate (% din supr. totală): 6.

Pr. arii protejate: Akure, Borgu, Gili-Gili, Kogin Giri, Old Oyo, Orle River, Zamfara, Yankari.

Riscuri naturale: ariditate, poluare cu petrol în S.

Repere istorice
Evul Mediu: parte a statelor Kanem-Bornu, Yoruba, Benin şi Haussa
Sec. XI-XVI: răspândirea islamismului
Sec. XV-XVI: coastele Nigeriei sunt vizitate şi explorate de europeni
Sec. XVII-XVIII: principala piață de sclavi din Africa Occidentală

1861: instaurarea dominației britanice
1956: începe exploatarea resurselor de hidrocarburi
1960, 1 oct.: stat independent în cadrul Commonwealth-ului
1963, 1 oct.: republică federală
1967-70: război civil pentru secesiunea regiunii Biafra (est) locuită de populația ibo
1966, 1975, 1976,1983, 1985, 1993: lovituri de stat militare
1998: eliberarea deținuților politici

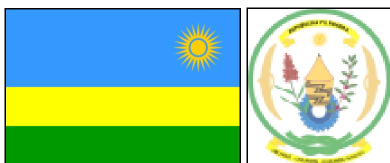
Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 36 state şi 1 teritoriu federal (*Federal Capital Territory*)*. Statele sunt divizate în 774 areale de guvernare locală.

Statul	**Suprafața** (km^2)	**Populația** (loc., 1995)	**Densitatea** (loc./km^2)	**Capitala**
Abia	6 320	2 569 362	407	Umuahia
Adamawa	36 917	2 374 892	64	Yola
Akwa-Ibom	7 081	2 638 413	373	Uyo
Anambra	4 844	3 094 783	639	Awka
Bauchi	45 837	4 801 569	105	Bauchi
Bayelsa	10 773	Ld.	Ld.	Yenagoa
Benue	34 059	3 108 754	91	Makurdi
Borno	70 898	2 908 238	41	Maiduguri
Cross River	20 156	2 085 926	103	Calabar
Delta	17 698	2 873 711	162	Asaba
Ebonyi	5 670	Ld.	Ld.	Abakaliki
Edo	17 802	2 414 919	136	Benin City
Ekiti	6 353	Ld.	Ld.	Ado-Ekiti
Enugu	7 161	3 534 633	494	Enugu
Gombe	18 768	Ld.	Ld.	Gombe
Imo	5 530	2 779 028	503	Owerri
Jigawa	23 154	3 164 134	137	Dutse
Kaduna	46 053	4 438 007	96	Kaduna
Kano	20 131	6 297 165	313	Kano
Katsina	24 192	4 336 363	179	Katsina
Kebbi	36 800	2 305 768	63	Birnin-Kebbi
Kogi	29 833	2 346 936	79	Lokoja
Kwara	36 825	1 751 464	48	Ilorin
Lagos	3 345	6 357 253	1 901	Ikeja
Nassarawa	27 117	Ld.	Ld.	Lafia

Niger	76 363	2 775 526	36	Minna
Ogun	16 762	2 614 747	156	Abeokuta
Ondo	14 606	4 343 230	297	Akure
Osun	9 251	2 463 185	266	Oshogbo
Oyo	28 454	3 900 803	137	Ibadan
Plateau	30 913	3 671 498	119	Jos
Rivers	11 077	4 454 337	402	Port Harcout
Sokoto	25 973	4 911 118	189	Sokoto
Taraba	54 473	1 655 443	30	Jalingo
Yobe	45 502	1 578 172	35	Damaturu
Zamfara	39 762	Ld.	Ld.	Gusau
Teritoriul Capitalei Federale*	7 315	423 391	58	Abuja

Rwanda
Republica Rwanda
Repubulika y'u Rwanda (rwanda)
République du Rwanda (franceză)
Republic of Rwanda (engleză)

Date generale
Situare: în partea central-sud-estică a Africii, între 1°-3° lat S, 29°-31° long E.
Vecinătăți: N: Uganda 169 km, E: Tanzania 217 km, S: Burundi 290 km, V: R.D. Congo 217 km. *Nu are ieşire la mare.*
Indicativ stat: RWA
Indicativ internet: .rw
Prefix telefonic: 00250
Ora GMT: + 2
Suprafața: 26 338 km^2 (locul 143 în lume).
Populația (2008)*:* 10 186 063 loc. (locul 83 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Paul Kagame (*preşedinte*), Bernard Makuza (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 1 iulie (aniversarea proclamării independenței – 1962).
Membru: ONU, UA, WTO.
Capitala: Kigali.
Limbi oficiale: rwanda, franceza şi engleza.
Moneda: 1 franc rwanda = 100 centimes.

Cadrul natural
Relieful: munți vulcanici în V (Virunga), parte a dorsalei est-africane, podiş înalt în C (1 500 – 2 000 m alt.), ce coboară spre E.
Altitudinea maximă: 4 507 m (Vulcanul Kansimbi).
Clima: subtropicală, impusă de etajarea altitudinală.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 16,9; *ian.:* 18; *iul.:* 16.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 6; *dec.:* 4.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 977.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 101.

Hidrografia:

Pr. cursuri de apă: Kagera (considerat unul dintre izvoarele Nilului), Ruzizi (leagă lacurile Kivu şi Tanganyika).

Pr. lacuri: Kivu (în riftul est-african), Burera, Cyhosa Sud, Ihema, Muhazi.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,1.

Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 19,5.

Despăduriri (%): - 6,9.

Arii protejate (% din supr. totală): 7,7.

Pr. arii protejate: Gishwati, Kagera, Nyungwe, Volcanoes.

Riscuri naturale: vulcanism, seismicitate.

Repere istorice

Sec. XV-XVI: triburi de păstori războinici tutsi se stabilesc alături de triburile hutu devenind pătura hegemonică

1899: colonie germană, parte a Africii Germane de Est

1919: teritoriu sub mandatul Ligii Naţiunilor administrat de Belgia

1959: revoltă a populaţiei hutu, masacrare a populaţiei tutsi, sfârşitul hegemoniei tutsi

1962, 1 iul.: independenţă

1973: lovitură de stat, încercare de reconciliere între cele două etnii

1993: pace mediată de ONU, regim democratic

1994, 6 apr.: moartea preşedintelui într-un accident de avion

1994, apr.-iul.: declanşarea războiului civil, genocid (peste 500 000 victime)

2001: alegeri locale

Repere socio-economice

Populaţie urbană (%) (2005):

Rata natalităţii (%) (2005):

Rata mortalităţii (%) (2005):

Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):

Speranţa de viaţă (ani) (2004):

Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:

Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:

PNB (mld USD) (2004):

PNB/loc (USD) (2005):

IDU (2004):

Rata inflaţiei (%) (2005):

Rata şomajului (%)(2004):

Număr de locuitori/medic (1995):

Aport mediu zilnic de calorii (2004):

Număr de automobile/ 1000 loc (2002):

Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 5 provincii (*intara*) divizate în 30 districte (*akarere*).

Sao Tomé şi Principe
Republica Democratică Sao Tomé şi Principe
República Democrática de São Tomé e Príncipe (portugheză)

Date generale

Situare: V Africii Ecuatoriale, insule în G. Guineii (Oc. Atlantic), între 3°-0° lat N, 5°-8° long E.

Vecinătăţi: Oc. Atlantic

Lungime linie de coastă: 209 km.

Indicativ stat: STP
Indicativ internet: .st
Prefix telefonic: 00239
Ora GMT: 0
Suprafața: 1 001 km^2 (locul 170 în lume).
Populația (2005)*:* 157 000 loc (locul 188 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Fradique Melo de Menezes (*preşedinte*), Joaquim Rafael Branco (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 12 iulie (aniversarea proclamării independenței – 1975).
Membru: ONU, UA.
Capitala: São Tomé.
Limba oficială: portugheza.
Moneda: 1 dobra = 100 centavos.

Cadrul natural
Relieful: Insule de origine vulcanică cu relief fragmentat (îndeosebi São Tomé), cu numeroase cratere şi platouri de lavă.
Altitudinea maximă: 2 024 m (Pico de São Tomé).
Clima: ecuatorială, caldă şi umedă.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 25,3; *ian.:* 25,5; *iul.:* 23,5.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 887.
Hidrografia: râuri scurte, cu debite bogate, văi adânci şi cascade.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,6.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 28,1
Despăduriri (%): 0.
Arii protejate (% din supr. totală): -

Repere istorice
1470-71: insulele sunt descoperite de portughezi
1522: devin colonie portugheză
Sec. XVI-XVIII: colonizare cu sclavi negri
1951: provincie de peste mări a Portugaliei
1975, 12 iul.: independență, politică marxistă
1990, 22 aug.: democrație pluripartită
1995, aug.: lovitură de stat militară eşuată

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):

Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 2 provincii (corespunzătoare principalelor insule) divizate în 7 districte.

Senegal
Republica Senegal
République du Sénégal (franceză)

Date generale
Situare: V Africii, între 17°-12° lat N, 18°-11° long V.
Vecinătăți: N, NE: Mauritania 813 km, E: Mali 419 km, S: Guineea 330 km, Guineea Bissau 338 km, V: Oc. Atlantic, Gambia: 740 km.
Lungime linie de coastă: 531 km.
Indicativ stat: SN
Indicativ internet: .sn
Prefix telefonic: 00221
Ora GMT: 0
Suprafața: 196 712 km^2 (locul 85 în lume).
Populația (2005)*:* 11 658 000 loc (locul 72 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Abdoulaye Wade (*preşedinte*), Souleymane Ndéné Ndiaye (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 4 aprilie (aniversarea proclamării republicii – 1958).
Membru: CEDEAO, OCI, ONU, UA, WTO.
Capitala: Dakar
Limbi oficiale: franceza şi wolof
Moneda: 1 franc CFA = 100 centimes

Cadrul natural
Relieful: predominant de câmpie, mai înalt în SV (prelungirile colinare ale Masivului Fouta-Djallon).
Altitudinea maximă: 581 m (Mt. Sambagalou).
Clima: tropicală cu două anotimpuri (ploios şi secetos) şi precipitații ce cresc din N (350 mm, medie anuală) spre S (1 500 mm), harmattanul, ce bate în sezonul ploios.
Temperatura medie anuală (^oC)*:* 24,4; *ian.:* 21; *iul.:* 27.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 8,5; *dec.:* 8.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 499.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 37.
Hidrografia:
Pr. cursuri de apă: Senegal, Casamance.
Pr. lac.: Lac de Guiers.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,4.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 45,1.
Despăduriri (%): 0,5.
Arii protejate (% din supr. totală): 11.
Pr. arii protejate: Basse Casamance, Delta du Saloum, Faune de Ferlo, Îles de la Madeleine, La Langue de Barbarie, N'Diaël, Djovol, Nikolo-Koba, Parc National des oiseaux du Djoudj.
Riscuri naturale: furtuni puternice (tornados) ce preced sezonul ploios.

Repere istorice

Sec. XV: primele aşezări portugheze pe ţărm
Sec. XVII-XIX: colonizare franceză
1904-58: colonie franceză, parte a Africii Occidentale Franceze
1960, 20 aug.: independenţă, stabilitate internă
1982-89: confederaţie împreună cu Gambia (Senegambia)
2000: pentru prima dată de la independenţă Partidul Socialist pierde alegerile
2004, 30 dec.: acord de pace cu grupările separatiste din regiunea Cesamance

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 11 regiuni administrate fiecare de către un Consiliu Regional. Acestea sunt divizate la rândul lor în 34 departamente şi 103 arondismente.

Seychelles
Republica Seychelles
Repiblik Sesel (seychelleză)
République des Seychelles (franceză)
Republic of Seychelles (engleză)

Date generale
Situare: E Africii, insule în Oc. Indian, la NE de Madagascar, între 3°-11° lat S, 46°-57° long E.
Arhipelag constituit din 92 insule (dintre care 33 locuite).
Vecinătăţi: Oc. Indian.
Lungime linie de coastă: 491 km.
Indicativ stat: SY
Indicativ internet: .sc
Prefix telefonic: 00248
Ora GMT: + 4
Suprafaţa: 455 km^2 (locul 180 în lume).
Populaţia (2009)*:* 87 476 loc (locul 205 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică prezidenţială

Şeful statului: James Alix Michel (*preşedinte*).
Sărbătoare națională: 18 iunie (aniversarea adoptării constituției – 1993).
Membru: Commonwealth, ONU, SADC, UA.
Capitala: Victoria.
Limbi vorbite: seychelleza, franceza şi engleza.
Moneda: 1 rupee s. = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: insule granitice (cu relief accidentat şi alt. sub 1 000 m) şi coraligene (recifi: 5-6 m alt. max., pe alocuri cu relief de dune).
Altitudinea maximă: 912 m (Morne Seychellois).
Clima: ecuatorială, cu teperaturi şi precipitații bogate, moderată de alizeul de SE.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 27,2; *ian.:* 25,5; *iul.:* 23,5.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 2 195.
Hidrografia: săracă, prezentă doar în insulele principale.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 14,6.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 87,
Despăduriri (%): 0.
Arii protejate (% din supr. totală): 12,3.
Pr. arii protejate: Aldabra, Cousin, Morne Seychellois (în Ins. Mahé) şi Vallée de Mai (în Ins. Praslin).

Repere istorice
1502: insulele sunt descoperite de portughezi
Sec. XVIII: sunt colonizate de francezi
1814: anexate de Marea Britanie
1903, 31 aug.: colonie britanică
1976, 28 iun.: independență în cadrul Commonwealth-ului
1977, lovitură de stat, partid unic de orientare socialistă
După 1990: liberalizare ca urmare a presiunilor Franței şi Marii Britanii
2000: criză economică

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 25 regiuni administrative.

Sierra Leone
Republica Sierra Leone
Republic of Sierra Leone (engleză)

Date generale
*Situare:*V Africii, între 10°-7° lat N, 13°-10° long V.
Vecinătăţi: N, E: Guineea 652 km, SE: Liberia 306 km, V, SV: Oc. Atlantic
Lungime linie de coastă: 958 km
Indicativ stat: WAL
Indicativ internet: .sl
Prefix telefonic: 00232
Ora GMT: 0
Suprafaţa: 71 740 km^2 (locul 116 în lume).
Populaţia (2008)*:* 6 294 774 loc.
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Ernest Bai Koroma (*preşedinte*), Alhaji Samuel Sam-Sumana (*vicepreşedinte*).
Sărbătoare naţională: 27 aprilie (aniversarea proclamării independenţei – 1961).
Membru: CEDEAO, Commonwealth, OCI, ONU, UA, WTO.
Capitala: Freetown.
Limba oficială: engleza.
Moneda: 1 leone = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: dominant de podişuri granitice (500 m alt. med) şi câmpie, masive montane în NE (Loma, Wara, Sula, Tingi); ţărm fragmentat cu insule (Sherbro, Banana), golfuri (Yawri) şi lagune.
Altitudinea maximă: 1 948 m (Mt. Loma).
Clima: tropicală, cu două anotimpuri (ploios şi secetos – când suflă harmattanul).
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 26,4; *ian.:* 26,5; *iul.:* 15,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 5; *dec.:* 7.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 2 439.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 181.
Hidrografia: râuri cu văi adânci şi înguste, rupturi de pante, meandre în cursul inferior.
Pr. cursuri de apă: Great Scarcie, Little Scarcies, Moa, Moro, Rokel, Sewa.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,2.
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 38,5.
Despăduriri (%): 0,7.
Arii protejate (% din supr. totală): 4,5.
Pr. arii protejate: Colony Forest Reserve, Konsilica, Loma Mountain.

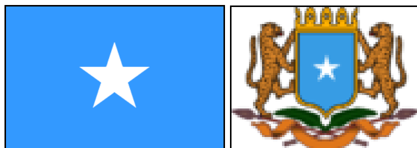
Repere istorice
1462: descoperirea de către portughezi a zonelor de coastă
Sec. XVI: se stabilesc triburi vest-sudaneze
1787: colonizări cu negri eliberaţi din sclavie din Caraibe şi America de Nord, care pun bazele oraşului Freetown
1808: zonele de coastă devin prima colonie britanică din Africa
1890-96: explorarea de către britanici şi cucerirea zonelor interioare
1961, 27 apr.: independenţă în cadrul Commonwealth-ului
1967: lovitură de stat
1971, 19 apr.: republică
1978: lovitură de stat, regim monopartit
1992, 30 apr.: lovitură de stat militară, declanşarea violenţelor interetnice
1992-99: război civil

2002: acord de pace pe fondul prezenței trupelor ONU de menținere a păcii
2005: retragerea trupelor ONU

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 3 provincii şi „Arealul vestic” cu capitala Freetown. Provinciile sunt divizate în 12 districte.

Somalia
Republica Somalia
Jamhuuriyadda Soomaaliya (somaleză)
جمهورية الصومال (Sūmāl Jumhūriyyat as) (arabă)

Date generale
Situare: E Africii, între 12° lat N-2° lat S, 41°-52° long E.
Vecinătăți: N: G. Aden, E, SE: Oc. Indian, SV: Kenya 682 km, V: Etiopia 1 600 km, NV: Djibouti 58 km
Lungime linie de coastă: 3 025 km.
Indicativ stat: SP
Indicativ internet: .so
Prefix telefonic: 00252
Ora GMT: + 3
Suprafața: 637 000 km^2 (locul 41 în lume).
Populația (2008)*:* 9 558 666 loc. (locul 85 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Sharif Sheikh Ahmed (*preşedinte*), Omar Abdirashid Ali Sharmarke (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 1 iulie (aniversarea proclamării independenței – 1960).
Membru: Liga Arabă, OCI, ONU, UA.
Capitala: Mogadishu/Mogadiscio.
Limbi oficiale: somaleza (somali) şi araba.
Moneda: 1 shilling somalez = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: dominant montan în N (munții Ogo, Midjourtin şi Karkaar); platouri joase cu o mare extindere în C (Mudugh, Xuddur), litoral rectiliniu.

Altitudinea maximă: 2 408 m (Mt. Surud Ad).

Clima: caldă, aridă, cu diferențieri anotimpuale.

Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 26,4; *ian.:* 27; *iul.:* 24,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 7; *dec.:* 9.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 394.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 64.

Hidrografia: săracă, râuri ce provin din Masivul Etiopian, cursuri temporare.

Pr. cursuri de apă: Shabelle (Webi Shebeli), Juba (Giuba).

Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,09.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 11,4.
Despăduriri (%): 1.
Arii protejate (% din supr. totală): 0,3.

Pr. arii protejate: Bubasci, Uar-Ghersei.

Riscuri naturale: ariditate excesivă, inundații datorate regimurilor hidrologice neregulate (1961).

Repere istorice
Mil. I. î.Chr.: terit. locuit de triburi ormo, kushitik, somali
Sec. III-VII d.Chr.: parte a Imperiului Aksumit
Sec. VII-X: cucerire arabă, adoptarea islamului ca religie
Sec. XI-XVI: sultanate arabe independente
Sec. XVI: cucerire otomană (în nord) şi portugheză (în sud)
1886: partea de nord (Somaliland) devine protectorat britanic
1889: partea de sud devine protectorat italian (colonie din *1908*)
1896: este proclamată colonia Coasta Franceză a Somalilor (Rep. Djibouti din *1977*)
1925: Marea Britanie cedează Italiei teritoriul Jubaland, care a fost administrat de Kenya
1941-49: Somalia Italiană este ocupată de trupe britanice
1950-60: Somalia Italiană devine teritoriu sub mandat ONU administrat de Italia
1960: Somalia Italiană se uneşte cu Somalia Britanică şi îşi proclamă independența (*1 iul*.)
1969, 21 oct.: lovitură de stat militară, proclamarea R.D. Somalia, regim marxist
1976: republică socialistă
1977-78: război pierdut cu Etiopia, pentru provincia Ograden
1989-92: război civil între fracțiunile tribale locale
2002: provinciile din sud-vest îşi declară autonomia
2006: reizbucnirea războiului civil, invazia trupelor etiopine

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):

Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: Până la războiul civil, Somalia era organizată în 18 regiuni (*gobol*), acestea fiind divizate în districte. De facto însă, nordul Somaliei este divizat în mai multe state cvasi-independente: Puntland, Somaliland, Galmuduc şi Maakhir. Sudul ţării este controlat de Guvernul Federal de Tranziţie şi de grupări islamiste.

Sudan
Republica Sudan
(جمهورية ال سودان Jumhūriyyat as-Sūdān) (arabă)

Date generale
Situare: NE Africii, între 23°-3° lat N, 22°-38° long E.
Vecinătăţi: N: Egipt 1 273 km, NV: Libia 383 km, V: Ciad 1 360 km, R. Centrafricană 1 165 km, SV: R.D. Congo 628 km, S: Uganda 435 km, Kenya 232 km, E: Etiopia 1 606 km, Eritrea 605 km.
Lungime linie de coastă: 853 km.
Indicativ stat: SUD
Indicativ internet: .sd
Prefix telefonic: 00249
Ora GMT: + 3
Suprafaţa: 2 503 890 km^2 (locul 10 în lume).
Populaţia (2007)*:* 39 379 358 loc (locul 33 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Omar Hassan Ahmad al-Bashir (*preşedinte*), Salva Kiir Mayardit (*prim-vicepreşedinte*).
Sărbătoare naţională: 1 ianuarie (aniversarea proclamării independenţei – 1956).
Membru: Liga Arabă, OCI, ONU, UA.
Capitala: Khartoum/Al Khartūm.
Limba oficială: araba.
Moneda: 1 dinar sudanez = 100 piastres.

Cadrul natural
Relieful: variat: câmpie vastă în partea centrală drenată de Nil şi afluenţii săi, mlăştinoasă în jumătatea de S (Sudd); podişuri în V (Kordofan) şi S (Boma, Lomareng), ce culminează cu masivele Darfour (alt max: 3 088 m) în V; Nuba în C; Boma, Imatong şi Diding în S; masive montane în NE (Béja, Erba, Hamoyer).
Altitudinea maximă: 3 187 (Vf. Kinyeti, în Ms. Imatong).
Clima: tropicală cu două anotimpuri (ploios şi secetos) în S; caldă şi aridă în N (max.: 52,2ºC la Wadi Halfa).
Temperatura medie anuală (ºC)*:* 29,8; *ian.:* 24; *iul.:* 32.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 10; *dec.:* 11.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 162.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 18.
Hidrografia: dominată de bazinul Nilului, cursuri temporare şi vaste perimetre endoreice în N.
Pr. cursuri de apă: Nilul, Nilul Alb, Nilul Albastru,
Pr. lacuri: No, Roseires.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,3.
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 28,4.
Despăduriri (%): 0,8.
Arii protejate (% din supr. totală): 4,9.

Pr. arii protejate: Dinder, Nimule, Numatina, Southern, Zeraf.
Riscuri naturale: ariditate excesivă în N (deşerturile Nubiei, Libiei, Baiyuda), mlaştini extinse în S (Sudd).

Repere istorice
Mil. III î.Chr.: Ţara Kuş (Nubia)
Sec. XVI-XII î.Chr.: valea mijlocie a Nilului este înglobată în Egiptul faraonic
Sec. X î.Chr.: se constituie Regatul Nubian
Sec. IV î.Chr.-V d.Chr.: regate incluse în Egipt apoi în Etiopia
Sec. VI-VII: se răspândeşte creştinismul
Sec. VIII-IX: pătrund triburi arabe de beduini
Sec. XV: Sultanatul Darfur adoptă islamismul sunnit
1820/22-1874: reunirea întregului teritoriu sudanez sub autoritate egipteană
1881: răscoală anti-egipteană
1882-99: protectorat britanic
1899-1955: condominium anglo-egiptean, colonie britanică
1956, 1 ian.: independenţă
1956-72: război civil între nordul islamic şi sudul creştin
1983: stat islamic, reizbucnirea războiului civil
1991, 4 feb: federalizarea statului
2002: tratat prin care se recunoaştea identitatea populaţiei creştine din sud
2004-06: conflict pentru secesiunea regiunii vestice Darfur
2005-07: conflict cu Ciadul

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 26 state (*wilayah*), divizate în 133 districte.

Sudul este o regiune autonomă, cu statut intermediar între state şi guvernul naţional, în care se va organiza până în 2011 un referendum pentru independenţă. Zona Darfur din vest, alcătuită din 3 state, este teatrul unor conflicte violente.

Statul [wilayah]	**Suprafaţa** [km^2]	**Populaţia** [loc, est. 2000]	**Densitatea** [loc/km^2]	**Centrul administrativ**
A'ālī an Nīl (Nilul Superior)	77 773	1 342 943	17	Malakāl
Al Bahr al Ahmar (Marea Roşie)	218 887	709 637	3	Port Sudan
Al Buhayrāt	40 235	354 300	9	Rumbek
Al Jazīrah	23 373	3 310 928	142	Wad Madanī
Al Khartūm (Khartum)	22 142	4 740 290	214	Khartum
Al Qadārif (Gedaref)	75 263	1 414 531	19	Gedaref
Al Wahdah	360	175 200	487	Bantio
An Nīl al Abyad (Nilul Alb)	30 411	1 431 701	47	Rabak

An Nīl al Azraq (Nilul Albastru)	45 844	633 129	14	Al Damazin
Ash Shamālīyah (Nord)	348 765	578 376	2	Dunqulah (Doungula)
Bahr al Jabal	22 956	ld	ld	Juba
Gharb al Istiwā'īyah (Ecuatorul de Vest)	79 319	ld	ld	Yambio
Gharb Bahr al Ghazāl	93 900	ld	ld	Wāw (Wau)
Gharb Dārfūr (Darfurul de Vest)	79 460	1 531 682	19	Al Junaynah (Geneina)
Gharb Kurdufān (Kordofanul de Vest)	111 373	1 078 330	10	Al Fula
Janūb Dārfūr (Darfurul de Sud)	127 300	2 708 007	21	Nyala
Janūb Kurdufān (Kordofanul de Sud)	79 470	1 066 117	13	Kadugli
Junqalī	122 479	ld	ld	Bor
Kassalā	36 710	1 433 730	39	Kassalā
Nahr an Nīl	122 123	895 893	7	Al Damar
Shamāl Bahr al Ghazāl	33 558	ld	ld	Awil
Shamāl Dārfūr (Darfurul de Nord)	296 420	1 409 894	5	Al-Fāshir
Shamāl Kurdufān (Kurdufanul de Nord)	185 302	1 439 930	8	Al-Ubayyid (El Obeid)
Sharq al Istiwā'īyah (Ecuatorul de Est)	82 542	ld	ld	Kapoita
Sinnār	37 844	1 132 758	30	Sinnār (Sennar)
Warab	31 027	ld	ld	Warab

Ld = Lipsă date.

Swaziland
Regatul Swaziland
Umbuso we Swatini (swazi)
Kingdom of Swaziland (engleză)

Date generale
Situare: SE Africii, între 26°-28° lat S, 30°-32° long E.
Vecinătăți: N, V, S: R. Africa de Sud 430 km, NE: Mozambic 105 km. *Nu are ieşire la mare*.
Indicativ stat: SD
Indicativ internet: .sz
Prefix telefonic: 00268
Ora GMT: + 2
Suprafața: 17 364 km^2 (locul 152 în lume).
Populația (2007)*:* 1 141 000 loc. (locul 154 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: monarhie.
Şeful statului: Mswati III (*rege*), Barnabas Sibusiso Dlamini (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 6 septembrie (aniversarea proclamării independenței – 1968).
Membru: Commonwealth, ONU, SACU, SADC, UA, WTO.
Capitala: Mbabane.
Limbi oficiale: swazi şi engleza.
Moneda: 1 liangeni (pl. emalangeni) = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: podişuri acoperite de savană, care coboară în trepte din V (peste 1 800 m) spre E (300 m).
Altitudinea maximă: 1 862 m (Vf. Hemlemle).
Clima: temperată în V, subtropicală în E.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 20,2; *ian.:* 24; *iul.:* 15.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 8; *dec.:* 6.

Precipitații medii anuale (mm)*:* 807.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 70.

Hidrografia:
Pr. cursuri de apă: Great Usutu, Lusutfu, Ngwayuma.

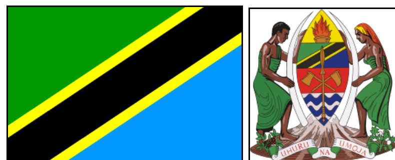
Emisii CO_2/loc (t/loc): 1,2.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 31,5.
Despăduriri (%): - 0,9.
Arii protejate (% din supr. totală): 3,5.
Pr. arie protejată: Mlilwane Game Sanctuary.

Repere istorice
Sec. XVIII: se stabilesc triburi swazi de origine bantu
Sec. XIX: regat swazi
1906: protectorat britanic
1910: uniune vamală şi monetară cu Africa de Sud
1968, 6 sep.: independență, regim autoritar
2001-05: începutul procesului de democratizare

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 4 districte administrative regionale divizate în *tinkhundla*, administrate de *tindvuna* (ajutoare regale sau guvernatori).

Tanzania
Republica Unită Tanzania
Jamhuri ya Muungano wa Tanzania (swahili)
United Republic of Tanzania (engleză)

Date generale
Situare: E Africii, între 1°-12° lat S, 29°-40° long E.
Cuprinde o parte continentală (Tanganyika) şi una insulară (Zanzibar şi Pemba).
Vecinătăți: N: Uganda 396 km, Kenya 769 km, NV: Rwanda 217 km, Burundi 451 km, V: R.D. Congo 459 km, SV: Zambia 338 km, Malawi 475 km, S: Mozambic 756 km, E: Oc. Indian.

Lungime linie de coastă: 1 424 km.
Indicativ stat: EAT
Indicativ internet: .tz
Prefix telefonic: 00255
Ora GMT: + 3
Suprafața: 945 090 km^2 (locul 30 în lume).
Populația (2006)*:* 40 000 000 loc (locul 32 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Jakaya Mrisho Kikwete (*preşedinte*), Mizengo Kayanza Peter Pinda (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 26 aprilie (aniversarea creerii Republicii Unite Tanzania – 1964).
Membru: Commonwealth, EAC, ONU, SADC, UA, WTO.
Capitala: Dodoma.
Limbi oficiale şi vorbite:
Moneda: 1 shilling tanzanian = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: predomină podişurile cu vegetație de savană: în C - înalt, fragmentat (în zona marelui rift est-african) şi E (cu alt. mai reduse); masive montane de origine vulcanică (Kilimanjaro, Meru, Ngorongoro în NE; Nguru în C; Makari în V; Livingstone, Mbizi, Mbarika etc. în S); câmpie litorală lagunară cu insule coraligene (Pemba, Zanzibar).
Altitudinea maximă: 5 895 m (Ms. Kilimanjaro, alt. max. din Africa).
Clima: tropicală, inflențată de alizee şi musoni, etajată în raport de altitudine.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 25,8; *ian.:* 27,5; *iul.:* 24.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 8; *dec.:* 9.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 1 160.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 97.
Hidrografia: râuri în general scurte dirijate spre Oc. Indian, lacuri tectonice.
Pr. cursuri de apă: Matandu, Mbwemburu, Pangani, Rufiji, Ruvuma.
Pr. lacuri: Victoria, Tanganyika, Eyasi, Manyara, Natron, Rukwa.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,1.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 39,9.
Despăduriri (%): 1,1.
Arii protejate (% din supr. totală): 39,6.
Pr. arii protejate: Arusha, Gombe Stream, Katavi, Kilimanjaro, Manyara Lake, Mikumi, Mkomazi, Ngorongoro, Ruaha, Rungwa, Selous, Serengeti, Tarangire, Ugalla Riv.
Riscuri naturale: biologice (musca tse-tse), avalanşe (în Kilimanjaro, Meru, M-ții Livingstone etc).

Repere istorice
Mil. I d.Chr.: triburi bantu
Sec. VII-VIII: zonele de coastă sunt colonizate de arabi
Sec. XVI-XVIII: dominație portugheză
1856: se constituie sultanatul Zanzibar
1885: Tanganyika este proclamată colonie germană şi inclusă în Africa Germană de Est
1890: Insulele Pemba şi Zanzibar devin protectorat britanic
1920: Tanganyika devine teritoriu sub mandatul Ligii Națiunilor (din *1946*, ONU) administrat de Marea Britanie
1961, 9 dec.: Tanganyika se proclamă stat independent
1963, 10 dec.: Zanzibarul devine stat independent

Statul	**Capitala**	**Suprafața** (km^2)	**Populația** (loc, 2004)	**Drapelul**
Tanganyika	Dodoma	943 439	33 930 000	

Zanzibar	Zanzibar City	1 651	1 070 000	

1964, 26 apr.: se constituie Republica Unită Tanzania prin unitrea statelor Tanganyika şi Zanzibar
1977-85: orientare socialistă, partid unic
1978-79: război cu Uganda
1992: introducerea pluripartitismului

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 26 regiuni (*mkoa*): 21 în Tanganyika şi 5 în Zanzibar, divizate în 99 districte (*wilaya*), ca autorităţi de guvernare locală, ce cuprind la rândul lor 114 consilii (22 în mediul urban şi 92 în cel rural).

Togo
Republica Togoleză
République Togolaise (franceză)

Date generale
Situare: V Africii, în N Golfului Guineii, între 11°-6° lat N, 0°-2° long E.
Vecinătăţi: N: Burkina Faso 126 km, E: Benin 644 km, V: Ghana 877 km, S: Oc. Atlantic.
Lungime linie de coastă: 56 km
Indicativ stat: RT
Indicativ internet: .tg
Prefix telefonic: 100228
Ora GMT: 0
Suprafaţa: 56 785 km^2 (locul 122 în lume).
Populaţia (2006)*:* 6 300 000 loc. (locul 100 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Faure Essozimna Gnassingbé (*preşedinte*), Gilbert Fossoun Houngbo (*prim-ministru*).
Sărbătoare naţională: 27 aprilie (aniversarea proclamării independenţei – 1960).

Membru: CEDEAO, OCI, ONU, UA, WTO.
Capitala: Lomé.
Limba oficială: franceza.
Moneda: 1 franc CFA = 100 centimes.

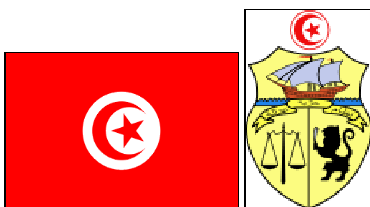
Cadrul natural
Relieful: variat, cu munți (Togo, Fazao, Atakora, Adélé, Akébou) în C; câmpii în N (Oti) şi S (litorală); podiş de gresie în extremitatea N (Dapaong).
Altitudinea maximă: 1 020 m (Vf. Agou în M-ții Togo).
Clima: tropicală cu două anotimpuri (ploios, mai ales în zonele înalte) şi secetos (datorită harmattanului).
Temperatura medie anuală (°C)*:* 26,3; *ian.:* 26,5; *iul.:* 25.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 5; *dec.:* 8.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 894.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 59.
Hidrografia:
Pr. cursuri de apă: Amou, Anié, Mono, Ogou, Oti, Zio.
Pr. lac: Togo (în S).
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,4.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 7,1.
Despăduriri (%): 4,5.
Arii protejate (% din supr. totală): 11,3.
Pr. arii protejate: Fazao, Koué, Kamasi, Kéran, Oti.

Repere istorice
Mil I d.Chr.: triburi bantu
Sec. XI: parte a Regatului Dagomba
1481: explorarea coastelor de către portughezi
Sec. XVI: parte a Regatului Gondja
Sec. XIX: parte a Regatului Cotokoli
1884: colonie germană
1922: teritoriu sub mandatul Ligii Națiunilor (din *1946*, ONU) administrat de Franța (E) şi Marea Britanie (V)
1956: referendum prin care Togo britanic decide unirea cu Ghana
1960, 27 apr.: Togo francez se declară republică independentă
1963, 67: lovituri de stat militare
1967-2005: dictatură

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 5 regiuni şi 1 comună (Lomé). Regiunile sunt divizate în 30 de prefecturi.

Tunisia
Republica Tunisiană
la) الجمهورية التونسية-Jamhuriya at-Tunisia) (arabă)

Date generale
Situare: N Africii, Magreb, între 37°-30° lat N, 8°-12° long E.
Vecinătăți: N, NE: M. Mediterană, SE: Libia 459 km, V: Algeria 965 km.
Lungime linie de coastă: 1 148 km.
Indicativ stat: TN
Indicativ internet: .tn
Prefix telefonic: 00216
Ora GMT: + 1
Suprafața: 164 150 km^2 (locul 89 în lume).
Populația (2008)*:* 10 327 800 loc. (locul 79 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Zine El Abidine Ben Ali (*preşedinte*), Mohamed Ghannouchi (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 20 martie (aniversarea proclamării independenței – 1956).
Membru: Liga Arabă, OCI, ONU, UA, WTO.
Capitala: Tunis.
Limba oficială: araba, *uzuală*: franceza.
Moneda: 1 dinar = 1 000 millimes.

Cadrul natural
Relieful: diversificat: montan în NV, dat de prelungirile E ale Munților Atlas, cu alt. în general sub 1 000 m; câmpie stepică ondulată în C (Nefzaoua), cu lacuri sărate; podişuri tabulare în S (Dahar, Rmelel-Abiod), prelungiri ale platourilor sahariene; țărm abrupt şi stâncos în N, jos şi nisipos în E.
Altitudinea maximă: 1 544 m (Vf. Djebel Chambi în M-ții. Tebessa).
Clima: mediteraneeană în N; caldă şi aridă în S, influențată de Sirocco.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 18,3; *ian.:* 11; *iul.:* 26.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 11; *dec.:* 5.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 452.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 67.
Hidrografia: deficitară; râuri permanente numai în N, ueduri în S, lacuri sărate (Chott-uri).
Pr. curs de apă: Medjerda.
Pr. lacuri: Chott el-Djerid, Chott el-Gharsa, Chott el-Fedjedj.
Emisii CO_2*/loc (t/loc):* 1,9.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 6,8.
Despăduriri (%): - 1,9.
Arii protejate (% din supr. totală): 1,5.
Pr. arii protejate: Bou-Hedma, Ichkeul, Ghardimou, Zembra, Aïn Draham, Bou Kornine.
Riscuri naturale: ariditate (mai ales în S).

Repere istorice
814 î.Chr.: fondarea coloniei feniciene Cartagina
146 î.Chr.: stăpânire romană

Sec. V d.Chr.: stăpânită de vandali
Sec. VI: stăpânire bizantină
Sec. VII: cucerire arabă, islamizare
1574: provincie a Imperiului Otoman
1881: protectorat francez
1956, 20 mar.: independență
1957, 25 iul.: proclamarea republicii
1957-87: guvernare Habib Bourguiba
1988, 94: remanieri constituționale
După 1992: intensificarea fundamentalismului islamic

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 24 guvernorate (*muhafazah*) divizate în 262 districte (*mutamadiyat*) şi municipalități (*shaykhats*).

Uganda
Republica Uganda
Jamhuri ya Uganda (swahili)
Republic of Uganda (engleză)

Date generale
Situare: E Africii, între 4° lat N-1° lat S, 29°-35° long E.
Vecinătăți: N: Sudan 435 km, E: Kenya 933 km, S: Tanzania 396 km, SV: Rwanda 169 km, V: R.D. Congo 765 km. *Nu are ieşire la mare.*
Indicativ stat: EAU
Indicativ internet: .ug
Prefix telefonic: 00256
Ora GMT: + 3
Suprafața: 241 038 km^2 (locul 78 în lume).
Populația (2007)*:* 30 900 000 loc. (locul 38 în lume).
Structură etnică:

Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Yoweri Kaguta Museveni (*preşedinte*), Apolo Robin Nsibambi (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 9 octombrie (aniversarea proclamării independenței – 1962).
Membru: Commonwealth, EAC, OCI, ONU, UA, WTO.
Capitala: Kampala.
Limbi oficiale: engleza şi swahili.
Moneda: 1 uganda shilling = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: predominant de podiş cu alt. de 900 - 1 200 m, mai reduse spre L. Victoria (SE) şi vegetație de savană; în V: marea fractură tectonică est-africană determină în relief pe de o parte (în zona dorsalei) masivele montane cu cele mai mari altitudini (Ruwenzori, Virunga: alt. max. 4 000 – 5 000 m), cu vulcanism activ, iar în zona de rift, lacuri tectonice (Albert, Eduard, Victoria); în NE şi E munți vulcanici (alt. max: Mt. Elgon: 4 321 m).
Altitudinea maximă: 5 119 m (Vf. Margherita din Masivul Ruwenzori).
Clima: tropical-umedă, cu precipitații mai reduse în N (500 mm/an).
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 21,5; *ian.:* 22; *iul.:* 20,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 6; *dec.:* 9.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 1 580.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 127.
Hidrografia: dominată de lacuri tectonice şi izvoarele Nilului (Nilul Victoria).
Pr. curs de apă: Nilul (Nil Victoria – între L. Victoria şi L. Albert, cu cascada Murchison; Nil Albert – în aval de L. Albert).
Pr. lacuri: Victoria (67 340 km^2 – locul 4 în lume), Albert, Eduard, George, Kwanie, Kyoga, Bisina etc.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,06.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 18,4.
Despăduriri (%): 2,2.
Arii protejate (% din supr. totală): 26,4.
Pr. arii protejate: Kabalega (Murchison Falls), Kidepo Valley, Lac Mburo, Mont Elgon, Ruwenzori (Queen Elisabeth), Toro.
Riscuri naturale: vulcanism activ, seismicitate.

Repere istorice
Sec. XVII: regatele feudale Buganda, Toro, Bunyoro şi Ankole
1894: Buganda este declarat protectorat britanic
1896: constituirea protectoratului Uganda
1962, 9 oct.: independență în cadrul Commonwealth-ului
1963, 9 oct.: republică federală
1971, 25 ian.: lovitură de stat militară
1971-79: regim dictatorial
1978-79: conflict armat cu Tanzania
1979-85: război civil
1985, 27 iul.: lovitură de stat, anarhie
1996, primele alegeri libere

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):

IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 4 regiuni administrative divizate în 80 districte.

Zambia
Republica Zambia
Republic of Zambia (engleză)

Date generale
Situare: partea central-sudică a Africii, între 8°-18° lat S, 22°-34° long E.
Vecinătăți: R.D. Congo 1 930 km, NE: Tanzania 338 km, E: Malawi 837 km, SE: Mozambic 419 km, S: Zimbabwe 797 km, SV: Namibia 233 km, V: Angola 1 110 km. *Nu are ieşire la mare*.
Indicativ stat: Z
Indicativ internet: .zm
Prefix telefonic: 00260
Ora GMT: + 2
Suprafața: 752 614 km^2 (locul 38 în lume).
Populația (2008)*:* 11 862 740 (locul 71 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Rupiah Bwezani Banda (*preşedinte*), George Kunda (*vicepreşedinte*).
Sărbătoare națională: 24 octombrie (aniversarea proclamării independenței – 1964).
Membru: Commonwealth, ONU, SADC, UA, WTO.
Capitala: Lusaka.
Limba oficială: engleza.
Moneda: 1 kwacha = 100 ngwee.

Cadrul natural
Relieful: podiş uşor vălurit (1 000 – 1 400 m alt. med.), cu largi depresiuni mlăştinoase în C ce scade în alt. către V (Podişul Barotseland - deşertic); munți (Muchinga) în E (peste 2 000 m alt. max.).
Altitudinea maximă: 2 067 m (Mt. Sunzu, în NE).
Clima: tropicală, cu diferențieri induse de etajarea altitudinală. Se disting trei anotimpuri: uscat şi răcoros (mai-iul.), uscat şi cald (nov.-apr.), cald şi ploios (nov.apr.).
Temperatura medie anuală (°C)*:* 20,6; *ian.:* 21,5; *iul.:* 16,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 9; *dec.:* 6.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 835.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 71.
Hidrografia: dominată de bazinul Zambezi.
Pr. cursuri de apă: Kafue, Kambopo, Luangwa, Lukusashi, Zambezi. Pe Zambezi, la granița cu Zimbabwe se află Cascada Victoria (122 m, căderea de apă).
Pr. lacuri: Bangwelu, Kariba, Mweru, Tanganyika (tectonice).
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,2.

Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 57,1.
Despăduriri (%): 1.
Arii protejate (% din supr. totală): 41,4.

Pr. arii protejate: Câmpia Liuwa, Isangano, Kafue, Kasanga, Lavushi Manda, Luangwa Nord, Luangwa Sud, Lusenga Plain, Mweru Marsh, Sioma Ngwezi, Sumbu, West Lunga, Zambezi Inferior.

Riscuri naturale: ariditate (mai ales în V).

Repere istorice
Evul Mediu: triburi bantu
Sec. XVIII-XIX: regate ale populaţiilor bantu şi zuluse
1855: este explorată de David Livingstone
1891-1923: posesiune a Companiei Britanice a Africii de Sud
1924: colonie britanică (Rhodesia de Nord)
1953-63: parte a Federaţiei Africii Centrale (Rhodesia-Nyassaland)
1964, 24 oct.: independenţă în cadrul Commonwealth-ului sub denumirea de Zambia
1990, dec.: introducerea sistemului pluripartit
1991, oct.: primele alegeri libere
2000: vânzarea minelor de cupru (care au fost închise în *2002*)

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 9 provincii administrate de câte un deputat ministerial. Provinciile se divid în 73 districte.

Zimbabwe
Republica Zimbabwe
Republic of Zimbabwe (engleză)

Date generale
Situare: SE Africii, între 15°-22° lat S, 25°-33° long E.
Vecinătăţi: N: Zambia 797 km, NE, E: Mozambic 1 231 km, S: R. Africa de Sud 225 km, V: Botswana 813 km.
Nu are ieşire la mare.
Indicativ stat: ZW

Indicativ internet: .zw
Prefix telefonic: 00263
Ora GMT: + 2
Suprafața: 390 757 km^2 (locul 59 în lume).
Populația (2008)*:* 13 349 000 loc. (locul 68 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Robert Gabriel Mugabe (*preşedinte*), Joseph Msika şi Joice Mujuru (*vicepreşedinți*); Morgan Richard Tsvangirai (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 18 aprilie (aniversarea proclamării independenței – 1980).
Membru: ONU, SADC, UA, WTO.
Capitala: Harare
Limba oficială: engleza
Moneda: 1 dollar z. = 100 cents
PIB:
PIB/loc:
IDU:

Cadrul natural
Relieful: predominant de podişuri vălurite (Mafungabusi, Matabeleland - alt. med.: 1 000 m), deşertice în V; munți (parte a dorsalei est-africane) în C şi E (Inyanga, Chimanimani, Umwukwe, Zhombuki, Matopo, Mhlaba) cu aspect de inselberguri; câmpii depresionare în SE (drenată de Limpopo) şi N (drenată de Zambezi).
Altitudinea maximă: 2 592 m (Vf. Inyangani).
Clima: tropicală cu trei anotimpuri: uscat şi răcoros (mai-iul.), uscat şi cald (nov.-apr.), cald şi ploios (nov.apr.) şi diferențieri induse de etajarea altitudinală.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 18,7; *ian.:* 21; *iul.:* 14.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 8; *dec.:* 6.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 860.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 73.
Hidrografia: dominată de bazinele Zambezi şi Limpopo. Pe Zambezi se află hidrocentrala Kariba (600 MW putere instalată).
Pr. cursuri de apă: Limpopo cu afluenții săi (Bubi, Mwenezi, Nuanetsi, Shashi), Zambezi şi afluenții săi (Gwaai, Sengwe, Umniati), Lundi, Sabi.
Pr. lacuri: Kariba (lac de acumulare pe Zambezi: 225 km lungime), Kyle.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,8.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 43,5.
Despăduriri (%): 1,7.
Arii protejate (% din supr. totală): 14,7.
Pr. arii protejate: Chimanimani, Chizarira, Hwange (Wankie), Kazuma Pan, Manapools, Matusadona, Rhodes Inyanga, Rhodes Matopos, Victoria Falls, Zambezi.

Repere istorice
Evul Mediu: triburi bantu
Sec. XII-XVII: parte a Regatului Monomotapa (Zimbabwe)
1891-1923: posesiune a Companiei Britanice a Africii de Sud
1924: colonie britanică (Rhodesia de Sud)
1953-63: parte a Federației Africii Centrale (Rhodesia-Nyassaland)
1965, 11 nov.: independență nerecunoscută internațional, regim de aparheid
1967-79: război civil
1980, 18 apr.: independență în cadrul Commonwealth-ului
1990, 25 iul.: abrogarea stării de necesitate
1994: lege a exproprierii fermierilor albi
1998: incidente rasiale

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 8 provincii şi 2 oraşe cu statut provincial. Provinciile sunt divizate în 59 districte şi 1 200 cartiere.

AMERICA

Suprafața: 42 000 000 km^2
Populația: 911 000 000 locuitori
Altitudinea maximă: Vf. Aconcagua [Cordillera del Limite, Anzi, Argentina]: 6 959 m
Altitudinea minimă: [mlaştinile Badwater, Death Valley, S.U.A.]: - 82 m
Altitudinea medie: 655 m (America de Nord: 720 m, America de Sud: 590 m)
Lungimea țărmurilor: 104 200 km (America de Nord: 75 500 km, America de Sud: 28 700 km)

Extreme geografice mondiale:
- *Cel mai mare bazin fluvial:* **Amazon: 7 050 000 km^2**
- *Fluviul cu cel mai mare debit de apă:* **212 377 m^3/s**
- *Cel mai lung sistem montan:* **7 600 km**
- *Cea mai înaltă cascadă:* **Angel [Venezuela]: 979 m**
- *Cea mai înaltă maree:* **Fundy Bay [Canada]: 16,3 m**
- *Cel mai înalt vulcan activ:* **Antofalla [Anzi, Argentina]: 6 370 m**
- *Cea mai mare insulă:* **Groenlanda: 2 175 600 km^2**
- *Cea mai lungă peşteră:* **Mammoth Cave System [S.U.A.]: 484,3 km**
- *Capitala situată la cea mai mare altitudine:* **La Paz [Bolivia]: 3 632 m**
- *Aşezarea umană situată la cea mai mare altitudine:* **Chacaltaya [Bolivia]: 5 130 m**
- *Cea mai întinsă arie urbanizată:* **Boswash [S.U.A.]: 138 760 km^2, peste 40 000 000 loc**
- *Cel mai nordic punct locuit permanent:* **Alert Point [Canada]: 82°31'lat N, 62°05'long V**
- *Cea mai înaltă stație de cale ferată:* **Condor [Bolivia]: 4 786 m**
- *Cel mai lung pod suspendat:* **Pontchartrain [S.U.A., Louisiana]: 38 422 m**

Extreme geografice continentale:
- *Cea mai mare peninsulă:* Alaska [S.U.A.]: cca 2 000 000 km^2
- *Cel mai lung curs de apă:* Amazon: 6 280 km
- *Cel mai mare lac:* Superior [S.U.A./Canada]: 82 103 km^2
- *Cea mai lată cascadă:* Iguaçu [Brazilia/Argentina]: 2,7 km
- *Cea mai ridicată temperatură:* Valea Morții [S.U.A.]: 56.7^o C la umbră (10.07.1913)
- *Cea mai scăzută temperatură:* Northice [Groenlanda]: - 66,1^{o}C
- *Cea mai mare cantitate de precipitații:* Inturina [Columbia]: 6 900 mm/an
- *Cea mai scăzută cantitate de precipitații:* Atacama [Chile]: sub 1 mm/an
- *Cel mai mare deşert:* Sonora [Mexic]: 312 000 km^2
- *Cea mai adâncă peşteră:* Sistema Huaulta [Mexic]: 1 246 m
- *Cel mai mare stat:* Canada: 9 970 610 km^2 (locul 2 în lume)
- *Cel mai mic stat:* Saint Kitts and Nevis: 269 km^2
- *Cel mai mare oraş:* Ciudad de Mexico [Mexic]: 8 669 954 loc, agl. urb.: 18 327 000 loc (2005)
- *Cel mai populat stat:* S.U.A.: 306 387 000 loc. (2009)
- *Statul cu cea mai mare densitate a populației:* Barbados: 631 loc/km^2
- *Statul cu cea mai mică densitate a populației:* Surinam: 3 loc/km^2

State :
Antigua şi Barbuda – Argentina – Bahamas – Barbados – Belize – Bolivia – Brazilia – Canada – Chile – Columbia – Costa Rica – Cuba – Dominica – Dominicană (Rep.~) –
Ecuador – El Salvador - Grenada – Guatemala – Guyana – Haiti – Honduras – Jamaica – Mexic – Nicaragua – Panama – Paraguay – Peru – Saint Kitts and Nevis – Saint –Lucia –
Saint Vincent and Grenadies - S.U.A. – Surinam – Trinidad-Tobago – Uruguay – Venezuela.

Antigua şi Barbuda

Antigua and Barbuda (engleză)

Date generale

Situare: America Centrală, Antilele Mici, între 17° lat N, 62° long V.

Stat format din două insule principale (Antigua – 280 km^2 şi Barbuda – 160,5 km^2) şi câteva mai mici (Redonda – 1,5 km^2 etc.).

Vecinătăţi: Oc. Atlantic (V: M. Caraibilor).
Lungime linie de coastă: 153 km.
Indicativ stat: AG
Indicativ internet: .ag
Prefix telefonic: 001268
Ora GMT: - 4
Suprafaţa: 442 km^2 (locul 181 în lume).
Populaţia (2009)*:* 85 632 loc. (locul 191 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: monarhie constituţională.
Şeful statului: Elizabeth II (regina Marii Britanii). *Guvernator general*: Dame Louise Agnetha Lake-Tack, *prim-ministru*: Baldwin Spencer.
Sărbătoare naţională: 1 noiembrie (aniversarea proclamării independenţei – 1981).
Membru: Commonwealth, OAS, ONU, WTO.
Capitala: Saint John's
Limba oficială: engleza.
Moneda: 1 east caribbean dollar = 100 cents.

Cadrul natural

Relieful: Antigua este o insulă vulcanică cu alt. în general sub 400 m, iar Barbuda este insulă coraligenă (85 m alt. max). Redonda (1,5 km^2) este o insulă vulcanică ce culminează la 320 m alt.

Altitudinea maximă: 402 m (Vf. Boggy Peak în ins. Antigua).

Clima: tropical-oceanică.

Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 26,6; *ian.:* 25; *iul.:* 27,5.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 1 540.

Hidrografia: râuri scurte şi torenţi în Antigua, Barbuda este lipsită de reţea hidrografică permanentă.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 7,7.
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 20,5.
Despăduriri (%): 0.
Arii protejate (% din supr. totală): 0.
Riscuri naturale: cicloane tropicale (hurricane) în perioada august-septembrie.

Repere istorice

1493: descoperirea ins. Antigua de către Cristofor Columb
1632: începerea colonizării britanice
1967: stat independent „asociat" cu Marea Britanie
1981, 01 nov: independenţă totală faţă de Londra
2001: tensiuni în relaţia cu SUA datorită acuzaţiilor de trafic de droguri şi spălare de bani.

Repere socio-economice

Populaţie urbană (%) (2005):

Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata șomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 6 parohii.

Argentina
Republica Argentina
República Argentina (spaniolă)

Date generale
Situare: SE Americii de Sud, între 22°-55° lat S, 74°-54° long V.
Vecinătăți: N: Bolivia 832 km, Paraguay 1 880 km, NE: Brazilia 1 261 km, Uruguay 580 km, E: Oc. Atlantic, V: Chile 5 308 km.
Lungime linie de coastă: 4 989 km.
Indicativ stat: RA
Indicativ internet: .ar
Prefix telefonic: 0054
Ora GMT: - 3
Suprafața: 2 780 092 km^2 (locul 8 în lume).
Populația (2008)*:* 40 482 000 loc. (locul 30 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: republică federală.
Șeful statului: Cristina Elisabet Fernández de Kirchner (*președinte*), Julio César Cleto Cobos (*vicepreședinte*).
Sărbătoare națională: 25 mai (aniversarea Revoluției – 1810).
Membru: Mercosur, OAS, ONU, WTO.
Capitala: Buenos Aires.
Limbă oficială: spaniola.
Moneda: 1 peso argentino = 100 centavos.

Cadrul natural
Relieful: montan în vest (Anzii Cordilieri - mai înalți în nord: Aconcagua - 6 959 m, Ojos de Salado - 6 900 m, Monte Pissis - 6 779 m, Llullaillaco - 6 723 m, vulcan activ și mai scunzi în sud: 4 000-5 000 m alt), *podișuri* în partea centrală, cu altitudini ce scad de la 1 600 m în vest, la 150 m în est, dominate de lanțuri montane relativ scunde (Sierra de Chiachihua, Sierra de Cordoba, Sierra de Olte etc.) și *câmpie* în partea centrală și estică (Pampa), principala zonă agricolă a țării, pe alocuri cu porțiuni mlăștinoase.

Altitudinea maximă: 6 959 m (Vf. Aconcagua, cel mai înalt din Anzi).

Clima: tropicală în nord, temperată în vest şi sud, aridă în nord-vest (Atacama).

Temperatura medie anuală: (^oC)*:* Buenos Aires: 16,3 / Salta: 17,7 / Ushuaia: 5,1; *ian.:* Buenos Aires: 23 / Salta: 21,5 / Ushuaia: 9,5; *iul.:* Buenos Aires: 10 / Salta: 12,5 / Ushuaia: 0.

Nr. mediu de zile însorite: iun: Buenos Aires: 4 / Salta: 5 / Ushuaia: 1; *dec.:* Buenos Aires: 9 / Salta: 6 / Ushuaia: 6.

Precipitaţii medii anuale (mm)*:* Buenos Aires: 1 205 / Salta: 670 / Ushuaia: 575.

Nr. mediu de zile cu ploaie: Buenos Aires: 86 / Salta: 79 / Ushuaia: 140.

Hidrografia: râuri de ivorăsc din Anzi sau din platourile braziliene şi se varsă în Oceanul Atlantic.

Pr. cursuri de apă: Parana (cu cascada Iguazú), Paraguay, Pilcomayo, Río Chubut, Río Colorado, Río Deseado, Río La Plata, Río Negro, Salado, Uruguay.

Pr. lacuri: Argentino, Buenos Aires, Nahuel Huapi, San Martin, Viedma (glaciare), Mar Chiquita.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 3,4.

Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 12,1.

Despăduriri (%): 0,4.

Arii protejate (% din supr. totală): 6,3.

Pr. arii protejate: Lanin, Los Glaciares, Nahuel Huapi, Río Pilcomayo, Tierra del Fuego.

Riscuri naturale: ariditate extremă în nord-vest (Atacama), avalanşe în Anzi.

Repere istorice

1516-20: descoperirea ţărmurilor de către navigatorii spanioli
1536: începerea colonizării spaniole
1816, 09 iul: independenţă
1826: adoptarea numele de „Argentina” (Ţara Argintului)
1853: republică federală
Sec. XIX: colonizarea Patagoniei, imigrare masivă din Europa
1946-55: preşedintele Juan Domingo Péron iniţiază o serie de reforme cu un larg sprijin popular
După 1976: instabilitate politică, frecvente intervenţii ale armatei în viaţa politică a ţării.
1982: războiul Malvinelor, cu Marea Britanie
1983: alegeri libere
1989: guvern care reuşeşte prin negocieri să instaureze pacea socială şi stabilitatea economică
După 1999: criză economică ce a antrenat şi o instabilitate politică
2005: redresare economică

Repere socio-economice

Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 23 provincii şi 1 district federal

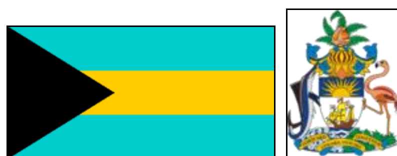
Provincia	**Suprafaţa** [km^2]	**Populaţia** [loc, 2005]	**Densitatea** [loc/km^2]	**Capitala** [loc, 2001]	**Drapelul**

Buenos Aires	307 571	14 634 379	48	La Plata 553 002 a.u. 681 832	
Catamarca	102 602	365 323	4	San Fernando del Valle de Catamarca 147 409	
Chaco	99 633	1 024 934	10	Resistencia 274 001 a.u. 359 142	
Chubut	224 686	445 458	2	Rawson 22 535	
Córdoba	165 321	3 254 279	20	Córdoba 1 267 774 a.u. 1 368 109	
Corrientes	88 199	980 813	11	Corrientes 314 247	
Entre Rios	78 781	1 217 212	15	Paraná 235 931	
Formosa	72 066	517 506	7	Formosa 198 146	
Jujuy	53 219	652 577	12	San Salvador de Jujuy 230 999	
La Pampa	143 440	321 653	2	Santa Rosa 93 924	
La Rioja	89 680	320 602	4	La Rioja 143 921	
Mendoza	148 827	1 675 309	11	Mendoza 110 716 a.u. 846 904	
Misiones	29 801	1 029 645	35	Posadas 253 369	
Neuquén	94 078	521 439	6	Neuquén 201 729	
Rio Negro	203 013	587 430	3	Viedma 46 767	

Salta	155 488	1 161 484	7	Salta 462 668		
San Juan	89 651	666 446	7	San Juan 115 556 a.u. 421 172		
San Luis	76 748	409 280	5	San Luis 142 918		
Santa Cruz	243 943	213 845	1	Río Gallegos 79 072		
Santa Fe	133 007	3 177 557	24	Santa Fe 368 369 a.u. 451 571		
Santiago del Estero	136 351	839 767	6	Santiago del Estero 230 424		
Tierra del Fuego	21 571	115 286	5	Ushuaia 45 205		
Tucumán	22 524	1 421 824	63	San Miguel de Tucumán 525 853		
Capital Federal*	203	3 018 102	14 867	Buenos Aires 3 018 102		

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:
- ✓ Parcul național „Los Glaciares”
- ✓ Parcul național „Iguazu”
- ✓ Cele patru așezăminte iezuite pentru guarani de la San Ignacio Mini, Santa Ana, Nuestra Señora de Loreto și Santa Maria Mayor
- ✓ Peninsula Valdéz
- ✓ Picturile murale din peștera „Cueva de las Manos”, Rio Pinturas
- ✓ Parcurile naturale Ischigualasto și Talampaya
- ✓ Ansamblurile de clădiri iezuite din zona Córdoba
- ✓ Quebrada de Humahuaca

Bahamas
Commonwealth of The Bahamas (engleză)

Date generale
Situare: America Centrală, Antilele Mari, între 27°-21° lat N, 79°-71° long V.
Arhipelag coraligen format din 30 de insule (dintre care 21 sunt locuite) și circa 660 stânci.
Vecinătăți: Oc. Atlantic, având în apropiere Cuba (SV), Haiti (SE) și Pen. Florida (NV).

Lungime linie de coastă: 3 542 km.
Indicativ stat: BS
Indicativ internet: .bs
Prefix telefonic: 001242
Ora GMT: - 5 (*vara:* – 4)
Suprafața: 13 939 km^2 (locul 154 în lume).
Populația (2007)*:* 330 549 loc. (locul 177 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: monarhie constituțională.
Şeful statului: Elizabeth II (regina Marii Britanii). *Guvernator general*: Arthur Dion Hanna, *prim-ministru*: Hubert Alexander Ingraham.
Sărbătoare națională: 10 iulie (aniversarea proclamării independenței - 1973).
Membru: Commonwealth, OAS, ONU.
Capitala: Nassau.
Limba oficială: engleza.
Moneda: 1 bahamian dollar = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: insule joase, terminații ale unor bancuri submerse, plaje întinse cu nisip fin şi mlaştini cu mangrove.
Altitudinea maximă: 120 m.
Clima: tropicală.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 24,2; *ian.:* 20,5; *iul.:* 27,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 8; *dec.:* 7.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 1 220.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 127.
Hidrografia: ape curgătoare doar în ins. Andros, un singur lac în ins. Great Inagua.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 11,3.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 51,5.
Despăduriri (%): 0.
Arii protejate (% din supr. totală): 1,7.
Riscuri naturale: cicloane tropicale.

Repere istorice
1492: descoperirea insulelor de Cristofor Columb
1629/1717: colonie britanică
Sec. XVII-XVIII: colonizare cu sclavi negri aduşi din Africa care devin majoritari
1964; autonomie
1973, 10 iul: independență față de Londra
Anii 1980: declin economic, corupție, recesiune economică, datorie externă
2001: măsuri severe în sectorul financiar pentru reducerea spălării banilor

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):

Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 32 districte. Districtul New Providence în care se află capitala este subordonat direct autorităților centrale, celelalte districte au statut de autonomie.

Barbados

Barbados (engleză)

Date generale
Situare: insulă în America Centrală, Antilele Mici, 13° lat N, 60° long V.
Vecinătăți: Oc. Atlantic (V: M. Caraibilor).
Lungime linie de coastă: 97 km.
Indicativ stat: BDS
Indicativ internet: .bb
Prefix telefonic: 001246
Ora GMT: - 4
Suprafața: 430 km^2 (locul 182 în lume).
Populația (2006)*:* 279 000 loc. (locul 175 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: monarhie constituțională.
Şeful statului: Elizabeth II (regina Marii Britanii), *Guvernator general*: Sir Clifford Straughn Husbands, *prim-ministru:* David John Howard Thompson.
Sărbătoare națională: 30 noiembrie (aniversarea proclamării independenței – 1966).
Membru: Commonwealth, OAS, ONU, CSM, WTO.
Capitala: Bridgetown.
Limba oficială: engleza.
Moneda: 1 barbados dollar = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: podiş de mică altitudine, abrupt în nord, căzând în trepte spre sud, câmpie litorală, recife coraligene în zonele de coastă.
Altitudinea maximă: 336 m (Mount Hillaby).
Clima: tropical-oceanică.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 26,6; *ian.:* 25; *iul.:* 27,5.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 1 540.
Hidrografia: râuri scurte, puțin numeroase.
Pr. curs de apă: Constitution.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 5,9.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 4,7.
Despăduriri (%): 0.
Arii protejate (% din supr. totală): 0.
Riscuri naturale: hurricane, mai ales pe coasta sudică.

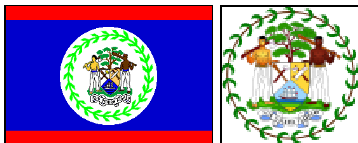
Repere istorice
1518: descoperirea insulei de către spanioli

1627: ocuparea insulei de către britanici
1663: colonie britanică
Sec. XVII-XVIII: colonizare cu sclavi negri aduşi din Africa
1966, 30 nov: independenţă
După 1990: degradarea situaţiei economico-sociale

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 11 parohii.

Belize
Belize (engleză)

Date generale
Situare: America Centrală Istmică, între 18°-16° lat N, 89°-87° long V.
Vecinătăţi: N: Mexic 250 km, V, S: Guatemala 266 km, E: M. Caraibilor.
Lungime linie de coastă: 386 km.
Indicativ stat: BH
Indicativ internet: .bz
Prefix telefonic: 00501
Ora GMT: - 6
Suprafaţa: 22 965 km^2 (locul 146 în lume).
Populaţia (2008)*:* 320 000 loc. (locul 173 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: monarhie constituţională
Şeful statului: Elizabeth II (regina Marii Britanii). *Guvernator general*: Sir Colville Norbert Young, *prim-ministru*: Dean Oliver Barrow.
Sărbătoare naţională: 21 septembrie (aniversarea proclamării independenţei – 1981).
Membru: Commonwealth, OAS, ONU, CSM, WTO.
Capitala: Belmopan.
Limba oficială: engleza.
Moneda: 1 belizean dollar = 100 cents.

Cadrul natural

Relieful: predominant de podiş cu altitudini reduse şi masive montane izolate în sud (M. Maya), câmpie mlăştinoasă, lagunară în nord, relief coraligen în zona de ţărm.

Altitudinea maximă: 1 122 m (Victoria Peack).

Clima: subtropicală umedă.

Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 26,2; *ian.:* 23,5; *iul.:* 27,5.

Nr. mediu de zile însorite: iun.: 6,5; *dec.:* 5,5.

Precipitații medii anuale (mm)*:* 2 000.

Nr. mediu de zile cu ploaie: 224.

Hidrografia: bogată, cu râuri ce izvorăsc în Guatemala şi se varsă în M. Caraibilor şi lacuri în câmpia mlăştinoasă din nord.

Pr. cursuri de apă: Belize, Hondo (Río Azul), Moho, New, Sarstoon, Sibun.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 3,1.

Suprafață împădurită (% din supr. totală): 72,5.

Despăduriri (%): 0.

Arii protejate (% din supr. totală): 47,6.

Pr. arii protejate: Chiquibal, Hummingbird Highway.

Riscuri naturale: cicloane tropicale (hurricane).

Repere istorice

1502: descoperit de Columb

Sec. XVI: colonizat de spanioli

1638: începutul colonizării britanice

1862: colonie britanică (Hondurasul Britanic), revendicată de Mexic şi Guatemala

1964: autonomie, Marea Britanie continuă să rămână garant împotriva pretenţiilor de anexare ale Guatemalei,

1981: independență în cadrul Commonwealthului. Guatemala a refuzat să-i recunoască independența

1991: membru al Organizației Statelor Americane (OAS)

Repere socio-economice

Populație urbană (%) (2005):

Rata natalității (%) (2005):

Rata mortalității (%) (2005):

Rata mortalității infantile (‰) (2005):

Speranța de viață (ani) (2004):

Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:

Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:

PNB (mld USD) (2004):

PNB/loc (USD) (2005):

IDU (2004):

Rata inflației (%) (2005):

Rata şomajului (%)(2004):

Număr de locuitori/medic (1995):

Aport mediu zilnic de calorii (2004):

Număr de automobile/ 1000 loc (2002):

Număr de televizoare/1000 loc (2001):

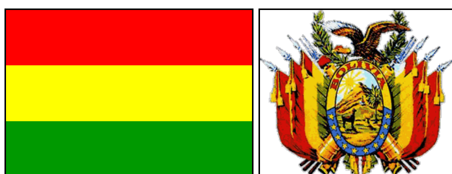
Diviziuni administrative*:* 6 districte.

Bolivia
Republica Bolivia

Wuliwya Suyu (aimara)

Bulibya Republika (quechua)

República de Bolivia (spaniolă)

Date generale
Situare: în partea central-vestică a Americii de Sud, între 10°-23° lat S, 69°-58° long V.
Vecinătăţi: N, E: 3 423 km, S: Paraguay 750 km, Argentina 832 km, V: Chile 860 km, Peru 1 075 km. *Nu are ieşire la mare.*
Indicativ stat: BOL
Indicativ internet: .bo
Prefix telefonic: 00591
Ora GMT: - 4
Suprafaţa: 1 098 581 km^2 (locul 27 în lume).
Populaţia (2007)*:* 9 119 152 loc. (locul 84 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică
Şeful statului: Juan Evo Morales Ayma (*preşedinte*), Álvaro Marcelo García Linera (*vicepreşedinte*).
Sărbătoare naţională: 6 august (aniversarea proclamării independenţei – 1825).
Membru: OAS, ONU, WTO.
Capitale: La Paz (capitala politică) şi Sucré (capitala administrativă).
Limbi oficiale: aimara, quechua şi spaniola.
Moneda: 1 boliviano = 100 centavos.

Cadrul natural
Relieful: se disting două mari regiuni naturale: *vestul*, dominat de culmile Anzilor (cu peste 6 000 alt. şi vulcani stinşi), cu două culmi paralele: Cordillera Occidental şi Cordillera Oriental şi un platou uşor vălurit, endoreic, între acestea (*Altiplano*), principala zonă de concentrare demografică şi estul (*Oriente*), o zonă joasă dominat de câmpie, mlăştinoasă în sud şi platouri joase sub 500 m.

Altitudinea maximă: 6 520 m (Vf. Sajama în Cordillera Occidental).

Clima: predominant tropicală, caldă şi ploioasă în est, temperată sau rece în zona montană, în văile şi depresiunile intramontane.

Temperatura medie anuală: (^{o}C): Sucre: 14,8 / La Paz: 11,4; *ian:* Sucre: 15,5 / La Paz: 12,5; *iul.:* Sucre: 12,5 / La Paz: 9.

Nr. mediu de zile însorite: iun.: Sucre: 8,5 / La Paz: 10; *dec.:* Sucre: 6,5 / La Paz: 6.

Precipitaţii medii anuale (mm)*:* Sucre: 704 / La Paz: 507.

Nr. mediu de zile cu ploaie: Sucre: 91 / La Paz: 107.

Hidrografia: ape curgătoare cu debite bogate ce izvorăsc din Cordillera Oriental şi străbat câmpia estică.

Pr. cursuri de apă: Beni, Bermejo, Guaporé, Madre de Dios, Mamoré, Pilcomayo, Rio Grande.

Pr. lacuri: Poopó (2 790 km^2), Titicaca (8 430 km^2 – lacul navigabil situat la cea mai mare altitudine din lume: 3 812 m), Rogagua, Rogoaguado, San Luis.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 1.
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 54,2.
Despăduriri (%): 0,5.
Arii protejate (% din supr. totală): 19,4.

Pr. arii protejate: Guanay Norte, Miriquiri, Monte Sajama, Río Negro-San Martin, Yapacani-Ichio.

Riscuri naturale: avalanşe în zona montană înaltă.

Repere istorice
Sec. XIV-XVI: intră sub dominaţie spaniolă
1825, 06 aug: independenţă sub numele de Bolivia, acordat în cinstea lui Simon Bolivar; puternică instabilitate politică (peste 200 de lovituri de stat militare în anii ce au urmat)
1879-83: războiul cu Chile, în urma căruia pierde zona de coastă (provincia Antofagasta)

1884-1952: dezvoltarea industriei de extracție a cuprului
1902-03: războiul cu Brazilia în urma căruia pierde zone din est
1932-35: războiul cu Paraguay pentru provincia Chaco, în urma căruia pierde o importantă zonă din sud bogată în hidrocarburi
1941: formarea celui mai important partid politic cu orientare de stânga
1952-64: naționalizarea minelor şi reforma agrară, introducerea votului universal
1967, oct.: capturarea şi asasinarea lui Ernesto (Ché) Guevara, important lider al mişcării de guerillă marxistă,
1985-89: liberalizare economică, proliferarea producției şi exportului de cocaină (culturile de coca ajung să dețină 25% din totalul terenurilor agricole, iar cocaina principalul produs de export al țării)

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile ($\%_0$) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 9 departamente (*departamentos*) divizate în 100 provincii.

Brazilia
Republica Federativă a Braziliei
República Federativa do Brasil (portugheză)

Date generale
Situare: ocupă jumătatea E a Americii de Sud, între 5°-34° lat S, 74°-35° long V.
Vecinătăți: N: Venezuela 2 200 km, Guyana 1 606 km, Surinam 593 km, Guyana Franceză 730 km, NV: Columbia 1 644 km, V: Perú 2 995 km, Bolivia 3 423 km, Paraguay 1 365 km, S: Argentina: 1 261 km, Uruguay 1 608 km, E: Oc. Atlantic.
Lungime linie de coastă: 7 491 km
Indicativ stat: BR
Indicativ internet: .br
Prefix telefonic: 0055
Ora GMT: Brasilia: – 3 (*vara*: - 2), Manaus: - 4, Porto Acre: - 5, Fernando de Noronha: - 2.
Suprafața: 8 547 404 km^2 (locul 5 în lume).
Populația (2008)*:* 198 739 269 (locul 5 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:

Formă de guvernământ: republică federală
Şeful statului: Luiz Inácio Lula da Silva (*preşedinte*), José Alencar Gomes da Silva (*vicepreşedinte*).
Sărbătoare națională: 7 septembrie (aniversarea proclamării independenței – 1822).
Membru: Mercosur, OAS, ONU, WTO.
Capitala: Brasília.
Limba oficială: portugheza.
Moneda: 1 real = 100 centavos.

Cadrul natural
Relieful: predominant de câmpie şi podiş. În nord: *câmpie joasă* (Bazinul Amazonului, 56% din supr. țării), ce urcă în trepte atât spre nord, către Pod. Guyanelor (alt. max. 2 772 m, Vf. Roraima), cât şi spre sud, către Pod. Braziliei. În partea centrală şi sudică: *podiş tabular* (Podişul Braziliei, 300-600 m alt. alcătuit din Pod. Mato Grosso şi Pod. Minas Gerais), mai înalt în est şi sud unde se individualizează câteva culmi muntoase (Sierra), ce depăşesc frecvent 2 000 m.

Altitudinea maximă: 2 787 m (Vf. Agulhas Negras, în Sierra Itatiaia).

Clima: ecuatorială în Bazinul Amazonului, tropicală şi subtropicală în câmpiile litorale, temperată la sud de Tropicul Capricornului.

Temperatura medie anuală (°C)*:* Brasília: 21,3 / Belém: 26,7 / Manaus: 27,5 / Porto Alegre: 20,1 / Rio de Janeiro: 23,9; *ian.:* Brasília: 22 / Belém: 26,5 / Manaus: 27 / Porto Alegre: 25 / Rio de Janeiro: 26 *iul.:* Brasília: 19 / Belém: 27 / Manaus: 27,5 / Porto Alegre: 15,5 / Rio de Janeiro: 21,5.

Nr. mediu de zile însorite: iun.: Brasília: 8,5 / Belém: 7,5 / Manaus: 6 / Porto Alegre: 4,5 / Rio de Janeiro: 5,5; *dec.:* Brasília: 4,5 / Belém: 6 / Manaus: 4 / Porto Alegre: 8 / Rio de Janeiro: 5,5.

Precipitații medii anuale (mm)*:* Brasília: 1 554 / Belém: 2 880 / Manaus: 2 285 / Porto Alegre: 1 330 / Rio de Janeiro: 1 170.

Nr. mediu de zile cu ploaie: Brasília: 128 / Belém: 240 / Manaus: 157 / Porto Alegre: 112 / Rio de Janeiro: 124.

Hidrografia: dominată în nord, de Bazinul Amazonului, în sud de Bazinul Paraná

Pr. cursuri de apă: Amazonul şi afluenții săi (Ucayali, Maranõn, Napo, Putumayo, Içá, Javari, Jurua - în sectorul superior, Purus, Madeira, Tapajós, Xingú; Japura, Rio Negro - Rio Branco, Trombetas, Jari -]n sectorul inferior), Paraná şi afluenții săi (Paraguay, Paranaiba, Tiete etc); São Francisco, Tocantins (cu Araguaia).

Pr. lacuri: Furnas, São Francisco, Três Marias (lacuri de acumulare), Patos (lagună).

Emisii CO_2/loc (t/loc): 1,7.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 56,5.
Despăduriri (%): 0,6.
Arii protejate (% din supr. totală): 18.

Pr. arii protejate: Amazonia, Araguaia, Tumucumaque, Xingu (în Amazonia), Brasília, Cará-Cará, Cato Orange, Iguaçu, Itatiaia, Jacarepaguá, Poca das Antas, Sierra da Canastra, Soòretama.

Repere istorice
1500: descoperirea de către portughezi a coastelor Braziliei
1530-32: începutul colonizării portugheze
Sec. XVI-XIX: colonizare cu sclavi aduşi din Africa
1822, 07 sep: independență, imperiu
1865-70: participă alături de Argentina şi Uruguay la războiul împotriva Paraguayului
1889, 15 nov: proclamarea republicii (Statele Unite ale Braziliei)
Sec. XIX-XX: masivă imigrație europeană; se pun bazele unor puternice clivajelor regionale
1930-63: devine una din marile puteri regionale ale lumii
1964: lovitură de stat militară
1964-74: război de guerillă împotriva guvernului
1985: alegeri libere
1992-95: scandaluri de corupție
După 1995: refacere a economiei

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):

Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile ($\%_0$) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 26 state (*estados*) şi 1 district federal.

State	Suprafaţa [km^2]	Populaţia [loc, 2005]	Densitatea [loc/km^2]	Capitala [loc, 2005]	Drapelul
Acre AC	152 581	669 736	4	Rio Branco 273 400	
Alagoas AL	27 768	3 015 912	109	Maceió 901 200	
Amapá AP	142 815	594 587	4	Macapá 339 500	
Amazonas AM	1 570 746	3 232 330	2	Manaus 1 634 100	
Bahia BA	564 693	13 815 334	24	Salvador 2 672 500 a.u. 3 350 523	
Ceará CE	148 826	8 097 276	54	Fortaleza 2 374 900 a.u. 3 349 826	
Espírito Santo ES	46 077	3 408 365	74	Vitória 313 300	
Goiás GO	340 087	5 619 917	17	Goiânia 1 193 100	
Maranhão MA	331 983	6 103 327	18	São Luís 942 300	
Mato Grosso MT	903 358	2 803 274	3	Cuiabá 526 300	

Mato Grosso do Sul MS	357 125	2 264 468	6	Campo Grande 741 125	
Minas Gerais MG	586 528	19 237 450	33	Belo Horizonte 2 375 300 a.u. 5 391 284	
Pará PA	1 247 689	6 970 586	6	Belém 1 396 800 a.u. 2 042 530	
Paraíba PB	56 440	3 595 886	64	João Pessoa 660 800	
Paraná PR	199 315	10 261 856	51	Curitiba 1 757 900 a.u. 3 141 366	
Pernambuco PE	98 312	8 413 593	86	Recife 1 501 000 a.u. 3 599 181	
Piauí PI	251 529	3 006 885	12	Teresina 747 000	
Rio de Janeiro RJ	43 696	15 383 407	352	Rio de Janeiro 6 094 200 a.u. 11 570 524	
Rio Grande do Norte RN	52 797	3 003 087	57	Natal 778 000	
Rio Grande do Sul RS	281 748	10 845 087	38	Pôrto Alegre 1 386 900 a.u. 3 978 263	
Rondônia RO	237 576	1 534 594	6	Pôrto Velho 305 800	
Roraima RR	224 299	391 317	2	Boa Vista 238 000	
Santa Catarina SC	95 346	5 866 568	62	Florianópolis 385 000	
São Paulo SP	248 209	40 442 795	163	São Paulo 10 277 500 a.u. 19 037 487	

Sergipe SE	21 910	1 967 791	90	Aracaju 498 600	
Tocantins TO	277 621	1 305 728	5	Palmas 203 400	
Distrito Federal	5 802	2 333 108	402	Brasília 2 231 100 a.u. 3 454 961	

Canada

Canada (engleză, franceză)

Date generale

Situare: N Americii de Nord, între 83°-42° lat N, 141°-53° long V.
Vecinătăţi: NV: SUA (Alaska) 2 477 km, N: Oc. Arctic (M. Beaufort, G. Baffin), E: Oc. Atlantic (NE: M. Labrador), S: SUA 8 893 km, V: Oc. Pacific.
Lungime linie de coastă: 202 080 km.
Indicativ stat: CDN
Indicativ internet: .ca
Prefix telefonic: 001
Ora GMT: Ottawa: -5 (*vara*: - 4), St. John's: - 3,30 (*vara*: - 2,30), Halifax: - 4 (*vara*: - 3), Winnipeg: - 6 (*vara*: - 5), Edmonton: - 7 (*vara*: - 6), Vancouver: - 8 (*vara*: - 7).
Suprafaţa: 9 970 900 km^2 (locul 2 în lume).
Populaţia (2009)*:* 33 635 000 loc. (locul 36 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: stat federal.
Şeful statului: Elizabeth II (regina Marii Britanii). *Guvernator general*: Michaëlle Jean, *prim-ministru*: Stephen Harper.
Sărbătoare naţională: 1 iulie (aniversarea constituirii Confederaţiei – 1867).
Membru: APEC, Commonwealth, EBRD, G 8, NAFTA, NATO, OAS, OCDE, ONU, OSCE, observator al Consiliului Europei şi WTO.
Capitala: Ottawa.
Limbi oficiale: engleza şi franceza (vorbită în Quebec).
Moneda: 1 canadian dollar (dolar canadian) = 100 cents.

Cadrul natural

Relieful: variat: *podiş* în partea centrală pe un vechi fundament geologic (Scutul Canadian, ce cuprinde circa ½ din terit.), *montan* în vest (Cordilierii, formaţi din două lanţuri paralele: Munţii Stâncoşi în est şi Munţii Coastelor în vest), nord-vest (munţii Mackenzie, Ogilvie, Selwyn) şi nord (munţii Arhipelagului Arctic, peste 3 000 m în insula Ellesmere) şi est (prelungirile nordice ale Appalachilor), *câmpie* (adesea mlăştinoasă) în jurul Golfului Hudson.

Altitudinea maximă: 6 050 m (M. Logan în M. Costelor).

Clima: temperat-continentală în interior, temperat-oceanică în apropierea ţărmurilor, subpolară şi polară în nord.

Temperatura medie anuală (^oC)*:* Montreal: 6,5 / Coppermine: - 11 / Fort Smith: - 3 / Halifax: 7,2 / Vancouver: 11; *ian.:* Montreal: - 10 / Coppermine: - 28 / Fort Smith: - 25 / Halifax: - 4 / Vancouver: 5; *iul.:* Montreal: 19 / Coppermine: 9 / Fort Smith: 16 / Halifax: 18,5 / Vancouver: 18.

Nr. mediu de zile însorite: iun.: Montreal: 8 / Coppermine: 9 / Fort Smith: 11 / Halifax: 7 / Vancouver: 7 *dec.:* Montreal: 2 / Coppermine: 0 / Fort Smith: 1 / Halifax: 3 / Vancouver: 1.

Precipitații medii anuale (mm)*:* Montreal: 1 060 / Coppermine: 236 / Fort Smith: 333 / Halifax: 1 530 / Vancouver: 1 595.

Nr. mediu de zile cu ploaie: Montreal: 139 / Coppermine: 84 / Fort Smith: 95 / Halifax: 132 / Vancouver: 155.

Hidrografia: bogată, râuri ce izvorăsc din Cordilieri, lacuri numeroase ca urmare a retragerii calotei pleistocene.

Pr. cursuri de apă: Columbia, Mackenzie, St. Lawrence, Yukon.

Pr. lacuri: Athabasca, Dubawnt, Erie, Huron, Marele Lac al Sclavilor, Marele Lac al Urşilor, Michikamau, Micul Lac al Sclavilor, Mistassini, Nipigon, Ontario, Smallwood, Superior, Winnipeg.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 17,5.

Suprafață împădurită (% din supr. totală): 34,1.

Despăduriri (%): 0.

Arii protejate (% din supr. totală): 6,3.

Pr. arii protejate: Banff, Glacier, Jasper, Kluane, Ivvavik, Nahanni, Prince Albert, Wood Buffalo – cel mai întins parc național continental, Yoho etc.

Repere istorice

Sec. XV-XVI: descoperirea şi explorarea coastelor Canadei de către europeni
1536: începe colonizarea franceză în zona fluviului Saint Lawrence (Quebec)
1663: Canada este declarată colonie franceză
1763: instaurarea administrației britanice. Franța continuă colonizarea în Quebec
1774: Québec Act, acordă drepturi politice şi religioase coloniştilor francezi
1840: Unirea Canadei Inferioare (francofonă) cu Canada Superioară (anglofonă)
1867, 01 iul.: formarea Confederației Canadiene, cu statut de dominion britanic
1870-1949: statul canadian ajunge la configurația actuală, formarea națiunii canadiene
1931, 11 dec.: Statutul de la Westminster, independența Canadei față de Londra în domeniul politic şi al apărării
1960: lansarea „Revoluției Tăcute" ce vizează independența Quebecului
1974: franceza este votată ca limbă oficială în Quebec
1982: Canada Act, consfințeşte deplina independență a Canadei față de Londra
1987: acordul de la Meech Lake, privind statutul special al Quebecului
1998: hotărâre prin care Quebecul nu are dreptul să-şi declare unilateral independența, fără a ține seamă de părerea celorlalte provincii ale Canadei şi a populației băştinaşe din Quebec.

Repere socio-economice

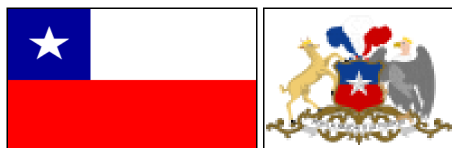
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 10 provincii şi 3 teritorii.

Provincii şi teritorii Anul intrării în Confederaţie	**Suprafaţa** [km²]	**Populaţia** [loc, 2005]	**Densitatea** [loc/km²]	**Capitala** [loc, 2001]	**Drapelul**
			Provincii		
Alberta 1905	661 848	3 256 816	5	Edmonton 666 104 a.u. 1 016 000	
Columbia Britanică (British Columbia), 1871	944 735	4 254 522	5	Victoria 74 125 a.u. 334 700	
Insula Price Edward Prince Edward Island, 1873	5 660	138 113	24	Charlottetown 38 114	
Manitoba 1870	647 797	1 177 556	2	Winnipeg 619 544 a.u. 706 900	
Nova Scoţia Nova Scotia 1867	55 284	937 889	17	Halifax 359 111 a.u. 380 800	
New Brunswick 1867	72 908	752 006	10	Fredericton 47 560	
Ontario 1867	1 076 395	12 541 410	12	Toronto 2 481 494 a.u. 5 304 100	
Quebec 1867	1 542 056	7 598 146	5	Quebec 507 184 a.u. 717 600	
Saskatchewan 1905	651 036	994 126	2	Regina 178 225	
Terra Nova şi Labrador Newfoundland and Labrador 1949	405 212	515 961	1	Saint John's 99 182	
			Teritorii		
Nunavut 1999	2 093 190	29 992	0,01	Iqaluit 5 236	

Teritoriile de Nord-Vest Northwest Territories, 1870	1 346 106	42 982	0,03	Yellowknife 16 541		
Yukon 1898	482 443	30 988	0,06	Whitehorse 19 058		

Chile
Republica Chile
República de Chile (spaniolă)

Date generale
Situare: SV Americii de Sud, între 17°-56° lat S, 76°-66° long V.
Vecinătăți: N: Perú 171 km, NE: Bolivia 860 km, E: Argentina 5 308 km, V: Oc. Pacific.
Lungime linie de coastă: 6 435 km.
Indicativ stat: RCH
Indicativ internet: .cl
Prefix telefonic: 0056
Ora GMT: - 4 (*vara*: - 3)
Suprafața: 756 626 km^2 (locul 37 în lume).
Populația (2009)*:* 16 928 873 loc. (locul 60 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Verónica Michelle Bachelet Jeria (*preşedinte*).
Sărbătoare națională: 18 septembrie (aniversarea proclamării independenței – 1810).
Membru: APEC, OAS, ONU, WTO.
Capitala: Santiago.
Limba oficială: spaniola.
Moneda: 1 peso chiliano = 100 centavos = 1 000 escudos.

Cadrul natural
Relieful: predominant montan, marcat de lanțul andin; se diferențiază de la nord la sud un lanț montan litoral (Cordillera de la Costa), cu înălțimi mai reduse (1 000 – 2 000 m); o depresiune centrală, aridă în nord (Deşertul Atacama), câmpie fertilă în sud şi un lanț montan interior (Cordillera Occidentale), ale cărui altitudini depăşesc des 6 000 m, cu relief vulcanic şi frecvente urme ale glaciațiunii cuaternare. În componența statului Chile mai intră: insula Paştelui, cu relief vulcanic stins şi arhipelagul Juan Fernández.

Altitudinea maximă: 6 873 m (Vf. Cerro Ojos del Salado).

Clima: foarte variată datorită extensiunii mari în latitudine: deşertică în nord, subtropicală, temperat-oceanică, subantarctică în sud.

Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* Santiago: 13 / Antofagasta: 16,3 / Punta Arenas: 6,5; *ian.:* Santiago: 15 / Antofagasta: 20 / Punta Arenas: 10,5 *iul.:* Santiago: 9 / Antofagasta: 13 / Punta Arenas: 1,5.

Nr. mediu de zile însorite: iun.: Santiago: 4 / Antofagasta: 6 / Punta Arenas: 3; *dec.:* Santiago: 11 / Antofagasta: 9 / Punta Arenas: 8.

Precipitații medii anuale (mm)*:* Santiago: 355 / Antofagasta: 8 / Punta Arenas: 450.

Nr. mediu de zile cu ploaie: Santiago: 31 / Antofagasta: 0 / Punta Arenas: 75.

Hidrografia: râuri scurte cu izvoare în Anzi şi vărsare în Oc. Pacific.

Pr. cursuri de apă: Bío-Bío, Loa.

Pr. lacuri: Llanquihue, Ranco, Villarrica.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 3,4.

Suprafață împădurită (% din supr. totală): 21,5.

Despăduriri (%): - 0,4.

Arii protejate (% din supr. totală): 3,6.

Pr. arii protejate: Alberto de Agostini, Bernardo O'Higgins, Cabo de Hornos, Hernando de Magallanes, Isla Juan Fernández, Fray Jorge, Isla de Pasqua, Laguna San Rafael, Lauca, Nahuelbuta, Pérez Rosales, Puyehe, Talhuaca, Vicente.

Repere istorice

Sec. XV-XVI: Imperiul Incaş (nordul şi centrul)
1535-45: administrație spaniolă
1778: este constituită Căpitănia Generală Chile
Sec. XVI-XIX: expansiunea către sud întâmpină o puternică rezistență din partea triburilor amerindiene
1810-18: război de eliberare împotriva dominației spaniole
1818, 12 feb.: independență
1879-83: război victorios împotriva Boliviei şi Peru, dobândeşte regiunea Antofagasta şi vaste regiuni din Peru bogate în cupru şi nitrați
1943: participă la al Doilea Război Mondial ca aliat al SUA
1970: regim marxist condus de Salvador Allende, reforme de stânga, grave probleme economice
1973: lovitură de stat militară, condusă de gen. Augusto Pinochet
1973-88, regim dictatorial, represiv
1989: revenirea țării la un regim democratic

Repere socio-economice

Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 15 regiuni divizate în provincii şi comune.

Columbia
Republica Columbia
República de Colombia (spaniolă)

Date generale

Situare: NV Americii de Sud, între între 12° lat N-4° lat S, 79°-67° long V.
Vecinătăți: NV: Panama 225 km, N: M. Caraibilor, E: Venezuela 2 050 km, Brazilia 1 644 km, S: Perú 1 800 km, Ecuador 590 km, V: Oc. Pacific.
Lungime linie de coastă: 3 208 km.
Indicativ stat: CO
Indicativ internet: .co
Prefix telefonic: 0057
Ora GMT: - 5
Suprafața: 1 141 568 km^2 (locul 25 în lume).
Populația (2009)*:* 45 644 023 loc. (locul 29 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică prezidențială.
Şeful statului: Álvaro Uribe Vélez (*preşedinte*), Francisco Santos Calderón (*vicepreşedinte*).
Sărbătoare națională: 20 iulie (aniversarea proclamării independenței – 1810).
Membru: OAS, ONU, WTO.
Capitala: Bogotá/Santa Fé de Bogotá.
Limba oficială: spaniola.
Moneda: 1 peso columbiano = 100 centavos.

Cadrul natural
Relieful: divesificat: muntos în vest - Anzii, cu trei cordiliere paralele orientate predominant N-S, cu altitudini maxime în Cordiliera Centrală, văi tectonice şi relief vulcanic în est, câmpie în jumătatea estică (Llanos), extremitatea NV a Amazoniei, străbătută de afluenții Amazonului, câmpie litorală pe coasta pacifică.
Altitudinea maximă: 5 775 m (Vf. Cristobal Colón).
Clima: caldă, temperată şi rece în funcție de altitudine, ecuatorială în zonele de câmpie.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* Bogotá: 14 / Barranquilla: 28; *ian.:* Bogotá: 10 / Barranquilla: 14; *iul.:* Bogotá: 27,5 / Barranquilla: 9.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: Bogotá: 13 / Barranquilla: 4; *dec.:* Bogotá: 5 / Barranquilla: 5.
Precipitații medii anuale (mm)*:* Bogotá: 940 / Barranquilla: 863.
Nr. mediu de zile cu ploaie: Bogotá: 150 / Barranquilla: 59.
Hidrografia: bogată, râuri ce izvorăsc din Anzi şi se varsă în Amazon, Marea Caraibilor sau Oc. Pacific.
Pr. cursuri de apă: Atrato, Baudo, Cauca, Caquetá, Magdalena, Patia, Putumay, Sau Juan.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 1,3.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 58,5.
Despăduriri (%): 0,1.
Arii protejate (% din supr. totală): 72,3.
Pr. arii protejate: Cordillera de los Picachos, Cueva de Los Guacharos, El Tuparro, Farallones de Cali, Paramillo, Puracé, Sanquianga, Sierra de la Macarena, Sierra Nevada de Santa Marta, Uraba.

Repere istorice
1499: descoperirea coastelor Columbiei de către spanioli
1536-38: este cucerită de spanioli
1739: parte din Viceregatul Noua Granadă
1810, 20 oct.: izbucnirea războiului de eliberare națională
1819-30: unirea Columbiei cu Venezuela şi Ecuador (între *1822-30*)
1832, 29 feb.: independență
1886: este adoptat numele de „Columbia"
1903: secesiunea provinciei Panama
1948-58: război civil („La Violencia")
1958: acord între liberali şi conservatori privind împărțirea puterii
1974: alegeri prezidențiale libere
1986-90: recrudescență a traficului de droguri (peste 80 000 persoane ucise)

1991: nouă constituție, care acordă mai multă libertate statului în lupta împotriva cartelurilor drogului. În pofida acestor măsuri producția de cocaină, heroină şi opium a crescut considerabil, Columbia devenind o placă turnantă a traficului cu droguri iar incidența mortalității prin omor fiind cea mai mare din lume.

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 32 departamente şi 1 district al capitalei, cu rang departamental.

Costa Rica
Republica Costa Rica
República de Costa Rica (spaniolă)

Date generale
Situare: America Centrală Istmică, între 11°-8° lat N, 86°-83° long V.
Vecinătăți: N: Nicaragua 309 km, E: M. Caraibilor, SE: Panama 330 km, S, V: Oc. Pacific.
Lungime linie de coastă: 639 km.
Indicativ stat: CR
Indicativ internet: .cr
Prefix telefonic: 00506
Ora GMT: - 6
Suprafața: 51 100 km^2 (locul 125 în lume).
Populația (2007)*:* 4 133 884 loc. (locul 119 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Óscar Rafael de Jesús Arias Sánchez (*preşedinte*).
Sărbătoare națională: 15 septembrie (aniversarea proclamării independenței).
Membru: OAS, ONU, WTO.
Capitala: San José.
Limba oficială: spaniola.
Moneda: 1 colón = 100 céntimos.

Cadrul natural

Relieful: montan în partea centrală (sistemul Sierra Madre, cu două culmi: Cordillera de Guanacaste în N şi Cordillera de Talamanca în S); între cele două culmi se află o zonă de podiş (Meseta Central), zona cea mai fertilă şi cea mai populată a ţării, câmpii în partea nordică şi pe litoralul pacific.

Altitudinea maximă: 3 819 m (Vf. Chirripo Grande).

Clima: tropicală, cu precipitaţii abundente.

Temperatura medie anuală (°C)*:* 20,5; *ian.:* 19; *iul.:* 21.

Nr. mediu de zile însorite: iun.: 4; *dec.:* 6.

Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 1 805.

Nr. mediu de zile cu ploaie: 148.

Hidrografia: râuri scurte ce izvorăsc din zona centrală.

Pr. cursuri de apă: San Carlos, San Juan, Sixaola.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 1,3.

Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 46,8.

Despăduriri (%): - 0,1.

Arii protejate (% din supr. totală): 23,5.

Pr. arii protejate: Amitié, Barra del Colorado, Braulio Carrillo, Cahuita, Corcovado, Gandoca-Manzanillo, Irazú, La Amistad, Póas, Rincon de la Vieja, Santa Rosa, Tortuguero.

Riscuri naturale: vulcanism, seismicitate ridicată.

Repere istorice

1502, 18. sep., descoperirea de către Columb a Coastei Bogate (Costa Rica)

1821, 15. sep.: independentă de Spania

1917-18: dictatură militară, ulterior stabilitate economico-socială, regim democratic

1948, 13 dec..: sunt desfiinţate prin lege forţele armate

După 1990: grave probleme economice

Repere socio-economice

Populaţie urbană (%) (2005):

Rata natalităţii (%) (2005):

Rata mortalităţii (%) (2005):

Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):

Speranţa de viaţă (ani) (2004):

Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:

Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:

PNB (mld USD) (2004):

PNB/loc (USD) (2005):

IDU (2004):

Rata inflaţiei (%) (2005):

Rata şomajului (%)(2004):

Număr de locuitori/medic (1995):

Aport mediu zilnic de calorii (2004):

Număr de automobile/ 1000 loc (2002):

Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 7 provincii divizate în 81 cantoane.

Cuba
Republica Cuba
República de Cuba (spaniolă)

Date generale
Situare: America Centrală, Antilele Mari, între 23°-20° lat N, 85°-74° long V.
Arhipelag format dintr-o insulă principală (cea mai mare şi cea mai vestică din Antilele Mari) şi circa 1 600 de insuliţe şi stânci.
Vecinătăţi: M. Caraibilor, Baza navală americană Guantanamo Bay: 29 km.
Lungime linie de coastă: 3 735 km.
Indicativ stat: C
Indicativ internet: .cu
Prefix telefonic: 0053
Ora GMT: - 5 (*vara*: - 4)
Suprafaţa: 110 861 km^2 (locul 102 în lume).
Populaţia (2008)*:* 11 423 952 loc. (locul 73 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică socialistă.
Şeful statului: Raúl Modesto Castro Ruz (*preşedinte*).
Sărbătoari naţionale: 26 iulie (aniversarea declanşării Revoluţiei – 1956).
1 ianuarie (victoria forţelor de stânga – 1959).
Membru: ONU, WTO.
Capitala: Havana/La Habana.
Limba oficială: spaniola.
Moneda: 1 peso = 100 centavos.

Cadrul natural
Relieful: predomină o câmpie calcaroasă, cu masive muntoase cristaline mai ales în sud şi est (Sierra de los Órganos, Sierra de Rosano, Sierra de Trinidad, Sierra Maestra) şi zone mlăştinoase pe coasta sudică, ţărm fragmentat cu numeroase insule.
Altitudinea maximă: 1 972 m (Vf. Turquino).
Clima: tropicală şi subtropicală.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 25,1; *ian.:* 22; *iul.:* 28.
Nr. mediu de zile însorite: iun: 6; *dec.:* 6.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 1 225.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 91.
Hidrografia: râuri scurte şi cu debite bogate.
Emisii CO_2*/loc (t/loc):* 2,2.
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 24,7.
Despăduriri (%): - 2,2.
Arii protejate (% din supr. totală): 1,3.
Pr. arii protejate: Ciénaga de Zapata, Cabo Corrientes, Cupeyal, El Cabo, Jaguani, La Gran Piedra, La Guira, Sierra del Crista.
Riscuri naturale: furtuni tropicale (hurricane).

Repere istorice
1492, 28 oct.: este descoperită de Cristofor Columb
1511-12: este ocupată de spanioli
Sec. XVI-XVIII: este colonizată cu scavi negri aduşi din Africa
1898: războiul hispano-american. Spania pierde suveranitatea asupra Cubei în favoarea SUA
1895-1901: războiul cubanez de independenţă
1901-34: amendamentul Platt, dreptul SUA de a interveni în politica internă a Cubei
1956, 26 iul: declanşarea mişcării revoluţionare de opoziţie condusă de Fidel Castro
1959, 1 ian.: alungarea de la putere a lui F. Batista şi preluarea puterii de către Fidel Castro. Reforme de stânga
1962 (14 oct.-20 nov.): criza rachetelor cubaneze, generată de instalarea în Cuba a rachetelor sovietice cu rază medie de acţiune capabile să atingă obiective din SUA
1976, 24 feb.: constituţie care consfinţeşte sistemul socialist bazat pe mijloace represive
1975-85: Cuba sprijină militar regimurile marxiste din state ale lumii treia

1989-93: deteriorarea situației economico-sociale a țării
2006, iul.: Fidel Castro predă provizoriu puterea fratelui său Raúl
2008, feb.: Fidel Castro renunță oficial la putere în favoarea fratelui său Raúl.

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile ($‰_0$) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata șomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 14 provincii divizate în 169 municipalități şi 1 municipalitate cu statut special: Isla de Juventud.

Dominica
Uniunea Dominica
Commonwealth of Dominica (engleză)

Date generale
Situare: America Centrală, insulă Antilele Mici, 15° lat N, 61° long V.
Vecinătăți: Oc. Atlantic.
Lungime linie de coastă: 148 km.
Indicativ stat: WD
Indicativ internet: .dm
Prefix telefonic: 001767
Ora GMT: - 4
Suprafața: 750 km^2 (locul 173 în lume).
Populația (2009)*:* 72 660 loc. (locul 195 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Nicholas Joseph Orville Liverpool (*preşedinte*), Roosevelt Skerrit (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 3 noiembrie (aniversarea proclamării independenței – 1978).
Membru: Commonwealth, OAS, ONU, WTO.
Capitala: Roseau.
Limba oficială: engleza.
Moneda: 1 east caribbean dollar = 100 cents.

Cadrul natural

Relieful: predominant muntos, de origine vulcanică, câmpie în partea centrală.
Altitudinea maximă: 1 447 m (Vf. Morne Diablorin).
Clima: tropical-oceanică, cu temperaturi şi precipitații bogate.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 26,6; *ian.:* 25; *iul.:* 27,5.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 1 540.
Hidrografia: bogată, râuri mici şi torenți.
Pr. cursuri de apă: Layou, Quanery.
Pr. lac: Boiling.
Emisii CO_2*/loc (t/loc):* 1,4
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 61,3.
Despăduriri (%): 0,6.
Arii protejate (% din supr. totală): 25,6.
Riscuri naturale: cicloane tropicale, manifestări postvulcanice.

Repere istorice
1493, 03 nov. (duminică): insula a fost descoperită de Columb care a denumit-o Dominica (duminica)
Sec. XVII-XVIII: disputată de francezi şi britanici, colonizată cu populație negroidă adusă ca sclavi din Africa (astăzi peste 90% din populație)
1783: colonie britanică
1951: introducerea votului universal
1978, 03.11: independență în cadrul Commonwealthului.

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 10 parohii.

Dominicană, Republica ~
República Dominicana (spaniolă)

Date generale
Situare: America Centrală, Antilele Mari, E insulei Haiti (Hispanõla), între 20°-18° lat N, 73°-68° long V.
Vecinătăți: V: Haiti 360 km, N: Oc. Atlantic, S: M. Caraibilor.
Lungime linie de coastă: 1 288 km.

Indicativ stat: DOM
Indicativ internet: .do
Prefix telefonic: 001809
Ora GMT: - 4
Suprafaţa: 48 671 km^2 (locul 127 în lume).
Populația (2008)*:* 9 507 133 loc. (locul 82 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Leonel Antonio Fernández Reyna (*preşedinte*), Rafael Francisco Alburquerque de Castro (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 27 februarie (aniversarea proclamării independenței – 1844).
Membru: OAS, ONU, WTO.
Capitala: Santo Domingo.
Limba oficială: spaniola.
Moneda: 1 peso = 100 centavos.

Cadrul natural
Relieful: este constituit dintr-o alternanță de lanțuri muntoase (Sierra Neiba, Cordillera Central, Cordillera Septentrional şi Sierra de Bahoruco), ce închid depresiuni interioare (Cibo, La Vega Real), țărmuri crestate.
Altitudinea maximă: 3 175 m (Vf. Pico Duarte).
Clima: tropicală, cu temperaturi ridicate tot anul.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 8,4; *ian.:* 0; *iul.:* 18.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 8; *dec.:* 1.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 1 370.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 110.
Hidrografia:
Pr. cursuri de apă: Yaque del Norte, Yaque del Sur, Yuna.
Pr. lac: Enriquillo.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 2.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 28,4.
Despăduriri (%): 0.
Arii protejate (% din supr. totală): 24,5.
Pr. arii protejate: Armando Bermúdez, El Puerto, José del Carmen Ramirez, Rservas de Constanza, Vedado Yaque del Norte, Vedado Haina-Duey, Vedado alto de la Bandera, Vedado Diego de Ocampo)
Riscuri naturale: cicloane tropicale, în unele cazuri cu urmări devastatoate (ciclonul David, 1979).

Repere istorice
1492, 05 dec.: descoperită de către Columb
1496: este fondat oraşul Santo Domingo, prima aşezare fondată de europeni pe pământ american
Sec. XVI: exterminarea amerindienilor şi înlocuirea acestora cu negri aduşi ca sclavi din Africa
1697: are loc o primă împărțire a insulei Haiti între Franța (vestul) și Spania (estul)
1791: răscoală a negrilor, finalizată cu proclamarea, pe întregul teritoriu a insulei Haiti, a Republicii Haiti, prima republică independentă a negrilor de pe continentul american
1844: independența Republicii Dominicane, are loc împărțirea definitivă a insulei între cele două state
1844-1916: instabilitate politică (peste 100 de lovituri de stat, revoluții şi revolte)
1916-24: protectorat american
1930-61: perioadă de dictatură
1963: lovitură de stat împotriva preşedintelui ales în mod democrativ
1963-65: război civil
1965, apr.: intervenția marinei americane pune capăt războiului civil
1966: alegeri libere, este instaurat un nou regim dictatorial
1966-78: ajutor economic american
1978: alegeri, regim politic corupt, care anulează progresele economice anterioare
1996-2000: reforme economice contestate

După 2000: redresare economică ca urmare a reformei fiscale, creşterea veniturilor populaţiei sărace.

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 33 provincii şi 1 district naţional care include capitala. Provinciile sunt divizate în municipalităţi.

Ecuador
Republica Ecuador
República del Ecuador (spaniolă)

Date generale
Situare: NV Americii de Sud, între 2° lat N-5° lat S, 81°-75° long V. Ins. Galapagos aparţin de Ecuador.
Vecinătăţi: N: Columbia 590 km, E, S: Perú 1 420 km, V: Oc. Pacific.
Lungime linie de coastă: 2 237 km.
Indicativ stat: EC
Indicativ internet: .ec
Prefix telefonic: 00593
Ora GMT: Quito: - 5, Ins. Galapagos: - 6.
Suprafaţa: 272 045 km^2 (locul 73 în lume).
Populaţia (2009)*:* 14 573 101 loc. (locul 66 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Rafael Vicente Correa Delgado (*preşedinte*), Lenín Voltaire Moreno Garcés (*vicepreşedinte*).
Sărbătoare naţională: 10 august (aniversarea proclamării independenţei – 1809).
Membru: OAS, ONU, WTO.
Capitala: Quito.
Limba oficială: spaniola.
Moneda: 1 US dollar (dolar american) = 100 cents.

Cadrul natural

Relieful: variat, se disting trei regiuni naturale: câmpia litorală pacifică, colinară (Costa), care se îngustează de la N la S; sectorul central montan (Sierra), cu frecvente forme vulcanice, alcătuit din două culmi paralele (Cordillera Oriental şi Cordillera Occidental), cu depresiuni intamontane şi culoare de vale şi câmpia estică (Oriente) (peste 50% din supr. totală), un sector al Amazoniei. De Ecuador aparţin şi Insulele Galápagos, cu numeroase specii endemice de floră şi faună.

Altitudinea maximă: 6 310 m (Vf. Chimborazo).

Clima: ecuatorială în est; tropicală în vest, influenţată de curentul rece al Humboldt, etajată în raport de altitudine, până la temperată şi rece.

Temperatura medie anuală (°C)*:* 16,5; *ian.:* 15; *iul.:* 14,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 6; *dec.:* 6.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 1 235.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 145.

Hidrografia: râuri ce izvorăsc din Anzi şi se îndreaptă fie spre Oc. Pacific (V) fie spre Amazon (E).

Pr. cursuri de apă: Aguarico, Curaray, Napo, Pastaza.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 1,6.

Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 39,2.
Despăduriri (%): 1,7.
Arii protejate (% din supr. totală): 27.

Pr. arii protejate: Cayapas, Cejo des Andes, Galápagos, Pululagua, San Lorenzo, Yasuni.

Riscuri naturale: avalanşe în zona montană, incendii de pădure.

Repere istorice
În perioada precolumbiană: regatul Quito, inclus ulterior în Imperiul Incaş
1532: instalarea administraţiei spaniole
1809-22: războiul de eliberare naţională
1822-30: parte a Republicii Federative Marea Columbie
1830, 13 mai: independenţă, tensiuni între marii proprietari de pământ şi comunitatea de afaceri
1941: atac militar din partea statului Peru, pierderea a circa 2/5 din teritoriu
1944-72: instabilitate politică, situaţie economică precară
1979: constituţie, guvern ales în mod democratic
1994: măsuri economice de austeritate, proteste sociale
1995, ian-feb: conflict de graniţă cu Peru
După 2000: criză economică generalizată, adoptarea dolarului american ca monedă naţională

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 24 provincii (*provincias*) divizate în cantoane şi parohii.

El Salvador

Republica El Salvador
República de El Salvador (spaniolă)

Date generale
Situare: America Centrală Istmică, între 14°-13° lat N, 90°-88° long V.
Vecinătăţi: NV: Guatemala 203 km, N, E: Honduras 342 km, S: Oc. Pacific.
Lungime linie de coastă: 307 km
Indicativ stat: ES
Indicativ internet: .sv
Prefix telefonic: 00503
Ora GMT: - 6
Suprafaţa: 21 041 km^2 (locul 147 în lume).
Populaţia (2009)*:* 7 100 000 loc. (locul 98 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Carlos Mauricio Funes Cartagena (*preşedinte*), Salvador Sánchez Cerén (*vicepreşedinte*).
Sărbătoare naţională: 15 septembrie (aniversarea proclamării independenţei – 1821).
Membru: OAS, ONU, WTO.
*Capitala:*San Salvador.
Limba oficială: spaniola.
Moneda: 1 colón E.S. = 100 centavos.

Cadrul natural
Relieful: predominant muntos (Cordiliera sudică) cu numeroşi vulcani activi (Izalco, Santa Ana); depresiuni şi bazinete între masivele muntoase, câmpie litorală de-a lungul ţărmului pacific.
Altitudinea maximă: 2 730 m (Vf. Cerro El Pital).
Clima: tropicală cu două anotimpuri (ploios şi secetos) şi diferenţieri impuse de altitudine.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 22,2; *ian.:* 22; *iul.:* 23.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 6; *dec.:* 9.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 1 693.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 123.
Hidrografia: Râuri scurte ce debuşează în Oc. Pacific.
Pr. cursuri de apă: Goascorán, La Paz, Lempa.
Pr. lac: Ilopango.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,9.
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 14,4.
Despăduriri (%): 1,7.
Arii protejate (% din supr. totală): 2.
Riscuri naturale: vulcanism activ, cutremure.

Repere istorice
Mil. I: parte din Imperiul Maya
1524-25: instalarea administraţiei spaniole
1821, 15 sep.: independenţă faţă de Spania
1821-23: intră în componenţa Imperiului Mexican
1823-38: parte din Provinciile Unite ale Americii Centrale
1841, 31 nov.: republică independentă
1841-1903: instabilitate politică, puterea este monopolizată de oligarhia proprietarilor de plantaţii de cafea
1931-32: revoltă a ţăranilor reprimată brutal de armată

1979, 15 oct.: lovitură de stat militară
1980, mar.: formarea grupării de stânga Frontul de Eliberare Națională Farabundo Marti (FMLN)
1981-92: război civil între trupele de guerillă ale FMLN şi forțele guvernamentale sprijinite de SUA
1992, 16 ian.: acord de pace urmat de reforme politice, sociale şi juridice, trupele FMLN au fost desființate
1994, 20 mar.: primele alegeri libere
2000: alegeri în urma căruia FLMN devine cel mai important partid parlamentar
2001: introducerea dolarului ca monedă națională pentru stabilizarea economiei şi eradicarea sărăciei

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰$_0$) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 14 departamente (*departamentos*) divizate în 262 municipalități.

Grenada
Grenada (engleză)

Date generale
Situare: America Centrală, Antilele Mici, 12° lat N, 62° long V.
Arhipelag format dintr-o insulă principală (305 km^2) şi alte trei mai mici (Carriacou, Rhonde, Petit Martinique).
Vecinătăți: E: M. Caraibilor, V. Oc. Atlantic.
Lungime linie de coastă: 121 km.
Indicativ stat: WG
Indicativ internet: .gd
Prefix telefonic: 001473
Ora GMT: - 4
Suprafața: 344,5 km^2 (locul 184 în lume).
Populația (2005)*:* 110 000 loc. (locul 185 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: monarhie constituțională.
Şeful statului: Elizabeth II (regina Marii Britanii). *Guvernator general:* Carlyle Arnold Glean, *prim-ministru:* Tillman Joseph Thomas.
Sărbătoare națională: 7 februarie (aniversarea proclamării independenței – 1974).
Membru: Commonwealth, OAS, ONU, WTO.

Capitala: Saint George's.
Limba oficială: engleza.
Moneda: 1 east carribean dollar = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: predominant muntos de origine vulcanică.
Altitudinea maximă: 840 m (Mt. St. Catherine).
Clima: subtropicală oceanică, cu temperaturi ridicate şi precipitaţii bogate.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 26,6; *ian.:* 25; *iul.:* 27,5.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 1 540.
Hidrografia: râuri scurte, izvoare sulfuroase şi termale, lacuri vulcanice.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 3.
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 11,8.
Despăduriri (%): 0.
Arii protejate (% din supr. totală): 1,9.
Riscuri naturale: frecvente cicloane tropicale (hurricane) şi inundaţii.

Repere istorice:
sec. 17: colonizată de francezi iar populaţia băştinaşă este exterminată
1762: colonie britanică
Sec. 18: colonizată cu sclavi negri aduşi din Africa, apoi cu muncitori din India
1974, 7 feb.: independenţă în cadul Commonwealth-ului
1979: puterea este preluată de un guvern marxist, apropiere de Cuba
1983: intervenţie militară americană, pe fondul preluării puterii de către forţe radicale de stânga
1985: retragerea trupelor americane.

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 6 parohii. Insulele Carriacou şi Petite Martinique au statut de dependenţe.

Guatemala
Republica Guatemala
República de Guatemala (spaniolă)

Date generale
Situare: America Centrală Istmică, între 18°-14° lat N, 92°-88° long V.
Vecinătăţi: N, NV: Mexic 962 km, SV: Oc. Pacific, SE: El Salvador 203 km, Honduras 256 km, E: M. Caraibilor (G. Honduras), Belize 266 km.
Lungime linie de coastă: 400 km.
Indicativ stat: GCA
Indicativ internet: .gt
Prefix telefonic: 00502
Ora GMT: - 6
Suprafaţa: 108 889 km^2 (locul 103 în lume).
Populaţia (2008)*:* 13 000 000 loc. (locul 70 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Álvaro Colom Caballeros (*preşedinte*), José Rafael Espada (*prim-ministru*).
Sărbătoare naţională: 15 septembrie (aniversarea proclamării independenţei – 1821).
Membru: OAS, ONU, WTO.
Capitala: Guatemala.
Limba oficială: spaniola.
Moneda: 1 quetzal = 100 centavos.

Cadrul natural
Relieful: muntos, vulcanic, în partea centrală, dat de Anzii-Cordilieri (Sierra Madre), ce închid un podiş înalt, (cca. 1 500 m alt) şi coboară în trepte către est şi nord spre o zonă colinară (Petén) şi de câmpie acoperită cu vegetaţie de junglă şi savană (sector al Pen. Yucatán), respectiv spre vest către o câmpie litorală largă.
Altitudinea maximă: 4 211 m (Vulcanul Tajumulco).
Clima: tropicală, cu precipitaţii bogate pe coastă şi variaţii impuse de altitudine.
Temperatura medie anuală (^oC)*:* 20; *ian.:* 17,5; *iul.:* 21.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 2; *dec.:* 6.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 1 245.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 125.
Hidrografia:
Pr. cursuri de apă: Montagua, Usumacinta.
Pr. lacuri: Atitlán, Izabal, Petén Itzá.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,8.
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 36,3.
Despăduriri (%): 1,3.
Arii protejate (% din supr. totală): 23,2.
Pr. arii protejate: Atitlán, Naciones Unidas, Rio Dulce, Tikal etc.
Riscuri naturale: vulcanism activ, seismicitate.

Repere istorice
Mil. I d.Chr.: parte a civilizaţiei Maya
1523-24: începe colonizarea spaniolă
Sec. XVI-XVIII: nucleu al Căpitănia Generală Guatemala
1821, 15 sep.: independenţă faţă de Spania
1822-23: inclusă în Imperiul Mexican
1823-38: inclusă în Federaţia Provinciilor Unite ale Americii Centrale
1839, 19 apr.: republică independentă de sine-stătătoare
1939-44: instabilitate
1945-54: democratizare, implementarea unor reforme economice şi sociale
1954, 27 iun.: lovitură de stat militară
1960-96: război civil
1991: recunoaşterea statului Belize

1996, *1999*: alegeri
2001: adoptarea dolarului american ca monedă paralelă cu cea locală (quetzal)

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 22 departamente divizate în 332 municipalități.

Guyana
Republica Cooperatistă Guyana
Co-operative Republic of Guyana (engleză)

Date generale
Situare: NE Americii de Sud, între 9°-1° lat N, 62°-57° long V.
Vecinătăți: NV: Venezuela 743 km, NE: Oc. Atlantic, E: Suriname 600 km, S, SV: Brazilia 1 606 km.
Lungime linie de coastă: 459 km.
Indicativ stat: GUY
Indicativ internet: .gy
Prefix telefonic: 00592
Ora GMT: - 4
Suprafața: 215 083 km^2 (locul 82 în lume).
Populația (2008)*:* 858 863 loc. (locul 154 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică prezidențială.
Şeful statului: Bharrat Jagdeo (*preşedinte*), Samuel Archibald Anthony Hinds (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 23 februarie (aniversarea proclamării republicii – 1970).
Membru: Commonwealth, CSM, OAS, OCI, ONU, WTO.
Capitala: Georgetown.
Limba oficială: engleza.
Moneda: 1 Guyana dollar = 100 cents.

Cadrul natural

Relieful: variat, montan în partea vestică (Pakaraima, Merume) şi sudică (Acarai, Amuku), podiş în zona centrală (un secor al Podişului Guyanelor), câmpie litorală în nord.

Altitudinea maximă: 2 772 m (Vf. Roraima).

Clima: tropicală umedă, cu scurte perioade uscate.

Temperatura medie anuală (°C)*:* 27; *ian.:* 26,5; *iul.:* 27.

Nr. mediu de zile însorite: iun.: 6; *dec.:* 6.

Precipitații medii anuale (mm)*:* 2 420.

Nr. mediu de zile cu ploaie: 180.

Hidrografia: râuri repezi cu numeroase cascade (Kaieteur Falls, Surwakwima, Tigre etc.).

Pr. cursuri de apă: Anauá, Berbice, Courantyne, Cuyuni, Essequibo, Rupununi.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 2,3.

Suprafață împădurită (% din supr. totală): 76,7.

Despăduriri (%): 0.

Arii protejate (% din supr. totală): 2,3.

Pr. arie protejată: Kaieteur.

Repere istorice

1499: navigatorii spanioli explorează zonele de coastă

Sec. XVII: colonizări din Europa, dar şi cu sclavi negri aduşi din Africa

1814-15: stabilirea primelor granițe între teritoriile colonizate

1831: proclamarea coloniei Guyana Britanică

1834: abolirea sclaviei, începutul imigrației forței de muncă din India

1922: înființarea primului sindicat din zona Caraibilor

1928: acordarea dreptului de vot pentru femei

1966, 26 mai: independență în cadrul Commonwealthului, guvern de orientare marxistă

1970, 23 feb.: proclamarea Republicii „Cooperatiste" Guyana, care situa la temelia statului coajutorarea şi comunitățile cooperatiste

1978: membru asociat al CAER. Dificultăți economice, corupție, tensiunile sociale, revendicările teritoriale ale populației indigene, dispute de graniță cu Surinam

După 1992, guvernare marxistă, reconfirmată şi prin alegerile din *1997* şi *2001*.

Repere socio-economice

Populație urbană (%) (2005):

Rata natalității (%) (2005):

Rata mortalității (%) (2005):

Rata mortalității infantile (‰) (2005):

Speranța de viață (ani) (2004):

Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:

Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:

PNB (mld USD) (2004):

PNB/loc (USD) (2005):

IDU (2004):

Rata inflației (%) (2005):

Rata şomajului (%)(2004):

Număr de locuitori/medic (1995):

Aport mediu zilnic de calorii (2004):

Număr de automobile/ 1000 loc (2002):

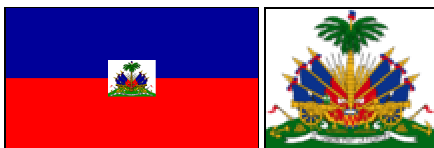
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 10 regiuni divizate în 27 consilii locale.

Haiti
Republica Haiti

Repiblik Dayiti (haitiană)

République d'Haïti (franceză)

Date generale
Situare: America Centrală, Antilele Mari, în V ins. Haiti (Hispanõla), între 20°-18° lat N, 75°-72° long V.
Vecinătăți: N: Oc. Atlantic, S: M. Caraibilor, E: R. Dominicană 360 km.
Lungime linie de coastă: 1 771 km.
Indicativ stat: RH
Indicativ internet: .ht
Prefix telefonic: 00509
Ora GMT: - 5 (*vara*: - 4)
Suprafața: 27 700 km^2 (locul 142 în lume).
Populația (2009)*:* 10 033 000 loc. (locul 82 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: René Garcia Préval (*preşedinte*), Michèle Duvivier Pierre-Louis (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 1 ianuarie (aniversarea proclamării independenței – 1804).
Membru: OAS, ONU, WTO.
Capitala: Port-au-Prince.
Limbi oficiale: haitiana şi franceza.
Moneda: 1 gourde = 100 centimes.

Cadrul natural
Relieful: predominant muntos: se disting două lanțuri montane mai înalte în S, respectiv N, acoperite de păduri, ce formează peninsule ce închid Golful La Gonâve şi o regiune deluroasă şi de câmpie (Cul-de-Sac) în centru.
Altitudinea maximă: 2 680 m (Vf. La Selle).
Clima: tropicală, moderată de alizee.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 27; *ian.:* 25,5; *iul.:* 28,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 8; *dec.:* 8.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 1 245.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 99.
Hidrografia:
Pr. curs de apă: Artibonite.
Pr. lac: Saumâtre.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,2.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 3,8.
Despăduriri (%): 0,7.
Arii protejate (% din supr. totală): 0,3.
Riscuri naturale: uragane puternice (mai ales pe coasta sudică), seismicitate (cutremur devastator la 14.01.2010: 75 000 victime).

Repere istorice
1492, 05 dec.: Cristofor Columb descoperă insula, denumind-o „Hispañola”
1697: împărțirea insulei între Franța (partea de vest, denumită colonia Saint Domingue) şi Spania. Începe colonizarea cu negri aduşi din Africa, care devin elementul etnic predominant
1791: răscoală a negrilor, marchează începutul luptei pentru independență
1804, 01 ian.: independență sub numele de Haiti, prima republică a negrilor din istorie. Sistemul politic a evoluat către anarhie
1915-34: este ocupată de trupe americane, politică de apropiere de SUA
1957-71: regim dictatorial represiv (François Duvalier)
1971-86: Jean-Claude Duvalier, continuă linia politică a tatălui său, sărăcie generalizată

1986-90: instabilitate politică
1990, 16 dec.: primele alegeri libere din istoria statului
1991, oct.: lovitură de stat militară
1994, 19 dec.: intervenție militară a SUA. Trupele americane sunt înlocuite cu trupe ONU de menținere a păcii
1995, 2000: alegeri prezidențiale. Tensiuni între guvern şi opoziție pe fondul unei situații economice precare

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 10 departamente divizate în 41 arondismente şi 133 comune.

Honduras
Republica Honduras
República de Honduras (spaniolă)

Date generale
Situare: America Centrală Istmică, între 16°-13° lat N, 89°-83° long V.
Vecinătăți: N: Oc. Atlantic (M. Caraibilor), SE: Nicaragua 922 km, S: Oc. Pacific, SV: El Salvador 342 km, NV: Guatemala 256 km.
Lungime linie de coastă: 820 km
Indicativ stat: HN
Indicativ internet: .hn
Prefix telefonic: 00504
Ora GMT: - 6
Suprafața: 112 492 km^2 (locul 100 în lume).
Populația (2007)*:* 7 483 763 loc. (locul 96 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: José Manuel Zelaya Rosales (*preşedinte*), Elvin Ernesto Santos Ordóñez (*vicepreşedinte*).
Sărbătoare națională: 15 septembrie (aniversarea proclamării independenței – 1821).
Membru: OAS, ONU, WTO.
Capitala: Tegucigalpa.
Limba oficială: spaniola.

Moneda: 1 lempira = 100 centavos.

Cadrul natural

Relieful: muntos (peste 80% din supr. totală), de origine vulcanică reprezentând un sector din Cordillera Ístmica, sub formă de culmi disticte, cu alt. sub. 3 000 m şi soluri pretabile agriculturii; câmpii litorale înguste în N şi S, mai lată în NE (Mosquitia).

Altitudinea maximă: 2 865 m (Sierra de Celaque).

Clima: tropicală în zonele joase, cu diferențieri altitudinale, până la temperată.

Temperatura medie anuală (°C)*:* 22,3; *ian.:* 20; *iul.:* 23;

Nr. mediu de zile însorite: iun.: 6; *dec.:* 7;

Precipitații medii anuale (mm)*:* 880.

Nr. mediu de zile cu ploaie: 73.

Hidrografia: râuri scurte cu debite bogate, lacuri montane, lagune.

Pr. cursuri de apă: Agúan, Patuca, Segovia (Coco), Ulua.

Pr. lac: Laguna de Caratasca.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,8.

Suprafață împădurită (% din supr. totală): 41,5.

Despăduriri (%): 3,1.

Arii protejate (% din supr. totală): 20,8.

Riscuri naturale: uragane pe țărmul nordic.

Repere istorice

Mil. I. d.Chr.: parte a Imperiului Maya

1502: este descoperit de Cristofor Columb; începutul colonizării spaniole

1539: este inclus în Căpitănia Generală Guatemala

1821, 15 sep.: independență față de Spania

1822-23: este inclus în Imperiul Mexican

1823-38: este inclus în Federația Provinciilor Unite ale Americii Centrale

1838, 05 nov.: republică de sine-stătătoare, cu o economie dominată de cultura bananelor

1903-37: instabilitate politică

1949-63: politică de modernizare a economiei şi societății

1963-82: puterea este deținută de către militari (cu scurte perioade de întreruperi)

1968: conflict cu El Salvador („războiul fotbalului")

1980: constituție, politică externă orientată către SUA

După 1989: depărtare de SUA în politica externă cu consecințe economice negative, consolidarea regimului civil

Repere socio-economice

Populație urbană (%) (2005):

Rata natalității (%) (2005):

Rata mortalității (%) (2005):

Rata mortalității infantile (‰) (2005):

Speranța de viață (ani) (2004):

Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:

Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:

PNB (mld USD) (2004):

PNB/loc (USD) (2005):

IDU (2004):

Rata inflației (%) (2005):

Rata şomajului (%)(2004):

Număr de locuitori/medic (1995):

Aport mediu zilnic de calorii (2004):

Număr de automobile/ 1000 loc (2002):

Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 18 departamente divizate în municipalități.

Jamaica

Jamaica (engleză)

Date generale

Situare: insulă în America Centrală, Antilele Mari, 18° lat N, 78°-76° long V.
Vecinătăți: M. Caraibilor.
Lungime linie de coastă: 1 022 km.
Indicativ stat: JA
Indicativ internet: .jm
Prefix telefonic: 001876
Ora GMT: - 5
Suprafața: 10 991 km^2 (locul 158 în lume).
Populația (2008)*:* 2 804 332 loc. (locul 133 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: monarhie constituțională.
Șeful statului: Elizabeth II (regina Marii Britanii). *Guvernator general*: Patrick Linton Allen, *prim-ministru*: Orette Bruce Golding.
Sărbătoare națională: 6 august (aniversarea proclamării independenței – 1962).
Membru: Commonwealth, CSM, OAS, ONU, WTO.
Capitala: Kingston.
Limba oficială: engleza.
Moneda: 1 jamaican dollar = 100 cents.

Cadrul natural

Relieful: diversificat, predomină relieful de podiș, coline calcaroase și munți joși (Blue Mountains); în sud și pe litoral, câmpie.
Altitudinea maximă: 2 256 m (Vf. Blue Mountains).
Clima: tropical-oceanică, cu diferențieri până la temperată, induse de etajarea altitudinală.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 26,4; *ian.:* 24,5; *iul.:* 27,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 8; *dec.:* 8.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 808.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 58.
Hidrografia:
Pr. cursuri de apă: Black (navigabil), Rio Minho, White.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 3,9.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 31,3.
Despăduriri (%): 0,1.
Arii protejate (% din supr. totală): 15,9.
Pr. arii protejate: Beauty Sports, Fern Gully, Healthshire Hills, rezervații forestiere.
Riscuri naturale: furtuni tropicale.

Repere istorice

1494, 4 mai: este descoperită de Columb
1509-1655: posesiune spaniolă
1655-1962: colonie britanică
Sec. XVI-XIX: schimbarea structurii etnice prin exterminarea amerindienilor și colonizări cu sclavi africani, iar după 1833 cu indieni și chinezi
1962, 6 aug.: independență în cadrul Commonwealtului

1972-80: politică de stânga
După 1982: perioadă de recesiune economică, criminalitate organizată
1994: prăbuşirea sistemului bancar

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 14 parohii grupate în 3 districte: Cornwall, Middlesex şi Surrey.

Mexic
Statele Unite Mexicane
Estados Unidos Mexicanos (spaniolă)

Date generale
Situare: S Americii de Nord, între 33°-15° lat N, 118°-87° long V.
Vecinătăți: N: SUA 3 141 km, S: Guatemala 962 km, Belize 250 km, E: Oc. Atlantic (G. Mexic), V: Oc. Pacific
Lungime linie de coastă: 9 330 km.
Indicativ stat: MEX
Indicativ internet: .mx
Prefix telefonic: 0052
Ora GMT: Ciudad de Mexico: - 6 (*vara*: - 5), Mazatlán: - 7 (*vara*: 6), Mexicali (Baja California): - 8 (*vara*: - 7).
Suprafața: 1 964 375 km^2 (locul 14 în lume).
Populația (2009)*:* 109 955 400 (locul 11 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică federală.
Şeful statului: Felipe de Jesús Calderón Hinojosa (*preşedinte*).
Sărbătoare națională: 16 septembrie (aniversarea proclamării independenței – 1810).
Membru: APEC, EBRD, Mercosur, NAFTA, OAS, OCDE, ONU, WTO.
Capitala: Ciudad de México.
Limba oficială: spaniola.
Moneda: 1 peso mexicano = 100 centavos.

Cadrul natural

Relieful: variat, cuprinde toate treptele de relief: munții alcătuiți din două lanțuri paralele orientate NV-SE: *Sierra Madre Orientale* (peste 3 000 m alt.) şi *Sierra Madre Occidentale* (2 000 - 2 500 m alt.), ce delimitează în E şi V Podişul Mexican (*Altiplanicie Mexicana*), cu alt. ce cresc de la N (1 000 m) la S (2 500 m), soluri fertile şi cele mai mari concentrări de populație, şi un lanț orientat perpendicular pe acestea, în S (*Sierra Volcanica Transversal*), cu relief vulcanic (Orizaba, Popocatépetl, Iztaccíhuatl) şi cele mai mari alt. (frecvent peste 5 000 m), care se continuă la S de 20° lat. N cu *Sierra Madre Méridionale*. Câmpiile sunt dispuse lateral, cea mai extinsă fiind cea riverană Atlanticului (joasă, nisipoasă, lagunară), mai extinsă în sud (Yucatán), acoperită cu pădure tropicală umedă; cea din V este mai înaltă. În NV, Pen. California este dominată de munți (3 078 m alt. max.), cu frecvente forme vulcanice.

Altitudinea maximă: 5 747 m (vulcanul Pico de Orizaba).

Clima: diferențiată în raport de altitudine: tropicală (până la 1 000 m), subtropicală (în Pod. Mexican), temperată până la rece în zonele montane înalte, aridă în NV (Deşertul Sonora).

Temperatura medie anuală (°C)*:* Ciudad de Mexico: 15,8 / Acapulco: 27,7 / Chihuahua: 18,5 / Mérida: 25,9; *ian.:* Ciudad de Mexico: 12,5 / Acapulco: 26,5 / Chihuahua: 10 / Mérida: 26,5; *iul.:* Ciudad de Mexico: 17 / Acapulco: 28,5 / Chihuahua: 25 / Mérida: 28,5.

Nr. mediu de zile însorite: iun.: Ciudad de Mexico: 7 / Acapulco: 7 / Chihuahua: 9 / Mérida: 6; *dec.:* Ciudad de Mexico: 7 / Acapulco: 9 / Chihuahua: 6 / Mérida: 5.

Precipitații medii anuale (mm)*:* Ciudad de Mexico: 709 / Acapulco: 1 411 / Chihuahua: 327 / Mérida: 942.

Nr. mediu de zile cu ploaie: Ciudad de Mexico: 94 / Acapulco: 56 / Chihuahua: 36 / Mérida: 73.

Hidrografia: râuri în general scurte şi cu debite bogate, perimetre endoreice în N Pod. Mexican.

Pr. cursuri de apă: Balsas, Fuerte, Grijalva, Papaloapan, Río Bravo del Norte (Río Grande), Usumacinta, Yaqul.

Pr. lacuri: Catemaco, Chapala, Cuitzeo, Pátzcuaro, Presa Aleman, Presa de Malpaso, Yuriria.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 3,6.

Suprafață împădurită (% din supr. totală): 33,7.

Despăduriri (%): 0,4.

Arii protejate (% din supr. totală): 5.

Pr. arii protejate: Cañon del Río Blanco, Cumbres de Monterrey, Desierto de Las Leones, El Chico, El Tepeyac, Iztaccíhuatl-Popocatépetl, Lagunas de Montebello, La Malinche, Pico de Orizaba, Pico de Tancítaro, Sierra de San Pedro Martir, Volcan de Colima.

Riscuri naturale: seismicitate ridicată, hurricane (mai ales pe țărmul atlantic, în perioada iun.-nov.), deficit de umiditate în NV.

Repere istorice

Sec. XIV-XV: Imperiul Aztec
1519-21: cucerire spaniolă (Hernán Cortés)
1535-1821: nucleu al Viceregatului Noii Spanii
1821, 24 feb.: independență față de Spania
1821-24: Imperiul Mexican
1824, 4 oct.: republică federativă
1846-48: războiul americano-mexican. Mexicul pierde teritoriile de la nord de Rio Grande del Norte
1858-1911: politică liberală, reforme economice, tensiuni sociale
1910-15: revolte sociale, instabilitate politică
1917: constituție
1928: fondarea P. Revoluționar Instituțional (PRI), cea mai importantă formațiune politică
1944: participă de partea Aliaților la cele de-al Doilea Război Mondial
1976: sunt descoperite importante resurse de hidrocarburi
1994: revoltă în statul Chiapas
1994-95: criză economică
1998-99: scandaluri de corupție şi de trafic cu droguri
2000: alegeri prezidențiale câştigate de opoziție

Repere socio-economice

Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):

Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 31 state (*estados*) şi 1 district federal*. Fiecare stat are constituţia şi legislativul propriu. Districtul federal conţine capitala şi are statut special, cu puteri reduse în comparaţie cu statele.

Statul	**Suprafaţa** (km²)	**Populaţia** (loc., 2005)	**Densitatea** (loc./km²)	**Capitala**
Aguascalientes	5 471	1 050 873	192	Aguascalientes
Baja California	69 921	2 842 199	41	Mexicali
Baja California Sur	73 475	516 764	7	La Paz
Campeche	50 812	751 413	15	Campeche
Chiapas	74 211	4 255 790	57	Tuxtla Gutiérrez
Chihuahua	244 938	3 238 291	13	Chihuahua
Coahuila	149 982	2 474 692	16	Saltillo
Colima	5 191	562 277	108	Colima
Durango	123 181	1 488 778	12	Durango
Guanajuato	30 491	4 892 677	160	Guanajuato
Guerreo	64 281	3 116 453	48	Chilpancingo de los Bravos
Hidalgo	20 813	2 333 747	112	Pachuca
Jalisco	80 836	6 652 232	82	Guadalajara
México	21 355	14 160 736	663	Toluca de Lerdo
Michoacán de Ocampo	59 928	3 988 295	67	Morelia
Morelos	4 950	1 605 375	324	Cuernavaca
Nayarit	26 979	942 589	35	Tepic
Nuevo León	64 924	4 164 268	64	Monterrey
Oaxaca	93 952	3 521 715	37	Oaxaca
Puebla	33 902	5 391 484	159	Puebla
Querétaro de Arteaga	11 449	1 592 753	139	Querétaro
Quintana Roo	50 212	1 134 209	23	Chetumal
San Luis Potosí	63 068	2 412 196	38	San Luis Potosí
Sinaloa	58 328	2 609 976	45	Culiacán
Sonora	182 052	2 384 251	13	Hermosillo
Tabasco	25 267	2 012 902	80	Villahermosa
Tamaulipas	79 384	3 020 225	38	Ciudad Victoria
Tlaxcala	4 016	1 060 640	264	Tlaxcala
Veracruz	71 699	7 080 731	99	Jalapa Enríquez
Yucatán	38 402	1 802 578	47	Mérida
Zacateras	73 252	1 357 318	19	Zacateras
Distrito Federal*	1 479	8 669 594	5 862	Ciudad de México

Nicaragua
Republica Nicaragua
República de Nicaragua (spaniolă)

Date generale
Situare: America Centrală Istmică, între 15°-11° lat N, 88°-83° long V.
Vecinătăți: N: Honduras 922 km, S: Costa Rica 309 km, V: Oc. Pacific, E: Oc. Atlantic (M. Caraibilor)
Lungime linie de coastă: 1 231 km.
Indicativ stat: NIC
Indicativ internet: .ni
Prefix telefonic: 00505
Ora GMT: - 6
Suprafața: 130 373 km^2 (locul 95 în lume)
Populația (2006)*:* 5 603 000 loc. (locul 107 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: José Daniel Ortega Saavedra (*preşedinte*), Jaime Rene Morales Carazo (*vicepreşedinte*).
Sărbătoare națională: 15 septembrie (aniversarea proclamării independenței – 1821).
Membru: OAS, ONU, WTO.
Capitala: Managua.
Limba oficială: spaniola.
Moneda: 1 córdoba oro = 100 centavos.

Cadrul natural
Relieful: variat, dominat de munți în V şi de câmpie în E. *Munții*, vulcanici, scad în alt. şi ca extensiune de la N la S, sunt mărginiți la V de o zonă de scufundare tectonică ce adăposteşte două lacurile Nicaragua şi Managua. *Câmpia estică*, joasă, cu vegetație forestieră, se termină către Marea Caraibilor (Côte des Mosquitos) printr-un țărm cu lagune; în V: câmpie litorală îngustă, fertilă.
Altitudinea maximă: 2 438 m (în Cordiliera Isabelia).
Clima: tropicală, cu variații termice reduse şi precipitații relativ constante şi diferențieri altitudinale.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 27,2; *ian.:* 26,5; *iul.:* 27.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 4; *dec.:* 7.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 1 147.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 120.
Hidrografia: Principalele râuri drenează câmpia estică, lacuri tectonice.
Pr. cursuri de apă: Río, Coco, Río Grande de Matagalpa, Río Escondiho, Tipitapa, Wawa.
Pr. lacuri: Nicaragua (8 000 km^2 – cel mai mare lac din America Centrală), Managua (1 800 km^2).
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,5.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 42,7.
Despăduriri (%): 1,3.
Arii protejate (% din supr. totală): 21,9.
Pr. arii protejate: Las Piedrecitas, Saslaya.
Riscuri naturale: seismicitate, vulcanism stins (vulcanii San Cristóbal, Mogoton, Madeira etc).

Repere istorice
1502: teritoriul, locuit de amerindieni, este descoperit de Cristofor Columb
1523-24: este cucerit de spanioli
1524-1821: parte a Căpităniei Generale Guatemala
1821, 15 sep.: independență
1822-23: parte a Imperiului Mexican
1823-38: parte a Federației Provinciilor Unite ale Americii Centrale
1838, 30 apr.: stat de sine-stătător

1912-33: este ocupată de trupe nord-americane
1937-79: regim dictaturial al familiei Somoza
1961: constituirea Frontului Sandinist de Eliberare Națională
1979: preluarea puterii de către sandiniști, reforme de stânga
1982-90: război civil între sandiniști şi forțele de opoziție „Contra"
1995: remanieri constituționale
2000: reducerea datoriei externe

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (%$_0$) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 15 departamente şi 2 comunități autonome. Departamentele sunt divizate în 153 municipalități.

Panamá
Republica Panamá
República de Panamá (spaniolă)

Date generale
Situare: America Centrală Istmică, între 10°-7° lat N, 83°-77° long V.
Ocupă porțiunea cea mai îngustă a istmului centro-american, atingând lățimea maximă în dreptul Pen. Azuero (cca. 200 km) iar cea minimă în dreptul Canalului Panama (87 km).
Vecinătăți: N: Oc. Atlantic (M. Caraibilor), S: Oc. Pacific, V: Costa Rica 330 km, E: Columbia 225 km.
Lungime linie de coastă: 2 490 km.
Indicativ stat: PA
Indicativ internet: .pa
Prefix telefonic: 00507
Ora GMT: - 5
Suprafața: 74 979 km^2 (locul 115 în lume).
Populația (2008)*:* 3 309 679 loc. (locul 133 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.

Şeful statului: Martín Erasto Torrijos Espino (*preşedinte*), Samuel Lewis Navarro (*prim-vicepreşedinte*).
Sărbătoare naţională: 3 noiembrie (aniversarea proclamării independenţei – 1903).
Membru: OAS, ONU, WTO.
Capitala: Panamá.
Limba oficială: spaniola.
Moneda: 1 balboa = 100 centésimas.

Cadrul natural
Relieful: dominat de munţi (Talamanca, Tabasara, San Blás), vulcanici, în general scunzi (cca 1 000 m alt med., însă depăşesc frecvent 2 500 m), depresiuni şi dealuri înalte. Câmpii litorale şi ţărmuri crestate cu numeroase insule, mai ales în S.

Altitudinea maximă: 3 475 (Volcán Barú).

Clima: tropicală, cu temp. relativ constante şi două anotimpuri (ploios şi secetos) datorită alizeelor.

Temperatura medie anuală (°C): 26,7; *ian.:* 26,5; *iul.:* 27.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 6; *dec.:* 4.
Precipitaţii medii anuale (mm): 1 758.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 101.

Hidrografia: râuri scurte, care se îndreaptă fie spre Oceanul Pacific (cca 350) fie spre M. Caraibilor (cca 150).

Pr. curs de apă: Chagres.
Pr. lacuri: Bayano, Gatún.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 2.
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 57,7.
Despăduriri (%): 0,1.
Arii protejate (% din supr. totală): 17,5.

Pr. arii protejate: Ampliacion de la Reserva Forestal de Chepigana, Area de Tacarcuna, Cerro Campana, Darién, El Macizo Montañoso de la Peninzula de Azuero, Las Areas del Volcan Barú o Chiriquí y del Cerro Punta.

Repere istorice
1501: descoperirea Istmului Panama
1513: prima traversare de către un european a Istmului Panama
1718-51: parte a Viceregatului Perú
1751-1821: parte a Viceregatului Noua Grenadă
1821, 28 nov.: independenţă faţă de Spania, parte a Columbiei
1855: construirea primei căi ferate între cele două oceane
1881-1914: construirea Canalului Panama
1903, 3 nov.: se separă de Columbia, republică independenţă de sine-stătătoare
1914, 15 aug.: inaugurarea Canalului Panama
1989, 20 dec.: intervenţie militară a SUA pentru capturarea generalului A. Noriega acuzat de trafic de droguri
1999, 31 dec.: retrocedarea Canalului Panama

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):

Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 9 provincii, fiecare cu propriul guvern şi 4 *comarcas* (structuri administrative create pentru diferitele grupuri indigene).

Paraguay
Republica Paraguay
República del Paraguay (spaniolă)
Tetä Paraguáype (guaraní)

Date generale
Situare: în partea centrală a Americii de Sud, între 19°-27° lat S, 63°-54° long V.
Vecinătăţi: N: Bolivia 750 km, E: Brazilia 1 375 km, S, V: Argentina 1 880 km. *Nu are ieşire la mare*
Indicativ stat: PY
Indicativ internet: .py
Prefix telefonic: 00595
Ora GMT: - 4 (*vara*: - 3)
Suprafaţa: 406 752 km^2 (locul 58 în lume).
Populaţia (2008)*:* 6 831 306 loc. (locul 101 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Fernando Armindo Lugo Méndez (*preşedinte*).
Sărbătoare naţională: 15 mai (aniversarea proclamării independenţei – 1811).
Membru: Mercosur, OAS, ONU, WTO.
Capitala: Asunción.
Limbi oficiale: spaniola şi guaraní.
Moneda: 1 guaraní = 100 céntimos.

Cadrul natural
Relieful: deluros în NV (Chaco boréal) şi E (unde culminează cu două lanţuri de munţi scunzi: Amambay şi San Joaquin); câmpie în partea C şi SV (Gran Chaco), în mare parte mlăştinoasă.
Altitudinea maximă: 854 m (Mt. Villarica).
Clima: tropicală cu două anotimpuri (ploios şi secetos).
Temperatura medie anuală (°C)*:* 23,3; *ian.:* 28,5; *iul.:* 17,5.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 6; *dec.:* 10.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 1 385.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 77.
Hidrografia: tributară în general bazinelor Paraná şi Paraguay, întinse areale mlăştinoase.
Pr. cursuri de apă: Paraguay şi afl. săi (Confuso, Rio Verde, Rio Negro), Paraná.
Pr. lacuri: Itaipu, Yaaretá (lacuri de acumulare pe fl. Paraná).
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,6.
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 46,5.
Despăduriri (%): 0,9.
Arii protejate (% din supr. totală): 4,1.
Pr. arie protejată: Defensores del Chaco.

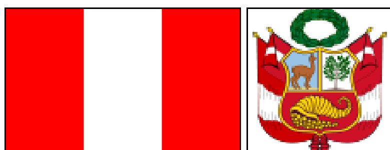
Repere istorice

1537: începutul colonizării spaniole
1617-1776: parte a Viceregatului Perú
1776-1811: parte a Viceregatului Río de la Plata
1811, 14 mai: independență față de Spania
1865-70: război împotriva unei coaliții formate din Brazilia, Argentina şi Uruguay, soldat cu importante pierderi umane, materiale şi amputări teritoriale
1932-35: război cu Bolivia, obține 2/3 din provincia Chaco
1947-54: război civil
1954-89: regim dictatorial
1989, 3 feb.: lovitură de stat, instaurarea unui regim democratic

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 17 departamente şi 1 district al capitalei. Departamentele sunt divizate în districte.

Perú
Republica Perú
República del Perú (spaniolă)
Piruw Republika (quechua)

Date generale
Situare: NV Americii de Sud, între 0°-18° lat S, 81°-69° long V.
Vecinătăți: NV: Ecuador 1 420 km, NE: Columbia 1 800 km, E: Brazilia 2 995 km, SE: Bolivia 1 075 km, S: Chile 171 km, V: Oc. Pacific.
Lungime linie de coastă: 2 414 km.
Indicativ stat: PE
Indicativ internet: .pe
Prefix telefonic: 0051
Ora GMT: - 5
Suprafața: 1 285 216 km^2 (locul 19 în lume).
Populația (2008)*:* 29 180 900 loc.
Structură etnică:
Structură confesională:

Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Alan Gabriel Ludwig García Pérez (*preşedinte*). *Guvernator general*: Luis Giampietri Rojas, *prim-ministru*: Yehude Simon Munaro.
Sărbătoare națională: 28 iulie (aniversarea proclamării independenței – 1821).
Membru: OAS, ONU, WTO.
Capitala: Lima.
Limbi oficiale: spaniola, quechua şi aymara.
Moneda: 1 nuevo sol = 100 céntimos.

Cadrul natural
Relieful: diversificat, cu trei sectoare distincte dispuse longitudinal: o câmpie litorală, îngustă, cu aspect deşertic, ce se lărgeşte către N (Deşertul Sechura); sectorul andin, cu alt. de peste 4 000 m, platouri înalte („punas”), creste paralele şi vârfuri ce depăşesc 6 000 m; sectorul estic („La Montaña”) (2/3 din supr. țării), constituit din piemontul andin şi o vastă câmpie aluvială în NE, acoperită cu vegetație de junglă şi resurse de hidrocarburi.
Altitudinea maximă: 6 768 m (Vf. Cerro de Huascarán).
Clima: ecuatorială în E; etajată în funcție de alt. în sectorul montan; aridă, influențată de curentul rece Humboldt în zonele de coastă.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 19,1; *ian.:* 22,5; *iul.:* 16.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 1; *dec.:* 5.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 10.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 2.
Hidrografia: este dominată de afluenții Amazonului.
Pr. cursuri de apă: Amazonul cu afl. săi: Ucayali (cu Marañon, Apurimac, Huallaga şi Tigre), Putumayo etc.
Pr. lac: Titicaca (în S; 8 290 km^2, 304 m adâncime max; la 3 812 m alt, cel mai înalt lac navigabil de pe Glob).
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,9.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 53,7.
Despăduriri (%): 0,1.
Arii protejate (% din supr. totală): 16,7.
Pr. arii protejate: Apurímac, Cutibireni, Manú, Pacaya Samiria, Pampa Galeras Nacional Vicuña, San Andrés de Cutervo, Siabo-Cordillera Azul, Tinga Maria.
Riscuri naturale: ariditate în V şi NV, cutremure, avalanşe în sectorul montan înalt, areale inundabile în NE. In Peru a avut loc cel mai catastrofal cutremur din secolul XX (la 31.05.1970: 158 localități afectate, peste 70 000 victime, peste 1 000 000 de sinistrați).

Repere istorice
Sec. XV: devine nucleul Imperiului Incaş
1532-33: este cucerit de spanioli
1543-1821: nucleu al Viceregatului Perú
1780-81: revoltă antispaniolă a indienilor sub conducerea lui Túpac Amaru
1821, 28 iul.: stat independent
1865-66: război victorios împotriva Spaniei
1879-83: „Războiul Pacificului”, în care luptă alături de Bolivia împotriva statului Chile, pierderi teritoriale
1919-80: alternanță de regimuri dictatoriale şi democratice
1980, 18 mai: primele alegeri în care a funcționat votul universal
1980-92: activarea mişcării de guerillă maoistă Sendrero Luminoso
După 1990: reforme economice pe fondul sărăciei generalizate, corupției şi a traficului de droguri

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:

PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 25 regiuni şi 1 provincie (Provincia Lima). Fiecare regiune are un guvern compus din preşedinte şi consiliu, iar Provincia Lima este administrată de un consiliu orăşenesc.

Saint Kitts (Cristopher) şi Nevis
Federația Saint Kitts (Cristopher) şi Nevis
Federation of Saint Kitts (Cristopher) and Nevis (engleză)

Date generale
Situare: America Centrală, Antilele Mici, 17° lat N, 63° long V.
Stat constituit din două insule principale: Saint Kitts (Christopher): 168,4 km^2 şi Nevis (93 km^2) şi o insuliță (Sombrero: 0,5 km^2).
Vecinătăți: V: M. Caraibilor, E: Oc. Atlantic.
Lungime linie de coastă: 135 km.
Indicativ stat: KN
Indicativ internet: .kn
Prefix telefonic: 001869
Ora GMT: - 4
Suprafața: 269 km^2 (locul 187 în lume).
Populația (2005)*:* 42 696 loc. (locul 209 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: monarhie constituțională.
Şeful statului: Elizabeth II (regina Marii Britanii). *Guvernator general*: Sir Cuthbert Montraville Sebastian, *prim-ministru*: Denzil Llewellyn Douglas.
Sărbătoare națională: 19 septembrie (aniversarea proclamării independenței – 1983).
Membru: Commonwealth, OAS, ONU, WTO.
Capitala: Basseterre.
Limba oficială: engleza.
Moneda: 1 east carribean dollar = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: predominant muntos, de origine vulcanică.
Altitudinea maximă: 1 131 m (Mt. Misery).
Clima: tropical-oceanică.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 26,6; *ian.:* 25; *iul.:* 27,5.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 1 540.
Hidrografia: râuri scurte şi torenți.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 2,6.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 13,9.

Despăduriri (%): 0.
Arii protejate (% din supr. totală): 0,1.
Riscuri naturale: cicloane tropicale (hurricane).

Repere istorice
*1493:*insulele, locuite de amerindieni sunt descoperite de Cristofor Columb
1623: prima aşezare permanentă fondată de englezi în Indiile Occidentale
1783: colonie britanică
Sec. XVII-XVIII: disputate între Franța şi Marea Britanie, Colonizare cu sclavi africani (astăzi 90% din popul.)
1983, 19 sep.: independență în cadrul Commonwealth-ului
1997, 13 oct.: parlamentul din Nevis decide separarea politică față de guvernul central, însă această hotărâre nu este validată prin referendum
2001: acuzații legate de spălare a banilor

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (%$_0$) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 14 parohii (9 în Saint Kitts şi 5 în Nevis).

Saint Lucia
Saint Lucia (engleză)

Date generale
Situare: America Centrală, insulă în Antilele Mici; 14° lat N, 61° long V.
Vecinătăți: V: M. Caraibilor, E: Oc. Atlantic.
Lungime linie de coastă: 158 km.
Indicativ stat: WL
Indicativ internet: .lc
Prefix telefonic: 001758
Ora GMT: - 4
Suprafața: 617 km^2 (locul 177 în lume).
Populația (2005)*:* 160 765 loc.
Structură etnică:
Structură confesională:

Formă de guvernământ: monarhie constituțională.
Şeful statului: Elizabeth II (regina Marii Britanii). *Guvernator general*: Dame Calliopa Pearlette Louisy, *prim-ministru*: Stephenson King.
Sărbătoare națională: 13 decembrie („Ziua Sfintei Lucia" – aniversarea descoperirii insulei – 1502).
Membru: Commonwealth, OAS, ONU, WTO.
Capitala: Castries.
Limba oficială: engleza.
Moneda: 1 east carribean dollar = 100 cents.

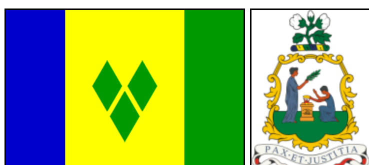
Cadrul natural
Relieful: predominant muntos (Canaries Mt.), vulcanic, cu două vârfuri piramidale (Soufrière şi Morne Gimie).
Altitudinea maximă: 1 200 m (Vulcanul Soufrière).
Clima: tropical-oceanică.
Temperatura medie anuală (^oC)*:* 26,6; *ian.:* 25; *iul.:* 27,5.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 1 540.
Hidrografia: râuri scurte şi torenți.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 2,4.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 27,9.
Despăduriri (%): 0.
Arii protejate (% din supr. totală): 13,8.
Riscuri naturale: cicloane tropicale (hurricane) („Allen" – 1980).

Repere istorice
1502, 13 dec.: descoperită de către Cristofor Columb
Sec. XVII-XVIII: disputată de Franța şi Marea Britanie, Colonizare cu sclavi africani (astăzi 80% din popul.)
1814: colonie britanică
1979, 22 feb.: independență în cadrul Commonealth-ului
1997: venirea la putere a Partidului Laburist (centru-dreapta)

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile ($\%_0$) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 11 cartiere.

Saint Vincent şi Grenadinele
Saint Vincent and the Grenadines (engleză)

Date generale
Situare: America Centrală, Antilele Mici, 13° lat N, 61° long V.
Stat insular constituit din Insula Sf. Vincent şi grupul nordic al Insulelor Grenadine (7 insule).
Vecinătăți: V: M. Caraibilor, E: Oc. Atlantic.
Lungime linie de coastă: 84 km.
Indicativ stat: WV
Indicativ internet: .vc
Prefix telefonic: 001784
Ora GMT: - 4
Suprafața: 430 km^2 (locul 183 în lume).
Populația (2008)*:* 120 000 loc. (locul 182 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: monarhie constituțională.
Şeful statului: Elizabeth II (regina Marii Britanii). *Guvernator general*: Sir Frederick Nathaniel Ballantyne, *prim-ministru*: Ralph Everard Gonsalves.
Sărbătoare națională: 27 octombrie (aniversarea proclamării independenței – 1979).
Membru: Commonwealth, OAS, ONU, WTO.
Capitala: Kigstown.
Limba oficială: engleza.
Moneda: 1 east carribean dollar = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: predominant muntos, de origine vulcanică.
Altitudinea maximă: 1 234 m (vulcanul activ Soufrière).
Clima: tropical-oceanică.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 26,6; *ian.:* 25; *iul.:* 27,5.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 1 540.
Hidrografia: râuri scurte şi torenți.
Emisii CO_2*/loc (t/loc):* 1,5.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 28,2.
Despăduriri (%): - 0,8.
Arii protejate (% din supr. totală): 11,1.
Pr. arii protejate: rezervații forestiere şi pentru păsări.
Riscuri naturale: vulcanism activ, seismicitate.

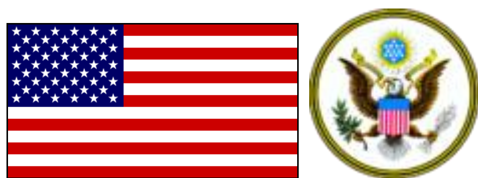
Repere istorice
1493, 22 ian.: desccoperite de către Cristofor Columb
Sec. XVII-XVIII: disputate între Franța şi Marea Britanie, Colonizare cu sclavi africani (astăzi 90% din popul.)
1783: colonie britanică
1979, 27 oct.: independență în cadrul Commonwealth-ului

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile ($\%_0$*) (2005):*
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:

Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 6 parohii.

Statele Unite ale Americii (SUA)
United States of America (USA) (engleză)

Date generale
Situare: Centrul a Americii de Nord. Coordonate: 49°-25° lat N, 125°-67° long V.
Cuprinde: *Alaska:* NV Americii de Nord, despărțită de Pen. Ciukotsk prin str. Bering (95 km).
Hawaii: insule în Oc. Pacific (3 000 km lung.).
Vecinătăți: (km): N: Canada – 8 893 km (dintre care 2 477 km Alaska); E, SE: Oceanul Atlantic (cca. 15 000 km țărm); SV: Mexic (3 141 km); V: Oceanul Pacific.
Lungime linie de coastă: 19 924 km.
Indicativ stat: USA
Indicativ internet: .us
Prefix telefonic: 001
Ora GMT: Washington (D.C.): - 5 (*vara*: - 4), Chicago (Illinois): - 6 (*vara*: - 5), Denver (Colorado): -7 (*vara*: - 6), Los Angeles (California): - 8 (*vara*: - 7); Anchorage (Alaska): - 9 (*vara*: - 8); Adak (Alaska, Ins. Aleutine): - 10 (*vara*: - 9), Honolulu (Hawaii): - 10.
Suprafața: 9 363 364 km^2 (locul 4 în lume).
Populația (2009)*:* 306 387 000 loc. (locul 3 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: Republică prezidențială, stat federal.
Şeful statului: Barack Hussein Obama (*preşedinte*), Joseph (Joe) Robinette Biden (*vicepreşedinte*).
Sărbătoare națională: 4 iulie (aniversarea proclamării independenței – 1776).
Membru: ANZUS, APEC, EBRD, G 8, NAFTA, NATO, OAS, OCDE, ONU, OSCE, PC, WTO.
Capitala: Washington.
Limba oficială: engleza.
Moneda: 1 US dollar (dollar american) = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: Se disting două mari regiuni naturale: *Vestul Cordilier:* sistem muntos alcătuit din două sisteme de culmi paralele: Lanțul Pacific (munții Coastelor, Cascadelor şi Sierra Nevada – alt. peste 4 000 m) şi M-ții Stâncoşi – alt. max.: 4 399 m, cu podişuri înalte intracordiliere (Columbiei, Colorado, Pod. Marelui Bazin). Regiune cu manifestări vulcanice şi seismicitate ridicată. În Alaska, se află alt. maxime ale întregului sistem cordilier nord-american: peste 6 000 m. *Estul Extracordilier*, cu podişurile şi câmpiile centrale (podişurile Preeriilor, Missouri, Ohio şi Câmpia Mississippi), M-ții Appalachi şi Câmpia litorală atlantică). Munții

Appalachi, alcătuți din culmi paralele cu direcție longitudinală sunt puternic tociți, cu alt. medii între 1 500 şi 2 000 m. Aceştia se continuă către zona centrală joasă prin Pod. Appalachian (Cumberland). Insulele Hawaii au un relief muntos cu frecvente manifestări vulcanice (Mauna Loa - 4 176 m, Kilauea - 1 247 m).

Altitudinea maximă: 6 198 m (Mount McKinley, în Alaska).

Clima: puternic influențată de relief şi latitudine: *temperată* în cea mai mare parte a teritoriului: nordul Câmpiei Atlantice, Appalachii nordici, Podişul Marilor Lacuri, Munții Stâncoşi şi pe litoralul pacific, *subtropicală* în sud (California, statele din nordul Golfului Mexic, Florida), *polară* şi *subpolară* (în Alaska).

Temperatura medie anuală (^oC)*:* Washington: 12,5 / Chicago: 9,5 / Honolulu (Hawaii): 24,4 / Miami: 24,6 / New York: 12,5 / Salt Lake City: 12,3 / San Francisco: 14,3 / Seattle: 11,3; *ian.:* Washington: 0 / Chicago: - 5,5 / Honolulu (Hawaii): 23 / Miami: 20 / New York: 0 / Salt Lake City: 0,5 / San Francisco: 10 / Seattle: 5; *iul.:* Washington: 24,5 / Chicago: 23,5 / Honolulu (Hawaii): 26 / Miami: 28,5 / New York: 24,5 / Salt Lake City: 25,5 / San Francisco: 16,5 / Seattle: 18,5.

Nr. mediu de zile însorite: iun.: Washington: 9 / Chicago: 10 / Honolulu (Hawaii): 10 / Miami: 9 / New York: 10 / Salt Lake City: 12 / San Francisco: 11 / Seattle: 8; *dec.* Washington: 4 / Chicago: 4 / Honolulu (Hawaii): 6 / Miami: 7 / New York: 5 / Salt Lake City: 4 / San Francisco: 6 / Seattle: 2.

Precipitații medii anuale (mm)*:* Washington: 1 010 / Chicago: 890 / Honolulu (Hawaii): 590 / Miami: 1 335 / New York: 1 250 / Salt Lake City: 417 / San Francisco: 566 / Seattle: 925.

Nr. mediu de zile cu ploaie: Washington: 90 / Chicago: 97 / Honolulu (Hawaii): 56 / Miami: 107 / New York: 93 / Salt Lake City: 77 / San Francisco: 49 / Seattle: 122.

Hidrografia: impusă de configurația reliefului: în C tributară în cea mai mare parte bazinului Mississippi-Missouri; în V: râuri cu mare potențial hidroenergetic.

Pr. cursuri de apă: Mississippi-Missouri (5 620 km lung., 3 328 000 km^2 baz. hidrografic), Rio Grande (3 034 km lung., 580 000 km^2 baz. hidrografic), Arkansas (2 348 km lung., 469 000 km^2 baz. hidrografic), Colorado (2 334 km, 676 000 km^2 baz. hidrografic), Columbia-Snake (2 238 km, 772 000 km^2 baz. hidrografic). Râurile care străbat marile podişuri şi câmpii centrale izvorăsc din M-ții Stâncoşi: Missouri şi afluenții săi dreapta (Yellowstone, Cheyenne, Niobrara, Platte), Arkansas, Red River, Colorado etc. sau din Appalachi (Ohio, Tennessee, Alabama etc). Alte râuri cu izvoarele pe versantul vestic al Stâncoşilor drenează podişurile şi depresiunile intracordiliere (Columbia, Snake, Sacramento, Colorado etc); o a treia categorie o formează râurile scurte, ce izvorăsc fie din M-ții Coastelor şi ai Cascadelor spre Oceanul Pacific, fie din Appalachi şi curg spre Oceanul Atlantic; în Alaska: Yukon, Porcupine, Kuskokwim.

Pr. lacuri: Marile Lacuri (Superior – 84 131 km^2, Huron – 61 797 km^2, Michigan – 58 016 km^2, Erie – 25 612 km^2 şi Ontario – 18 941 km^2), de origine glaciară, cel mai mare sistem de lacuri cu apă dulce de pe Glob (la granița cu Canada). *Alte lacuri*: vulcanice (caldere, de crater, de baraj vulcanic): în Parcul Yellowstone, în Sierra Nevada, M-ții Shasta; tectonice (în Sierra Nevada), lacuri de acumulare (în baz. Tennessee, Mississippi, Missouri sau în California).

Emisii CO_2/loc (t/loc): 19,7.

Suprafață împădurită (% din supr. totală): 33,1.

Despăduriri (%): - 0,1.

Arii protejate (% din supr. totală): 15,8.

Pr. arii protejate: Badlands, Big Bend, Crater Lake, Death Valley, Denali=Mount McKinley, Everglades, Gates of the Arctic, Glacier, Grand Canyon, Great Smoky Mountains, Haleakala, Hawaii Volcanoes, Isle Royal, Jewel Cave, Katmai, Petrified Forrest, Mammouth Cave, Mount Rainier, Olympic, Sequoia, Wrangell-Saint Elias, Yosemite, Yellowstone – cel mai vechi (fondat în 1872), cel mai complex şi parcul național cu cel mai mare număr de gheizere din lume (peste 300).

Riscuri naturale: cicloane tropicale (mai ales în zona Golfului Mexic), seismicitate (California), ariditate excesivă, (Death Valley=Valea Morții), vulcanism (Hawaii), avalanşe (în M-ții. Stâncoşi, Alaska).

Repere istorice

cca 26 000 î.Chr: popularea teritoriului cu triburi venite din Asia, din care au evoluat triburile amerindiene
1565: prima aşezare europeană permanentă de pe continentul nord-american, fondată de spanioli
1607: începutul colonizării britanice în America de Nord
1607-1733: înființarea a 13 colonii britanice pe țărmul atlantic
1619: începutul colonizării cu sclavi negri aduşi din Africa pentru a lucra pe plantațiile de bumbac
1776, 4 iul:: independența SUA, recunoscută prin Tratatul de pace de la Paris (*1783, 3 sep.*)
1787, 17 sept: adoptatea constituției, care proclamă SUA republică prezidențială, stat federal
1789: este ales primul preşedinte al SUA: George Washington (*1789-97*)
1792: începutul expansiunii teritoriale către vest
1820: începutul „miracolului economic american": peste 42 milioane de imigranți (peste 80% originari din Europa) se stabilesc în SUA până în 1960; SUA devine prima mare putere economică a lumii

1846-48: războiul americano-mexican, încheiat cu victoria SUA. Granița este fixată pe Rio Grande, fiind incluse statele Texas, New Mexico şi California
1861-1865: războiul civil de secesiune, care se încheie cu abolirea sclaviei şi menținerea unității SUA
1898: războiul hispano-american, victoria SUA care anexează Filipinele, Hawaii, Puerto Rico şi Guam
1903: preluarea controlului asupra Canalului Panama (până în *1977*)
1917: intrarea SUA în Primul Război Mondial de partea Antantei
1929-33: criză economică
1941, 7 dec.: atac japonez asupra flotei americane la Pearl Harbour (Hawaii), intrarea SUA în al Doilea Război Mondial de partea aliaților
1945, aug.: atac atomic american asupra oraşelor japoneze Hiroshima şi Nagasaki. Capitularea necondiționată a Japoniei. Crearea ONU cu sediul la New York.
1947: lansarea Planului Marshall pentru refacerea economiilor europene şi oprirea extinderii comunismului
1945-90: Războiul Rece, conflicte locale cu participare americană şi sovietică, negocieri pentru dezarmare
anii 1950: începutul programului spațial american
anii 1960: adoptarea unor legi de sprijinirea libertăților cetățeneşti, a egalității sociale şi creşterii economice. SUA înregistrează o perioadă de „boom" economic
1979: reorientare a politicii americane în Orientul Mijlociu şi Zona Golfului
1990, 21 nov.: Carta pentru o Nouă Europă, pune capăt erei de confruntare şi divizare a Europei
anii 1990: SUA devine singura superputere mondială. A doua perioadă de boom economic (*1996-2000*)
1991, ian.-feb.: Războiul din Golf pentru eliberarea Kuwaitului după invazia irakiană
1999, mar.-iun.: participarea SUA la operațiunile militare aeriene împotriva Iugoslaviei
2001, 11 sep.: atentatele teroriste ale rețelei Al-Qaeda marchează începutul unei ample ofensive împotriva terorismului: Afganistan (*oct. 2001*), Irak (*mar. 2003*) etc.
2005: uraganul Katrina devastează coastele Golfului Mexic şi oraşul New Orleans
2008, 4 nov.: primul afro-american câştigă alegerile prezidențiale

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 50 de state şi 1 district federal. Fiecare stat deține prin lege suveranitate, are propriul său parlament (*assembly*), adesea bicameral, guvernator ales prin vot direct de populația statului, guvern condus de acesta şi sistem juridic propriu, inclusiv curte supremă de justiție.

Statul	**Capitala** [loc, 2004]	**Suprafața** [km^2]	**Populația** [loc, 2005]	**Densitatea** [loc/km^2] şi **oraşe**	**Drapelul**
Alabama (statul bumbacului)	Montgomerey 200 983	133 915	4 557 808 urbană: 58 %	34 Birmingham, Mobile Tuscaloosa, Gadsden	

Alaska	Juneau 31 118	1 530 700	663 661 urbană: 85 %	0,4 Anchorage, Fairbanks Barrow, Nome	
Arizona* (statul marelui canion)	Phoenix 1 418 041 a.urb. 3 715 000	295 260	5 939 292 urbană: 79 %	20 Tucson, Flagstaff	
Arkansas (pământ al şansei)	Little Rock 184 081	137 755	2 779 154 urbană: 50 %	20 Fort Smith, Hot Springs	
California* (statul de aur)	Sacramento 454 330 a.urb. 2 017 000	411 049	36 132 147 urbană: 90 %	88 Los Angeles-Long Beach San Francisco-Oakland San Diego, San Jose	
Colorado* (statul centenar)	Denver 556 835 a.urb. 2 330 000	269 596	4 665 177 urbană: 78 %	17 Colorado Sprigs Pueblo, Boulder	
Connecticut (statul constituțional)	Hartford 124 848	12 997	3 510 297 urbană: 77 %	270 Waterbury, New Haven Bridgeport, New Britain	
Delaware	Dover 33 618	5 295	843 524 urbană: 72 %	159 Wilmington	
Florida (statul însorit)	Tallahasee 156 612	151 939	17 789 864 urbană: 80 %	117 Miami Tampa - St. Petersburg Orlando, Jacksonville	
Georgia (statul piersicei)	Atlanta 419 122 a.urb. 4 708 000	152 576	9 072 576 urbană: 60 %	59 Columbus, Macon Augusta, Albany	
Hawaii (statul Aloha)	Honolulu 377 260	16 759	1 275 194 urbană: 83 %	76 Pearl Harbour	
Idaho* (statul de mărgăritar)	Boise 190 122	216 432	1 429 096 urbană: 54 %	7 Idaho Falls, Rocatello	
Illinois (statul preeriei)	Springfield 114 738	145 934	12 763 371 urbană: 83 %	87 Chicago, Peoria Decatur, Champaign	
Indiana (statul Hoosier)	Indianapolis 784 242	93 719	6 271 973 urbană: 64 %	67 Gary, Fort Wayne South Bend, Evansville	
Iowa* (statul Vigilent)	Des Moines 194 311	145 753	2 966 334 urbană: 51 %	20 Cedar Rapids, Dubuque Waterloo, Omaha	
Kansas (statul florii soarelui)	Topeka 121 809	213 098	2 744 687 urbană: 66 %	13 Wichita, Hutchinson	

Kentuky (statul păşunilor)	Frankfort 27 281	104 661	4 173 405 urbană: 52 %	40 Louisville, Lexington Covington	
Louisiana (statul pelicanilor)	Baton Rouge 224 097	123 677	4 523 628 urbană: 66 %	37 New Orleans, Lafayette Shereveport, Monroe	
Maine (statul cu molizi)	Augusta 18 631	86 156	1 321 505 urbană: 50 %	15 Portland, Auburn Bangor	
Maryland (statul liber)	Annapolis 36 217	27 092	5 600 388 urbană: 76 %	207 Baltimore, Dundalk	
Massachu- setts (statul din Golf)	Boston 569 165 a.urb. 4 425 000	21 456	6 398 743 urbană: 84 %	298 Springfield, Lawrence, Lowell, Pittsfield	
Michigan* (statul Marelui Lac)	Lansing 116 941	151 586	10 120 860 urbană: 73 %	67 Detroit, Grand Rapids Saginaw-Bay City Battle Creek	
Minnesota* (statul stelei nordului)	Saint Paul 276 963	218 600	5 132 799 urbană: 73 %	23 Minneapolis-Saint Paul Duluth, Saint Cloud Rochester	
Mississippi (statul magnoliei)	Jackson 179 298	123 514	2 921 088 urbană: 44 %	24 Meridian, Vicksburg	
Missouri (statul care are cu ce se mândri)	Jefferson City 38 671	180 516	5 800 310 urbană: 53 %	32 Kansas City, Saint Louis St. Joseph, Springfield	
Montana* (statul comoară)	Helena 27 196	380 848	935 670 urbană: 61 %	2 Billings, Great Falls Anaconda	
Nebraska (statul cerealelor)	Lincoln 236 146	200 350	1 758 787 urbană: 80 %	9 Omaha	
Nevada* (statul argintului)	Carson City 55 974	286 352	2 414 807 urbană: 56 %	8 Las Vegas, Reno, Ely	
New Hampshire (statul de granit)	Concord 42 345	24 032	1 309 940 urbană: 88 %	55 Manchester, Berlin Keene	
New Jersey (statul grădină)	Trenton 85 379	20 169	8 717 925 urbană: 69 %	432 Newark, Atlantic City Jersey City, Bayonne	
New Mexico (statul Pământ al vrajei)	Santa Fe 68 041	314 925	1 928 384 urbană: 88 %	6 Albuquerque, Roswell	

New York* (statul imperial)	Albany 94 226	127 190	19 254 630 urbană: 45 %	151 New York, Buffalo, Syracuse, Rochester	
North Carolina (statul bătrânului nord)	Raleigh 326 653	136 413	8 683 242 urbană: 45 %	64 Durham, Wilmington Charlotte, Winstor-Salem	
North Dakota* (statul indienilor sioux)	Bismark 56 619	183 119	636 677 urbană: 44 %	3 Fargo, Minot	
Ohio (statul castanului)	Columbus 730 008 a.urb 1 694 000	107 044	11 464 042 urbană: 75 %	107 Cincinnati, Cleveland Akron, Toledo, Dayton	
Oklahoma* (statul timpuriu)	Oklahoma City 528 042	181 186	3 547 884 urbană: 68 %	20 Tulsa, Lawton	
Oregon* (statul castorului)	Salem 146 120	251 419	3 641 056 urbană: 67 %	14 Portland, Eugene The Dalles	
Pennsylvania* (statul cheie de boltă)	Harrisburg 47 635	117 348	12 429 616 urbană: 87 %	106 Philadelphia, Pittsburgh Scranton, Wilkes-Barre Lancaster	
Rhode Island statul mica rodie	Providence 178 126	3 140	1 076 189 urbană: 87 %	343 Warwick, Pawtucket Woonsocker, Newport	
South Carolina (statul palmetei)	Columbia 116 331	80 582	4 255 083 urbană: 47 %	53 Charleston, Greenville	
South Dakota* (statul coiotului)	Pierre 13 983	199 730	775 933 urbană: 44 %	4 Sioux Falls, Rapid CIty Lead-Deadwood	
Tennessee (statul voluntarilor)	Nashville 546 719	109 152	5 962 959 urbană: 58 %	55 Memphis, Chattanooga Knoxville	
Texas (statul stelei însingurate)	Austin 681 804	691 027	22 859 968 urbană: 76 %	33 Houston, Dallas Fort Worth, El Paso San Antonio	
Utah (statul stup)	Salt Lake City 187 605	219 889	2 469 585 urbană: 80 %	11 Provo, Ogden	
Vermont (statul munților verzi)	Montpelier 8 013	24 900	623 050 urbană: 32 %	25 Burlington, Barre Ruttland, Newport	
Virginia (statul dominionului cel vechi)	Richmond 192 494	105 586	7 567 465 urbană: 63 %	72 Norfolk-Portsmouth Newport News, Petersburg, Alexandria	

Washington* (statul permanent verde)	Olympia 43 982	176 479	6 287 759 urbană: 72 %	36 Seattle, Tacoma Everett, Spokane	
West Virginia (statul din munte)	Charleston 51 685	62 759	1 816 856 urbană: 39 %	29 Huntington	
Wisconsin* (statul viezurelui)	Madison 220 332	145 436	5 536 201 urbană: 65 %	38 Milwaukee, Appleton Racine, Green Bay	
Wyoming* (statul egalității)	Cheyenne 55 362	253 326	509 294 urbană: 60 %	2 Casper, Rock Springs	
District of Columbia	Washington 553 523 a.urb. 5 140 000	178	550 521 urbană: 100 %	3 093 Washington	

* state cu rezervații ale indienilor

Teritorii externe ale S.U.A.:

Teritoriul	**Supr.** [km^2]	**Populația** [loc, 2005]	**Dens.** [loc/km^2]	**Localizare Coordonate geografice**	**Capitala** [loc.]	**Drapelul**
Baker, Howland, Jarvis, Johnson, Palmyra, Wake	23,8	1 502	63	Insule în Oc. Pacific 60° lat. N, 150-80° long. E	-	
Guam	561	168 000	299	Insulă în Oc. Pacific (Micronezia) 13° lat. N, 145° long. E	Agaña (Hagåtña) 1 122 (2000)	
Mariane de Nord (Ins.~) (Commonwealth of the Northern Mariana Islands)	477	77 000	161	Insule în Oc. Pacific 21-13° lat. N, 140-157° long. E	Garapan (Saipan) 3 588 (2000)	
Midway (Ins.~)	5,2	453	87	Insule în Oc. Pacific 28° lat. N, 177° long. E	-	
Puerto Rico (Commonwealth of Puerto Rico, Estado Libre Asociado de Puerto Rico)	9 104	3 912 054	430	Insule în Oc. Atlantic (Antilele Mari) 18° lat. N, 67-65° long. V	San Juan 428 591 (2005) a.u. 2 541 914	
Samoa Americană (American Samoa)	199	63 000	317	Insule în Oc. Pacific 10-17° lat. N, 172-167° long. E	Pago Pago a.u. 15 000 (2001)	
Virgine Americane (I-le~) (United States Virgin Islands)	347	109 000	314	Insule în Oc. Atlantic (Antilele Mari) 18° lat. N, 65° long. V	Charlotte Amalie 11 004 (2000)	

Suriname
Republica Suriname
Republiek Suriname (olandeză)

Date generale
Situare: N Americii de Sud, între 6°-2° lat N, 58°-54° long V.
Vecinătăţi: N: Oc. Atlantic, E: Guyana Franceză 510 km, S: Brazilia 593 km, V: Guyana 600 km
Lungime linie de coastă: 386 km
Indicativ stat: SME
Indicativ internet: .sr
Prefix telefonic: 00597
Ora GMT: - 3
Suprafaţa: 163 820 km^2 (locul 90 în lume).
Populaţia (2005)*:* 470 784 loc. (locul 168 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Ronald Runaldo Venetiaan (*preşedinte*).
Sărbătoare naţională: 25 noiembrie (aniversarea proclamării independenţei – 1975).
Membru: OAS, OCI, ONU, WTO.
Capitala: Paramaribo.
Limba oficială: olandeza.
Moneda: 1 suriname dollar (dollar surinamez) = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: predominant de podiş cu aspect deluros (Pod. Guyanelor), mai înalt în S, cu aspect montan (peste 1 200 m); câmpie joasă, mlăştinoasă cu mangrove pe ţărmul atlantic.
Altitudinea maximă: 1 230 m (Vf. Juliana în M. Wilhelmina Gebergte).
Clima: ecuatorială, cu temp. ridicate, constante şi precipitaţii bogate.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 27,2; *ian.:* 26,5; *iul.:* 27.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 7; *dec.:* 6.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 2 205.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 189.
Hidrografia: bogată, râuri scurte care debuşează în Oc. Atlantic sau care aparţin Baz. Amazonului.
Pr. cursuri de apă: Suriname, Carantijn, Maroni, Saramacca, Tapanahoni.
Pr. lacuri: Toekomstig, W. J. Van Blommenstein.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 3,9.
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 94,7.
Despăduriri (%): 0.
Arii protejate (% din supr. totală): 12,7.
Pr. arii protejate: Kaysergebergte, Sipaliwini, Tafelberg, Voltzberg-Coppename, Wia-Wia.

Repere istorice
1498: Cristofor Columb descoperă coastele Surinamului
Sec. XVII: colonizat de olandezi şi englezi
1667: colonie olandeză (Guyana Olandeză)
1863-1975: colonizări din India, Indonezia şi China
1975, 25 nov.: independenţă
1980, 25 feb.: lovitură de stat militară
1981-93: instabilitate politică
1993: guvernare civilă

Repere socio-economice

Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 10 districte divizate în 62 „resorturi” (*ressorten*).

Trinidad şi Tobago
Republica Trinidad şi Tobago
Republic of Trinidad and Tobago (engleză)

Date generale
Situare: insule în America Centrală, Antilele Mici, între 12°-10° lat N, 62°-60° long V.
Vecinătăți: N, NV: M. Caraibilor, S, SE: Oc. Atlantic
Lungime linie de coastă: 362 km
Indicativ stat: TT
Indicativ internet: .tt
Prefix telefonic: 001868
Ora GMT: - 4
Suprafața: 5 128 km^2 (locul 164 în lume) (ins. Trinidad: 4 828 km^2, ins. Tobago: 300 km^2).
Populația (2005)*:* 1 305 000 loc. (locul 152 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: George Maxwell Richards (*preşedinte*), Patrick Augustus Mervyn Manning (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 31 august (aniversarea proclamării independenței – 1962).
Membru: Commonwealth, CSM, OAS, ONU, WTO.
Capitala: Port of Spain.
Limba oficială: engleza.
Moneda: 1 trinidad and tobago dollar = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: predominant de câmpie şi dealuri joase, cu munți puțin înalți, o continuare a cordilierei din Venezuela, plaje deosebit de atractive.

Altitudinea maximă: 940 m (Vf. Cerro Aripo, în N. Ins. Trinidad).

Clima: tropical-oceanică, cu precipitații bogate aduse de alizee.

Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 25,8; *ian.:* 24; *iul.:* 26.

Nr. mediu de zile însorite: iun.: 7; *dec.:* 7.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 1 390.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 173.

Hidrografia: râuri scurte cu debite bogate.
Pr. cursuri de apă: Caroni, Ortoire.
Pr. lac: Pitch Lake (în Ins. Tobago, cel mai mare depozit de asfalt natural din lume).

Emisii CO_2/loc (t/loc): 16,1.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 44,1.
Despăduriri (%): 0,2.
Arii protejate (% din supr. totală): 4,8.
Pr. arii protejate: Caroni Swamp, Mora/Melayo Forest, Tumana Hill, Central Range, Southern Watershad, Trinity Hills, Valencia, Victoria-Mayaro.

Repere istorice
1498, 31 iul.: insula Trinidad (Sf. Treime) este descoperită de Cristofor Columb
1523: colonie spaniolă
1596: insula Tobago este descoperită de englezi
1632: stabilirea de coloniști olandezi în insula Tobago
1797: insula Trinidad devine colonie britanică
1814: insula Tobago devine colonie britanică
Sec. XVII-XVIII: colonizări cu sclavi africani, apoi cu indieni și chinezi
1889: cele două insule sunt puse sub o singură administrație
1962, 31 aug.: independență în cadrul Commonwealth-ului
1976, 1 aug.: proclamarea republicii
1990, iul.: lovitură de stat eșuată

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata șomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 11 districte (9 în Trinidad și 2 în Tobago), 3 burguri și 2 orașe (Port of Spain și San Fernando).

Uruguay
Republica Orientală a Uruguayului
República Oriental del Uruguay (spaniolă)

Date generale
Situare: SE Americii de Sud, între 30°-35° lat S, 58°-53° long V.
Vecinătăți: N, NE: Brazilia 1 068 km, V: Argentina 580 km, S, SE: Oc. Atlantic.
Lungime linie de coastă: 660 km.
Indicativ stat: ROU
Indicativ internet: .uy
Prefix telefonic: 00598
Ora GMT: - 3 (*vara*: - 2)
Suprafața: 176 215 km^2 (locul 88 în lume).
Populația (2008)*:* 3 477 779 loc. (locul 132 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Tabaré Ramón Vázquez Rosas (*preşedinte*), Rodolfo Nin Novoa (*vicepreşedinte*).
Sărbătoare națională: 25 august (aniversarea proclamării independenței – 1825).
Membru: Mercosur, OAS, ONU, WTO.
Capitala: Montevideo.
Limba oficială: spaniola.
Moneda: 1 peso uruguayo = 100 centésimos.

Cadrul natural
Relieful: dominat de o câmpie înaltă, vălurită, cu sectoare mai înalte (peste 200 m) în N şi C (Cuchilla de Haedo, Cuchilla Grande), ce face trecerea dintre platourile braziliene şi pampasul argentinian.
Altitudinea maximă: 513 m (Vf. Cerro Catedral).
Clima: temperat-oceanică.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 16,6; *ian.:* 23; *iul.:* 11.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 5; *dec.:* 10.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 1 110.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 78.
Hidrografia:
Pr. cursuri de apă: Uruguay (1 510 km), Rio Negro (500 km), Cuareim (276 km), Queguay (250 km), Yaguarón (217 km), Arapy (200 km).
Pr. lacuri: Mirim, Rincón del Bonete.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 1,2.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 8,6.
Despăduriri (%): - 1,3.
Arii protejate (% din supr. totală): 0,4.
Pr. arii protejate: Aguas Dulces, Bajada do las Renas, Cabo Polonia, F.D. Roosevelt, Paso del Puerto, San Miguel.

Repere istorice
1516: descoperit de navigatori spanioli
1776: posesiune spaniolă, parte a Viceregatului Río de la Plata
1825, 25 aug.: independență
Sec. XIX: face obiectul tendințelor de hegemonie ale Argentinei şi Braziliei
1903-50: libertăți democratice, bunăstare economico-socială
1967: tulburări sociale pe fondul declinului economic
1973-84: dictatură militară
1984: reintroducerea libertăților democratice

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (%$_0$) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 19 departamente (*departamentos*), constituite între 1816 şi 1885.

Venezuela
Republica Bolivariană Venezuela
República Bolivariana de Venezuela (spaniolă)

Date generale
Situare: N Americii de Sud, între 12°-1° lat N, 73°-60° long V.
Vecinătăți: N: M. Caraibilor, NE: Guyana 743 km, SE, S: Brazilia 2 200 km, SV, V: Columbia 2 050 km
Lungime linie de coastă: 2 880 km.
Indicativ stat: YV
Indicativ internet: .ve
Prefix telefonic: 0058
Ora GMT: - 4
Suprafața: 916 445 km^2 (locul 32 în lume).
Populația (2008)*:* 28 199 825 (locul 40 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică federală.
Şeful statului: Hugo Rafael Chávez Frías (*preşedinte*), Ramón Alonso Carrizales Rengifo (*vicepreşedinte*).
Sărbătoare națională: 5 iulie (aniversarea proclamării independenței – 1811).
Membru: OAS, ONU, OPEC, WTO.
Capitala: Caracas.
Limba oficială: spaniola.
Moneda: 1 bólivar = 100 céntimos.

Cadrul natural
Relieful: variat: podiş în partea S (Guayana), sector al Pod. Guyanelor, format din munți vechi, erodați (alt. max.: Vf. Roraima: 2 810 m) acoperiți cu păduri ecuatoriale; câmpie în C, în bazinul Oronoco, netedă, slab populată acoperită cu savană (llanos); munți în NV, sector al lanțului andin sub forma a două lanțuri paralele:

Sierra de Perija şi Sierra Nevada de Mérida, care închid o depresiune tectonică cu Lacul Maracaibo şi se continuă spre E de-a lungul coastei cu Cordillera de la Costa, zona cea mai fertilă şi cea mai populată a țării.

Altitudinea maximă: 5 002 m (Vf. Pico Bolívar în Sierra Nevada de Mérida).

Clima: tropicală cu două anotimpuri (ploios şi secetos), cu diferen'ieri impuse de etajarea altitudinală.

Temperatura medie anuală (^oC)*:* 20,6; *ian.:* 18,5; *iul.:* 21.

Nr. mediu de zile însorite: iun.: 7; *dec.:* 7.

Precipitații medii anuale (mm)*:* 833.

Nr. mediu de zile cu ploaie: 100.

Hidrografia: bogată (peste 1 000 râuri), dominată de bazinul Orinoco.

Pr. cursuri de apă: Orinoco (2 376 km, navigabil pe 700 km) şi afluenții săi (Apure, Caroni, Caura). Orinoco comunică cu Amazonul prin afluentul Casiquiare (navigabil) şi se varsă în Oceanul Atlantic printr-o mare deltă 25 000 km^2.

Pr. lacuri: Maracaibo (lagună cu apă dulce şi cu importante resurse de hidrocarburi, ce comunică care Golful Venezuela), Guri etc.

Emisii CO_2/loc (t/loc): 4,7.

Suprafață împădurită (% din supr. totală): 54,1.

Despăduriri (%): 0,6.

Arii protejate (% din supr. totală): 70,4.

Pr. arii protejate: Aguaro-Guariquito, Canaima (cu Cascada Salto del Angel = Cascada Îngerului: 978 m, cea mai mare din lume), Duida-Marahuaca, El Avila, Guaracho, Henri Pitter (Rancho Grande), La Esmeralda, Los Roques, Santos-Luzardo, Sierra Nevada de Mérida, Serranía de la Nebina, Simón Bolivar, Yapacana.

Riscuri naturale: poluare cu hidrocarburi, zone aride, avalanşe în munții înalți.

Repere istorice

Sec. XIII-XIV: triburi amerindiene

1498, 5 aug.: este descoperită de Columb şi numită ulterior (*1499*) „Mica Veneție"

1522: începutul colonizării spaniole

1546-1739: parte a Viceregatului Perú

1739-73: parte a Viceregatului Noua Granadă

1773-1811: Căpitănia Generală Venezuela

1811, 5 iul.: independență de Spania

1819, 17 dec.: parte a RF Marea Columbie

1830: republică de sine-stătătoare

1917: descoperirea resurselor de petrol

1948-58: dictatură militară

1961: constituție democratică

1999: Hugo Chávez, guvernare de stânga

Repere socio-economice

Populație urbană (%) (2005):

Rata natalității (%) (2005):

Rata mortalității (%) (2005):

Rata mortalității infantile (%$_0$) (2005):

Speranța de viață (ani) (2004):

Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:

Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:

PNB (mld USD) (2004):

PNB/loc (USD) (2005):

IDU (2004):

Rata inflației (%) (2005):

Rata şomajului (%)(2004):

Număr de locuitori/medic (1995):

Aport mediu zilnic de calorii (2004):

Număr de automobile/ 1000 loc (2002):

Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 22 state [estatos], 1 teritoriu federal* şi 1 district federal**. La acestea se adaugă dependenţele federale*** (insulele Monjes, Tortuga, Frailes, Sola, Testigos, Aves, Roques, Orchilla, Blanquilla, Los Hermanos, Patos şi Aves). Statele sunt organizate în 335 municipalităţi (*municipios*) şi peste 1 000 parohii (*parroquias*) şi sunt grupate în 9 regiuni administrative.

State	**Supr.** [km^2]	**Populaţia** [loc, 2005]	**Dens.** [loc/km^2]	**Capitala** [loc, 2001]	**Drapelul**
Amazonas	177 617	134 594	0,7	Puerto Ayacucho 53 000	
Anzoátegui	43 300	1 428 269	33	Barcelona 328 000	
Apure	76 500	452 369	6	San Fernando de Apure 99 000	
Aragua	7 014	1 617 333	231	Maracay 394 000	
Barinas	35 200	724 331	21	Barinas 229 000	
Bolívar	240 528	1 475 527	6	Ciudad Bolívar 287 000	
Carabobo	4 650	2 155 610	464	Valencia 1 196 000 a.u. 1 893 000	
Cojedes	14 800	288 168	19	San Carlos 69 000	
Falcón	24 800	869 269	35	Santa Ana de Coro 159 000	
Guárico	64 986	716 896	11	San Juan de los Morros 94 000	
Lara	19 800	1 736 983	88	Barquisimento 811 000	
Mérida	11 300	811 655	72	Mérida 196 000	
Miranda	7 950	2 765 442	348	Los Teques 175 000	
Monagas	28 900	819 197	28	Maturín 325 000	
Nueva Esparta	1 150	422 668	368	La Asunción 23 000	

Portuguesa	15 200	839 881	55	Guanare 111 000	
Sucre	11 800	889 141	75	Cumaná 263 000	
Táchira	11 100	1 134 710	102	San Cristóbal 234 000	
Trujillo	7 400	685 442	93	Trujillo 40 000	
Vargas	1 497	328 293	219	La Guaira 19 000	
Yaracuy	7 100	573 726	81	San Felipe 89 000	
Zulia	63 100	3 486 850	55	Maracaibo 1 609 000 a.u. 1 901 000	
Delta Amacuro*	40 200	145 586	4	Tucupita 54 000	
Distrito Federal**	433	2 073 768	4 789	Caracas 1 836 000 a.u. 3 266 000	
Dependențele Federale***	120	1 715	14	-	-

OCEANIA

Suprafața: 9 000 000 km^2
Populația: 33 000 000 locuitori
Altitudinea maximă: Mt. Wilhelm [Papua – Noua Guinee]: 4 509 m
Altitudinea minimă: zona lacului Eyre [Australia]: - 11,9 m
Altitudinea medie: 340 m
Lungimea țărmurilor: 19 600 km (numai Australia)

Extreme geografice mondiale:
- *Atolul cu cea mai mare suprafață de uscat:* **Christmas [Kiribati]: 477 km^2**
- *Cea mai lunngă barieră coraligenă:* **Marea Barieră de Corali [Australia]: 2 300 km lung.**
- *Cea mai mare adâncime oceanică:* **Fosa (Groapa) Marianelor: 11 033 m**
- *Cea mai mare cantitate de precipitații:* **Wai'ale'ale [Hawaii, S.U.A.]: 11 455 mm/an (1920-76) – până la 350 zile ploioase/an**
- *Lacul cu cele mai mari variații ale* suprafeței*:* Eyre **[Australia]: 7 000 km^2**
- *Locul cu cea mai constantă temperatură:* Garapan **[Saipan, Mariane]**
- *Oraşul cu cea mai mare suprafață:* **Mount Isa [Australia, Qeensland]: 40 978 km^2**
- *Cel mai puternic cutremur din secolul XX:* Guam **[Mariane]: 8,2 grade pe scara Richter**

Extreme geografice continentale:
- *Cea mai mare insulă:* Noua Guinee: 831 000 km^2 (locul 2 în lume)
- *Cea mai mare peninsulă:* Cape York [Australia]: 195 000 km^2
- *Cel mai lung curs de apă:* Murray [Australia]: 2 580 km
- *Cel mai mare bazin hidrografic:* Murray-Darling: 910 000 km^2
- *Cel mai mare lac:* Eyre [Australia]: 8 000 – 15 000 km^2
- *Cea mai înaltă cascadă:* Southerland Falls [Noua Zeelandă]: 579 m
- *Cel mai mare vulcan active:* Mauna Loa [Hawaii, S.U.A.]: 4 176 m
- *Cea mai mare temperatură:* Stuart [Australia]: 55°C
- *Cea mai mică cantitate de precipitații:* Kanowana [Australia]: 11 mm/an
- *Cea mai lungă peşteră:* Atea Kanada [Papua-Noua Guinee]: 34,5 km
- *Cea mai adâncă peşteră:* Nettlebed Cave [Noua Zeelandă]: - 655 m
- *Cel mai mare stat:* Australia: 7 682 030 km^2 (locul 6 în lume)
- *Cel mai mic stat:* Nauru: 21,2 km^2
- *Cel mai populat stat:* Australia: 21 714 000 loc. (locul 51 în lume).
- *Statul cu cea mai mare densitate a populației:* Nauru: 486 loc/km^2
- *Statul cu cea mai mică densitate a populației:* Australia: 3 loc/km^2
- *Cel mai mare oraş:* Sydney: 4 225 088 loc (agl. urb., 2004)

State:

Australia – Fiji – Kiribati – Marshall – Micronezia – Nauru – Noua Zeelandă – Palau – Papua Noua Guinee – Samoa - Solomon – Tonga – Tuvalu – Vanuatu.

Australia
Commonwealth of Australia (engleză)

Date generale
Situare: emisfera sudică, ocupând continentul cu acelaşi nume şi mai multe insule din apropiere, între 11°-44° lat S, 113°-154° long E.
Vecinătăţi: NV: M. Timor, N: M. Arafura, NE: M. Coralilor, E: Oc. Pacific (SE: M. Tasman), S, V: Oc. Indian.
Lungime linie de coastă: 25 760 km.
Indicativ stat: AUS
Indicativ internet: .au
Prefix telefonic: 0061
Ora GMT: Canberra: + 10 (*vara*: + 11), Darwin: + 9,30, Adelaide: + 9,30 (*vara*: + 10,30), Perth: + 8, Tasmania: + 10 (*vara* + 11).
Suprafaţa: 7 682 030 km^2 (locul 6 în lume).
Populaţia (2009)*:* 21 714 000 loc. (locul 51 în lume).
Structură etnică (%)*:*
Structură confesională (%)*:*
Formă de guvernământ: stat federal.
Şeful statului: Elizabeth II (regina Marii Britanii). *Guvernator general*: Quentin Alice Louise Bryce, *prim-ministru*: Kevin Michael Rudd.
Sărbătoare naţională: 26 ianuarie („Ziua Australiei”, aniversarea fondării primei aşezări – 1788).
Membru: ANZUS, APEC, Commonwealth, EBRD, OCDE, ONU, PC, WTO.
Capitala: Canberra.
Limba oficială: engleza.
Moneda: 1 australian dollar = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: predominant de câmpie şi podiş deşertic, cu lanţuri montane nu prea înalte şi câmpii litorale în partea estică. Marele Podiş Vestic (Great Western Plateau), deşertic (Marele Deşert de Nisip în nord, Deşertul Gibson în centru şi Deşertul Victoria în sud), cu munţi izolaţi ce depăşesc 1 500 m alt (Musgrave, MacDonell) ocupă aproape 50% din suprafaţa ţării; Câmpia Centrală (Central Lowlands), cu zone subsidente şi lacuri în sud, principala zonă agricolă a ţării; Cordiliera Australiană (Great Dividing Range), de-a lungul ţărmului estic, cu alt. peste 2 000 m.

Altitudinea maximă: 2 229 m (M. Kosciuszko).

Clima: tropicală în cea mai mare parte; musonică în nord, temperat continental cu nuanţe oceanice în sud-est.

Temperatura medie anuală (°C)*:* Sidney: 18,2 / Alice Springs: 20,9 / Darwin: 27,7 / Perth: 17,8 / Melbourne: 15,4; *ian:* Sidney: 22,5 / Alice Springs: 28,5 / Darwin: 28,5 / Perth: 24 / Melbourne: 20,5; *iul:* Sidney: 13 / Alice Springs: 12 / Darwin: 25 / Perth: 13 / Melbourne: 9,5.

Nr. mediu de zile însorite: iun: Sidney: 6,5 / Alice Springs: 9,5 / Darwin: 10 / Perth: 5 / Melbourne: 3,5 *dec:* Sidney: 8 / Alice Springs: 10 / Darwin: 7 / Perth: 10,5 / Melbourne: 7,5.

Precipitaţii medii anuale (mm)*:* Sidney: 1 250 / Alice Springs: 293 / Darwin: 1 699 / Perth: 870 / Melbourne: 600.

Nr. mediu de zile cu ploaie: Sidney: 124 / Alice Springs: 39 / Darwin: 110 / Perth: 113 / Melbourne: 142.

Hidrografia: tributară bazinelor Murray-Darling în partea estică, perimetre endoreice în centru şi vest.

*Pr. cursuri de apă:*Darling, Flinders, Macquarie, Murray.

Pr. lacuri: Amadeus, Austin, Carnegie, Eyre, Gairdner, Mackay, Moore, Nabberu, Torrens (temporare).

Emisii CO_2/loc (t/loc): 17,3
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 21,3.
Despăduriri (%): 0,1.
Arii protejate (% din supr. totală): 9,7.

Pr. arii protejate: Ayers Rock and Mount Olga National Park, Cradle Mount and Lake St. Clair National Park, Great Barrier Reef National Park, Kosciuszko State Park, Royal National Park, Simpson Desert, Tanami Sanctuary etc.
Riscuri naturale: uragane în nord (uraganul Tracy a distrus la 24.12.1974 oraşul Darwin), secete în vest, incendii de pădure.

Repere istorice
Sec. XVII: navigatori europeni explorează ţărmurile Australiei
1770, 23 aug: este proclamată posesiune britanică
1771-1900: colonizarea Australiei şi formarea a 6 colonii (actualele state)
1901, 01 ian: unirea celor 6 colonii şi formarea „Commonwealth of Australia”, dominion britanic
1941-45: participare alături de Marea Britanie la cel de-al Doilea Război Mondial
1951: membru ANZUS
1965-75: eliminarea discriminărilor şi inechităţilor rasiale
1986, 02 mar: abolirea ultimelor legături legislative, executive şi judiciare cu Marea Britanie
După 1990: afirmarea Australiei pe scena internaţională

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 6 state şi 2 teritorii

State şi teritorii	**Suprafaţa** [km²]	**Populaţia** [loc, 2005]	**Densitatea** [loc/km²]	**Capitala** [loc, 2004]	**Drapelul**
			State		
Australia de Sud	985 324	1 542 033	2	Adelaide 14 361 a.u. 1 123 199	
Australia de Vest	2 532 422	2 010 113	1	Perth 10 469 a.u. 1 454 606	
Noua Galie de Sud (New South Wales)	801 352	6 774 249	8	Sydney 146 297 a.u. 4 225 088	
Queensland	1 734 190	3 963 968	2	Brisbane 957 010 a.u. 1 777 667	

Tasmania	67 914	485 263	7	Hobart 48 533		
Victoria	227 590	5 022 346	22	Melbourne 61 670 a.u. 3 592 975		
Teritorii						
Teritoriul Capitalei	2 425	325 161	134	Canberra 324 021 a.u. 369 392		
Teritoriul de Nord	1 352 212	199 900	0,15	Darwin 69 354		

Teritorii externe ale Australiei:

Teritoriul	**Suprafața** [km^2]	**Populația** [loc, 2005]	**Dens.** [loc/km^2]	**Localizare Coordonate geografice**	**Capitala**	**Drapelul**
Ashmore și **Chartier**	3,2	Nelocuite Permanent	-	Insule în NV Australiei 12° lat. S, 123° long. V	-	
Christmas	262	1 523	6	Insulă în Oc. Indian 10° lat. S, 106° long. V	Flying Fish Cove	
Cocos (Keeling)	14,2	598	42	Insule în Oc. Indian 12° lat. S, 97° long. V	-	
Mării de Corali (I-le) Coral Sea Islands Territory	5	Nelocuite Permanent	-	Insule la est de Marea Barieră de Corali 12-24° lat. S, 156° long. V	-	
Macquarie	176	Nelocuită Permanent	-	Insulă în Oc. Pacific 54° lat. S, 158° long. V	-	
Norfolk	36,26	2 601	72	Insulă în Oc. Pacific 29° lat. S, 168° long. V	Kingston	
Head și **McDonald**	258	Nelocuite Permanent	-	Insule în Pacific 53° lat. S, 73-74° long. V	-	
Teritoriul Antarctic Australian	6 043 728	49	-	Antarctica la sud de 60°lat S, între 160° și 45° long. E	-	

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:

- ✓ Parcul național Uluru (Ayers Rock)-Kata Tjuta (Mount Olgas)
- ✓ Marele Recif de Corali
- ✓ Parcul național Kakadu
- ✓ Zona lacustră Willandra
- ✓ Parcurile naturale din Tasmania de vest
- ✓ Grupa de insule Lord Howe
- ✓ Rezervațiile forestiere umede din estul Australiei
- ✓ Parcul național Wet Tropics din Queensland
- ✓ Parcul național Shark Bay din vestul Australiei
- ✓ Insula Fraser

- ✓ Situl fosilifer cu mamifere de la Riversleigh/Naracoorte
- ✓ Insulele vulcanice subantarctice Heard şi McDonald
- ✓ Insula Macquarie
- ✓ Zona montană Greater Blue
- ✓ Parcul naţional Purnululu
- ✓ Clădirea regală cu expoziţii şi grădinile Carlton
- ✓ Opera din Sydney

Fiji
Republica Insulelor Fiji
Republic of the Fiji Islands (engleză)
Matanitu Tu-Vaka-i-koya ko Viti (fijiană)

Date generale
Situare: Oceania, insule în SV Oceanului Pacific, între 12°-22° lat S, 174°-178° long V.
Arhipelag (circa 800 insule, dintre care 105 locuite), în majoritate vulcanice, dintre care două (Viti Levu şi Vanua Levu) ocupă circa 87% din supr. ţării.
Vecinătăţi: Oc. Pacific (inclusiv M. Koro şi M. Tasman, părţi ale Oc. Pacific).
Lungime linie de coastă: 1 129 km.
Indicativ stat: FJI
Indicativ internet: .fj
Prefix telefonic: 00679
Ora GMT: + 12
Suprafaţa: 18 272 km^2 (locul 150 în lume).
Populaţia (2008)*:* 944 720 loc. (locul 156 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Josefa Iloilovatu Uluivuda (*preşedinte*), Josaia Voreqe Bainimarama (*prim-ministru*).
Sărbătoare naţională: 10 octombrie (aniversarea proclamării independenţei – 1970).
Membru: Commonwealth, ONU, PC, WTO.
Capitala: Suva.
Limbi oficiale: fijiana şi engleza.
Moneda: 1 fiji dollar = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: înalt, cu înălţimi ce depăşesc 1 000 m şi câmpii aluviale relativ întinse.
Altitudinea maximă: 1 323 m (Vf. Victoria/Tomaniivi).
Clima: tropical-oceanică.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 26,6; *ian.:* 27,5; *iul.:* 25,8.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 2 018.
Hidrografia:
Pr. cursuri de apă: Navua, Rewa, Sigatoga (pe ins. Viti Levu) şi Dreket (pe ins. Vanua Levu).
Emisii CO_2/loc (t/loc): 1,7.
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 54,7.
Despăduriri (%): 0.
Arii protejate (% din supr. totală): 15,9.
Pr. arii protejate: Draunibota-Labiko, Nandarivatu, Ravilevu, Vuo.
Riscuri naturale: furtuni tropicale.

Repere istorice
1643: insulele sunt descoperite de olandezi
1774: pătrunderea influenței britanice
1874: colonie britanică
1874-1930: scăderea populației autohtone, imigrare masivă de indieni. Tensiuni între indieni şi fidjieni
1948: autonomie
1970, 10 oct.: independență
1987: lovitură de stat militară pe fondul tensiunilor dintre cele două comunități etnice. Proclamarea republicii
1998: constituție
1999: alegeri libere
2000: lovitură de stat, preluarea puterii de către armată

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 4 diviziuni organizate în 14 districte.

Kiribati
Republica Kiribati
Republic of Kiribati (engleză)

Date generale
Situare: Oceania, între 5° lat N-13° lat S, 168° E-148° long V.

Stat insular, grupează 32 atoli (I-le Gilbert: 16 atoli, pe circa 1 500 km^2; I-le Phoenix: 8 atoli, pe circa 1 800 km^2 şi I-le Line: 8 atoli pe 3 300 km^2) şi o insulă izolată (Banaba), de o parte şi de alta a ecuatorului.

Vecinătăți: NV: Marshall, V: Nauru, S: Tuvalu, Noua Zeelandă (Ins. Tokelau, Ins. Cook), Polinezia Franceză
Lungime linie de coastă: 1 143 km.
Indicativ stat: KIR
Indicativ internet: .ki
Prefix telefonic: 00686
Ora GMT: Bairiki: + 12, Ins. Fenice: + 13, Ins. Sporadele Ecuatoriale: + 14.
Suprafața: 811 km^2 (locul 171 în lume).
Populația (2005)*:* 105 432 loc. (locul 197 în lume).
Structură etnică:

Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Anote Tong (*preşedinte*).
Sărbătoare națională: 12 iulie (aniversarea proclamării independenței – 1979).
Membru: Commonwealth, ONU, PC.
Capitala: Bariki.
Limba oficială: engleza.
Moneda: 1 australian dollar = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: insule coraligene cu relief plat, altitudine medie 3-4 m (cea mai mare Kiritimati=Christmas: 388 km^2).
Altitudinea maximă: 81 m.
Clima: ecuatorială.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 26,6; *ian.:* 27,7; *iul.:* 25,8.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 2 018.
Hidrografia: nu există rețea hidrografică permanentă.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,3.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 2,7.
Despăduriri (%): 0.
Arii protejate (% din supr. totală): 33.
Riscuri naturale: furtuni tropicale (în perioada oct.-mart.), radioactivitate ca urmare a testelor nucleare efectuate în anii 1950 în Ins. Christmas.

Repere istorice
Sec. XIII: insulele sunt populate de micronezieni
Sec. XVIII: sunt descoperite şi explorate de europeni
1892: protectorat britanic
1916: colonie britanică
1942: ocupație japoneză
1957: britanicii testează bomba cu hidrogen în insulele Christmas
1975: insulele Ellice se separă în urma unui referendum
1979, 12 iul.: independență sub numele de Kiribati, în cadrul Commonwealthului
1999: membru ONU

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 32 atoli şi 1 insulă.

Marshall, Insulele ~
Republica Insulelor Marshall
Aolepān Aorōkin Majeļ (marshalleză)
Republic of the Marshall Islands (engleză)

Date generale
Situare: Oceania, între 14°-4° lat N, 157°-173° long E.
Cuprinde 29 atoli (dintre care 10 nelocuiţi) şi 5 insule izolate.
Kwajalein este cel mai mare atol din lume (alcătuit din 90 de insuliţe ce închid o lagună de 1 772 km^2).
Vecinătăţi: Oc. Pacific.
Lungime linie de coastă: 370,4 km.
Indicativ stat: MH
Indicativ internet: .mh
Prefix telefonic: 00692
Ora GMT: + 12
Suprafaţa: 181 km^2 (locul 188 în lume).
Populaţia (2005)*:* 61 963 loc. (locul 205 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Litokwa Tomeing (*preşedinte*).
Sărbătoare naţională: 22 decembrie (aniversarea proclamării independenţei – 1990).
Membru: ONU, PC.
Capitala: Dalap-Uliga-Darrit.
Limbi oficiale: marshalleza şi engleza.
Moneda: 1 US dollar (dollar american) = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: două lanţuri paralele de atoli, situate la aproximativ 200 km: unul V - Ralik, ce cuprinde cele mai mari insule (Kwajalein – 29 km^2, Enewetak – 27 km^2, Jaluit – 17 km^2 etc) şi altul E – Ratak.
Clima: tropical-oceanică.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 26,9; *ian.:* 26,5; *iul.:* 27.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 3 645.
Hidrografia: -
Riscuri naturale: secete, provocate cel mai probabil de fenomenul El Niño.

Repere istorice
1529: descoperirea insulelor de către navigatori spanioli
1886: recunoaşterea suveranităţii Spaniei asupra insulelor
1914: ocupaţie japoneză
1920: teritoriu al Societăţii Naţiunilor administrat de Japonia
1944-45: insulele sunt ocupate de trupe americane
1945-79: teritoriu sub tutelă ONU administrat de SUA
1979, 1 mai: constituţie care proclamă Republica Insulelor Marshall
1986, 21 oct.: independenţă, acord de asociere cu SUA
1990, 22 dec.: abrogarea tratatului de tutelă exercitat de SUA

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):

Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 25 districte

Micronezia
Statele Federate ale Microneziei
Federated States of Micronesia (engleză)

Date generale
Situare: Oceania, între 13°-0° lat N, 136°-168° long E.
Stat constituit din peste 600 de insule ce alcătuiesc câteva grupuri distincte ce au format statele federației.
Vecinătăți: Oc. Pacific (N: I. Guam, I-le Mariane de Nord; E: Marshall, SE: Kiribati, Nauru, S: Papua Noua Guinee, V: Palau). Nu are frontiere terestre.
Lungime linie de coastă: 6 112 km.
Indicativ stat: FSM
Indicativ internet: .fm
Prefix telefonic: 00691
Ora GMT: Pohnpei: + 11, Chuuk şi Yap: + 10
Suprafața: 701 km^2 (locul 174 în lume).
Populația (2007)*:* 107 862 loc. (locul 181 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică federală.
Şeful statului: Emanuel Mori (*preşedinte*), Alik L. Alik (*vicepreşedinte*).
Sărbătoare națională: 22 decembrie (aniversarea proclamării independenței – 1990).
Membru: ONU, PC.
Capitala: Palikir.
Limba oficială: engleza.
Moneda: 1 US dollar = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: insule coraligene şi vulcanice (cea mai mare: Pohnpei/Ponape: 334,1 km^2), cu relief în general plat, puternic erodat, acoperit cu păduri tropicale.
Altitudinea maximă: 790 m (Mt. Totolom, în Ins. Pohnpei).
Clima: tropical-oceanică.

Temperatura medie anuală (°C)*:* 26,9; *ian.:* 26,5; *iul.:* 27.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 3 645.

Hidrografia: -
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 90
Despăduriri (%): 0.
Arii protejate (% din supr. totală): 6,7.

Repere istorice
1686: posesiune spaniolă
1885: intră sub stăpânirea Germaniei
1914: insulele sunt ocupate de trupe japoneze
1920: teritoriu al Societății Națiunilor administrat de Japonia
1944-45: insulele sunt ocupate de trupe americane
1946-63: teste nucleare
1945-79: teritoriu sub tutelă ONU administrat de SUA
1979, 10 mai: constituție care proclamă Statele Federate ale Microneziei
1986, 3 nov.: independență
1998: tribunal care să stabilească despăgubirile pe care SUA trebuie să le plătească victimelor testelor nucleare

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 4 state divizate în municipalități

Statul	Suprafața [km^2]	Populația [loc, est. 2006]	Densitatea [loc/km^2]	Capitala
Chuuk	127	53 595	420	Weno
Kosrae	110	7 686	70	Tofol
Pohnpei	346	34 486	100	Kolonia
Yap	118	11 241	95	Colonia

Nauru
Republica Nauru
Ripublik Naoero (naurană)
Republic of Nauru (engleză)

Date generale
Situare: insulă coraligenă în Oceania, Micronezia, 1° lat S, 167° long E.
Vecinătăţi: Oc. Pacific
Lungime linie de coastă: 30 km
Indicativ stat: NAU
Indicativ internet: .nr
Prefix telefonic: 00674
Ora GMT: + 12
Suprafaţa: 21,2 km^2 (locul 192 în lume).
Populaţia (2008)*:* 13 770 loc. (locul 212 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Marcus Stephen (*preşedinte*).
Sărbătoare naţională: 31 ianuarie (aniversarea proclamării independenţei – 1968).
Membru: Commonwealth, ONU, PC.
Capitala: Yaren.
Limbi oficiale: naurana şi engleza.
Moneda: 1 australian dollar = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: domină un platou din rocă fosfatică, mărginit de plaje înguste, nisipoase.
Altitudinea maximă: 60 m.
Clima: ecuatorială.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 26,6; *ian.:* 27,5; *iul.:* 25,8.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 2 018.
Hidrografia: lipsesc cursurile permanente de apă.
Pr. lac: Buada.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 10,8.
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 0
Despăduriri (%): 0.

Repere istorice
1798: este descoperită de către englezi
1888: colonie germană
1906: începe exploatarea fosfaţilor
1914: este ocupat de Australia
1920-68: teritoriu sub mandat al Ligii Naţiunilor (până în *1947*) apoi sub tutelă ONU, administrat de Australia, Noua Zeelandă şi Marea Britanie
1942-45: ocupat de Japonia
1968, 31 ian.: independenţă, republică cu statut special în cadrul Commonwealth-ului
1993: Australia acceptă să plătească despăgubiri pentru pagubele pricinuite mediului de minele de fosfaţi

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile (‰) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):

Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Noua Zeelandă

New Zealand (engleză)
Aotearoa (maori)

Date generale

Situare: Oceania, la SE de Australia, între 33°-53° lat S, 162°-173° long V.

Stat format din două insule mari (South Island: 151 971 km^2 şi North Island: 111 489 km^2) separate prin Str. Cook şi alte câteva insule mai mici (Steward, Chatham, Kermandec, Campbell).

Vecinătăți: V: M. Tasman, E: Oc. Pacific.
Lungime linie de coastă: 15 134 km.
Indicativ stat: NZ
Indicativ internet: .nz
Prefix telefonic: 0064
Ora GMT: Wellington: + 12 (*vara*: + 13), Ins. Chatam: + 12,45 (*vara*: + 13,45).
Suprafața: 270 534 km^2 (locul 74 în lume).
Populația (2008)*:* 4 291 900 loc. (locul 122 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: monarhie constituțională.
Şeful statului: Elizabeth II (regina Marii Britanii). *Guvernator general*: Sir Anand Satyanand, *prim-ministru*: John Phillip Key.
Sărbătoare națională: 6 februarie (aniversarea semnării Tratatului de la Waitangi – 1840).
Membru: ANZUS, APEC, Commonwealth, EBRD, OCDE, ONU, PC, WTO.
Capitala: Wellington.
Limbi oficiale: engleza şi maori.
Moneda: 1 new zealand dollar = 100 cents.

Cadrul natural

Relieful: predominant muntos: Alpii Neozeelandezi (Alpii Sudici) domină V insulei sudice (alt. peste 3 500 m, peisaje de tip alpin, ghețari, lacuri glaciare, fiorduri); munți vulcanici pe insula nordică (alt. max. 2 797 m, vulcanism activ, peşteri, gheizere, lacuri vulcanice). Câmpiile sunt mai extinse în E insulei sudice (Câmpia Cantebury) şi în NV insulei nordice (Auckland).

Altitudinea maximă: 3 764 m (Mt. Aoraki=Mt. Cook).

Clima: temperat-oceanică, cu precipitații mai bogate în V şi diferențieri altitudinale.

Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* Wellington: 12,9 / Auckland: 15,1; *ian*.: Wellington: 17 / Auckland: 19; *iul.*: Wellington: 8,5 / Auckland: 10,5.

Nr. mediu de zile însorite: iun.: Wellington: 5 / Auckland: 4; *dec.*: Wellington: 9 / Auckland: 7.

Precipitații medii anuale (mm)*:* Wellington: 1 260 / Auckland: 1 265.

Nr. mediu de zile cu ploaie: Wellington: 125 / Auckland: 137.

Hidrografia: râuri scurte cu debite bogate, lacuri glaciare (pe ins. S) şi vulcanice (pe ins. N).

Pr. cursuri de apă: Rangitikei, Waikato, Wanganui (pe ins. N); Arthur, Clutha, Mataura, Taieri (pe ins. S).

Pr. lacuri: Rotorua, Tarawera, Taupo, Wairarapa (vulcanice), Manapouri, Te Anau, Wakatipu (glaciare).

Emisii CO_2/loc (t/loc): 8,1.

Suprafață împădurită (% din supr. totală): 31.
Despăduriri (%): - 0,2.
Arii protejate (% din supr. totală): 24,3.

Pr. arii protejate: Col Arthur, Egmont, Fiordland, Hauraki Gulf, Marlborough Sounds, Mt. Aspiring, Mt. Cook, Nelson Lacs, Urewera, Tasman, Tongariro, Westland.

Riscuri naturale: vulcanism activ (pe ins. N), avalanşe în Alpii Neozeelandezi.

Repere istorice

Sec. XIII-XIV: triburi polineziene (maori)
1642: descoperită de navigatorul olandez Abel Tasman
1768-77: este vizitată şi explorată de englezi (James Cook)
1840, 6 feb.: Tratatul de la Waitangi: instaurarea administrației britanice
1843-72: conflicte între băştinaşi şi administrația britanică („războaiele maori”)
1852: colonie britanică
1854, 25 mai: primul parlament
După 1890: dezvoltare economică
1891-1906: reforme liberale (primul stat din lume care acordă drept de vot femeilor – 1893)
1907: dominion britanic
1931: Statutul de la Westmister, stat independent, membru al Commonwealth-ului
După 1973: reorientarea schimburilor comerciale către Japonia
1986, 13 dec.: Actul Constituției
După 1990: recunoaşterea drepturilor populației indigene maori

Repere socio-economice

Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 16 regiuni şi 73 autorități teritoriale (16 consilii orăşeneşti şi 57 consilii districtuale).
Regiuni: Auckland, Bay of Plenty, Cantebury, Gisborne, Hawke's Bay, Marlborough, Manawatu-Wanganui, Nelson, Northland, Otago, Taranaki, Southland, Tasman, Waiakato, Wellington şi West Coast. La acestea se adaugă insulele Steward, Chatham, Campbell şi Kermandec (963 km^2), cu statut de teritorii din afara autorităților regionale.

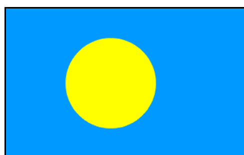
***Teritorii externe ale Noii Zeelande**:*

Teritoriul	Suprafața [km^2]	Populația [loc, 2005]	Dens. [loc/km^2]	Localizare Coordonate geografice	Capitala	Drapelul
Cook, I-le.	236,7	20 200	85	Pacificul Central 8-23° lat. S, 170-155° long. V	Avarua	
Niue	263	2 100	8	Pacificul Central-Sudic 19° lat. S, 170° long. V	Alofi	

Tokelau	10,12	1 500	148	Pacificul Central-Vestic 8° lat. S, 170° long. V	Fakaofu	
Ross (Ross Dependency)	414 000	Nelocuit permanent	-	Antarctica sud de 60° lat. S, 160-150° long. V		

Situri din Patrimoniul Mondial UNESCO:
- ✓ Parcul național Te Wahipounamu
- ✓ Parcul național Tongariro
- ✓ Insulele subantarctice: Snares, Bounty, Antipode, Auckland şi Campbell

Palau
Republica Palau
Beluu er a Belau (palanană)
Republic of Palau (engleză)

Date generale
Situare: Oceania, la N de Noua Guinee, între 8°-0° lat N, 131°-135° long E.
Stat insular format din Arh. Palau (340 insule) şi alte cinci insule coraligene.
Vecinătăți: Oc. Pacific (V, NV: M. Filipinelor, NE Micronezia, S: Papua Noua Guinee, Indonezia). Nu are frontiere terestre.
Lungime linie de coastă: 1 519 km
Indicativ stat: PAL
Indicativ internet: .pw
Prefix telefonic: 00680
Ora GMT: + 9
Suprafața: 488 km^2 (locul 178 în lume).
Populația (2007)*:* 20 842 loc. (locul 211 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică
Şeful statului: Johnson Toribiong (*preşedinte*), Kerai Mariur (*vicepreşedinte*).
Sărbătoare națională: 9 iulie (aniversarea adoptării constituției – 1979).
Membru: ONU, PC.
Capitala: Koror. O nouă capitală se află în construcție la Melekeok.
Limbi oficiale: palanana şi engleza.
Moneda: 1 US dollar (dollar american) = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: insule vulcanice (cea mai mare: Babelthuap=Babel-daob: 368 km^2), înconjurate de recife coraligene.
Altitudinea maximă: 628 m (în Ins. Koror).
Clima: tropical-oceanică.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 26,9; *ian.*: 26,5; *iul.*: 27.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 3 645.
Hidrografia: râuri scurte şi torenți.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 12,9.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 87,6.
Despăduriri (%): - 0,4.

Arii protejate (% din supr. totală): 0.
Riscuri naturale: frecvente cicloane tropicale.

Repere istorice
Mil. I. î.Chr.: populații microneziene venite din Asia de Sud-Est
1543: descoperite de spanioli, posesiune spaniolă
1899: sunt cumpărate de Germania
1914: ocupate de trupe japoneze
1920: teritoriu sub mandat al Ligii Națiunilor administrat de Japonia
1944-45: ocupate de trupe americane
1947: teritoriu sub mandat ONU administrat de SUA
1979: statut administrativ distinct
1981, 1 ian.: constituție, autonomie sub denumirea „Republica Palau"
1993, 9 nov.: tratat care dă dreptul SUA de a staționa în Palau nave cu armament nuclear
1994, 1 oct.: independență

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata șomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 16 state

Papua Noua Guinee
Statul Independent Papua Noua Guinee
The Independent State of Papua New Guinea (engleză)

Date generale
Situare: Oceania, între 0°-12° lat S, 141°-164° long E.
Ocupă jumătatea E a Ins. Noua Guinee şi câteva insule din vecinătate: arh. Bismarck, ins. Bougainville etc.
Vecinătăți: N: Oc. Pacific, E: I. Solomon (apele teritoriale), S: M. Coralilor, V. Indonezia 820 km.
Lungime linie de coastă: 5 152 km.
Indicativ stat: PNG
Indicativ internet: .pg
Prefix telefonic: 00675
Ora GMT: + 10

Suprafața: 462 840 km^2 (locul 53 în lume).
Populația (2007): 6 300 000 loc. (locul 104 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: monarhie constituțională.
Şeful statului: Elizabeth II (*regina Marii Britanii*). *Guvernator general*: Sir Paulias Nguna Matane, *prim-ministru*: Sir Michael Thomas Somare.
Sărbătoare națională: 16 septembrie (aniversarea proclamării independenței – 1975).
Membru: APEC, Commonwealth, ONU, PC, WTO.
Capitala: Port Moresby.
Limba oficială: engleza. *Este statul cu cea mai mare concentrare de limbi/idiomuri vorbite: 869.*
Moneda: 1 kina = 100 toea.

Cadrul natural
Relieful: predominant muntos în C şi N (M. Bismarck), cu frecvente urme ale glaciațiunii cuaternare şi vulcani activi (Bosavi: 2 895 m, Lamingston: 1 795 m); câmpii mlăştinoase în SV şi N. Vulcanism activ în arh. Bismarck (Ulawun: 2 300 m) şi ins. Bougainville şi Buka.
Altitudinea maximă: 4 509 m (Mt. Wilhelm).
Clima: ecuatorială, cu temp. constant ridicate şi precipitații bogate.
Temperatura medie anuală (°C): 26,5; *ian.:* 28; *iul.:* 25.
Nr. mediu de zile însorite: iun.: 9; *dec.:* 8.
Precipitații medii anuale (mm): 1 018.
Nr. mediu de zile cu ploaie: 61.
Hidrografia: densă, cu debite bogate.
Pr. cursuri de apă: Fly, Kikori, Purari, Ramu, Sepik, Strickland.
Pr. lac: Murray.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,5.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 65.
Despăduriri (%): 0,5.
Arii protejate (% din supr. totală): 1,6.
Pr. arii protejate: McAdam, Wariarata.
Riscuri naturale: vulcanism activ, seismicitate.

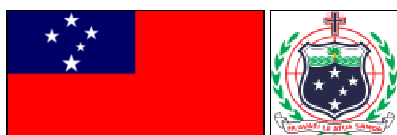
Repere istorice
Evul Mediu: populații de vânători originare din Asia de Est
1526-1545: descoperirea şi explorarea coastelor
1884, 6 nov.: partea estică a insulei este împărțită între Germania (nordul) şi Marea Britanie (sudul)
1901: colonia britanică (Papua) este cedată Australiei
1914: trupele australiene ocupă şi colonia germană (Noua Guinee)
1919: fosta colonie germană devine teritoriu sub mandat al Ligii Națiunilor administrat de Australia
1950: reunirea administrativă a celor două teritorii
1975, 16 sept.: independență sub numele de Papua-Noua Guinee
1989-2001: război pentru independența insulei Bougainville
2001: insula Bougainville se bucură de o largă autonomie urmând să devină independentă

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):

IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

***Diviziuni administrative**:* 18 provincii, 1 provincie autonomă (Bougainville) şi 1 district național (Districtul Capitalei Naționale). Fiecare provincie cuprinde mai multe districte, alcătuite la rândul lor din unul sau mai multe areale de guvernare locală.

Samoa
Statul Independent Samoa
Malo Sa'oloto Tuto'atasi o Samoa (samoană)
Independent State of Samoa (engleză)

Date generale
Situare: Oceania, la E de Noua Guinee, între 10°-15° lat S, 175°-171° long V.
Stat alcătuit din 9 insule (dintre care 4 locuite: Savai'i, Upolu, Apolime şi Manono).
Vecinătăți: Oc. Pacific
Lungime linie de coastă: 403 km.
Indicativ stat: WS
Indicativ internet: .ws
Prefix telefonic: 00685
Ora GMT: - 11
Suprafața: 2 831 km^2 (locul 166 în lume).
Populația (2008)*:* 188 540 loc. (locul 166 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: monarhie constituțională.
Şeful statului: Tuiatua Tupua Tamasese Ta'isi Tufuga Tupuola Efi (*rege*), Tuilaepa Lupesoliai Sailele Malielegaoi (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 1 ianuarie (aniversarea proclamării independenței – 1962).
Membru: Commonwealth, ONU, PC.
Capitala: Apia.
Limbi oficiale: samoana şi engleza.
Moneda: 1 tala = 100 sene.

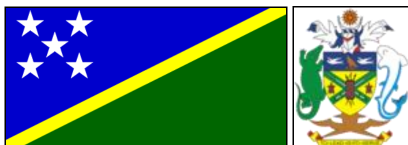
Cadrul natural
Relieful: variat, cu munți, dealuri şi câmpii litorale fertile.
Altitudinea maximă: 1 858 m (Vf. Maunga Silisili, în Ins. Savai'i).
Clima: tropical-umedă.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 26,6; *ian.:* 27,5; *iul.:* 25,8.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 2 018.
Hidrografia: râuri scurte şi torenți.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,8.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 60,4.
Despăduriri (%): 0.
Arii protejate (% din supr. totală): 3,6.

Repere istorice
Mil. I d. Chr.: triburi de polinezieni
1722: insulele sunt descoperite de navigatori olandezi
Sec. XIX: colonizare germană, americană şi britanică
1889: cele trei puteri recunosc suveranitatea şi neutralitatea insulelor
1899: insulele sunt împărţite între Germania şi SUA
1899, 22 dec.: insulele Savai'i şi Upolu devin colonie germană (Samoa de Vest)
1914-20: sunt ocupate de trupe neo-zeelandeze
1920-61: teritoriu sub tutelă a Ligii Naţiunilor (din *1946*, ONU) administrat de Noua Zeelandă
1962, 1 ian.: independenţă
1970: membru Commonwealth
1991: primele alegeri libere

Repere socio-economice
Populaţie urbană (%) (2005):
Rata natalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii (%) (2005):
Rata mortalităţii infantile (%$_0$) (2005):
Speranţa de viaţă (ani) (2004):
Structura populaţiei pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbaţi: , femei:
Structura populaţiei active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terţiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflaţiei (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 11 districte (*itūmālō*): 5 în Ins. Upolu şi 6 în Ins. Savai'i. Această organizare a fost creată încă de la venirea europenilor în insule.

Solomon, Insulele ~
Solomon Islands (engleză)

Date generale
Situare: Oceania, la E de Noua Guinee, între 5°-13° lat S, 155°-171° long E.
Ocupă arhipelagul omonim (aproape 1 000 de insule), fără insulele Bougainville şi Buka.
Vecinătăţi: N: Oc. Pacific, S: M. Solomon, V: Papua Noua Guinee (I. Bougainville), E: Vanuatu. Nu are frontiere terestre.
Lungime linie de coastă: 5 313 km.
Indicativ stat: SOL
Indicativ internet: .sb
Prefix telefonic: 00677
Ora GMT: + 11
Suprafaţa: 28 370 km^2 (locul 139 în lume).

Populația (2005)*:* 552 438 loc. (locul 170 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: monarhie constituțională.
Şeful statului: Elizabeth II (*regina Marii Britanii*). *Guvernator general*: Sir Nathaniel Rahumaea Waena, *prim-ministru*: David Derek Sikua.
Sărbătoare națională: 7 iulie (amiversarea proclamării independenței – 1978).
Membru: Commonwealth, ONU, PC, WTO.
Capitala: Honiara.
Limba oficială: engleza.
Moneda: 1 solomon islands dollar = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: insule vulcanice (cele mai mari), cu relief predominant muntos, accidentat, grupate în două lanțuri paralele orientate NV-SE (Guadalcanal, cea mai extinsă: 5 302 km^2) şi coraligene.
Altitudinea maximă: 2 447 m (Mt. Makarakomburu).
Clima: tropical-umedă.
Temperatura medie anuală (^oC)*:* 26,6; *ian.:* 27,5; *iul.:* 25,8.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 2 018.
Hidrografia: dominată de râuri scurte şi torenți.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,4.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 77,6.
Despăduriri (%): 1,7.
Arii protejate (% din supr. totală): 0,1.

Repere istorice
1567: insulele, locuite de melanezieni sunt descoperite de spanioli
1893-1900: instaurarea administrației britanice
1942-43: teatru de război între trupele americane şi japoneze
1978, 7 iul.: independență în cadrul Commonwealth-ului
1998: tensiuni interetnice în insula Guadalcanal
2000: lovitură de stat

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 10 areale administrative, dintre care 9 sunt administrate de Adunări provinciale alese, iar al 10-lea (Honiara) este administrat de Consiliul orăşenesc Honiara.

Tonga
Regatul Tonga
Pule'anga 'o Tonga (tongană)
Kingdom of Tonga (engleză)

Date generale
Situare: Oceania, la NE de Australia, între 15°-23° lat S, 177°-170° long V.
Arhipelag în SV Oc. Pacific format din 169 insule şi insuliţe (45 locuite).
Vecinătăţi: Oc. Pacific
Lungime linie de coastă: 419 km.
Indicativ stat: TO
Indicativ internet: .to
Prefix telefonic: 00676
Ora GMT: + 12
Suprafaţa: 750 km^2 (locul 173 în lume).
Populaţia (2005)*:* 112 000 loc. (locul 194 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: monarhie constituţională.
Şeful statului: George Tupou V (*rege*), Feleti Vaka'uta Sevele (*prim-ministru*).
Sărbătoare naţională: 4 iulie (aniversarea zilei de naştere a regelui – 1918).
Membru: Commonwealth, ONU, PC.
Capitala: Nuku'alofa.
Limbi oficiale: tongana şi engleza.
Moneda: 1 pa' anga = 100 seniti.

Cadrul natural
Relieful: insule vulcanice dispuse pe două lanţuri paralele orientate N-S: lanţul E este scufundat, cu recife coraligene; lanţul V cu insule mari şi relief înalt.
Altitudinea maximă: 1 033 m (în Ins. Kao).
Clima: tropicală, cu temp. constante şi precipitaţii bogate.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 26,6; *ian.:* 27,5; *iul.:* 25,8.
Precipitaţii medii anuale (mm)*:* 2 018.
Hidrografia: râuri scurte şi torenţi.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 1,2.
Suprafaţă împădurită (% din supr. totală): 5,6.
Despăduriri (%): 0.
Arii protejate (% din supr. totală): 23,7.
Riscuri naturale: uragane (mai ales în N).

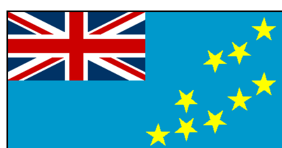
Repere istorice
Mil. I. d.Chr.: triburi polineziene venite din Samoa
1643: explorate de olandezi (Abel Tasman)
1773-74: explorate de englezi (J. Cook)
1820: introducerea creştinismului
1845: fondarea Regatului Tonga
1875: constituţie
1901-05: protectorat britanic
1970, 5 iun.: independenţă în cadrul Commonwealth-ului
1999, sep.: membru ONU

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata șomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 3 diviziuni administrative: Ha'apai, Tongatapu şi Vava'u.

Tuvalu

Tuvalu (tuvaluană)

Date generale
Situare: Oceania, la NE de Australia, între 3°-12° lat S, 168°-175° long E.
Stat insular alcătuit din 5 atoli şi 4 insule recifale desfăşurate pe 676 km într-un spațiu oceanic de 1 300 000 km^2.
Vecinătăți: Oc. Pacific.
Lungime linie de coastă: 24 km.
Indicativ stat: TUV
Indicativ internet: .tv
Prefix telefonic: 00688
Ora GMT: + 12
Suprafața: 25,63 km^2 (locul 191 în lume).
Populația (2009)*:* 12 373 loc. (locul 222 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: monarhie constituțională.
Şeful statului: Elizabeth II (*regina Marii Britanii*). *Guvernator general:* Sir Filoimea Telito, *prim-ministru:* Apisai Ielemia.
Sărbătoare națională: 1 octombrie (aniversarea proclamării independenței – 1978).
Membru: Commonwealth, ONU, PC.
Capitala: Vaiaku.
Limba uzuală: tuvaluana.
Moneda: 1 dollar tuvaluan = 100 cents.

Cadrul natural
Relieful: atoli (Nukulaelae, Funafuti, Nukufetau, Nui şi Nanumea) şi insule recifale (Niulakita, Niutao, Vaitupu şi Nanumanga) cu altitudini foarte scăzute (sub 6 m), apărate de valurile oceanului prin bariere coraligene.

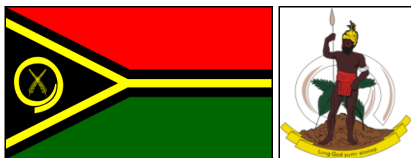
Clima: tropical-umedă, precipitații aduse de alizee.
Temperatura medie anuală (°C)*:* 26,6; *ian.:* 27,5; *iul.:* 25,8.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 2 018.
Hidrografia: -
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 33,3.
Despăduriri (%): 0.
Riscuri naturale: cicloane tropicale (Keo, 1997), secete.

Repere istorice
Evul Mediu: locuite de micronezieni
Sec. XVI: descoperite de spanioli
1892: protectorat britanic
1916: colonie britanică alcătuită din insulele Ellice şi Gilbert
1975, 1 oct.: referendum care decide separarea insulelor Ellice, care iau numele de Tuvalu
1978, 1 oct.: independență în cadrul Commonwealth-ului

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative*:* 9 districte de guvernare locală.

Vanuatu
Ripablik Blong Vanuatu (bislamă)
Republic of Vanuatu (engleză)
Republique Vanuatu (franceză)

Date generale
Situare: Oceania, la NE de Australia, între 12°-21° lat S, 157°-174° long E.
Arhipelag în Oceanul Pacific format din 12 insule mai mari şi 60 insule mici, extins pe cca. 800 km.
Vecinătăți: Oc. Pacific
Lungime linie de coastă: 2 528 km.
Indicativ stat: VU
Indicativ internet: .vu
Prefix telefonic: 00678

Ora GMT: + 11
Suprafața: 12 190 km^2 (locul 156 în lume).
Populația (2008)*:* 215 445 loc. (locul 173 în lume).
Structură etnică:
Structură confesională:
Formă de guvernământ: republică.
Şeful statului: Kalkot Mataskelekele Mauliliu (*preşedinte*), Edward Natapei (*prim-ministru*).
Sărbătoare națională: 30 iulie (aniversarea proclamării independenței – 1980).
Membru: Commonwealth, ONU, PC.
Capitala: Port Vila.
Limbi oficiale: bislama, engleza şi franceza.
Moneda: 1 vatu = 100 centimes.

Cadrul natural
Relieful: predominant muntos, cu vulcanism activ (în insulele Tanna, Ambrym şi Lapevi).
Altitudinea maximă: 1 877 m (Vf. Tabwemasana, în Ins. Espiritu Santo – cea mai mare insulă: 3 947 km^2).
Clima: tropicală, cu temperaturi ridicate şi precipitații bogate şi constante.
Temperatura medie anuală (^{o}C)*:* 26,6; *ian.:* 27,5; *iul.:* 25,8.
Precipitații medii anuale (mm)*:* 2 018.
Hidrografia: râuri scurte, torenți.
Emisii CO_2/loc (t/loc): 0,4.
Suprafață împădurită (% din supr. totală): 36,1.
Despăduriri (%): 0.
Arii protejate (% din supr. totală): 1,4.
Riscuri naturale: vulcanism activ (vulcanul Lapevi cu erupții catastrofale în 1913 şi 1951), cicloni tropicali în timpul verii australe (Uma – 1987, Yali – 1998).

Repere istorice
Mil. I. î.Chr.: melanezieni
1606: descoperite de portughezi
1768: vizitate de navigatori francezi
1774: explorate de englezi (J. Cook) care le numeşte Noile Hebride
1906: administrație comună anglo-franceză
1980, 30 iul.: independentă sub denumirea actuală
După 1990: instabilitate politică

Repere socio-economice
Populație urbană (%) (2005):
Rata natalității (%) (2005):
Rata mortalității (%) (2005):
Rata mortalității infantile (‰) (2005):
Speranța de viață (ani) (2004):
Structura populației pe grupe de vârstă (ani) (2004): bărbați: , femei:
Structura populației active (%) (2003): sector primar: , sector secundar: , sector terțiar:
PNB (mld USD) (2004):
PNB/loc (USD) (2005):
IDU (2004):
Rata inflației (%) (2005):
Rata şomajului (%)(2004):
Număr de locuitori/medic (1995):
Aport mediu zilnic de calorii (2004):
Număr de automobile/ 1000 loc (2002):
Număr de televizoare/1000 loc (2001):

Diviziuni administrative: 6 provincii autonome.

ANTARCTICA

DATE GENERALE
Antarctica este regiunea polară din sudul Terrei, la sud de Cercul Polar de Sud (66°33' lat. S), ce cuprinde:
- Continentul Antactida;
- Insulele limitrofe şi porţiuni din oceanele limitrofe.

Situare: la sud de limita de convergenţă antarctică, o fâşie lată de 30-50 km, unde apele rece care se deplasează spre nord dinspre Antarctida se scufundă sub apele mai calde care se deplasează spre sud (la S 50° lat S., în Oc. Atlantic şi 55-63° lat. S în Oc. Pacific şi Indian)
Vecinătăţi: Oc. Pacific, Oc. Atlantic, Oc. Indian.
Indicativ: AQ
Indicativ internet: .aq
Suprafaţa: 14 425 000 km^2 (dintre care 280 000 km^2 neacoperiţi de gheaţă)
Populaţia: Continentul este lipsit de populaţie permanentă. Populaţia (aprox. 1 000 pers. în timpul iernii antractice, 2 000 – 3 000 pers. în timpul verii antarctice) este alcătuită exclusiv din personalul staţiunilor de cercetări.
Regimul juridic: Internaţional, conform *Tratatului asupra Antarcticii* (Washington, 1 dec. 1959). Tratatul cuprinde reglementări privind:
- Revendicările de suveranitate teritorială din partea unor state;
- Regimul juridic al activităţilor pe continentul antarctic;
- Exploatatea resurselor naturale în zonă.

CADRUL NATURAL
Relieful: continentul este acoperit de gheţuri în proporţie de peste 96%, grosimea medie a acestora fiind de 2 450 m, cu un maxim de 4 500 m. Restul reprezintă vârfurile unor lanţuri muntoase şi câteva văi uscate, de-a lungul coastei. Predomină relieful de *podiş*, cu alt. de peste 3 000 m şi *muntos*, cu vârfuri ce depăşesc frecvent 4 500 m: Lanţul Muntos Transantarctic (cca 3 300 km lung., 4 530 m alt. max); M-ţii Ellesworth (4 892 m alt. max) şi ale masive izolate în V: Mt. Sidley (4 181 m), Takane (3 486 m), Siple (3 100 m) ş.a.; relief vulcanic pe ins. Ross, din extremitatea E a gheţarului de şelf Ross (vulcanul Erebus – 3 794 m, activ; Terror – 3 277 m, stins), văi glaciare alpine uscate (numite „oaze"), cu lacuri cu apă dulce sau salmastră (provenită din topirea zăpezii pe fondul climatului de adăpost), mărginite de plaje nisipoase sau pietroase. Ţărmurile sunt mai fragmentate în V, cu numeroase insule şi golfuri (unele denumite „mări") şi cu Pen. Antarctică, despărţită de America de Sud (Ins. Ţara de Foc) prin Str. Drake.

Alt. max.: 4 892 m (vf. Vinson din M-ţii Ellsworth)

Clima: deosebit de aspră, influenţată de localizarea lângă Polul Sud, de alt. medie ridicată (care accentuează climatul polar şi împiedică încălzirea dinspre apă) şi de stratul permanent de gheaţă şi zăpadă (care intensifică radiaţia solară). Este mult mai aspră decât în Arctica, deoarece este o întindere de uscat şi nu de ocean.

Temp. medie anuală (^{o}C): frecvent sub – 50° C în timpul iernii antarctice *(- 89,2^{o}C minima absolută la 21 iul. 1983)*; peste 0° C în vara antarctică *(ian.)*

Precip. medii anuale (mm): exclusiv sub formă solidă, foarte reduse pe platourile şi munţii din interior, mai ridicate spre regiunile periferice (max. 350 mm/an în Pen. Antarctică)

Vânturile: extrem de puternice (peste 200 km/h), divergente dinspre continent (unde masa de gheaţă determină formarea de anticicloni) spre regiunile de coastă, unde se formează depresiuni ciclonale

Hidrografia: nu există cursuri de apă permanente.

Calota glaciară este factorul determinant, având o supr. de circa 14 mil. km^2 (1/10 din supr. uscatului planetar, 4/5 din terenurile ocupate permanent de gheaţă pe Terra). Are forma unui platou imens, mai înalt în E

(3 000 – 4 000 m) şi mai coborât în V (1 500 – 2000 m), cu o deplasare ce variază între câţiva metri pe an în partea centrală şi 100 m, chiar mai mult în regiunile litorale şi care coboară în pante line spre ţărmuri. Se prelungeşte în mare prin platforme de gheaţă plutitoare (*gheţari de şelf*) din care se desprind periodic blocuri de gheaţă (*aisberguri*) care plutesc în derivă spre Ecuator stânjenind navigaţia.

Biodiversitate: specii vegetale puţine, predominând *muşchii* (cca. 70 specii) şi *lichenii* (cca. 700 specii), algele şi bacteriile. Fauna răspândită aproape în exclusivitate în regiunile de coastă este dominată de *păsări* - peste 400 specii, dintre care circa ½ sunt *pinguini*: pinguinul imperial (Aptenodytes Forsteri), pinguinul adelian (Pygoscelis Adeliae), pinguinul antarctic (Pygoscelis Antarctica), pinguinul lui Magellan (Spheniscus Magellanicus) ş.a., *foci* – foca Weddell (Leptomychotes Weddeli), leopardul de mare (Ommatophoca Rossi), *balene* – între care balena albastră (Balaenoptera Masculus) este cea mai mare vieţuitoare de pe planetă (33-35 m lung., 150-160 t. greutate).

Nr. speciilor ameninţate cu dispariţia (2008):

Arii protejate (% din supr. totală, 2008):

Princ. arii protejate:

REPERE ISTORICE

1716: Jean François Bouvet de Lozier ajunge în zona banchizei australe

1772-75: James Cook trece Cercul Polar de Sud, atingând 71°10' lat. S

1820: trei expediţii se apropie de continentul antarctic: una rusă (condusă de F. Bellingshausen şi M.P. Lazarev), una engleză (Bransfield) şi alta americană (Palmer)

1840, 28 ian: Dumont d'Urville atinge continentul antarctic (în Ţara Adelie)

1895, 24 ian: prima debarcare pe continent: Carsten Egeberg Borchgrevink

1897-1899: prima expediţie ştiinţifică internaţională, pe vasul „Belgica" care a realizat prima iernare în apele antarctice şi la care a participat şi exploratorul român Emil Racoviţă

1899-1900: prima iernare pe continentul antarctic

1909: expediţia engleză condusă de E.H. Shackleton atinge 88°23' lat S şi descoperă Polul Sud Magnetic

1911-1912: este descoperit Polul Sud de către exploratorul norvegian Roald Amudsen (14 dec. 1911) şi exploratorul englez Robert Falcon Scott (18 ian. 1912)

1929, 30 nov: primul zbor deasupra continentului (Richard Byrd)

1935, 21 nov – 5 dec.): prima traversare a continentului cu avionul, între mările Weddell şi Ross (Lincoln Ellsworth)

1954-55: prima mare expediţie antarctică sovietică, a transportat cel mai mare echipaj uman ajuns vreodată în Antarctica (425 pers) şi cea mai mare încărcătură (8 345 t), punând bazele primei staţiuni sovietice în Antarctica (Mârni)

1957-58: Anul Geofizic Internaţional. Observaţii şi cercetări complexe în 67 staţiuni de de cercetări aparţinând a 12 ţări. Prima traversare a continentului peste Polul Sud cu sănii trase de câini

1948: este adoptată *Convenţia privind pescuitul de balene*

1959, 1 dec.: este semnat la Washington *Tratatul asupra Antarcticii*, ce reglementează regimul juridic al activităţilor din Antarctica, continentul fiind declarat prima *zonă demilitarizată, neutralizată şi denuclearizată*

Principiile de bază ale Tratatului asupra Antarcticii:

- *Intărirea cooperării internaţionale pentru garantarea libertăţii cercetării ştiinţifice*. In ceea ce priveşte colaborarea statelor, tratatul stipulează schimbul de informaţii, de personal ştiinţific şi de rezultate ştiinţifice între expediţiile Statelor, precum şi între staţiile create de acestea în Antarctica;
- *Folosirea Antarcticii în scopuri exclusiv paşnice*, conform principiilor Cartei ONU: „Sunt interzise orice măsuri cu caracter militar, cum ar fi: crearea de baze militare şi de fortificaţii, efectuarea de manevre militare, precum şi experimentarea oricăror tipuri de arme" (Art. 1)
- *Demilitarizarea, neutralizarea* şi *denuclearizarea* Antarcticii;
- *Interzicerea deversării de deşeuri radioactive* (Art. 5)

1971, 21 iul.: România aderă la Tratatul asupra Antarcticii (prin *Decretul 255*)

1978: este elaborată *Convenţia privind protecţia focilor din Antarctica*

1980: este elaborată *Convenţia de la Canberra privind conservarea resurselor marine vii din Antarctica* (în vigoare din 1982), având ca obiectiv principal conservarea mediului marin şi protecţia ecosistemului antarctic

1988: este adoptată *Convenția privind reglementarea exploatării resurselor minerale din Antarctica de la Wellington* (care nu a fost ratificată nici până la această dată datorită opiniei internaționale majoritare potrivit căreia orice exploatări ale resurselor naturale în Antarctica ar trebui interzise
1991: este semnat la Madrid *Protocolul asupra Protecției mediului în Antarctica* care interzice prospectarea şi mineritul în Antarctica pe o perioadă de 50 de ani. România a ratificat acest protocol prin Legea 553 din 2002
1991, 6 dec.: prin Rezoluția 46/41 a Adunării Generale ONU este lansată ideea elaborării unei convenții internaționale care să stabilească o *rezervație naturală* sau un *parc mondial* în Antarctica şi ecosistemele sale asociate
2006, 13 ian.: inaugurarea primei stații româneşti permanente de cercetare şi explorare în Antarctica – *Stația Law-Racoviță (69°23'18.61'' lat S, 76°22'46.2'' long E)*

SUVERANITATEA ASUPRA ANTARCTICII

Cea mai mare parte a teritoriului Antarcticii (cu excepția Țării Marie Byrd) este revendicat de statele care de-a lungul timpului au întreprins expediții de explorare a continentului şi de cercetări ştiințifice, sau în virtutea contiguității geografice (*Regatul Unit, Noua Zeelandă, Franța, Norvegia, Australia, Chile* şi *Argentina*). Alte şase state şi-au rezevat oficial dreptul de a face o cerere teritorială în Antarctica: *Brazilia* (care şi-a desemnat în acest sens o zonă de interes), *Peru, Rusia, Africa de Sud, Spania* şi *SUA* (care nu recunoaşte actualele delimitări teritoriale de pe continentul antarctic). In prezent, în regiunea subantarctică sunt 4 dependențe, iar pe continentul antarctic 8 teritorii revendicate oficial sub forma unor sectoare ce converg radiar către Polul Sud.

DEPENDENȚE

Teritoriul dependent (cod ISO)	Statul de care depinde	Suprafața (km²)	Observații
Insula Bouvet (BV)	Norvegia (din 1928)	49	Rezervție naturală (1971)
Teritoriul Ținuturilor Australe şi Antarctice Franceze (TF) - *Ins. St. Paul şi Amsterdam (1843, 1924)* - *Arh. Crozet (1923)* - *Arh. Kerguelen (1893)* - *Țara Adelie (1924)* - *Ins. Éparses (1930)*	Franța	439 667 *61* *352* *7 215* *432 000* *39*	Teritoriu de peste mări (1955) *Țara Adelie* a fost inclusă unilateral de Franța în TF, însă acest fapt nu este recunoscut oficial de către toate statele
Ins. Head şi McDonald	Australia (din 1947)	368	Sit în Patrimoniul Mondial UNESCO (1997)
Ins. Georgia de Sus şi Sandwich de Sud (GS)	Regatul Unit (din 1908)	3 903	Parte a Ins. Falkland (Malvinas) (1985) Revendicate de Argentina

TERITORII REVENDICATE

Teritoriul revendicat	Statul de care este revendicat	Suprafața (km²)	Observații
Țara Adelie	Franța (din 1924)	432 000	Teritoriul delimitat de meridianele de 136° long. E, 142° long. E şi Polul Sud
Antártica	Chile (din 1940)	1 250 000	Teritoriul delimitat de meridianele de 53° long. V, 90° long. V şi Polul Sud
Antarctica Argentiniană	Argentina (din 1943)	965 597	Teritoriul delimitat de meridianele de 25° long. V, 74° long. V şi Polul Sud
Teritoriul Australian Antarctic	Australia (din 1933)	5 896 500	Cuprinde districtele: Țara Enderby, Țara Kemp, Țara Mac Robertson, Țara Princess Elizabeth, Țara Kaiser Wilhelm, Țara Queen Mary, Țara Wilkes (între 45°-136°11' long E), Țara George V şi Țara Oates (între 142°02'-160° long E)
Teritoriul Antarctic Britanic	Regatul Unit	1 709 400	Teritoriul delimitat de meridianele de

	(din 1908)		20° long V, 80° long. V şi Polul Sud
Țara Regina Maud	Norvegia (din 1939)	2 500 000	Teritoriu delimitat de meridianele de 20° long. V, 44°38' long. E şi Polul Sud
Insula Petru I	Norvegia (din 1929)	243	Revendicată ca teritoriu dependent
Dependențele Ross	Noua Zeelandă (din 1923)	450 000	Teritoriu delimitat de meridianele de 160° long. E, 150° long. V şi Polul Sud

STAȚIUNI DE CERCETĂRI ŞTIINȚIFICE ÎN ANTARCTICA

In prezent, activitatea umană din Antarctica este concentrată în 65 stațiuni (dintre care 43 permanente), majoritatea având ca obiect cercetarea ştiințifică. Prin intermediul acestora, 30 de state derulează programe de cercetare antarctică.

Nr crt	Denumirea stațiunii	Statul de care aparține	Anul înființării	Localizare	Tipul stațiunii / Activități desfăşurate
1	Aboa	Finlanda	1988	Țara Regina Maud	T / complexe
2	Almirante Brown	Argentina	1951	Peninsula Antarctică	T / complexe
3	Amundsen-Scott	SUA	1957	Polus Sud Geografic	P / cercetare
4	Artigas	Uruguay	1984	Ins. King George	P / cercetare
5	Asuka	Japonia	1985	Țara Regina Maud	P / obs. cu aparatură
6	Belgrano II	Argentina	1979	Țara Coats	P / meteo
7	Bellingshausen	Rusia	1968	Ins. King George	P / complexe
8	Bernardo O'Higgins	Chile	1948	Peninisula Antarctică	P / militare, logistică
9	Byrd	SUA	1957	Țara Marie Byrd	T / complexe
10	Captain Arturo Prat	Chile	1947	Ins. Greenwich	P / bază navală
11	Casey	Australia	1959	Golful Vincennes	P / complexe
12	Comandante Ferraz	Brazilia	1984	Ins. King George	P / complexe
13	Concordia	Franța-Italia	2005	Platoul Antarctic, Domul C	P / complexe
14	Davis	Australia	1957	Țara Princess Elizabeth	P / complexe
15	Dome Fuji	Japonia	1995	Țara Regina Maud	P / cercetare
16	Dumont d'Urville	Franța	1956	Țara Adélie	P / complexe
17	Eduardo Frei Montalva	Chile	1969	Țara King George	P / bază aeriană
18	Esperanza	Argentina	1975	Golful Hope	P / cercetări complexe
19	Gabriel de Castilla	Spania	1989	Ins. Deception	T / biologie marină
20	Gonzalez Videla	Chile	1951	Golful Paradise	T
21	Kohnen	Germania	2001	Țara Dronning Maud	T / cercetare
22	Halley	Regatul Unit	1956	Brunt Ice Shelf	P / cercetare
23	Henryk Arctowski	Polonia	1977	Ins. King George	P / cercetări complexe
24	Jinnah	Pakistan	1991	Țara Regina Maud	T / complexe
25	Juan Carlos I	Spania	1988	Sudul Ins. Livingstone	T / meteo
26	Jubany	Argentina	1953	Ins. King George	P / meteo, biologie
27	Kunlun	China	2009	Platoul Antarctic, Domul A	T / complexe
28	Law-Racoviță	România	1986	Colinele Larsemann, Țara Princess Elisabeth	T / cercetări complexe
29	Leningradskaia	Rusia	1971, 2007	Țara Victoria	P / complexe
30	Machu Pichu	Peru	1989	Ins. King George	T / cercetare
31	Maitri	India	1989	Regiunea Schirmacher	P / cercetare
32	Marambio	Argentina	1969	Seymour – Ins. Marambio	P / meteo
33	Marele Zid	China	1985	Ins. King George	P / meteo
34	Mario Zucchelli	Italia	1986	G. Terra Nova, M. Ross	T / cercetări complexe
35	Mawson	Australia	1954	Țara Mac Robertson	P / complexe
36	McMurdo	SUA	1956	Ins. Ross	P / complexe
37	Mendel	Rep. Cehă	2006	Ins. James Ross	T / cercetări complexe
38	Mârni	Rusia	1956	M. Davis	P / cercetări complexe

39	Mizuho	Japonia	1970		T
40	Molodioznaia	Rusia	1962, 2007		P / meteo
41	Neumayer	Germania	1992	Golful Atka	P / cercetări
42	Neumayer III	Germania	2009	Golful Atka	P / cercetări
43	Novolazarevscaia	Rusia	1961	Țara Regina Maud	P / complexe
44	Orcadas	Argentina	1904	Ins. Laurie, Arh. Orkney	P / meteo
45	Palmer	SUA	1968	Ins. Anvers	P /cercetări, helicopter
46	Princess Elisabeth	Belgia	2007	Țara Dronning Maud	P / cercetare
47	Professor Julio Escudero	Chile	1994	Ins. King George	P / cercetare
48	Progress	Rusia	1988	Golful Prydz	T / cercetare
49	Regele Sejong	Coreea de Sud	1988	Ins. King George	P / cercetare
50	Rothera	Regatul Unit	1975	Ins. Adelaide	P / cercetare
51	Russcaia	Rusia	1980, 2007	Țara Marie Byrd	P / cercetare
52	San Martin	Argentina	1951		P / meteo
53	South African National Antarctic Expedition IV	Africa de Sud	1962 (SANAE I)	Țara Regina Maud	P / cercetări complexe
54	St. Kliment Ohridski	Bulgaria	1988	Ins. Livingstone	P / cercetări complexe
55	Scott	Noua Zeelandă	1957	Ins. Ross	P / cercetare
56	Showa	Japonia	1958	Ins. East Ongul	P / cetcetare
57	Signy	Regatul Unit	1947	Ins. Signy, Arh. Orkney	T / complexe
58	Siple	SUA	1973		P / complexe
59	Svea	Suedia	1988	Țara Dronning Maud	T / cercetare
60	Tor	Norvegia	1993	Țara Dronning Maud	T / cercetare
61	Troll	Norvegia	1990	Țara Dronning Maud	P / cercetare
62	Vernadski	Ucraina	1994	Ins. Galindez	P / cercetare
63	Vostok	Rusia	1957	Antarctic Ice Sheet	P / complexe
64	Wasa	Suedia	1989	Țara Dronning Maud	T / cercetare
65	Zhongshan (Sun-Yat-Sen)	China	1989	Colinele Larsemann, Golful Prydz	P / cercetare

Bibliografie

Andrei, I., Erikos, A., Teslaru, S. (1998), *Statele lumii de la A la Z*, Edit. Tess-M, Constanța.
Bateman, G., Egan, Victoria (1996), *Encyclopedie de Géographie Mondiale*, Edit. Céliv, Paris.
Blin, A., Chaliand, G., Géré, Fr. (1998-2008), *Puteri şi influențe, Anuar de geopolitică mondială*, Beaumarchais Center for International Reseach, Bucureşti.
Bodocan, V. (1997), *Geografie politică*, Presa Universitară Clujeană, Cluj Napoca.
Chauprade, A., Thual, Fr. (2004), *Dicționar de geopolitică. State, concepte, autori*, Edit. Corint, Bucureşti.
Claval, P. (2001), *Geopolitică şi geostrategie. Gândirea politică, spațiul şi teritoriul în secolul al XX-lea*, Edit. Corint, Bucureşti.
Fourcher., M. (1988), *Front et frontières, Un tour de monde géopolitique*, Edit. Fayard, Paris.
Frăsineanu, Dr. (2005), *Geopolitica*, Edit. Fundației România de Mâine, Bucureşti.
Frunzeti, T., Zodian, V. (coord.) (2007), *Lumea în 2007. Enciclopedie politică şi militară (Studii strategice şi de securitate)*, Academia Oamenilor de Ştiință, Secția Ştiință Militară, Bucureşti.
Gamblin, M. (2003), *Economia lumii – 2004*, Edit. Ştiințelor Sociale şi Politice, Bucureşti.
Giurcăneanu, C. (1983), *Statele pe harta lumii*, Edit. Politică, Bucureşti.
Glassner, M. I. (1996), *Political Geography*, John Wiley & Sons, New York.
Guichonnet, P., Raffestein, C. (1974), *Géographie des frontières*, Presses Universitaires de France, Paris.
Ilieş, Al. (1999), *Elemente de Geografie Politică*, Edit. Universității din Oradea, Oradea.
Lacoste, Y. (coord.) (1993, 1995), *Dictionnaire de Géopolitique*, Flammarion, Paris.
Lungu, M. (2004), *Statele lumii. Antologie*, Edit. Steaua Nordului, Bucureşti.
Matei, H. C., Neguț, S., Nicolae, I., Şteflea, N. (1985), *Statele lumii*, Edit. Ştiințifică şi Enciclopedică, Bucureşti.
Matei, H.C., Neguț, S., Nicolae I. (2003, 2009), *Enciclopedia statelor lumii*, Edit. Meronia, Bucureşti.
Neguț, S., Nicolae, I. (1999), *Cartea recordurilor geografice. Mică enciclopedie*, Edit. Meronia, Bucureşti.
Neguț, S. (2008), *Geopolitica – universul puterii*, Edit. Meteor Press, Bucureşti.
Palmowski, J. (2005), *Dicționar de istorie contemporană de la 1900 până azi*, Edit. All, Bucureşti.
Popa, D.M., Matei, C.H. (1993), *Mică enciclopedie de istorie universală. Statele lumii contemporane*, Edit. Iri, Bucureşti.
Săgeată, R. (2008), *Geopolitică*, Edit. Universității „Lucian Blaga”, Sibiu.
Săgeată, R. (2009), *Globalizare culturală şi cultură global. Global şi local în geografia culturală*, Edit. Universitară, Bucureşti.
Serebrian, O (2006), *Dicționar de Geopolitică*, Edit. Polirom, Iaşi.
Tămaş, S. (1995), *Geopolitica – o abordare prospectivă*, Edit. Noua Alternativă, Bucureşti.
Zamfir, Z. (1999), *Istoria țărilor din Asia, Africa şi America Latină*, Edit. Oscar Print, Bucureşti.
*** (2003-2009), *Geopolitica. Revistă de Geografie Politică, Geopolitică şi Geoistorie*, Edit. Top Form, Bucureşti
*** (2007), *Atlas des pays du monde*, Edit. Larousse, Paris.
*** (2007, 2008), *Calendario Atlante de Agostini*, Instituto Geografico de Agostini, Novarra.
*** (2009), *Marea Enciclopedie Statele Lumii*, vol. I – X, Edit. Litera, Ziarul Financiarul, Bucureşti.
www.studentsoftheworld.com
www.infoplease.com
www.wikipedia.com
www.nationmaster.com